This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

FINE ARTS LIBRARY

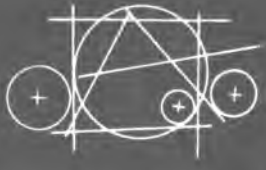

From the art book fund established in memory of

Harry N. Abrams

by Robert E. Abrams Class of 1965; MBA 1969

HARVARD UNIVERSITY

Vandringer

gjennem

det vestlige Nordamerikas

Prairier og Ødørkener

fra

Missisippi til Sydhavets Kyster.

Af

Baldwin Möllhausen.

Med et Forord af Alexander Humboldt.

Oversat af M. Rovsing.

Med Lithografier i Tontryk og et Kort.

Kjøbenhavn.

P. G. Philipsens Forlag.

Thieles Bogtrykkeri.

1862.

FA 117.3.1

HARVARD
FINE ARTS
LIBRARY
AUG 29 1984

Abrams Fund

Forord af Alexander von Humboldt.

Forhold som gjensidig Velvillie og et vist Fællesskab i Bestræbelser for alvorlige og vigtige Foretagenders Fremgang have, som jeg allerede oftere har yttret, alene kunnet bevæge mig til at overvinde den indre Undseelse og Uvillie, som jeg maaskee med Uret altid har næret mod indledende Fortaler fra fremmed Haand. I min saa lange og saa bevægede Levetid har jeg i det hele taget kun sjelden skrevet saadanne Fortaler, to Gange til tydske og to Gange til franske meget læste Værker. Disse Værker vare efter Tidsfølgen: den store Geolog Leopold von Buch's Rejse til Nordcap i fransk Oversættelse; den engelske Rejseberetning om Sir Robert Schomburgk's farefulde femaarige Expedition, for astronomisk at forbinde Guyanakysten ved Esequibo med det østligste Punkt af Øvre-Orinoco ved Missionen Esmeralda, hvortil jeg var trængt frem fra Vesten; Originaludgaven af min uforglemmelige Ven François Arago's samtlige Værker; endelig den saa tidlig afdøde elskværdige Prinds Waldemar af Preussens ostindiske og tibetaniske Rejse.

Det Skrift, som jeg nu uopfordret — af Agtelse for Forfatterens rastløse og udholdende Virksomhed paa en stor Expedition, for hans beskedne, kraftige og særdeles agtværdige Character og for et udmærket, næsten alene ved Synet af den fri Natur uddannet Kunsttalent — ledsager med et anbefalende Forord, gjør ingen Fordringer paa fysikalsk Videnskabelighed, omendskjøndt det frembyder mange, deels ved egen Jagttagelse vundne, deels fra medrejsende Faglærde laante Oplysninger om de saa lidet gjennemforskede Egnes ydre Jordbundsskikkelse og geo-

grafiske Forhold. Hr. Möllhausen var tidligere ansat som Topograf og Tegner ved den Expedition, som de Forenede Staters Regering udsendte under den modige og indsigtsfulde Lieutenant Whipple's Commando for at bestemme den sydlige Jernbanelinie til det Stille Oceans Kyster, og han fremlægger nu for Offentligheden en Dagbog, i hvilken han gjentager de livsfriske Naturindtryk, som han har modtaget. Overalt, hvor den Rejsendes Fremstilling er Resultatet af en sikker og samvittighedsfuld Beskuelse af det Nærværende, som i Særdelesheb hvor den angaaer de Indfødtes Tilstande paa de forskjellige Trin af deres Cultur, maa den fremkalde en vigtig reen menneskelig Interesse.

Som en sørgelig Erfaring næsten i alle Zoner lærer, geraader Nærheden af nordamerikanske og evropæiske Nybyggere kun de uafhængige Stammer til Fordærvelse. Lidt efter lidt sammentrængte paa snevrere Rum og, hvor den nære Berøring lokker til at gjøre Bytte, tiltagende i Vildhed, oprives de for største Delen i ulige Kampe. Naar i den første Begyndelse af Inca-Riget i Peru, i Cordillererne i Quito, paa Højsletten i Ny-Granada (den gamle Cundinamarca) og i det mexikanske Anahuac, sydlig for den 28de Parallelcirkel, den gamle indianske Befolkning har holdt sig, ja endog paa enkelte Punkter betydelig formeret sig, saa maa Aarsagen dertil for største Delen søges i, at Befolkningen der mange Hundrede Aar før den spanske Conquista bestod af fredelige agerdyrkende Stammer. Alt, hvad der i Hr. Möllhausens Rejseberetning dreier sig om Ethnografi og om de fysiske og sædelige Forhold hos de sjelden kobberfarvede, hyppigere mere brunrøde Urindvaanere mellem Missouri og Rocky Mountains, mellem Rio Colorado og Sydhavets Kystland, er paa en dobbelt Maade tiltrækkende. Det berører enten almindelige Betragtninger over den snart fremskridende, snart i dens Fremskridt hemmede Cultur; eller særlige, locale, med historiske Erindringer sammenhængende Forhold. Ved at gjøre sig fortrolig med hvad Forfatteren har seet, — med de mangfoldige Trin af en endnu ikke udviklet Intelligents i de Hordens Urtilstand, som man saa ubestemt og ofte saa upassende kalder Vilde (Indios bravos), anspores Indbildningskraften til at hæve sig fra den snevert begrændsede Nutid til en hemmelighedsfuld Fortid, til den Tid,

da en stor Deel af Menneskeslægten, der nu fryder sig ved en høj Blomstren af Cultur i Videnskab og bildende Kunst, endnu levede i en lignende Sædernes Raahed. Hvor ofte har jeg ikke selv følt den meest levende Opfordring til disse Betragtninger paa en Flodsejlads paa mere end 320 tydske Mil i Orinocos Ørkener syd for Atures's Cataracter, paa Attabapo, Cassiquiare og Rio Negro! Men ogsaa i Sædernes raaeste Tilstand opdager man her og der med Forbavselse enkelte Spor af en egenbristig Aandskrafts Vaagnen; man erkjender dem i den samtidige Besiddelse af flere Sprog, der befordre Samkvemmet mellem nære Stammer, „i Anelsen om en overjordisk, frygt- eller glædebringende Fremtid, i traditionelle Sagn, der bristig gaae tilbage til Menneskets og dets Opholdsteds Skabelse."

De Horder, der leve mellem Ny-Mexiko og Rio Gila, hendrage foruden af stedlige Grunde ogsaa Opmærksomheden paa sig, fordi de ere spredte over Landevejen for de store Folkevandringer, der i Retning fra Nord til Syd fra det sjette til tolvte Aarhundrede under Navnene Tolteker, Chichimeker, Nahuatlaker og Azteker have gjennemvandret og tildeels befolket det sydlige tropiske Mexiko. Bygningsværker og Rester af Kunstflid ere blevne tilbage fra disse, til en Art højere Cultur naaede Nationer. Man betegner endnu, ledet af gamle Traditioner og historiske Malerier, Aztekernes forskjellige Stationer, d. v. s. deres Ophold, ved Rio Gila og paa flere syd-sydostlige Punkter. Det er de samme, der ere angivne i mit mexikanske Atlas, og den af Ingenieurlieutenant W. Abert 1846 og senere af Möllhausen seete Bygningsart af store Familiehuse med mange Stokværk (Casas grandes), til hvilke man steg op ad Stiger, der om Natten toges ind, finder endnu hos enkelte Stammer Analogier i Construction.

De tiloversblevne tildeels gigantiske Sculpturer, ligesom den utallige Mængde af religiøse og historiske Malerier efter de Aarscycler omfattende Tolteker og Azteker fremstille meget overeensstemmende menneskelige Figurer, hvis fysiognomiske Characteer, i Særdeleshed med Hensyn til Panden og den overordentlig store, langt fremtrædende Ørnenæse, afviger fra de agerdyrkende Indfødtes Udseende, der nu i mange Millioner beboe Mexiko, Guatemala og Nicaragua. Det er derfor af stor ethnografisk Vigtighed at løse det allerede af den aandrige Catlin be-

handlede Problem, om og hvor der blandt de nordlige Stammer skulde findes Skikkelser og Anſigtsdannelſer, der ikke blot ſom Individer, men racevis ſtemme overeens med de gamle monumentale. Skulde ikke ved den amerikanſke nord-ſydlige Folkevandring — ligeſom ved den aſiatiſke øſt-veſtlige, til hvilken Hiungnu'ernes Angreb paa de blonde Yüeti og Uſun gav den førſte Anledning — enkelte Stammer være blevne tilbage nord for Gila, ligeſom hiſt i Caucaſus (paa den pontiſke Iſthme)? Alt, hvad der paa det ny Continent hænger ſammen med de Formodninger, man har driſtet ſig til at anſtille over Kilden til en vis Grad af opnaaet Civiliſation, og med Uropholdsſtederne for de vandrende Folkeſlag (Huehuetlapallan, Aztlan og Quivira) falder hidtil tilbage i de hiſtoriſke Mythers Afgrund. Men Mistvivl om en tilfredsſtillende Løsning af Problemet paa Grund af den hidtil endnu ſaa beklagelſesværdige Mangel paa Materialier maa imidlertid ikke ſætte Skranker for en fortſat Beſtræbelſe og modig Forſkning. Trangen til at kjende ſaadanne hiſtoriſke Levninger fra de vandrende Folkeſlag i Norden bliver i mangfoldige Henſeender tilfredsſtillet af Catlin's i Muſeet i Berlin opbevarede Oliebilleder ſom af Möllhauſen's Tegninger. Ogſaa har den paa Sprogenes Omraade foranlediget et værdifuldt Arbejde, der forfølger Sporene af Azteker-Idiomet (nahuatl) paa Veſtſiden af det nordlige Amerika. Profeſſor Buſchmann, min talentfulde, mangeaarige Ven, har i et Værk bekræftet nogle af mig for et halvt Aarhundrede ſiden yttrede Overbevisninger og i Arbejder, ſom han engang i Forening med min Broder, Wilhelm von Humboldt, foretog, gjort ſine grundige Kundſkaber til det gamle Azteker-Sprog hiſtoriſk nyttige.

Ved Siden af den ethnologiſke og hiſtoriſke Intereſſe, der knytter ſig til den ſaa lidet bekjendte Jordſtrækning, hvis nøjere Beſkrivelſe er Gjenſtand for de efterfølgende Blade, fremtræder med ikke mindre Styrke den politiſke Intereſſe ſaavel i det almindelige Verdensſamkvem ſom i Jordbundens Culturforhold, hvilke middelbart blive begunſtigede gjennem hine Samkvem. De rige atlantiſke Stater, Staterne ved Ohio og Miſſiſſippi, føle ſig ved Begivenhedernes Løb tvungne til at opſøge den bedſt egnede Vej til de nyerobrede og i det mægtige nordamerikanſke Statsforbund

optagne Kyſtlande ved det ſtille Hav. Diſſe Kyſtlande ere rigere end det ligeoverfor Evropa liggende øſtlige Littoral, forſynede med ſikkre og prægtige Havne, med Skibstømmer og det meeſt ſøgte af alle Mineralprodukter. Det ny Hjem, længe ſtrengt, men fredelig regeret af Munke og aabnet for den indbringende Fiſkeodderfangſt, er paa Grund af dets naturlige Forhold og den raſtløsdriftige, baadkyſtne, intelligente Befolkning, der har det i ſine Hænder, kaldet til at ſpille en vigtig Rolle i den chineſiſke, japaneſiſke og den langſomt fremſpirende øſt-ſibiriſke Handel.

Paa den Tid, da Chriſtoph Columbus anden Gang opdagede Amerika, fandtes der Agerdyrkning, borgerlige og ſtatslige Indretninger, vid Udbredelſe af den ſamme Form for religiøs Cultus, Samkvem, befordret ved Kunſtveje over høje Bjerge, monumentale Sculpturer ſaavelſom ſtore Bygningsværker (Templer, Trappe-Pyramider, Befæſtningsmidler og Boliger for Førſter), men kun paa den Side, der ligger ligeoverfor Aſien, i den veſtlige Deel af det ny Continent fra det mexikanſke Anahuac til Chili. Derimod var den mange Gange ſtørre, forholdsvis fladere, af Flodnette gjennemſkaarne øſtlige Deel et Sæde for Vildhed, beboet af Folkeſtammer, der iſolerede hver for ſig, kun ſjelden forbundne i Conføderationer til almindelige krigerſke Foretagender, næſten alene ernærede ſig af Jagtlivet og Fiſkefangſt. Denne mærkværdige gamle, ved Himmelegnene betegnede Contraſt mellem Cultur og Ucultur begyndte at ophæves, efterat den ſtore oceaniſke Dal, der adſkiller de to Continenter, var bleven overſtreden i to, ved et halvt Aarhundrede adſkilte, Perioder fra den nordligſte og ſydligſte Deel af Evropa. Den førſte ſkandinaviſk-islandſke Indvandring, foranlediget af Leif, Erik den Rødes Søn, var ſvag, af forbigaaende Natur og uden al Indvirkning paa de Indfødtes ſædelige Tilſtand, ſkjøndt de amerikanſke Kyſter i den kolde og tempererede Zone bleve beſøgte af driſtige chriſtne Søfarere fra den treoghalvfjerdſindstyvende Bredegrad til 41½°.

Førſt efter Amerikas anden Opdagelſe ved Chriſtoph Columbus, Opdagelſen indenfor den tropiſke Zone, har den ene Jordhalvdeel ret egentlig begyndt at aabenbare ſig for den anden. Aſtronomen og Lægen Toscanelli's gamle Forjættelſe: buscar el levante por el poniente,

at opsøge den guldrige Orient ved en Sejlads mod Vesten, gik da i Opfyldelse. Gaaer man i Erindringen tilbage til de Verdensaldere, i hvilke den gadeiriske Port, Middelhavsstrædet, ved Grundlæggelsen af Tartessus og ved Colæus fra Samos's vigtige Vild-Sejlads *) blev aabnet for de Culturfolk, der boede omkring det middellandske Havbækken, saa erkjender man i den samme øst-vestlige Retning en uophørlig Higen hos de atlantiske Søfarere efter det hinsidige Fjerne. De verdenshistoriske Begivenheder, i hvilke en stor Deel af Menneskeslægten viser sig besjælet af en vis Ensartethed i Tendents, forberede det Store langsomt og lidt efter lidt, men desto sikkrere; de udvikle sig af hinanden efter evige Love, aldeles som dem, der herske i den organiske Natur.

Skjøndt Sydhavet først syv Aar efter Christoph Columbus's Død blev seet af Vasco Nuñez de Balboa fra Toppen af Sierra de Quarequa paa Panamaisthmen og faa Dage derefter besejlet i en Cano af Alonzo Martin de Don Benito, saa havde dog Columbus allerede i Aaret 1502, altsaa elleve Aar før Balboa, paa den fjerde Rejse, under hvilken han tydeligst viste sin Aands Daadkraft, i Puerto de Retrete paa Veraguas Østkyst indhentet en nøjagtig Kundskab om Sydhavets Tilværelse. Han betegner i sit Carta rarissima af 7de Juli 1503, det Brev, hvori han saa poetisk beskriver sin vidunderlige Drøm, paa det tydeligste de to ligeoverfor hinanden liggende Have, eller som Sønnen siger i Faderens Levnetsbeskrivelse „Fastlandets søgte Forsnevring (estrecho)". Dette ham af de Indfødte aabenbarede Ocean skulde efter hans Mening føre ham til Ptolomæus's Guld-Chersones, til det øst-asiatiske Krydderi-Land; derhen, hvor engang et Antal nordamerikanske Skibe, byggede i San Francisco, skulde sejle, ledede af et Chronometer. Paa en Tid, da Udkast til kæmpemæssige Bygninger saavel af Jernbaner (den lige Linie fra den atlantiske Kyst til Kysten af San Francisco i Californien er omtrent 550 tydske Mile) som af oceaniske Kanaler: gjennem Naipi og Cupica, gjennem Atrato og Rio Truando, gjennem Huasacualco og Chimalapa, gjennem Rio de San Juan og Nicaragua-Søen, — saa levende beskjæftiger

*) Se Herodot 4de Bog 152. O. A.

Menneſteaanden, tænker man gjerne paa den første lille Begyndelſe til Kundſkaben om det Stille Hav, paa det, ſom Columbus paa ſin Dødsſeng kunde vide derom. Den ſtore, allerede — ſom jeg paa et andet Sted har viiſt — af ſine Samtidige halvt forglemte Mand døde i Valladolid den 20de Maj 1506 i den faſte Tro, ſom ogſaa Amerigo Vespucci deelte til ſin Død i Sevilla (22de Februar 1522), kun at have opdaget det aſiatiſke Continents Kyſter og ingen ny Verdensdeel. Columbus holdt det Hav, ſom beſkyller den veſtlige Deel af Veragua, for at ligge det omtalte Guld-Cherſones ſaa nær, at han ſammenlignede Afſtanden mellem Provindſen Ciguare i Veſt-Veragua og Puerto Retrete (Puerto Escrivanos) med Afſtanden fra „Venedig til Piſa eller fra Tortoſa ved Ebro's Munding til Fuenterabia ved Bidasſoa i Biscaya;" han regnede ogſaa kun 9 Dagsreiſſer fra Ciguare til Ganges (Gangues). Meget mærkværdig forekommer mig hertil den Omſtændighed, at i vore Dage den Guldrigdom (las minas de la Aurea), ſom Columbus's Carta rarissima henlægger til den øſtlige Deel af Aſien, ſkulde findes i Californien paa Veſtkyſten af det nye Continent.

Hovedhenſigten med dette Forord er at give en overſkuelig Skildring af denne Contraſt mellem Nu- og Fortiden, ſaavel ſom af det ſtore Udbytte, ſom forſtandige Gjennemforſkninger af det fjerne Veſtens Terra incognita indenfor de Forenede Staters Grændſer endnu i mange Decennier vil kunne yde den almindelige Jordbeſkrivelſe. Jeg ſkal endnu kun til Slutningen opfylde den behagelige Pligt, at erindre Læſeren om, at Forfatteren af efterfølgende Reiſeberetning fra Miſſiſſippi og Arkanſas til det Stille Havs Kyſter paa en tidligere Reiſe til Nebrasca-Floden har haft Lejlighed til i længere Tid at gjøre ſig fortrolig med Livet blandt Indianer-Stammer. Efterat han havde forladt Militairtjeneſten i ſit Fædreland med de bedſte Vidnesbyrd fra ſine Foreſatte, gik han, næppe 24 Aar gammel, til den veſtlige Deel af de Forenede Stater, uafhængig og alene, uimodſtaaelig drevet (ſom fortrinsvis er Tilfældet med ſtræbſomme og kraftige Characterer) af en ubeſtemt Higen efter det Fjerne, efter Synet af en vild, fri Natur. Nær ved Miſſiſſippis Bredder erholdt han Kundſkab om det intereſſante, megetlovende naturhiſtoriſke Foretagende, ſom Hertug Paul

Wilhelm af Würtemberg netop forberedede til Klippebjergene (Rocky Mountains). Den unge Mand bad om Tilladelse til at slutte sig til dette Tog og erholdt den paa en forekommende Maade. Expeditionen naaede uden Uheld til Omegnen af Fort Laramie ved Platte-Floden, da Jordbundens store Ujevnhed, et frygteligt Sneefald, der frembragte almindelig Hjensygdom, gjentagne Røveranfald af de Indfødte i Forbindelse med, at de saa nødvendige Heste bortdøde, nødte Hertugen til foreløbig at opgive Foretagendet. Efterat være bleven skilt fra disse og have sluttet sig til nogle forbidragende Ottoe-Indianere, der forsynede ham med en Hest, vendte Hr. Möllhausen sig nu længere mod Nord til Bellevue, dengang et Sæde for en Agentur og et Lager for Pelshandelen. Efter et tre Maaneders Ophold og et rastløst Jagtliv hos de derboende Omaha'er sejlede han ned ad Mississippi og havde den Glæde atter at træffe sammen med Hertug Paul Wilhelm af Würtemberg og paa flere Excursioner at medvirke til Forøgelsen af dennes vigtige zoologiske Samlinger. I Aaret 1852 indskibede han sig i New Orleans til Europa, ved hvilken Lejlighed der af den fortjenstfulde preussiske Consul Angelrodt i St. Louis ved Missouris Munding blev overdraget ham det Hverv, paa Rejsen at drage Omsorg for en heldig Overførelse af et Antal interessante Dyr, bestemte for den zoologiske Have i Berlin.

Den modige Beslutning med forøgede Kundskaber og en fuldkommere kunstnerisk Uddannelse, om end med meget indskrænkede Midler, at vove en anden Excursion til den vestlige Deel af de Forenede Stater, fastholdt Hr. Möllhausen med Standhaftighed. Min mangeaarige Ven, Geh. Medicinalraad og Professor Lichtenstein har jeg at takke for Bekjendtskabet til den unge Rejsende. Hvor naturligt, at jeg, maaskee den ældste af dette Aarhundredes Rejsende, og som i min tidligste Ungdom havde følt mig besjælet af en lignende ubestemt Rejselyst, ikke kunde Andet end føle Interesse for den mig saa varmt Anbefalede. Ved den højhjertede Monarchs Bevaagenhed og den hjælpsomme Imødekommen, som han saa gjerne viser ethvert fremspirende Talent, skete det, at Balduin Möllhausen fik Lejlighed til at forelægge ham personlig sine udmærkede, physiognomisk sande Rejseskitser af Indianerlivet. Paa Grund af den voxende Velvillie,

som mine Arbejder og Bestræbelser have mødt i de Forenede Stater i Nordamerika, og de ædle Opoffrelser, som saa mange af de enkelte Regeringer der gjøre til det fri aandige Fremskridts Befordring, i Særdeleshed i alle Grene af astronomisk, geografisk og naturhistorisk Viden, turde jeg haabe, at Anbefalinger fra mig i Forbindelse med Anbefalinger af en anden kjær Ven, den preussiske Gesandt Hr. von Gerolt, vilde være den Tilbagevendende til bethydelig Nytte hos de øverste Embedsmænd og den ædle Smithsonian Institution. Vore Forbaabninger bleve snart opfyldte. Hr. Möllhausen har selv i Begyndelsen af Rejseberetningen omtalt sin Ansættelse som Topograf og Tegner ved Lieutenant Whipple's ogsaa i videnskabelig Henseende vel udrustede Expedition.

Trods de Besværligheder, der ere uadskillelige fra en elleve Maaneders og alene paa Landvej foretagen alvorlig Expedition, har den Rejsende dog under Foretagendet flere Gange sendt Afhandlinger til det geografiske Selskab i Berlin, blandt hvilke to vare af almindelig Interesse. Den ene Afhandling angik Sæderne og Forskjelligheden i Legemsbygning hos de lidet bekjendte Indianer-Stammer, Mohawe'er, Cutchana'er og Cosnino'er, der leve ved Store Colorado og i de nærliggende Bjerge. Den anden omhandlede den saakaldte forstenede Urskov mellem den „Gamle Stad" (Pueblo de Zuñi) og Lille Colorado. Dette mærkværdige Fænomen, hvori Naaletræer ere forenede med nogle træagtige Bregner, er ogsaa blevet beskrevet af Expeditionens Geolog, Hr. Jules Marcou, nu Professor ved den føderale polytechniske Skole i Zürich, i hans overordentlig lærerige „Almindelig Orografi af Canada og de Forenede nordamerikanske Stater". Den efterfølgende Rejseberetning har kunnet beriges med Udtog af Hr. Marcou's lærde, allerede trykte Arbejder. Henfigten med den store Expedition under Lieutenant Whipple's Befaling blev lykkelig opnaaet den 23de Marts 1854 ved dens Ankomst til Sydhavets Kyst ved Havnen San Pedro, nord for den californiske Missionsby San Diego. Den hurtige Tilbagereise gik fra San Francisco over Panamatangen til New-York, saa at Hr. Möllhausen efter et Aars og fem Maaneders Fraværelse ankom til Berlin med sine Samlinger fra the Far West og et stort Antal interessante, ved Synet af Naturscenerne sindrig opfattede maleriske Skitser. Disse Studier havde ligeledes det Held at vinde

Kongens Bifald og Anerkjendelſe, hvilket havde til Følge, at Hs. Majeſtæt anſatte den unge Rejſende ſom Custos ved Bibliotheterne paa Slottene i Potsdam og Omegn. Hans livsfriſke Skildringer af den vilde Natur i dens Mangfoldighed af Fremtoninger, af Tilſtanden i de indfødte Stammers Ucultur og af Dyrearternes Ejendommeligheder er et Bevis for, hvorledes dybe Følelſer forædle Sproget i modtagelige Sjæle. Hvad Baldwin Möllhauſen har erfaret i et ſaa bevæget Liv med mangfoldige Savn, men ogſaa med mangfoldige erſtattende Glæder over Naturen, er ikke gaaet tabt for hans aandige Uddannelſe; thi ſom Schiller ſaa ſimpelt og ſaa ſmukt ſiger: „Menneſket voxer med ſine Foretagender".

Berlin, i Marts Maaned 1857.

Indhold.

		Side
I.	Paa Misfisſippi. — Fort Napoleon. — Arkanſas River. — Arkanſas's Bredder. — Little Rock. — Dardanel- og Bee-Rocks. — Van Buren	1
II.	Fort Smith. — Expeditionens Udruſtning. — Lejrlivet ved Fort Smith. — Bill Spaniard. — Muldyrenes Tæmmelſe	8
III.	Markerne ved Poteau. — Indianerne der. — Deres Nybygder. — Overgang over Poteau. — Tordenvejr. — Fort Koffee	15
IV.	Sculleville, Choctaw-Agenturen. — Choctaw'ernes Hiſtorie. — Choctaw'ernes Sagn. — Raadsforſamling af Choctaw'høvdinge. — Sans Bois Creek. — Pine Grove. — Choctaw'ernes Boldſpil	21
V.	Fræſer, den indianſke Smed. — Sans Bois Creek. — De fire Trappere. — Dr. Bigelow og hans Eventyr. — Udflugten til Canadian	32
VI.	Gaines Creek. — Creek-Indianerne. — Cherokee-Indianerne. — Coal Creek. — Shawnee Village. — Shawnee-Indianerne. — Shawnee-Profeten Ten-ſqua-ta-way. — Shawnee-Town. — Fort Edwards. — Quappa-Indianerne. — Topoſkee-Creek og Muſtang-Creek. — Spionen Johnſon. — Aftenjagten. — De fire Trappere (Fortſættelſe)	43
VII.	Det gamle Fort Arbuckle. — Delaware'rne. — Si-ki-to-ma-ker. — Den Sorte Bævers Bolig. — Vincenti. — Den Sorte Bævers Fortælling. — Walnut Creek. — Prairiebrande	55
VIII.	Waekow-Indianerne. — Witchita-Indianerne. — Kechi-Indianerne. Fortælling om Eventyret ved Nebrasca. — Byffeljagten. — Byflen. — Indianernes Byffeljagt. — Croſs Timbers. — Vildtet ved Deer Creek. — Lejr ved Deer Creek	71
IX.	Fortſættelſe af Eventyret ved Nebrasca. — Luftſpejling (Mirage). — Natural Mounds og Rock Mary. — Gibsregionen. — Gibshulen. — Doctorens Bjørnejagt ved Gila. — Den ſtore Prairie	86
X.	Antelope Hills. — Prairie-Hunden. — Eventyret ved Nebrasca (Fortſ.). — Vindruer. — Comanche-Indianere. — De vilde Heſte eller Muſtangs. — Naturalieſamlerens Uheld	101
XI.	Dry River og dens Egenſkaber. — Det ſtore Cottonwood-Træ. — Steppeboernes Maade at rejſe paa. — Naturalieſamlerens Fortælling om hans Rejſe med Ottoe-Indianerne. — Expeditionens Ankomſt til Kioway-Indianerne. — Samtale med Kioway-Indianerne. — Kioway-Indianerne. — Overgang over Canadian. — Doctor Bigelow i Drivſandet	118

Side

XII. Expeditionens Reise op med Canadian. — Shady Creek. — Comanche-Indianernes Sommerboliger og Medicinlelt. — Fandango paa Steppen. — Pueblo-Indianere. — Opuntia arborescens. Om Forholdet mellem Mexikanere og Indianere. — Jñes Gonzales. — Beautiful View Creek. — El Llano Estacado 135

XIII. Fortsættelse af Naturaliesamlerens Fortælling. — Encampment Creek. — Reisen paa Llano Estacado. — Ankomsten til Rocky Dell Creek. — Indianske Malerier 147

XIV. Den vestlige Grændse af Texas. — Cerro de Tucumcari. — Røverne i Ny-Mexiko. — Tucumcari Creek. — Pyramid Rock . 163

XV. Fortsættelse af Naturaliesamlerens Fortælling. — Expeditionens Leir ved Laguna Colorado. — Gallinas. — Faarehjorde i Ny-Mexiko. — Expeditionens Ankomst til Pecos og Anton Chico . 175

XVI. Anton Chico. — Fandango der. — Opbrud fra Anton Chico. — Cuesta. — Cañon Blanco. — Skybrud. — Galesteo. — Fitzwater. — Vulkaner i Ny-Mexiko. — Cañon Boca 191

XVII. Rio Grande del Norte-Dalen. — Santo Domingo og Pueblo-Indianerne. — Pueblo-Indianernes Sagn. — Afreisen fra Santo Domingo. — Ankomst til Albuquerque. — Indrykkelse om os i Bladet El Amigo del Pais 204

XVIII. Ophold i Albuquerque. — Instruction fra Krigsdepartementet i Washington. — Livet i Albuquerque. — Apache- og Navahoe-Indianere. — Rio Grande del Norte og dens Dal. — Fandango i Albuquerque 212

XIX. Førerne. — Leroux. — De tre ældste Backwoodmen. — Træk af deres Liv. — Kit Carson. — Lieutenant Ives's Ankomst. — Opbrud fra Albuquerque. — Reisen op med Rio Grande. — Indianerstaden Isleta og dens Beboere 225

XX. Colonel Frémont og hans første samt anden Reise. — Rio Puerco. — Klippeporten. — Rio San José. — Ruiner af en Indianerstad. — Pueblo Laguna. — Covero. — Lavastrømme. — Mount Taylor 236

XXI. Mr. Campbell's Reise til Fort Defiance. — Vandmangel. — Kilde ved Foden af Sierra Madre. — Overgang over Sierra Madre. — Inscription Rock. — Indskrifter og Hieroglyfer. — Ruiner paa Inscription Rock. — Om Ruiner i Ny-Mexiko og deres Oprindelse. — Ruiner ved Zuñi-Bejen. — Den ødelagte Stad. — Leir ved Zuñi 251

XXII. Den indviede Kilde. — Besøg af Zuñi-Indianere. — Udflugt til Bjergene. — Bjørnekilden. — Mr. Campbell's Tilbagekomst fra Fort Defiance. — Opbrud fra Leiren ved Zuñi. — Ruiner af det gamle Zuñi. — Zuñi-Indianernes Sagn. — Deres Offersted. — Pueblo de Zuñi. — Rio Zuñi. — De indianske Førere. — José Hatche og José Maria 265

XXIII. Colonel Frémonts tredie Reise og hans Kamp med de Indfødte. — Californiens Befrielse. — Forstenet Træ. — Den bybliggende Saltsø. — Ruiner af urgamle Stæder. — Navahoe Spring. — Navahoe-Indianere. — Første Syn af San Francisco Mountains. — Ødelsteen i Myretuer 274

XXIV. Rio Secco. — Den forstenede Urskov. — Rio Colorado Chiquito. — Dens Dal. — Bedrøvelige Efterretninger fra Moqui-Indianerne. — Chevelons Fork. — Stampede i Muldyrhjorden. — Lieutenant Tibball's Ankomst med Escorten. — Udsendelse af en Recognoscerингsafdeling. — Langsom Reise. — Ruiner ved Colorado Chiquito. — Casas Grandes ved Rio Gila, Rio Salinas og i Chihuahua. — Sammenligning mellem Ruinerne paa den 35te Bredegrad og Casas Grandes 284

XXV. Børnekopper i Expeditionen. — Recognoscerингsafdelingens Tilbagekomst. — Affeld fra Colorado Chiquito. — Vulkansk Jordbund. — Vulkanske Kegler. — Det første Sneefald. — Skovene i San Francisco-Bjergene. — De Indfødtes underjordiske Boliger.

Side

— Juleseſt i Bjergene. — De fire Hovedtoppe af San Francisco-Bjergene. — Egeruer. — Leroux Spring. — Udſendelſen af en ny Recognoſceringsafdeling 300

XXVI. Expeditionens Ophold ved Leroux Spring. — Opbrud derfra. — Mount Sitgreaves. — New Years Spring. — Bill Williams Mountains. — Graa Bjørne. — De Indfødte i diſſe Regioner. — Deres fjendtlige Sindelag mod Hvide. — Leroux's Fortællinger om hans Eventyr med dem. — Recognoſceringsafdelingens Tilbagekomſt. — Expeditionens Opbrud og Fortſættelſe af Reiſen. — Lava Creek. — Cedar Creek. — Partridge Creek 310

XXVII. Udſendelſe af en ny Recognoſceringsafdeling. — Agerhøns. — Picacho. — Vulkanſk Jordbund. — Hovedtrainets Opbrud. — Chino Valley. — Recognoſceringsafdelingens mislykkede Forſøg paa at trænge over Bjergene og ſtøde ſammen med Expeditionen ved Picacho. — Fornyet Forſøg paa at opdage et Pas. — Leroux's Fortælling om Colonel Frèmont's fjerde Reiſe. — Denne Expeditions Undergang, Frèmont's Redning og Ankomſt til Californien 319

XXVIII. Turkey Spring. — Pueblo Creek. — Ruiner ved Pueblo Creek. — Recognoſceringsafdelingens Fremtrængen i ſydlig Retning og dens Tilbagekomſt til Pueblo Creek. — Pueblo Creek's Kilde og Pas i Azteker-Bjergene. — Bandkjellet. — Sneeſtorm i Bjergene. — Recognoſceringsafdelingens Tilbagekomſt til Expeditionen ved Pueblo Creek. — Expeditionens Reiſe gjennem Azteker-Paſſet. — Yampah Creek. — Udſendelſe af en ny Recognoſceringsafdeling. — Cañon Creek. — Uveiſomt Terrain. — Nærværelſe af Indfødte i Klofterne 329

XIX. Tonto-Indianere. — Cactus-Paſſet. — White Cliff Creek. — Big Sandy. — Bill Williams Fork. — Kæmpe-Cactus (Cereus giganteus). — Bill Williams Fork's Dal. — Bæverbyen. — Bæveren 341

XXX. Reiſe i Bill Williams Fork's Dal. — Doctor Bigelow's Ankomſt til Lejren. — Efterretninger fra Recognoſceringsafdelingen. — Artillerie Pic. — Gjenforening af den hele Expedition og Fortſættelſen af Reiſen. — Kilden i Bjergene. — Indianſke Malerier. — Formindſkelſe af Bagagen. — Tab af Vogne og Muldyr. — Ankomſt til Rio Colorado 353

XXXI. Reiſe op med Colorado. — Tabet af vore ſidſte Vogne. — De Indfødte i Colorado's Dal. — Chimehwhuebe-, Cutchana- og Pah-Utah-Indianerne. — Tuskhandel med de Indfødte. — Fortælling om Chauchiles-Indianernes hellige Eg. — Bjergſtien. — Mohave-Indianerne. 361

XXXII. Raſtdag ved Mohave-Indianernes Nybygder. — Mohave-Indianernes Spil. — Skiveſtydningen. — Reiſe gjennem Mohave'rnes Byer. — Lejr paa Colorados Bred. — Forberedelſer til at ſætte over Floden. — Den indianſke Moder. — Overgang over Colorado. — De Indfødtes Tjenſtvilligheb 371

XXXIII. Raſtdag paa den veſtlige Bred af Colorado. — De ældſte Efterretninger om de Indfødte ved Colorado. — Opdagelſen af dens Munding. — Mislykkede Forſøg paa at ſejle op mod Strømmen. — Indianſke Førere. — Opbrud fra Colorado. — Ørkenen. — Vandmangel. — Kilden i Bjergene 382

XXXIV. Deling af Expeditionen; Vandmangel. — Øde Bjergland. — Sandſteppen. — Den udtørrede Saltſø. — Ubrikkeligt Vand. — Advarſel mod de Indfødte. — Expeditonens Gjenforening. — Ankomſt til Mohave Rivers flydende Vand. — Reiſe i Mohave Flodens Dal. — Pah-Utah'ernes Røverier. — Mord paa en Muldriver. — De Vildes Forfølgning. — Ødelæggelſe af de Vildes Lejr 392

Side

XXXV. De to indianske Føreres Afrejse til deres Hjem. — Emigrantvejen. — Sammentræf med rejsende Mormoner. — Efterretninger om Utah-Indianernes Mord paa Capitain Gunnison og hans Officerer. — Affæd fra Mohave River. — San Bernardino-Bjergene. — Cajon-Passet. — Regnstorm i Bjergene. — Arbejdernes Afstedigelse. — Første Syn af Californiens Kyststrækning. — Mormonerne og deres Historie 404

XXXVI. De californiske Ranchero'er. — De californiske Ryttere Færdighed. Lejr ved San Gabriel Creek. — Missionen San Gabriel. — Bemærkninger om Missionsvæsenet i Californien. — Expeditionens Ankomst til Pueblo de los Angeles. — Salg af Muldyr og Rejseutensilierne. — Eventyrlig Rejse til San Pedro's Havn. — Ankomst til Sydhavet 418

XXXVII. Dampskibet Frémont. — Rejse med samme til San Francisco. — Golden Gate. — Capitain Sutter. — San Francisco's Havn. — Staden San Francisco og Livet der. — Markedshusene. — Spillehusene. — Chineserne. — Guldminerne 431

XXXVIII. Kæmpetræerne. — Indskibning paa Dampbaaden „Oregon". — Rejse paa Sydhavet. — Havnen og Staden Acapulco. — Fem Timer i Acapulco. — Landing i Panama. — Staden Panama. — Ridt til Jernbanestationen. — Ankomst til Aspinwall. — Indskibning paa Dampbaaden „Illinois". — Ankomst til New-York og Washington 444

XXXIX. Beretning fra de Forenede Staters Krigsminister, Mr. Jefferson Davis, over den af Expeditionen undersøgte Route. — Slutning 455

Anmærkninger 463

Lithografiernes Indhæftning.

	Side
Kioway-Indianernes Leir	131
Høvdinge af Ottoe-Indianernes Stamme	151
Sandsteensdannelse ved Pueblo de Santo Domingo	203
Kirke i Pueblo de Santo Domingo	206
Zuñi, Indianerstad i Ny-Mexiko	270
Den forsteenede Skov i Rio Secco	284
Cereus giganteus, Kæmpe-Cactus	347
Boliger og Lege hos de Indfødte ved Rio Colorado	373
Mohave-Indianere fra Rio Colorados Dal	377

Kort over det vestlige Nordamerika hæftes bagest i Bogen.

I.

Paa Miſſiſſippi. — Fort Napoleon. — Arkanſas River. — Arkanſas's Bredder. — Little Rock. — Dardanel- og Bee-Rocks. — Van Buren.

Hvem der nogenſinde har faret paa et af de kæmpemæssige og derhos i ſamme Forhold prægtig og bekvemt indrettede Miſſiſſippidampſkibe ned ad denne Flod og Dag ud og Dag ind ikke hørt anden Lyd end Maſkinernes eensformige Arbejden, de klirrende Forberedelſer til Bordbækningerne og den bedøvende Lyd af den Bordklokke, hvormed en Neger i grinende Henrykkelſe over ſin Virtuoſitet paa dette klangfulde Inſtrument angiver de forſkjellige Maaltider; hvem der derpaa efter en hurtig Tilfredsſtillelſe af Appetiten ved et endnu hurtigere Valg mellem de mange Retter har begivet ſig op paa det rummelige Galleri og der midt imellem ſine tavſe Rejſekamerater gjort den Erfaring, at man under intet Slags Forhold kan føle ſig mere eenſom end i et Rejſeſelſkab paa Floder: hvem der altſaa, paa denne Maade henviſt til ſig ſelv og ſine Jagttagelſer, har ſejlet ned ad Miſſiſſippi, hos ham rørte ſig ſikkert ofte en levende Attraa efter at kunne trænge ind i de dunkle Skove, der paa begge Sider af Floden ledſage hans Vej ſom det livligſte og billedrigeſte Panorama, ſnart ſom Ungſkov eller Krat, ſnart ſom den egentlige mægtige Urſkov, over hvilken atter enkelte Hickory (Juglans tomentosa Mich) og Sykomorer (Platanus occidentalis Willd) rage frem fra den forbavſende Højde, ſom kun den ny Verden kjender. Dog uophørlig bæres man videre, og — medens Blikket henrykt endnu hviler paa en maleriſk Gruppe i den tætte Skov, der kaſter ſin brede Skygge ud over Floden, eller paa de talrige Øer, der tiltrods for det lave Flodleje nedenfor St. Louis give Miſſiſſippi en ſaa tiltrækkende Afvexling —, glider man hurtig forbi Mundingen af en Biflod, ved hvilken et eenſomt Blokhus dukker frem af det tætte Buſkværk, hendrager Op-

mærksomheden paa sig og er derpaa snart langt bagved den stønnende Damper. Man føler sig i det hele taget ofte fristet til at tillægge den løbende Træbygning et Slags drillende Egensindighed, med en saadan Forsætlighed synes den formelig at gaae af Vejen for enkelte smukke Punkter, idet den hensynsløst følger Hovedkanalens Krumninger og snart søger den ene snart den anden Flodbred, snart holder sig midt mellem begge uden i fjerneste Maade at bryde sig om prægtige Udsigter og maleriske Grupper. Ligesaalidt forstyrres den i sin Gang af Flaader af Drivtømmer, der langsomt svømme foran den og som den hvert Øjeblik indhenter. Sydende trækker Dampen gjennem Skorstenen, snøftende og stønnende jager den de dovne langsomme Svømmere fra hinanden eller forfølger ganske rolig sin Vej hen over dem, ret som om den allerede af sin Bygmester havde faaet Forstand nok til at vide, at den fordeelagtigste Vej er den, der gaaer over Andres Skuldre og tillige den, der fordrer den mindste Tid, hvilket jo ifølge den amerikanske Forretningsvisdom ikke alene er Penge, men endog bedre end Penge.

Disse to Hovedlærdomme udgjøre Grundvolden for en stor Deel af det amerikanske Omgangsliv og dreje sig om den fælles Axe „at gjøre Penge", denne bestandige Fører og Leder for enhver Forretningsmand, der, i hvad han end har for eller driver, dog aldrig lader det lille Spørgsmaal ude af Betragtningen, hvad han vel kan fortjene derved. Man behøver kun at see sig om paa Dampbaadens Dæk for at overbevise sig om Rigtigheden af denne Paastand. Hvad foregaaer i Sjælen hos den unge Mand, der med Benene strakte i Vejret ud over Relingen gynger Hoved og Ryg paa to ved Siden af hinanden stillede Stole, medens hans Blik tilsyneladende saa drømmerisk og hensunken snart hviler paa de herlige Skove, snart paa den prægtige Strøm? Skjøndt Stillingen er noget ejendommelig valgt i Forhold til Hensigten, vilde den dog kunne tillade ham efter Hjertenslyst at glæde sig over Naturens Skjønheder; men hvilken Vildfarelse! — den unge Mand udregner netop, hvor mange Hestes Kraft de foranliggende Vandmasser vilde yde ham for under saa og saa høist et Fald at erstatte Dampmaskinen ved Anlægget af en uhyre Vandmølle, og hvor meget vel hele denne herlige Skov, hugget i Favnebrænde, kunde være værd paa Markedet i New-York! Denne unge Mand repræsenterer hele den voxne amerikanske Ungdom, der overalt vil bane sig Veje ved i saa kort Tid som muligt at tjene saa store Rigdomme som muligt. Den alvorlig spekulerende Mand vender sine Øjne bort fra Gjenstande, der ingen Fordeel kunne bringe ham, men kun i det høieste forstyrre ham, gynger sig skjødesløst paa sin Stol frem og tilbage, tygger sin Skraa, snitter tilsyneladende tankeløs og ørkesløs paa et Stykke Træ og gaaer, saa-

snart han har snittet det op, ubarmhjertig løs paa Stolerygen. Han tænker imidlertid derved hverken paa Tobak eller Stolerygge, men kun paa de mange Hundreder og Tusinder, som denne eller hin Forretning kunde indbringe ham, og den Bestjæftigelse, som han paa en saa tilsyneladende ivrig Maade har hengivet sig til, har kun til Hensigt at holde hans Øine borte fra de med ham handlende Medrejsende, for at han ikke selv ved det mindste Blik skal forraade sine Følelser, hvilket kunde have en skadelig Virkning paa en fordeelagtig Handel.

Denne næsten totale Mangel paa Sands for Naturens Skjønheder hos en stor Deel af Nationen er Europæeren ligesaa ubegribelig, som dennes højt udtalte Begejstring over et ophøjet Syn er latterlig for Amerikaneren. Hvem der forøvrigt har Lyst til at tage dette eller hint prægtige Punkt nærmere i Øjesyn eller at spadsere omkring i Skyggen paa den mørke Flodbred, ham staaer det frit for at lade sig sætte i Land paa et hvilketsomhelst Sted, thi Missisippidamperne have et saa ringe Dybtgaaende, at de kunne lægge til ved Flodbredden overalt; men der bliver ikke ventet paa Nogen, Baaden fortsætter rolig sin Vej og overlader Naturbeundreren til hans Henrykkelse og Opvaagnen til en Virkelighed, der i Form af en flygtig Slanges Raslen eller Mosquito-Sværmenes sagte Sang vel er istand til at forjage al Poesi. Selv der, hvor der tages Træ ind, maa den Arbejder, der bærer det sidste Stykke, ofte vove et dristigt Spring for at komme med Damperen, som i sin Utaalmodighed allerede har sat sig i Bevægelse igjen. Det er derfor raadeligst ikke at anstille for grundige eller langvarige Undersøgelser paa en slig Rejse, men indskrænke sig til saadanne, som man fra Skibet kan anstille med Øjnene, selv om det undertiden kan falde tungt saa hurtig at maatte tage Afsked med et skjønt Punkt.

Har Træ-Bæddeløberen paa denne Maade naaet det Sted, hvor Arkansas overgiver Missisippi sit rødlig farvede Vand som en tro Ledsager lige til den mexikanske Havbugt, saa skilles den Rejsende, der vil opsøge det fjerne Vesten, med et let Hjerte, men ogsaa uden at efterlade sig tunge Hjerter, fra sit hidtidige Rejseselskab, for paa Arkansas videre at forfølge sit flere Hundrede Mil endnu bortfjernede Maal. Nogle kasserede Dampere danne ikke blot Landingspladsene for den ved Mundingen af denne Flod beliggende lille Stad Fort Napoleon, men gjøre tillige Tjeneste som Pakhuse og Gjæstgivergaarde. Godset bliver i al Hast baaret derover, de Rejsende springe efter, Styrmanden trækker fra sit Taarn i de forskjellige Klokkestrenge, der danne Meddelelsesmidlet mellem ham og Maskinmesteren, Signalklokken lyder, Hjulene begynde at arbejde, det ene fremad, det andet tilbage, Baaden krænger over paa Siden, beskriver en med hvidt Skum betegnet Bue og iler stolt og

majestætisk afsted mod sin Endestation New-Orleans, uden at efterlade sig andet Spor end det i høje Bølger oprørte Kjølvand, der behøver rum Tid til at lægge sig.

Det fladt beliggende Fort Napoleon har i en paa Vidundere saa rig Natur intet Indbydende for den Rejsende, og ve ham, hvis han i de hede Sommermaaneder er tvungen til at tage længere Ophold i Fort Napoleon eller dets Værftsbaade. Da er Heden i denne sumpige Egn i højeste Grad uforbragelig og de kjøligere Aften- og Morgentimer, der alene egnede sig til Spadseretoure og Forretninger, maa man anvende til Hvile; thi det er næsten umuligt om Natten at faae Øjnene lukkede til en rigtig vederkvægende Søvn. Man søger sit Leje, hvis Flornet skal yde Beskyttelse mod disse Egnes utaalelige Plage, Mosquitoerne; man har aabnet Døre og Vinduer for den kjølige Natluft og en let vederkvægende Luftning trækker igjennem Værelserne. Men ak! — ogsaa et Mosquito-Net har sine to Sider; det skjærmer mod hine afskyelige Blodsugere, men det holder ogsaa den kjølige Luft ude og forhindrer den fra at naae den Trætte, der søger Søvnen. Utaalmodig kaster han sig frem og tilbage i det af utaalelig Hede opfyldte lille Rum, hvori han er indsluttet, indtil han endelig udmattet af Trætheb virkelig lukker Øjnene til en let Slummer. Imidlertid har Mosquitoen heller ikke været ledig; den har afsøgt Nettet rundt omkring og opdaget Muligheden af gjennem en noget videre Maske at slippe ind til Mennesket, der i det fri Amerika vil sperre den fri Passage. Den giver da sin plagende Nærværelse tilkjende ved en monoton, snart sagte forsvindende, snart lige for Øret hvirvlende Summen. Uheldet formerer sig snart. En anden Mosquito har opdaget den samme Gjennemgang, Sagen bliver mere bekjendt og i kort Tid samler sig indenfor Nettet et fuldstændigt Chor af blodtørstige Dilettanter. Den Martrede skjærer Tænder og indseer Umuligheden af enten med det Gode eller med det Onde at komme til Rette med sine Angribere, han kaster det unyttige Net fra sig og overgiver sig paa Naade og Unaade for idetmindste at kunne nyde Nattens Kjølighed. Henad Morgen falder han endelig i en urolig Søvn, af hvilken han først vaagner op ad Formiddagen med et ophovnet Ansigt. Men til Gjengjæld kan han lade sit onde Lune gaae ud over sine Plageaander, der paa Grund af den rige Nydelse have forsømt at trække sig tilbage i rette Tid.

Det er derfor en yderst behagelig Efterretning for den ventende Rejsende, naar Afgangstimen for den lille Propeller, der skal bringe ham til de fjerne vestlige Egne, bliver ham forkyndt. Rigtignok skal han nu først rejse igjennem de egentlige Mosquito-Regioner; men den Hurtighed, hvormed den lille Damper uden Ophold Dag og Nat iler

sit Maal imøde, frembringer paa samme et uophørligt betydeligt Luftstræk, der holder Baaden fri for denne Plage.

Da jeg d. 12 Juni 1853 landede i Fort Napoleon, traf jeg der sammen med flere Medlemmer af Lieutenant Whipple's Expedition, der ligeledes ventede paa Rejseselskab til Fort Smith. Naturligvis sluttede jeg mig til dem, dog maatte vi vente endnu to Dage, inden Capitainen paa Arkansas-Dampbaaden fandt Antallet af de anmeldte Passagerer stort nok til for deres Skyld at tiltræde Rejsen. Den 15 Juni henimod Aften sejlede vi endelig ind i Arkansas's Munding og fulgte nu denne Flod mod Vesten. Arkansas er interessant i mere end een Henseende. Hvad der meest overrasker den Rejsende, er den Hurtighed, hvormed Floden veksler Vandstand. Man kan endnu igaar have seet de lerede Bredder rage højt op over Vandfladen, og finder allerede idag Alt i en aldeles forandret Stilling. Vandet, der har antaget en mørkere rødlig Farve, beskyller Rødderne og tildeels ogsaa Stammerne af de Træer, der indfatte Floden, og farer afsted med udfoldet Kraft, idet det her sammenbynger mægtige Hobe af Drivtræ (snags), hist sønderbryder den samme Slags Træbarricader, som det i flere Aar har bygget paa, og fører dem videre med sig; her undergraver det et Træ, hvorom der igaar blev sagt, at Floden aldrig vilde naae det, hist vælter det et andet, der allerede var undergravet, fører det med sig og overgiver det som en Slags Tribut til Missisippi. Dog efter kort Tid begynder Drivtømmeret at tage af i Mængde og antyder derved, at Vandet er ifærd med at falde. Flodbredderne træde atter frem, og efter faa Timers Forløb trænger Baaden til en sikker og forsigtig Haand, for at undgaae de talrige Grunde og hine farlige Træklipper, der, skjulte under Sandets Overflade, kun forraade den truende Fare ved de Vandhvirvler, de frembringe i deres Nærhed.

Fra Mundingen til Little Rock, Hovedstaden i Staten Arkansas, der har faaet Navn efter Floden, have Bredderne hele Vejen den samme imposante Characteer. Paa hele denne Strækning af henved 80 tydske Mil er Urskoven i hele sin Yppighed og Pragt med alle sine Undere og alle de Rædsler, som den Reisende aner efter en Cooper's og Irving's Skildringer, Arkansas-Flodens stadige Ledsager.

Der gives ingen Pen, der vilde være istand til værdig nok at beskrive dette vidunderlige, gjennem Aartusinder uberørte Værk af en yppig og ødsel Skabelse i dets ophøjede Ro og storartede Majestæt. Hvem formaaede blot at optælle de Legioner af Græsarter og Urter, af Buskvæxte og Slyngplanter, hvis farverige Blomsterpragt glimrer i broget Virvar for det henrykte Øje? Hvem kunde nævne ved Navn alle de forskjellige Træarter, der her ere sammentrængte i Familier og hvis

mangfoldige, fra lyſeſte til mørkeſte Grønt afvexlende Løv laaner Skoven de pragtfuldeſte og fuldſtændigſte af alle Afſkygninger? Gamle mosbegroede, maaſkee tuſindaarige Stammer hæve deres Kroner ſom et bredt Tag højt over den ugjennemtrængelige Underſkov, ligeſaa ſtolte, ſaa friſke og ungdommelig grønne ſom deres ſlanke Efterkommere, der førſt for kort Tid ſiden ere ſkudte frem af Jorden, men under deres ærværdige Fædres Beſkyttelſe allerede have opnaaet en anſeelig Højde.

De førſte Nybyggere holdt ſig frygtſomt fra denne næſten ugjennemtrængelige Ørken, undgik de dyrrige Skov- og Moſeſtrækninger, og kun ſjelden forraadte en lille Lysning Nærværelſen eller Naboſkabet af Mennesker; Øxens Klang er her ligeſaa ſjelden ſom Dampſkibets Stønnen, og Nysgjerrigheden indtager her endnu Frygtens Plads. Hjorten ſeer forbavſet og uden at flygte den ſtore Roligheds-forſtyrrer ſvømme ſig forbi, Papegøjen klatrer ſladdrende fra Green til Green, den vilde Kalkun ſtrækker ſit blaa Hoved gjennem Løvet for at kunne nyde en bedre Udſigt til det ſaa ny Skuespil, og den ſorte Bjørn, der afkjøler ſig i Vandet, ſtiller ſig paa Bagpoterne og gloer mistroiſk ſnart paa det ſvømmende Uhyre, ſnart paa den tilbageblivende lange Røgſtribe. De høje Bølger, der endelig naae den, forſtyrre den i dens Betragtninger, den ryſter ſin laadne Pels og traver fortrædelig brummende ind i Tykningen. Veſtens Nybygger følte ſig imidlertid opfordret til at lade denne frygtelig ſtorartede Natur ligge bag ved ſig og førſt grundlægge et nyt Hjem der, hvor Klipperne (1) hinſides Skoven antydede Landets Stigning. Der fældede han Træet til ſit Blokhus, der oprev han Jordens Skjød for fra nu af at henviſe den yppige Jordbunds Drivkraft, der hidtil kun havde fulgt ſit eget Lune, til beſtemte Producter, ſom ſvarede til den ny Herres Trang og Fornødenheder; der ſprængte og mejslede han ſenere Stenene til Gouvernementshuſet, efterat Arkanſas's Land, begunſtiget af alle Forholdenes og Naturens Forbele, havde opnaaet en tilſtrækkelig Befolkning og Flor til at lade ſig optage i Unionen ſom en ny Stat.

En ikke ringe Deel af ſit hurtige Opſving ſkylder Little Rock de varme ſvovlholdige Kilder, der bleve opdagede ſyd for dette Sted og over hvis næſten fabelagtige Lægekraft de meeſt eventyrlige og overdrevne Beretninger ſnart vare at læſe i alle Blade. I ſtor Mængde ankom [illegible]rt fra alle Unionens Kanter Blinde, Lamme og Svagelige, ſøgte den faa rigelig forjættede Helbredelſe og tildeels ogſaa idt den, mindre ved en eller anden improviſeret Mirakelſtand end ved Hjælp af det ſunde Klima og Vandets velvirkninger. Selv Syge ere velkomne, hvor en ny Stads

Bersommelse skal grundlægges, og hjælpe altid til at hidkalde Colonister og forbøde Grundejendommens Værdi.

Paa denne Maade udbreder Civilisationen sig mere og mere mod Besten og bestræber sig for at lære at kjende Landets Rigdomme, som imidlertid endnu maae henligge ubenyttede, indtil Tiden begunstiger et lønnende Udbytte. Og hvor længe vil det vel vare, inden der bliver brudt Hul paa det uudtømmelige Steenkulslag, der begynder ovenfor Little Rock ved Bjerget Petit Jean (2) og som skal brændes i de Locomotiver, der i en ikke meget fjern Fremtid skulle forbinde de to Verdenshave med hinanden?

Den Rejsende faaer endnu kun Lejlighed til at kaste et flygtigt Blik paa de i geologisk Henseende saa interessante Dardanel- og Bee-Rocks, hvilke Dampskibet nu i saa stor Ilfærdighed fører ham forbi. De første bestaae af et mægtigt Sandsteensleje af fem Lag, af hvilke hvert har en Mægtighed af 6 Fod og som i deres oprindelige Højde kun naaede til Arkansas's Vandflade. Ved en Jordrystelse er Sandsteens-Gulvet paa dette Sted blevet sprengt og løftet i Vejret. Medens den vestlige Ende af det stikker dybt i Jorden, hæver det sig mod Osten, ikke ulig en kolossal Søjle, under en Vinkel af 45 Grader. Paa Toppen i en Højde af 75 Fod findes Levningerne af et eengang højt Træ, der blev benyttet som Vagttaarn af Indianerne paa deres Krigstog.

Længere opad fra Dardanel-Rock følge Bee-Rocks (Bie-Klipperne), en Række stejle Vægge, hvis Rifter og Gangkløfter maaskee allerede for Aartusinder siden tjente til Opholdssteder og Samlingsplads for uhyre Sværme af vilde Bier, hvorefter hele Klippekjæden har faaet Navn. Faa Mile bag Bee-Rocks aabner Arkansasdalen sig noget for at føre den Rejsende den opblomstrende Stad Van Buren for Øje, et Sted, der i disse vilde Regioner overrasker ligesaa meget ved sin Venlighed som ved sin Eensomhed.

Fire Mil længere oppe fra Van Buren, ved den paa højre Flodbred beliggende lille Stad Fort Smith, træder Floden endelig ud af de Forenede Staters Landeje og ind i Indianer-Egnene. Det egentlige Fort, under hvis Beskyttelse Staden af samme Navn fremvoxede, ligger allerede paa Choctaw-Indianernes Landeje. Strax ovenfor Fortet udmunder Poteau-Floden i Arkansas og giver derved Nybygden ikke alene en overordentlig smuk, men ogsaa en fordeelagtig Beliggenhed, idet denne er anlagt paa den østlige Vinkel, som den mindre Flod danner med Arkansas.

majeſtætiſt afſted mod ſin Endeſtation New-Orleans, uden at efterlade ſig andet Spor end det i høje Bølger oprørte Kjølvand, der behøver rum Tid til at lægge ſig.

Det fladt beliggende Fort Napoleon har i en paa Vidundere saa rig Natur intet Indbydende for den Rejſende, og ve ham, hvis han i de hede Sommermaaneder er tvungen til at tage længere Ophold i Fort Napoleon eller dets Værftsbaade. Da er Heden i denne ſumpige Egn i højeſte Grad uforbragelig og de kjøligere Aften- og Morgentimer, der alene egnede ſig til Spadſeretoure og Forretninger, maa man anvende til Hvile; thi det er næſten umuligt om Natten at faae Øjnene lukkede til en rigtig vederkvægende Søvn. Man ſøger ſit Leje, hvis Flornet ſkal yde Beſkyttelſe mod disſe Egnes utaalelige Plage, Mosquitoerne; man har aabnet Døre og Vinduer for den kjølige Natluft og en let vederkvægende Luftning trækker igjennem Værelſerne. Men ak! — ogſaa et Mosquito-Net har ſine to Sider; det ſkjærmer mod hine afſkyelige Blodſugere, men det holder ogſaa den kjølige Luft ude og forhindrer den fra at naae den Trætte, der ſøger Søvnen. Utaalmodig kaſter han ſig frem og tilbage i det af utaalelig Hede opfyldte lille Rum, hvori han er indſluttet, indtil han endelig udmattet af Træthed virkelig lukker Øjnene til en let Slummer. Imidlertid har Mosquitoen heller ikke været ledig; den har afſøgt Nettet rundt omkring og opdaget Muligheden af gjennem en noget videre Maſke at ſlippe ind til Menneſket, der i det fri Amerika vil ſperre den fri Paſſage. Den giver da ſin plagende Nærværelſe tilkjende ved en monoton, ſnart ſagte forſvindende, ſnart lige for Øret hvirvlende Summen. Uheldet formerer ſig ſnart. En anden Mosquito har opdaget den ſamme Gjennemgang, Sagen bliver mere bekjendt og i kort Tid ſamler ſig indenfor Nettet et fuldſtændigt Chor af blodtørſtige Dilettanter. Den Martrede ſkjærer Tænder og indſeer Umuligheden af enten med det Gode eller med det Onde at komme til Rette med ſine Angribere, han kaſter det unyttige Net fra ſig og overgiver ſig paa Naade og Unaade for idetmindſte at kunne nyde Nattens Kjølighed. Henad Morgen falder han endelig i en urolig Søvn, af hvilken han førſt vaagner op ab Formiddagen med et ophovnet Anſigt. Men til Gjengjæld kan han lade ſit onde Lune gaae ud over ſine Plageaander, der paa Grund af den rige Nydelſe have forſømt at trække ſig tilbage i rette Tid.

Det er derfor en yderſt behagelig Efterretning for den ventende Rejſende, naar Afgangstimen for den lille Propeller, der ſkal bringe ham til de fjerne veſtlige Egne, bliver ham forkyndt. Rigtignok ſkal han nu førſt reiſe igjennem de egentlige Mosquito-Regioner; men den Hurtighed, hvormed den lille Damper uden Ophold Dag og Nat iler

sit Maal imøde, frembringer paa samme et uophørligt behydeligt Luftstræk, der holder Baaden fri for denne Plage.

Da jeg d. 12 Juni 1853 landede i Fort Napoleon, traf jeg der sammen med flere Medlemmer af Lieutenant Whipple's Expedition, der ligeledes ventede paa Rejsefelskab til Fort Smith. Naturligvis sluttede jeg mig til dem, dog maatte vi vente endnu to Dage, inden Capitainen paa Arkansas-Dampbaaden fandt Antallet af de anmeldte Passagerer stort nok til for deres Skyld at tiltræde Rejsen. Den 15 Juni henimod Aften sejlede vi endelig ind i Arkansas's Munding og fulgte nu denne Flod mod Besten. Arkansas er interessant i mere end een Henseende. Hvad der meest overrasker den Rejsende, er den Hurtighed, hvormed Floden veksler Vandstand. Man kan endnu igaar have seet de lerede Bredder rage højt op over Vandfladen, og finder allerede idag Alt i en aldeles forandret Stilling. Vandet, der har antaget en mørkere rødlig Farve, beskyller Rødderne og tildeels ogsaa Stammerne af de Træer, der indfatte Floden, og farer afsted med udfoldet Kraft, idet det her sammenbynger mægtige Hobe af Drivtræ (snags), hist sønderbryder den samme Slags Træbarricader, som det i flere Aar har bygget paa, og fører dem videre med sig; her undergraver det et Træ, hvorom der igaar blev sagt, at Floden aldrig vilde naae det, hist vælter det et andet, der allerede var undergravet, fører det med sig og overgiver det som en Slags Tribut til Missisippi. Dog efter kort Tid begynder Drivtømmeret at tage af i Mængde og antyder derved, at Vandet er ifærd med at falde. Flodbredderne træde atter frem, og efter faa Timers Forløb trænger Baaden til en sikker og forsigtig Haand, for at undgaae de talrige Grunde og hine farlige Træklipper, der, skjulte under Sandets Overflade, kun forraade den truende Fare ved de Vandhvirvler, de frembringe i deres Nærhed.

Fra Mundingen til Little Rock, Hovedstaden i Staten Arkansas, der har faaet Navn efter Floden, have Bredderne hele Vejen den samme imposante Character. Paa hele denne Strækning af henved 80 tydske Mil er Urskoven i hele sin Yppighed og Pragt med alle sine Undere og alle de Rædsler, som den Reisende aner efter en Cooper's og Irving's Skildringer, Arkansas-Flodens stadige Ledsager.

Der gives ingen Pen, der vilde være istand til værdig nok at beskrive dette vidunderlige, gjennem Aartusinder uberørte Værk af en yppig og ødsel Skabelse i dets ophøjede Ro og storartede Majestæt. Hvem formaaede blot at optælle de Legioner af Græsarter og Urter, af Buskvæxte og Slyngplanter, hvis farverige Blomsterpragt glimrer i broget Virvar for det henrykte Øje? Hvem kunde nævne ved Navn alle de forskjellige Træarter, der her ere sammentrængte i Familier og hvis

mangfoldige, fra lyſeſte til mørkeſte Grønt afvexlende Løv laaner Skoven de pragtfuldeſte og fuldſtændigſte af alle Afſkygninger? Gamle mosbegroede, maaſkee tuſindaarige Stammer hæve deres Kroner ſom et bredt Tag højt over den ugjennemtrængelige Underſkov, ligeſaa ſtolte, ſaa friſke og ungdommelig grønne ſom deres ſlanke Efterkommere, der førſt for kort Tid ſiden ere ſkudte frem af Jorden, men under deres ærværdige Fædres Beſkyttelſe allerede have opnaaet en anſeelig Højde.

De førſte Nybyggere holdt ſig frygtſomt fra denne næſten ugjennemtrængelige Ørken, undgik de dyrrige Skov- og Moſeſtrækninger, og kun ſjelden forraadte en lille Lysning Nærværelſen eller Naboſkabet af Mennesker; Øxens Klang er her ligeſaa ſjelden ſom Dampſkibets Stønnen, og Nysgjerrigheden indtager her endnu Frygtens Plads. Hjorten ſeer forbavſet og uden at flygte den ſtore Roligheds-forſtyrrer ſvømme ſig forbi, Papegøjen klatrer ſladdrende fra Green til Green, den vilde Kalkun ſtrækker ſit blaa Hoved gjennem Løvet for at kunne nyde en bedre Udſigt til det ſaa ny Skueſpil, og den ſorte Bjørn, der affkjøler ſig i Vandet, ſtiller ſig paa Bagpoterne og gloer mistroiſk ſnart paa det ſvømmende Uhyre, ſnart paa den tilbageblivende lange Røgſtribe. De høje Bølger, der endelig naae den, forſtyrre den i dens Betragtninger, den ryſter ſin laadne Pels og traver fortrædelig brummende ind i Tykningen. Veſtens Nybygger følte ſig imidlertid opfordret til at lade denne frygtelig ſtorartede Natur ligge bag ved ſig og førſt grundlægge et nyt Hjem der, hvor Klipperne (1) hinſides Skoven antydede Landets Stigning. Der fældede han Træet til ſit Blokhus, der oprev han Jordens Skjød for fra nu af at henviſe den yppige Jordbunds Drivkraft, der hidtil kun havde fulgt ſit eget Lune, til beſtemte Producter, ſom ſvarede til den ny Herres Trang og Fornødenheder; der ſprængte og mejslede han ſenere Stenene til Gouvernementshuſet, efterat Arkanſas's Land, begunſtiget af alle Forholdenes og Naturens Fordele, havde opnaaet en tilſtrækkelig Befolkning og Flor til at lade ſig optage i Unionen ſom en ny Stat.

En ikke ringe Deel af ſit hurtige Opſving ſkylder Little Rock de varme ſvovlholdige Kilder, der bleve opdagede ſyd for dette Sted og over hvis næſten fabelagtige Lægekraft de meeſt eventyrlige og overdrevne Beretninger ſnart vare at læſe i alle Blade. I ſtor Mængde ankom ogſaa ſnart fra alle Unionens Kanter Blinde, Lamme og Svagelige, hvilke her ſøgte den faa rigelig forjættede Helbredelſe og tildeels ogſaa virkelig fandt den, mindre ved en eller anden improviſeret Mirakeldoctors Biſtand end ved Hjælp af det ſunde Klima og Vandets velgjørende Virkninger. Selv Syge ere velkomne, hvor en ny Stads

Berømmelse skal grundlægges, og hjælpe altid til at hidkalde Colonister og forboble Grundejendommens Værdi.

Paa denne Maade udbreder Civilisationen sig mere og mere mod Vesten og bestræber sig for at lære at kjende Landets Rigdomme, som imidlertid endnu maae henligge ubenyttede, indtil Tiden begunstiger et lønnende Udbytte. Og hvor længe vil det vel vare, inden der bliver brudt Hul paa det uudtømmelige Steenkulslag, der begynder ovenfor Little Rock ved Bjerget Petit Jean (2) og som skal brændes i de Locomotiver, der i en ikke meget fjern Fremtid skulle forbinde de to Verdenshave med hinanden?

Den Rejsende faaer endnu kun Lejlighed til at kaste et flygtigt Blik paa de i geologisk Henseende saa interessante Dardanel- og Bee-Rocks, hvilke Dampskibet nu i saa stor Ilfærdighed fører ham forbi. De første bestaae af et mægtigt Sandsteensleje af fem Lag, af hvilke hvert har en Mægtighed af 6 Fod og som i deres oprindelige Højde kun naaede til Arkansas's Vandflade. Ved en Jordrystelse er Sandsteens-Gulvet paa dette Sted blevet sprengt og løftet i Vejret. Medens den vestlige Ende af det stikker dybt i Jorden, hæver det sig mod Østen, ikke ulig en kolossal Søjle, under en Vinkel af 45 Grader. Paa Toppen i en Højde af 75 Fod findes Levningerne af et eengang højt Træ, der blev benyttet som Vagttaarn af Indianerne paa deres Krigstog.

Længere opad fra Dardanel-Rock følge Bee-Rocks (Bie-Klipperne), en Række stejle Vægge, hvis Rifter og Gangkløfter maaskee allerede for Aartusinder siden tjente til Opholdssteder og Samlingsplads for uhyre Sværme af vilde Bier, hvorefter hele Klippekjæden har faaet Navn. Faa Mile bag Bee-Rocks aabner Arkansasdalen sig noget for at føre den Rejsende den opblomstrende Stad Van Buren for Øje, et Sted, der i disse vilde Regioner overrasker ligesaa meget ved sin Venlighed som ved sin Eensomhed.

Fire Mil længere oppe fra Van Buren, ved den paa højre Flodbred beliggende lille Stad Fort Smith, træder Floden endelig ud af de Forenede Staters Landeje og ind i Indianer-Egnene. Det egentlige Fort, under hvis Beskyttelse Staden af samme Navn fremvoxede, ligger allerede paa Choctaw-Indianernes Landeje. Strax ovenfor Fortet udmunder Poteau-Floden i Arkansas og giver derved Nybygden ikke alene en overordentlig smuk, men ogsaa en fordeelagtig Beliggenhed, idet denne er anlagt paa den østlige Vinkel, som den mindre Flod danner med Arkansas.

II.

Fort Smith. — Expeditionens Udruſtning. — Lejrlivet ved Fort Smith. — Bill Spaniard. — Muldyrenes Tæmmelſe.

I Fort Smith, der ſom enhver By i Nordamerika næppe behøvede at være opſtaaet, før den kunde begynde at tænke paa Jernbaneforbindelſer, ſteg denne Jernbanefeber i Sommeren 1853 til det højeſte, da der her indtraf en Afdeling af den Expedition under Lieutenant Whipple's Commando, der ikke havde nogen ringere Beſtemmelſe end mellem dette Punkt og Pueblo de los Angeles ved det Stille Hav at finde en Vej, ad hvilken i Fremtiden de puſtende Locomotiver driſtig ſkulde trænge igjennem de fjendtligſte Indianeres Landſtrækninger, danne Forbindelſen mellem de to Verdenshave og bringe Californiens Guldminer nærmere.

Allerede længe havde man i alle veſtlige Nybygder gjort Anlægget af en Jernbane i den nævnte Retning til Gjenſtand for Drøftelſer ſaavelſom for alvorlige Raadſlagninger. Heller ikke havde nogen af de mange ſmaa Stæder forſømt i Bladene at levere de meeſt afgjørende Beviſer for, at Vejen maatte gaae tversover deres Marker, hvis man vilde ſkaffe Foretagendet Fordele ſom udmærkede Steenkul, ſærdeles anbefalelſesværdigt Bygningstømmer og udmærket Vand. I længere Tid vare Raadsforſamlinger desangaaende afholdte, Beſlutninger fattede, Deputationer affendte fra Nybygd til Nybygd, Anſkuelſerne forfægtede med Haardnakkenhed og Beviſerne ikke ſjelden underſtøttede med Boxen, da endelig de Forenede Staters Regering udruſtede tre Expeditioner, der under Ingenieur-Officerers Ledning og med paſſende Militair-Bedækning ad forſkjellige Veje ſkulde gjennemſtreife Landet og opſøge de gunſtigſte Betingelſer for Anlægget af dette Kæmpeværk.

Den ſydligſte Expedition, til hvilken jeg hørte, ſkulde følge den 35te nordlige Bredegrad og begynde ſine Arbejder med Udgangspunkt fra Fort Smith. Endelig var man ſtreben til paſſende Forholdsregler og havde givet efter for Foreſtillingerne fra den lille Stad Fort Smith, der vilde berøres. Udførerne af det ſaa meget imødeſeete Foretagende vare allerede ankomne i Skikkelſer af Geologer, Landmaalere, Botanikere, Aſtronomer og Tegnere, i Alt tolv Perſoner. De vare der med alt Tilbehør, Vogne, Inſtrumenter, Proviſioner o. ſ. v., kun manglede de endnu til Indvaanernes Glæde Muldyr og Arbejdere, to Artikler, der ſtrax bleve tilbudte med den ſtørſte Beredvilligheb, den førſte for god

Betaling, den sidste gratis og dertil ledsaget med de bedste Anbefalinger. Nybygden ligger nemlig saa vestlig, at der kun sjelden tilbyder sig Lejlighed for den til at blive sine overflødige Muldyr og ledige Arbejdere kvit.

Muldyrene ere i disse Egne dyrere end andensteds og for største Delen endnu utæmmede, men de ere alligevel uundværlige paa en Rejse gjennem Vestens uendelige Stepper, da de med en sluttet marvfuld Bygning forbinde en utrolig Udholdenhed. Hvad Arbejderne angaaer saa træffer man der af denne Menneskeklasse kun haandfaste, trodsige Knøse, der, skjønbt de ere næsten vilde og af ringe moralsk Værd, forstaae at tage rigtig fat, naar deres egen Interesse er med i Spillet. Det er Folk, der have Begreb om de med en saadan Rejse forbundne Farer og ere berebte paa at slaaes paa Liv og Død, naar det gjøres nødvendigt.

Det længere Ophold, som de mangfoldige Forberedelser til en saa langvarig Rejse gjorde nødvendigt i Fort Smith, blev af vort unge livslystne Selskab anvendt til paa denne Civilisationens yderste Grændse at tage de sidste fulde Drag af de Nydelser og Bekvemmeligheder, som vi nu snart for saa lang Tid skulde tage Afsked med. Den lille Stads Indvaanere fandt derved Lejlighed til paa den ene Side at trække endnu flere Penge ud af deres Gjæster og paa den anden Side ogsaa at vise sig som venlige Værte, der alene paa Grund af deres Elskværdighed ogsaa fortjente at have en Banegaard i deres Nærhed. Da de desuden troede, at de burde holde de Folk, der skulde hjælpe dem til en Jernbane, i godt Humeur og ved frisk Mod, saa bleve vi overøste med Opmærksomheder og Smigrerier; der blev givet Baller og fejret Fester, til hvilke Forlystelser vi hengave os med uindskrænket Overgivenhed og Sorgløshed.

Vi havde indkvarteret os hos en Mr. Rogers, der tidligere havde været Major i Militsen og nu hvilede paa sine Lavrbær som Gjæstgiver og Hovedautoritet i Fort Smith, og følte os særdeles lykkelige og tilfredse under den gamle gemytlige Herres kølige Tag for en Kostpris af to Dollars pr. Hoved om Dagen. Saasnart det var blevet Aften og Dagens tropiske Hede var vegen for en vederkvægende Køling, kunde man finde Selskabet i den simpelt, men bekvemt indrettede kølige Skjænkestue forsamlet med Latter og Skjæmt om den gamle Herre, der gjerne gik ind paa deres Spøg, fortalte om mange haarde Skjærmydsler, som han i tidligere Dage havde haft at bestaae med de fjendtlige Indianere og opmuntrede gjentagende de unge Mennesker til Energi og Udholdenhed under de foreståaende Besværligheder. „Gutter (my boys)" sagde han, „I have en lang og farefuld Rejse for Eder, men værer

ufortrødne! I maae nødvendigvis finde en passende Vej for Jernbanen til Californien. Og naar I have fundet en saadan, saa glemmer ikke, hvorledes I have haft det i Fort Smith, der skal vise sig erkjendtligt for Eders Arbejde! Kom da kun her tilbage; jeg har endnu Land nok tilovers, der ved Jernbanen vil faae en tusindfold Værdi, og vil give enhver af Eder en Byggeplads i Staden, som I selv kunne udsøge Eder, hvis I ville komme og blive Borgere i vor Stad, der da først for Alvor vil begynde rigtig at opblomstre!"

Alle toge imod den gamle Herres velmeente Tilbud med høj Jubel, forpligtede sig til at finde en Jernbanevej og brak i overgiven Lystighed paa en lykkelig Rejse, selv om den gik over Legioner af Chimborasso'er og Niagara'er, paa Jernbanen, paa Forth Smith, paa den gamle Major, paa deres nyserhvervede Borgerskab, og udvalgte sig i deres Overgivenhed strax deres Byggepladse, Enhver efter sine Lyster og Tilbøjeligheder. En ung Mand fra New-York spekulerede godt; han udsaae sig en Plads ved Siden af den fremtidige Jernbanegaard, for i en vel indrettet Restavration at beværte de tilbagevendende Californiere paa det venligste for kostbart Ærts og Guldstøv; en Franskmand udkaarede sig en nær ved Byen liggende Høj, der fortrinlig egnede sig til Vinavl og pressede allerede i Tankerne Burgunder og Champagner; tilvenstre for Majorens Gjæstgivergaard anlagde en Irlænder et stort Brænderi, og tilhøjre for samme prunkede et prægtigt Luftkastel, hvori en Tydsker i Tankerne allerede havde indrettet sig et Bryggeri og trakterede sine Venner med kosteligt bajersk Øl.

Majoren erklærede sig i det Hele taget tilfreds med de trufne Valg, og den højrøstede Lystighed varede til langt ud paa Natten. Bægerklang og Hurraraab løde imellem hverandre, og den rædsomme Spektakel af et improviseret Orchester gjorde voldsomme, men forgjæves Forsøg paa at overdøve vore Stemmer. Pavserne bleve udfyldte af Rundsange og Folkesange fra de forskjelligste Nationer, ved hvilken Lejlighed det var en Fornøjelse for Tydskeren at bemærke, hvilket Bifald de simple og lystige Viser: „In einem kühlen Grunde" og „Ich weiß nicht, was soll es bedeuten" vare istand til at vinde selv paa Civilisationens Grændser, i fjerne fremmede Lande.

Men de lystige, kølige Nætter i Fort Smith skulde snart faae en Ende. Deels for at gjøre os fortrolige med Lejrlivet, deels for ad praktisk Vej at opdage de mulige Mangler ved Udrustningen og saa længe der endnu var Tid og Lejlighed dertil at faae dem erstattede, besluttede vi os til at flytte ud i en lille Lejr, der til den Hensigt blev opslaaet i en Lysning af Skoven i Nærheden af Fort Smith og som af de overhængende løvrige Grene blev beskyttet mod den brændende Solhede

hele Dagen igjennem. Iberegnet den under Lieutenant Johns Commando staaende Infanteriescorte var der nogle og halvfjerdsindstyve Personer samlede i Lejren. Den hele Expedition blev ledet af Ingenieur-Lieutenant Whipple, en Mand, der allerede tidligere havde udmærket sig ved lignende Foretagender og som med andre fortræffelige Egenskaber forbandt et særdeles elskværdigt og indtagende Væsen.

Det varede ikke længe, inden Enhver begyndte at finde sig hjemme i denne ny Levevis; før endnu Nyhedens Interesse rigtig var forsvunden, havde allerede Vanen indfundet sig og dækkede kjærlig de mange Slags smaa og store Ubekvemmeligheder, der ere uadskillelige fra et Liv under aaben Himmel. Man hviler blødt paa den haarde Jord og Skrækken for Scorpioner og Taranteller taber sig, naar man ikke kan finde noget andet Leje. Heden synes ikke mere saa utaalelig, naar man ikke er istand til at unddrage sig Regnen, den naaer ikke længere end til Skindet, naar man ingen Klædningsstykker har at skifte med, og ristet Kjød og sort Kaffe med Ahornsukker smager fortræffelig, naar man ikke kan faae Andet. Mellem Medlemmerne af vort Selskab indtraadte der i kort Tid et venligt og broderligt Forhold, omendskjøndt det var sammenskrabet af Folk fra alle Lande og bestod af de meest forskjelligartede Elementer. Det var ikke de lystige Nætter i Fort Smith, der havde formaaet at frembringe et saadant Forhold, heller ikke Vinen, der glæder og aabner Hjerterne; det var den Tanke, at den Ene i Maaneder, ja maaskee i Aar var henvist til den Anden, og den stiltiende Overenskomst om indbyrdes at ville lette hverandre de fælles Farer og Besværligheder, der maatte være forbundne med en Rejse gjennem det fjerne Vestens ubeboede Egne, ved et godt Kameratskab og gjensidig Raad og Hjælp.

Saaledes kunde man om Morgenen see Selskabet glad og vel tilmode forlade den fredelige Lejr for at øve sig i alle Slags forberedende Arbejder. Dog i kort Tid vare alle de enkelte Medlemmer spredte i alle Retninger. Geologen har søgt at naae Floden og arbejder flittig med sin Hammer i Steenlagene, saa at Ecchoet gjenlyder i Skoven. Botanikeren har paa et Træ opdaget en mærkværdig dannet Parasit og baner sig uden Skaansel for sin Klædning en møjsommelig Vej gjennem Hækkerne af tætsammenvoxede Torne og Slyngplanter, for at begynde den endnu besværligere Rejse opad den tykke Stamme. Naturaliesamleren har iagttaget et Firbeen, der lokker ham ind i Tykningen og flygtende for ham snart skjuler sig i det raslende Løv fra sidste Efteraar, snart under en udgaaet Træstamme, indtil det endelig finder et sikkert Skjul under en ubevægelig Steenblok og slipper derfra højst med Tabet af den yderste Spids af sin skjøre Hale, som Forfølgeren i

det yderſte Øjeblik har faaet fat paa. Landmaalerne og deres Medhjælpere forfølge med deres Kjæder den af Compasſet anthydede Retning, indtil de ved Middagsſolens lodrette Straaler paamindes om at vende tilbage til Lejren, hvor hele Selſkabet træffer ſammen, trætte af de endnu uvante Arbejder.

Neppe er det gjorte Bytte af Frøer, Firbeen og Slanger vandret i Spiritusbeholderen, Sommerfuglene og Billerne ſtukne paa deres Naale, Planterne og Blomſterne lagte mellem Papiret; næppe er det vel endnu med nogen Luxus udſtyrede Maaltid tilende, før Enhver under ſit Telts Skygge opſøger den bekvemmeſte Plads, hvor han ſaa uforſtyrret ſom muligt kan bortſove Middagstimerne. Man hører endnu hiſt og her den ſagte Brummen af en eller anden yndet Negerromance, der blander ſig med Papegøjernes Sladdren fra de nærmeſte Træer, Græshoppernes Sang, Guldbillens Surren og de honningſøgende Biers Summen — og ſnart forraade de tunge Aandedrag rundt omkring den tunge Søvn efter Morgenens anſtrengende Arbejde. Skjødesløſt og ſøvnig læner Skildvagten, der har Poſt ved de Sovende, ſig mod en Træſtamme, medens de to afløſende Numere (en Irlænder og en Franſkmand) under Skyggen af et ſtørre Telt, der tjener ſom Vagtſtue, haandtere et Spil gamle, næppe endnu kjendelige Kort.

Udſtrakte under en Sasſafrasbuſk i nogen Afſtand fra Teltene laa to Mænd, der at dømme efter deres livlige Samtale aldeles ikke ſyntes at beſværes af den høje Sols brændende Glød. Det glat paa Skuldrene nedfalbende Haar, deres Anſigters ejendommelig markerede Træk, Hudens mørke Farve, deres billedrige Maade at udtrykke ſig paa — alt dette vilde have ſtemplet dem ſom Indianere, hvis ikke et tykt, ſtridt Skæg havde givet dem en Anthydning af evropæiſk Herkomſt. De vare klædte med den ſtørſte Skjødesløshed, en bred Læderrem ſammenholdt en Art Blouſe eller Overtræk af rødt Flonel og havde til ſamme Tid den Beſtemmelſe at bære en med Billie iøjnefalbende anbragt Prydelſe, nemlig et Par Piſtoler og Knive, der vare ſkinnende Beviſer paa den Omhyggelighed, hvormed deres Ejermænd ſøgte at beſkytte dem mod Ruſtens Indflydelſe. Begge havde først gjort Bekjendtſkab med hinanden for faa Timer ſiden, da de bleve hvervede til Expeditionen, og efterat de med et Blik havde overthydet ſig om, at de vare føbte, havde levet og endnu fremdeles ſkulde leve under ſamme Forhold og i ſamme Stilling, vare de nu i Begreb med i Fortrolighed at meddele hinanden deres Levnetsløb. „Mit Navn er Bill,“ begyndte den Ene, en mørk Mand af middel, underſætſig Bygning, hvis brede Skuldre forraadte en Kæmpeſtyrke og hvis høje Pande pryhedes af et dybt Ar — „mit Navn er Bill, dog kalder man mig og Bill Spaniard, fordi min Faber

var kommen hertil fra Spanien over det store Vand. Min Moder var et Cherokee-Fruentimmer og jeg er, saavidt jeg veed, deres eneste Søn. Min Fader mistede Livet, jeg veed ikke hvor; min Moder døde, jeg veed ikke hvorledes. Jeg voxede op og blev stor i Cherokee'rnes Hytter, og fortjente og opsparede mig saa Meget i min Ungdom hos de Hvide i Nybyggerne, at jeg kunde kjøbe mig to Pistoler, Krudt og Bly. I Førstningen glædede jeg mig kun over det lystige Skrald, men snart langt mere over den Sikkerhed, hvormed jeg sendte Blegnæsernes (de Hvides) Kvæg Døden i Hjertet, for at vende hjem med Tungen og saa meget Kjød, som jeg kunde bære. Nybyggerne kaldte mig derfor en Tyv; jeg betragtede mig ikke som saadan; jeg er jo Halvindianer og opvoxet blandt Indianere, jeg har stjaalet mange Heste og roser mig deraf. Jeg har aldrig taget fra min Broder og Ven."

Efter en lille Pavse tog han igjen fat paa sin Fortælling:

„Der, hvor jeg overalt var hjemme, drev der en stor Gavtyv omkring hos Nybyggerne; han bestjal sin Ven, han bestjal sin Broder og sagde: det har Bill Spaniard, den blanke Cherokee, gjort og han gjorde mig til en stor Tyv. Han var en Løgner og jeg skaffede mig Beviser derfor. Han vilde stoppe Munden paa mig og svor mig Døden. Han forfulgte mig med en dobbeltløbet Flint, tolv Dyrehagl og to Kugler vare deri; jeg har talt dem. Han traf mig paa den anden Side af Arkansas, han kaldte mig en rødhuddet Skurk og lagde an med sin Flint paa mig; dog min Haand er hurtig, mit Øje endnu hurtigere og før hans Finger naaede Aftrækkeren, sad Kuglen af denne lille Pistol ham mellem Øjnene. Jeg havde ikke til ingen Nytte kjøbt disse Pistoler og lært at bruge dem: min Fjende laa for mine Fødder." Han holdt atter inde, knækkede selvbehagelig med Hanerne paa sine smaa Pistoler, stak dem atter i Beltet, trak derpaa en Skive fort Skraatobak frem af Lommen, skar et Stykke af, stak det ind mellem sine hvide Tænder og tog saa fat paa sin Fortælling igjen. „En Slægtning af min Fjende anklagede mig som Morder, jeg blev kastet i Fængsel, sex Aar trak min Proces ud, da døde min Anklager og jeg blev fri. Jeg vil nu væk fra dette Land, jeg hader alle Mennesker her, jeg gaaer med denne Expedition til Californien, jeg vil blive en dygtig Arbejder, jeg vil grave Guld, jeg vil blive rig."

„Bill," sagde den Anden, ligeledes en bomstærk Halvindianer, „Bill, Du maa kun lære at gaae afvejen for Ulykken; se, jeg gaaer ogsaa med dette Compagni til Californien, jeg befinder mig ubyggelig tilmode her; Folk sige, at jeg har stukket en Choctaw-Indianer og en hvid Mand ihjel, derfor gaaer jeg bort fra saadanne ondskabsfulde

Rygter." „Du er en ſtor Gavtyv," ſvarede Bill, „og Du vil nok blive hængt: men der komme Muldyrene, lad os gaae til vort Arbejde." Med disſe Ord rejſte de ſig begge og gik bort i den Retning, hvorfra Hjordens lydelige Trampen hørtes. De ſkulde nu viſe deres Behændighed og Styrke ved at tæmme de endnu raa Dyr.

Det hører nemlig ubeſtridelig til de ſværeſte Opgaver ved Forberedelſerne til en Reiſe gjennem Stepperne at faae Muldyrene tæmmede og beſlagne. Disſe Dyrs udholdende Kraft under vedholdende Arbejde trods Foder- og Vandmangel gjør, at Heſten ſtaaer langt tilbage for dem; thi der, hvor den allerede for længe ſiden udmattede Heſt, lettet for ſine Byrder, endnu kun langſomt ſlæber ſig med for dog tilſidſt at overlades til Ulvene, bærer Muldyret taalmodig ſin Oppakning og lader ſig af Marchen ikke forhindre fra at nappe af alle de fortørrede Planter og Torne, ſom det kommer forbi, for dermed at formilde den ſtrækkelige Fjende, Hungeren. Men ligeſom Heſtens Kraft og Æſlets Udholdenhed ere forenede i Muldyret, ſaaledes mangler paa den anden Side heller ingen af de Fejl, ſom kunne gjøre en Heſt eller et Æſel utaalelige. Frygtſomhed, Trodſighed, Stædighed og Lüner ere de Onder, ſom man iſær har at døje med under Tæmmelſen, og de blive endnu forhøjede, naar Hjorden beſtaaer af Dyr, der førſt gjennem en haard indbyrdes Kamp maae gjøre ſig bekjendte med hverandre; og da mange ere blevne ſolgte af deres tidligere Ejermænd alene paa Grund af deres Ubændighed, ſaa maa man ofte tye til gjennemgribende, ja endog gruſomme Midler. Til dette ikke ubetydelige Arbejde ere Mexikanere og Indianere næſten uundværlige. Efter en flygtig Mønſtring af Hjorden, have ſaadanne Folk næſten inſtinktmæſſig allerede udpeget ſig de vildeſte Dyr, hvilke de gjøre ſig til Opgave at fange førſt. Til dette Øjemed tjener en lang Line, hvis ene Ende er fæſtet til den velberedne ſaakaldte Arriero's Sadelknap, medens den anden Ende danner en ſtor aaben Slynge, der ſammenlagt i ſtore Ringe hviler i Rytterens højre Haand. Denne begynder, ſaaſnart han har faaet Øje paa ſit førſte Offer, gallopperende at omkredſe den ængſtelig ſammentrængte Hjord og paſſer paa det Tidspunkt, da Dyret giver ſit Hoved en gunſtig Blottelſe. Næppe er dette Øjeblik indtraadt, før han ſvinger Linen (Laſſo'en) nogle Gange i Kredſe over ſit Hoved og kaſter den raſk og ſikkert om Halſen paa det ſky Dyr, der nu er berøvet ſin Frihed og ſtamper og ſpringer til ingen Nytte. Jo mere Modſtand Slyngen møder, deſto ſtærkere ſnører den ſig om Halſen, og efter en ſtærk men voldſom Kamp begynder det udmattede Dyr at føle, at det maa føje ſig under Sejerherrens haandgribelige Behandling, hvis det ikke vil kvæles. Villieløſt lader det ſig føre ind i en Slags Baas,

dannet af fire opretſtaaende Stolper, mellem hvilke det akurat kan faae Plads. Det bliver derpaa ved en ſindrig Anvendelſe af Gjorde hævet omtrent en Alen fra Jorden, Benene blive ſurrede faſt til de tilſvarende Stolper, og før man aner, hvad der egentlig ſkal ſkee, have fire Beſlagſmede fuldendt et Arbejde, der paa ſædvanlig Maade tager ti Gange ſaa lang Tid. Saaſnart Skoene ere lagte under, bliver Dyret overleveret i Kuſkenes Hænder; Slyngen lærer det endnu eftertrykkelig Lydighed, en dygtig Pidſk lærer det at trække. Allerede tæmmede Dyr, med hvilke man ſpænder Lærlingen ſammen, gaae foran med godt Exempel, Anfaldene af Raſeri blive ſjeldnere, indtil Muldyret efter forholdsmæſſig kort Tid bliver erklæret for tjenſtdygtigt og ſtukket ind mellem ſine allerede tæmmede Medæsler.

III.

Markerne ved Poteau. — Indianerne der. — Deres Nybygder. — Overgang over Poteau. — Tordenvejr. — Fort Koffee.

Fra Canadians Udmunding i Arkanſas frembyde denne Flods med yppig Skov bevoxede Bredder den meeſt overraſkende og behagelige Afvexling med ſmaa Prairier, der fra Tid til anden afbryde den tykke Skov. Sugar-loaf-Bjerget, Kavaneau- og Sansbois-Bjergene begrændſe reent paradiſiſke Dale, over hvilke Naturen ved Siden af en uudtømmelig Frugtbarhed ſynes at have udgydt Alt, hvad den ejede af Skjønhed og Yndighed. De prangende Marker lee den Rejſende imøde gjennem den prægtigſte Blomſterflor og indbyde ham til at blive og nedſætte ſig der. De ere færdige til at tage imod Sæden og bringe deres Dyrker tuſindfold Frugt. De mangfoldige Smaafloder, der meddele Jordbunden en ſtadig Friſkhed, ophæve Frygten for Solens brændende Glød og love en tidlig Høſt; den nære Skov tilbyder Nybyggeren ſine haarde Hickory-Stammer til Blokhuſets Anlæggelſe og en Overflødighed af unge Træer til Nybygdens Indhegning. Ogſaa Vinteren er mildere under dette Himmelſtrøg; de uigjennemtrængelige Skove og Bjergene i Nærheden byde den raa Nordenvind Trods og beſkjærme de ſtrøbelige Spirer tilſtrækkelig mod denne i mindre begunſtigede Egne ſaa frygtede Fjende. Saadanne Rigdomme formaaede ſelv Rødhuderne ikke at modſtaae, da de af de haveſyge Hvide bleve fortrængte fra deres gamle Jagtrevierer ved det ſtore ſalte Vand (nær

ved Kysten) og, fordrevne over Alleghany-Bjergene og den store Flod, endelig naaede disse vestlige Egne. De nu allerede halvciviliserede Choctaw-, Chickasaw-, Creek- og Cherokee-Stammer havde forladt deres Fædres Grave i den fjerne Solopgang og opgivet det ustadige Jagt- og Nomadeliv, da et nyt Hjem her aabnede sig for dem. Her saaede og høstede de, her lærte de af Jordens Taknemmelighed det, som Missionairerne allerede længe forgjæves havde præket for dem og hvad de bestandig forhindredes fra at lære af deres egennyttige hvide Naboer, der frækt frakjendte dem al Modtagelighed for Dannelse.

Men Indianeren er modtagelig for enhver Civilisation, saafremt han i Begyndelsen kan faae nogen Vejledning, navnlig en saadan Vejledning, der er istand til at vinde hans Tillid, og hæve den Mistro, som i Aarhundreder er bleven næret hos ham. Siden sit første Bekjendtskab med de europæiske Indtrængere forjaget som et skadeligt Dyr igjennem Landet, bestandig paa Flugt for de Hvides Efterstræbelser og ved deres afskyelige Politik uophørlig holdt i et blodigt Had til sine Broderstammer: — hvorledes skulde han under slige Forhold komme til at lære at kjende et roligt Livs Velgjerninger, den taknemmelige Jords tusindfoldige Velsignelse og Fordelene af at leve i et ordnet, borgerligt Samfund?

Naar der nu desuagtet gives Stammer, der uden at have givet aldeles Afkald paa deres Forfædres Sæder og Tænkemaade, alligevel ere blevne til fredelige Borgere, flittige Agerdyrkere og gjæstfri Mennesker, saa tilfalder Fortjeneften herfor ikke i fjerneste Maade Europæerne. Den maa næsten ubelukkende tilskrives de Spirer til Dannelse og til alt Godt, der efter en lang Slummer ofte sees at bane sig Vej gjennem de ugunstigste Forhold. Ja det er en sand Glæde for den Rejsende paa Choctaw'ernes og Cherokee'rnes Enemærker at vandre fra Nybygd til Nybygd og overalt blive modtagen med aabne Arme som en gammel Bekjendt. Her behøver Vandreren ikke længer at gyse tilbage for en Raslen i Busken af Frygt for en hvislende Pil eller susende Tomahawk. Gaardhanens Galen blander sig med den lille Agerhønes Kalden. Pantherens Tuden forstummede for længe siden for Hundens Gjøen, og hvor der før lød vilde Krigshyl omkring slagne Fjender og blodige Skalpe, der klinger nu Klokkerne fra fredelig græssende Hjorde. Indianerens klingrende Hyl tjener endnu kun til at vække Ecchoet i de nærliggende Bjerge og Skove, og Bøssens Knald formaaer næppe endnu rigtig at skræmme det flygtige Vildt. Alene gjennemstrejfer Rødhuden den dybe Skov, sporer Bjørnen til dens Hule og forfølger Pantheren ind i Skovsumpens tætteste Krat; men Hjorten skyder han fra sin Husdør, han skyder den paa den Sæd,

ſom han ſelv har ſaaet i den oppløjede Jord og hvis Frugter han vil høſte.

Den Rejſende kunde let komme i Friſtelſe til at misunde Indianeren hans fredelige, lykkelige Liv i disſe Dale, hvis ikke dennes Sejr over den ved ugunſtige Forhold nærede Vildhed maatte opfylde hans Hjerte med Glæde. Han ſeer prægtige Avlsgaarde, der vilde gjøre Europæere al Ære, yppige Sædmarker og en Velſtand, der giver Naturens efter Forædling ſtræbende Søn Midler ihænde til at hente Opdragelſe og Dannelſe i det fjerne Øſten. Han ſeer Indianerens Kone, ikke længer nedværdiget til at være Mandens Slavinde, men hævet til den for hende beſtemte Værdighed ſom Ægtefælle og Moder, efterat Culturens ny Disciple have lært af de Hvide at holde ſig ſorte Slaver til Arbejderne i Hus og Mark. Men forgjæves vil den Rejſende ſøge anden Forſkjel mellem Herren og hans Slaver end den, ſom de forſkjellige Menneſkeracers Hudfarve og Individualitet antyder. Indianeren omgaaes ſine Slaver mere chriſtelig, end den Chriſtne gjør; han betragter ham ſom ſin Kamerat, hvis Udholdenhed og trofaſte Arbejdſomhed han ſkylder ſit Husvæſens lykkelige Fremgang og hvem han derfor belønner med Taknemmelighed og Venſkab.

Dog ſkal man ikke ſøge disſe Billeder paa Tilfredshed og huslig Lykke for nær ved de Hvides Colonier og navnlig ikke paa den Tid, da Gouvernementet erlægger ſine aarlige Betalinger til de forſkjellige Stammer for aftraadte og kjøbte Landejendomme, ved hvilken Lejlighed da de nylig erhvervede Skatte ved en gruſom Speculation flyde tilbage i de hvide Naboers Hænder. Det kraftige Middel i denne afſkyelige Henſigt frembyder Ildvandet (Whisky). Et ringe, dyrkjøbt Kvantum af denne Gift er tilſtrækkeligt til at berøve Indianeren Fornuften; i Beruſelſens Tummel ſætter han overſtyr Alt, hvad han for en Time ſiden har erhvervet og hvormed han var iſtand til at ſikkre ſig en ſorgløs og lykkelig Fremtid, og vaagner først da op af ſin Tilſtand, naar Speculanten ikke lugter flere Penge hos ham og gruſomt og ubarmhjertig har kaſtet ham udenfor Døren. Fattig og ulykkelig ſtrejfer han da omkring. Det eneſte Middel, han har tilbage mod Hungeren, er Arbejde; men den eengang vakte Begjærlighed efter Ildvand lader ham ikke mere komme til rolig Beſindelſe. Et Billede paa den dybeſte Forfaldenhed vandrer da det uſalige Offer for en himmelraabende Politik fra Nybygd til Nybygd, fra Dør til Dør og bliver afſkyet, ja ſparket med Fødderne af ſine egne Ødelæggere.

Den Rejſende ſlutter da ofte for raſk fra ſaadanne Individer til den hele Stamme eller den hele Nation og forbinder med Navnet

Indianer alle optænkelige Laſter, der kunne findes hos den hvide og kobberfarvede Race.

Det var den 15de Juli 1853, at Lieutenant Whipple's Expedition forlod Lejren ved Fort Smith og i den foreſkrevne Orden ſatte over Poteaufloden, hvilket ikke var forbundet med ſynderlig Beſværlighed, da den til Beſætningen hørende Baad kunde benyttes. Efterat være ſat over Floden havde det temmelig lange Vogntog ikke andet Valg end at følge den Vej, der ſnoer ſig gjennem de ſumpige lave Marker paa den af Arkanſas og Poteau dannede ſpidſe Vinkel. Landmaalerne havde megen Møje med at udføre deres Arbejde ad denne krumme Vej, paa hvilken det ikke var muligt at faae en længere lige Linie, da de tæt ſammentrængte Rør, der her indtage Underſkovens Plads under de høje Cottonwood-Træer og Sykomorer, ikke tilſtede nogen Afvigelſe fra den banede Vej. I faa Miles Afſtand begyndte imidlertid Landet at hæve ſig og indianſke Farme ſtimtede undertiden frem af Urſkovens næſten ugjennemtrængelige Maſſer. Den gamle Vej, ved hvis Anlæggelſe man ſaa meget ſom muligt havde ſøgt at undgaae de ſtørſte Hindringer og at benytte Fordelen af enhver lille Aabning i Skoven, var ingenlunde i en Tilſtand, der tillod de ſtærkt belæsſede Vogne en hurtig Bevægelſe. Rødder og raadne Træſtammer opholdt Toget hvert Øjeblik, og da de høje Træers ſkyggefulde Toppe forhindrede den ſumpige Vej fra nogenſinde at blive rigtig tør, ſaa maatte de ſidſte af de tolv ſexſpændede Vogne ofte bogſtavelig trækkes gjennem Dyndet og udaf Moradſet. Næppe havde man naaet det højere Land, hvor Vognene rullede lettere og Trækdyrene kunde faae Fodfæſte, før den trykkende Hede, det havde været hele Dagen, begyndte at udtømme ſig i et frygteligt Tordenvejr, der bragte Toget i Uorden. En Lysning ved Siden af en ſtørre Plantage var imidlertid i Nærheden, og efterat Vognene, om end ikke i den ſkjønneſte Orden, vare kjørte ſammen, ſkyndte Enhver ſig med at afſæſſe og fraſpænde Dyrene, for at lade dem løbe frit omkring i een Hjord, og derpaa efter bedſte Evne at dække ſig ſelv mod den nedſtrømmende Regn. Et Selſkab, der netop er bleven organiſeret og ſtrax paa den førſte Marchdag bliver overfaldet af et ſaadant Uvejr, frembyder et ynkeligt, men tillige højſt komiſk Skue. Hos de fleſte af Folkene er den frejdige Overgivenhed forſvunden og har hos Nogle endog givet Plads for den ſtørſte Forknythed. Naar man derpaa iagttager hvert enkelt Medlem, ſaa kan man af den Maade, hvorpaa de ſøge Ly, næſten ſlutte ſig til deres tidligere Liv. Den under Opvæxten Forkjælede vil ſikkert, ſaaſnart de førſte Draaber falde, flygte ind under en Vogn, thi han er vant til at gaae tørt under ſin Parapluie og tænker ikke paa, at Vandet om kort

Tid vil flyde ligesaa stærkt ned gjennem som ind under Vognen. Gjennemblødt ryster han saaledes af Kulde, at han næppe formaaer at tænke paa det fjerne fædrene Hjem og, overgivende sig til sin Skjæbne, lukker han Øjnene for de frygtelige Lynglimt. Den raa, hærdede Arbejder og Ynglingen, der vil stille en uhyre Bravour til Skue, svøbe sig ind i deres Tæpper og kaste sig ned i Græsset, kun med den Forskjel, at den Første snart snorksover, medens den anden stopper Tæppet i Munden for ikke at klappre med Tænderne af Kulde og Forkommenhed. De, der ville være kloge og forsigtige, begynde paa at opslaae et Telt, og blive endelig efter mange mislykkede Forsøg færdige med det endnu uvante Arbejde, naar Himlen klarer op og den nedgaaende Sol endnu kaster et smilende Afskedsblik paa deres vaade Telte og egne Jammerskikkelser. Atter Andre kaste det for Vandreren uundværlige Tæppe over en Green, der hænger ud fra en Busk, grave med Foldekniven en Rende rundt omkring sig, og efter faa Minuter er deres omvendte Sadel, der tjener dem til Stol, deres Vaaben og deres egne Personer i Sikkerhed for Regnen under den drivende Baldachin. Det fra Tæppet nedbrydende Vand gaaer bort i den lille Vandledning og forstyrrer ikke videre de sammenkrøbne Beboere i de Betragtninger, som de maatte anstille over den saa frygtelig skjønt oprørte Natur. De sorte Skyer have imidlertid overtrukket hele Horizonten og formørket Egnen; Lyn følger paa Lyn, der tegne prægtige, blændende Zigzaglinier i alle Retninger og vise de mørke Træmasser i et magisk Lys. Stormen, der ikke kan bane sig Vej til det Indre af den tætte Skov, rusker med Raseri Toppene af de højeste Træer; Tordenen ruller med rask paa hinanden følgende Slag og holder kun inde i faa Secunder, der udfyldes af Stormens Brusen, den nedstyrtende Regns Raslen og den bragende Lyd af sammenstyrtende raadne Træstammer. Uvejret har nu naaet sit højeste Raseri, et blændende Lyn, ledsaget af et bedøvende Slag, berører den yderste Spids af et mægtigt Hickory-Træ, Tordenens Brag forøges med et voldsomt Brag fra Træet, der, spaltet lige til Rødderne i to Dele, falder til Jorden. Hvilket stolt Skue og hvilken uendelig Magt! Men den samme Magt, der har sammentrukket de truende Skyer, der ved en sagte Berøring formaaer at spalte Træer og ryste Klipper, byder Skyerne at forbele sig, lader den blaa Himmel hist og her bryde igjennem og befaler Stormen at tie og Regnstrømmene at holde inde. Lyden af de fra Bladene nedfalbende store Draaber overdøver næsten Tordenens fjerne dumpe Rullen, og medens Lynglimtene blive svagere i det fjerne Østen, træder den nedgaaende Sol endnu engang frem af Skyerne, lader sine Straaler bryde sig i Millioner af nedhængende Draaber i Træerne og

opmuntrer, idet den kaster et Afskedsblik paa den endnu øde Lejr, Enhver i den til ny Virksomhed og nyt Liv. Den ængstelig sammenklyngede Hjord spreder sig græssende i alle Retninger, snart blusse lystige Baal ivejret og Enhver søger at indrette sig for Natten saa tørt og bekvemt som muligt, for at samle ny Kræfter til den næste Marche.

I en Afstand af en Mil (engelsk) fra Floden strækker Vejen sig gjennem Arkansas Dal, og indtil Choctaw-Nationens Agentur, der ligger 14 Mile fra Fort Smith, er det kun Indianerstier, som undertiden krydse Landevejen. En Bivej, der 5 Mil før man kommer til Agenturen, drejer af fra Hovedvejen, fører til det nærliggende Fort Koffee ved Arkansas og derfra i lige Retning til selve Agenturen, idet den atter forener sig med Hovedvejen, der gjennemskjærer en bred Prairie. Denne Bivej gaaer stadigvæk gjennem Skov, der med Landets Stigning har antaget en anden Characteer. Den bestaaer kun af lavstammede Ege; Underskov mangler der næsten aldeles, i hvis Sted yppigt Græs overalt bølger med den skjønneste Blomsterflor. Et eensomt Bjerg, der bestaaer af en Sammenhobning af rullede Sandsteensbrudstykker hæver sig som en Pyramide 150 Fod over sin Basis nord for Landevejen. Det er kun sparsomt bevoxet med Træer og frembyder en vid herlig Udsigt over Arkansasdalen lige dertil, hvor Bjergene ved Van Buren begrændse Horizonten. Hele Egnens giftige Dyr synes at have samlet sig paa det lille Bjerg; thi lige paa Toppen strækker den sammenrullede Kopperhead-Slange Vandreren sit Hoved imøde, maaler med spillende Tunge Mellemrummet, der adskiller den fra den fremmede Roligheds forstyrrer, og holder sig parat til at springe frem; tager man en Steen bort fra dens gamle Plads, eller støder man tilfældigvis en saadan om, saa har man blottet en heel Rede Skorpioner, de største indtil tre Tommer lange og de mindste næppe til at see, der strække deres med den giftige Braad bevæbnede Haler ivejret. Ikke længer end nødvendigt dvæler man i et saa uhyggeligt Selskab; man forlader det lille Bjerg og har, efterat have tilbagelagt en kort Strækning, ved en pludselig Bøjning af Vejen det gamle Fort Koffee for sig. Denne lille Fæstning blev for 30 Aar siden bygget til Værn mod Indianerne og opkaldt efter Anlæggeren, den amerikanske General Koffee. Den har en henrivende Beliggenhed paa en Høj, 80 Fod over Arkansas Vandflade; som en steil Klippe hæver Bjerget sig op af det hvirvlende Vand og falder jevnt af mod Landsiden. Paa Plateauet vise sig gamle Bygninger, der ere hvidt overstrøgne og venlig titte frem igjennem mørke Cedertræer. Efter Anlæggelsen af Fort Smith mistede Fort Koffee sin Besætning og blev for tolv Aar siden forvandlet til en Missionsskole.

De i krigeriſke Øjemed opførte Bygninger have ſiden den Tid erholdt en fredeligere Beſtemmelſe. Veldyrkede Majs- og Hvedemarker ſtøde op til Haverne. Negerſlaver ſees ſnart drivende ledige omkring, ſnart i fuldt Arbejde, og Grupper af legende mørkfarvede Børn lade nysgjerrig deres ſorte Øjne hvile paa den forbidragende Vandrer. Skolen bliver ledet af en gift Methodiſtpræſt og underſtøttet af Gouvernementet. I Gjennemſnit er der altid halvtredsſindstyve unge Choctaw'er der i Skole, medens i Nærheden af Agenturen for nogle Aar ſiden et lignende Inſtitut blev anlagt udelukkende for Piger, hvilket nu blomſtrer og ſynes at bære gode Frugter. Vejen fra Miſſionen til Agenturen gaaer langs Randen af en udſtrakt Prairie, idet den ſnart afſkjærer Dele af Græsſletten, ſnart ſmaa Stykker af den tynde Skov og endelig i Nærheden af Agenturen bøjer ind i den dybe Skov, hvor man efter en kort Vandring ſtøder paa Majs- og Hvedemarker, Blokhuſe, omgivne af kraftige unge Frugttræer, der forraade Nærheden af den opblomſtrende indianſke Stad.

Staden ſelv beſtaaer af en bred Gade, der dannes af Blokhuſe og Haver, og har megen Lighed med en velhavende Landsby. Europæere, Indianere og Negre færdes der mellem hverandre, Husdyr af alle Slags findes i Haver, Gaarde og Gader, man hører Tærſkemaſkinens Raslen og Smedehammerens Slag, der i raſk Takt falde kraftig paa Amboldten. Der herſker en travl Færden overalt i den lille By, ſom af Indianerne benævnes Hei-to-to-wa og af den amerikanſke Befolkning Sculleville eller ſimpelthen Agency.

IV.

Sculleville, Choctaw-Agenturen. — Choctaw'ernes Hiſtorie. — Choctaw'ernes Sagn. — Raadsforſamling af Choctaw'høvdinge. — Sans Bois Creek. — Pine Grove. — Choctaw'ernes Boldſpil.

Deels for at beſkytte Indianerſtammerne mod de Hvides Paatrængenhed og lede Indianernes Underhandlinger med de Forenede Staters Gouvernement, deels ogſaa for at ſkjærme de Hvide mod Rødhuderne, udſender Gouvernementet blandt Stammerne Agenter, hvilke da ſædvanligvis blive Grundlæggere af Nybygder. Ikke blot Indianere, men ogſaa Hvide nedſætte ſig da i deres Nærhed, de Sidſte naturligvis drevne af Bindeſyge, idet de ville være ved Haanden med

deres Tuskartikler. De gifte sig med Indianerinder for at vinde Fodfæste hos deres røhhudede Slægtninge. Paa denne Maade opstod Sculleville. Lige langt fra Poteau og Arkansas ligger Agenturen med de til Fædrift og Agerdyrkning nødvendige Bygninger ved en Kilde eller rettere en lille Bæk, der paa en Bakke sprudler frem fra Stenene og iler ned mod Arkansas, voxende for hvert Skridt. En Smedie og Pakhuse lode ikke længe vente paa sig, velindrettede Farme, omgivne af smukke Kornmarker og Frugthaver, rejste sig snart i Nærheden, og Agenturen blev en Samlingsplads for alle industrielle saavelsom vagabonderende Indianere. Mangelen af et Gjæstgiveri blev snart følelig; thi en stor Mængde af Indianerne og Indianerinderne ere ikke længer vante til at sove paa Jorden eller i det Fri. Et lille Spisekvarteer (Boarding house) hjalp til at fuldstændiggjøre den lille By, og den rejsende Choctaw, der vil besøge sin Datter i Skolen, stiger nu af med sin Familie i det bekvemt indrettede Herberg. Omendskjøndt Befolkningen der er vant til Omgang med de Hvide, saa gav dog Lieutenant Whipple's Expedition ved sin Ankomst Anledning nok til Nysgjerrighed, saa meget mere som den var ledsaget af Militairbevogtning og opslog sin Lejr ved Sculleville, for, som det lod, at blive der flere Dage. Dertil traf det sig, at der netop til samme Tid skulde afholdes en Raadsforsamling af Choctaw-Høvdingerne. Intet Under derfor, at Alt strømmede sammen fra alle Kanter, hvorved den lille By frembød et Billede af broget Virvar og Liv. Mænd og Kvinder bølgede imellem hverandre; Enhver havde iført sig sin bedste Klædning, der vel havde europæisk Snit, men dog for største Delen spillede i grelle Farver med forunderlige, ikke altid uklædelige Prydelser. Lejren lagde i Særdeleshed Beslag paa Alles Opmærksomhed, og der, hvor jeg i et Telt havde opstillet mit Arbejdsbord, trængte Alle sig frem for at overbevise sig om Muligheden af at blive aftegnet i fuld Puds. Skivesky dning, Menneske- og Hestevæddeløb, Dands, Boldspil og Aftaler med Hensyn til næste Boldspil — hvilket i Ejendommelighed vel er eneståaende — alt Sligt blev i disse Dage foretaget og forhandlet, og heldig kan den kalde sig, der opholder sig i Sculleville under en Folkeforsamling af Choctaw'er. Han vil der have Lejlighed til med egne Øjne i kort Tid at lære og erfare mere om disse saa interessante Stammer, end det ellers ved omstændelig Spørgen og Efterforskning vilde være ham muligt.

Choctaw-Indianernes Nation, efter Katlin's Angivelse henved 22,000 Sjæle, er nu Indehaver af Landstrækningerne syd for Arkansas og Canadian-River, der mod Øst grænser til Staten Arkansas, mod Syd til Chickasaw'ernes Land og mod Vest til Creek'ernes Land. Choctaw'-

ernes nordlige Naboer ere Cherokee'rne. Disse Stammer, der staae paa samme Culturtrin, oppvise nu kun liden Forskjel. En saadan er endnu i det høieste at finde i deres Herkomst, i deres gamle Sagn, Sæder og Skikke. Før de nedsatte sig ved Arkansas, beboede Choctaw'erne de rige Jagtegne i Staterne Alabama og Mississippi, som de folgte til de Forenede Stater; Betalingen blev i 20 Aar afbetalt med aarlige Afdrag. Terminen er nu næsten udløben og de fleste af Pengene atter vandrede tilbage i de Hvides Hænder, uden at have bragt de Indfødte synderlige Fordele. Naar man imidlertid sammenligner med hinanden de gamle Traditioner, der i disse Egne gaae fra Slægt til Slægt, saa kommer man let til det Resultat, at denne Stamme tidligere maa have levet i Klippebjergene, nordvest for deres nærværende Hjem og som Naboer til Flathead- og Chinook-Indianerne. Disse ere nemlig de eneste Stammer, der vanskabe Hovedskallens naturlige Form, idet de ved Hjælp af et Brædt, som de anbringe paa Børnenes Hoveder fra Fødselen af, fladtrykke Panbebenet. Gamle Choctaw-Indianere kunne erindre at have hørt af deres Fædre, at denne Skik i tidligere Tider har været herskende i deres Stamme. Hertil slutter sig Sagnet om den store Vandring, der, fortalt af en Indianer, lyder paa følgende Maade:

„For mange Vintre siden levede Choctaw'erne langt borte mod Solnedgang, langt bagved det store flydende Vand (langt vesten for Missouri), de levede bag Bjergene med Snee (Rocky Mountains). De begyndte at vandre og tilbragte mange Vintre og mange Somre paa deres Rejser. En stor „Medicinmand" (Troldmand) var deres Høvding; han førte dem hele Vejen, han gik altid foran og bar en lang rød Stav i sin Haand. Der, hvor han stødte Staven i Jorden, opsloge de deres Lejr. Nu saae de hver Morgen, at Pælen havde bøjet sig mod Solopgang. Medicinmanden tydede dette saaledes for dem, at de maatte vandre saalænge, indtil Staven blev staaende opreist paa sit Sted og derved viste dem, at dette var Stedet, som den store Aand havde bestemt til deres Hjem. Længe vandrede de afsted. Paa et Sted, som de kaldte Nah-ne-wa-ge (den skraa Høj) blev nu Staven staaende opreist. Der valgte de deres Hjem og opsloge en stor Lejr, den var en Mil lang og en Mil bred; Mændene lejrede sig i en Kreds udenom, Kvinderne og Børnene i Midten, og Nah-ne-wa-ge bliver endnu tilbags betegnet som Midtpunktet for den gamle Choctaw-Nation."

Omendskjøndt nu Indianernes Traditioner aldeles ikke yde noget sikkert Udgangspunkt for Tidsregningen, saa beskjæftiger man sig dog gjerne med dem, fordi de frembyde den Mulighed, at man ved at

ſammenligne dem med andre fjerne Stammers Traditioner kan anſtille Betragtninger, der maaſkee kunne nærme ſig Sandheden. Ogſaa Sagnet om en ſtor Vandflod har holdt ſig hos Choctaw'erne ſom hos Aztekerne (Mexikanerne) og hos faa mange Horder øſt for Sydamerikas Cordillerer. „Der herſkede et ugjennemtrængeligt Mørke over den hele Verden, de viſe Medicinmænd forſøgte Alt for at betvinge Mørket og faae længe nd efter det tilbagevendende Dagslys. Deres Beſtræbelſe var forgjæves og den hele Nation ſank ned i den dybeſte Ulykke. Endelig efter lang Venten ſaae de et Lys ſtaae op henimod Midnat; allerede troede de at ſee Enden paa deres Lidelſer, dog Lyſet var Bjerge af Vand, der kom rullende frem og udrøddede Nationen paa nogle Familier nær. Disſe havde nemlig anet Ulykken og bygget ſig en Flaade, paa hvilken de reddede ſig og ſaaledes bleve Stamfædrene til den nuværende Nation."

Chriſtendommen har allerede fundet Vej til denne Nation, dog hænge alligevel endnu Mange ved deres Fædres gamle Tro, der ligeledes lærer dem en fortſat Tilværelſe af Sjælen efter Døden, og i Hovedtrækkene er albeles den ſamme næſten hos alle nordlige Indianerſtammer. Ifølge denne Tro har den Døde at tilbagelægge en lang Reiſe mod Solnedgang, indtil han naaer en dyb, rivende Strøm, der adſkiller ham fra de ſalige Jagtpartier. Begge denne Strøms Bredder ere forbundne ved en lang Fyrreſtamme, der er afſkallet og glat og maa benyttes ſom Bro. Den Gode gaaer faſt og med ſikkre Skridt over denne farlige Bro, naaer de lykkelige Jagtegne og tiltræder en evig Beſiddelſe af ungdommelig Kraft. Hans Himmel er uafbrudt klar, en kølende Briſe lufter uafladelig, og Tiden forgaaer under uendelig Jubel med Spiſen, Jagen og Dands. Den Onde, der ſtriber over Bjælken, ſeer de langt udover Strømmen hængende Bredder vakle; han forſøger at undvige og falder ned i Dybet, hvor Vandet med Tordenlarm ſtyrter ſig hen over Klipperne, hvor Luften er forpeſtet af døde Fiſk og andre Dyr og det i Krebſe hvirvlende Vand ſtadig bringer ham tilbage til det ſamme Sted, hvor alle Træer ere udgaaede, hvor det vrimler af Padder, Slanger og Firbeen, hvor de Døde ere hungrige og Intet have at ſpiſe, hvor endnu Levende føre et gyſeligt Liv og ikke kunne dø. Bredderne ere bedækkede med Tuſinder af de Ulykkelige, de klattre derop for at kaſte et Blik paa de lykkelige Jagtegne, hvorhen de aldrig kunne komme.

Gjerne lytter man til disſe Folks Fortællinger; med vemodig Alvor bvæler Rødhuden ved Udſmykkelſer, naar det gjælder Forfædrene. Et vantro Smil faaer Fortælleren til at ſtamme, ja kan bevirke, at han afbryder og tier; men der, hvor Indianerens ſkarpe Blik opdager

Deeltagelſe i Tilhørerens Træk, knytter ſig til Slutningen af eet Sagn Begyndelſen af et andet, og villig og opmærkſom følger man med Tankerne hans vilde Fantaſier for ikke at tabe noget af de langſomt efter hinanden udtalte Ord. „Krebs-Choctaw'erne," (Crawfish Band) fortſætter Fortælleren, „ere nu indlemmede i Stammen, men levede tidligere under Jorden i en ſtor Hule, hvor der intet Lys var i mange Miles Omkreds. Gjennem Morads og Mudder gik deres Vej til Dagslyſet, og paa ſamme Maade maatte de tilbage. De ſaae ud ſom Krebſene, gik paa Hænder og Fødder, forſtode ikke hinanden og vare meget ſky og frygtſomme. Choctaw'erne lurede længe paa dem for at komme til at tale med dem; men de gave Ingen Svar og forſvandt altid i Sumpen. Endelig bleve dog Nogle afſkaarne fra Tilbagevejen til Morabſet, hvorpaa de flygtede til Klipperne i Nærheden og forſvandt i Klippeſpalterne. Choctaw'erne antændte nu Ild for Indgangene, lagde grønne Grene og Græs derpaa, drev Røgen ind i Hulen og røgte paa denne Maade nogle af Krebsmenneſkene frem til Dagslyſet. De behandlede dem venligt, lærte dem at tale og at gaae paa to Been, ſkar deres lange Negle af og plukkede Haarene af deres Legeme, hvorpaa de indlemmede dem i deres Stamme; dog Mange ere endnu bleyne tilbage i Jorden og leve endnu tilbags i den ſtore mørke Hule."

Saaledes lyde Choctaw-Indianernes Sagn. Forebragne af Indianeren paa hans ejendommelige Maade, bidrage ſaadanne Fortællinger ganſke vist til ſtærkere at opvække Ønſket om at opdage lyſe Punkter i deres gamle Traditioner; dog altid tydeligere indſeer man Umuligheden af at opnaae Mere end at drage uſandſynlige Slutninger. Vi ſkulle nu følge den civiliſerede Indianer til hans Raadforſamlinger for at beundre hans Talent ſom Taler.

I den veſtlige Ende af Sculleville ligger et lille Pakhus med en temmelig høj Corridor. Corridoren er Choctaw-Indianerens Talerſtol, den fri Himmel det Tag, der hvælver ſig over hans ſtore prægtige Sal. Den indianſke Taler lader ſin Tale flyde let fra Tungen, naar hans Øje falder paa den fri, gjennem Luften ſkydende Svale og naar han ſeer Træet med de ſmukke grønne Blade for ſig; thi (ſom Indianeren ſiger, naar han roſer ſig af ſin Stammes ſtore Talere) „deres Ord knytte ſig ſammen ſom de friſke grønne Blade og blive til et Hele; thi mange Blade ere paa een Green og mange Grene paa eet Træ; Træet kaſter Skygge, for at mange Menneſker kunne gaae i Skyggen; og ſom en Skygge falder deres Tale paa Tilhørerne og Enhver ſiger: Talen er god! De vilde Bier bære ſummende Honningen forbi Taleren, han røver Honningen fra dem og blander den med ſine Ord; Honningen

er søb, Rødhuden spiser den gjerne, og som Honning indsuger Tilhøreren i Forsamlingen Ordene, og Enhver kan forstaae Ordene og lytter tyst og skarpt som Antilopen i Prairierne og Hjorten i Busksene."

En prægtig Sommeraften var den hele mandlige Befolkning i Scullville at see i en Hob foran Talertribunen, ved hvilken Lejlighed der ogsaa kun manglede saa fra Lieutenant Whipple's Lejr. Skjøndt de fleste Indianere havde bragt deres Koner med, saa holdt disse sig dog beskedent tilbage og nærmede sig ikke Raadsforsamlingen. Thi ihvorvel Choctaw'ernes Koner i de fleste Henseender have gjenvundet deres Værdighed og ikke længer ere Slavinder som hos de uciviliserede Stammer, saa ere de paa den anden Side fornuftige nok til at indsee, at en eneste Kones Indblanden i deres politiske Anliggender vilde gjøre mere Skade, end den hele Stammes Mænd kunde gjøre godt igjen, og man tør derfor antage, at Kvindens Emancipation aldrig vil finde Sted blandt disse Stammer. — Den første Taler besteg Tribunen. Det var ingen bemalet og befjædret Krigers, men en stor Høvding i en fantastisk Skaaren Jagtskjorte af Kattun. En brun, lavpullet Hat beskyggede hans kobberfarvede Træk, han saae noget bedøvet ud efter et langt Ridt, hans Hest stod ikke langt fra ham endnu sadlet og optøjlet, han havde ingen Tid til at forberede sig til Talen, men han vidste, hvad han vilde sige. Saasnart han begyndte at tale, herskede der lydløs Stilhed, Enhver var spændt; selv de, der ingen Idee havde om dette fremmede Sprog, fulgte opmærksomt Taleren. Der var ingen Pathos, der udspringer af Overspændthed, ingen theatralske Bevægelser og Gesticulationer, en let Haandbevægelse ledsagede kun sjelden den noget hævede Tone af Ordene, der, skjøndt de for største Delen bestode af dybe Gutturaltoner, dog tydelig kunde høres af de længst borte staaende Tilhørere. Frit og utvungent blev Talen holdt og hverken afbrudt af Bifalds- eller Mishagsyttringer; et almindeligt „Hau" fulgte paa de af Taleren stillede Spørgsmaal og da han var færdig, hørte man en kort Mumlen blandt Tilhørerne, og en anden Taler besteg Talerstolen.

Raadslagningen angik deels Jernbanen, der skulde bygges gjennem Choctaw'ernes Land, hvortil vel det i Nærheden lejrede Compagni havde givet Anledning; deels ogsaa Regeringsformen, idet man vilde lade den nu paa flere Høvdinge forbeelte Magt gaae over til en eneste.

Deres Rettergangsforsamlinger blive afholdte paa samme Maade. Man kan med Ret sige, at disse Folk udøve en skaansellos Retfærdighed; ogsaa Dødsstraf forekommer hos dem, ved hvilken Lejlighed Delinquenten sidder med korslagte Been paa det samme Tæppe ligeoverfor sin Dommer og modtager sin Død fra en Bøssepibe, der strækker sig lige hen til ham. Den ene Taler efter den anden besteg Talerstolen

til langt ud paa Natten. Den sidste nød den samme Opmærksomhed som den Første og selv de, der ikke forstode et Ord deraf, syntes ikke at blive trætte. Hvilket Indtryk Talerne alene ved Tonen og Mienerne gjorde paa dem, der ikke forstode dem, fremgik deraf, at en Amerikaner i fuld Alvor sagde: „Til dette Øjeblik har jeg troet, at det engelske Sprog var det smukkeste paa hele Jordkloden; men nu er jeg i Tvivl, om Choctaw-Sproget ikke kommer det engelske temmelig nær."

Den næste Morgen saae man mange smaa Selskaber gjøre sig færdige til Opbrud og forsvinde ad de mørke Skovveje. Ogsaa vor Expedition, der først nu var bleven aldeles fuldstændig, satte sig denne Dag atter i Bevægelse for at nærme sig de store Prairier, foreløbig endnu kun i smaa Marcher, deels for at vænne Menneskene og Dyrene til Anstrengelserne, men ogsaa for at holde Kræfterne usvækkede og derved bedre at kunne trodse de mange Afsavn i de ofte vandløse og uoverskuelige Stepper. Jo længere man nu fjerner sig fra Poteau og jo mere man nærmer sig Sansbois Creek, desto lysere blive Skovstrækningerne og desto yppigere de venlige grønne Prairier; hist og her seer man Bakkekjæder, men i deres Nærhed tager Landet af i Frugtbarhed. Sandstenen ligger der nær Overfladen og Kammen af disse Bakker bestaaer sædvanlig af Sandsteenslag, der gaae fra Sydvest til Nordvest. Kun undtagelsesvis viser sig nu og da en Ceder i Skovene, der fornemmelig frembyde en stor Mangfoldighed af Ege, saa at det vel ikke vilde være svært i det fjerne Vesten at finde fem og tyve til tredive forskjellige Egespecies.

Landet er rigt paa Kilder og Bække, der alle ile til Sans Bois, en Flod, der kommer fra Sydvest og løber ud i Arkansas, nogle Mil nedenfor Canadians Munding. Vandet er godt og drikkeligt og vrimler af Fisk, af hvilke de fleste høre til de forskjellige Arter af Pomotis. Oxe-Frøen (Rana mugiens) laber fra hver Bred sin brølende Stemme høre, som om den var Hersker over alle disse Vande, og ved den mindste Larm styrter den sig forskrækket hovedkulds i Vandet, saa det sprøjter til alle Sider. Den sorte Snog (Coluber constrictor L) sniger sig søgende efter Bytte langsomt gjennem Busken, medens den kæmpemæssige Diamant-Klapperslange (Crotalus rhombifer eller C. adamantinus) ligger sammenrullet og lurende mellem Stenene og laber den lille prægtige Chamæleon ustraffet springe over sig.

I Nærheden af Sans Bois-Bjergene snoer Vejen sig mellem klippeagtige Bakkekjæder, saa at et svært Train kun langsomt kan skride fremad. Hvem der da er i Besiddelse af et sikkert Muldyr, bliver snart kjed af at høre paa Vognenes stadige Knagen og Muldyr-Drivernes Raab; hellere søger man da Vej paa egen Haand, skjønt man staaer

Fare for at ride vild, saa meget mere som denne Fare bliver formindsket ved de store Lysninger og Enge, der hyppig afbryde Skoven, og hvor den Rejsende da har en videre Udsigt og med denne en bekvemmere Lejlighed til at opsøge Vognsporene.

Afseet fra, at man paa saadanne eensomme Vandringer undertiden støder paa en indianst Farm, hvor de i Sjeldenhed tiltagende og derfor desto kjærkomnere Landvæsensproducter kunne faaes for en ringe Pris, afseet fra Alt, hvad der hører til de sædvanlige Oplevelser paa en saadan Expedition, saa fører Tilfældet her undertiden den videnskabelige Forsker til uventede Skatte f. Ex. de smukkeste Exemplarer af forstenede Aftryk af Bregner i de smaa Bækkes Lejer, Tegninger af Steenkulslag (3), der ere synlige paa Breddernes Vægge, ny sammenlebdede Cactus-Arter, der synes at forkynde Nærheden af Texas's Flora.

Fra Nordsiden rider man med Lethed op ad næsten alle Bakkestrøgene; paa Sydsiden derimod, der er ujevn og stejl, kan man kun med den yderste Forsigtighed stige ned ad Klippevæggene uden at komme i farlig Berøring med de efterrullende Steen. Dog lige under Skraaningen frembyder sig en saa forunderlig skjøn Udsigt, at man gjerne glemmer den farlige Vej, og fortsætter Vandringen op og ned for ogsaa fra andre Punkter at nyde det prægtige Syn. Paa denne Maade kommer man da ogsaa til den noget højere liggende Skraaning, der paa Grund af sine faa forkrøblede Naaletræer paa Plateauet, har faaet Navnet Pine Grove. Ved det første Blik derfra ud over Landskabet, der strækker sig mod Syd, gribes man af Forbavselse over det vidunderlig dejlige Prospect. Hele Choctaw'ernes Land ligger derfra udbredt for Vandreren. Kaster man Blikket tilbage mod Østen, hvorfra man er kommen, seer man for sidste Gang Sugar-loaf-Bjerget, tæt forbi hvilket Staten Arkansas's Grændse gaaer. En lav Bjergkjæde, der næppe er til at skjelne fra Horizonten, strækker sig bag Cavaneau-Bjergets mørkere Masser; til dette slutte Sans Bois-Bjergene sig, der fra det højeste Punkt nøjagtig syd for Pine Grove sænke sig mod Vesten og endelig forene sig aldeles med det flade Land.

Den store Dal, der nu viser sig for Øjet som et Billede, indesluttet i en Ramme af blaa Bjerge, er ingenlunde en Slette, som kun viser Afvexling i Fordelingen af Skov og Prairie; vistnok var denne Afvexling tilstrækkelig til at gjøre Landskabet fortryllende, men dog hæve sig her Bjerge og Høje i alle Retninger, de grønne Prairier og mørke Skove ere gjennemkrydsede af Bække og Floder, hvis Løb man kan forfølge langt bort; i Prairierne ere Slyngningerne kjendelige ved Buskvæxterne paa Bredderne, i Skoven ved Træernes dybere grønne Farve. Som mægtige mod Syden rullende Bølger, der brudte mod Foden af

Sans Bois-Bjergene pludſelig ere blevne hemmede i deres Løb, tager dette ſkovrige Landſkab ſig ud, og udfolder ſig mellem Pine Grove og Sans Bois-Bjergene. Bevoxet med den tætteſte Skov træder enhver enkelt Bølgning i Terrainet tydelig frem ved ſin Afſkygning, indtil de ſidſte ſmelte ſammen med Bjergenes mørke Blaa. Heelt ude mod Veſten aabner Landet ſig i en ſtor Prairie, der er indeſluttet af Skove, og ſom netop nu vandt forgæves Liv af det lange Train, der med ſine med Lærred beklædte Vogne ſnoede ſig ſom en Kæmpeſlange gjennem det høje Græs, for i den anden Ende af Sletten at opſlaae ſin Nattelejr ved en lille Dam. Smaa blaalige Røgſøjler, der ſtige op af Skoven, forraade indianſke Gaarde, og det dertil hørende Kvæg ſeer man bevæge ſig ſom vandrende Punkter i Lysningerne og paa Engene. Den tunge Natdug ligger endnu paa Bladene og Blomſterne, den allerede højt ſtaaende Sol lokker glimrende Straaler ud af Draaberne og den lette Sydoſtvind, der derpaa rejſer ſig, tørrer Alt, berøver Sasſafrasen og de Millioner af Blomſter og Urter deres Duft og fører den med ſig hen over Bjergene. Den texanſke Ørn (Polyborus vulgaris) og den hvide Glente (Nauclerus fuscatus L) beſkrive ſtore Kredſe i Luften, medens nedenunder i Skyggen Droslen (Turdus migratorius) forſøger at blande ſin Sang med Spottedroslens (Mimus polyglottus) Melodier og den fra Green til Green klattrende Papegøjes overgivne Skrig.

Længe dvæler den Rejſende her henſunken i Forundring, thi han er naaet til Grændſen af det ſkjønne yppige Land; han vil ſnart komme derhen, hvor Øjet forgjæves i Horizonten vil ſøge efter et Punkt, ſom det kunde ønſke at dvæle ved; han tager Afſked med dette Paradis, ſkjærer ſit Navn i den paa Skraaningen ſtaaende forkrøblede Eg, kaſter det ſidſte Afſkedsblik paa det i Taagen indhyllede Sugar-loaf og ſøger derpaa omhyggelig efter en Vildtſti for med Muldyret bag efter ſig at klattre ned ad Skraaningen. Naar han er kommen ned, vender han ſig ſtrax mod Veſten, Skoven bliver tyndere og ſnart befinder han ſig paa Randen af den Prairie, ved hvis veſtlige Ende han atter vil træffe ſammen med ſine Rejſefæller i den i en ſmal Skovſtrimmel opſlagne Lejr.

Enkelte af disſe ſtørre bløde Prairier ere ofte en Samlingsplads for Tuſinder af Indianere. De komme der ſammen for at udføre deres ejendommelige nedarvede Lege, der ere ligeſaa gamle ſom Nationen og ſom først ville blive forglemte med hele Stammens Undergang. Ligemeget, hvor langt de der boende Stammer ere ſkredne frem i Civiliſation — den i Øſten opdragne indianſke Gentleman, ſaavelſom den af Jagt eller Landbrug levende Vilde af ſamme Stamme ere lige ivrige

Deeltagere, Enhver kaster den for Spillet uhensigtsmæssige og generende Klædning til Side og, efter gammel Vis bemalet fra Top til Taa, træder han i Skranken for med al Lidenskab, Iver og Overgivenhed at hengive sig til den store Nationalleeg, Boldspillet.

Bold- eller Ringspillet er hos alle nordamerikanske Indianere en national Ejendommelighed i større eller mindre Grad; selv hos de Stammer, der først i den nyere Tid ere blevne bekjendte, Mohave- og Pah-Utah-Indianerne ved Store Colorado, har Ringspillet hjemme. Choctaw'ernes, Chickasaw'ernes, Creek'ernes og Cherokee'ernes Boldspil, hvilket endnu stadig bliver tilskrevet en stor „Medicin" (et vist Trylleri) og derfor aabnes med stor Formalitet, fortjener imidlertid en særegen Omtale.

Den første Foranledning til et saadant Spil bliver sædvanligvis given ved en Opfordring fra to Mænd, der allerede have erhvervet sig Ry som Boldkastere; Kampdagen bliver bestemt og begge udsende sine Hververe. De Sidste ere bemalede Ryttere, bevæbnede med et ligeledes broget malet Boldtræ og fantastisk udpyntede. Disse ride nu omkring i Nationen fra Bygd til Bygd, fra Hus til Hus, bekjendtgjøre for hver Mand Udfordrernes Navne samt Tiden, naar og Stedet, hvor Legen skal afholdes, og opfordre Enhver til at deeltage paa den af Kæmpernes Parti, for hvem hver især rider som Hverver. Tilsagnet om at give Møde skeer ganske simpelt ved at berøre det smykkede Boldtræ, og det saaledes givne Løfte kan da ikke mere tages tilbage. Da nu enhver Deeltager bliver ledsaget af hele sin Familie, saa finder man paa den forudgaaende Dag ofte den halve Nation forsamlet, den ene Deel for at deeltage i Spillet, den anden og fornemmelig Konerne for at gjøre Væddemaal. Begge Partierne have opslaaet deres Lejre ligeoverfor hinanden i Udkanterne af en Prairie, der egner sig til Spillet. Forberedelserne tage da deres Begyndelse paa følgende Maade. Midtpunktet mellem begge Lejre bliver udmaalt og betegnet. 250 Skridt fra dette slaaer da hvert Parti to Stænger i Jorden 6 Fod fra hinanden og forbinder disse i en Højde af 16 Fod med en tredie Stang, saa at de paa denne Maade dannede Porte komme til at staae nøjagtig ligeoverfor hinanden. Fire uvillige gamle Mænd have at paasee den rigtige Afmaaling, ligesom ogsaa den senere Afgjørelse paahviler dem. Næppe er den Linie, der gaaer igjennem Midtpunktet, markeret, før hele den Mængde, der vil indlade sig paa Væddemaal, styrte ud af Lejrene hen til Linien, vælge sig deres Modstandere, og Væddemaalene blive da aftalte over Linien. Naturligvis er Enhver vis paa sit Parties Sejr og udsætter en saa høj Præmie, som han formaaer. Præmierne bestaae af Heste, Geværer, Tæpper, Klædningsstykker, Husgeraad, kort

af alle hos dem tænkelige Gjenſtande, og blive nedlagte paa Linien hos de fire Upartiſke, der hele Natten igjennem bevogte Sagerne og fra Tid til anden lade deres hylende Sang høre med Accompagnement af den indianſke Tromme, eller ryge af lange Piber til den ſtore Aands Ære, for at han ſkal lade Kampen komme til en retfærdig Afgjørelſe. Tiden indtil Solens Nedgang benyttе de Spillende til at ruſte og forberede ſig. Ethvert Klædningsſtykke paa et lille Skjørt nær bliver aflagt og et broderet Livbelte med en lang Hale af farvede Heſtehaar ſlynget om Hofterne, ſaaledes at Halen kommer bagud. Ingen Spiller tør bedække eller ſikre ſine Fødder med Mokkaſins (indianſke Halvſtøvler af blødt garvet Hjortelæder) eller Sko, hvorimod de ligeſom det hele øvrige Legeme paa det forunderligſte blive bemalede med alle mulige Farver. Med Undtagelſe af Spilleſtokkene eller Boldtræerne, der tjene til at opfange og kaſte Bolden, maa intet Vaaben aabent eller ſkjult bæres. Disſe Stave ere forarbejdede af let Træ og i den yderſte Ende forſynede med en Ring, der er ſtor nok til at holde Bolden, men ikke ſaa ſtor at den kan falde igjennem, thi ingen Haand tør berøre Bolden. Vante fra den tidligſte Ungdom til at haandtere disſe Stokke, ere disſe Folk i Beſiddelſe af en mærkværdig Behændighed ikke blot til at kaſte Bolden forbavſende langt, men ogſaa til at gribe den i Luften med Ringen. Der bliver kun ſpillet med een Bold, hvilken derfor Enhver ſøger at blive Herre over for at kaſte den gjennem ſit Parties Port. Det Parti, der førſt faaer kaſtet Bolden hundrede Gange gjennem ſine Stænger, gaaer af med Sejren og tillige med alle Gevinſterne. Naar nu Solen er gaaet ned bag Træerne og de ſig forlængende Skygger have forenet ſig med hverandre, ſaa ſeer man Spillerne ved Fakkelſkin begive ſig i to Tog til deres reſpective Stænger; ſyngende og hylende, trommende og klapprende med Spilleſtokkene bandſe de og trænge ſig omkring disſe. Ogſaa Konerne drage i Optog til Midten, ſtille ſig op mellem Stængerne og Midtpunktet i to Rækker, bandſe og vugge ſig paa et og ſamme Sted fra den ene Fod paa den anden og forene ligeledes deres Stemmer i et vildt Chor. De meeſt Upartiſke ſidde imidlertid rygende ved Grændſelinien og lade Tobaksſkyerne ſtige op til den ſtore Aand. Paa denne Maade gaaer Natten uden Hvile, hver halve Time bliver Sangen og Dandſen gjentagen og der indtræder kun korte Pavſer, for at atter Larmen kan begynde med fornyet Kraft. Den opgaaende Sol finder Enhver udruſtet og færdig, ofte vente meer end Tuſinde utaalmodig paa det givne Tegn. Nu falder et Skud, og en af de Upartiſke kaſter fra Midtpunktet Bolden ivejret; ſom Raſende ſtyrte alle Kæmpere af begge Partier hen til Stedet, i ſamme Øjeblik ere de blandede mellem hverandre. En enkelt Gruppe er ikke længer

til at ſkjelne, det er kun en Hob mellem hverandre hvirvlende Menneſkelemmer. Grønſværet bliver trampet til Støv under den frygtelige Tummel; nu har En fat paa Bolden, og allerede er den igjen reven fra ham; nu flyver Bolden henimod Maalet, den naaer det ikke, thi et vagtſomt Øje, en ſikker Haand har ſtandſet dens Flugt. Kampen om den udſpinder ſig paa ny, endelig flyver den igjennem en Port, en øjeblikkelig Pauſe indtræder og atter blive Bolden kaſtet op i Midten for hundrede Gange at flyve gjennem en af Portene, før Afgjørelſen og dermed Enden paa dette raa, ophidſende Spil bliver forkyndt, hvilket ſædvanligvis først ſker kort før Solens Nedgang.

V.

Fræſer, den indianſke Smed. — Sans Bois Creek. — De fire Trappere. — Dr. Bigelow og hans Eventyr. — Udflugten til Canadian.

Saaſnart man har Pine Grove og de højeſte Punkter af Sans Bois-Bjergene bag ſig, frembyder Landet for en kort Tid en ganſke anden Characteer. Kun i Lavningerne eller langs med Brædderne af ſmaa Vandløb ſtrække ſig endnu Skovſtrimler, og enkelte Trægrupper oplive hiſt og her den „rullende" grønne Slette (rolling Prairie, amerikanſt Betegnelſe for en bølgeformig Slette). Er man hidtil dragen gjennem Skov med Prairier, ſaa er det nu Prairie med Skove, der ligger for Vandreren. Men naar man har nærmet ſig Sans Bois Creek paa nogle Mil, finder man Vegetationen kraftigere; oftere ſtøder man paa Indhegninger, Kornmarker og Kvæghjorde, og ſeer jevnligt et Blokhus titte frem mellem Træerne. Naar man følger Vejen og med den bøjer ind i Skoven, der ſom en bred Rand indfatter Sans Bois, hører man næſten til enhver Tid paa Dagen kraftige Hammerſlag, der falde i raſk Takt paa Amboldten, ſaa hurtig ſom en flittig, livsglad Smed formaaer at ſvinge Hammeren. Gaaer man efter Hammerens Lyd, maa man ſnart ſøge ſin Vej mellem velnærede Køer og Oxer, der med ſtørſte Velbehag have lejret ſig midt paa Vejen og ſynes aldeles ikke at ville lade ſig forſtyrre af Nogen i Verden i deres behagelige drøvtyggende Beſkjæftigelſe. Man befinder ſig nu ved Lysningen, foran Hegnet om en Gaard, i hvis Midte et raat, men faſt tømret Blokhus hæver ſig; udenfor Døren vælte ſig nogle Indianerbørn omkring, en

stolt Gaardhane iagttager forsigtig deres Færd, medens hans egen store Familie spredt omkring i Gaarden opsøger sig Føde; en reenlig klædt Indianerinde gaaer forbi i et husligt Ærinde, medens hendes alvorlige sorte Øjne hæfte sig paa hendes mindste Kjælebægge, der vælter sig i Græsset; nogle store Hunde ligge udstrakte i Skyggen under et Træ, saa dovne, at de kun ved nu og da at snappe efter Fluerne, der genere dem, forraade Liv. Den vægtige Hammer vedbliver imidlertid uforstyrret at gjennembøve Amboldten og dermed den hele lille Smedie, medens Blæsebælgen trækker sin Aande i lange, dybe Drag. Fredens skjønne Billede ligger i dette fjerne Land her udbredt for den Rejsende, der næsten nølende betænker sig paa at forstyrre det ved sin Indtrædelse. Efterat have bundet sit Muldyr ved et Træ, nærmer han sig Indhegningen; han bliver først anmeldt af en Hob grynlende Husdyr, der tæt indenfor Hegnet laa og solede sig med største Behagelighed og nu opstrømmede styrte pustende derfra. Larmsignalet er givet, Hundene styrte løs mod den Kommende, Børnene søge at naae Husdøren, det mindste snoer sig nysgjerrig op i Moderens Arme, Gaardhanen giver nogle truende Kvæk fra sig og Hønsene skjule sig under Buskene. Larmen trænger ind i Smedien og faaer snart Hammer og Blæsebælg til at forstumme. En robust Indianer træder ud af Døren, kalder Hundene tilbage, beder den Fremmede at træde indenfor og byder ham venligt Haanden med de Ord: „Hvorledes gaaer det (how do you do)?" Hans Medhjælper, en blaasort Neger, lader ligeledes Bæsebælg og Esse i Stikken for at ønske det saa sjeldne Besøg af hvide Mennesker velkommen. Vogntoget har imidlertid nærmet sig og den Ene efter den Anden kommer ind i den lille Farm for at spørge efter Æg, Mælk, Smør, Kyllinger og lignende lækre Ting. Frivillig bliver enhver Ubetydelighed højt betalt og Indianerindens Øjne funkle ved at modtage de blanke Mønter, thi hun seer allerede i Aanden de smukke brogede Tøjer og Baand, der kunne anskaffes for den uventede Indtægt. Den indianske Smed selv sælger imidlertid nogle Stykker Kvæg og et Læs Majs, og viser sig endog tilbøjelig til at lade sig hverve som Vejviser for Expeditionen til Gaines Creek, Grændsen mellem Choctaw- og Chickasaw-Nationen. Betingelserne ere snart fastsatte. Smeden vasker Sod og Aske af Ansigtet og reder sine lange sorte Haar; hans halvvoxne Drenge sadle ham en Hest, hans Kone rækker ham den brogede Jagtskjorte, Krudthorn og Kugletaske. Bøssen tager han selv og efter et kort Farvel til Familien og nogle Anvisninger til Negren for de otte Dage, hvori han venter at være borte, stiger han tilhest og forfølger i Spidsen af Toget sin Vej uden engang at see sig om. Den første Nat vælger han Bredden af Sans Bois til Nattelejr.

Omendskjøndt Sans Bois faaer den ſtørſte Deel af ſit Vand fra Sans Bois-Bjergene, i Nærheden af hvilke den flyder en temmelig lang Strækning, ſaa udſpringer den dog længere mod Veſt i den Vinkel, der dannes af Gaines Creek og den ſydlige Arm af Canadian. Først flydende lige i østlig Retning ligner den en Bæk indtil den ſtore Bøjning, hvor den ved Canadian udſpringende og i ſydoſtlig Retning flydende Coopers Creek overgiver den ſine Vande for at føres i nordoſtlig Retning til Arkanſas. Som alt Vand i disſe Egne, ſaaledes er ogſaa Sans Bois omgiven af ſaa fortrinlige Marker, ſom man til Opdyrkning kun kan ønſke ſig dem. Dens Vand, der er klart og godt, flyder for det meſte over Rullesteen; Maſſer af Fiſk beboe dens Dyb, og vel lønner det Umagen i Aftendæmringen at kaſte Medeſnoren ud og ſamtidig dermed at lytte til det natlige Liv i Skoven. Da hører man de lydelige Vingeſlag af den vilde Kalkun (Meleagris galeovapo), naar den flagrer fra Green til Green for at opſlaae ſin Nattelejr i de højeſte Træer; den hvide Hejre (Ardea egretta) giver ſig tilkjende ved ſin hæſe Skrigen og Hornugleu (Bubo virginianus) laber ſine dumpe Raab høre. Raſk trækker man den ene Fiſk efter den anden op i Græsſet, griber vel ogſaa undertiden forſtrækket af en Raslen i Nærheden til den ſtadig i Beredſkab liggende Bøsſe, for, narret af en Andriks Raab, atter at lægge den beſkæmmet tilſide. Det er en nydelsesfuld Eenſomhed. Kun behøver man endnu ikke ved Tanken om Faren at opmande ſig til Forſigtighed; den vilde Comanche er jo endnu ſaa fjern og tydelig hører man Skildvagternes Raab ovre fra Lejren. Er man da tilfreds med Udbyttet af Fiſkeriet, ſaa opſamler man det til Frokoſten beſtemte Bytte og baner ſig let om Hjertet Vej gjennem Buſkværket til Lejren, hvor de forſkjellige Grupper endnu længe blive oppe for at fordrive Tiden med lyſtig Underholdning og Mosquitoerne med dygtige Tobaksſkyer. Vore Aftenunderholdninger drejede ſig ſædvanligvis om Gjenſtande, der laa de forhaandenværende Forhold nærmeſt; Indianere og Trappere*) udgjorde Hovedthemaet. Enhver krammede gjerne ud med alle ſine Erfaringer, vel vidende, at opmærkſomme Ører lurede, og at ſikkerlig mere end een af Tilhørerne ønſkede ogſaa engang at komme til at ſpille Hovedrollen i en eventyrlig Begivenhed, om endog kun under Forudſætning af et lykkeligt Udfald.

„Civiliſationen ſkrider med Kæmpeſkridt mod Veſten", ſaaledes begyndte i vort lille Selſkab En, der ved ſin Udtale røbede ſin tydſke

*) Trapper, amerikanſk Benævnelſe for Bæverfangere og Pelsjægere, af det engelſke Trap, en Fælde, altſaa egentlig Fældeſtiller.

Herkomſt; „thi der, hvor for tredive Aar ſiden den ſorte Bjørn og Bæveren endnu bleve jagne, knejſe nutildags Byer og Stæder til ſtor Bedrøvelſe for ‚Trapperne‘, hvis Revierer bleve indſtrænkede ſamtidig med Indianernes. For to Aar ſiden traf jeg oppe ved Miſſouri i Nærheden af Council Bluffs ſammen med en ſaadan indianiſeret Trapper; hans Haar vare graanede under Farer og Savn; men Vanen var bleven ham en anden Natur. Øxens Slag i Urſkoven var ham en Gru, og hans Hjerte blødte, naar han iagttog, hvorledes Bøffelhjorderne bleve forthndede i de græsrige Prairier og Bæverbyerne lagte øde af den fremtrængende Civiliſation. Med en Blanding af Vellyſt og vemodig Rørelſe tænkte han paa de Tider, da St. Louis endnu kun var en lille Nybygd, da endnu intet Dampſkib havde ſnoet ſig frem mellem de farlige Træklipper af ophobede ſvømmende Træſtammer i Miſſiſippi og Miſſouri og da man behøvede Maaneder til i den lette Canoe at tilbagelægge de ſamme Strækninger, ſom man nu tilbagelægger i faa Dage. Det var paa de Tider, at den gamle Pierre i de første Dage af Juni tilligemed tre Kamerater gjorde ſig rejſefærdige i Nybygden St. Louis. De vare alle Fire Fritrappere, det vil ſige Trappere, der ikke ere engagerede af de ſtore Pelshandlere, men paa egen Haand ſtrejfe omkring i Ørkenerne, fange Bævere, ſkyde Bjørne og ſom eengang om Aaret i en Baad, der beſtaaer af to ſammenbundne udhulede Træſtammer, føre deres Bytte nedad Miſſiſippi eller Miſſouri og ſelv forhandle deres Varer paa de nærmeſte Handelspladſe, paa hvilken Maade de kunne opnaae en ſtørre Fortjeneſte, alt efterſom de ere dygtige Jægere og Lykken har været dem gunſtig. Saadanne Fritrappere behøve kun faa Midler og kort Tid til at udruſte ſig til en Jagtexpedition. En Rideheſt til hver, to Pakheſte til Transporten af Ammunition, Bæverfælder, et Anker Brændevin og et godt Forraad af Tobak udgjorde de fire Eventyreres hele Udruſtning. Sengen i Form af et uldent Tæppe pakkede Enhver under ſin Sadel og med frejdigt Mod drog det lille Selſkab afſted langs op med Miſſiſippi, for til Efteraaret at jage Bæverne og Odderne i de ſmaa Vandløb omkring St. Anthony. Dengang gaves der endnu hverken Færger eller Færgefolk paa denne Route og ofte maatte de ſætte over en bred Strøm ved Hjælp af nogle tørre Træſtammer; dog nærmede de ſig raſk den øvre Miſſiſippi. Rock Island var paſſeret, Prairie du Chien blev tilbagelagt og Pepin-Søen naaet, før Sommeren var tilende. Fra dette Sted maatte der imidlertid vælges en anden Maade at rejſe paa; thi de der begyndende høje, klippefulde Flodbredder gjorde det næſten umuligt at komme frem med Heſte, og dertil maatte Terrainet ogſaa undersøges for at finde et Sted, hvor der ved Tilbagekomſten ud paa Efter-

aaret endnu med Udbytte kunde opstilles Fælder. I den nærmeste af Chippeway-Indianernes Byer skilte de sig ved deres Heste og tiltuskede sig derfor en let Canoe og Pelsværk. Det Sidste, der bestod af kostbare Odder- og Bæverskind, indtog kun liden Plads i den af Birkebark byggede Baad. Brændevinsankeret, der maatte holdes skjult, blev gjemt under Skindene, og da de fire Trappere bestege deres Baad, syntes den endnu aldeles intet at have tabt af sin Lethed og gav villig efter for hvert Aaretag. Bedre Roerkarle har Mississippi maaskee aldrig seet og kraftigere Arme have maaskee ikke ført Aarerne gjennem dens Vande, end da disse Fire arbeidede sig op mod Strømmen. Undgaaende de stærke Strømninger holdt de sig i det stille Vand ved Bredden og let fløi deres Canoe afsted for deres forenede Aaretag henimod St. Anthony. De smaa Floders Mundinger bleve undersøgte, dog endnu uden Udbytte, indtil noget ovenfor Floden St. Peters Udstrømning i Mississippi, der, hvor Larmen fra det store Vandfald allerede naaede deres Ører. Der bemærkede de, at en fra Vesten kommende lille Flod var stemmet op; de fulgte den udtørrede Flodseng en kort Strækning og opdagede snart Bæverdæmninger, hvorved en lille Dal aldeles var sat under Vand; friskt afgnavede Træer, men endnu mere Bæverhusene, der ragede op over Vandet, sagde dem, at de nu havde naaet Revieret for deres Efteraarsjagt. Hele det omkring liggende Terrain blev afsøgt med største Nøjagtighed, og til deres Beroligelse og Glæde fandtes ikke mindste Spor af en Rødhud.

For at give Bæverbælgene endnu en Maaneds Tid at voxe i, blev det besluttet at jage saalænge ovenfor Vandfaldet og først paa Tilbagetoget tage Udbyttet af Bæverrepubliken. Paa et tørtliggende Sted blev der gravet et rundt Hul, og deri vandrede det hele Udbytte af Bælge saavelsom de fra Chippeway'erne tiltuskede Skind, ligeledes det lille Fad Brændevin, der skulde gjemmes til de kolde Efteraarsnætter. Den opgravede Jord blev omhyggelig baaren ned til Flodbredden og kastet i Vandet og det lille Forraadskammer saa nøjagtig og forsigtig tildækket med Grønsvær og Steen, at selv en Indianers fine Næse ikke vilde være istand til at opsnuse Skatten.*)

Da hele Ladningen var bleven tilbage og de fire Trappere kun havde taget det Allernødvendigste med sig, var Baaden ogsaa meget lettere at haandtere, og det lykkedes dem at trænge frem tæt til Vandfaldet. Selve Vandfaldet blev omgaaet, det vil sige, Canoen blev trukken paa Land, omvendt tagen paa Skuldrene og baaren forbi Vandfaldet. De holdt sig tæt langs den vestlige Bred og undgik paa denne

*) En saadan Kule kaldes af Pelsjægerne „Cache".

Maade de store Strømninger, der førte Vandet lige ind mod Klipperne. I Bevidstheden om den skjønne Bæverby, som de havde i Ryggen, syntes de ikke længer at have saa stor Il med at komme fremad, og Jagten i Skoven dreves nu mere til Tidsfordriv end for Fordelens Skyld, skjøndt en Hjortehud dengang var ligesaa god som rede Penge. Efter nogle Dagsrejser, men dog kun faa Mile ovenfor Vandfaldet, lagde de en Dag, drevne af Hunger og Trang til Hvile, tidligere til lands end sædvanligt, for at tilfredsstille Hungeren med et ristet Stykke Hjortekjød og nyde Hvilen magelig udstrakte i det bløde Græs. Den gamle Pierre og en af hans Ledsagere paatoge sig at besørge Kjøkkenet, medens de to Andre gik ud med deres Bøsser for at overbevise sig om, at den nærmeste Omegn var sikker. En lille Ild af tørt Ved blussede snart op uden at sende den mindste Røg ivejret, der kunde have forraadt deres Opholdssted; den gamle Pierre iagttog opmærksomt de stegende Lækkerbidde, der spiddede paa smaa Stokke stode i en Kreds omkring Ilden, og vendte den ene efter den anden, medens hans Kamerat med øvet Haand plukkede Fjærene af en feb Kalkunhane.

Pludselig faldt et Skud i det Fjerne og et andet fulgte snart paa. Den gamle Pierre og hans Kamerat spidsede Ører. Pierre, der var beskjæftiget med Madlavningen, raabede sin Ledsager til at klattre op i et Træ, for at kaste et Blik ud i det Fjerne; denne adlød strax, dog ikke uden at tage sin Bøsse med sig, og snart skjulte en tætløvet Sukkerahorns Blade ham. Kun kort Tid havde han seet sig om deroppe, før de fra Toppen ængstlig udraabte Ord: „Red dig!“ naaede Pierres Ører. At gribe Bøsse, Krudthorn og Kugletasse og kaste dem i Baaden var et Øjebliks Værk, da allerede en Flok Indianere brød igjennem Skovtykningen og med svingende Tomahawk styrtede løs paa Pierre. Denne svang sig i Canoen, gav den med det samme et mægtigt Stød og naaede paa denne Maade lykkelig Strømmen. Dog havde han maattet lade alle Aarerne i Stikken. Denne Omstændighed var ikke undgaaet Indianerne, og fire af de Forreste styrtede sig med rasende Hyl i Floden. Hurtig havde den stærke Strøm revet den lette Baad med sig, dog endnu hurtigere fulgte Rødhuderne efter; ethvert Tag bragte dem det aareløse Fartøj nærmere, og den paa Bredden langt tilbageblivende Bande udstødte triumferende Skrig. Nu hævede Pierre sin lange Bøsse; det gjaldt den Nærmeste, der ved at dykke under søgte at undgaae Kuglen; dog forgjæves, den knuste hans Pandeskal; endnu engang hævede den Vilde sig op i Vandet og forsvandt der, kun efterladende sig en blodig Stribe i Vandfladen. Et rasende Hyl tonede igjennem Luften fra den fjerne Bred; med rasende Hyl svarede de tre Forfølgere, der endnu vare tilbage; de to af dem vare nærved Baaden,

og i samme Øjeblik som Pierre vilde støde en ny Kugle i Løbet, lagde Begge Hænderne paa Baaden. Der var ingen Tid længer at spilde, Jægeren lod Bøssen falde, greb sin Kniv og stødte den rask i den Enes Bryst tæt under Halsen; den Vildes lange Dødssrig døde hen i Bølgerne, der sloge sammen over hans Hoved. Imidlertid var det Moment, hvori Pierre befriede sig for den ene af Forfølgerne, blevet benyttet af den anden til at klamre sig fast om Jægerens Hals, hvor han holdt sig med hele sit Legemes Tyngde. Pierre, hvis Luftrør blev sammenpresset ved det voldsomme Tryk, begyndte at tabe Bevidstheden; hans Arme, hvorpaa han støttede sig for at forhindre Baaden fra at kæntre, udmattedes, den knyttede Haand aabnede sig og Kniven faldt ud. Canoen krængede om paa Siden. For at forebygge Kæntringen forsøgte den Vilde, stadig klamrende sig fast til sit Offers Hals, at stige op i Baaden; han lagde sit vaade Knæ paa Rælingen, allerede hvilede hele hans Legeme paa samme; dog paa Grund af den ved Vandet frembragte Glathed tabte Knæet i det afgjørende Øjeblik sit Fæste, Legemet faldt tilbage i Vandet, og før den Vilde paa ny kunde faae fat, havde Pierre med den yderste Anstrengelse af alle sine Kræfter atter rejst sig op, og da den sidste af hans Fjender udstrakte sin Haand efter Baaden, stødte han rask sin Kniv i dennes Bryst og stillede sig derpaa ligeoverfor den anden. Denne fandt det imidlertid raadeligst at opgive den ulige Kamp og svømmede rask ind mod Bredden for at forkynde Banden sine Kammeraters Skjæbne og opfordre dem til med de strækkeligste Pinsler at hevne sig paa Pierres Rejsefæller, som vare faldne i deres Hænder. Den Undslupne havde desuden ingen Aarer og drev altsaa i sin Canoe rask Vandfaldet og altsaa ogsaa sin visse Undergang imøde. Pierres Opmærksomhed samlede sig nu alene om det som en Pil afstedilende Fartøj; det Første, som han opdagede, var Indianerens skrækkelig fortrukne Ansigt, der med stirrende Øjne gloede paa ham. I den sidste Dødskamp havde han med krampagtige Greb klamret sig fast til Baaden; han var død, men hans stive Haandtag kunde kun løsnes med Kniven, hvorpaa Bølgerne sloge sammen over hans Hoved. Foreløbig idetmindste undvegen fra Indianerne, saae nu den gamle Pierre Faren fra en anden Kant. Vandfaldet var ikke langt borte og den lette Canoe drev med rasende Fart sin Undergang imøde; han maatte forlade Baaden eller styrte med ned, thi at svømme i Hvirvelstrømmen var ikke til at tænke paa. Baaden blev ført af Strømmen over til den modsatte Side og sløj tæt forbi de paa Flodbredden fremstaaende Klipper, dog uden at berøre dem. Kun en eneste Redning var mulig; Forsøget blev gjort med Krudthorn og Kugletaste; idet Baaden atter sløj forbi en Klippe, bragte et raskt, sikkert Kast begge

Dele paa det Tørre; den næste Klippe tog imod Bøssen, og han havde nu kun den sværeste Opgave tilbage, nemlig selv at naae Bredden. Klippe fulgte paa Klippe, dog ingen frembød et fast Holdepunkt for Fødderne eller en reddende Buskt for Hænderne. Han kunde allerede tydelig høre Vandfaldets Torden, Springet maatte voves. Da nu Canoen næsten strejfede en længere fremstaaende, men skraa Klippe, satte han Foden paa Fartøjets smalle Reling og svang sig med hele sin Kraft over den skarpe Klippekant ned i Vandet paa den anden Side. Stødet havde væltet Canoen, men Pierre var reddet; han stod i roligt Vand til Hofterne, og det kostede ham kun liden Møje at klattre op paa Flodbredden. Nu var han reddet, men hvor vare hans Venner? Vare de alle faldne i Indianernes Hænder, kunde ikke en af dem have reddet sig ligesaa vel som han selv? Floden skilte ham fra hans Venner saavelsom hans Fjender; han kunde følgelig uden Fare gaae tilbage til det Sted, hvor den høje Sukkerahorn paa den anden Side af Floden betegnede ham den ulykkelige Lejrplads, og denne Plan udførte han. Han var snart atter i Besiddelse af sin Bøsse og Ammunition og gik forsigtig op med Floden. Han vandrede hele Natten, og da Dagen begyndte at gryе, kunde han see den høje Sukkerahorn. Der var altsaa Lejrpladsen; Kullene af den udbrændte Ild havde antændt Græsset, der blussede videre langs med Floden. Endnu forsigtigere sneg han sig videre, indtil han befandt sig ligeoverfor det ulykkelige Sted; længe laa han og lurede, alt var dødt og stille. Nu lod han den bekjendte Signalpibe lyde over Floden og strax fik han Svar, dog viste der sig Intet. Han stillede sig opreist ved Flodbredden, saa at han kunde sees fra den anden Side, og til ikke liden Forbavselse opdagede han sin Kamerat, der med Bøssen paa Ryggen skyndte sig ned ad Ahorntræet. Det var heldigt, at den reddede Ven havde taget sine Vaaben med sig op i Træet; thi ellers vilde han næppe have undgaaet Indianernes fine Næser. Det maa ikke være behageligt saaledes at tilbringe en heel Nat paa en grøn Gren."

„Klokken er elleve, Alt i Orden!" raabte vor Post for Gevær. „Elleve," gjentog den Fortællende, „min Pibe er brændt ud, Mosquitoerne bide mig; træt er jeg vel ikke, men søvnig; jeg vil derfor opsætte min Fortælling til en anden Gang, den vilde alligevel være for lang for iaften." — Gabende og strækkende sig, vel ogsaa med et Par Bemærkninger om den smukke Maaneskinsaften og Udsigten til godt Vejr, rejste Enhver sig og slentrede langsomt hen til sit Telt, for, indsvøbt i sit Tæppe, at søge Beskyttelse mod den stærke Dug og de i Driftighed stedse tiltagende Insekter.

Under Indianeren Fræſer's Ledelſe havde vi overſkredet Sans Bois og droge nu videre paa den nordlige Side af den. Skovbevoxede, klippeagtige Bakker, blomſterrige, duftende Sletter, gjennemſkaarne af Bække, der ile ned mod Sans Bois, meddele dette Landſkab et yndigt Anſtrøg. De dybt udhulede Kjøreveje, der paa den der ſaa voldſomme Regntid forvandles til ligeſaa mange ſkummende Vandløb, tillod kun en langſom Fremadſkriden i de bølgeformige Lavninger. De ſammenſtyrtende Vandmaſſer have ſamtidig blottet ſtore Steen paa Højderne, og med Beſværlighed maa Trækdyret lede efter et ſikkert Fodfæſte for den glidende Hov. I ſmaa Marcher nærmede vort Tog ſig Sans Bois's Kilder. Auguſtſolens næſten lodrette Straaler gjorde Rejſen i Middagstimerne beſværlig, og Enhver ſøgte da efter kjølige Skygger og forfriſkende Vand. Strax efter Solopgang var derfor det raslende Vogntog ſædvanligvis allerede igjen i Bevægelſe og arbejdede ſig med raſke Skridt frem paa den ujevne Vej, for at tilbagelægge ſaa meget ſom muligt af Dagmarchen i de kjølige Morgentimer. Den ti Mile norden for Vejen flydende ſandige Canadian var endnu ikke bleven berørt, og det blev derfor aftalt mellem nogle af vort Selſkabs Medlemmer at gjøre en Udflugt til det Sted, hvor Northfork og Southfork næſten ligeover for hinanden udmunde i Canadian. Der blev beſtemt en Raſtdag dertil.

I en henrivende Dal endnu to Dagsrejſer længere fra Gaines Creek blev derfor den lille Lejr opſlaaet med mere Omhu end ſædvanligt. Under høje, ſkyggefulde Træer ved Bredden af en rislende Bæk hævede de hvide Telte ſig og frembøde et meget afſtikkende Skue i de friſke, blomſterprangende Enge, der ſtrakte ſig foran Lejren lige til Foden af de nære ſkovbevoxede Bjerge. Dyrene vare befriede for den trykkende Laſt og græſſede i en Hjord eller væltede ſig med Nydelſe i det friſke Grønne for at fjerne den indtørrede Sved og Støv fra deres Legemer. Selſkabet laa henſtrakt i forſkjellige Grupper og underholdt ſig i al Fortrolighed om Dagens Nyheder, da det blev bemærket, at den almindelig afholdte, gamle Doctor Bigelow, Expeditionens Botaniker, var fraværende. Langt ældre end Nogen i hele Selſkabet, var den bedagede Doctor et Mønſter paa Udholdenhed og Taalmodighed; overgiven med de Glade, manglede han ingenſteds, hvor der hørtes munter Latter og lyſtig Skiemt. Sine Særheder var han ſig bevidſt og fandt ſig godmodig i at være Gjenſtand for ſmaa Stikkerier. Han var en ivrig Botaniker og lidenſkabelig Jæger. I det første Fag udrettede han overordentlig Meget, medens det hele Udbytte af hans Jagtbedrifter var af en mere beſkeden Art og indſkrænkede ſig til en Klapperſlange og en Hat. Den ſammenrullede Slange nedlagde

han paa fem Skridt ved det syvende Skud og Hatten gjennemborede han, idet den blev kastet lige hen paa Pistolens Munding. Sine Patienter behandlede han omhyggelig og kjærlig, sit Muldyr omgikkes han, som det kunde være en uartig Dreng. Den gode, gamle Doctor savnedes altsaa, og da der endnu ikke var nogen Grund forhaanden til alvorlig Bekymring, saa forsøgte Enhver paa bedste Maade at forklare Grunden til hans Ubeblivelse. Medens der endnu udtaltes Formodninger for og imod, hørte vi Doctorens stærke Stemme, og kort efter traadte han ud af Skovtykningen, drivende Billy foran sig og slæbende en mægtig Slange efter sig. „Halloh, Dutschman! (med dette Navn bœrerede han altid Expeditionens tydske Naturalieſamler), Halloh, Dutchman! her er Noget for Dem! det prægtigste Exemplar af en Slange! Med disse Ord kastede han en kæmpemæssig, tavleformig tegnet Klapperslange (Diamond Rattlesnake) ind i Krebsen. Den havde en Længde af 7 Fod og maalte 4 Tommer i Tværmaal; dens vidt aabnede Gab var frygtelig bevæbnet med giftige Tænder. Den var død, men havde intet synligt Saar, og Enhver var nysgjerrig efter at høre Beskrivelsen af vor Doctors Kamp med Dragen.

Uden først at lægge fra sig gav han villig efter for det almindelige Forlangende og fortalte paa sin humoristiske Maade: „Efterat jeg ved Foden af Bjerget havde gjort en rig Høst af Bregner, faldt jeg paa den Tanke at bestige en af Højderne for at plukke noget Mos af de graa Klippeblokke til mit Herbarium. Billy syntes imidlertid ikke at have nogen synderlig Lyst dertil; jeg tog derfor det brave Dyr ved Tøjlen for at lette det Vejen. Denne Godhed lønnede det naturligvis ved at lade mig slæbe sig op ad Bakken. Aandeløs ankommen til Toppen vilde jeg udhvile mig paa en Sandsteensblok. Som jeg sætter mig ned, begyndte det at rasle under Stenen. Lyden var mig ikke ubekjendt og bevirkede, at jeg med et voldsomt Spring skyndsomst fjernede mig fra den truende Fare. Efterat jeg havde bragt Billy i Sikkerhed, overbeviste jeg mig om, hvor det klapprende Uhyre laa, tog min Bøsse, sigtede nøjagtig for ikke at træffe Slangen og ødelægge dens prægtige Hud med Kuglen og gav Ild. Da den var jaget udenfor sit Skjul, rullede den sig sammen i et Nøgle og strakte sit tykke Hoved truende i Vejret, spillende med den spaltede Tunge. Jeg greb en lang afbrækket Green og gik dermed løs paa den for om muligt at bedøve den ved et vel anbragt Slag under Hovedet. Det første Slag mislykkedes; thi efterat den havde faaet det, vilde den stride til Angreb; jeg hamrede imidlertid saa længe løs paa Bæstet, til ingen af de 16 Klapper kunde røre sig mere. Jeg bandt den derpaa en Strikke om Halsen, og da vi ikke godt kunde ride sammen og det paa den anden

Side ogsaa var for svært paa een Gang at trække baade Billy og Slangen, saa foretrak jeg at slæbe Slangen efter mig og drive Billy foran, og paa denne Maade have vi marcheret hele Vejen." Saaledes lød den brave Doctors Fortælling og fra alle Sider blev han lykønsket i Anledning af sin tappre Bedrift. Da der endelig blev talt om Udflugten til Canadian, var han strax beredt til at deeltage i den.

Efter et Ridt af 14 Mil gjennem sumpige Lavninger, over yndige Højder, der prangede med en yppig Vegetation, over Bjergrygge, hvor de travende Dyrs beslaaede Hove faldt som klingende Hammerslag paa den faste Steen og opskræmmede den lille Hare i de lave Egebuske, naaede den lille Recognoscerингsafdeling, til hvilken jeg ogsaa havde sluttet mig, Canadianfloden der, hvor Northfork og Southfork forene sig med den. I Canadians brede, sandede Flodseng viste sig flere smalle og dybe Canaler, hvori der kun flød lidet Vand, men med en betydelig Hurtighed, der lod formode, at den saa uskyldig udseende Flod ved høj Vandstand formaaede at antage en vild Character. Det Billede, der udbredte sig for os, var en sørgelig, øde Ørken, selv de rigelig med Cottonwood- og enkelte Cedertræer bevoxede Flodbredder formaaede ikke at frembringe noget behageligt Indtryk i dette Landskab. Halvt i Sand begravne Træer laa omkring paa Bankerne. Sorte af Vandets og Tidens Indflydelse strittede deres udtørrede Grene og Rødder spøgelseagtig ivejret. Ubevægelig og som forstenet sad her den hvide Hejre, hist den graa Rørdrum, og Gribben svingede sig i langsomme Kredse over den næsten udtørrede Flodseng. Et Skud blev affyret, Ecchoet hendøde, kun Hejren lod sig forstyrre i sin dovne Grublen, strakte den magre Hals ivejret, udbredte de lange Vinger, fløj et kort Stykke længere hen, satte sig derpaa igjen og indtog atter sin stive, ubevægelige Stilling. Den i Luften svævende Grib slog nogle Slag med Vingerne og beskrev derpaa rolig sine Kredse, som om Intet var forefaldet.

Gjerne og let tog Enhver Afsked med Scener, der frembøde saa lidet Indbydende, og Solen var allerede nær sin Nedgang, da vor lille hjemvendende Trop endnu var 5 Mil fra Lejren. Gjerne havde flere af os gjort Jagt paa de vilde Kalkuner, der nu massevis flokkedes i hver lille Skov og flagrende opsøgte deres Nattelejr i de høje Træer; men Fræser skyndte paa Marchen. Vi skulde endnu passere nogle klippeagtige Højdekjæder, Dæmringen gik snart over til Mørke, og skjøndt den stjernebesaaede Himmel ofte sendte sit venlige Lys ned gjennem Aabningerne i det tætte Løv, saa tjente det dog kun til at blænde os og gjøre de dunkle Skygger endnu sortere. Uden at sagtne sin Hests Skridt red Indianeren stadig tavs foran; tæt fulgte den Ene bag den

Anden, hurtig gik det ned ad Skraaningerne, hurtigere endnu i Slugterne. Ingen vilde blive tilbage, og i Iveren og Mørket blev en Vej tilbagelagt, som man ved Dagens Lys vist helst havde omgaaet forsigtig. Snart viste den i det Fjerne blusende Lejrild, med hvilken uforklarlig Nøjagtighed Fræser havde fundet den rigtige Retning i den vejløse Ørken.

VI.

Gaines Creek. — Creek-Indianerne. — Cherokee-Indianerne. — Coal Creek. — Shawnee Village. — Shawnee-Indianerne. — Shawnee-Profeten Tenskwa-ta-way. — Shawnee Town. — Fort Edwards. — Quappa-Indianerne. — Topofkee-Creek og Mustang-Creek. — Spionen Johnson. — Aftenjagten. — De fire Trappere (Fortsættelse).

Endelig naaede vi Gaines Creek. Indianeren Fræser vendte tilbage til sin Smedie, og vi maatte følgelig see os om efter en anden Fører. Saalænge vi endnu rejste i Chickasaw'ernes Land, hvori vi befandt os efterat have overskredet Gaines Creek, havde det ingen Vanskelighed at følge Landevejen. At finde Lejrpladse var heller ikke vanskeligt, da sprudlende Kilder og rindende Bække vandede de herlige Egne, og fedt, kraftigt Græs voxede overalt, hvor ikke Slyngplanter og Vinranker havde kvalt alt Øvrigt. Chickasaw'er og Choctaw'er boe her fredelig mellem hinanden; de første, der oprindelig boede længere syd paa, ere paa venskabelig Maade komne overeens med Choctaw'erne angaaende Besiddelsen af Landet, saa at det er svært at skjelne de to Stammer fra hinanden. Deres Land strækker sig lige til Canadian, medens de saakaldte Creek'er eller Mus-ko-gee'r ere i Besiddelse af den paradisiske Landstrimmel mellem Canadian og Arkansas. Den er vel i Begyndelsen sparsomt bebygget, dog fremblomstre velindrettede Farme under de indianske Hænder, og den uudtømmelig rige Jordbund lønner taknemmelig det ubetydeligste Arbejde med en rig Høst. Velstand, ja endog Rigdom findes yppig hos disse agerdyrkende Stammer, og hvor den bemalede Krigers endnu for kort siden søgte at gjengive sine vilde Fantasier og Tanker i hieroglyphiske Billeder paa en garvet Hud, der læser nu den civiliserede Indianer en i sit Modersmaal trykt Tidende, og sorte Slaver arbejde under deres indianske Herskerindes Opsigt. Disse nyde en mildere Behandling end deres nuværende Herskerinde havde at vente af sin strenge Herre paa den Tid, da hun selv endnu var sin

Ægtefælles Slavinde. Disse Creek'er, der beløbe sig til en 20,000 Sjæle, beboede tidligere store Strækninger af Alabama og Mississippi. Efterat de havde aftraadt deres gamle Jagtegne til de forenede Staters Gouvernement, droge de mod Vesten og bleve de sydlige Naboer til Cherokee'rne, saa at Arkansas danner Grændsen. Cherokee'rne, 22,000 i Antal, lode sig kun svært bevæge til at opgive deres Hjemstavn i Staten Georgia, hvis største Deel de vare i Besiddelse af, og forlade deres Fædres Grave. Ved en tidligere Overeenskomst vare de blevne anerkjendte af de forenede Staters Regering som en fri, uafhængig Nation med fuld Ret til at foreskrive sig og haandhæve Love efter eget Godtbefindende. En aldeles uafhængig Stat indenfor Staten Georgias Grændser gav imidlertid Anledning til mange Slags Forviklinger, og Regjeringen søgte paa flere Maader at bevæge Cherokee'rne til at gaae ind paa en Overeenskomst og at grundlægge ny Colonier længere vest paa. Men alle Forsøg strandede paa den jernfaste Villie hos Cherokee-Høvdingen John Roß, en Mand af udmærket Opdragelse, der med sin Værdighed som Høvding forenede en overordentlig Indflydelse paa den hele Nation. En lille Deel af Stammen gik imidlertid ind paa de tilsyneladende fordeelagtige Betingelser og vandrede ud til Øvre Arkansas under Anførsel af en Høvding Jol-lee. De derfra tilbagesendte Efterretninger og den dermed forbundne Beskrivelse af de frugtbare og skjønne Egne stemte endelig John Roß eftergivende for Regjeringens indtrængende Overtalelser, og for nogle Aar siden fulgte han med hele Nationen efter den forudgangne Jol-lee.

Overgangen over Coal Creek blev iværksat, ved hvilken Lejlighed der blev brudt Kul for Feltsmedien. Landet, der udstrakte sig mod Vest, syntes paa faa Afbrydelser nær, fladt; Landmaalerkjæderne bleve derfor pakkede sammen, og isteden derfor anbragtes et Diameter paa Hjulet af en let rullende lille Vogn. Den jevne Vej, der for største Delen førte gjennem Prairier, bragte os stadig Canadianfloden nærmere, og efter nogle gode Marcher var den første Shawnee-Bygd naaet, hvilken bærer Navnet Shawnee-Village. Den er langt fra at være en Stad eller endog kun en Landsby. De agerdyrkende Indianeres blomstrende Farme ligge der noget tættere sammen, hvilket vel har givet Anledning til denne Benævnelse, ligesom en anden Nybygd, en Dagsreise længere mod Vest, af samme Grunde betegnes som Shawnee-Town.

Næppe var det blevet bekjendt, at de Hvide vare i Nærheden, før de venlige Indianere indfandt sig tilhest og tilfods hos os i Lejren og udbøde til Salg Partier af Majs, søde Meloner, forfriskende Vand-

meloner og ſaftige Ferſkener. Naturligvis vare ſaadanne Folk velkomne, og det dobbelt, fordi en ſædelig Beſtedenhed udmærkede ſaavel Mænd ſom Kvinder. De bevægede ſig i deres renlige europæiſke Klædning med en ſaa naturlig Anſtand, ſom om de havde baaret den fra Fødſelen af. Mændenes regelmæsſige Anſigter vare prydede af et vel plejet Overſkjæg, hvorpaa de ſom en ſjelden Undtagelſe blandt Indianere ſætte megen Pris. Kvinderne maatte i det hele taget kaldes ſmukke; deres Kinders Rødhed, der ikke havde kunnet fortrænges af Hudens mørke Farve, røbede Sundhed og Tilfredshed. Ved disſe Indianeres Gjæſtfrihed maa den trætte Vandrer føle ſig hyggelig tilmode, naar han udhviler ſig foran Hytten i Skyggen af den raat tømrede Corridor og dypper det friſkbagte Brød i køligt Mælk, eller naar han i den ſimpelt anlagte Have udſøger de ſaftige rødkindede Ferſkener og afſnitter Vandmelonerne, der ſkjule ſig i det ſkyggefulde Løv. Lykkelig og tilfreds ſynes disſe faa Familier at leve, lykkeligere end deres Hovedſtamme, der har valgt ſit ny Hjem nord for Canſas og Miſſouri, og hvor ſaa Mangen maa ligge under for de ſlemme Fjender, Børnekopper og Brændevin.

Af den ſtore og mægtige Stamme af de ſaakaldte Shawnee'r eller Sha-wa-no'er udgjør Reſten nu næppe 1400 Sjæle, og den Tid vil komme, da ogſaa disſe Faa ville være ſprængte fra hinanden og Navnet paa denne engang ſaa ſtore Nation kun vil leve i Erindringen.

Som Naboer til Delaware'rne ved det atlantiſke Ocean i Staterne New-Jerſey og Penſylvanien vare Shawnee'rne blandt de Førſte, der maatte vige for den fra Solopgangen over Havet kommende Civiliſations ſejerrige Forbringer. Mange ville have fundet denne Stammes Udſpring paa Halvøen Florida og have derved ſtøttet ſig til Navnet paa Floden Su-wa-nee; dog er det beviiſt, at Shawnee'rne allerede ſpillede en Rolle i Penſylvaniens Civiliſationshiſtorie og at deres Hytter (Wigwams) ſtode paa Bredderne af Delaware- og Cheſapeak-Bugten. Deres ſtadige Naboer, Delawarerne, kæmpede i Forbund med dem mod fælles Fjender, i Forening beſkrive de en blodig Vej til Alleghany-Bjergene, ſom deres Skygge fulgte Civiliſationen efter dem; Bjergene adſkilte dem fra deres umættelige Forfølgere. Tredſindstyve Aar holdt de ſig i Staten Ohio og atter maatte de vige. Modig kæmpede de ſig frem paa deres Vej over Miſſiſſippi, ſtadig mod det vide Veſten, hvor de endelig have tilkæmpet ſig et faſt Hjem. Dog kan man kun kalde de faa Familier en Reſt, og vel maa den forſkende Rejſende ſpørge: „Hvor finder jeg den ſtore modige Sha-wa-no-Nation?“ Enhver vil give ham det Svar: „Søg deres Fædres Grave ved det ſalte Vand mod Solopgang, forfølg i Retning af Solnedgang Vejen, der betegnes af afblegede Menneſkebeen, og Du gaaer paa de jordiſke Levninger af

de modige Shawnee'r og deres faldne Fjender." — Store Høvdinge stode altid i deres Spidse, og i de Hvides Kampe med Indianerne var Tecumseh vist den meest frygtede Kriger saavelsom Stammens klarestseende og indflydelsesrigeste Politiker. Hans tidlige Død kunde alene hindre ham i Udførelsen af hans dybt gjennemtænkte Planer, der intet Ringere havde til Hensigt end at afskaffe Stridsøxen til indbyrdes Brug mellem de forskjellige Stammer og at forene alle det amerikanske Continents Urbeboere til een Magt for at sætte en Dæmning mod den fra Vesten frembrydende Civilisation. Tecumseh's Historie er indført i Nordamerikas Annaler og man veed ikke, om man skal føle Tilfredshed eller Sorg over hans tidlige Endeligt. Ved hans Side stod hans Broder Ten-squa-ta-way (den aabne Dør), bekjendt under Navnet Shawnee-Profeten. Han havde stillet sig til Opgave ved sine tilsyneladende Troldomskunster blandt de vestlige Stammer at hverve Krigere, som af Tecumseh skulde føres i Kampen mod de Hvide. Omgivende sig med et hemmelighedsfuldt Væsen, forstod Ten-squa-ta-way godt at indvirke paa Indianernes for det Slags Midler let modtagelige Sindelag. Paa det venstre Øje havde han mistet Synet og bar i den høire Haand Trylleilden og de hellige Bønner, der vare trukne paa en Snor; tillige førte han med sig et af lette Stoffer forfærdiget Billede af et Lig i Legemsstørrelse. Saaledes drog han fra Stamme til Stamme, fra Wigwam til Wigwam, og hans alvorlige, hemmelighedsfulde Væsen forskaffede ham let Indgang og Fortrolighed hos de vildeste og fjendtligste Nationer ved Øvre-Missouri. Mange Tusinde havde berørt de hellige Bønner og derved ædelig forpligtet sig til at følge ham paa hans Tilbagetog; i Tusinder af Wigwams havde han antændt Trylleild, som da af Beboerne stadig blev vedligeholdt med den største Omhyggelighed. Alt var saaledes forberedt, at han ved sin Tilbagekomst vilde have ført en Armee med hjem til Broderen. Men Skjæbnen vilde det anderledes. Tecumseh var falden med Kniv og Tomahawk i Haanden, og Folk af hans egen Stamme — om af Politik eller for de blege Ansigters Penge er ubekjendt — vare fulgte efter Profeten paa alle hans Veje og havde ødelagt hans Værk ved at udgive ham for vanvittig. For at redde sit Liv flygtede Ten-squa-ta-way, og levede senere skjult og tilbageholden i sin Stamme.

Den Tid, som ikke fængsler Shawnee'rne til deres Landarbejde, tilbringe de sædvanlig paa Jagttog. I Troppe paa to eller tre Mand drage de langt ind paa Kiowa'ernes og de fjendtlige Comanche'rs Land for at jage den laadne Pukkelokse og den smukt tegnede Antilope, og deres Pakheste vende efter Maaneders Fraværelse tilbage til Hjemmet, belæsfede med tørret Kjød. Paa Grund af disse Folks Hang til Jagt

og Eventyr var det let blandt dem at faae fat paa en Fører, der vilde paatage sig at følge vor Expedition til det gamle Fort Arbuckle, den store Delaware Si-ki-to-ma-ker eller den Sorte Bævers nærværende Bolig. John Johnson, en lille undersætsig Indianer, bereden med en uanseelig, men yderst rapfodet og kraftig Hest, blev altsaa Bejviseren. Han var en snu Jæger og skjøndt han syntes uopmærksom og indesluttet og kun at bryde sig om sin Vej, saa undgik dog Intet hans smaa lynende Øjne; han var derhos meget tavs, mindre af Ukjendtskab til det engelske Sprog end af Ordknapheb.

Fra Shawnee Village til Shawnee Town, en Strækning af 20 Mil trækker Vejen sig hen i Nærheden af Canadian og er uophørlig bestygget af den tykke Skov. Vilde Kirsebær og Blommer trænge sig overalt frem mellem Bladene og mange Slags spiselige Bær myldre frem tæt ved Jorden; den vilde Vinstok slynger sig op ad de høieste Træer for oppe i Toppen at lade sine bugnende Druer modnes af den tropiske Sol. Mellem de to Skraaninger paa Nordsiden af Canadian, der, hvor den fra Nordvest kommende Little River udmunder, staaer en gammel Fæstning ved Navn Fort Edwards. Besætning har der allerede længe ikke været i den og Creek-Indianerne have nu forvandlet Barakkerne til Kjøbmandshuse. Til samme Tid drives der Agerdyrkning og Kvægavl efter en storartet Maaleskok. Kun et kort Stykke mod Vest, paa Canadians der høje Bred staae endnu nogle Wigwams eller snarere Blokhuse, tilhørende Quappaw-Indianerne, der kunne rose sig af ikke at have forladt deres Forfædres Jordbund. De ere sammensmeltede til en lille Trop, der kun formaaer at stille 25 Krigere, og man formoder ikke, at disse ere de sidste af Arkansa'ernes eengang saa mægtige Stamme, hvis Jagtstrækning naaede fra Canadian til Missisippi og som med Held førte de blodigste Krige mod de mægtige Chickasaw'er. Der fortælles, at et Krigsparti Quappaw'er engang stødte paa en Trop Chickasaw'er; de Sidste trak sig tilbage, fordi de manglede Krudt. Da Quappaw-Høvdingen erfarede Grunden til Tilbagetoget, samlede han alle sine Krigere omkring sig og befalede dem at udtømme deres Krudthorn paa et udbredt Tæppe. Han deelte derpaa det hele Forraad i to lige Dele, beholdt den ene Halvdeel for sig og sine Folk og sendte den anden Halvdeel til Chickasaw'erne, hvorpaa Kampen begyndte med Raseri. Quappaw'erne mistede een Mand, men hængte otte Skalpe af deres Fjender til Tørre ved Røgen i deres Wigwams.

Næppe havde vort Vogntog forladt Canadian ved Shawnee Town for at begive sig i sydvestlig Retning til Delaware Mount, før vi maatte sætte over flere smaa, mod Sydost flydende Bække. Det var Kilderne til Boggy, der i Texas forener sig med Red River for at ud-

gyde ſig i den mexikanſke Havbugt. Canadians Bredder danne paa denne Maade her Skillevæggen mellem de Vande, der paa den ene Side flyde i Miſſiſſippi og paa den anden Side ſtyrte lige i Havbugten ved Mexiko. Veſt for Delaware-Bjerget henter Topofkee-Creek atter ſit Vand fra Waſhita's Bredder, en anden af Red River's Biflober, og fører det ud i Canadian. I Nærheden af Delaware-Bjerget ophøre de ſluttede Skovſtrækninger, de „rullende" Prairier ere omfangsrigere, Flodſengene tørrere og lyſere de paa ſammes Bredder adſprebt ſtaaende Trægrupper. Kun i Lavningerne, hvor Vandet har udgravet ſin Seng i Snoninger, formaaer man endnu at ſkjelne ſmaa Skove, i hvis Skygger det giſpende Vildt ſøger ſin Tilflugt. Den Rejſende har oftere Lejlighed til at ſee den ſolbelyſte Horizont og den blaalig-grønne Slette forſvinde i hinanden, ligeſom for at give ham en Anelſe om det, der venter ham i de uendelige Stepper. Afſtandene fra Skov til Skov og fra Vand til Vand blive ſtørre, og ſvære Marcher maa tilbagelægges, før man i en ny Lejr kan pleje ſig med de paa ſaadanne Steder for Haanden værende Bekvemmeligheder.

Lieutenant Whipple's Expedition kunde rejſe paa disſe Sletter uden at behøve at opholde ſig efter Landmaalerne. Paa Grund af den fri Udſigt var det let at beſtemme lange Strækninger efter Kompasſet og Viametret angav nøjagtig ved at optælle Vognhjulets Omdrejninger det tilbagelagte Mileantal.

Topofkee Creek og Muſtang-Creek, Biflober til Canadian, vare paſſerede og allerede den 17de Auguſt blev vor Lejr opſlaaet ved Kanten af en Skov, hvor en fra Sandſteensklipper udſpringende Kilde leverede godt, køligt Vand. Vi havde nu kun 15 Mil til den Sorte Bævers Bolig. Hvilende ſig laa det med Støv tæt bedækkede Selſkab foran de luftige Telte og frydede ſig over Solens Nedgang, ſom de her første Gang ſaae blande ſig med Græsſtepperne, medens Maanen i Øſten dukkede op af de mørke Skove og forenede ſit ſølverne Lys med Solens røde Straaler, der naaede lige op til Zenith, og kun nødig, ſom det ſyntes, fulgte efter deres forudgangne Herſkerinde.

Indianeren Johnſon med ſin 6 Fod lange Bøsſe paa Skulderen og i Haanden en lang Stav, der tjente til Støtte for hans tunge Gevær, naar han ſtød, nærmede ſig nu Grupperne og rettede i gebrokne engelſke Udtryk omtrent følgende Ord til en af Expeditionens Medlemmer. „Jeg vide mange Kalkuner i Træ, en Hjort ved Vandet, Kalkunhane ſove, Du ſkyde." Raſk ſprang en aldeles i Læder klædt Jæger op, ſnørede ſine Mokkaſins faſtere om ſine Fødder, greb ſin Bøsſe og fulgte Johnſon ad Skoven til, hvor de ſnart forſvandt i Tykningen. Sagte ſneg Indianeren ſig frem i en udtørret Bæks Leje,

hans Ledſager fulgte ham i Hælene. Lydløſt traadte den bløde Mokkaſin paa Stenene, medens Jægerne liſtede ſig frem i Skyggen af Bredden og lyttede efter enhver Lyd i Skoven. Endelig ſtod Indianeren ſtille, vendte ſig til ſin Kamerat og pegende paa en høj Eg, der ſtod paa Bredden, hviſkede han til Jægeren: „Mange Kalkunhaner dette Træ, gaae omkring Træet, naar Træ for Maane ſtaae, Du Kalkunhaner ſee; Johnſon Hjort vide, naar Johnſon Hjort ſkyde, Hvidmand Kalkunhane ſkyde, Kalkunhane ſove.“

Ved de ſidſte Ord ſneg Indianeren ſig atter affted og det tætte Buſkværk lukkede ſig ſagte efter ham. Den hvide Jæger krøb langſomt op paa Bredden og bragte forſigtig den betegnede Egs høje Krone mellem ſig og Maanen; han ſaae ſnart een, derpaa flere af Fuglene, der ſade ſammenkrøbne omkring paa de krogede Grene og kun foran Maanens Skive vare til at ſkjelne fra de ſorte Maſſer af Løv. Saaledes forberedt ventede han paa Indianerens Signalſkud. Ubevægelig lyttede han til det hemmelige Liv og Væſen i Skoven. Dumpt naaede de glade Stemmer hans Øre fra Lejren, det ſorte Egern ſprang trygt og kaadt omkring i hans Nærhed og paa det Sted af den blanke Bøſſepibe, hvor Maanens Straaler ſpillede, der havde en munter Græshoppe klamret ſig faſt og iſtemte af fuld Hals en uendelig Trille, ſom om den havde iſinde at overdøve den hungrige Ulv, hvis korte og afbrudte Hyl af og til løde over den øde Prairie. Nu faldt et Skud noget borte, Jægeren lagde ſin Bøſſe til Kinden, Skraldet løb og en Hane faldt fra Green til Green tungt ned paa Jorden. Alt blev igjen ſtille, kun en ſøvndrukken Hane, der i Forſtrækkelſe havde forladt ſit Hvileſted, tumlede om mellem Grenene. Atter vakte Bøſſen Skovens Ecko og to Haner ſtyrtede til Jorden, den ene truffen, den anden ſund og uſkadt; den havde blot tabt Ligevægten af Skræk og ſmuttede væk i ſtørſte Haſt, ſaaſnart den havde naaet Jorden. En tredie blev et Offer for den hvide Jægers tiltagende Jagtlyſt og endnu ſad der en Mængde omkring paa Grenene. Men da Jægeren atter vilde labe ſit Gevær, trængte Johnſon ſig puſtende og ſtønnende gjennem Tykningen. Hans Bøſſe havde ikke lydt forgjæves, han bar en lille virginſk Hjort paa ſin Skulder og kaſtede den hen til Fuglevildtet. „Jeg ſkyde een, Du ſkyde tre, kan være nok, gaae til Lejr,“ vare hans eneſte Ord, hvorpaa han med ſin Jagtkniv ſtrax begyndte at fælde og ſkjære Grenene af et ungt Træ. Da han var færdig hermed, anbragte han det hele Bytte paa den ſaaledes tilvejebragte Stang og begge Jægerne tiltraadte Vejen hjem til Lejren med Byttet imellem ſig.

I Lejren var der endnu muntert; de heldige Jægere fik en lydelig Velkomſthilſen, da de ſlængte deres Bytte hen til Vagtilden. Udſigten

til en friſk Steg er altid en behagelig Begivenhed for Prairievandrere, og ſnart var Enhver ivrig beſkjæftiget med at riſte ſig et godt Stykke paa Gløder eller paa et Træſpeb over Ilden, uden at derfor den livlige Underholdning gik iſtaa. „Hvad er der blevet af Pierre og hans tre Kamerater?“ raabte En, medens han gjorde et driſtigt Angreb paa Hjortens Ribbeen. „Pierre ſtod paa den ene og hans Kamerat paa den anden Side af Miſſiſſippi, da vi ſidſt forlode dem,“ føjede en Anden til, der holdt ſin Steg faſt med den venſtre Haand og Tænderne, medens han med den højre ſkar en Bid af foran Læberne. Fortælleren tændte imidlertid ſin lille Pibe, tog nogle velbehagelige Drag af den og begyndte derpaa ſin afbrudte Fortælling om de fire Trappere:

„Pierre gjenkjendte ſtrax ſin Kamerat, der i god Behold ſtod paa den anden Bred og ved utvetydige Tegn gav tilkjende, at Pierre uden Tøven maatte komme over til ham. Som Middel mod den utaalelige Hunger ſtak Pierre et Stykke Skraatobak mellem Tænderne og gik nogle Hundrede Skridt op mod Strømmen. Derpaa tog han knurrende og vel heller ikke uden en eller anden drøj Ed ſine Klæder og ſit Krudthorn, bandt det Hele ſammen i et Bundt og anbragte det tilligemed Bøſſen paa nogle Stykker Drivtømmer, ſom han befæſtede til hinanden med Vidier, og ſvømmede derefter med den lille Flaade foran ſig over til den anden Side, hvor hans Ven ventede ham med Utaalmodighed. Uagtet deres Skilsmiſſe vexlede de kun faa Ord angaaende den forløbne Nat, deres to ulykkelige Kameraters Skjæbne beſkjæftigede dem for meget. Vare diſſe endnu i Live, ſaa maatte der gjøres et Forſøg paa at rive dem ud af deres ubarmhjertige Fjenders Hænder og befrie dem fra den ſikkre Marterbød. Derved at Trapperen havde taget ſin Bøſſe med op i Træet, var han virkelig ikke bleven bemærket af Indianerne; Ahornens tykke Løv havde ſkjult ham for de ſkarpe Øjne og kun med Møje kunde han tilſnige ſig et Blik paa den vilde Scene, der foregik underneden ham. Da Canoen med ſine Forfølgere af Strømmen blev dreven forbi Flodens nærmeſte Bugtning, ſlentrede den hele Bande langſomt efter paa Flodbredden. Det gjennemtrængende Bredes- og Klagehyl, ſom Banden opløftede, da den eneſte undkomne af Svømmerne atter forenede ſig med dem, lod den i Træet ſkjulte Jæger formode, at Pierre maatte have reddet ſig. Indianerne vendte tilbage og løbe deres Hævn gaae ud over Aarerne og andre omkringliggende Gjenſtande, idet Enhver ſtødte Spidſen af ſin Tomahawk i det ham nærmeſt liggende Stykke af Trappernes Ejendele. Ilden blev med Fødderne ſparket fra hinanden og hylende drog Banden

forbi Træet afsted til deres Lejr, hvis Røg Jægeren fra sit luftige Udkig kunde see i en ikke betydelig Afstand. Den hele Nat tilbragte han i Træet, og kort før Pierres Signalpibe lød, havde han bemærket, at den vilde Bande havde brudt op og fjernet sig. Signalet besvarede han strax, dog var han saa forsigtig ikke at stige ned fra sit tætte Skjul, før han havde gjenkjendt Pierre paa den modsatte Bred. Forsigtig snege de sig nu Begge henimod de Vildes forladte Lejr; længe spejdede de omkring, ethvert Træ, enhver Buskt blev undersøgt, i hvert Fodspor blev der læst. Deres Fjender var en Trop af Sioux-Stammen, 12 til 14 Mand stærk, der befandt sig paa et Jagttog. Kvinder, Børn og Telte førte de ikke med, hvoraf de to Jægere sluttede, at Indianernes virkelige Lejr ikke kunde være langt borte, maaskee een eller højst to Dagsrejser. Deres Kamerater maatte være levende endnu, den Ene var saaret i den højre Arm, dog kun let, thi trods Blodtabet havde han kunnet gaae. Den Anden var uskadt, men havde ligget hele Natten med Hænder og Fødder sammenkneblede. Den Første havde hele Tiden været bunden ved den venstre Haand til en Green, saaledes at han havde kunnet berøre Jorden med Fødderne. De havde Begge endnu fire Dage at leve i; thi der var endnu fire Dage til Fuldmaane. Maanens hemmelighedsfulde Tiltagen tilkjendegiver, at den indianske Manitu er i Nærheden, og Manitu maa være Vidne til Indianernes Hævn. De Vilde kunde kun have nogle faa Miles Forspring. Efterat nu de to Jægere havde overtydet sig om, at Alle paa eengang havde forladt Lejren og at alle Spor gik i samme Retning, fulgte de Sporet, dog saaledes, at de omhyggelig undgik at efterlade deres Trin paa den frisk banede Vej og kun nærmede sig den af og til for ikke at tabe Retningen. Paa denne Maade arbejdede de sig møisommelig frem den ene Mil efter den anden. Solen nærmede sig allerede sin Nedgang, da de af den foran dem opstigende Røg kunde slutte sig til, at Indianerne vare i Nærheden og at de følgelig maatte fordoble deres Opmærksomhed. Rolig ventede de, indtil Solen var forsvunden bag Bjergene, hvorpaa de begyndte at omkredse den fjendtlige Lejr i en stor Bue og naaede paa den Maade en klippefuld Højdekjæde, der indesluttede en smal Dal med en lille rindende Flod. Paa den klippede Højderyg kunde de skride frem uden at efterlade sig det mindste Spor. De naaede snart til et Sted, hvorfra de kunde overse deres Fjenders Lejr paa en lille Prairie. Teltene stode i Nærheden af den lille Flod, der slyngede sig igjennem en Lysning, Maanen saavelsom den foran Teltene blussende Ild belyste en vild Scene. De to Trappere vare istand til at skjelne deres bundne Venner mellem Hoben; de vare bundne med

Ryggen til et Træ; undertiden ſtyrtede et raſende Fruentimmer løs paa dem for at overøſe dem med hylende Forbandelſer og paa en høiſt forurolige Maade at fægte med ſin Kniv lige foran deres Anſigter; Andre ſade indhyllede i deres Tæpper ved Vandet og udſtødte ſagte langtrukne Klageraab. Krigerne laa i en Kreds omkring den blusſende Ild, og naar En rejſte ſig for at tale, ſaa ſkete det kun, for end yderligere at opflamme Bandens Raſeri. Umuligheden af med Magt eller Liſt at befrie deres ulykkelige Jagtfæller endnu ſamme Nat, indſaae begge de Lurende ſtrax. Der var tolv Telte, og henved tyve Krigere med Koner og Børn holdt Vagt ved Offerene. Selv om det lykkedes at løſe de Fangnes Baand og undkomme, ſaa græsſede der Heſte nok i Nærheden til at gjøre deres Forfølgere beredne og en ſikker Undergang, om endog kun efter en haardnakket Kamp, var uundgaaelig. Hvis Vandet foran dem var den ſamme Flod, ved hvis Munding de havde opdaget Bæverhytterne og begravet deres Skatte, ſaa kunde der ikke være mere end 7 eller 8 Mile derhen og et eneſte Middel til Redning var da endnu tænkeligt; det var Brændevinsankeret, det maatte bringes tilveje og føres i Hænderne paa Rødhuderne.

Med denne Beſlutning gik Pierre og hans Rejſefælle tilbage; paa et paſſende Sted ſtege de ned i den ſide Flod; det omendog kun ſparſomt rindende Vand udviſkede øieblikkelig deres Spor og var til ſamme Tid deres Vejviſer, og allerede før Morgenen grydede, havde de til deres ſtore Glæde naaet Bæverdæmningen og ſtyrkede ſig ved et dygtigt Drag af det hidtil urørte Brændevinsanker. Efter en kort Raſt tiltraadte de det beſværlige Tilbagetog. De ſtiftedes til at bære Vaabnene og Ildvandet og kort før Aften forlode de Floden paa ſamme Sted, hvor de Aftenen iforvejen vare ſtegne ned i den. Da Pierre vilde blive gjenkjendt af de Vilde, hvilket maatte have hans uundgaaelige Død til Følge, hvis han viſte ſig, maatte han overlade til ſin Kamerat at gaae med Brændevinen til Lejren. Han ſelv ſneg ſig nærmere til Lejren med den yderſte Forſigtighed, idet han omhyggelig lagde enhver væltet Steen paa ſin gamle Plads og oprejſte ethvert knækket Straa efter ſig. Endelig befandt han ſig i et ſikkert Skjul mellem Klippeblokke og Buſke og oppebiede der forventningsfuld det kritiſke Øieblik.

Hans Kamerat var imidlertid ad en lang Omvej kommen ind paa den gamle Sti og nærmede ſig Lejren med raſke og frejdige Skridt. Ved Tegn tilbød han de Vilde Ildvand til Tuſk for Pelsværk, hvilket foranledigede en kort Raadſlagning mellem dem indbyrdes; men iſtedenfor at indlade ſig paa Tuſkhandel med ham, toge de Ankeret fra ham, han ſelv blev afvæbnet og ført hen for ſine fangne Kamerater. Diſſe vare imidlertid paa deres Poſt og forraadte ikke Gjenkjendelſen

ved mindſte Mine. For imidlertid uforſtyrret at kunne hengive ſig til Nydelſen af det ſaa kjærkomne Ildvand, bandt de den foregivne Pelshandler til Træet ved Siden af de to Andre, hvorpaa Halvdelen af Krigerne forlode Lejren for at afſøge de nærmeſte Omgivelſer. Nogle beſtreve Kredſe om Lejren, og kom derved lige tæt forbi den forſtrækkede Pierre uden dog at opdage ham. Andre havde underſøgt Sporene paa Stien; men deres til Vanvid grændſende Begjærlighed efter den giftige Drik havde ført dem tilbage uden at have opdaget det Sted, hvor den foregivne Pelshandler havde brejet ind paa Stien.

Alle Krigerne vare nu atter ſorſamlede omkring Ilden, og Fadet blev aabnet. I lange Drag drak den Første, medens de Øvriges graadige Øjne hængte ved hans Mund. Denne Taalmodighedsprøve var imidlertid for ſejgpinende; Fadet blev udtømt i en Vandbeholder og nu kunde næſten Alle paa eengang komme til. Kvinderne og Børnene, der i Førſtningen ſaae til i Afſtand, rykkede ſtadig nærmere og dukkede ſnart ned tæt bagved de umættelige Drankere. Frygtelig forbrejede Gribſtheden deres Træk og utaalmodig ventede de paa det Øjeblik, da den ſidſte af deres Herrer vilde ſtyrte bevidſtløs omkuld, for da ſelv at kunne falde over Reſten af Brændevinen.

Virkningen af Spiritus er paa den indianſke Race næſten øjeblikkelig; et ſtrækkeligt Syn viſte ſig derfor for den ſig ſtadig nærmere ſnigende Pierre. Dumpe Hyl, vanvittig Latter og raſende Jamren bølgede gjennem den ſtille Aftenluft, hemmelig ſkjult Fjendſkab eller Skinſyge brød frem gjennem den ellers indeſluttede indianſke Natur, Knivene trak de mod hinanden og Krigsøxen blev ſvungen; dog Armen var lammet og Øjet omtaaget, og de afmægtige Vaaben naaede enten ikke deres Maal eller gjorde ingen Virkning. Nu rejſte ſig En for at ſtyrte hen til de Fangne, han ſnublede, faldt, gjorde atter et Forſøg paa at rejſe ſig og ſtyrtede ſaa endelig bedøvet ſammen uden at røbe noget Tegn paa Liv. Den Ene fulgte efter den Anden; Enhver, der ſtyrtede ſammen, blev liggende i den ſamme Stilling med krampagtig fortrukne Anſigtstræk og Lemmer. Næppe havde den Sidſte ligget under for denne dødlignende Bevidſtløshed, før Kvinderne og Børnene kaſtede ſig over Reſterne; der var endnu tilſtrækkeligt til at enhver kunde hengive ſig til den affindige Nydelſe, ſelv Pattebørnene heldte de Ildvand i den aabnede Mund. Da dernæſt en raſende Drukkenſkab havde bemægtiget ſig Alle, begyndte en frygtelig Kamp om de ſidſte Draaber over de bevidſtløſe Krigeres halvdøde Legemer. Det var et Virvar af menneſkelige Lemmer, der vanvittig ſnoede ſig imellem hverandre.

Deres Hylen og Raaben blev ſnart ſvagere, de med Blod underløbne Øjne ſtirrede udtryksløſt omkring, de Kæmpende havde ikke Kraft

til at ſlæbe ſig ud af den mylrende Klynge, og det Hele blev liggende ſom et afſkyeligt Billede af en Bunke levende Lig. Endnu var Larmen ikke rigtig forſtummet, da Pierre ſtyrtede frem og med raſke Snit overſkar ſine Kameraters Baand. Disſe gave ſig ſtrax til at løbe omkring for ved en fri Bevægelſe at bringe Blodet tilbage i de af Krampe ſtivnede Lemmer. Den ene af Trapperne var — ſom Pierre og hans Kammerat rigtig havde formodet — virkelig bleven let ſaaret i Armen, da han overfaldtes af Indianerne bagfra og blev tagen tilfange. Saaſnart han var kommen i Beſiddelſe af ſine Vaaben, var Hevnen hans førſte Tanke og kun med Møje afholdt de Andre ham fra at ſtyrte over den bevidſtløſe Bunke Vilde og myrde løs mellem dem. En ligeſaa ſikker og menneſkeligere Fremgangsmaade blev imidlertid valgt, nemlig at gjøre deres Fjender uſkadelige og ſætte dem ud af Stand til at forfølge, naar de vaagnede. Sex Timer havde Trapperne i det Mindſte til at vinde Forſpring i, dog maatte de træffe deres Forberedelſer hurtig og med Overlæg.

Otte Heſte ſtode allerede ſadlede, fire med indianſke Ridеſadler, de andre med Pakſadler. I en Fart bleve Teltene gjennemſøgte, alt Pelsværk af Værdi blev læsſet paa de to Laſtdyr, medens de to andre beſtemtes til at befordre de ved Flodens Munding opbevarede Skatte.

Efter kort Tids Forløb vare de berede til Flugt; Muligheden for en Forfølgning ſkulde blot endnu afſkjæres. Ilden, der var iſærd med at gaae ud, blev atter bragt i fuld Flamme og deri vandrede nu Sadel- og Remmetøj, ſaavelſom Fangeliner, derpaa alle Vaaben, der vare at finde; ja endog Knive og Øxer bleve trukne frem under de livløſe Legemer og overgivne til Flammerne; de enkelte ladte Bøſſer, der fandtes, gjordes ubrugelige og berøvedes Skæft og Hane; det Krudt, de ikke kunde tage med, ſprædtes omkring paa Jorden, ſelv Kjøkkenredſkaberne maatte give Ilden Næring, og til Afſked kaſtede de ubarmhjertige Trappere Brande ind i de tomme Telte. Glade og fornøjede fortſatte de deres Ridt i Retning af Bæverbyen, pakkede der deres ſkjulte Forraad paa to ledige Heſte og droge uforſtyrrede langs ned med Miſſiſſippi til Byen Shippeways, hvor der atter gaves Leilighed til at borttuſke de røvede Heſte med Fordeel.

Shippeway'erne, Sioux'ernes ſvorne Fjender, vare henrykte over Trappernes Eventyr og ydede dem ved deres Afrejſe i Canoer al den Hjælp, de formaaede, men kunde dog ikke høre op med deres Beklagelſer over, at Leiligheden til en ſaa rig Skalp-Høſt var gaaet ubenyttet bort.

Under vilde Lykønskninger indskibede de fire Pelsjægere sig i deres strøbelige Fartøjer og ankom til St. Louis længe før de havde ventet og med et langt rigere Udbytte end nogensinde.

Den gamle Pierre, hvis lange Fortælling jeg her tro har gjengivet efter hans egen Fremstilling, vendte for sit Vedkommende aldrig mere tilbage til St. Antony's Vandfald; han følte en instinktmæssig Rædsel for det Sted, hvor Skalpeerkniven havde været saa nær ved hans egen Isse.

Min Fortælling er tilende og jeg vil begive mig til mit Telt; der maa kunne sovés godt til den Concert, som Prairie-Ulvene opføre for os; kun endnu nogle faa Dagsrejser længere, saa vil den store hvide Ulvs dybe Bas blande sig med Jakalens skjærende Discant. „God Nat!" — „God Nat!" svarede de Andre, idet de skiltes ad; og snart hvilede Lejren i dyb Ro.

VII.

Det gamle Fort Arbuckle. — Delaware'rne. — Si-ki-to-ma-ker. — Den Sorte Bævers Bolig. — Vincenti. — Den Sorte Bævers Fortælling. — Walnut Creek. — Prairiebrande.

Saasnart det hvide Skjær i Østen forkyndte den sig nærmende Dag, vare Alle igjen paa Benene for at hjælpe til et hurtigt Opbrud. Den kølige Morgenluft opmuntrede til at arbejde rask paa at nedtage Teltene og pakke Vognene, hvorved mangt et forelsket Blik kastedes til den blussende Kogeild, fuldt af Længsel efter den dampende Kaffee, de snart brunede Meelkager og den brasende Dyresteg. Muldyrene, der den hele Nat havde gjort sig rigtig tilgode paa den fede Eng, viste sig allerede ganske føjelige, taalte gjerne den kolde Mile paa den varme Tunge og lode sig villig spænde i lange Rækker for de svære Vogne. Johnson besteg sin lille Hest, satte sig i Spidsen for Togets ridende Fortrop, kastede endnu et Blik tilbage og bøjede derpaa ind paa den gamle, næppe kjendelige Vej, der førte videre i sydvestlig Retning. Med raske Skridt bliver Rejsen paa en saadan dugget og solklar Morgen tiltraadt, de svære stumpende Vogne rulle saa let paa den jevne Vej og Trækdyrene føle i deres Kaadhed ikke det efterfølgende Læs, men pønse kun paa i Forbigaaende at nappe en eller anden feed Bid i det høje Græs.

Indtil Middagsſtunden var en ſtadig og jevn Stigen af Sletten bleven bemærket; en Højdekjæde havde ſpærret Udſigten mod Veſten og over diſſe Høje førte Vejen. Derfra kunde Øjet ſvæve over en ſtor Flade, der længere borte i det Fjerne var begrændſet af blaalige Træmaſſer. Ved den veſtlige Ende af dette Græshav hævede ſig næppe kjendeligt det gamle Fort Arbuckle, omkring hvilket flere Delawarer havde nedſat ſig. Foruden deres Hovedbeſkjæftigelſe, Jagt, dreve de ogſaa noget Agerbrug og Fædrift. Enkelte Hjorde Hornkvæg laa adſpredte omkring i det høje Græs eller fulgte med langſomme Skridt en gammel Bøffelſti, der førte til de ſøgte Skygger. Nyt Liv og friſk Mod vaagnede atter ved dette Syn i det langſomt afſtedſlæbende Tog; Enhver længtes efter at hilſe paa den Sorte Bæver, og maaſtee ogſaa at ſnuſe om efter lædſkende Meloner og Ferſkener. Paa Grund af at Maalet var ſaa nært for Øje, blev der kun ſkjenket den førſte Bøffelſti, ſom Vejen paa den ſidſte Strækning hyppig overkrydſede, liden Opmærkſomhed, og kun den, der allerede havde et nærmere Bekjendtſkab til den lodne Biſon — ſom før havde liſtet ſig efter den med Bøſſen i Haanden eller i vildt Bæddeløb fra Heſten havde holdt den forſtrækkede Kæmpe Piſtolen paa Ribbenene — kun han kunde ikke modſtaae Lyſten til nærmere at underſøge de dybt udtraadte Baner og at lede efter friſke Spor i de moradſige Væltepøle (Buffalo wallows).

Det gamle Fort, ogſaa kaldet Camp Arbuckle, havde kun i kort Tid tjent til Opholdsſted for en Beſætning, der blev forlagt til det 30 Mil længere mod Syd nyt anlagte Fort Arbuckle.

Til Delaware'n Si-ki-to-ma-ker (Den Sorte Bæver), der i den mexikanſke Krig havde ydet de Forenede Stater ſin Tjeneſte ſom Jæger og Fører, overgaves den forladte Poſt, ſom ganſke ſyntes at ſvare til hans Ønſker. Andre af hans Stamme have nedſat ſig i Nærheden og leve lykkelig under den ſnu og erfarne Bævers Beſkyttelſe. Selve Fæſtningen har et ſaadant Udſeende, ſom man kan vente ſig det i en ſaa vild Egn. Sex i en Rectangel byggede Blokhuſe i Randen af Skoven, omtrent en Mil fra Canadian, vare tidligere Boliger for Soldaterne, ligeſom en eneliggende Gaard, omgiven med høje Paliſader, havde tjent til Tilflugtſted for Hjordene og til Forſvar ved eventuelle Overfald. Flere Delaware-Familier ere dragne ind i de forladte Barakker, og Dyrkningen af de tidligere anlagte Majsmarker bliver fortſat af de nuværende Beboere. Husdyr af enhver Art formere ſig raſk uden videre Pleje, og den røveriſke Pawnee eller Comanche, der vover ſig ind paa diſſe faa Delaware'rs Landeje for at ſtjæle, kan være ſikker paa, at hans Hovedhud bliver hængt til Tørre i et Ferſkentræ foran den ſorte Bævers Dør. Thi ſkjøndt der endnu kun

er faa Efterkommere af den ſtore mægtige Stamme tilbage, ſaa lever dog i enhver enkelt Delaware de modige Forfædres Blod og Aand, ved hvilke Egenſkaber han endnu vedbliver at være en Skræk for ſine Fjender, ligeſom han er en tro og opofrende Ledſager for ſine Venner.

Delaware'ne, nu kun et Antal af 800 Hoveder, beboede tidligere i en Styrke af over 15,000 Sjæle den øſtlige Deel af Staterne Penſylvania, New-Jerſey og Delaware. Ligeſom Tilfældet var med Shawnee'rne, ſaaledes var det ogſaa deres Lod at tilkæmpe ſig nye Jagtgrunde for atter at aftræde disſe til Gouvernementet. Stadig bleve de drevne længere mod Veſt og paa den Plet Jord, hvor de holdt Raſt, maatte de bruge deres Vaaben til Selvforſvar mod mægtige Fjender, før de kunde anvende dem mod Vildtet, for at forſyne ſig med Næring og Klædning. Der blev anvendt megen Møje paa at indføre Chriſtendommen i denne Stamme, men altid forgjæves. Af de Chriſtne bleve de bedragne og forraadte, ſom vilde Dyr jagne fra deres Fædres Grave eller nedſablede, hvorfor de ogſaa med Mistillid og Foragt viſte de Miſſionairer fra ſig, der ſom første Forbud paa Civiliſationen kun bragte Fordærvelſe over det ſtore Continents retmæssige Beſiddere. Ved Civiliſationens yderſte Grændſe og paa Randen af de uendelige Udørkener kunde de faa Delaware'r nu efter Hjertenslyſt hengive ſig til deres eventyrlige Tilbøjeligheder. Paa deres Jagttog ſtrejfe de heelt over til det ſtille Hav og vende da i Aar og Dag ikke tilbage til Hjemmet. Den lange Kjæde af Rocky Mountains har intet hemmeligt Pas, gjennem hvilket en Trop af disſe driſtige Eventyrere ikke allerede har draget, og ingen Kilde, hvis Vand de ikke have ſmagt. Delawaren kæmper med den graa Bjørn i Californien og jager Bøflen i Stepperne ved Nebraska, han forfølger Elsdyret til Yellowſtone River's Kilder og kaſter i Texas ſin Laſſo over den vilde Muſtangs mankede Hoved; men Skalpe tager han, hvor han kan komme til, hvad enten det ſkeer midt inde i en ſorgløs By eller i Ørkenen, hvor han ſtøder paa en enkelt jagende Fjende.

Som Følge af disſe Folks Levemaade er det let forklarligt, at man ſædvanligvis kun træffer faa Mænd i deres Bygder, og de Rejſende kunne priſe ſig ſærdeles heldige, hvem det lykkes at faae fat paa nogle af denne Stamme til Vejviſere og Jægere. Et hvilketſomhelſt Sted af Landet, ſom Delawaren kun eengang i ſit Liv har ſeet, vil han efter Aars Forløb atter gjenkjende, fra hvilken Side han end nærmer ſig det. Og Landſtrækninger, ſom han for første Gang betræder, behøver han kun eengang at overſkue for at kunne angive, paa hvilket Sted man med Held kan ſøge Vand.

Naar de uundværlige Lastdyr om Natten ere drevne afsted, forsvundne og opgivne af Alle, fordi Sporet ikke er til at finde, eller fjendtlige Indianere vilde gjøre det farligt for Enkeltmand at søge efter dem, saa vil Delawaren ikke forfejle Sporet, men følge det Dage, ja Uger, indtil han kan vende tilbage med Flygtningene. Disse Egenskaber gjøre disse Folk til de meest søgte Førere og deres Tjeneste, af hvilken ofte et heelt Selskabs Skjæbne er afhængig, kan ikke betales for højt.

Si-ki-to-ma-ker, den Sorte Bæver, og John Bushman, hans Nabo, have indlagt sig en vid Berømmelse som Førere, og det var derfor besluttet af vor i Fort Arbuckle indtragende Expedition at opbyde alt Muligt for i det mindste at faae een af dem med paa Rejsen.

Da vor Fortrop strøg over den rummelige Gaardsplads og hos nogle i Solen lejrede Kvinder og Børn spurgte efter Bæveren, bleve de viste hen til det mindste Blokhus, hvor en Indianer sad under en simpel Corridor paa en raat forarbejdet Løjbænk med Benene korslagte under sig og oppebiede Besøget rolig røgende sin Pibe. Det var en mager Mand af Middelstørrelse, hans lange sorte Haar omgave et klogt Ansigt, der havde et mørkt Udtryk af Sygdom og Lidelser, skjøndt endnu ikke mere end 40 Vintre var gaaet hen over det.

Ankomsten af Fremmede forstyrrede ikke hans ydre Ro i mindste Maade, men den Letheb og Friheb, der var i hans Væsen, beviste nokfom, at han maatte have haft megen Omgang med de Hvide. Han talte flydende engelsk, spansk, fransk og maaskee henved otte forskjellige indianske Sprog. Efter de første Høflighebs-Udvexlinger og Velkomsthilsener blev der altsaa gjort den Sorte Bæver det indbydende Forslag at rejse med til det Stille Hav. Indianerens Øjne lynede et Øjeblik med deres oprindelige Ild, men antoge strax igjen det mørke Udtryk, idet han svarede:

„Syv Gange har jeg været paa syv forskjellige Steder ved det stille Hav; jeg har ledsaget Amerikanerne i tre Krige og har fra mine Jagttog bragt flere Skalpe med hjem end nogen af Jer paa eengang formaaer at løfte; jeg vilde gjerne gjensee det store Saltvand for ottende Gang; men jeg er syg; jeg lider ingen Nød, thi min Neger maa besørge Tuskforretningerne og mine Paarørende hjælpe ham; drager jeg med Eder, saa dør jeg, og naar jeg dør, vil jeg gjerne bringes til Hvile af mine Egne."

Der hjalp ingen Overtalelser og ingen Tilbud; Indianeren blev ved sit Forsæt, der udsprang fra den Idee, at denne Rejse vilde blive Aarsagen til hans Død. Denne Tanke syntes at hidrøre fra hans Kone, der skiftevis legede med sin eneste Søn og en ung sort Bjørn,

medens hun henvendte sine for os uforstaaelige Ord til sin syge Ægtemage. Det var klart, at hun ikke vilde lade ham drage affsted, idet hun naturligvis indsaae, at han ikke saa snart vilde komme tilbage, naar han først var borte. Ved snu at benytte hans Sygelighed, havde hun foresnakket ham saa meget om onde Anelser og Drømme, at tilsidst al Frejdighed og Livsmod havde forladt den prøvede Krigers, der endnu kun gjorde Brug af sine Vaaben til at slagte det til Husholdningen nødvendige Kvæg. Tre Dage gik forgjæves med Overtalelser og Tryglerier om den sorte Bævers Bistand. Havde han om Aftenen været overtydet om, at han ved at vende tilbage til sit gamle Element vilde gjenvinde sin Sundhed og forrige Kraft, saa fandt man ham næste Morgen atter hensunken i hans Stivsind, og der blev tilsidst ikke Andet tilbage end at lytte til den kloge Indianers Raad, for senere at kunne føre sig dem til Nytte. Ogsaa John Bushman gjorde med sin smukke Squaw *) og en lille Søn sin Opvartning i Lejren, dog kun for at forklare, hvor umuligt det var ham paa denne Tid at forlade sin Ejendom. Shawnee-Indianeren Johnson vendte tilbage til sin Stamme, og der overlodes os altsaa intet andet Valg end efter bedste Evne selv at finde os en Vej fra Skov til Skov og fra Vand til Vand gjennem de trøstløse, paa mange Steder allerede brændende Græssletter. Kun Tilfældet havde vi at takke for, at det lykkedes os at opdrive en Tolk i Person af en lille mexikansk Knøs, hvorved vi i det mindste kunde opnaae at gjøre os forstaaelige for de Indianerstammer, vi skulde træffe sammen med. Vincenti, en smuk ung Indianer med et forslagent Ansigt, havde allerede i flere Aar tjent hos en Creek-Indianer ved Navn Shiasem. Af denne havde han som Løn faaet en Hest, og det var til samme Tid blevet ham tilladt at begive sig tilbage til sit Fædreland.

Han var Comanche'rnes og Kaddo'ernes Sprog fuldkommen mægtig, og kom denne Rejselejlighed den lille forsorne Gut ret tilpas, saa var han paa Grund af sin Sprogkundskab dobbelt saa velkommen for Expeditionen. Vincenti var kun 14 Aar gammel, men havde fra sin tidligste Barndom uafladelig været underkastet de mærkværdigste Omskiftelser af Skjæbne. Sine Forældre og sit Hjem kunde han kun dunkelt erindre. Han havde levet i et Hus, omgiven af venlige Mennesker med Klæder paa, og disse havde kaldt ham Vincenti. Ved Huset var der Træer med Frugt, mange Køer og Heste; han kunde ogsaa erindre, at han havde underholdt sig med Folkene, og endnu havde han ikke aldeles glemt de spanske Ord; om Natten sov han ind-

*) Indiansk Benævnelse for Kone.

hyllet i Tæpper ved Siden af sin Moder. Den sidste Nat, han havde tilbragt der, blev han vækket ved frygtelige Skrig; han hørte sin Moder skrige, dog var hun forsvunden fra hans Side; Stuen var fuld af vilde, bemalede Mænd, der kastede Husgeraadet i Kaminilden for at oplyse Værelset. En af de Vilde fik derpaa Øje paa den lille fireaarige Vincenti og tog ham rask paa sin Arm. Et Raab udenfra blev fra Stuen besvaret med gjennemtrængende Hyl og Alle styrtede ud til deres Heste. En Forvirring fulgte derpaa i Mørket. Vincenti følte sig løftet op paa en Hest af en Rytter, Flammerne sloge ud af det brændende Huus og ved Lyset kunde han see Indianerne, der raabende og hujende dreve en Flok Kvæg foran sig.

De vedbleve at ride den hele Nat; den næste Morgen blev der holdt en kort Rast, og Vincenti fik til Frokost noget tørret Kjød og Vand. Saa hurtig, som Hjorden var til at drive frem, blev Reisen paaskyndet. Dagen tilbragte den lille Mexikaner paa Sadlen foran sin Røver og om Natten sov han hos ham under et Tæppe. Mange Dage droge de saaledes frem, indtil endelig de Vilde, der viste sig at være Comancher, havde naaet deres By. Vincenti blev derpaa berøvet enhver Trævl af Klæder og overgivet til en gammel hæslig udseende Kones Omsorg. Denne førte ham videre ind i en Flok indianske Børn, og her var det, at Vincenti havde gjennemgaaet sin første Skole, af hvilken han gik ud som aldeles fordærvet for et roligt civiliseret Liv. Otte eller ni Aar kunde paa denne Maade være forløbne for ham, da han af sin Comanche-Herre blev solgt i Tuskhandel til Shiasem, der tog ham med sig til Nybygderne og brugte ham til let Arbejde. Drengens klare og hurtige Forstand bragte ham snart paa Creek'ernes Civilisationstrin, og hans rettænkende Herre gav ham nu Lejlighed til at gjøre sig nyttig som Tolk og til samme Tid erkyndige sig om sine Slægtninge i Mexiko. Vincenti glædede sig imidlertid mere til atter at see sine gamle Bøbler end til at gjensee sit Fødeland. Hvor godt den indianske Opdragelse havde slaaet an paa hans Characteer, fremgaaer af følgende Samtale.

„Vincenti, naar Comanche-Indianerne nu atter fange Dig, hvad vil Du saa gjøre?" Uden Tøven gav han til Svar: „Jeg vil hilse dem som gamle, kjære Bekjendte, og ved min Venlighed i kort Tid vinde deres Tillid, og derpaa lebsage dem paa deres Røvertog. Jeg vil sove med aabne Øjne og Ører og ikke lade den gunstige Lejlighed slippe mig ud af Hænderne til at forgive eller bræbe i Søvnen nogle af dem og derpaa løbe væk med deres bedste Heste."

Efter Aabenbarelsen af saadanne Grundsætninger var det naturligt, at den uforbedrelige lille Gavtyv stadig maatte holdes under Øje;

thi det var til at antage, at han efter den samme Theori og med den samme Sindsro ved passende Lejlighed vilde forraade et heelt Selskab hvide Rejsende til Indianerne, for i deres vilde Melodier at blive besungen som en stor Krieger.

Rasttiden ved Arbuckle forsvandt for os Alle som et Nu; Nogle gjorde Udflugter til de i Nærheden boende Delawarer og til Canadian, som de snart skulde forlade for lang Tid, for først atter at hilse den bag Antelope Hills; Andre botaniserede paa dens øde Bredder, fiskede i dens Vande eller opsøgte dybere Canaler, hvori de kunde afkøle sig. Atter Andre sade i Teltene og benyttede den sidste Lejlighed til at skrive Breve til det fjerne Hjem; thi nogle Syge eller Modløse foretrak herfra at ile tilbage til det kjære Hjem og de fulde Gryder med den tilbagerejsende Kornleverandeur. Paa Jagten var der saa nær Indianerne aldeles ikke at tænke, det skulde da være paa Hornfrøer og smaa Firbeen med staalblaa Haler, der begyndte at vise sig i denne Egn. Folkene bleve øvede i Brugen af Bøssen og Revolveren, en Bestjæftigelse, som den lille Vincenti drev med Iver fra den tidlige Morgen til den sildige Aften; thi ogsaa han var nu bleven fuldstændig bevæbnet og viste sig snart som en af de bedste Skytter i Selskabet, omendskjøndt det faldt ham svært at holde Bøssen i Anslag uden Støtte. Naar nu under saadanne Beskjæftigelser Aftendæmringen næsten ubemærket havde indfundet sig og Astronomerne havde forlangt Ro i Lejren for at iagttage den nyopdagede Komet (4), saa forsamlede det øvrige Selskab sig hos den Sorte Bæver og søgte ved kunstig stillede Spørgsmaal at lokke ham ind paa Themaet om hans tidligere Eventyr, og Enhver lyttede med Opmærksomhed paa hans simple Fortællinger, der alle havde et sandfærdigt Præg.

„Bæver," tiltalte altsaa En ham, „var I ikke i Nærheden, da den amerikanske Capitain blev myrdet hist oppe i Klippebjergene?"

„Jo vel var jeg det," svarede Si-ki-to-ma-ker, „og Capitainen vilde have levet den Dag idag, hvis han dengang havde villet følge mit Raad; men han var altfor lidenskabelig Jæger, hvorved han blev til Nar og fremkaldte sin egen Fordærvelse. Han var tilsidst paa et Fort langt oppe i Nærheden af Klippebjergene, paa Grændsen af Canada, der, hvor Blackfoot-Indianerne strejfe forbi. Jeg opholdt mig paa samme Tid der, jagede den graa Bjørn, stillede mine Bæverfælder, og naar jeg kunde attrapere en Blackfoot, saa tog jeg hjertelig gjerne hans Hovedhud med. Sædvanligvis gjorde Capitainen mig Selskab paa mine Udflugter; kunde han imidlertid ikke faae fat paa nogen Ledsager, saa strejfede han vel og alene omkring for at skyde Elsdyr, af hvilke der endnu findes særdeles mange. Gjen-

tagende havde jeg advaret ham imod uforsigtig at fjerne sig for langt bort, saa meget mere, som jeg nylig havde opdaget friske Blackfoot-Spor, dog svarede han altid, at han ikke frygtede Alverdens Indianere, og endnu som før løb han som forrykt omkring. En Morgen, endnu før nogen af Fortets øvrige Beboere havde rejst sig, var han atter gaaet ud for at lure paa en fort Bjørn, der regelmæssig indfandt sig ved Vandet for at tage sin Morgendrik. Capitainen havde tilkjendegivet, at det var hans Hensigt at være tilbage til Middagsmaden. Det blev Middag og han kom ikke. Hans Udeblivelse foruroligede imidlertid endnu ikke, fordi Enhver var vant til den Slags Løfters Upaalidelighed. Dog da Aftenen rykkede nærmere, og han stadig blev borte, bleve Alle ængstelige og Patrouiller bleve udsendte efter ham, men de vendte først tilbage seent paa Natten uden at have opdaget noget Spor af ham. Da ved næste Dagbrækning Efterspørgelserne skulde fornyes og Patrouillerne rustede sig dertil, havde jeg allerede længe været langt borte fra Fortet. Uagtet jeg kjendte Capitainens sædvanlige Vej, havde jeg dog megen Møje med at følge hans Spor, der gik langs med en Bæk. Pludselig bemærkede jeg at hans Fodtrin vare udtraadte af Blackfoot-Mokkasins. Jeg vidste nu, at Capitainen ikke mere var ilive, og der var intet Andet tilbage for mig at gjøre end efterforske, paa hvilken Maade han havde fundet sit Endeligt. Paa en lang Strækning havde Morderne lydløst fulgt ham, der var vandret fremad uden Mistanke, og da han derpaa var traadt ud i en lille Lysning, saa at Blackfoot-Hundene havde hans hele Figur for sig, havde han været Maalet for deres skarpe Pile, der traf ham som en Hagelbyge og kastede ham til Jorden. Førend han havde kunnet gribe efter sine Vaaben, vare de revne fra ham, og skjøndt han allerede var dødelig saaret, vare hans Hænder blevne surrede med Ranker. Støvlerne havde Morderne strax berøvet ham og derpaa slæbt ham endnu over to Mil med barfodet. Der maa han nu være sunken kraftløs sammen; thi jeg fandt Capitainen afklædt liggende paa Ryggen. Hans Bryst var gjennemboret af en Kugle, de afbrudte Pile stak endnu hist og her i hans Legeme og Hovedhuden var skilt fra Issen, dog mærkværdig nok var den ikke tagen med, men laa tæt ved det blodige Lig. Blackfoot-Hundene havde gjort deres Sager godt, de maatte have et Forspring af 24 Timer, en Forfølgning vilde altsaa have været unyttig, ja farlig, og den lille Garnison kunde følgelig ikke foretage Andet end begrave Capitainen. Jeg forlod snart derpaa Militærstationen, men har dog siden efter trukket Skalpen af mangen Blackfoot; de hænge bemalede og ordnede i Delaware-Høvdingens Wigwam ved Kansas. De Hovedhuder hist henne i Træet ere af Pawnee're, der vare komne

her for at ſtjæle Heſte; de hænge godt der, Fuglene kunne lege med dem." Ved disſe Ord lod den Sorte Bæver Tobaksrøgen gaae igjennem Næſen med en Mine, ſom om han kun havde talt om ganſke almindelige dagligdags Sager, medens enkelte af Tilhørerne ſaae forundrede ſnart paa den ſyge Indianer og ſnart paa Sejerstrofæerne. „Hvilken Slags Jagt vil der tilbyde ſig for os paa de ſtore Sletter?" ſpurgte en Anden den Sorte Bæver efter en Pavſe. „Mangt et Dyr gjennemſtrejfer Prairien," ſvarede Indianeren, „mangt et Dyr, paa hvilket I kunne gjøre Jagt, og i Særdeleshed er det Bøflen, der hiſt vandrer omkring i ſtore Hjorde; dog kun faa af dem ville paa denne Aarstid give Eder Lejlighed til en god Sporjagt; de ere nu alle trukne mod Norden, Solen brænder dem her for ſtærkt paa den laadne Pels, og naar de til Efteraaret vende tilbage for at undgaae de nordiſke Sneeſtorme, da ville I allerede have overſkredet Klippebjergene og rejſe midt inde i Landſtrækninger, hvor endnu ingen Bøffel nogenſinde har græsſet. De have Skræk for denne Bjergkjæde, og kun paa to Steder i Nærheden af Paſſe fandt jeg ubedragelig Spor, der viſte, at Bøflen i tidligere Aar har vovet ſig over paa den anden Side af Rocky Mountains. Enkelte, der ere blevne graa af Alder, ville I maaſkee møde, men de ville ikke være værd at ſætte en Heſt i Gallop efter; deres Kjød er ſejgt og uden Kraft, og i det højeſte vil Tungen kunne bruges."

„Kalkuner og hvidhalede Hjorte (Cervus virginianus) ere talrige ved ethvert godt Vandſted og i Udkanterne af hver Skov, hvormed Canadians Biſlobers Bredder ere indfatkede paa de lave Steder. I ſkulde kun forſtaae at lokke Hjorten ſaaledes, ſom en Delaware kan det. Naar vi nemlig ride i en Skov, da efterabe vi ved Hjælp af en lille Pibe Hjortekalvens Klageraab; det gamle Dyr, der allerede har ſkilt ſig fra ſine Unger, ſtyrter da blind og i fuldt Løb hen til Stedet, hvor det har mærket det falſke Raab, og bliver da et let Bytte for den lurende Jæger. Hvis nu en eller anden af Eder ſkulde gjøre Forſøg paa at jage Hjorten paa denne Maade, ſaa maa han holde ſine Øjne godt aabne; thi den byttesøgende Panther (Couguar eller Felis concolor) og den raſenſe Jaguar (Felis onca) lade ſig ligeledes narre af Lokkepiben og ile i lange Spring hen til Stedet. I det raſke Løb er det vanſkeligt at ſende dem Kuglen med døbbringende Sikkerhed i Panderkallen eller Hjertet, og ſaarede blive disſe Dyr ofte farlige for Jægeren. Antiloper finde I overalt mellem dette Sted og det ſtille Ocean, ofte enkelte, ofte i ſtore Hjorde. De ere meget ſky og rappe, men tillige ligeſaa nysgjerrige, og veed man at benytte den ſidſte Egenſkab, ſaa er Antilopejagten den allerbekvemmeſte. Hele Dage

omkredſe disſe utrættelige Dyr de Rejſende i de meeſt brogede Slangelinier, dog yderſt ſjelden nærme de ſig paa Skudvidde. Findes der nu en Buſk, en Græsbunke eller nogle Steen, bag hvilke Jægeren kan ſkjule ſig, og han paa ſikker Skudvidde ſtikker en Stav i Jorden med et flagrende Stykke Tøj paa Enden, ſaa vil hans Taalmodighed i Skjuleſtedet ikke blive underkaſtet nogen ſærdeles lang Prøve. Antiloperne, hvis Nysgjerrighed ved et ſaadant uvant Syn bliver ſpændt til det yderſte, ville nærme ſig, idet de ſnart ſpringe, ſnart ſtride langſomt fremad, udforbrende ſtampende i Jorden med Forføddene, indtil det lykkes Skytten ved et velrettet Skud at ſtrække en til Jorden. Pilſnart flye de andre forſtrækkede derfra; dog Skuddet har fordoblet deres ubetvingelige Nysgjerrighed, og næppe er Jægeren atter beredt til at tage imod dem, før de alle ere der igjen for paany at tabe en af deres Midte; tre ja fire Gange kunne de vende tilbage, før de ere iſtand til at forlade det ſtjæbneſvangre Sted.

„Lykkes det Eder at oplure den ſorte Bjørn (Ursus americanus) i dens Skjul ved Canadian og I ſkulde komme til at ſaare den ſaaledes, at den ſtiller ſig kampberedt ligeoverfor Eder, da ville I have en nydelſesrig Lejlighed til at fryde Eder over dens Tapperhed og lee ad dens komiſke Fagter; men tager Eder iagt, at I ikke komme den for nær; den ſælger Eder ellers ſin Pels og ſit ypperlige Kjød for dyrt. Trækker den forfulgte Bjørn ſig derimod tilbage til ſin Hule, da maae I af tørt Græs, Træ eller andet brændbart Stof lave en Fakkel og driſtig følge efter ham til hans Leje. Træffer Lyſet den forvirrede Patrons Øje, ſaa ſætter han ſig opreiſt hen og bedækker ſine Øjne med ſine klodſede Labber. Da maae I ved Hjælp af Faklen i en Fart tænde et ordentlig Blus, og I ville ſaa opdage en Hvirvel i Haarene paa Bjørnens Bryſt, og naar I med Sikkerhed ſætte Kuglen paa dette Sted, ſaa vil han falde ſammen ſom et Pawnee-Telt, hvis Stænger ere knækkede. Ved Røg at bringe den frem af dens Hule for Dagens Lys, lykkes ikke altid; ogſaa kan det ſkee, at det ſaaledes beſværede Dyr iler til ſin Hules Indgang, ſparker Ilden med Labberne tilſide og derpaa trækker ſig tilbage ligeſaa pludſelig, ſom det kom."

„Goldmountains i Ny-Mexiko, forbi hvilke Eders Vej fører, ere endnu fulde af graa Bjørne (Ursus ferox); undgaaer imidlertid at angribe denne, naar I ikke ere to eller flere i Følge. Hvem Synet af en ſaadan kæmpemæssig Gut er noget Nyt, han kan let tabe noget af den fornødne Ro; han vil forfejle Maalet, og en let Berøring af den venlige Modſtanders Labber vil være tilſtrækkelig til at berøve ham al Jagtlyſt for evigt. Naar Bjørnen er raſende, taber den aldeles ſit

ærlige Ydre, Ørerne forſvinde, de ſmaa Øjne ſprude af Ild, og man ſynes ikke at ſee Andet end lutter Lyn og Tænder, hvorhos den i Hurtighed overgaaer en Heſt."

„Da jeg for nogle Aar ſiden i Selſkab med flere Hvide drog over Klippebjergene, havde jeg en ſaadan uerfaren Jæger hos mig, der ſvoer højt og dyrt, at han vilde angribe den første graa Bjørn, ſom han fik at ſee. Han holdt Ord, men kan ikke nokſom priſe ſin Lykke, at han kom derfra med Livet, og jeg er overbeviſt om, at han ved den næſte Lejlighed vil finde mange Betænkeligheder ved ſaa raſk og ubeſindig at træde et ſaadant Bæſtie imøde. Vi havde nemlig ved vort Nattekvarteer ſlaaet vore Heſte løſe paa en grøn Eng ved Foden af et Bjerg, ſaa at vi vel havde en 1000 Skridt til en Kilde, hvorfra vi maatte hente det nødvendige Vand til vort Kjøkken. I denne Henſigt var jeg gaaet med den unge eller rettere grønne Jæger til Bækken. Idet vi vare ifærd med at tage Vand, bemærkede vi pludſelig en af disſe ſølvgraa Bjørne, der, ſandſynligvis lokket af Heſtene, travede løs mod Lejren. Jeg bar kun en lang Dragoner-Piſtol i Beltet, medens min unge Kamerat derimod havde taget ſin Bøsſe med. Trods min Modſtand ſtillede han ſig ſaaledes hen, at den kæmpemæssige Krabat, der nærmede ſig med Vinden, nødvendigvis maatte forbi ham paa ſikker Skudvidde. Jeg iagttog Begge nærved. Skuddet faldt, Bjørnen trak ſig ſammen, men ſtyrtede øjeblikkelig efter den ulykkelige flygtende Skytte; faa Skridt fra mig naaede den ſit Offer, kaſtede ham til Jorden og rev ham med Tænderne den halve Skulder af. Da den anden Gang vilde tage fat, ſprang jeg bagved den, ſatte Mundingen af Piſtolen paa dens Nakke og gav Ild. Bjørnen ſtyrtede ſammen og min Kamerat var reddet, men befandt ſig i en ſaa jammerlig Tilſtand, at vi maatte vente flere Uger, inden han atter kunde beſtige ſin Heſt." — „Capitain Bæver," afbrød nu en af Tilhørerne Fortælleren, „men jeg har oplevet, at ſelv den meeſt erfarne Trapper har trukket det korteſte Straa i Kampen med disſe ubehøvlede Modſtandere; I kjender viſtnok Canadieren Villandrie. Han er den bedſte hvide Jæger ved Yellowſtone, han er Fritrapper og vedbliver at være Fritrapper, ſkjønt Pelscompagniet i St. Louis har gjort ham de meeſt glimrende Tilbud for at ſikkre ſig hans Tjeneſte. Villandrie lever ſædvanligvis hos Sioux-Indianerne, i hvis Stamme han har giftet ſig. Da han en Morgen red ud for at ſee til ſine Bæverfælder, maatte han paa en lille Flods høje Bred bane ſig Vej gjennem tæt Krat. Idet han red fremad og med Bøsſekolben maatte ſkyde Rankerne tilſide, ſamt tillige holde Øje med Floden, var han uforvarende kommen i Nærheden af en gammel graa Bjørnehøder, der pludſelig hævede ſig op fra ſit ſkjulte

Leje og lynſnar kaſtede ſig i Raſeri paa den med Ranker og Buſke kæmpende Heſt. Et Slag af den kolosſale Lab var nok til at knuſe Krybſet paa den ſtejlende Heſt og ſamtidig at kaſte Villandrie hen til Randen af Flodbredden og hans Bøsſe i Vandet. Tre halvvoxne Unger beſkjæftigede ſig ſtrax paa den lærerigeſte Maade med den kun afmægtig kæmpende Heſt, medens deres raſende Moder ſtyrtede løs paa Villandrie, lige ſom han havde reiſt ſig op. Næppe havde denne faaet ſin lange Kniv trukken, før Hunbjørnen ſlog ſine Kløer i hans Skulder og Overarm. Sin høire Arm kunde han endnu frit bevæge og ſatte Stik paa Stik i Halſen paa den biſtre Fjende, der med Tænderne ſøgte at opfange Kniven ſamtidig med at den ſnappede efter Trapperens Strube. Ved hver Bevægelſe rev hun ham paany med de lange Kløer dybe Furer i Skulderen og Laarene."

„Næppe et Minut kunde vel denne Kamp have varet, da den ſandige Kant af Flodbredden gav efter og Begge ſtyrtede fra Højden ned i Vandet. Det kolde Bad adſkilte de Kæmpende, Hunbjørnen vendte tilbage til ſine Unger og gav ſaaledes ogſaa Villandrie Lejlighed til at ſlippe væk og ſøge hjem langs Floden. Udmattet af Blodtab naaede han førſt næſte Dag Sioux-ernes By, hvor hans Saar bleve forbundne og lægte, og endnu den Dag idag er Canadieren Villandrie den bedſte hvide Trapper ved Yellowſtone." — „Jeg kjender denne Mand meget nøje," ſvarede den Sorte Bæver, „hans Legeme ſeer ud, ſom om han havde gjort Bekjendtſkab med Børnekopperne, og dog har han endnu albrig i ſit Liv været alvorlig ſyg."

Med ſaadanne Samtaler tilbragtes de ſmukke Sommeraftener i Camp Arbuckle hos den Sorte Bæver, og mere og mere beklagede vi at maatte lade den erfarne Indianer blive tilbage.

Den 22de Auguſt forlod vort Selſkab Arbuckle. Kornleverandeuren tilligemed nogle Forſagte droge mod Solopgang, medens de Øvrige raſt og med friſt Mod fulgte den Vej, ſom Solen ſelv viſte dem.

Den Sorte Bæver gjorde os den førſte Dag Følgeſkab og bragte ſnart Toget til et Sted, hvor der ved en nøjagtig Underſøgelſe endnu kunde opdages gamle Hjulſpor. Det var den Vej, ad hvilken den ſamme Indianer for nogle Aar tilbage havde ført Capitain Marcy.

„Hold Eder nu ſtadig paa denne Vej," ſagde den Sorte Bæver idet han tog Afſked, „og I ville komme til Rio Grande." Men kun en Indianer kunde her tale om Vej, hvor Øjet Intet ſaae og man kun med Mokkaſins af blødt Læder var iſtand til at føle ſig for efter Ujevnheder i Jordbunden under det tætte Græs.

Da vi havde slaaet ind paa den af den Sorte Bæver angivne Retning og nærmede os Walnut Creek, maatte vi snart sætte over langstrakte græsrige Høje, snart over dybe, skovbegroede Slugter. Det var endnu stadig den kruſede Prairie (5), men Kruſerne vare blevne til mægtige Bølger og de rindende Bækkes Senge havde forvandlet sig til dybe Afgrunde, paa hvis Rande der ofte maatte overvejes, paa hvilken Maade man skulde komme over paa den anden Side. Græs og Ege beskyggede de sparsomt rislende Kilder og i Særdeleshed havde den nysnævnte Træsort ofte udbredt sig langt over de tilstødende Højdekjæder. Men det var da ikke længer det høje, kraftige Træ, der suger sin Livskraft af den kølige, frugtbare Jordbund; men en lav, knudret Stamme, der tilligemed sine adspredte Kamerater forgjæves forsøgte at holde de brændende Solstraaler ude fra sit fortørrede Indre.

Den vestlige Vind, der blæste, havde allerede den hele Dag ført os Røgskyer imøde, som langsomt væltede sig hen over os for den sagte Luftning eller adspredtes for stærkere Vindpust. Det var aabenbart, at Prairien saa langt Øjet kunde naae fra Syd til Nord stod i Flammer og at Branden i det høje Græs med Hurtighed bredes mod Østen af den tiltagende Blæst. Paa denne Maade advarede mod den truende Fare, gik vi ved Valget af et Sted til Natlejr frem med den største Forsigtighed. Imellem to i ikke stor Afstand fra hinanden løbende Slugter troede vi at turde gjøre Regning paa en taalelig Sikkerhed. Slugterne vare brede og dybe, deres stejle Vægge vare blottede for al mulig Vegetation, der kunde give Ilden Næring, og saaledes dannede den vestligste af disse Dybder en naturlig Skranke mod det stadig nærmere rykkende Flammehav. I den østlige bleve Dyrene drevne ned, for at unddrage dem Synet af Ilden, og da paa denne Maade de sky Muldyr vare sikkrede mod deres bekjendte vilde Flugt af panisk Skræk (Stampede), begav den største Deel af vort Selskab sig til den anden Slugt, for fra Kanten af den at iagttage Branden og i rette Tid at slukke de overflyvende Gnister.

Om endog hyppig Prairiebrande hidrøre fra Tilfældet eller fra rejsende eller jagende Indianeres Skjødesløshed, saa antændes de dog sædvanligvis med Forsæt, idet Steppeboerne nedbrænde store Strækninger af deres græsrige Sletter, for derved at opnaae en ung og kraftig Græsvæxt. Imellem de afbrændte Græsstubbe fremkomme i Reglen efter faa Dages Forløb fine Græsspirer, der voxe hurtig og snart klæde de sorte Flader i lyst Grønt, hvorved disse da faae Udseende af omhyggelig dyrkede, med ung Sæd bedækkede Marker. Der-

hen drage Indianerne da med deres Hjorde, efterat de have ſtukket Ild paa andre Landſtrækninger.

Men kun altfor ofte bliver en forſætlig antændt Prairiebrand Indianerne til Skade ſaavelſom til Ødelæggelſe for Hjordene og Vildtet; thi det ligger naturligvis udenfor menneſkelig Beregning at ſige, hvor Ilden ſkal høre op, og pludſelige Storme kunne drive den over umaadelige Flader.

Medens vi ſtode paa Randen af Slugten og betragtede Ilden, bleve vi forſtyrrede i vore Betragtninger af pludſelige Brandraab fra Lejren. Virkningen af dette Raab paa de over den ſtore Naturſcene oprømte Gemytter var en gjennemgribende Skræk; thi Enhver vidſte kun altfor vel, at hele Expeditionens Tilværelſe, ja alle de i den deeltagende Menneſkers Liv derved ſtod paa Spil. Alt ſtyrtede derfor til Lejren, hvor ved en Uagtſomhed fra Kokkenes Side det nærmeſte Græs var blevet antændt af Kogeilden, og paa Grund af den ſtærke Blæſt greb den opſtaaede Brand om ſig paa en højſt foruroligende Maade. Heldigvis var Ulykken opſtaaet paa Østſiden af vore Telte og Vogne; Vinden drev altſaa den ſtørſte Fare bort, medens paa den anden Side Gløden arbejdede ſig op mod Vinden og langſommere nærmede ſig Lejren. Her dannede da vort hele Perſonale en ſluttet Række, i hvilken den Ene gik bag den Anden og ved raſk paa hinanden følgende Slag med Tæpper, Sække og Klædningsſtykker kvalte Flammerne paa den Side, der vendte mod Lejren. Efter overordentlige Anſtrengelſer blev endelig Faren afvendt. Kun enkelte Gniſter fløj endnu over til Lejren, medens Ilden paa den anden Side raſede videre.

Den ſtore Brand havde imidlertid i en ſtraa Linie naaet den veſtlige Slugt og trak ſig op ad ſamme. Men Mellemrummet var ſaa ſtort, at de flyvende Gniſter ikke kunde tænde paa vor Side; de ſlukkedes paa Halvvejen, og uforſtyrrede kunde vi ſkjænke vor hele Opmærkſomhed til den blusſende Ild, der majeſtætiſk trak over Sletten, idet den førſt tørrede de ſaftige Græsmarker langt foran ſig og derpaa ved en let Berøring forvandlede dem til Aſke.

Den indbrydende Nat frembød et ophøjet Syn, et Billede, ſom hverken kan beſkrives med Ord eller fremſtilles af nogen Penſel. De klare Flammer lode den natlige Himmel fremtræde i et endnu fortere Mørke og viſte derhos de i graa Maſſer fremvæltende Røgſkyer i en rødglødende Belysning, der ſtadig afvexlede, alt efterſom Ilden blev jaget af ſtærkere eller ſvagere Vindſtød eller næret af hyppigere eller ſparſommere Vegetation.

En uhyggelig Larm ledſagede den vilde Brand; det var ingen Torden, ingen Suſen eller Bruſen; det var en fjern, dump Jord-

rystelse, som om Tusinder af vilde Bøfler med deres stampende Hove fore hen over Jorden. Truende løb det over til os i Lejren. Med Beundring og Rædsel betragtede Alle den frygtelig skjønne Naturscene.

Naar den erfarne Jæger, der er forberedt paa enhver Fare, opdager, hvorledes sorte Røgskyer optaarne sig og drage over hans Hoved som et Forbud paa et kommende Flammehav, kaster han sig hurtig af Hesten, antænder selv Græsset foran sig, og naar han saaledes ved Ild har tilintetgjort alt Brændbart paa et Sted, der er stort nok til at yde ham Redning, oppebier han rolig den truende Fare, der for hans Vedkommende nu er afværget. Dog ve den, der uforberedt bliver overfalden af Prairiebrand; thi forgjæves vil han forsøge at redde sig ved sin Hests Hurtighed. I Græsset, hvis Bipper pidske ham om Skulderen, vikle Straa og Ranker sig om den rappe Hov og holde det flygtende Dyr tilbage, for desto snarere at kunne overgive det saavelsom dets Rytter som Offre til det ubarmhjertige Element. Den røde Steppeboer, der trodsig udslynger Haan selv mod den overlegne Fjende, bæver ved Tanken om den løbende Ild, og spørger man ham, om han frygter den, saa vil den stolteste Krigers ydmyg bøje sit udforbrende, smykkede Hoved og svare med hviskende Stemme: „Væk ikke den store Aands Hævn, han er i Besiddelse af en frygtelig Medicin."

Da Toget den næste Morgen i sædvanlig Orden tiltraadte Rejsen videre, maatte det i flere Timer drage hen over en afbrændt Flade, hvor de knusende Hjul og stampende Hove rodede i Kul og Aske og ophvirvlede et fint sort Støv, der besværliggjorde Aandedraget for Mennesker og Dyr. Det fuldstændige Vindstille i Forbindelse med den stærke Dug, der var falden om Natten, havde lidt efter lidt dæmpet Steppens Ild, men ingenlunde slukket den; thi hvide Smaaskyer, der hist og her hvirvlede stejlt ivejret og endelig gik over i den klare Atmosfære, viste stadig en Glimten af Gnister, der kun behøvede et Vindpust for at fornye Skuespillet fra foregaaende Dag og at drive Ødelæggelsen hen over en anden, endnu uskadt Landstrækning. Øjet, der i lang Tid er blevet vant til det friske velgjørende Grønne, bliver ubehagelig berørt af den uddøde Vegetations sortgraa Farve; forgjæves søger det paa den affvebne Flade efter Punkter, der kunne byde det Afvexlinger. Blomsterne ere forsvundne og de halvstegte Firbeen og Hornfrøer vove sig ikke frem af deres Skjul. Kun afblegede, tildels af Branden sværtede Pandeskaller af Vildtet stirre med deres udhulede Øjne frem fra de svedne Stubbe og opvække hos den Rejsende Formodninger og Betragtninger over det Udbytte, Jagten i disse Egne

maa kunne have bragt Steppeboeren i gamle Dage. Et Hjortegevier, der allerede ved Tidens Indflydelse er forkalket, ligger hist mellem kolossale Bøffelknokler; men hvor er den listige Jæger, der med den skarpe Pil vidste at nedlægge den stolte virginiske Hjort? Ogsaa hans Been ere forvandlede til Støv. Her ligger den kæmpemæssige Bøffelpandeskal, endnu ligesom truende med sine kraftige Horn; for ikke meget lang Tid siden vandrede den græssende omkring, og dens laadne Kjole hænger maaskee endnu paa en eller anden Comanche'rs kobberglindsende Skulder. Aske og Been lode vi bag os og paany førte Vejen os igjennem frodige Strækninger. Den næppe mærkelige Vestenvind blæste pludselig op, foer over Sletterne, hvirvlede Aske og Støv højt ivejret, vækkede det sovende Element, tog fat i det, og knittrende og susende, kvalmende og røgende drog den ødelæggende Brand mod Osten. Nu hævede sig ikke langt foran Toget ny Røgsøjler, hvad der opvakte Mistanke om, at fjendtligsindede eller laade Indianere vilde lægge Hindringer ivejen for vor Expedition. Som ovenfor omtalt, afbrænde Prairie-Indianerne aarlig store Strækninger af deres Reviere for at erholde friske Græsgange; men da Sommeren ikke var rykket saa langt frem, at Brandene med Rimelighed kunde tilskrives en saadan Hensigt, i Forbindelse med at Brandstifterne stadig holdt sig usynlige, saa kunde vi naturligvis kun underlægge en saadan Fremgangsmaade en uvenlig Hensigt. Kun korte Ophold voldte os den endnu langsomt fremstridende Ild, fra hvilken de smaa Gnavere endnu med Lethed kunde flygte. Disse hidlokkede snart en Flok hvide Glenter og brune Falke, der legende krebste omkring i den sorte Røg og, naar Lejligheden bød sig, sloge ned som Pile, for tæt foran Flammerne at snappe deres forskrækkede Bytte med desto større Sikkerhed. En Vej, bred nok til at sikkre hele Toget, blev af vore Folk i en Hast brændt fri, og paa denne ventede vi da den sig nærmende Brand, der deelte sig, da den ankom til den affvedne Stribe og viste os en sikker, vid Port. Atter Aske og Støv, dog kun paa en kortere Strækning, og uden Afbrydelse snoede nu det lange Vogntog sig gjennem det bølgede Terrain henimod Walnut Creek, i Nærheden af hvilket alt det Liv, der var flygtet for Prairiebranden, syntes at have forsamlet sig. Magelig spankede her i en Slugt Anføreren midt imellem en Rulle smækfede Hjorte, der gave Skytten paa Randen af Slugten den bedste Lejlighed til at vælge sig det fedeste og bedste Offer som Maal for sin Kugle. Den hvide Ulv havde udmattet henstrakt sig i Skyggen af et enkeltstaaende Træ, den tørre Tunge hængte den langt ud af Halsen, og uden at ane nogen Fare, gloede den paa Mundingen af den Bøssepibe, der skulde bringe den Døden. De smaa Skove, der toge sig ud

ſom Haver, vare fulde af Kalkun-Flokke; ſtore Prairieharer gjennemkrydſede i alle Retninger de ſmaa Dale og ſøgte forgjæves at gjøre ſig uſynlige ved at lægge de lange Ører tilbage.

VIII.

Waekow-Indianerne. — Witchita-Indianerne. — Kechi-Indianerne. — Fortælling om Eventyret ved Nebrasca. — Boffeljagten. — Boffen. — Indianernes Boffeljagt. — Croſs Timbers. — Vildtet ved Deer Creek. — Leſr ved Deer Creek.

Paa Randen af en kølig vandholdig Slugt hævede vore luftige Telte ſig. Træt og udmattet af det lange Ridt og af Dagens trykkende Hede laa Selſkabet i Grupper omkring i Skyggen, da pludſelig Opmærkſomheden blev henledt paa to Ryttere, der kom over den veſtlige Slette og ſloge ind paa den nærmeſte Vej til Lejren. I disſe vilde Egne kan man kun vente at ſtøde paa Indianere, hvisaarſag Enhver i Lejren nysgjerrig imødeſaae de to Fremmedes Ankomſt. Det var to unge Knøſe, der driſtig rede lige ind i Kredſen, kaſtede ſig let af Heſtene og ryſtede venſkabelig de Hænder, der bleve dem rakte. Høje, ſlanke, ſom de vare, havde deres Lemmer noget Pigeagtigt ved ſig, og ſammenlignede man den tykke Bue med det fine Haandled, ſaa maatte man næſten betvivle, at disſe unge Krigere vare iſtand til at trække den ſtramme Streng med den befjædrede Pil til Øret. Et let Bomuldstæppe var ſlængt om deres Hofter, Leggins (Gamaſker) og Mokkaſins af blødgarvet Læder bedækkede deres Fødder, men Overkroppen var blottet og kun et Kogger af ſmukt Pelsſkind og fyldt med giftige Pile hængte i brede Remme ſkjødesløſt om den kobberfarvede Skulder. Lange ſorte Haar omgave deres ungdommelige indianſke Anſigter, i hvilke et rigtigt forſlagent Udtryk var fremherſkende. Røde og blaa Linier vare med Kunſtfærdighed dragne omkring deres Øjne og over de fremſtaaende Kindbeen, og deres flettede Skalp-Lokker vare fantaſtiſk ſmykkede med brogede Fjær.

Efterat de havde ſtillet deres ſtærke Appetit noget paa de dem ubekjendte Lækkerbidſkener, der bødes dem, og derpaa med vigtig Mine udhvirvlede Tobaksrøgen gjennem Næſen, blev det overdraget Vincenti at udſpørge dem, et Arbejde, ſom den lille Gavtyv gik til med Suk

og Stønnen. At underholde ſig med Indianerne vilde været ham ganſke behageligt; men paa Commando at overſætte ethvert af deres Ord faldt ham kjedeligt, og denne Ulyſt generede han ſig heller ikke videre ved at lægge for Dagen. De to Fremmede vare unge Folk af Wako- eller Waeko-Stammen, der ere Naboer til Witchita-Indianerne og have deres By øſt for Witchita-Bjergene ved en der udſpringende Flod. De befandt ſig paa en Reiſe til en Tuſkhandler ved Canadian. Saafnart de havde opdaget vor Expedition i Nærheden, vare de drejede af fra deres Vej for at aflægge os et Beſøg.

Waeko'erne og Witchita'erne adſkille ſig kun fra hinanden ved Navnene og nogle Afvigelſer i Sproget; deres Byer ere byggede i ſamme Stil og ligge kun nogle 1000 Skridt fra hinanden.

De enkelte Hytter, hvoraf Witchita har 42, Wako kun 20, ligne omtrent lige ſaamange Høſtakke. 18 til 20 Fod lange bøjelige Stænger ere ſtukne i Jorden i en Kreds af 25 Fods Tvermaal ſamt bøjede og ſammenbundne i den øverſte Ende; Mellemrummene ere tættede med Risfletning og Græstørv; en Aabning forneden tjener ſom Dør og en anden foroven ſom Skorſteen. I Midten af Hytten er et Hul i Jorden, der tjener til fælles Ildſted; omkring dette ſtaae de enkelte Husbeboeres Senge, der ere lidt ophøjede, bedækkede med Bøffelhuder og yde et taalelig bekvemt Leje. To Familier ere ſædvanligvis fælles om en ſaadan Hytte. Wako-Stammen tæller henved to Hundrede, Witchita-Stammen derimod otte Hundrede Medlemmer. Noget Agerbrug drive disſe Indianere; Majs, Bønner, Ærter, Græskar og Meloner ſeer man paa Markerne omkring deres Byer, dog beſtaae deres Agerdyrkningsredſkaber alene af ſmaa Hakker. Ved Hjælp af disſe bringe de ganſke ſimpelt Sæden i Jorden, og den frugtbare Jordbund lønner denne ringe Umag med det rigeſte Udbytte. Men næppe ere Melonerne, Majſen o. ſ. v. ſpiſelige, før disſe ſorgløſe Mennesker begynde at ſpiſe og gjøre Gilder, og høre ikke op dermed, før det hele Forraad er udtømt, ſaa at de herefter alene ere henviſte til at leve af Jagten den øvrige Tid af Aaret. De ere dygtige Bøffeljægere og nedlægge deres Bytte, ſom alle Prairieſtammer, fra Heſten med Pile. Paa de tilſtødende Enge have de ſtore Hjorde af Heſte og Muldyr, af hvilke mangt et Exemplar ved et brændt Mærke forraader, at dets retmæssige Ejer boer mange Dagsreiſer borte i det ſydlige Texas. Skjøndt de indianſke Beſøgende uden Betænkeligheder gik ind i vore Telte, ſaa kunde de dog ikke lade ſig bevæge til at tilbringe Natten hos os. Maaſtee laa en uovervindelig Mistænkſomhed til Grund eller ogſaa tvivagtige Hensigter, thi Lejligheden var jo god, og de behøvede blot at ſkjule ſig mellem de nærmeſte Høje, for, naar det blev Nat, at kunne

gaae hen og tage nogle af de afspredt græssende Muldyr. Nok, med den nedgaaende Sol anbefalede de to Wako'er sig; der blev holdt streng Vagt, og Natten forløb uden Forstyrrelser. Kort før Opbruddet den næste Morgen indfandt sig en Indianer af Kechie-Stammen, der ligeledes lever i Nærheden af Witchita-Bjergene og ligesom Witchita-Indianerne formaaer at stille henved hundrede Krigere. Ført af denne Indianer, kom vort Tog snart igjen ind paa den gamle med Græs tæt bevoxede Sporvej, og ved at følge denne kunde vi komme over de dybe vandrige Bække paa saadanne Steder, hvor Bredderne ved tidligere Lejligheder vare blevne jevnede og Træer fældede, saa at der nu kun udfordredes et ubetydeligt Arbejde for at iværksætte Overgangen. Imidlertid kunde vi dog kun gjøre smaa Marcher, fordi Vejen paa dette Strøg for ofte blev gjennemskaaren af saadanne smaa Floder, der i forviklede Krumninger slyngede sig gjennem Lavningerne og vandede en paradisisk Landstrækning, der vist ikke let kan overtræffes i Frugtbarhed. Skildpadder og alle Slags Fiske legede i de rask-ilende Floder og lode Solstraalerne spille paa deres bepantserede Rygge. Paa Højderne i Skyggen af de spredt staaende Ege lejrede Vildtet sig magelig og lod Blikket svæve over det bølgende Græshav i Dalene og over de tætte Skovbryn langs med Flodernes Slangeløb. Mosquito-Sværmene havde forjaget det derfra, men formaaede ikke at følge det til de luftige Højder og overfaldt derfor med rasende Bid Enhver, der vovede sig ind i deres mørkegrønne, skyggefulde Rige.

I nogen Afstand fra det larmende Vogntog saae man under hele Marchen to Ryttere, der søgte deres egen Vej; snart fulgte de Vandets Løb, snart kravlede de gjennem dybe Slugter, snart rede de over golde Høje eller borede sig igjennem Buskads og Ranker. Det var den gamle Doctor og Botaniker, der i Selskab med den tydske Naturaliesamler foretog disse eensomme Vandringer. Et intimt Venskabsforhold havde dannet sig imellem disse To; de fiskede sammen og krøbe i hinandens Selskab omkring gjennem Sumpe og fugtige Jordspalter, den Ene søgende efter Orme og Insecter, den Anden efter Planter. Strid krydrede mangen Gang deres Underholdning. Doctoren skjældte, naar Tydskeren opgav en Hjort, som kunde være bleven hans visse Bytte, for at sætte efter en ubekjendt Slange, og Tydskeren udtømte sig i Straffeprækener, naar den ivrige Doctor paa en kvart Mils Afstand skjød efter Vildt og forjagede det. Taalmodig hørte da den uheldige Skytte paa ham, gned sig godmodig om sit klippede Skjæg og undskyldte sig vel ogsaa undertiden, idet han meente, at en kvart Mil vel ikke kunde være for langt for en Bøsse, naar den blev lagt an med en Elevation af 45 Grader. Saadanne Tilfælde forstyrrede imidlertid

paa ingen Maade det gode Forhold imellem dem. Underholdningen blev altid optagen igjen, hvor den var afbrudt, og sædvanligvis sloge nogle andre af vor Expedition sig til dem, for at lytte til deres Samtaler og Fortællinger.

„De har altsaa allerede tidligere bereist Prairierne, Ben Dutchman?" sagde Doctoren til sin Staldbroder. „Mange hundrede Mile har jeg allerede tilbagelagt i Stepperne," svarede han, „jeg har seet Sletterne ved Nebrasca, naar den varme Foraarssol drev Millioner af Knopper ud af de nylig spirede Urter og Græsarter, og den hede Sommer udfoldede dem og ødselt udgjød alle tænkelige Farver over dem; jeg har seet de samme Stepper, naar de fyldte modne Frøkapsler sagte raslede i Efteraarsvinden og det afblegede Halm bøjede sig mod Jorden; jeg har seet dem, naar Vinteren havde udbredt sit hvide Sneelagen over den uoverskuelige forbrændte Ørken og Sneestormen med sin isnende Kulde rasede hen over dem." „Jeg for min Deel," svarede Doctoren, „har seet den grønne, den blomstrende og den forbrændte Prairie. Det er nu næppe to Aar siden, at jeg med en Opmaalings-Commission drog til den mexikanske Grændse, dog kjender jeg endnu ikke Stepperne i deres Vinterklæder; fortæl os, hvorledes De bar Dem ad med at udholde Sneestormene, hvorledes De geraadede i Hænderne paa Indianerne, levede saa længe hos dem, og endelig reddede Dem over til de Hvide igjen." „Jeg opfylder gjerne Deres Forlangende, Doctor, skjøndt jeg kun med Gru kan tænke paa mange Scener; det er forøvrigt en lang Historie, og De maa have Taalmodighed, hvis De vil høre den til Ende." „Hvad De ikke kan fortælle idag," afbrød her Doctoren ham, „det kan De fortælle imorgen; vi ville endnu komme til at ride adskillige Dage ved Siden af hinanden, inden vi naae det stille Hav."

„Nuvel da, saa skal jeg omstændelig fortælle Dem mit ejendommelige Eventyr. Det var i Efteraaret 1851, da jeg tilligemed en anden Herre var paa Tilbagerejsen fra Klippebjergene til Missouri. Medens vi saaledes droge frem langs med den golde Nebrasca eller den flade Flod og af og til maatte snige os igjennem mellem Bøffelhjorde, maatte vi døje mangt et slemt Eventyr med Indianerne, der paa alle mulige Maader efterstræbte os, udplyndrede os, og hvad det var det værste, dræbte en af vore Heste ved et Tomahawkkast i Hovedet. Den Byrde, der før var bleven baaren af fire kraftige Heste, faldt nu paa tre, eller rettere to Heste og et Mulæsel, der, allerede udmattede af lang Fodermangel, nu fuldstændig satte deres sidste Kræfter til. Vi kunde med Bestemthed forudsee, at den første Sneestorm paa eengang vilde berøve os vore sidste Dyr og derved give os selv til Pris for den største Elendighed.

Det indtraf ogsaa saaledes, som vi havde forudseet. Vi havde møisommelig slæbt os frem til Floden Sandy Hill Creek, der udmunder i den Big Blue, da den pludselig opspringende bidende Nordenstorm næsten begravede os i Snee og dræbte vor sidste Hest. I et lille indiansk Telt, som vi havde kjøbt ved Fort Laramie af en Pelsjæger for daarligt Bøffelkjød, noget Ris og tyrkisk Hvede, maatte vi nu rolig oppebie vor Skjæbne. Flere Dage havde vi tilbragt paa den ynkeligste Maade, da den fra Fort Kearney ved den flade Flod kommende Post fandt os og vidste at indrette det saaledes, at en af os endnu fik Plads i den lille med 6 Muldyr forspændte Vogn, medens det overlodes den anden at indrette sig det saa bekvemt som muligt og i det lille Telt friste Tilværelsen der alene. I den katholske Mission, som Vognen maatte forbi og hvortil der endnu kun kunde være en 80 til 100 Mil fra Sandy Hill Creek, skulde den Reddede hverve Folk og Heste for at hente den Tilbageblevne samt alle Sagerne. Jeg havde intet andet Selskab end Ulvene, der for hver Dag indfandt sig i større Mængde omkring mig og rasende af Sult kun syntes at afvente det Tidspunkt, da jeg maatte blive afkræftet og ikke kunde gjøre dem nogen Modstand, for saa at falde over mig og stille deres Graadighed paa mig og Læderteltet.

Da jeg havde seet Vognen forsvinde henad den hvide Flade med det eneste Menneske, jeg kjendte i mange Hundrede Miles Omkreds, var mit første Arbejde at bringe mine Skydevaaben i den fuldkomneste Orden og at indrette mig saa godt, som det kunde lade sig gjøre, i det snevre Telt. Jeg havde en dobbelt og en enkelt Bøsse, en Dobbeltflint, fire Pistoler og en sexløbet Revolver, hvortil kom en svær Økse og en lang Kniv. Med disse Mordinstrumenter troede jeg allerede at kunne forsvare mig mod et heelt Antal Vilde ved et eventuelt Sammenstød, og saaledes paa en vis Maade beroliget gav jeg mig ifærd med yderligere at sikkre mig imod den stadig tiltagende Kulde og den fygende Snee, der nøjagtig vidste at benytte de allermindste Aabninger i Teltlæderet som Døre. En Vold af faststampet Snee omgav snart min improviserede Bolig og en Bunke Træ, som jeg havde slæbt bort fra Flodbredden, stablede jeg op udenfor min lave Dør. Foran mit Leje, der bestod af Bøffelhuder og Tæpper, var et Hul i Jorden, der paa eengang tjente til Komfur og Kakkelovn. Mine Levnetsmidler, der bestode af nogle Stykker Bøffelkjød, noget Ris, Kaffe og Hestefoder, deelte jeg i 14 Dagrationer; jeg levede nemlig i den Formening, at den fra Missionen forventede Hjælp skulde indtræffe inden Udløbet af 14 Dage. Jeg beredte mig nu paa at tilbringe den første Nat alene i den store Ødørken. Da Solen var i Begreb med at forsvinde bag Snee-

driverne og dens sidste Straaler spillede over den vide Sneeflade, begyndte en Concert, der vel ikke var mig ubekjendt, men dog nu lød dobbelt uhyggelig for mig i min Eensomhed. En Flok Prairieulve opløftede et gjennemtrængende Hyl og til deres langtrukne Discant sang den graa og den store hvide Ulv deres dybe Bas. I nogle Minutter kunde den vilde Musik forstumme; men opløftede saa en Forsanger sin klare gjennemtrængende Stemme, saa faldt det hele Chor ind med fuld Kraft og Vinden bar de uharmoniske Lyd langt ud over Ørkenen. — I Slugten, hvor der ikke var blevet Andet tilbage af de døde Heste end de polerede Been, og af Seletøjet ikke Andet end Jernspænderne, der udspandt sig en rasende Kamp og paa Skrigene kunde jeg tydelig høre, at de smaa Prairieulve maatte vige Pladsen. Jeg sov endelig udmattet ind og blev vækket af Hunger, da allerede Solen stod høit paa Himlen. Een Nat er overstaaet tænkte jeg, idet jeg skar en Skure i Teltstangen. Naar blot de 14 Dage vare omme og de forventede Folk komne! Det maatte være mellem den 16de og 18de November og jeg regnede ud, at jeg kunde være til Juul i Missionen, men drømte dengang ikke om, hvormeget jeg forregnede mig. Dagen gik langsomt og trist, jeg slæbte Træ og Vand hjem til mit Behov og opdagede til min største Skræk, at mine Fødder vare betagne af en Lamhed, der fik mig til at tumle som en Beruset.

I en nedtrykt Stemning sad jeg foran mit Telt og betragtede med hungrige Blikke Vandet, der kogte og boblede i Keblen og drev de smaa Majskorn op og ned. Min lille Leerpibe havde jeg stoppet med tørrede Pileblade og mekanisk blæste jeg den bidende Damp fra mig, da jeg saae nogle Ryttere nærme sig nordfra, der dreve bepakkede Heste foran sig. Forberedt paa alle Eventualiteter ventede jeg dem ubevægelig og med Ro. Jeg saae snart, at det var Indianere, der vare paa Vejen hjem fra Bæverjagten til deres Bygder ved Arkansas og vidste derfor, at jeg Intet vilde have at frygte af dem. Da de vare komne mig paa Skudvidde, tiltalte en af dem mig paa Engelsk og betog mig al Mistro, idet han gav sig tilkjende som en Delaware. Snart sad han ved min Side i min lille Bolig, medens hans tvende Ledsagere, et Par unge Knøse af et vildt Udseende, ligeledes gjorde sig det bekvemt derude ved Ilden. Længe og indtrængende talte Indianeren med mig for at bevæge mig til at overlade alle mine og min Kamerats Sager til Ulvene og Indianerne, og begive mig med ham til hans Wigwam ved Missouri. Ulvene, sagde han, ville trække sig mere og mere sammen om Dig og ikke lade Dig Ro Dag eller Nat, og naar Pawneerne, der streife lige hertil, opdage Dig, da ville de udplyndre Dig og skalpere Dig i Kjøbet. Jeg afslog hans Tilbud og søgte at forklare ham, at seneſt inden Ud-

løbet af to Uger maatte der indtræffe Folk med Heste, hvorved det vilde blive mig muligt ikke blot at redde alle Sagerne, af hvilke forøvrigt de færreste tilhørte mig, men ogsaa at gjøre Rejsen i en lille Vogn, medens det for Øjeblikket paa Grund af mine daarlige Fødder vilde være mig umuligt at gjøre Rejsen tilheste eller tilfods.

De Hvides Hjælp vil ikke naae Dig, sagde den ærlige Delaware, daarlige Heste kunne ikke trænge frem til Dig og gode Heste og deres eget Liv vove de Hvide i Missionen ikke for at redde et Menneskes Liv, hvem de efter den Skildring, din Rejsefælle har givet, forlængst maae have opgivet. Men jeg seer, at en Hvids Ord gjælder mere hos Dig end en Rødhuds gode Villie og Handling; Du har Valget, gid Du ikke maa bebrage Dig selv. Jeg blev ved mit Forsæt og har ofte bittert, meget bittert fortrydt det. — Til Afsked forsøgede Indianeren mit sparsomme Proviant med en frist Kølle af en Antilope, trykkede min Haand og uden engang at see sig tilbage efter mit Telt fortsatte han sin Vej i sydlig Retning, og jeg var atter alene. Det er mig ikke muligt at beskrive mine Lidelser i de næste 8 Dage. Jeg var i den Grad lam, at jeg maatte krybe paa mine Knæer ned til Vandet og tilbage til Teltet igjen, i Hovedet løb det rundt for mig, som om jeg var beruset, og min Hukommelse begyndte at svigte mig, som jeg troer paa Grund af den frygtelige Kulde. Sneestormene hylede hen over de øde Stepper og truede med at begrave mig; om Natten turde jeg intet Øje lukke; thi Ulvene sværmede, stadig tiltagende i Dristighed og Graadighed, nærmere og nærmere omkring mig. Med dumpe Hyl beskreve i Særdeleshed de store hvide Ulve snevrere og snevrere Kredse omkring min Bolig, jeg hørte Sneen knitre under deres Fødder; med Spænding lyttede jeg efter enhver Lyd og ventede, indtil den første havde slaaet sine Tænder i Teltlæberet; hurtig skjød jeg da paa Lykke og Fromme med Revolveren gjennem den tynde Væg ud i den mørke Nat. — Forskrækkede flygtede Bæstierne, for efter nogle Timers Forløb at gjentage Angrebet med samme Udfald.

Om Dagen, da de lysskye Dyr ikke vovede at nærme sig, kunde jeg hvile noget, dog af hvilken Beskaffenhed var denne Hvile? Jeg havde blandt de Sager, der omgave mig som et Chaos i det snevre Rum, opdaget en Flaske Laudanum, der i Forbindelse med en Æske Chinin havde udgjort vort Feltapothek. Ved en god Dosis Laudanum, som jeg tog om Morgenen efter mit tarvelige Maaltid, frembragte jeg en kunstig Søvn, der kunde vare flere Timer. Muntre, brogede Billeder omgjøglede mig da i Drømme; jeg følte hverken Kulde eller Smerte, jeg var følesløs, jeg var lykkelig. Men naar jeg vaagnede

op, traadte den nøgne Virkelighed med ſine Kvaler beſto grellere frem for mig. Der laa jeg med ſtive, næſten lamme Lemmer, de eneſte Klædningsſtykker, ſom de røveriſke Pawneer havde ladet mig beholde, ſtrækkede ikke længer til at beſkjærme mig mod Kulden i det Fri, og en Bøffelhud kaſtet om Skulderen maatte bøde paa det Hele. Ni Dage havde jeg levet paa denne Maade, da jeg vaagnede tidlig om Morgenen og følte mig ude af Stand til at bevæge mig ſaa meget ſom at hente Træ til Ilden. Jeg overtænkte mismodig min Stilling, Redning ad naturlig Vej ſyntes mig ikke mere mulig; uden at have fattet nogen egentlig Beſlutning ſatte jeg Opiumsflaſken for Munden og drak næſten Flaſken ud. Snart derpaa faldt jeg i en ſtærk Bedøvelſe, ſaa at jeg ſelv for Drømme var utilgængelig. Hvorlænge jeg har ligget ſaaledes, veed jeg ikke; da jeg vaagnede, var det mørk Nat. Stormen tudede og ryſtede raſende Teltſtangen, ja overdøvede næſten Ulvenes Hyl; en brændende Tørſt nagede mig og mine Fødder vare ſtive af Kulde. Med Møje fik jeg den næſten udgaaede Ild blæſt i Brand og vædede mine tørre Gummer med Snee. Da Tørſten var ſtillet, følte jeg en glubende Sult, og kaſtede mig over det raa frosne Bøffelkjød; det ſmagte mig fortræffelig; uden at tænke paa Fremtiden riſtede jeg det ene Stykke efter det andet paa Kullene og fortærede idetmindſte tre Dagsrationer. Henimod Morgen følte jeg mig lettere, Skydommen var ſom ved et Trylleſlag forſvunden. Støttende mig paa min Bøsſe vandrede jeg atter lidt omkring, Bevægelſen virkede velgjørende paa mig, og i faa Dage var jeg ſaa vidt, at jeg kunde begive mig til en nærliggende Høj og kaſte et Blik ud i det trøſtesløſe Fjerne. Som mine ſvage Kræfter toge til, ſaaledes tog ogſaa mit lille Forraad af Levnetsmidler af; jeg maatte tænke paa at tilvejebringe ny paa en eller anden Maade; thi at haabe længer paa Hjælp eller Efterretning fra Miſſionen, indſaae jeg at være en Daarſkab; jeg var fattet paa at maatte tilbringe den hele lange Vinter paa dette Sted. Tanken var mig ubehagelig, dog mindre foruroligende; thi ſaalænge Ulvene ikke ſultede ihjel, maatte de føde mig. Jeg havde rigtignok endnu ikke taget min Tilflugt til deres Kjød; men Sult er et godt Middel mod Vammelhed, og det koſtede mig albeles ingen Overvindelſe for første Gang at tygge mig træt paa det ſejge, ſenefulde Kjød, der havde en betydelig Lighed med Sollelæder og manglede alt, hvad der lignede Fedt. Da jeg første Gang havde holdt dette mærkværdige Maaltid og fundet, at det bekom mig fortræffelig, da følte jeg mig frejdig og vel tilmode; thi mit Spiſekammer var nu paa eengang rigt, og af Kugler og Krudt havde jeg Overflod. Ved Solens Opgang behøvede jeg blot at løfte det lille Forhæng for mit Telt, for at finde et ſikkert Bytte i nær Af-

ſtand. Kun den mindſte og bedſte Deel af den fældede Ulv, erklærede jeg for godt Bytte. Jeg har forøvrigt ved denne Lejlighed overtydet mig om, hvad jeg ellers ikke havde troet, at disſe Dyr æde deres egne Kamerater; thi allerede den næſte Morgen kunde jeg være vis paa at finde den ubenyttede Deel fortæret lige til de adſprædte blanke Knokler. Saaledes havde jeg levet i 19 Dage, og havde gjort 19 Snit i min Kalender-Stang, da jeg en Eftermiddag henimod Aften vadede mig gjennem Sneen hen til den lille Høj. Idet jeg ſpejdede om til alle Sider, opdagede jeg til min ſtørſte Skræk to menneſkelige Skikkelſer, der kom nord fra og bevægede ſig i Retning af mit Telt. Skjøndt jeg ſaalænge ikke havde ſeet noget Menneſke, var det naturligt, at Synet af dem fyldte mig med Skræk, thi de kom fra en Egn, hvorfra jeg kun kunde vente de røveriſke Pawnee'r. Var det Pawnee'r, ſaa maatte de ikke finde mig uforberedt i mit Telt, jeg maatte oppebie dem i det Fri, ſøge at udfinde deres Henſigter og Sindelag og forøvrigt være beſluttet paa at ſælge min Skalp ſaa dyrt ſom muligt. Jeg havde kun omtrent en Time til at træffe mine Foranſtaltninger; havde de nemlig førſt naaet det Punkt, hvor jeg ſtod, og hvorfra de kunde overſee mit lille Rige, ſaa var det for ſeent at ſkjule mig ſelv for deres ſkarpe Øjne. Ufortøvet vendte jeg derfor tilbage til Teltet og bevæbnede mig med ſaa mange Vaaben, ſom jeg kunde ſlæbe. De øvrige Vaaben ſkjulte jeg under Tæpperne, lagde Træ til Ilden, ſaaledes at der ſtod en ſtadig Røgſøjle op af Kaminaabningen, og forlod baglæns Teltet, efterat have lukket Forhænget ſaaledes, at det ſaae ud, ſom om det var ſkeet indenfra.

Sandy Hill Creek var kun 100 til 150 Skridt fra Teltet og flød i en Halvcirkel omkring min Lejrplads. Den havde høje med Krat bevoxede Bredder, hvorhen jeg maatte begive mig for at finde et Skjul. Jeg ſatte nøjagtig mine Fødder i det ſamme Spor, ſom jeg havde gjort om Morgenen, da jeg hentede Vand fra Floden. Paa Iſen kunde jeg gaae uden at efterlade mig noget Spor og kom paa denne Maade ſporløſt hen til det Sted ligefor Teltet, hvorfra jeg kunde ſee alt, hvad der foregik deromkring. Længe laa jeg og lurede, min indre Bevægelſe gjorde mig ufølſom for Kulden, ſkjøndt mine Hænder næſten frøs faſt til den kolde Bøſſepibe. Nu dukkede Hovederne af de to Vandrende op bag Højen, og efter nogle Minuters Forløb ſtode de paa Toppen, hvorfra de iagttoge min Bolig og øjenſynlig raadſloge med hinanden. Jeg fulgte med Øjnene deres mindſte Bevægelſer og kunde ikke holde mig for at ſkjælve, da jeg ſaae, at de kaſtede deres Bøffelhuder tilſide, traf deres fyldte Pilekoggere frem paa Bryſtet og ſtrammede Strengene paa deres Buer. Deres fjendtlige Henſigter vare umiskjendelige; jeg

forudsaae, hvad der ventede mig, hvis jeg ikke gik af med Sejren; men jeg var rustet og vidste, at deres Liv tilhørte mig, saasnart de kom mig paa Skuds Afstand. Jeg turde ikke lade dem undkomme, hvis jeg ikke vilde see dem i Løbet af nogle Dage vende tilbage med en heel Horde af deres Kamerater. Efterat de havde vexlet nogle Tegn med hinanden, skiltes de ad, hvorpaa den Ene fulgte mit efterladte Spor, der førte lige ned til Teltet, medens den anden sneg sig med Øjnene mod Jorden i en Bue omkring Teltet. De Spor, der førte ned til Vandet, undersøgte han omhyggelig, dog syntes han beroliget, efterat han havde overbevist sig om, at det ene førte ned til Floden og det andet tilbage igjen. Lydløst nærmede han sig sin Kamerat, der bevogtede Teltets Aabning med Buen i den venstre Haand og en Pil i den højre. Intet Ord blev vexlet mellem dem; den sidst Ankomne løftede en Finger i Vejret, gjorde Søvnens Tegn, idet han lagde Hovedet paa Siden i sin højre Haand, pegede dernæst paa den ophvirvlende Røg, stillede Buen i Jorden foran sig, tog Pilen mellem Læberne og gjorde med Hænderne Tegn til at skyde, hvorpaa han atter tog sin Bue og Begge lagde Pilen paa Strengen. En Gysen gjennemfoer mig; havde jeg virkelig endnu været i Teltet, saa havde jeg været fortabt; kun alt for godt havde jeg forstaaet deres Tegn: „Der lever her kun een Mand, han ligger derinde og sover ved Ilden, nogle Pile ere tilstrækkelige til at sikkre os det rige Bytte.“ Saaledes vare deres Tanker; de stillede sig Begge saaledes op, at de hurtig paa hinanden affendte Pile maatte træffe lige paa Lejet, efterat være gaaede igjennem det stramt spændte Teltlæder.

„Doctor!“ raabte her pludselig Fortælleren, idet han greb sin Kamerat ved Skulderen og pegede med den anden Haand ud i det Fjerne, „vend Deres Blik tilvenstre forbi den første Høj og De vil see en Skov, lad derpaa Deres Øje følge den mørke Skovrand, ved Enden af den seer De nogle mørke Punkter, der ligne enkeltstaaende Buske — det er Bøfler!*)“ Den gamle lidenskabelige Doctors Jagtlyst kom i Bevægelse, saa meget mere som han saae Ryttere fra Vogntoget sprænge frem lige mod den Egn, hvor en lille Hjord gamle Bisoner magelig gik og plejede deres Ro i det høje Græs. „Hurra, Bøflerne!“ raabte den ivrige gamle Herre, idet han saae til Hanen paa sin Bøsse og Begge sprængte afsted i fuldt Firspring. I vild Jagt at indhente de opskræmmede Bøfler paa Muldyr, vilde naturligvis være en Umulighed; man forsøgte derfor dækket af Højene ubemærket at komme dem paa

*) Bos americanus bliver paa det americanske Continent urigtig kaldt Buffalo, Bøffel.

Skudvidde. Dog, enhver af de 12 eller 16 fremstormende Skytter søgte naturligvis at komme først for Skud, for at faae Æren af at have nedlagt den første Bøffel; man lagde ikke Mærke til Vinden og tænkte ikke paa de sky Bisoners skarpe Organer, og da Selskabet drejede om det sidste Hjørne af Skoven, nød de den Glæde at see den lille Hjord i fuld Flugt i en Afstand af ¼ Mil. Doctoren var den første, der brød Tavsheden, idet han skjød sin Bøsse af og tilføjede med komisk Alvor: „Nedlagde jeg end ikke den første Bøffel, saa har jeg dog før alle de Andre sigtet og skudt paa en saadan!" En Skoggerlatter, hvori den godmodige gamle Doctor selv deeltog af fuld Hals, var Lønnen for hans Indfald, og det hele Jagtselskab vendte Dyrene og red slukøret tilbage til Vogntoget.

I utallige Hjorde opfylde Bøflerne de store Prairier vest for Missouri og udstrække deres Vandringer lige fra Canada ned til Kyststandene ved den mexikanske Bugt og fra Missouri til Klippebjergene. Det er at antage, at Hovedmassen af disse Dyr regelmæssig om Foraaret vandrer nord paa og om Efteraaret atter trækker sig tilbage til de varmere Egne; vel finder man enkelte, der om Vinteren ved Yellowstone-Flodens Kilder og endnu længere nord paa opsøge deres Næring under den dybe Snee, ligesom ogsaa andre, der om Sommeren afgnave det af den tropiske Sol udtørrede Græs i Texas, dog er det sædvanlig kun faa og i Regelen gamle Tyre, der allerede ere for stive eller dovne til at følge deres yngre Kameraters sorte Colonne. I Maanederne August og September trække de af det friske Foraarsgræs vel nærede Bøfler sig sammen i Hjorde og det i saadanne Masser, at Sletten ofte, saalangt Øjet naaer, er sort af dem og man kun kan bedømme deres Antal ved at beregne efter Kvadratmil det Terrain, som Dyrene bedække. Tusinder og atter Tusinder trække sig sammen i vilde brogede Hobe, Støvet hvirvler op i Skyer fra de stampende Hove, naar Tyrene glubsk anfalde og bekæmpe hinanden; et dybt, hult Brøl birrer uafladelig gjennem Luften som en fjern Torden. Uger ja Maaneder kan Jægeren til denne Tid vandre over de øde Stepper uden at træffe paa noget friskt Spor af en eneste Bison, og fører Tilfældet ham ikke paa en Hjord, der undertiden i flere Dage formelig spærrer ham Vejen, saa kan han betragte Steppen som uddød. Faa Uger bringe imidlertid en Forandring med: de store Hjorde opløse sig, sprede sig til alle Sider og bringe overalt Liv i den endnu for kort Tid siden saa uhyggelige Eensomhed. Snart møder man enkelte Bøfler, der rolig græsse og betænksomt feje Jorden med det lange Skjæg, snart smaa Flokke, der ligge magelig i Græsset og tygge Drøv, eller overgiven lege

med hverandre og derved udføre de pudsigste Bevægelighed; eller ogsaa seer man disse magelige Dyr i lange Rækker følge deres gamle dybt nedtraadte Stier, ad hvilke de komme til de bekvemmeste Overgange over Floder og Bjerge eller til sumpede Enge, hvor de opfriske deres gamle Væltepøle eller grave sig ny. Med komisk Alvor opsøger ved en saadan Lejlighed Hjordens anførende Tyr et Sted i Lavningen, der svarer til hans Ønsker, og har han fundet et saadant, saa lægger han sig paa Knæerne og begynder at rode Jorden op med sine korte tykke Horn. Ved at skrabe med Fødderne og stange med Hornene skaffer han Grønsværet og den løse Jord tilside, og danner paa denne Maade et tragtformigt Hul, der hurtig samler Vand. I dette Hul lægger sig nu det af Hede og Mosquitoer plagede Dyr og borer og vælter sig lidt efter lidt dybere ned i Morabset. Har det nu faaet Nok af denne Nydelse og stiger op af Mudderbadet, saa ligner det ikke længer noget levende Væsen; det lange Skjæg og de pudsede Haar ere forvandlede til en drivende Muddermasse, og de rullende Øjne ere i bogstavelig Forstand det Eneste, der i den vandrende Jordklump er blevet tilbage af den statelige Bøffel. Næppe er Pølen forladt af den ene, før en anden følger efter, og saaledes bliver hele Hjorden ved, indtil de alle bære Mærket af dette ejendommelige Bad paa Skuldrene, hvor det tørrer sammen til en fast Skorpe.

I tidligere Tider, da Bøflerne paa en Maade udgjorde Indianernes eneste Husdyr, var ingen Formindskelse bemærkelig i de umaadelige Hjorde; tvertimod, de trivedes og formerede sig paa de yppige Græsgange. Men nu ankom de Hvide til disse Egne; de blødhaarede store Pelse behagede dem, det fede Bøffelkjød var efter deres Smag og af Handelen med begge Dele paa de civiliserede Lande lovede de sig stor Vinding. Der blev først hos Steppeboerne opvakt Begjærlighed efter de Hvides glimrende eller bedøvende Frembringelser, derpaa blev der budt dem en Ubetydelighed af disse Producter for deres Jagtbytte, og saa begyndte Ødelæggelsen. Tusinder af Bøfler bleve nedlagte for deres lodne Pelses og velsmagende Tungers Skyld, og i faa Aar var en betydelig Formindskelse i deres Antal paafaldende kjendelig. Den sorgløse Indianer tænker ikke paa Fremtiden, han lever kun i Øjeblikket og dets Nydelser; der behøves hos ham ingen Opmuntring mere; han vil vedblive at jage Bøfler, indtil den sidste har overladt ham sin Klædning. Sikkert nok er den Tid ikke længer fjern, da de imposante Hjorde endnu kun ville leve i Erindringen, og 300,000 Indianere, berøvede deres Underhold og drevne af den frygtelige Hunger, ville i Selskab med Millioner af Ulve blive en Landeplage for den tilgrændsende Civilisation og som saadan blive udrydbede. Mangfoldige ere Bøflens

Fjender og blandt dem er Indianeren den farligſte; ligeſaa mangfoldige ere de Maader, paa hvilke den maa ligge under for ſine Forfølgere.

Bøffeljagten er for Prairie-Indianerne en Beſkjæftigelſe, ſom ikke blot yder dem deres Underhold, men tillige gjælder for dem ſom den ſtørſte Fornøjelſe. Beredne paa flinke og udholdende Heſte, der for ſtørſte Delen ere indfangede ſom vilde fra Steppen, ere de iſtand til at indhente alt Vildt paa Sletten, og ſætte i Særdeleshed en Ære i, fra Heſten at kunne anbringe deres dræbende Skud med Sikkerhed og med den ſtørſt mulige Hurtighed paa en flygtende Hjord. Har Indianeren til Hensigt at jage en Bøffelhjord ind, ſaa befrier han ſig og ſin Heſt fra alle mulige undværlige og tyngende Gjenſtande. Klæder og Sadeltøj kaſtes bort, kun en 40 Fod lang Line, flettet af raat Læder, er bunden om Heſtens Kjæber og ſlæber, kaſtet over Halſen, i hele ſin Længde bagefter paa Jorden. Den tjener ſom Tøjle; men tillige til at bringe Heſten deſto hurtigere i Rytterens Vold igjen efter en Styrtning eller andet Uheld.

Jægeren fører i ſin venſtre Haand Buen og ſaa mange Pile, ſom han bekvemt kan holde, i den højre en ſvær Pidſk, med hvilken han ved ubarmhjertige Slag driver den rappe Heſt ind i den flygtende Hjord op paa Siden af en feed Ko eller ung Tyr. Den lærvillige Heſt fatter let ſin Rytters Hensigt og uden at trænge til nogen ſynderlig Hjælp eller Ledelſe ſætter den tæt ind paa det udvalgte Bytte for at give Jægeren Lejlighed til at ſende Pilen lige til Fjærene ind i Bøflens Flanker. Næppe har den ſtramme Bueſtreng ſurret og næppe er det ſkarpe Jern kommen i Berøring med det fede Kjød, ſaa fjerner Heſten ſig fra det ſaarede Dyr med et voldſomt Spring, for at undgaae det raſende Dyrs Horn, og et andet bliver udſøgt til Offer. Saaledes gaaer Jagten med Stormens Fart hen over Sletten, indtil Heſtens Trætheb tvinger den vilde Jæger til at holde inde med ſin umættelige Jagtlyſt. De ſaarede Bøfler have imidlertid adſkilt ſig fra Hjorden og ligge udmattede eller udaandende paa Jorden. Jægerens Koner ere fulgte efter i hans Spor og ſætte ſig ſnart i raſk Beſkjæftigelſe med at flaae Byttet og tage de bedſte Stykker Kjød ſamt Huden med hjem til deres Wigwam, hvor Kjødet bliver ſkaaret i ſmalle Strimler og tørret, og Huden garvet paa en ſimpel Maade. Naturligvis bliver den allerſtørſte Deel af Byttet overladt Ulvene, der altid kunne antræffes i bethdelig Mængde bagefter Bøffelhjorde.

Da Bøflens lange Pandelok hænger ned for Øjnene ſom et Slør og hindrer den i at ſee, ſaa bliver det derved Indianeren ſaa meget lettere ſelv uden Heſt at gaae paa Jagt efter den. Han trækker da en

Ulvehud over sit Hoved og Legeme og, idet han skyder sine Vaaben frem foran sig, gaaer han i Bugter løs paa sit Maal. Naar da ikke Vinden pludselig vender sig og forraader den forklædte Indianer, saa lykkes det ham sikkert at krybe lige hen til en Bøffel og dræbe den, uden at den øvrige Hjord bliver forstyrret i sin Ro. Selv Bøssens Knald bryde disse Dyr sig ikke om, saa længe de med deres fine Lugteorganer ikke opdage et Menneskes Nærværelse, og en velroutineret Jæger er istand til at fælde flere Bøfler i en Hjord med sin Kugle uden derved at forstyrre de andre i deres Ro; selv den Saaredes Dødsrallen bringer i det højeste kun en eller anden til nysgjerrig at løfte sit mankede Hoved ivejret nogle Momenter, for derpaa straxt igjen at tage fat paa Yndlingsbeskjæftigelsen, at græsse. Til alle Aarstider bliver den arme Bøffel efterstræbt, selv da, naar Sneestormen har overtrukket Lavningerne med et tykt Tæppe og den yndede Jagt tilhest er bleven umulig. Kun langsomt formaaer da Hjorden at rode sig igjennem den flere Fod dybe Snee, hvorimod den sindrige Indianer, der har bundet brede flettede Sneesko paa sine Fødder, indhenter uden at bryde igjennem den tynde Skorpe den møjsommelig vadende Kæmpe og støder den ned med Landsen. Paa denne Maade offres flere Bøfler til ingen Nytte. Den umættelige Jagtlyst og Udrøddelseskrigen mod Steppernes Pryd er saaledes i fuld Gang; ingen Tanke om Skaansel vil opstaae, før den sidste Bøffel, snart derpaa den sidste Rødhud og med ham hele det nordamerikanske Continents Naturpoesi er forsvunden.

Seent naaede Bøffeljægerne med Doctoren i Spidsen Lejren, hvilken denne Dag var slaaet op mellem Walnut Creeks Kilder og Deer Creek, altsaa omtrent i Midten af Cross Timbers (6), en Skovstribe, der er en højst paafaldende Fremtoning i disse Regioner. Denne Skovstribe begynder allerede ved Arkansas og trækker sig i en Strækning af over 400 Mil i sydvestlig Retning, hvorved dens Brede varierer mellem 5 til 30 Mil. I deres hele Udstrækning vise disse Cross Timbers samme Characteer. Træerne, for største Delen lave Ege, staae saa langt fra hinanden, at Vogne magelig kunne kjøre imellem dem; Jordbunden er sandet og ufrugtbar, og kun i Nærheden af større Floder gjennemskjære enkelte Bække Skovsletterne, hvor da Egene straxt faae en kraftigere og højere Vext og taale Græs i deres Nærhed. Hvor Regnstyl havde udgravet Bunden, seer man fast rødligt Leerjord, gjennemtrukken med hvide Gibsstriber, der vedblive at tiltage efterhaanden, som man drager længere mod Vest, indtil man endelig kommer til den uhyre Gibsregion, der begynder ved Rock Mary og Natural Mounds. Disse Cross Timbers danne paa en vis Maade Grændsen mellem de Lande, der egne sig til Cultur, og de ufrugtbare Stepper — mellem de civiliserede

og de vilde Mennesker. Thi øst for denne naturlige Grændse er der talrige Kilder og Bække, der forene sig til smaa Floder og føre deres Vand deels til Canadian, deels til Witchita, efterladende sig ovevalt Frodighed og Yppighed. Stolte Træer i deres yppigste Pragt spejle sig i disse Floder, og ubeskrivelig skjønne blomstrende Enge bekrandse Bredderne. Vest for Cross Timbers derimod udstrække de store Sletter sig i deres Eensformighed, men ogsaa i deres hele Storhed. Den Vandrendes Øje leder der forgjæves efter et Bjerg, ved hvis Fod han kunde tænke sig en sprudlende Kilde; det er kun de golde Levninger af en Højslette, der maa tjene Vandreren som Landkjende og som lig Piller rage ivejret hist og her, og staae som storartede Beviser paa, hvor ødelæggende Naturen kan virke i Aartusinder. Ingen Trægruppe fryder der det rastløst søgende Øje eller indbyder den Trætte til Hvile i sine Skygger, kun en enkelt saadan vil findes paa Flodernes Bredder. Vandløbene, der flyde oven paa et Gibsleje, ere blandede med Bittersalt, de smaa gode Kilder aagre karrigt med deres Skat og allerede efter et kort Løb ere deres sidste Draaber indsugede af Sandet.

Den næste Dagmarch bragte os i Nærheden af Deer Creek (Hjortebæk), en lille Flod, der fører sine krystalklare Vande til Canadian og ikke uden Grund har faaet dette Navn. Fede Hjorte bleve af det larmende Tog skræmmede op af deres bløde Leje i det høje Græs, hvorfor de brøde op fra deres Skjul, satte let over de mange Slyngplanter og ilede ned til Floden, hvor de skjulte sig i den tykke Skov ved Bredden. Skarer af Kalkuner spankede statelig omkring i Lysningerne og brystede sig stolt med den udbredte Hale, der i Solens Straaler glimrede i alle Regnbuens Farver; men forskrækkede af Vognenes Rullen flygtede de rask med langstrakte Halse ind under Torne og tætte Buske, hvor den lurende Jæger kun kunde slutte sig til deres Nærværelse af en sagte Raslen i Løvet. Der var nu Vildt i Overflod for Haanden, muntert knalbede Bøsserne nær og fjern og det før saa velordnede Tog var langstrakt ja næsten opløst. Ingen formaaede at bekæmpe sin Jagtlyst paa et saadant Revier, og hist og her i det Fjerne kunde man see de enkelte Skytter og hvorledes de pustende banede sig Vej over hele Marker af Brombærranker. I en behagelig Stemning laa om Aftenen de forskjellige Grupper omkring paa Teltlærredet, lovpriste den fortræffelige friske Dyresteg, der forsvandt for den stærke Appetit, fordrive de besværlige Insekter med Tobaksskyer og fortalte hinanden Historier om det kjære fjerne Hjem. Undertiden istemte En den Vise, han som Barn havde lært af sin sorte Barnepige, og det hele Chor faldt kraftig ind, saa at Sangen lød gjennem Skoven og over Engene,

og bragte den ſørgmodige Hornugle og den røveriſke Cahota til at holde inde med deres vilde Concert. Men Løvfrøerne og Græshopperne ſtemte i med og den lille Flod (Deer Creek) accompagnerede med ſagte Mumlen de hjemlige Sange.

IX.

Fortſættelſe af Eventyret ved Nebraska. — Luftſpejling (Mirage). — Natural Mounds og Rock Mary. — Gibsregionen. — Gibshulen. — Doctorens Bjørnejagt ved Gila. — Den ſtore Prairie.

Overgangen over Deer Creek blev let iværkſat; flere Vanſkeligheder frembøde Bækkene, der, udſpringende fra en Mængde Kilder i denne Egn, fra alle Kanter flyde til Deer Creek, og hvis dybt udſkyllede Lejer hyppig lagde os Hindringer i Vejen. En jevn Stigen af Landet var bemærkelig, og da Vejen gjennem Croſs Timbers næſten var tilbagelagt og Skoven blev tyndere, havde Øjet igjen en fri Udſigt over det vide foranliggende Landſkab, der atter havde Lighed med lange rullende Bølger. En god Dagmarch blev tilbagelagt fra vort Overgangsſted over Deer Creek til det Sted, hvorfra vi først kunde ſee Rock Mary og Natural Mounds, en Gruppe golde, ſtejle Høje paa den ſkovløſe Slette. Nogen ſynderlig Afvexling i Omgivelſer havde til dette Punkt ikke været bemærkelig; ſtadig det ſamme ſaftige Grønne i Prairierne og de ſamme knortede Ege i Skovene, den ſamme jevne Vej og de ſamme afmaalte Skridt af Træk- og Ridehyrene.

„Doctor!“ raabte Naturalieſamleren til den forudilende Botaniker, „hvis De vil ride langſommere og holde Skridt med mit Dyr, ſamt ſige mig, hvor jeg ſlap i Fortællingen af mit Eventyr, da vi bleve afbrudte af Bøflerne, ſaa vil jeg igjen optage Traaden, forudſat at De gider høre paa mig.“ „Ganſke viſt veed jeg, hvor De endte,“ ſvarede livlig Doctoren, idet han holdt ſit Muldyr an, til han var kommen paa Siden af Fortælleren: „De blev afbrudt der, hvor de to Indianere ſtode og ſkjøde ind i deres Telt, medens De ſelv laa paa Lur og iagttog de ſnedige Røvere.“ — „Nu ja, jeg ſad i Sneedriven og kigede gjennem Straaene, der ſtak igjennem Sneen, paa deres mistænkelige Væſen. Blodet ſtandſede i mine Aarer og jeg hørte mit Hjerte banke, da jeg ſaae de Vilde hver ſende 4 eller 5 Pile raſk efter hinanden ind i Teltet; i dette Øjeblik havde jeg Lejlighed til at bemærke med hvilken

Kjærlighed Menneſket hænger ved Livet ſelv i den meeſt trøſtesløſe Stilling. Intet rørte ſig indenfor de tynde Lædervægge; Indianerne lyttede og nærmede ſig forſigtig Forhænget for Døraabningen. Den Ene lagde ſin Bue tilſide, greb ſin Tomahawk og lagde ſig paa Knæ foran Aabningen, medens den Anden med Pilen paa Strængen ſtod Vagt nogle Skridt derfra. Jeg ſpændte Hanen og havde allerede den Knælendes klippede Hovedſkal paa Kornet i det Øjeblik, da han ſtrakte ſin Haand ud efter Forhænget. Hvor ſagte Hanens Knæk end var, ſyntes de dog at have bemærket det. De ſtudſede, idet de kaſtede deres Blik ſpejdende omkring. Den Knælende var mig nu mindre farlig, jeg forandrede derfor mit Sigte, ſaa at den Andens blottede Bryſt blev mit Maal og gav Ild. I ſamme Øjeblik, ſom jeg trykkede af, maa Indianerens ſkarpe Blik have opdaget mig, thi han ſprang lynſnart til Siden; men Kuglen havde dog ramt ham og han faldt til Jorden med et høit gjennemtrængende Skrig. Den Anden var ſprungen op, men kun for at faae en Ladning Dyrehagl i Anſigtet og Halſen og uden at give nogen Lyd ſtyrtede han om ved Siden af ſin ſtønnende Kamerat. Mine Fjender vare nu døde eller uſkadelige, men en ubeſkrivelig Følelſe af Fortvivlelſe overfaldt mig, da jeg rigtig blev mig bevidſt, hvad jeg havde gjort og hvad der maaſkee endnu ventede mig. Efterat jeg igjen havde ladet mit Gevær, nærmede jeg mig langſomt den blodige Scene. Skrækkelige Syn! der laa de Begge for mig i deres Blod, hvor de for faa Minutter ſiden havde ſtaaet i deres fulde Livskraft. Men ſandt nok, hvad foranledige dem til ſnedig at overfalde en Mand, ſom de endnu aldrig havde ſeet og ſom endnu mindre havde tilføjet dem noget Ondt? De vare blevne et Offer for deres egen Rovbegjærlighed. Den unge Knøſes livløſe Legeme laa udſtrakt foran mig, Tomahawken var falden ham ud af den ſlappede Haand, det dræbende Bly var trængt ind i hans Hals og Øjne og havde frygtelig forbrejet hans broncefarvede Anſigt. Jeg drejede ham om paa den anden Side for at undgaae det ſkrækkelige Syn og vendte mig til den Saarede. Det var en ældre Mand, hans lange, ſorte Haar bedækkede næſten aldeles hans Anſigt, af hvilket to Øjne lynede mig imøde med det vildeſte Had Ild. Kuglen var gaaet under den venſtre Skulder ind gjennem Bryſtet, om dødelig eller ikke, kan jeg ikke ſige; men det blødende Saar og Smerten, ſom hans Stønnen og Tænderſkjæren forraadte, opvakte min Medlidenhed. Jeg bøjede mig ned over ham og ſøgte ved Tegn og enkelte Ord at gjøre mig forſtaaelig og meddele ham, at jeg vilde bære ham ind i mit Telt, vaſke og læge hans Saar, varme ham med mine Tæpper og pleje ham, naar jeg derved kunde vinde hans Venſkab og Troſkab. Han forſtod min Hensigt og en vild Glæde lyſte pludſelig op

i hans Anſigt, medens han ved ſit indianſke: Hau, hau! gav ſit Bifald tilkjende. Jeg blev meget glad derover; jeg haabede at ſkulle redde den Ulykkelige og vinde en tro Ven og Ledſager i ham under min ſkrækkelige Eenſomhed. Da jeg vilde ile ind i mit Telt for at gjøre nogle Forberedelſer til den Saaredes Modtagelſe, kaldte hans høje Stønnen mig tilbage; han vinkede, at jeg ſkulde nærme mig, pegede med den venſtre Haand paa den højre Arm, der var kommen ind under ham, og gav mig ved Tegn tilkjende, at jeg ſkulde trække den frem. Uden Miſtanke knælede jeg ned hos ham, men næppe berørte jeg hans Arm, før den med Kniven bevæbnede Haand lynſnart foer frem fra ſit Skjul under hans Legeme, og idet han med den venſtre greb mig i Siden, førte han med den højre to Stød raſt efter hinanden mod mit Bryſt. Støbene vare førte med ſtor Sikkerhed, men med ringe Kraft; jeg afværgede dem begge med min højre Arm og idet jeg med den venſtre trak min Kniv, ſom jeg paa Indianervis bar bagpaa, ſtødte jeg den hævngjerrige Indianer den flere Gange i Bryſtet. Han rallede ſagte, en Blodſtrøm ſtyrtede ud af hans Mund, hvorpaa han ſtrakte ſig ligeſaa lang han var — og jeg var atter alene, alene i den golde vinterlige Ørken, alene med to Lig! Da jeg rejſte mig op, følte jeg varmt Blod løbe ned ad min Arm og nu ſaae jeg først, at jeg ſelv var ſaaret. Ved at afparere Knivſtikkene, havde jeg førſte Gang faaet Æggen over min Underarm i hele dens Længde og ved det andet Stød, havde Spidſen truffet min Arm paa ſamme Sted, dog kun let." Ved diſſe Ord ſtrøg Fortælleren det røde Flonels-Ærme tilbage og viſte Doctoren og de andre Ryttere de to Ar, der endnu vare tydelige paa den brunede Arm.

„Saarene have kun været lette," bemærkede Doctoren efterat have kaſtet et Kjenderblik paa de betegnede Steder, „de ere dog godt lægte, bedre end det lod ſig vente under ſaadanne Forhold."

„Natten der fulgte paa denne ſkjæbneſvangre Dag," fortſatte den Fortællende, „var den ſtrækkeligſte i mit Liv og jeg var nær ved at blive vanvittig. De to Lig laa kun faa Skridt fra mig og ſelv laa jeg paa mine Tæpper og kølede mine Saar med Snee. Paa Ro eller Søvn var der ikke til at tænke; thi Ulvene, der ved Lugten af det friſke Blod vare blevne drevne til deres højeſte Raſeri, hylede græsſelig omkring mig og havde ikke tillabt mig at lukke et Øje, ſelv om mit indre Oprør ikke havde været tilſtrækkeligt til at bortjage ethvert Spor af Søvn. Flere Gange fyrede jeg med Piſtolerne ud i den mørke Nat for at fordrive de hungrige Bæſtier, dog blev der tilſidſt intet Andet tilbage for mig end taalmodig og hengiven i min Skjæbne at oppebie Dagens Frembrud. Ved førſte Daggry ſtyndte jeg mig at ſkaffe de to Døde bort, for derved tillige at ſkaffe Ulvenes farlige Selſkab ud af

min umiddelbare Nærhed; herved maatte det imidlertid tillige være min Opgave at lade de to Indianere sporløst forsvinde, da jeg ikke kunde vide, om ikke ny Fjender kunde komme denne Vej, i hvilket Tilfælde de blodige Spor øjeblikkelig vilde afgjøre min Skjæbne. Jeg nærmede mig altsaa de livløse Kroppe og fandt den Ene til min største Rædsel i en forandret Stilling og paa den afskyeligste Maade opslænget af Ulvene.

Nøden drev mig til at undersøge Ligene og jeg tilegnede mig nogle Stykker tørret Bøffelkjød, der vare skjulte under deres Belter. Alt Øvrigt, hvad der muligvis kunde bidrage til at forraade mig, snørede jeg sammen med Ligene i deres egne Bøffelhuder, og bragte derpaa den Ene efter den Anden under de største Anstrengelser ned til den nære Flod, hvor jeg gjorde den Aabning i Isen, der tjente mig til Brønd, noget større, og skjød derpaa Begge ind under den stærke Isflade, saa at Strømmen kunde rive dem med sig. Efterat jeg havde fuldendt dette sørgelige Arbejde, tændte jeg Ild paa det Sted, hvor de to Røvere havde udgydt deres Blod, saa at selv Ulvene maatte tabe Færten deraf under Aftehoben. Om Natten indfandt den sædvanlige Sneestorm sig atter og begravede fuldstændig de sidste Spor, der kunde have ledet til en Opdagelse; Ravnenes høje Skrig blandede sig paa sædvanlig Maade med Ulvenes Hyl, og først nu hengav jeg mig atter til min Følelse af Sikkerhed og Haabet om Redning, saa meget mere som mit Forraad af Levnetsmidler var blevet forøget med nogle Stykker tørret Kjød.

Juletiden nærmede sig, Eensomheden var næsten bleven mig til Bane og mekaniſk fristede jeg min trange Tilværelse; Udørkenen havde for mig tabt sin afskrækkende Egenskab, temmelig ligegyldig tænkte jeg paa Fremtiden og følte ikke mindste Trang til at løfte dens tætte Slør. Det gjorde endog et ubehageligt Indtryk paa mig, naar jeg undertiden opstillede det Spørgsmaal, hvad vel Enden maatte blive paa en saadan Tilstand. Bemodig tænkte jeg da paa Fortiden og vandrede i Tankerne langt, langt tilbage lige til det Øjeblik, da Juletræets Glimmer første Gang havde henrykt mig, omgiven af venlige, kjærlige Mennesker. Mine Juleglæder vare nu af en simplere Art: noget Thee blandede jeg mellem de tørrede Pileblade og glædede mig over den Duft, som de frembragte i min Pibe, medens jeg laa paa Ryggen og saae op igjennem Teltets Røghul. Gjennem dette saae jeg den stjernebelyste Himmel. Stjernerne blinkede og funklede som ligesaa mange Lys, ofte syntes de endog ligesom jeg selv at dirre af Kulde og saae dog ligesaa venlig ned til mig, som før i det sorgløse Hjem. — Da jeg den næste Morgen traadte ud i det Fri, faldt mig strax i Øje en Flok Prairie-Høns, der sad i Træerne ved Flodbredden. Hjertet bankede i mig af Glæde,

medens jeg tænkte paa den Juleſteg, jeg havde ivente. Efter et ſaa langt Affavn og efter ſaa længe at have levet af det modbydelige Ulvekjød, var naturligvis min ſandſelige Attraa efter menneſkelig Føde ubændig. Jeg underſøgte min Riffel vel vidende, at de ſky Fugle ikke vilde lade mig komme ſig ſaa nær, at jeg kunde bruge en Hagelbøſſe. En ſtolt Hane var indenfor min Kugles Rækkevne, en uimodſtaaelig Begjærlighed drev mig imidlertid til at forandre min Stilling ſaaledes, at jeg maaſkee kunde ſkyde to paa een Gang, da knagede en ſkjult Green i Sneen under min Fod og de lækkre Høns fløj deres Vej.

Det var en af de første Dage i Januar, at jeg laa indſvøbt i mine Tæpper i en Middeltilſtand mellem ſove og vaage, da jeg pludſelig midt paa Dagen blev vækket op af mine Drømmerier ved Lyden af menneſkelige Trin og tillige ved det indianſke Anraab: Antarro-hau! (Holla, min Ven!) I et Nu vare Vaabnene i mine Hænder og jeg ſvarede ſtrax paa ſamme Maade; men før jeg var kommen hen til Udgangen af Teltet, traf den yndigſte Muſik af følgende paa Engelſk udtalte Ord mit Øre: „Du er i en ſlet Stilling, Ven!“ „Kom herind!“ raabte jeg til den Fremmede ude af mig ſelv af Glæde. Forhænget hævede ſig og ind krøb, ikke ſom jeg havde formodet en hvid Bæverjæger eller rejſende Mormon, men en Indianer af et ligeſaa ſnavſet ſom vildt Udſeende og med en 5 Fod lang Bøſſe i Haanden. Da jeg mistroiſk gjorde en afværgende Bevægelſe, raabte han til mig: „Du kan tale Engelſk til mig, jeg forſtaaer Dig nok.“ „Du er dog en Indianer,“ ſvarede jeg. „Min Fader var hvid,“ ſvarede han, „min Moder var rød, og jeg ſelv foretrækker at være Indianer. Jeg er af Ottoe'rnes Stamme og befinder mig med mine fem Kamerater og vore Koner paa Hjemvejen fra Jagten ved Nebrasca til vore Wigwams ved Council Bluffs. Røgen af din Ild har lokket os herhen. Vor Lejr er i en dyb Slugt to Mil herfra og ſnart ville mine Kamerater ſtøde til mig. Hvis Du vil, ſaa drag ind i mit Telt og følg med os til vor By ved Miſſouri; Vejen er lang og der ligger megen Snee. Vi maae gaae; thi vore Dyr ere belæsſede med Bytte og der vil kun være en lille Plads tilovers for dine Sager. Vore Koner ville binde Mokkaſins om dine Been, ſaa at Du ikke ſkal komme til at ſkjære dine Fødder tilblods i den ſkarpe Snee. Tag en Beſlutning og ſig, hvad Du vil; men giv mig først Noget at ſpiſe, jeg er ſulten.“ — „Jeg kjender Ottoe'rne ſom de Hvides Brødre,“ ſvarede jeg ham, „jeg vil drage med Dig om det ſaa ſkulde være til Verdens Ende. Hvad din Hunger angaaer, ſaa vil jeg ſtille hele mit Forraad til din Raadighed. Her er først to friſke Kjøller af en Prairie-Ulv, de ere vel ikke overdreven fede, men hvis Du er ligeſaa ſulten ſom jeg, ſaa vil Du nok

lange til dem. Her er endnu en Bid tørret Bøffelkjød, her noget Hestefoder (Majs) og hvis Du holder af Salt, saa behøver Du kun at stikke Haanden ned i denne lille Sæk, den er fuld deraf." — „Ulvekjød er slet Føde," svarede Indianeren, hvis Navn var Louis Farfar, „vi Rødhuder spise det kun i yderste Nødsfald eller bruge det som Lægemiddel mod Tandsmerter og Gigt, dog jeg er sulten, giv kun hid." Med disse Ord skar han tynde Strimler af de omtalte Køller, lagde dem paa Kullene og udfyldte Tiden, der gik med til Ristningen, med at tygge det tørre, men velsmagende Bøffelkjød. Louis Farfar havde endnu ikke endt sit Maaltid, før to ny Ankommende meldte sig, krøbe ind til os og opfyldte fuldstændig det lille Telt. Det var ligeledes to Vilde, der venskabelig rakte mig deres Hænder over Ilden. Den første, en gammel rynket Krigers ved Navn Wo-nes-hee, gned sine Hænder, kastede sit Tæppe af Skulderen, trak sin Tomahawk samt en med blaa Perler stukken Læderpung ud af sit Belte i den Hensigt at foretage den vigtige Handling at røge som Tegn paa det velvilligste Sindelag. Jernhammeren paa Stridsøxen var udhulet som Pibehoved, et fint Rør gik igjennem det lange Skaft og saaledes kunde det farlige Vaaben tillige benyttes til den fredeligste Tidsfordriv.

Medens Wo-nes-hee nu stoppede sin Pibe med Tobak og Kine-ke-nick, en Blanding af Sumak-Blade og Pilebark, henvendte jeg min Opmærksomhed paa hans yngre Kamerat. Denne var en Mand af kæmpemæssig Størrelse og dertil kraftig og vel proportioneret bygget. Hans Haar var klippet temmelig kort og ved omhyggelig Pleje bragt til at staae ivejret, medens de flettede Skalplokker (paa Hovedhvirvlen) hængte langt ned ad den nøgne Ryg. Hans Ansigt var prydet med sorte Striber og trods det vilde Udtryk i hans Træk syntes jeg aldrig at have seet en smukkere Indianer. Hans Navn var Wa-ki-ta-mo-nee eller den tykke Soldat; han var en af Ottoe'rnes berømteste Krigere og mangen Skalp, der prydede hans Skjold, fortalte om hans tappre Bedrifter. Ved Siden af sin Egenskab af frygtelig Krigere havde han Ord for at være en stor Medicinmand, det vil sige: Læge og Troldmand. Min ulykkelige Stilling, men i Særdeleshed Ulvekjødet syntes at vække hans Medlidenhed; thi da den gamle Wo-nes-hee rakte mig sin brændende Pibe, stak Wa-ki-ta-mo-nee sin Haand ud gjennem Teltaabningen og fremdrog en frisk, blodig Hjorte-Bagfjærding, som han havde liggende udenfor Teltet, og kastede den med et godmodigt Nik hen til min Side. Der blev nu tilberedt et Maaltid, som jeg syntes aldrig at have smagt Mage til. Farfars skarpe Næse havde lugtet noget Tælle, som laa mellem mine øvrige Sager og som oprindelig var ført med som Vognsmørelse; heraf blev der smeltet noget i Panden,

for af Hjortekjødet at tilberede en ordentlig Steg, og det lykkedes godt; thi ikke blot duftede den, men den havde endog en saa fin Velsmag, at det forekom mig, som om jeg aldrig havde smagt noget Bedre. Vi spiste, vi røgede og spiste igjen, og kun faa Ord og Tegn bleve vexlede imidlertid. For hvert saftigt Stykke, som jeg afskar, velsignede jeg i Tankerne mine rødhudede Redningsmænd, der strax ved deres Indtrædelse i Teltet og uden Tanke om Vinding havde sagt: „Du er sulten, her er Mad; Du maa her gaae tilgrunde, drag med os; Du er syg, vi ville pleje og klæde Dig," og dog vare de i de fromme Missionairers Øjne kun forvorpne Hedninger, uværdige til som den ringeste Tjener at leve i deres Selskab!

Ovenpaa Maaltidet fulgte en Kaffe af brændt Hestefoder, der atter blev krydret af den gamle Wo-nes-hee's fra Mund til Mund vandrende Pibe. Derpaa gjorde vi Aftale for næste Dag, hvorved vi kom til den Overeenskomst, at mine indianske Venner ved Daggry skulde indtræffe hos mig i hele deres Styrke og tage mig og alle mine Sager med til deres Lejr. Jeg maatte fra dette Øjeblik betragte deres Telt som mit Hjem og dem selv som mine tro Stalbrødre i Liv og Død. Med et hjerteligt Levvel forlode de brave Rødhuder mig henimod Aften for at vende tilbage til deres mere beboelige Wigwams i den dybe Slugt, og jeg havde altsaa kun een eneste Nat endnu at tilbringe alene paa Steppen.

Med hvor ganske forskjellige Følelser viklede jeg mig ikke denne Aften ind i mine Tæpper! Længe laae jeg og tænkte over Skjæbnens Omskiftelser. For faa Timer siden hjemløs, hjælpeløs og overgiven til den visse Undergang — og nu! Jeg havde kunnet juble af Glæde over den Tanke at være reddet og atter blandt Mennesker. Rigtignok vidste jeg ikke, hvor længe jeg vilde blive nødt til at leve hos de Vilde, men jeg maatte i hvert Fald prise mig lykkelig over, at jeg havde truffet paa Mennesker, der ikke syntes at være istand til noget Forræderi, og som betragtede mig som en Broder. Jeg betragtede ogsaa dem som mine Brødre, saalænge jeg levede i deres gjæstfri Midte lige til det Øjeblik, da jeg til Afsked hjertelig trykkede deres brune Hænder og læste i deres sorte lynende Øjne en inderlig Bemodighed over vor Skilsmisse, og jeg er vedbleven at være deres Broder lige til denne Dag.

Da den lille Skare den næste Morgen stødte til mig, havde jeg sammenbundet alle de Sager, der tilhørte mig og min tidligere Rejsefælle, i Pakker; med den meest levende Interesse betragtede jeg de øvrige mig endnu ubekjendte Medlemmer af Karavanen, som de Een for Een traadte frem forat slutte Venskab med mig. Foruden de allerede

Nævnte var der endnu Schin-ges-in-ki-nee, en ung Krigər, Scha-ho-ka-ta-ko, en Knøs paa atten Aar, Søn af den gamle Wo-nes-hee, og den unge Wa-ki-ta-mo-nee, Søn af Medicinmanden og ligeledes en kraftig Yngling. En Sværm Kvinder fulgte i beskeden Afstand Mændene og gave sig, saasnart de vare ankomne, strax ifærd med det Arbejde, at læsse alle de omkringliggende Sager paa den Vogn, som havde tilhørt min tidligere Kamerat, og som stod halvt begravet i Sneen. De forglemte Intet, selv det stivfrosne Teltlæder blev skaaret af over Sneen og kastet ovenpaa de øvrige Sager. I hvilken Hensigt den lille Vogn blev læsset, fik jeg først rigtigt Begreb om, da de unge Mandfolk samt Fruentimrene spændte sig for den og deels trækkende, deels skydende bag paa fore afsted med den under Jubel og Glædesskrig i Retning af deres Lejr. Jeg selv gik langsomt bagefter i Selskab med de gamle Krigere og havde intet Andet at bære end mine Vaaben. Da vi vare komne op paa Højen, kastede jeg til Afsked et Blik tilbage paa det Sted, hvor jeg havde udstaaet saa Meget og været omgiven af saa mange Farer. Jeg trak Bøffelhuden tættere om mig og ilede derpaa over den knittrende Snee efter den forangaaende Trop." — Saa langt var Fortælleren kommen, da vi drejede ud af den med Egekrat bevoxede Slugt, og den vide Slette atter laa udbredt for vort Syn. Efter lang Tids Forløb saae vi nu atter Prairien forene sig i det Fjerne med Horizonten. Den vidtudstrakte Grændselinie blev kun afbrudt af Natural Mounds, en Gruppe Høje i Skikkelse af Sukkertoppe eller Høstakke. Disse toge sig højst interessant ud i den Luftspejling (mirage), der netop fandt Sted i dette Øjeblik, idet de forvandledes i de forunderligste Figurer og snart syntes at stige op af en vid Sø, snart at hænge ned fra den lyse, klare Horizont *).

Den mærkværdige Straalebrydning ved Horizonten i de vestlige Regioner bliver snart for den Rejsende et bekjendt Fænomen, der skaffer ham mange Timers Underholdning paa hans eensomme Sti. Men Tantaluskvaler bereder det den Uerfarne, der væder sin brændende Tunge med den sidste Draabe varme Vand af Læderflasken og møjsommelig slæber sig videre gjennem den nøgne vandløse Ørken; pludselig udbreder der sig en stor Sø for den Tørstiges Øje og hæver hans sunkne Mod; Trægrupper og Buske bekrandse i det taagede Fjerne den hinsidige Strandbred; Siv og Vandplanter rage hist og her op af Vandfladen og opmuntre ham til at fordoble Skridtene for endelig at naae det tilsigtede Maal. En opstrømmet Antilope sprænger i Kraft af samme

*) Angaaende »mirage« sammenlign Alexander Humboldt „Ansichten der Natur" I, S. 223.

Sandſebedrag med lange Spring afſted i Retning af Vandet, men den flygtige Hov træffer ingen Modſtand i de formeentlige Bølger; ſnart ſeende ſig ſky omkring, ſnart beſkrivende ſmaa Kredſe flyver det opſtræmmede Dyr over den tørre ſtøvede Jordbund. Skuffet og haabløs maa da den arme Vandrer ſee paa Luftſpejlingen foran ſig, Søen er der endnu, et dirrende Bølgeſlag er endog bemærkelig, men de forunderlige Skikkelſer, hvori den flygtige Antilope uafladelig forvandler ſig, tilraaber ham ſpottende: „Det er kun optiſt Bedrag.“ Næppe har Dyret gjort de første Spring i den bedrageriſke Sø, før det begynder at voxe og blive større og større, indtil det tilſidſt viſer ſig ſom en kæmpemæsſig Bøffel, der i en trodſig og truende Stilling ſeer ſig tilbage; Kæmpedyret bevæger ſig videre, og atter begynder det at voxe, indtil det bliver til en lang formløs Skikkelſe. Midten af det tilſynelabende Legeme bliver efterhaanden tyndere og tyndere, den ſpøgelſeagtige Skikkelſe ſønderrives og i de fjerne Dunſter ſynes man at iagttage, hvorledes to Billeder bevæge ſig over hinanden. Det underſte forſvinder ſom oftest først, medens det øverſte atter mere og mere antager Antilopens Skikkelſe, der, efterat have naaet den modſatte Bred, med langſtrakt Hals bøjer ſig ned til Kronen af Træerne. Dette er det forunderlig afvexlende Spil af Luftſpejlingen i Stepperne. Snart ere Skov, Sø og Rør forſvundne, og det Eneſte, der er blevet tilbage af Luftſynet, er Antilopen og Vandreren, den første uafladelig ſtrejfende omkring i det tørre, varme Sand, den ſidſte forgjæves ſpejdende efter en Kilde.

Blikket kunde nu atter uhindret ſvæve hen over den vide Flade, der laa foran os ſom et Hav i majeſtætiſk Ro. Enkelte udtørrede Vandløb-Senge maatte endnu af og til overſkrides, dog dannede disſe ingen ſynderlige Hindringer; thi iſtedenfor den tidligere ſandede Leerjord laa der nu under Jordbundens Overflade en faſt rød Sandſteen (7), der havde kunnet byde Tidens Tand og det vildtſtyrtende Vand ſaa megen Modſtand, at dybe Slugter ikke havde kunnet danne ſig, ſaaledes ſom paa Øſtſiden af Croſs Timbers. Mex ſelv Klippen havde maattet give efter for Aartuſinders Indflydelſe og var paa enkelte Steder udhulet; der, hvor haardere og uføjeligere Aarer gjennemkrydſede den haarde Sandſteen, ſaae man de mærkværdigſte Former og Figurer, mange endog ſaa regelmæsſige, at man friſtedes til at antage dem for Menneſkeværker, udhuggede i et overgivent Lune med kunſtfærdig Mejſel. I Særdeleshed iøjnefaldende var Udmundingen af en ſaadan Fordybning i en ſtørre, hvor paa en flad Sandſteensflette et Antal Kupler hævede ſig ivejret og ſelv i Nærheden toge ſig ud ſom kæmpemæsſige Urner eller Vaſer. Det var teglſteensrøde Figurer af Sandſteensklippe,

der havde en Højde af 8 til 10 Fod og paa de omfangsrigeste Steder maaskee et Tvermaal af 4 til 6 Fod. Paa en bred rund Fod stode svagere Søjler, der toge betydelig til i Omfang opad og derpaa fra den største Brede pludselig løbe spidst til opefter, hvorved ligesom Laaget til Vasen dannedes. Vor Vej førte forbi dette Sted og traf sig derpaa henimod Natural Mounds. Steppens store Fladhed, der ikke afbrydes af Nogetsomhelst, gjorde, at Højdegruppen syntes os nærmere, end den virkelig var. Mil paa Mil blev tilbagelagt, og allerede sænkede Solen sig dybt i Vesten, da Vogntoget snoede sig norden om Rock Mary gjennem Højene og slog Lejr paa den vestlige Skraaning, hvor en Bæk allerede længe havde forraadt sig ved enkelte fremragende Cottonwood-Træer paa dens Bredder. Natural Mounds, af hvilke det fornemste bærer Navnet Rock Mary, danne en Række af sukkertopformige Høje, der i Retning fra Nordvest til Sydost ligge enkelte og adskilte fra hinanden. De ere alle omtrent lige høje, vel henved 80 Fod, og bedækkede med et horizontalt Lag rød Sandsteen. Tilsyneladende ere de Levninger af en tidligere Højslette, der ved enkelte i samme opretstaaende Klippeblokke er bleven bevaret for fuldstændig Undergang, hvilket maaskee ogsaa kan sluttes deraf, at der vest for dem paa den jevne Flade hæver sig en Søjlerække, der bestaaer af regelmæssige over hinanden liggende Sandsteensblokke. Ved Synet af dem har man næsten ondt ved at komme til den Overbevisning, at Naturen virkelig har opført, eller rettere ved en tidligere Forsthyrrelseskatastrofe ladet blive tilbage disse, om end ikke imposante, saa dog højst overraskende Mindesmærker. Der kan vel endnu staae en 12 eller 14 større og mindre Stykker af disse Søjler, som imidlertid stadig opløses mere og mere af Tiden. De største have en Højde af omtrent 25 Fod; nogle bestaae af ensformige, mægtige Kvadersteene, medens andre med den samme Højde kun have et Tvermaal af 2 til 3 Fod og om kort eller lang Tid ville styrte sammen.

En krystalklar Kilde rislede i Nærheden af denne Colonade over et fast Sandsteenslag. Den sulmede snart op til en lille Bæk, næret af andre Aarer, der overalt skjøde sig op i Steenlaget. Den lille Bæk bliver en lille kraftig rindende Flod ved sin Udmunding i Canadian River. Her var Grændsen mellem det ferske og saltholdige Vand, og allerede den næste Dag betraadtes Gibsregionen (8), der med Rette betegnes som den største paa Nordamerikas Continent og som kun i Udstrækningens Længde (efter Darwin) overtræffes af de store Gibslejer i Chili paa Sydamerikas Vestkyst. I en Brede af 50 Mil begynder dette Leje allerede ved Arkansas og trækker sig i sydvestlig Retning over Canadian, forbi Kilderne til Red River, udbreder sig da over en

Deel af Højfletten (Llano Estacado), berører til samme Tid Colorado-Floden og trækker sig hen over Floderne Brazos og Pecos; altsaa i en Længde af mindst 400 Mil. Alle Steder, hvor Gibsen paa denne Strækning kommer for Dagen, viser den sig i enhver tænkelig Formation. Snart danner den hvide Aarer, der gjennemkrydse det røde Leer i de dybtudhulede Flodsenge, snart alabastlignende Klippemasser, der ligge ved Slettens Overflade og fremvise store Aabninger og Spalter, saa at man med Lethed formaaer at stige ned i deres Skjød; derhos ogsaa klare, fintbladede, spathagtige Selenit-Tavler, der ikke sjelden i en Tykkelse af 2 Tommer have et Fladeindhold af flere Kvadratfod, saa at det vilde være let at forarbejde store Vinduesstaader af saadanne Stykker. Med saadanne tynde Tavler finder man i Stæderne, der beboes af Pueblo-Indianerne, Efterkommerne af de gamle Azteker, ved Rio Grande, alle Lysaabninger paa Husene lukkede, og disse Skiver have derhos den Fordeel, at de tilstede Beboerne fri Udsigt, hvorimod de ere aldeles ugjennemsigtige udenfra. Vandet i ovennævnte Floder, der have deres Udspring i disse Gibsregioner, har gjennemgaaende en Affmag af Magnesia og Soda, der paa enkelte Steder er saa stærk, at Vandet derved bliver ubrikkeligt og Nydelsen af det ikke uden Virkning paa Legemet. Derfor skynder ogsaa Enhver, der staaer paa Randen af denne Ørken, sig saa meget som muligt med at tilbagelægge Vejen over en Landstrækning, hvor Synet af det klare, kjølige og dog ubrikkelige Vand er langt mere sejgpinende end den Tanke, at skulle gjøre mange møjsommelige Dagmarcher gjennem en aldeles vandløs Prairie.

Det var derfor ikke uden de nødvendige Forsigtighedsregler, at vort Rejseselskab forlod den sidste ferske Kilde ved Natural Mounds. For saa lidt som muligt at være henviist til det bittre Vand, bleve alle Dunke og de til den Hensigt medtagne Fade, endog Kjøkkenredskaberne fyldte med godt Vand, og da Alt var beredt til Opbrud og Dyrene vare vandede og stode opsadlede omkring, da saae man endnu de enkelte Medlemmer ile ned ad Skraaningen, kaste sig ned ved Kilderne og i lange Drag nedskylle den for dem saa dyrebare Drik, som om de i Bevidstheden om den kommende Nød paa Dage og Uger forud vilde slukke deres Tørst.

Endelig kom da vort Tog i Bevægelse. Vejen paa den uoverskuelige Slette var fortræffelig, Natural Mounds og Rock Mary bleve tilbage i det blaa Fjerne, og uhindret som paa det hvide Hav kunde Øjet rundtomkring følge den Linie, der dannedes af Horizonten og Prairien. Det var en ny og ukjendt Scene, dog for ny til at opvække Andet end den almindelige Interesse. En ophøjet Ro og Døds-

ſtilhed herſkede overalt. Selv Vognenes Raslen ſyntes død i denne Uendelighed.

Rytterne havde adſkilt ſig fra Toget og rede ligegyldige over det korte, haarde Græs. Fare for at fare vild var ikke længer forhaanden, thi der behøvedes næſten en Dagsrejſe for at faae en Gjenſtand ud af Synskredſen. Omendſkjøndt nogle Røgſøjler ſtege op i Veſten og gave Tilſtedeværelſen af menneſkelige Væſener tilkjende, ſaa vare de dog ſaa langt borte, at enhver Forſigtighed var overflødig, da en ſtørre Trop Kiowa- eller Comanche-Indianere ikke vilde have været iſtand til at nærme ſig ubemærket paa 3 Mil. De ſmaa Bølgninger og Højninger, der viſte ſig hiſt og her, vare blottede for al Vegetation, men Tuſinder af funklende Gniſter lokkede de brændende Solſtraaler ud af Jordbunden. Mange bleve derfor lokkede til at ride hen til ſaadanne Steder og ſøge efter Skatte, men ved nærmere Underſøgelſe fandtes det at være halvgjennemſigtige, ſpathartede Brudſtykker af Gibs. En lille Trop af disſe Ryttere, der, forbyſet i en ivrig Samtale, havde ladet Dyrene ſkridte ud og derved vundet et betydeligt Forſpring for det langſomme Tog, gjorde Holdt ved en ſaadan glimrende Høj. Fourageerſtrikkene bleve bundne til Enden af Tøjlerne og kaſtede paa Jorden, ſaa at de ſlæbte langt efter Dyrene, medens de gik omkring og græsſede, og det blev beſluttet at hvile indtil Toget kom. Den utrættelige Doctor ſøgte efter Planter, medens Geologen tappert ſlog løs med ſin Hammer paa det glimrende Steenlag. Topografen gav ſig til at notere nogle Lavninger i Sletten paa Kortet, og Naturalieſamleren puſtede og ſvedte over at vælte ſtørre Gibsblokke, for at lokke Firbeen eller Slanger ud af deres ſikkre Skjul og ned i Spiritusflaſken. Næppe var Doctoren kommen op paa Toppen af Højen, før han udbrød i Glædesraab og kaldte paa de Andre. „Kom herop, Alleſammen!“ raabte han, „Jorden er her ſpaltet, ſaa at vi kunne ſtige dybt ned i den.“ Disſe lode ikke længe vente paa ſig og fandt virkelig en bred tragtformig Aabning i Jorden, der havde en Dybde af 12 Fod og hvori fandtes Indgange til andre Spalter længere nede. Efterat den første Overraſkelſe var forvunden, blev der gjort Anſtalt til nærmere at underſøge den mørke Hule. Den ru, alabaſtlignende Gibsformation i Væggen frembød tilſtrækkelige Holdepunkter for Hænder og Fødder; i kort Tid var det lille Selſkab ſteget derned og forſøgte nu at trænge gjennem de underſte Indgange ind i de næſte Grotter; men der var bælmørkt overalt, og tætte Spor af vilde Dyr i Sandet paa Bunden gjorde det utilraadeligt at gaae længere ned i disſe Huler paa Lykke og Fromme. Et Lys, ſom heldigvis fandtes i en Jagttaſke, blev tændt, og efter nogen Raadſlagning frem og tilbage, beſluttede En ſig

endelig til at gaae foran, medens Kamerateme fulgte efter. Han trøb paa Knæerne ind i den næste Gang med Lyset i den ene og Revolveren i den anden Haand. Den snevre Sti førte gjennem et kort Stykke ind i et højt, rummeligt Gemak, hvis hvælvede Loft hvilede paa to uregelmæssige Søjler. Denne iskolde Grotte indeholdt, skjønbt den kun var lille, dog smukke, maleriske Dele og Former. Her hængte drypsteensagtige Gibsmasser ned fra Loftet, hist hævede sig gjennemhullede, krusede Klipper op fra Gulvet, her var Væggen spaltet fra øverst til neverst, hist viste sig atter Mundingen til et Rør, der var for snevert til at kunne passeres af et Menneske, og ved enhver Bevægelse, Beskuerne gjorde i Grotten, viste sig ny og interessante Dannelser. Trods den svage Belysning glimrede de hvide Klippemasser i den som en Bygning af skinnende Snee og Is. Alle Gange, der udmundede i denne Hvælving, førte ud til Dagslyset, dog vare Aabningerne kun store nok for Ulve og vilde Katte. Flere saadanne Gemakker i Gibsslottet bleve dernæst gjennemsøgte, uden dog at fremvise videre Mærkværdigheder; kun i et, som forøven havde en vid Aabning, fandtes Resterne af en Bøffel, der sandsynligvis, medens den græssede i en tæt Hjord, maa være kommen det farlige Sted for nær og støbt derned af sine Kamerater, hvorefter Ulvene have erklæret den for godt Bytte. Skjønbt denne underjordiske Vandring for de fire Eventyrere var noget Uventet paa et saadant Landstrøg, saa manglede der dog, for at sætte Kronen paa Nydelsen, en underjordisk Bjørnejagt i de mørke Huler. Af denne besynderlige Anskuelse var navnlig den gamle Doctor, da Alle atter havde samlet sig i det første kølige Rum, for at oppebie Hovedtrainets Ankomst. „Men, kjære Doctor, hvad vilde de have gjort, hvis nu en dygtig Bamse var rykket Dem ind paa Livet?" spurgte en af Selskabet. — „Jeg vilde som en fornuftig Mand have dræbt Bjørnen," gav Doctoren til Svar. „I kjende endnu ikke Noget til, hvilket stort Held jeg har paa den Slags Jagtfarter! Dog lad mig fortælle Eder det. Da jeg for to Aar siden deeltog i Opmaalingen af den mexikanske Grændse, traf det sig, at vi paa længere Tid havde opslaaet vor Lejr i Nærheden af de gamle Kobberminer. Som forstaaer sig af sig selv, strejfede jeg hver Dag omkring i den nærmeste Omegn, for at berige mit Herbarium, naturligvis aldrig ubevæbnet; thi Bjørne og Indianere ere ikke Sjeldenheder i disse Egne, og da min Revolver var mig for tung, nøjedes jeg med at medtage en lille simpel Tertserol. En ung Mand af Opmaalingskommissionen, som, i Forbigaaende sagt, var en ligesaa god Jæger som jeg selv, tog en Dag den Beslutning at bevæbne sig med en Bøsse og ledsage mig. Snakkende og botaniserende dreve vi omkring i de vilde Slugter og det, hvorpaa vi mindst tænkte, var en Bjørnejagt. Da vi saaledes havde slidt os igjennem en Strækning

Buskads og traadte ind paa en lille Lysning, kunne I foreſtille Eder, hvilken Forſtrækkelſe, der greb os, idet vi pludſelig befandt os i mindre end tyve Skridts Afſtand ligeoverfor en gammel ſort Hunbjørn. Den ſtod ved et ſtort Træ paa Bagbenene med tilbagelagte Ører og grinende Tænder. Dens ſmaa lynende Øjne hvilede ſnart paa os, ſnart paa det tætteſte Sted i Træet, hvor en Bjørnunge ſad ſammenkrøben paa den pudſigſte Maade mellem nogle tætte Grene — Grunden til, at den Gamle ikke rørte ſig af Stedet, men lod det blive ved en udforbrende Brummen. At løbe vor Vej, ſkammede vi os ved, og derhos var jeg alletede i Tankerne ifærd med at tæmme den lille laadne Gut i Træet, medens min Jagtfælle, ſom han ſenere fortalte mig, ligeledes i Tankerne allerede nød Skinkerne af den Gamle. Vor Aftale var ſnart truffen. Min Kamerat valgte den biſtre Fjendes Hoved til Maal for ſin Bøſſe, jeg holdt min Tertſerol ſaaledes, at Kuglen maatte fare hende lige gjennem Hjertet, og paa een Gang gave vi Ild. I ſamme Nu, ſom det knaldede, gjorde Hunbjørnen frygtelig fnyſende to Sæt løs paa os, men vendte øjeblikkelig tilbage til Ungen, der var falden paa Hovedet ned af Træet, og forſvandt med den i Buſkene. Min Kamerat og jeg ſaae forbavſede paa hinanden, forſøgte at lee vor Forſtrækkelſe bort, og benede derpaa affted til Lejren det bedſte, vi havde lært. Det var en Dumbriſtighed at angribe Bjørnen, i Særdeleshed da den var i Ledtog med ſin Unge; men jeg gad nok ſee den, der havde gjort et heldigere Skud end vi To gjorde; thi havde en af vore Kugler ramt og ſaaret Uhyret, ſaa vilde vi næppe ſaaledes have ſluppet med Skrækken." — Alle gave naturligvis den gamle muntre Doctor Ret og hævede hans Mod til Skyerne, hvilket fremkaldte den muntreſte og overgiveneſte Stemning i hele Selſkabet. Der blev leet og ſunget til ikke ringe Forbavſelſe for nogle ny Ankommende, der havde opdaget de græſſende Dyr, men ingen Ryttere, og nu lyttende rede omkring den lille Høj, fra hvis Indre leende og ſyngende Stemmer tonede dem imøde. Denne Legen Skjul varede imidlertid ikke længe; der havde ſnart oppe ved Nedgangen til Underverdenen ſamlet ſig et nyt Selſkab, ſom rakte de Opklattrende en hjælpſom Haand, og til Tak derfor bleve proppede med Fortællinger om de ſtrækkeligſte Eventyr i Underverdenens Trylleha ve.

Rejſen over Gibsregionen varede 5 Dage. Mangelen af godt Vand blev i Særdeleshed i den ſidſte Tid følelig, da det medtagne Forraad var gaaet op og Enhver maatte føje ſig i den ubetvingelige Nødvendighed, at ſtille ſin Tørſt paa bedſte Maade med det bittre Vand. Desværre gjorde Nydelſen af dette Vand ikke blot Tørſten værre, men fremkaldte dertil hos hele Selſkab et almindeligt

Ildebefindende, hvorved Spiserne, allerede ubehagelige nok iforvejen paa Grund af Affmagen, bleve endnu mobbydeligere. Under saadanne Omstændigheder var det forklarligt, at det sædvanlige gode Humeur forsvandt, og Enhver trabskede fortrædelig sin Vej, om end taalmodig og uden Knurren. Endnu to Dagsrejser før Antelope Hills, Grændsen for Gibslejet og tillige den østlige Grændse mellem det nordlige Texas og Indianer-Landene, havde, som det syntes, Formationen allerede undergaaet en Forandring; thi de smaa Ophøjninger vare ikke længer som sædvanlig bedækkede med Brudstykker af Gibs, men med fossile Østersskaller. Kun paa en kort Strækning var denne Forandring synlig og Sletten antog atter samme Characteer, som de i de sidste Dage gjennemrejste Egne. Muldyrene og den lille medbragte Hjord af Slagtekvæg befandt sig imidlertid ganske vel; den salte Bismag var for dem et behageligt Kryderi, og yppigt, om end kun lavt Græs voxede overalt. Skjønbt Vandet kun var sparsomt i disse Egne, saa naaede vi dog hver Aften en Bæk, der leverede tilstrækkeligt Vand og hvis Bredder havde rigelig Næring for Dyrene. Alle disse Vandløb, hvoriblandt Gypsum Creek var det vigtigste, ilede i mange Krumninger deels til Witchita, deels til Canadian; de vrimlede af alle Slags Fisk, blandt hvilke især udmærkede sig den med frygtelige Tænder bevæbnede Næbfisk. Denne tilligemed den bløbskallede Flod-Skildpadde syntes almindeligvis at herske i det vaade Element. Kiowah-Indianerne gjennemstrejfe fornemmelig disse Egne, dog findes ingen bestemt Grændse mellem deres Land og deres vestlige Naboere, Comanche'rnes.

Disse to store Stammer leve paa en venskabelig Fod med hinanden og udstrække deres Røver- og Jagttog fra Shawnee'rnes Bygder til Rio Grande, og fra Colonierne ved den mexikanske Havbugt lige op til Nebrasca eller den flade Flod.

X.

Antelope Hills. — Prairie-Hunden. — Eventyret ved Nebrasca (Forts.). — Vindruer. — Comanche-Indianere. — De vilde Heste eller Mustangs. — Naturalieſamlerens Uheld.

Saaledes naaede vi da Canadian River. Til ſamme Tid, ſom vi bleve vaer af dens brede Spejl, kunde man i det blaa Fjerne lige ſtimte de taagede Antelope Hills. Disſe forſvandt imidlertid atter for vore Øjne, da vi for at komme til Floden maatte lægge vor Vej mellem vilde Høje ned i Dalen.

Hvor forandret blev ikke Flodens Udſeende, da vi kom nærmere! Langſomt væltede den mudrede teglſteensrøde Flod ſig gjennem ſin brede Seng, næppe iſtand til at ſkjule det rullende Drivſand; Hullerne, der maatte fordybes for at opfange Drikkevand i dem, ſkyllede ſtrax igjen til, og lykkedes det endelig at komme i Beſiddelſe af en ſparſom Drik, ſaa vare nogle Draaber tilſtrækkelige til at give os den Belæring, at Canadians Vand, ſom længere nede var taalelig ſtikket til hver Brug, paa dette Sted ikke gav de ſalte Biflober noget efter i Modbydelighed. Dobbelt ſkyndte derfor Enhver ſig med at komme væk fra Antelope Hills, for paa deres veſtlige Skraaning atter at kunne ſvælge i det ſaalænge ſavnede uforbærvede Element.

Antelope eller Boundary Hills, Antilope- eller Grændſehøjene, ere ſex bordformede Bjerge, der hæve ſig henved 150 Fod over Sletten. Deres Form er regelmæsſig, nogle ere ovale, andre runde og ligne kæmpemæsſige Volde. De ere alle bedækkede med en horizontal Plade eller et Lag hvid Sandſteen, der har en Tykkelſe af 18 Fod. Det er uden Tvivl Levninger af Højſletter, ſom her paa en ſaa mærkværdig Maade hæve ſig op fra den uoverſkuelige Slette. Paa enhver af disſe Volde findes Steder, hvor man let kan ſtige op paa Platformen. Udſigten derfra bliver rundt om begrændſet af Horizonten, der forener ſig med den for Øjet næſten forſvindende Græsſlette.

Hvor ſtor og hvor ſtille, hvor ophøjet og dog foruroligende er ikke denne Udſigt! Intet, undtagen den evige bølgeformede grønne Prairie; ſmaa Striber forkrøblet Krat rage hiſt og her op af Lavninger eller Flodſenge, men grønt er Alt, grønt lige til de røde Steder paa Canadians nordlige Bred, Steder, ſom, ved ſtærke Regnſkyl berøvede al Vegetation, viſe de hvide Aarer, hvormed de ere gjennemtrukne, til Skue. Den teglſteensfarvede Flod ſelv kommer fra Sydveſt,

og efter at have beſkrevet en ſtor Bue imod Nord omkring Højene, taber den ſig i øſtlig Retning.

Vejen førte os mellem Højene mod Veſt til en jevn Flade, der pludſelig forandrede Landets Charakteer. Vi forefandt kort fedt Buffalo-Græs, Prairiehunde og ſmaa Damme, ſom tildeels indeholdt rigeligt godt Vand. De fleſte af Dammene og de gamle Flodſenge vare ganſke tørre, nogle af dem vare paa lange Strækninger indfattede med Skov, andre kun paa enkelte Steder af Bredderne bevoxede med Buſke.

Saaledes ſom nylig beſkrevet gik mangen Dagmarche uden Afvexling i Landſkabets Former, og kun ſjelden blev Eensformigheden afbrudt af en enkeltſtaaende koniſk Høj eller en Plateauklippe, hvilke paa Grund af deres Sjelden heb bleve underſøgte med ſaa meget deſto ſtørre Intereſſe.

Et af de mærkværdigſte levende Væſener, ſom findes i Prairierne og paa de med et Sandſteenslag beklædte Højſletter er ubeſtridelig Prairiehunden (Arctomys ludovicianus Aud.), der i Virkeligheden ikke er Andet end et Murmeldyr. De gamle canadiſke Trappere kaldte den førſt petit chien, hvortil den Larm, ſom den plejer at gjøre og ſom ikke er ulig en lille Hunds Gjøen, vel har givet den førſte Anledning; heraf opſtod Navnet Prairiehund, ſom den har beholdt endnu i vore Dage. Til hvilken utrolig Mængde denne frebelige Jordbeboers Colonier ere voxede op, derom kan man førſt gjøre ſig et rigtigt Begreb, naar man Dag ud og Dag ind uafladelig vandrer omkring mellem ſmaa Høje, af hvilke hver betegner en Bolig for to eller flere ſaadanne Dyr.

De enkelte Boliger ligge ſædvanligvis 15 til 20 Fod fra hverandre, og hver lille Høj, der hæver ſig foran Indgangen, kan vel indeholde ſaa meget ſom et godt Vognlæs Jord, ſom efterhaanden af Beboerne er gravet op fra de underjordiſke Gange. Mange have *een*, andre derimod *to* Indgange; en faſt nedtraadt Sti fører fra den ene Hule til den anden, en Omſtændighed, ſom ſynes at tyde paa, at der maa herſke et inderligt Venſkabsforhold mellem diſſe muntre ſmaa Dyr. Ved Valget af en Plads til Anlæggelſen af deres Stæder ſynes Tilſtedeværelſen af kort, kruſet Græs at beſtemme dem, hvilket fornemmelig voxer paa de høje Sletter og tilligemed en Rod udgjør diſſe ſmaa Dyrs eneſte Næring. Endog paa Højſletterne i Ny-Mexiko, hvor i flere Miles Omkreds ingen Draabe Vand er til at finde, gives der meget ſtærkt befolkede Republiker af dette Slags, og da der i diſſe Egne flere Maaneder igjennem ingen Regn falder, og man for at komme til Grundvand maatte grave over 100 Fod i Dybden, ſaa tør man næſten antage, at Prairiehundene intet Vand behøve, men

kunne nøjes med den Fugtighed, som en stærk Dug af og til efterlader i det fine Græs. At disse Smaadyr holde Vintersøvn, er vel næppe at betvivle; thi de indsamle intet Forraad for Vinteren; Græsset omkring deres Huler hentørrer aldeles i Efterſommeren, og Froſten gjør Jordbunden saa haard, at det vilde være umuligt for dem at tilvejebringe Næring paa sædvanlig Maade. Naar Prairiehunden mærker, at dens Sovetid nærmer sig, hvilket sædvanligvis sker i de sidste Dage af October, saa lukker den alle Udgangene paa sin Bolig, for at beskjærme sig mod den kolde Vinterluft, og overgiver sig da til Søvnen, indtil de varme Foraarsdage opvække den til et nyt Liv. Efter Indianernes Udsagn aabner Prairiehunden undertiden, medens det endnu er koldt, sin Hule; men dette er da at betragte som et sikkert Tegn paa, at varme Dage ere snart ivente.

En lille Steppe-Ugle (Athene hypogea Bonaparte) er Medbeboer af disse underjordiske Colonier; den lever paa den fortroligste Fod med den lille Firbenede, dog finder man sædvanligvis kun Uglen i saadanne Huler, der ere forladte af deres oprindelige Beboere. Prairie-Klapperslangen bliver ligeledes hyppig foretruffen i saadanne Byer, en Omstændighed, som har givet Anledning til den fejlagtige Tro, at der bestod et venskabeligt Forhold mellem Dyr, der dog efter Naturens Love maatte staae fjendtlig ligeoverfor hinanden. Ganske vist lyder det giftige Krybdyrs uhyggelige Raslen den Rejsende imøde ud af mangen saadan Hule, men det er Boliger, som allerede længe have været forladte, eller hvis Beboere ere blevne fortrængte, om ikke fortærede af den ubudne Gjæst.

Et mærkværdigt Skue yder en saadan Colonі, naar det lykkes at komme i dens Nærhed uden at blive bemærket af Vagtposterne. Saa langt Øjet kan naae, herſker et bevæget Liv og Røre; næsten paa hver Høj sidder det lille gulbrune Murmeldyr opreist som et Egern, den opadstaaende Hale er i stadig Bevægelse og de fine, gjøende Stemmer af Tusinder forene sig i en formelig Summen. Nærmer Beskueren sig paa nogle Skridt, saa kan han skjelne de Ældre og Erfarnes dybere Stemmer; men snart er alt Liv forsvundet fra Overfladen som ved et Trylleslag. Kun hist og her rager ud af Indgangen til en Hule Hovedet af en Skildvagt, der ved uafladelig udfordrende Gjøen advarer sine Medbeboere om et Menneskes farlige Nærhed. Lægger man sig da ned og iagttager taalmodig og ubevægelig den nærmeste Omgivelse, saa vil Vagtposten snart tage Plads paa Højen foran Døren, og ved uophørlig Gjøen sætte sine Kamerater i Kundskab om, at der ingen Fare er længer. Den lokker derved den ene efter den anden ud af Hulerne op paa Overfladen, hvor da strax det samme Liv mellem disse selskabelige Dyr begynder

paany. Et ældre Medlem af meget sat Ydre aflægger da vel et Besøg hos Naboen, der venter ham paa sin Høj i oprejst Stilling med logrende Hale og gjør Plads for den Besøgende ved sin Side. Begge synes nu ved stiftevis Gjøen at udveksle gjensidige Tanker og Følelser; ivrig underholdende sig med hinanden, forsvinde de i Hulen, men komme efter en kort Tøven atter frem for Lyset og tiltræde i hinandens Selskab en Spadseretour til en fjerntboende Slægtning, hvilken deeltager i Spadseretouren efterat have ydet de Ankommende en gjæstfri Modtagelse. De møde Andre, korte, men lydelige Hilsener finde Sted, Selskabet adskilles og Enhver lægger Vejen hjem til sin egen Bolig. I Timer kan man ligge og iagttage dette stadig vexlende Skuespil uden at blive træt, og man kan ikke lade være at ønske, at man forstod deres Sprog, for at kunne belure deres hemmelighedsfulde Underholdning.

Uden Frygt baner Prairiehunden sig Vej mellem de vandrende Bøflers Fødder; men Jægeren, der ligger i Baghold, behøver kun uforsigtig at røre sig, saa flygter Alt forskrækket ned i de mørke Gange. En sagte Gjøen, som lyder dumpt op fra Jordens Skjød, samt de forladte Høje ere da de eneste Spor af den saa rigt befolkede By.

Kjødet af disse Dyr er velsmagende, dog er Jagten paa dem saa vanskelig og krones saa sjelden med Held, at man ikke gjør Forsøg paa at neblægge noget af dem, undtagen for at tilfredsstille Nysgjerrigheden. Da Prairiehunden næppe opnaaer et stort Egerns Størrelse, skulde der ogsaa temmelig mange Exemplarer til at udgjøre et nogenlunde tilstrækkeligt Maaltid for et lille Selskab, og desuden ruller ofte det skudte Dyr langt ned i den næsten lodrette Hule, før det lykkes at snappe det.

Rundtom grøn Slette; blaat Plateau begrændser hist og her den taagede Horizont; en glødende Vind bevæger Straa og Blomster og hvirvler af og til en smal Søjle af Støv og Græs op til Skyerne; i afmaalte Skridt stampe de pustende Muldyr mekanisk afsted paa den ny Vej; i Tanker eller Drømme hænge Rytterne i Sadlen; Aandedraget falder dem tungt i den trykkende Atmosfære, de kjede sig og ønske blot, at det var Aften. Eensformighed overalt, kun ikke i Naturaliesamlerens Fortælling af sit Eventyr ved Nebrasca, der har lokket mange opmærksomme Tilhørere omkring ham.

„Vejen til Indianernes Lejr kan vel kun have udgjort to Mil," begyndte han, „dog forekom den mig meget lang. Den lille Trop, der gik foran mig, havde banet en Sti i det dybe Snee, og ved at følge den, følte jeg, hvor svag jeg var og hvorledes mine Kræfter forlode mig. En grændseløs Matheid overfaldt mig, og med Fortvivlelse tænkte

jeg paa de lange Marcher, som jeg i de næste Dage skulde tilbagelægge. Min Kraftløshed var ikke undgaaet mine ny Rejsefællers Opmærksomhed, og alene af Hensyn til mig forandrede de deres hele Rejseplan. Deres lille Lejr, der dannedes af 2 Telte, stod i en dyb med knortede Ege bevoxet Slugt ved en Bæk. En behagelig Følelse greb mig, da jeg klatrede ned ad den stejle Skrænt og fik mit fremtidige Asyl i Sigte. Mine Kamerater vare allerede ankomne, den lille Vogn ligeledes, og den brune vilde Skare var ivrig beskjæftiget med at bringe mine Sager ind i Teltene. An-tarro-hau! tonede mig imøde fra alle Kanter, og denne Velkomsthilsen blev af Mændene ledsaget af et velmeent Haandtryk, medens Kvinderne og Børnene nysgjerrig beundrede mig og syntes at føle en vis Tilfredsstillelse over, at der blandt dem befandt sig en Hvid, der var endnu daarligere og tyndere klædt, end de selv. Børnene trak sig bange tilbage for mig, hvilket ikke undrer mig, thi mit Udseende maa virkelig have været afskrækkende; Skæg og Hovedhaar vare sammenfiltrede til een vild Masse, og Huden var mørkebrun af Vejrets og Røgens Indflydelse. Kun Pjalter bedækkede mit Legeme og Rester af Sko vare bundne med Remme til mine Fødder. I denne ikke meget maleriske Paaklædning stod jeg foran de gjæstfri Ottoe'rs Telte. „Wigwam-Pet-sche-Pi-ke!" henvendte Medicinmanden til mig og pegede paa Indgangen til sit Telt. „I Teltet er god Ild," oversatte Farfar, „gaa ind og varm Dine Lemmer, spis og drik med Wa-ki-ta-mo-nee og kom saa ind i mit Telt; der kan Du boe, der kan Du sove, mit Huus er stort nok og varmt." Villig fulgte jeg Opfordringen, krøb ind i Medicinmandens Telt og tog Plads ved hans Side foran den blussende Ild. Rundt omkring os lagde de øvrige Medbeboere sig eller satte sig paa Hug. Den gamle Moder stod beskjæftiget med Madlavningen tæt ved Døraabningen, og ved hendes Side begge hendes Døttre, af hvilke den ene vel kunde være 18, den anden 2 Aar. Husfaderen, hans Søn og Schin-gis-in-ki-nee havde paa indianst Vis beholdt de bedste Pladse for sig, hvad der bekom mig godt, da jeg fik Plads midt imellem dem. Medicinpiben med et Hoved af udskaaren rød Steen gik flittig rundt, og den Tid, der gik med til at lægge Kjødet for, benyttede jeg til at tage en indianst Boligs Indre nøje i Øjesyn. Sexten lange Stænger af slanke Graner vare saaledes opstillede, at de forneden dannede en Kreds af 16 til 18 Fods Tvermaal, medens deres Spidser vare lænede og bundne til hverandre. Omkring dette Stillads hængte Teltlæderet som en Kappe; dette bestod af mange hvidgarvede Bøffelhuder, der vare sammensyede med Sener. Læderet naaede imidlertid ikke heelt op til Spidsen, hvorved et Røghul dannedes; to der anbragte For-

længelser af Teltvæggene, der udenfra kunde ſtilles ved ſærſkilte Stænger efter Behag, dannede en Røghætte. Teltet var befæſtet i Jorden med Pløke, ſaa at de ſtramt ſpændte Sider kunde holde baade Regn og Blæſt ude. Rundtom langs med Stængerne og Pløkene ſtod Indianernes Bohave; de indtoge der den uudværligſte Plads og holdt tillige Kulden ude, ſom paa dette Sted havde letteſt ved at trænge igjennem. Paa det øvrige Gulv omkring det i Midten gravede Ildhul var der udbredt Bøffelhuder, ſom om Natten tjente til Sengeklæder og om Dagen rulledes ſammen og afgave bekvemme Sæder. Ildſtedet var en halv Fod dybt og i en Cirkel af halvtredie Fods Tvermaal; en Bunke glødende Kul og derover nogle Stykker blusſende Brænde udbredte derfra en behagelig Varme over det ſnevre Rum. I Nærheden af Ilden var en gaffelformig Green ſtukken i Jorden, paa denne hvilede en Tverſtang, der naaede over hele Teltets Brede; paa ſelve Tværſtangen hængte over Flammerne det eneſte og uundværligſte Hus- og Kjøkkenredſkab i Skikkelſe af en ſtor Kedel; den øvrige Deel af Stangen var pyntet med vaade Leggins eller Gamaſker og ſønderrevne Mokkaſins.

Saaledes er Beſtrivelſen af et af de Telte, ſom Otto'rne eller rettere alle Prairie-Indianerne føre med ſig paa deres Rejſer. Rigtignok findes hos de forſkjellige Stammer enkelte ſmaa Forſkjelligheder i Indretningen, ſaaledes grave f. Ex. Kioway'erne deres Ildſted to Fod bredt, Comanche'rne derimod, deres nærmeſte Naboer, gjøre Hullet kun halvanden Fod i Tvermaal.

Foruden af de vilde, halvuøgne Skikkelſer beboedes Wa-ki-ta-mo-nee's Telt af nogle gamle og unge Hunde. Husmoderen, en ſmudſig gammel Squaw, havde udelukkende ſin Opmærkſomhed henvendt paa Kedlen og dens Indhold. En Række raat forarbejdede Træſkaale ſtode foran hende, og ved Hjælp af en ſpids Stav fiſkede hun hele Fjerdinger af Vaſkebjørne og halve Kalkuner op af den ſtore Beholder, og forſynede hver af Skaalene med en ordentlig Portion af den vellugtende Spiſe. Hun geraabede under denne Beſtjæftigelſe flere Gange i Klammeri med de tvoagtige Hunde og ſlog væk med ſin Trægaffel paa deres ufølſomme Hoveder, for at holde deres Tænder borte fra Maden. Fordelingen af Kjødet var nu tilende, og jeg fandt mig ſaa rigelig betænkt med fede Stykker, at jeg uagtet min Hunger ikke vilde kunnet fortære dem i to Dage. Det ſmagte mig fortræffelig, hvorhos Medicinmanden ikke lod det mangle paa venſkabelige Opforbringer, men tiltrods for min bedſte Villie kunde jeg dog ikke faae Bugt med den ſtore Portion; jeg ſkjød det Øvrige fra mig, hvorved jeg paa en uſkyldig Maade faldt bethdelig i Agtelſe hos mine gjæſtfri Verter. En ſaadan Opførſel ſtøder

nemlig ſtærkt an mod de indianſke Skikke, og jeg mærkede tydelig nok, at de optoge den ſom en Fornærmelſe. Man lod mig imidlertid i Ro og lod mig næſten uden at tage Notits af mig gjøre mit Indtog i Halvindianeren Farfars Telt. Farfars Bolig adſkilte ſig kun fra Medicinmandens derved, at den var ſtørre og desuden beboedes af færre Medlemmer. Thi foruden Farfar og hans unge ſmukke Squaw, Sche-ne-lo-tøm, vare endnu kun den gamle Wo-nes-hee med Kone og Scha-ho-ka-ta-ko mine Husfæller. Jeg blev Sovekamerat med den unge Scha-ho-ka-ta-ko og begav mig derfor med mine Vaaben hen til hans Leje for at indrette mig det bekvemt. Den gamle Wo-nes-hee lod Piben gaae rundt, og jeg havde efter ſaa lang Tids Forløb atter den Nydelſe at kunne indlade mig paa en formelig Underholdning med et Medmenneſke. Skjøndt jeg af Farfars Ord og Ideer ſnart kom paa det Rene med, at jeg egentlig befandt mig i Selſkab med en Skurk, mod hvem jeg beſtandig maatte være paa min Poſt, fandt jeg dog ingen ringe Fornøjelſe i at underholde mig med ham. Med Skræk blev jeg vaer, at ogſaa her blev gjort Forberedelſe til et ſtorartet Maaltid. Jeg vendte mig derfor til Farfar med de Ord: „Sig Dine Kvinder, at jeg er mæt og at det vilde være mig umuligt at deeltage i den lille Forfriſkning, ſom Du kalder denne Maſſe af Kjød.“ — „Du nyder nu Ottoe'rnes Gjæſtfrihed,“ ſvarede Farfar, „og Du gjør bedſt i at føje Dig i deres Sæder og Skikke, idetmindſte ſaalænge Du er hos dem. Se, jeg har været længe hos de Hvide og leer ad alle Indianernes Daarſkaber; men det er pludſelig faldet mig ind at være Indianer, jeg har taget mig en Squaw og blander mig i Krigs- og Medicinbandſene ſom en fuldblodig Rødhud, man har Tiltro til mig og jeg er anſeet. Naar Du træder ind i en Rødhuds Bolig, ſaa er Piben det Førſte, han byder Dig ſom Tegn paa ſit Venſkab; det Andet er Mad, og jo venſkabeligere Følelſerne, deſto ſtørre Portionerne. Medicinmanden yndede i Dig den udholdende Jæger og Kriger, derfor blev der ogſaa budt Dig et agtelſesfuldt Maaltid, ſaaledes ſom Du ogſaa vil faae et til hos Wo-nes-hee. Din Pligt var det at anerkjende Venſkabsbevisningen ved at fortære den hele Gave, Du har derimod fornærmet Wa-ki-ta-mo-nee, Du har levnet mere end det Halve, Du vil gjøre det bedre i Fremtiden og ſtrax i vore Telte beviſe, at Du nu kjender vore Skikke.“ — „Skal jeg da ikke ſpiſe Eders Træſkaale med?“ ſpurgte jeg utaalmodig. — „Nei,“ ſvarede han ganſke rolig, „dermed vilde Du kun gjøre os en daarlig Tjeneſte; thi det koſter meget Arbejde at udſkjære en ſaadan Beholder.“ — „Da ſkal jeg vel til Straf for, at jeg nylig er undgaaet Hungersdøden, nu æde mig ihjel?“ — „Heller ikke det,“ ſvarede Farfar, „jeg

vil vise Dig en Udvej. Naar Du atter bliver indbudt til at spise i et andet Telt, da tag saa Meget eller saa Lidt til Dig, som Du vil og kan, det Øvrige skal Du stiltiende og uden at genere Dig putte i Din Bøffelhud eller Hue, og bring det kun herhid, saa skulle vi nok hjælpe Dig med at tilfredsstille Medicinmanden." — „Ebers Skikke ere dog en heel Deel forskjellige fra dem i de Forenede Stater," svarede jeg lettet om Hjertet; „men sig mig, hvorledes skal jeg forholde mig, naar der ogsaa her i Dit Telt bliver anrettet en saa uhørt Masse Kjød for mig? skal jeg maaskee bære det, jeg levner, over i Wa-ki-ta-mo-nees Telt?" — „Nej," svarede Halvindianeren, „spis Noget og læg det Øvrige bag Dit Leje, og saaledes, at, naar Du vaagner om Natten, Du kun behøver at lange til det; Nætterne ere nu lange." — Saaledes fortsatte vi vor Underholdning, idet jeg forsøgte at civilisere alle Indianerne, Farfar derimod at belære og undervise mig og indvie mig mere og mere i de indianske Sædvaner. Medens jeg saaledes gik Skridt for Skridt fremad i denne Skole og tilsidst — idetmindste med Hensyn til mit Ydre — kun adskilte mig lidet fra mine Kamerater, maatte jeg dog ofte bemærke for mig selv, at en Hvid har lettere ved at blive Indianer, end Indianeren har ved at tilegne sig den hvide Mands Sæder og Skikke.

Lystig blussede Ilden den første Aften af mit Ophold i Farfars Telt, tørret Bøffelkjød og Bæverhaler sydede og boblede i den mægtige Kedel, og med Undtagelse af en gammel Squaw, der forestod Kjøkkenet, vare alle kvindelige Væsener forsvundne fra vor Nærhed. Med alvorlige, vigtige Miner sade gamle og unge Krigere i en Kreds omkring den blussende Ild, Piben gik fra Haand til Haand; thi der skulde holdes Raad. Medicinmanden førte Forsædet og Halvindianeren agerede Tolk.

Wa-ki-ta-mo-nee tog et langt Drag af den med grønne Andehoveder og hvide Næb af sorte Træpikkere smykkede Pibe, lod Røgen langsomt hvirvle i Kredse igjennem Næsen, betragtede de smaa Tobaksskyer, som de stege ivejret og forenede sig med Røgen fra Ildstedet, og holdt en lang Tale, som naturligvis angik mig, men af hvilken jeg imidlertid ikke forstod et Ord. Ikke desto mindre lyttede jeg opmærksomt til den klangfulde Stemme og til Ordene, der som Musik syntes at smelte sammen i hverandre og som efter Indianerens Oversættelse omtrent vare af følgende Indhold:

„Vejen til vore Wigwams er lang, og naar Fødderne hvile, stikke de dybt i Sneen; Vejen er lang fra Skov til Skov og varer fra Solopgang til Solnedgang. Hestene ere belæsset med Kjød og Skind, vore Koners Rygge med deres Børn; vi maae Alle gaae;

Amerikaneren skal drage med os. Ulvens Kjød har længe udgjort hans Føde, han er udhungret og uden Kraft, han kan om Aftenen ikke naae Skoven, han er træt; han har længe maattet lukke Øjnene, thi Sneen fygede ind i dem; han har maattet holde dem aabne, thi de hvide Ulve truede ham. Amerikaneren maa spise og sove tre Dage og tre Nætter, han maa spise frisk og tørret Kjød, og da kan han gaae, saa at Squaws og Børn ikke lee ham ud.

Vore Koner skulle snøre Mokkasins om hans Fødder og besæste raat Bøffelskind under dem, de afsvedne Græsstubbe ville ellers stikke hans hvide Kjød. Amerikaneren har en kort Flint, men han har lange Kugler. Ponka'en, som vi møde, vil først skyde paa den hvide Broder, den hvide Broder maa være en Ottoe. Lader os rage hans gule Haar af hans Isse, farve Skalp-Lokkerne sorte og rive Vermillion i hans Ansigt, han er da en Ottoe og kan gjøre en Ottoe-Squaw til sin Kone!"

Dette var omtrent Indholdet af Wa-ki-ta-mo-nees Tale. Det var haandgribeligt, at disse Folk meente det godt med mig, og jeg var ogsaa ganske enig med dem, hvad angik den første Deel af Talen; hvorimod de to sidste Forslag fortjente nogen nærmere Overvejelse fra min Side. Mine blonde Lokker vilde jeg under ingen Omstændigheder stille mig ved, ihvorvel de lignede en Bunke Filt; men at løbe omkring med barberet Isse og dertil i Januar, syntes mig endnu farligere end at være udsat for de fjendtlige Ponka'ers og Sioux'ers Pile. Dernæst tænkte jeg ogsaa, at mit skaldede Hoved i Tilfælde af et Sammenstød med disse Stammer kun vanskelig vilde beskytte mig mod at blive skalperet, da jeg jo rejste med deres Fjender Ottoe'rne. Men endnu betænkeligere end alt det Øvrige forekom Giftermaalet mig; thi Haar voxe ud igjen, men at blive en med Vold paanødt indianst Kone kvit igjen, er ikke saa albeles let. I denne ubehagelige Situation maatte jeg gaae frem med den største Varsomhed. For ikke at fornærme Folkene og forskjærtse mig deres gode Sindelag, grublede jeg frem og tilbage, men kunde ikke hitte paa nogen Udvej, indtil Farfar hjalp mig ud af Forlegenheden og i mit Navn rettede følgende Ord til sine Kamerater: „Amerikaneren er en Broder af Ottoe'rne, han elsker dem; thi de have reddet ham; han vil røge, spise, jage med dem og bekrige deres Fjender. Han har længe sovet i Sneen og haft mangen god Drøm, og i Drømmen har han seet Ottoe-Krigere, der afklippede hans Haar, men af hvert Haar blev der Sneeflokke, og Stormen kom bag ved Sneeflokkene og drev dem mod Ottoe'rnes Wigwam og begravede Alt i Snee. Amerikaneren er nu fattig, han maa sove i Ottoe'rnes Wigwam, han maa spise af deres Hænder, han vil tage to af Wa-ki-

ta-mo-nee's Døttre til sig i sit Telt; men han vil betale med aaben Haand for sine Squaws og sove i sit eget Telt. Han vil skyde 30 Bøfler, lade 30 Bøffelskind garve og sye til et Teltlæder af Ottoe'rnes Squaws; han vil stjæle sex Heste, to til sig selv, to til sine Koner og to til at betale Medicinmandens Døttre med."

Med Opmærksomhed og øjensynlig Tilfredshed lyttede Ottoe-Krigeren til Farfars Ord, som improviserede paa staaende Fod, og var saa glad over mit nylig beskrevne ridderlige Sind, at han, som den snu Halvindianer havde forudseet, øjeblikkelig tilbød mig sine Døttre til Koner, forudsat, at jeg senere rigtig vilde betale Hestene. Men Skæg og Haar turde jeg efter hans Mening ikke skille mig ved, fordi den gode Drøm i dette Tilfælde havde spaaet en Ulykke. Farfar reddede mig atter fra et Convenients-Giftermaal, idet han glatvæk erklærede, at det var mod min Medicin at indgaae en Forbindelse uden i Forvejen at have betalt den forbrede Pris. Saaledes forblev jeg ugift, og maa om muligt være stegen endnu mere i min tilkommende Svigerfabers Anseelse; thi jeg blev næsten daglig af Wa-ki-ta-mo-nee til Bevis paa hans Tilfredshed beværtet med saadanne Kjødrationer, som en Indianer kun giver sin tilkommende Svigerson. Efter Raadslagningen fulgte et Maaltid, hvorpaa Enhver begav sig til Ro. Med en særdeles behagelig Følelse af Velbefindende strakte jeg mig ud under mine Tæpper, Ilden fra Kogehullet varmede mig paa den ene Side og Scha-ko-ka-ta-ko, min Sovekamerat, paa den anden. Min Søvn vilde Intet have ladet tilbage at ønske, hvis ikke Hundene saa ofte havde fundet for godt at tage Plads paa mine afmagrede Lemmer. Hvad der bevægede dem dertil, veed jeg ikke; troede de maaskee at kunne misbruge mig saaledes, fordi jeg var fremmed, eller havde de blot indtaget deres gamle Plads? Nok, jeg levede i evig Krig med disse Dyr og lod derfor deres Kjød smage mig godt, naar ved særegne Lejligheder en eller anden af dem blev slagtet. Med at spise, drikke, sove og af og til at tilkjøre to Heste for min lille Vogn gik tre Dage hen.

Jeg var, hvad Ydret angik, aldeles ikke længer til at skjelne fra mine rødhudede Kamerater; mine Klæder vare syede efter deres Mode og mit Ansigt med største Kunstfærdighed bemalet med en Overflødighed af rød og gul Oliefarve. Som Følge af disse Prydelser holdt Indianerne mig for en ung Mand af et indtagende Ydre og syntes aldeles at hengive sig til det Haab, engang med Tiden at gjøre en rigtig anseelig Ottoe-Krigermed af mig. Børnene vare ikke længer bange for mig og Fruentimrene lode med øjensynlig Velbehag deres Øjne hvile paa mine Træk, der prangede næsten i alle Regnbuens Farver. Jeg

føjede mig gjerne i disse venlige Menneskers uskadelige Sædvaner, saa meget mere, som jeg havde lagt Mærke til, at disse fede Farver vare et Middel mod den bidende Kulde og forhindrede Huden fra at sprække af den gjennemtrængende skarpe Blæst. Ved at pleje mit Legeme paa denne Maade, toge mine Kræfter atter til; dog var jeg, da de tre Dage vare forløbne, efter den vise Troldmands Udsagn, endnu ikke istand til at gaae og to Dage bleve lagte til, efter hvis Udløb Rejsen ubetinget skulde tiltrædes."

„Jeg maa her afbryde Dem," faldt Doctoren ind, „men jeg har længe nok studeret Botanik, for at see, at hine mørkfarvede Striber i Løvningen maae være Vindruer; Druerne maae nu være modne, og jeg indbyder Dem derfor til Frokost." — „Lad gaae," raabte vi Alle, „hvis ikke Deres Druer ere sure!" Et kort Ridt bragte os hen til Stedet, og vi overbeviste os snart om, at Doctorens skarpe Øje ikke havde bedraget ham. Paa en lang Strækning udbredte de lave Ranker sig og vare belæssede med en saadan Velsignelse af Frugter, at de allerede gulagtige Blade næsten forsvandt blandt dem.

En Græsplads for Dyrene blev opsøgt, hvorpaa vi lejrede os paa det gemytligste mellem Rankerne og svælgede efter Hjertenslyst i de bugnende blaa Druer.

Raabet: „Comanche'rne!" bragte vort mellem Rankerne skjulte Selskab skyndsomst i Sadlen og i Nærheden af det forankjørende Tog, til hvilket to Spioner eller Blænkere fra denne Stamme vare ankomne, medens enkelte af deres Kamerater i det Fjerne tumlede deres Heste, uden dog at vise nogen synderlig Lyst til at blande sig i Selskab med de Hvide. De forsvandt snart paa en hemmelighedsfuld Maade i Retning af Canadian. De Besøgende, to ældre, stummelt udseende Krigere, rede to udmærkede Heste, der villig gave efter for det mindste Tryk af den om Underkjæberne befæstede Line, og som, skjønt de vare usadlede, syntes at udgjøre eet Legeme med deres Ryttere. Et blaat Bomuldstæppe skjulte de to Vildes Lemmer, og Pil og Bue holdt de foran sig i Beredskab til øjeblikkeligt Brug. Det vilde Udtryk i deres Ansigter blev endnu forøget ved det paafaldende lange Haar, der indfattede og tildeels skjulte deres broncefarvede Træk. Efter deres Udsagn skulde vor Expedition ikke blive meget besværet af deres Stamme, idet kun en lille Deel af den i en Dagreises Afstand havde en staaende Lejr paa Nordsiden af Canadian, medens en større Afdeling var paa et Røvertog til de Hvides sydlige Nybygder og selve Hovedstammen var fulgt efter Bøflerne til de nordlige Regioner, for først at vende tilbage med samme til Efteraaret.

Comanche'rnes krigerſke og vidtforgrenede Nation deler ſig i tre ſæregne Stammer: de nordlige, mellemſte og ſydlige Comanche'r, af hvilke hver enkelt Stamme atter falder i forſkjellige Bander. Under Anførſel af anſete Krigere, Medicinmænd eller ſmaa Høvdinge gjennemſtrejfe disſe de ſtore Prairier i alle Retninger. De nordlige og de mellemſte Comancher følge beſtandig de vandrende Bøfler, af hvis ſaftige Kjød de udelukkende leve; de blive derfor ogſaa af deres Naboer med Rette kaldte Bøffelædere. Den vide Steppe er deres Hjem, og, givende efter for deres uimodſtaaelige Hang til at vandre, trække de omkring fra Sted til Sted paa disſe øde og ugjæſtmilde Sletter, hvor kun Indaandelſen af en reen og ſund Atmoſfære formaaer at holde dem ſkadesløſe for Mangelen af Skov og Vand. Deres Landſtrækning er fri for ſaadanne Sumpe, ſtaaende Vande og tætte Skove, der avle ſkadelige Miasmer og udbrede Feber omkring ſig; Luftſtrømningerne finde ingen Hindringer paa den uendelige Flade, de ſtryge fra alle Sider hen over den og renſe Luften, ſom giver den fri Steppeboer Sundhed og Kraft. Naturen gav ham i Erſtatning for hans Affavn den bedſte af ſine Gaver, den gav ham Sundhed, friſt Mod og udholdende fyſiſk Kraft. Den bøjelige Menneſkenatur underkaſter ſig let de med Jordbunden forenede Livsbetingelſer, og ſaaledes leve disſe vandrende Stammer i den Overbevisning, at det Liv, de føre, er at foretrække for hele den øvrige Verden. Gives der endog i det fjerne Veſten hvide Nybyggere nok, der ſky trække ſig tilbage for den fremtrængende Civiliſation og den tættere Befolkning, og ſom ſætte en af Farer omgiven Tilværelſe i Eenſomheden langt over Samfundslivets perſonlige Sikkerhed, Bekvemmelighed og Fornøjelſer, hvor langt forklarligere er det da ikke, at den vilde Steppeboer hænger med Kjærlighed ved de Sletter, paa hvilke han er født? Er han borte fra ſit ſtore Hjem, da nager ſom en giftig Orm Længſelen efter hans Prairier, hans Heſte, hans Vaaben og hans Jagt paa ham. Fri og lykkelig kan Comanche-Indianeren kun føle ſig i Hjemmet, fri ſom den uendelige grønne Slette, han gjennemſtrejfer; foruden ſine Heſte kjender han ingen anden Rigdom end den, han vinder fra Bøflen og Antilopen; disſe give ham Næring, Klæder og Tag og dermed Alt, hvad der ligger indenfor hans Ønſkers Omraade. Hans Tanker ere ikke bethyngede med Sorger for den kommende Dag; han ſøger ſin Ære i Kampen med Fjenden og i at tumle ſin Heſt paa ſin uovertræffelige Maade.

Fra den tidlige Barndom til den ſildigſte Oldingealder lever Comanche'n i Sadlen; der er han hjemme og der viſer han ſig paa ſin fordeelagtigſte Maade. Hans Legeme, der i Gangen ſavner al Gratie, er ſom forvandlet paa Heſten, naar hans ſlanke Lemmer ſlutte

faſt om den vilde Løbers dampende Side. Heſtens Bevægelſer hæve Rytteren, ſom med det ſimple Tøjletøj og en ſvær Pidſk tvinger ſit Dyr til de utroligſte Kunſtſtykker, medens han ſelv da anſeer ſig for den ſtørſte og uafhængigſte Herre paa den hele Jordklode. Saaledes tumle ofte Hobe af disſe Vilde ſig i de meeſt forvirrede Slangelinier mellem hverandre; overgiven hænge de ſnart paa den ene, ſnart paa den anden Side af Heſten, medens de med forbavſende Sikkerhed ſlynge Pile og Landſer til et opreſſt Maal.

Et prægtigt Skue frembyder en ſaadan Skare Jagttageren, der ikke kan undertrykke den Tanke, at den uafladelige Øvelſe, ſom uddanner disſe Folk til de fuldkomneſte Ryttere i Verden, ogſaa maa gjøre dem til farlige Fjender paa deres Jagt og Røvertog.

Enhver Comanche-Krieger holder ſig en ſærſtilt Stridsheſt, ved hvis Valg der tages mere Hensyn til Hurtighed end til andre gode Egenſkaber. Dette Dyr er, ligeſom Tilfældet er hos de arabiſke Stammer, hans bedſte Ven, hans helligſte Ejendom, ſom han ikke afhænder for alle Verdens Skatte; han beſtiger det kun til Kamp og ved andre ſæregne Lejligheder eller til Bøffeljagt. Vender han da hjem fra ſaadanne Udflugter, ſaa vente hans Koner ham ved Døren til deres Wigwam og tage imod Yndlingsdyret, for at kjæle for det og pleje det med den ſtørſte Omhyggelighed.

Denne Stammes eneſte Rigdom beſtaaer, med Undtagelſe af ubetydeligt Husgeraad, i Heſte og Muldyr, for ſtørſte Delen røvede i de Hvides Nybygder, hvilket ogſaa de forſkjellige indbrændte Mærker, disſe Dyr bære, røbe. Da Tilvendelſen af fremmed Ejendom hos dem anſees for en Æresgjerning, og en ung Mand endnu ikke bliver regnet med blandt Krigerne, naar han ikke allerede med Udbytte er vendt tilbage fra nogle Røvertog paa de mexikanſke Provindſer, ſaa er det en Selvfølge, at de heldigſte Type ikke alene opnaae den ſtørſte Rigdom, men ogſaa den ſtørſte Anſeelſe. Som Bevis herpaa kan tjene en gammel Krigers naive Yttring om hans to Sønner, ſom han med Stolthed kaldte ſin Alderdoms Glæde og Støtte, fordi de ikke blot vare ſmukke unge Folk, men ogſaa bedre end nogen Anden i den hele Nation forſtode at ſtjæle Heſte. Det kan ſaaledes heller ikke forbavſe, naar man finder Comanche-Krigere, der ved Held og Forvovenhed have bragt deres Rigdom op til 200 Dyr.

Til ſaadanne Røvertog, ſom paa Grund af de dermed forbundne Farer og Beſværligheder blive ſtillede i Klaſſe med Krigstog, forene ſig ſex til tredive unge Folk. Enhver udruſter ſig med en Heſt og de nødvendige Vaaben, for at tilbagelægge en Hundreder af Mile lang Vej

gjennem Steppen, hvor det lejlighedsvis nedlagte Vildt ofte kun med Nød og næppe yder dem tilstrækkelig Næring. Saaledes rejse de i Maaneder fremad, indtil de endelig nærme sig Nybygderne; der lure de saalænge i et Baghold, til de gribe den gunstige Lejlighed og med Skrig og Hyl styrte løs paa en eensom græssende Hjords Hyrde. Denne bortjage, eller — hvis han gjør Modstand — dræbe de da, tage tilfange og slæbe med sig Koner og Børn og tiltræde derpaa Marchen hjemad til deres Wigwams. Her ankomme de ofte først efter en Fraværelse af to Aar igjen, da det undertiden varer længe, førend deres røveriske Foretagende bliver kronet med Held, og Enhver frygter den Skam, at vende hjem med tomme Hænder. Disse Strejftog lykkes imidlertid ikke altid uden Tab. Vi vide af Alexander Humboldts Rejsebeskrivelser, at der i Begyndelsen af dette Aarhundrede undertiden saaes i Staden Mexicos Fængsler Bander af fangne Comancher, som man ufornuftig havde sendt fra Taos og Santa Fe de Nuevo Mexiko langt sydpaa.

Den anden Maade, hvorpaa Prairie-Indianerne forøge deres Rigdom paa Heste, er Indfangsten af Mustangs eller vilde Heste. De vilde Heste paa den amerikanske Steppe ere smaa, men kraftig byggede; de udmærke sig ved et fyrigt Øje, skarp Næse, vide Næsebor, smukke Been og Fødder og ere utvivlsomt Efterkommere af en Race, som Spanierne paa den Tid, da Erobringen af Mexiko fandt Sted, have indført paa Halvøen, og som siden efter bleve vilde, formerede sig og tilsidst i Hjorde paa Tusinder befolkede Prairierne fra Texas og Mexikos Kystland lige op til Yellowstone-River, en af Missouris Biflober.

Indianerne lærte snart at kjende og skatte Nytten af den ny Dyreart. Ved Hjælp af denne bleve de lettere istand til at indhente det flygtige Vildt, paa deres Vandringer kunde de bruge Hestene som Lastdyr, og var Bøfler og andet Vildt flygtet bort, saa sikkrede Kjødet af Mustanger dem for Nød. Skjøndt Comancherne ligesom de fleste Prairie-Indianerstammer skaffe sig Heste til deres Brug paa uretmæssig Maade fra de Hvides Nybygder, saa er Indfangsten af Mustanger dog altid en af deres Yndlingsbeskjæftigelser, som de med ubændige Naturbørns hele Lidenskab og Vildhed hengive sig til, saasnart Lejlighed frembyder sig.

Udrustet med den saakaldte Lasso, en 40 Fod lang af ugarvet Læder flettet Line, og en svær Pidsk forfølger Comancheren paa sine Væddeløber den flygtige Hjord. Ubarmhjertige Slag bringe hans Hest i den behørige Nærhed, for at han kan bruge Lassoen med Held, og uden at sagtne sin Hests Hurtighed lader han den oprinkede Slynge hvirvle ud af sin Haand med en saadan Sikkerhed, at den slynger sig om et udkaaret Offers Hals lige under Hovedet. Derpaa følger en kort Kamp, og Mustangen, der ikke kan trække Vejret længer, styrter sammen.

En Rem bliver hurtig viklet om Forfødderne, og derpaa bliver Slyngen om Halsen løsnet netop saa meget, at Dyret ikke aldeles kvæles. Den vilde Ryttер lægger en anden Slynge om det fangne Dyrs Underkjæbe, hvorved dette kommer aldeles i hans Magt, aander det flere Gange i de udspilede Næsebor, fjerner derpaa Slyngerne om Halsen og Forfødderne og svinger sig saa op paa dets Ryg. Derefter følger et kort Ridt paa Liv og Død, og han stikker nu den til sit Brug tilstrækkelig tæmmede Hest ind i sin Hjord. Saa vildt og grusomt Indianeren end ved den Slags Foretagender gaaer tilværks, saa er han dog yderst forsigtig, for ikke samtidig med Vildheden ogsaa at knække Mustangens fyrige Aand, i hvilket Tilfælde Kjødet vilde være den eneste Løn for en saa anstrengende og farefuld Jagt.

De to Comancher fulgte kun et kort Stykke med vor Expedition og fjernede sig derpaa i nordlig Retning, efterat de maaskee havde overbevist sig om, at den Skare, som drog igjennem deres Land, dannede en saa velordnet og bevæbnet Magt, at de ikke med Vold kunde afpresse den nogen Tribut.

De mange udtørrede Flod- eller Bæk-Senge med deres rødlige Sand bidroge til at give Omgivelserne et endnu ødere og tristere Udseende. Hist og her ragede horizontale Steenlag i Form af Plateauklipper, Levninger af Llano Estacado, frem som Dele af en kolossal Beenrad. Antelope Hills, mellem hvilke vor Vej havde snoet sig den 7de September, forsvandt den 8de for vort Syn i det blaa Fjerne. Vi havde paa denne Dag tilbagelagt en Strækning af 24 Mil siden vort Opbrud fra Fort Smith. Dengang længtes Enhver utaalmodig efter Synet af den store Prairie med alle dens Vidundere, og nu var der vist kun Faa, der ikke vilde have foretrukket at jage i den kølige Skov, istedenfor Skridt for Skridt at tilbagelægge den ene Mil efter den anden over en haard Jordbund og i den trykkende Septembersol.

Den hele Dag havde vi haft en lille Skov i en Slugt ved Canadian River i Sigte, hvilket gav Anledning til, at Alle skyndte sig med om muligt at naae dette Punkt inden Solens Nedgang, idet man ventede der at finde en bekvem Lejrplads for Natten. Hvor der voxer Cottonwood-Træer, der maa være Vand, tænkte de Fleste, hvem Dyrenes Vel fornemmelig laa paa Sinde; thi Canadians Flodløb var her næppe istand til at skjule det rullende Sand, og en Pyt ferst Vand ved en af Bifloderne Munding vilde have været en Velgjerning for hele Expeditionen. Hvor der i Stepperne viser sig Træer, der er Vildt i Nærheden, sagde Jagtelskerne og trykkede Sporerne i Siden paa Dyrene.

Hvor der er Træ, behøve vi ikke at brænde Græs og Bøffeltræ*), tænkte Kokkene og ilede forud. Endnu længe før Solnedgang stode de støvede Vogne i Kreds, de luftige Telte rejste sig ved Siden af hverandre, Lejrilden blussede, og rundt omkring den var Liv og Lystighed, medens andre af Selskabet ilede til Skoven for at søge Vand og maaskee ved samme Lejlighed nappe en Kalkun. De fleste vendte imidlertid snart tilbage med uvelkomne Efterretninger. Der slyngede sig ganske vist en lille Flodseng hen under de høje Træer; alligevel var der ikke en Draabe Vand, endnu mindre et passende Vandingssted for Dyrene at finde lige ned til Canadians side Sandbred. Dyrene bleve derfor drevne ned til Floden, til Kogningen maatte benyttes Vand blandet med Sand, og Selskabet fordeelte sig i Lejren, hver til sin Beskjæftigelse, uden at tænke videre paa Vandmangelen.

„Aftensmaden færdig, Gentlemen!" raabte de sodede Kokke, et Raab, som skyndsomt bragte alle Medlemmer til Bordet og Feltstolene. Kun een Plads var tom. „Men, hvor er Tydskeren?" raabte en af de unge Folk. — „Jeg traf ham paa den anden Side af Skoven," svarede en Anden, „han var ivrig ifærd med at følge en Panthers Spor; men da det stadig viste længere fra Lejren, foretrak jeg at vende om og overlade ham til Pantheren og hans Egensind." Et Skud faldt i Skoven. „Der maa han vel være," heed det, og Enhver beroligede sig med Hensyn til den Fraværende, for i Mag at kunne hengive sig til Aftensmaden. Maaltidet var endnu ikke tilende, da en Skikkelse traadte ud af Skovens mørke Skygge og ilede skyndsomst mod Lejren. Den Savnede gjenkjendtes snart, men i hvilket Optog viste han sig! Vandet sjappede i Støvlerne ved hvert Skridt, og hans vaade Klæder klæbede fast til hans Legeme; paa den ene Skulder bar han sit Gevær, paa den anden en voldsom Kalkunhane.

„Hvad er der forefaldet?" lød det ham imøde fra alle Sider. „De har jo mere Vand i Deres Klæder end hele Canadian River paa en heel Dagreises Strækning." — „Hvad skulde vel være forefaldet?" svarede Jægeren, „vi have medens det var Dag forgjæves søgt efter Vand, og nu i den mørke Nat, da vi have hjulpet os ud af vor Forlegenhed og ikke trænge til noget, styrter jeg naturligvis ned i en dyb tragtformig Pøl og det saaledes, at jeg havde den største Møje med at redde mit Liv. Da jeg søgende efter Vand gjennemstreifede Skoven, opdagede jeg i Flodsengens tørre Sand friske Spor af en voxen Panther. Jeg formodede, at den endnu maatte være i den lille Skov, og med den største Opmærksomhed fulgte jeg Sporet. Fyren maa have

*) Bøffelmøg.

lejret ſig i Tykningen ved vor Ankomſt; thi dens Spor krydſede ſig i alle Retninger, ſom om den ikke havde været enig med ſig ſelv om, hvad den ſkulde ſtille op i Anledning af de ankommende Forſtyrrere. Jeg haabede at ſkulle overraſke den i et eller andet Skjul, og travede ſaalænge omkring, til den nedgaaende Sol opfordrede mig til at vende om. Paa een Gang hører jeg i ikke 10 Skridts Afſtand fra mig en Raslen i Buſkene, men det var ikke Pantheren, ſom De vel kunne formode. Det var denne fede Kalkun, der daſkede omkring med tunge Vingeſlag i det nærmeſte Træ, hvor min Kugle ramte den. Skraldet af min Bøsſe havde ikke blot vakt Ecchoet mod de høje Bredder, men tillige en heel Flok af disſe Fugle og lokket dem fra deres Skjul under Rankerne, ſtøvende omkring til alle Sider. En anden traf jeg med det venſtre Løb, hængte de to Fugle over Skulderen og gik med mit Jagtbytte den ſamme Vej tilbage, ſom jeg var kommen. Da jeg naaede Mundingen af Slugten heelt nede, var det blevet fuldſtændig mørkt, og kun med Møje banede jeg mig Vej gjennem det tætte Krat. Pludſelig foer jeg atter tilbage for en Raslen tæt foran mig; det var en ſøvnig Kalkunhane, formodentlig en af Flokken, ſom jeg havde jaget op, og ſom med Møje tumlede ſig op i et udtørret Træ og ſatte ſig rigtig for Skud. Jeg ſkjød og Fuglen faldt ned ved Foden af Træet. Dens Bevægelſer ſagde mig, at den ikke var aldeles død, og jeg ſprang hurtig til for at ſnappe den, men plumpede i Vand lige til Halſen. Hvor dybt det var, kan jeg ikke ſige; thi jeg kunde ikke naae Bund med mine Fødder. Jeg befandt mig i en fortvivlet Stilling. Mit Gevær vilde jeg ikke miſte, og paa Skulderen havde jeg den ene Kalkun, dog troer jeg ikke, at den tyngede mig ned, men ſnarere hjalp mig til at flyde. Lykkeligvis havde jeg i Faldet faaet fat med den venſtre Haand i en overhængende Green, hvorved det efter et temmelig møjſommeligt Arbejde lykkedes mig at løfte mig ſelv med ſamt Gevær og Kalkun op paa det Tørre igjen. Havde jeg miſtet min Bøsſe, ſaa vilde jeg albrig have kunnet trøſte mig over mit Uheld; nu havde jeg dog kun Tabet af de to Kalkuner at beklage mig over. Jeg kunde nemlig i Mørket ikke finde det Sted, hvor jeg havde lagt den ene fra mig, og at ſøge efter den nys anſkudte, ſkulde jeg vel vogte mig for i dette Morads." — „Det var da godt, at De redde den ene Steg. Den ſkal imorgen ſmage os fortræffelig," bemærkede En. „Viſtnok er den ene reddet," ſvarede Jægeren, „men ogſaa den havde jeg gierne offret, naar jeg havde kunnet udfinde, hvorledes en ſaa dyb Tragt af ſaa ringe Omfang har kunnet danne og vedligeholde ſig i det tørre Drivſand."

XI.

Dry River og dens Egenskaber. — Det store Cottonwood-Træ. — Steppeboernes Maade at reise paa. — Naturalieſamlerens Fortælling om hans Reiſe med Ottoe-Indianerne. — Expeditionens Ankomſt til Kioway-Indianerne. — Samtale med Kioway-Indianerne. — Kioway-Indianerne. — Overgang over Canadian. — Doctor Bigelow i Drivſandet.

Marchen den følgende Dag bragte os allerede i Morgentimerne til Dry River, en Flod, der paa Grund af ſine mærkværdige Egenſkaber fortjener ſærlig Omtale.

Dry River udſpringer paa Llano Eſtacado i Nærheden af Sweet Water Creek's Kilder, eller rettere i Nærheden af Red Rivers Northfork, og fører ſine Vande i nordvestlig Retning til Canadian. Dry Rivers Seng er forholdsvis bred; thi i Nærheden af Mundingen maaler den over 600 Fod, hvilket er ſaa meget mere paafaldende, ſom denne Flod kun har en kort Strækning at gjennemløbe. Dens Dal med ſine forrevne høje Bredder udbreder ſig i ſamme Forhold ſom Flodſengen til begge Sider, og har allerede 10 Mil før Mundingen en Brede af flere Mil. Den geologiſke Characteer i denne Dal gjør det ret anſkueligt, paa hvilken Maade de i Prairien adſpredt liggende koniſke Høje med de brede Tavler ere opſtaaede, og hvorfor disſe maae betragtes ſom Reſter af Llano Eſtacado. Dry River med ſin brede Dal ſtyldes maaſkee kun en Bøffelſti ſin Oprindelſe; vildt ſtyrtende Vande forvandlede denne til en Bæk; Furer og Spalter, dannede paa ſamme Maade, udmundede i Bækken og tilførte den ny Vandmaſſer, ſom med forenede Kræfter ſnart vare iſtand til at bortføre den ſandede Jord og gjennembryde det i denne horizontalt liggende Lag af Sandſteen. Bækken blev til en dyb Slugt, i hvilken den opſtaaende Flod lidt efter lidt udgravede ſig en bekvem bred Seng, udvidede ſin Dal til dens nuværende Brede og vil frembeles vedblive at udvide den, da de ſamme Kræfter endnu ſtadig ere i Virkſomhed. Højene, der omgive Dalen, bleve paa denne Maade undergravede og løsrevne fra Sletten, og da Sandſteenslaget ovenpaa dem viſte ſig mindre eftergivent mod Elementerne, ſaa opſtod paa denne Maade Høje, bedækkede med den til alle Sider fremragende Klippeplade, og i det Hele af ſamme Udſeende ſom Antelope Hills og Natural Mounds. Naturligvis er deres Omfang mindre; deres Dannelſe tilhører en nyere Epoche, medens de andre Klipper tillige ſynes at være af en ældre Formation. En Egenſkab,

som er fælles for de fleste flydende Vande i disse Egne, er i Særdeleshed iøjnefaldende ved Dry River. Ved lav Vandstand er nemlig denne Flod tør udefter Mundingen til, hvorimod den længere oppe beholder Vandet. Ligeledes samler der sig paa Steder, der om Dagen ere fuldkommen tørre, om Natten Vand, som atter strax tørrer ind, saasnart Solen har vundet sin fulde Kraft. Til den første Ejendommelighed kan Grunden være, at Sandophobningen i Nærheden af Mundingen er for stor, og at Floden derfor risler underneden den, saaledes som saa hyppig og paa saa paafaldende Maade er Tilfældet med Bifloderne til den store Colorado i Vesten mellem den 34 og 37 Grad nordlig Brede. Floder med stærkt rindende Vand tabe sig nemlig der pludselig i Sandet, løbe flere Mil under Overfladen og sprudle da atter frem, ligesaa uventet som de forsvandt, op af den tilsyneladende tørre Jordbund. Til den anden Egenskab kan antages som Aarsag, at Fordunstningen om Dagen i det af Solen ophedede Sand er saa stærk, at Vandet ikke kan faae Bugt med den, og at Vandbeholdningen først, efterat Luften er bleven køligere, kan blive Sejerherre.

Kun en Mil fra dens Munding i Canadian drog vor Expedition over Dry Rivers sandede Seng; det var endnu tidligt paa Dagen. Hist og her vare Vandspejl synlige, med hvis Tilstedeværelse og Barighed Bildtet maatte vide nøje Besked; thi de rundtomkring indtrykkede Spor, saavelsom de i Nabolaget omkringluftende Hjorte og Antiloper lode ingen Tvivl tilbage om, at der kun om Morgenen, naar Vandet havde naaet sit højeste Standpunkt, paa disse Steder frembødes en Læskedrik, der maatte vare for hele Dagen. Rigtignok fandtes der Vand nok i nogle Lavninger vest for denne Flod, men det var bittert og udrikkeligt. Ogsaa fandtes i de udtørrede Lavninger Magnesia, der som hvid Rimfrost havde sat sig paa Græsstraaene og Planterne.

Henved Middagstid førte vor Vej os forbi et Træ, der hævede sig eensom op over Sletten, og som ved sit kæmpemæssige Omfang og sine mærkværdig sammenslyngede Grene ikke blot fremkaldte Interesse, men opvakte den største Forbavselse. Det var en gammel hundredaarig Poppelpil (Cottonwoodtræ). Den knortede Stamme havde et Tvermaal af 12 Fod, og deelte sig omtrent 6 Fod fra Jorden i to mægtige Arme, som udbredte sig med deres mangfoldige Grene og beskyggede den tørre Jordbund nedenunder i et stort Omfang. Unge nedadhængende Skud vare blevne til Træer, idet de først vare groede heelt ned til Jorden og derpaa havde slaaet Rødder, for atter med fornyet Kraft at hæve deres løvfulde Kroner ivejret og forene dem med Moderstammens, hvorved Træets storartede Udseende i høj Grad forøgedes. Synet af et Træ i den øde, brændende Steppe virker paa Vandreren som en Hilsen fra

en gammel kjær Ven; næsten uvilkaarlig vender han sine Skridt hen til det og flyer ikke engang en lang Omvej, for at kunne hvile sig under den kølige Skygge og der uforstyrret hengive sig til Drømme og Fantasier ved Synet af Omgivelsen eller ved Synet af de Tegn, som de andægtige Indianere eller lystige Hvide engang have skaaret i den tykke Bark.

En af vore Medrejsende havde opdaget Spor af rejsende Indianere. „Friske Spor af Indianere ere friske Aarsager til Forsigtighed," sagde han til det øvrige Selskab, som laa lejret under Kæmpetræet; „vore Vogne ere langt forud; vi ere kun faa, og det maa være en heel Trop Kiowah- eller Comanche-Indianere, som Sporene rundt omkring anvyde; vore Dyr ere mætte og ville vistnok være enige med os." Efternølerne, til hvilke jeg havde sluttet mig, optømmede deres taalmodige Muldyr, satte sig magelig tilrette i Sadlen og bøjede ind paa en frisktraadt Indianersti, der førte i samme Retning som Expeditionen var dragen. „Hvor mærkværdigt," sagde Doctoren, der red imellem en Ingenieur og Naturaliesamleren, „vi ride her tre ved Siden af hverandre og have hver en særegen og god Sti. Vort Selskab med de svære Vogne efterlader sig kun to Hjulspor, medens Indianerne, der reise tilfods og tilhest, efterlade sig tre, der, som vi her kunne see, løbe ligesaa parallelt ved Siden af hverandre som vore Hjulspor. Hvorledes er dette egentlig at forstaae?" — „Meget simpelt," svarede Amerikaneren, „Indianerne have ingen Vogne, som De bemærkede, kjære Doctor, men dermed er ikke sagt, at de ingen eenspændige Karrer føre med sig." — „Det maatte være en bred Karre," svarede Doctoren leende, „hvis Hjul stode 8 Fod fra hinanden; nej! det er ikke Karrespor." — „Jeg skal forklare Dem det," faldt her Naturaliesamleren ind, øjensynlig stolt af at kunne komme os til Hjælp med sine Erfaringer: „Ved en tidligere Lejlighed har jeg givet Dem en Beskrivelse af et indiansk Telt. Ville Indianerne nu vandre, saa snøre de Teltlæderet saavelsom deres øvrige Gods sammen i større eller mindre Bundter og pakke dem paa Ryggen af deres Dyr paa samme Maade, som vi. Teltstængerne blive saaledes fordeelte paa Pakhestene, at hvert Dyr faaer fire eller sex, og disse blive saaledes befæstede til Pakkerne ved de tykke Ender, at den øverste og tynde Deel af dem kommer til at slæbe bagefter. Da Dyrene nu paa hver Side slæbe to eller tre Stænger efter sig, og det ene altid gaaer i det andets Spor, saa opstaaer disse tre Stier; i de to yderste slæbe Stængerne, i den midterste gaaer Hesten og den Squaw, der fører Hesten, og bagefter følge de øvrige til Wigwamen hørende Dyr, bundne til Halerne af hinanden. Undertiden blive de to Stænger sammenbundne med en udspændt Bøffelhud, for paa denne Maade at skaffe syge og trætte Med-

lemmer af Stammen et Sæde og ſlaane dem for det beſværligere Ridt. Hundene benyttе Indianerne ligeledes til Arbejde. Ved Hjælp af en bred Rem bliver paa ſamme Maade to mindre Stænger beſæſtede til Hundens Sider. Disſe blive da belæsſede med lettere Gjenſtande, undertiden ogſaa med Børn. Finder man et ſaadant Spor, ſaa kan man uden Fare følge det ſom et ſikkert Tegn paa, at Koner og Børn ere med, og at man ikke ſtøder paa en Krigsbande. Thi paa Krigs- og Røvertog beſvære Indianerne ſig ikke med Telte, deels for ikke at hæmme Togets Bevægelighed, deels ogſaa for at undgaae at komme i den Nødvendighed, at maatte opſlaae et Telt, et Arbejde, der alene tilkommer Fruentimrene og anſees ſom vanærende for Manden.

Naar en Trop af disſe Vilde i de kolde Aarstider har ifinde at bryde op efter en længere Raſt, for at foretage en hurtig Marche, og da i denne Henſigt ønſke godt Vejr, ſaa henvende de ſig direcle til deres Manitu. De røge og ſynge til hans Pris og fortſætte dette ſaa længe, til det klare Vejr viſer dem, at deres ſtore Aand har hørt dem og er tilfreds med alle Forberedelſerne til Reiſen. Jeg bivaanede første Gang det Slags Feſtligheder, da jeg var ſom Gjæſt hos Ottoe'erne, ſom havde reddet mig ud af min tidligere beſkrevne fortvivlede Stilling ved Sandy Hill Creek, og efter en Hvile og Pleje af 5 Dage blev erklæret for ſtærk nok til at vade i den dybe Snee fra Morgen til Aften. Dagen til Opbrud var altſaa beſtemt, og Forberedelſerne dertil bleve trufne den foregaaende Aften, det vil ſige, der blev nedſunget godt Vejr for den hele Reiſe, hvilket gik til paa følgende Maade:

Ilden blusſede raſk i Farfars Telt, og alvorlige ſade Krigerne paa Hug omkring den; Kvinder og Børn, med Undtagelſe af Wo-nes-hee's Gemalinde, havde forladt Teltet. Kedlen hængte over Ilden, dog var dens Indhold kun boblende og kogende Vand. Da jeg hele Dagen havde haft en Formodning om Aftenens Høitidelighed og at den vilde ſtaae i Forbindelſe med et ſtorartet Maaltid, ſaa havde jeg ſtaanet min Appetit endeel, for dog endelig een Gang at kunne gjøre Beſked og beſtaae med Ære i Krigernes Række. Næſten med Utaalmodighed ventede jeg paa det Øjeblik, da Medicinmaaltidet i Form af tørret Bøffelkjød og Bæverhaler ſkulde overantvordes til den dampende Kedel. Bæverhalerne laa allerede berede, men endnu var der intet Bøffelkjød at ſee; iſtedenfor dette laa der tæt ved Ilden og bunden ved en Rem en ſtor, lodden Ulvehund, der ſøvnig blinkede med Øjnene.

Tilfældigvis var det netop den ſamme Hund, hvis ſærdeles Tilbøjelighed for mig, eller rettere natlige Paatrængenhed jeg havde haft Lejlighed til at glæde mig over, og jeg bildte mig ind, at dens Længſler hidrørte fra denne Omſtændighed og fra den indianſke Høflighed, der

maaſtee ikke i ſaa højtidelige Øjeblikke kunde taale at ſee mig beſværet af Hunde. Jeg var albeles ubekjendt med det tragiſke Endeligt, der foreſtod det ſtakkels Dyr. Efterat Wa-ki-ta-mo-nee med kunſtfærdig Haand havde opfriſtet nogle gule Linier i mit Anſigt og bragt dem i ſymetriſt Orden, tog Højtideligheden ſin Begyndelſe.

Den indianſke Tromme, en udhulet, med Bøffelſkind overtrukken Træblok, blev ſlaaet i langſom Takt af de to unge Knøſe, og til denne monotone, drønende Muſik iſtemte ſtrax alle Medlemmer den vilde, Ører og Nerver ſønderrivende, Sang: Hau-Hau-Hau Ottoe-Wine-bag-Ottoe-Wine-bag-kero-kero-li-la. Efter denne begyndte Medicinmanden alene at brøle: Kero, Kero, Kero! og lod ſin Tomahawk hvirvle over ſit Hoved. „Kero, Kero, Kero!“ hylede han, idet Øxen ſuſede ned og ſmadrede Pandeſkallen paa den arme ſnorkende Hund. Sangen forſtummede, og i ſaa Minuter var Hunden ſlaaet og ſkaaren i Stykker. Den blev derpaa kaſtet Stykke for Stykke, tilligemed nogle Bæverhaler, i den kogende Kedel. Altſaa for at hjælpe til at fortære dig, arme, ulykkelige Dyr, har jeg ſultet den hele Dag! tænkte jeg, idet jeg følte ethvert Spor af Appetit forſvinde. Jeg var imidlertid nødt til at ſpiſe af Medicinmaaltidet; jeg vidſte og følte, at jeg blev iagttagen, og var paa min Poſt. Ulvenes Kjød, der dog ſtaaer langt under Hundenes, havde jeg jo allerede lært at ſpiſe, og der var altſaa i dette Tilfælde kun en lille Fordom tilbage at overvinde. Havde jeg ikke kjendt Dyret ſaa nøje, ſaa vilde det ſandſynligvis faldet mig lettere. Jeg overvandt imidlertid min Modbydelighed, og kan forſikkre Dem, mine Herrer, at intet Bedekjød kan ſmage bedre end Hundekjød, naar det er behørig tilberedt. Efterat det rigelige Medicinmaaltid var tilendebragt, blev der endnu røget noget, og derpaa gik vi Alle ſærdeles vel tilmode ud i det Fri, for at iagttage Vejret. Det var frygtelig koldt, Sneen knirkede under vore Mokkaſins, Stjernerne funklede og Ulvenes hæſe Skrig løde gjennem Natten. Medicinmanden kaſtede et Blik rundt til alle Himmelegne, hvor ikke den mindſte Sky formørkede det klare Firmament. „Sangen var god!“ udraabte han, „den opgaaende Sol vil bringe gunſtigt Rejſevejr.“ — „Men naar nu tiltrods for Hundekjødet og Sangen en Sneeſtorm indtræffer,“ ſpurgte jeg Halvindianeren Farfar, „hvad ſaa?“ — „Dette forekommer ofte nok,“ ſvarede denne, „men da ſynge og ſpiſe vi ufortrødent, til det ſmukke Vejr kommer, og ere vi først underveis, da bryde vi os ikke om Storme, naar blot Solen har ſkinnet venlig paa vort Opbrud.“

Den næſte Morgen vare vore Kvinder allerede i Dagbrækningen i Bevægelſe. Jeg hørte fra mit Leje Heſtenes Trampen, idet de bleve trukne frem og ſadlede, hvad der ikke lidet forundrede mig, da jeg ſaae,

at Mændene endnu laa rolig indhyllede i deres Tæpper. Jeg var nemlig ikke tilstrækkelig bekjendt med disse Folks Sæder og Skikke til at finde dette naturligt. Jeg kan imidlertid forsikre Dem, kjære Doctor! at der er Intet, man lærer lettere, end at see til, naar andre Mennesker arbejde; saaledes faldt det mig i Virkeligheden heller ikke svært at blive siddende med mine Kamerater ved Ilden, indtil Teltene forsvandt over vore Hoveder og vort Lejr-Pelsværk bogstavelig blev trukket bort under os. Da nu to Heste vare blevne spændte for min svært læssede lille Vogn, og de øvrige vare blevne bepakkede med vore Ejendele, satte den gamle Wo-nes-hee sig i Spidsen for Toget og tog Vejen i nordvestlig Retning over den hvide Flade. Jeg blev siddende ved Ilden med Krigerne, der røgte endnu en Pibe og tilsyneladende aftalte med hverandre, til hvilken Tid de vilde indtræffe i den ny Lejr. Endelig adskiltes vi; i Troppe paa To eller Tre sloge vi ind i forskjellige Retninger og fulgte smaa Bækkeløb med sparsomme Skovpartier paa Bredderne, hvor vi maatte finde Vildt i Overflod. Jeg fulgte med den Halfbreed (Halvindianeren) og Sha-ho-ka-ta-ko, og vidste efter kort Tids Forløb ikke mere, i hvilken Retning det øvrige Selskab skulde gjenfindes. Jeg maa tilstaae, at det endnu i dette Øjeblik er mig uforklarligt, hvorledes Indianerne kunne rejse over en uendelig, med Snee bedækket Steppe uden at fare vild, da der Intetsomhelst frembyder sig for Øjet, der kan tjene til Landkjende. Saalænge jeg levede og vandrede med de Indfødte, oplevede jeg ingensinde det Tilfælde, at En havde forvildet sig eller ikke vidst sig til den bestemte Tid i den ny opslagne Lejr. Det faldt mig svært at holde Skridt med mine to Rejsefæller, der halvt gaaende, halvt travende fulgte Bækkenes Slyngninger og derhos kun sjelden traadte gjennem den tynde Skorpe paa den dybe Snee. Jeg valgte min Vej paa Højderne, hvorfra Vinden havde blæst den største Deel af Sneen ned i Lavningerne. Det blev mig derved lettere at gaae, og da jeg ikke lod Indianerne komme mig af Syne, saa kom det mig tilpas, at jeg undertiden kunde afskjære et Hjørne eller en Vinkel af deres Vej. Den skarpe Isskorpe, som Indianerne løbe let henover, men som stadig brødes itu under mine Fødder, havde snart trængt igjennem de bløde Mokkasins og skaaret mine Fødder, og under de største Lidelser slæbte jeg mig frem. Hvor meget jeg leed, kunne De slutte Dem til deraf, mine Herrer, at jeg ved en Vaskebjørnejagt, der lejlighedsvis blev anstillet, kastede mig ned paa Jorden og var rolig Tilskuer til mine Kameraters Færd, uden selv at deeltage i en Fornøjelse, som altid har haft den største Tillokkelse for mig. Vaskebjørne eller Racoons, som disse Dyr kaldes her tillands, forefandtes der i Mængde, og deres fine Kjød, men i Særdeleshed deres velsmagende

Fedt foranledigede os til at efterſtræbe dem af bedſte Evne og røge dem ud af deres Yndlingsopholdsſteder, de hule Træſtammer. Var en Vaſkebjørn førſt opſporet, ſaa medgik der kun kort Tid, inden den var i vor Vold. Med en lille Øxe blev der hugget et Hul paa den hule Stamme, ſaa ſtort, at en brændende Græsvidſk kunde glide der igjennem ned i Stammen; tørre Blade og Ranker bleve kaſtede ind bagefter og maatte nære Branden, ſom frembragte en tyk, kvælende Røg indvendig. Fandtes der da en Vaſkebjørn eller noget andet Dyr inde i Træet, ſaa ſtak det allerede efter faa Minuters Forløb Snuden ud af et Hul højere oppe, for at trække Luft. Den tiltagende Røg lod det imidlertid ikke i Fred, og det ulykkelige Dyr maatte tilſidſt redde ſig ud paa den nærmeſte Green, hvor det ſtrax blev hilſet af en Kugle eller Pil.

Men, ſom jeg før bemærkede, kunde jeg ingen Deel tage i det Slags Forlyſtelſer i de førſte Dage; jeg maatte ſpare paa hvert Skridt, for at følge med. Blev jeg tilbage eller tabte de ledende Spor, ſaa maatte jeg redningsløſt gaae tilgrunde i den førſte Nat. At vente paa mig eller gaae tilbage efter mig, havde Indianerne ikke indladt ſig paa; thi Farfar vilde ſikkerlig gjerne have været min Arving, hvorimod de Andre havde en ſaadan Tiltro til deres Medicinſang, at min Undergang maatte ſynes dem umulig, naar deres Manitu ikke havde beſtemt det anderledes, i hvilket Tilfælde de under ingen Betingelſe vilde have handlet imod hans Villie, men hellere ladet mig gaae tilgrunde.

Vi havde den førſte Dag tilbagelagt 18 til 20 Mil, og jeg priſte mig lykkelig, da jeg noget før Solnedgang opdagede Røgſøjler, ſom ſtege op fra en lille Skov foran mig. Alle mine Lidelſer vare pludſelig forglemte, og med raſte Skridt ilede jeg efter Farfar, for ſaa ſnart ſom muligt at kunne ſtyrke og pleje mig i det varme Telt. Teltene ſtode allerede færdige, da jeg ankom; dygtige Brændeknuder opvarmede Rummet og optøede tillige den ſidſte Snee, hvorefter der blev ſtrøet tørt afplukket Græs omkring paa Teltgulvet, for at ikke Skind og Tæpper ſkulde komme i umiddelbar Berøring med den frosne Jord. Træt og udmattet laa jeg allerede ved Ilden; Wa-ki-ta-mo-nee's Døttre havde trukket de vaade Mokkaſins og Leggins af mine Been og hængt dem til Tørre, for derefter at forſyne dem med tykkere Saaler. Jeg forblev imidlertid ligegyldig for al Opmærkſomhed og Venlighed; jeg var for hungrig til at kunne tænke paa Andet end at ſpiſe; jeg tyggede mekaniſk paa en Rem tørret Kjød og havde ikke mine Øjne vendte fra Wo-nes-hee's Squaw, der var ifærd med at knuſe Majs til en velſmagende Vælling. Naar jeg nu tænker tilbage paa, hvorledes jeg med et vildt Dyrs Graadighed ſaldt over dette Bjerg af ikke altfor reenlig tillavet Meelſpiſe og dertil endnu fortærede en kvart Racoon, ſaa kommer

det mig altid for ſom en Drøm. Jeg lod det imidlertid ſmage mig godt, og endnu ikke fuldkommen tilfredsſtillet, var jeg ligeſom det hele øvrige Selſkab den hele Aften beſkjæftiget med mellem to Stene at knække ſøde Hickory-Nødder, ſom Kvinderne og Børnene havde kradſet frem i Maſſer under Sneen, og ſom nu indtoge en lille Krog i Teltet, ſaa at Enhver bekvemt kunde lange til dem.

Selv i et indianſk Telt kan man føle ſig ganſke tilfreds og behagelig tilmode. Saaledes gik det mig denne Aften, efterat jeg havde ſtillet min Hunger og opvarmet mine Lemmer. Jeg laa paa mit Bøffelſkind ved den klart blusſende Ild og havde ingen andre Sorger end i det højeſte ſaadanne, ſom foraarſagedes mig af en eller anden altfor haard Nød at knække; mine Fødder ſmertede mig ikke mere, og Wo-nes-hee ſørgede for, at Piben ikke blev kold. Den gamle Wo-nes-hee var i det hele taget blevet en Perſon af ſtørre Intereſſe for mig, ſiden jeg havde erfaret, at han var en Aandeſeer, for hvem alle Døde ſaavel af hans egen ſom af andre Stammer viſte ſig om Natten og gjorde ham Meddelelſer.

Naar den graahaarede Kriger trak Tæppet op over Ørerne og flere Timer i Træk med klagende Stemme ſang Ordene: „Ottoe Winebag", da var han i Selſkab med Aanderne af dem, hvis Skalpe vare blevne tagne af Fjenderne, og ſom derfor ikke kunde finde Ro i de ſalige Jagtrevierer. De vare i vort Telt og viſte den gamle Wo-nes-hee deres gabende Saar og deres blodige Isſer, og fordrede Hævn, hvorhos de imidlertid forbleve uſynlige for alle Andre. Alle de Øvrige vare allerede vante til den graa Krigers natlige Sange, dog gjorde de ikke det behageligſte Indtryk paa mig, ſkjønbt Farfar havde gjort mig bekjendt med Wo-nes-hee's ſtore Medicin. Medicinen ſkrumpede imidlertid i mine Øjne betydelig ind, efterat jeg havde overbeviſt mig om, at en mærkværdig Indbildningskraft lod de omgivende Gjenſtande viſe ſig for den brave halvt ſovende Wo-nes-hee i aldeles forandret Skikkelſe. Saaledes veed jeg, at han en Nat antog et Par til Tørre ophængte Leggins for to Heſte, ſom han i ſin Ungdom kunde have ſtjaalet, men ſom han havde forſømt at ſtjæle, hvisaarſag han nu ſyngende gjorde ſig ſelv de bitreſte Bebrejdelſer for ſin Forſeelſe. En anden Gang blev det meddeelt mig om Morgenen, at en ſkalperet Miſſouri-Høvding havde ſiddet paa mig den hele Nat og forgjæves forſøgt at tørre ſit blodige Hoved ved Ilden. Jeg ſvarede, at jeg ret tydelig havde følt Trykket og ligeſaa vel vidſte, hvilken af vore Hunde der havde ligget paa mig. Dog, Wones-hee lod ſig ikke bringe ud af Fatning; efter hans Mening kunde ikke alle Mennesker være i Beſiddelſe af den ſamme Medicin, og hvad

jeg havde holdt for at være en Hund, det kunde nu eengang ikke være Andet end Missouri-Høvdingen.

Da jeg vaagnede næste Morgen, var jeg næsten ude af Stand til at staae paa mine Been, og ønskede inderlig at hvile en Dag. For at opnaae min Hensigt, erklærede jeg, at jeg var syg paa hele Legemet, i det hele taget ikke istand til at rejse og forlangte derfor, at der skulde holdes Rastdag. Havde jeg været mere vant til de indianske Sko, saa vilde jeg ikke have været saa bange for at binde an med Marchen; men med Saar paa Fødderne troede jeg mig ikke istand til at naae den ny Natlejr den næste Dag. Mit Forslag blev derfor bekjendtgjort Doctor Wa-ki-ta-mo-nee, og denne paatog sig strax at kurere mig. Pas nu godt paa, kjære Doctor," henvendte Fortælleren til sin Ven, „for at De kan lære Noget, som De maaskee senere kan bringe i Anvendelse paa vore egne Fodsyge. Wa-ki-ta-mo-nee besøgte mig paa mit Leje og det med saa vigtig en Mine som en Candidat, der nylig har taget sin Lægeexamen. Han greb ikke efter min Puls, men begyndte paa en frygtelig Maade at ælte min Mave. Efter hans Mening var der faret en ond Aand i mit Legeme, og denne behøvede kun en lille Opmuntring for at bringes til strax at forlade sit Opholdsted. Min Latter over denne komiske Anskuelse bestyrkede ham i hans Tro, og uden Tøven gik han øjeblikkelig løs paa Arbejdet. Bevæbnet med en indiansk Tromme og en ordentlig Knippel satte han sig hos mig paa mit Leje og netop saaledes, at Trommen kom til at staae lige op til mit Øre, hvorpaa han tog ved at bearbejde Trommeskindet saa frygtelig, at baade Syn og Hørelse forgik mig. Han begyndte nu med skingrende Stemme at synge fra den dybeste Bas til den højeste Discant, han kunde frembringe; Sveden haglede ned ad hans bemalede Kinder, og hans Øjne funklede i vildt Raseri. Jeg haabede, at den ophidsede Indianer engang skulde blive træt, og, hengiven i min Ulykke samt næsten bedøvet af den græsselige Musik, blev jeg ubevægelig liggende og forsøgte at opfange nogle af hans Ord; dog formaaede jeg kun at skjelne det stadige Hau, hau og Raabet: Ra-van-ga-tan-ga, hvilket vil sige saa meget som: store Mosquito, en Benævnelse, der var bleven min Person tillagt af mine Ottoe-Venner, forbi Udtalen af mit Navn frembød dem saa megen Besværlighed. I to Timer havde jeg ligget paa denne Pinebænk, da jeg indsaae Umuligheden af at udtømme min omhyggelige Læges Taalmodighed og til samme Tid iagttog, at min egen Forlængst var forbi. Jeg gjorde Mine til at rejse mig op og løbe bort; men næppe opdagede Wa-ki-ta-mo-nee, at jeg rørte mig, før han forandrede sin Sang til græsselig skingrende Hylen og tærskede løs paa sin Tromme, som om han vilde slaae den istykker.

Efter hans Mening havde den halsstarrige onde Aand endelig givet efter for den store Medicins Indflydelse, og der behøvedes endnu kun denne sidste Kraftanstrengelse, for at jage ham albeles paa Porten. Unægtelig var han jaget paa Porten; thi jeg hinkede ud i det Fri med den faste Beslutning, hellere at ville betegne min Vej til Missouri med Blod, end at udholde denne Larm længer. Wa-ki-ta-mo-nee tørrede sig imidlertid Sveden af Ansigtet og erklærede med triumferende Mine de Omkringstaaende, at hans Medicin var saa udmærket, at Intet kunde staae imod den. Han gav strax derpaa Ordre til at bryde op. Medicinen var saaledes virkelig ikke saa slet; mine Fødder vænnede sig lidt efter lidt til de indianske Mokkasins, mine Saar lægedes, medens jeg gik, og snart var jeg saa restitueret, at jeg som en fuldblodig Rødhud kunde opspore Elsdyret og Bjørnen i den skarpe Snee. Vor Rejse gik nu rask fremad; snart bragte vi en Hjort, snart en vild Kat eller en sort Bjørn til Lejren, og glædede os paa denne Maade ved en Slags Luxus; vi kom hver Aften til en lille Skov og Vand, og havde saaledes Intet tilbage at ønske.

Den første Afbrydelse led vor Rejse ved en Regndag, der ikke blot gjorde vor Vej frygtelig glat, men ogsaa forvandlede Bækkene til rivende Strømme, saa at vi bleve nødte til at blive liggende paa den skovbevoxede Bred af en saadan Strøm, for at afvente en Forandring i Vejret. Vi lede imidlertid ingen Nød og fordrevе Kjedsomheden med at knække Nødder, som paa Grund af det indtraadte milde Vejr fandtes i Masser under Sneen. Paa Regnen fulgte klar Frost, og vi droge videre. Isen paa Vandløbene, der krydsede vor Vej, var ikke stærk nok til at bære os og vore Heste, og vi havde derfor megen Møje med at bane os Overgange. Forøvrigt havde jeg i denne besværlige Tid Lejlighed til at overbevise mig om, at en indiansk Squaw med Rette kan henføres til de bedste Arbejdere paa Jorden, saalænge hun kun er sin Mands Slavinde og kun behøver at arbejde for sig selv og Sine.

Naar en saadan Overgang skulde iværksættes, skete Begyndelsen med, at vi aflæssede Dyrene Bagagen, hvorpaa en stærk Hest blev trukken frem, og en Læderrem eller Lasso bunden den om Underkjæben. Til dennes Hale blev nu bunden en anden Hest, og paa denne Maade bleve de alle bundne til hverandre. Saasnart disse Forberedelser vare trufne, vadede Halvdelen af Mændene ud i Strømmen og sønderfloge Isen foran sig, til de kom over paa den anden Side. Den ene Ende af den sammenbundne Line toge de med sig. Jeg var allerede temmelig godt vant til Kulden, men kan dog forsikre, at man vanskelig kan gjøre sig et Begreb om den ubehagelige Fornemmelse det er, naar man stiger op af det isnende Bad, og Klæderne øjeblikkelig fryse fast til Kroppen.

Af Fortvivlelse griber man gjerne fat i Lassoen, til hvilken Dyrene staae bundne paa den anden Side, og trækker af alle Kræfter, medens de tilbageblevne Mænd, Kvinder og Børn med ubarmhjertige Slag og Stød drive Dyrene ud i Vandet. Bagagen bliver trukken over paa Isflader, derpaa hurtig atter pakket paa de ryslende Dyr, og nu gaaer det i Trav over den blendende Sneeflade, for atter at bringe Blodet i Bevægelse.

Men ogsaa disse Lidelser toge en Ende. Den skarpe Frost byggede os sikre Broer, og det stærke Sneefald gjorde Vejen bedre for os, saa at vi nu rask nærmede os Nebrasca og Ottoe'rnes ved denne beliggende By. Vore Jagttoure faldt næsten altid heldig ud, og jeg kan med Sandhed sige, at denne besværlige Rejse var noget af det Interessanteste, jeg har oplevet. Jeg var lykkelig over at see mine Ungdomsdrømme, som Cooper og Washington Irving havde fremkaldt hos mig, virkeliggjorte, og naar jeg gav den mægtige Kæmpehjort Naadesstødet, eller med min Kugle knuste Pandeskallen paa den vrede Bjørn, da var det mig i Begejstringens Øjeblik, som om jeg ikke vilde bytte med noget Menneske paa den hele Jord; og naar de rødhudede Krigere rakte mig Piben og tilraabte mig: Ra-van-ga tan-ga, Ka-hi-ga tan-ga!*) da nød jeg i min Glæde fuldkommen Erstatning for mine Savn.

Vi havde været fire Uger undervejs, da Farfar meddeelte mig, at vi paa denne Dag vilde naae Missouri, paa hvis østlige Bred hvide Pelshandlere havde grundlagt en lille Nybygd. Han gjorde mig tillige det Forslag, at han selv skulde ile iforvejen, for at skaffe Folk fra den anden Side af Floden, som strax ved vor Ankomst kunde iværksætte min Flytning fra Ottoe'rne over til de hvide Nybyggere. Farfar handlede ifølge vor Aftale, og var allerede tidlig paa Morgenstunden borte. Jeg fulgte efter med de Andre, og henimod Middag nærmede vi os den Skovstribe, der betegnede Missouris Løb. Førend vi drejede ned i Dalen, kom vi til Ottoe'rnes Begravelsesplads og snart derpaa til deres By. Den første fremviste et Antal Høje, indesluttede med utilhugne Palisader og prydede med Stave, fra hvilke der vajede Tøjstrimler og brogede Fjær. Byen, der kun laa nogle faa Hundrede Skridt derfra, bestod af omtrent 60 Hytter af forskjellig Bygningsart. Nogle vare opførte af Jord, og lignede store Bageovne eller Høstakke, medens andre vare byggede af tyk Egebark i Form af smaa Huse. Boligerne stode for største Delen tomme, idet Beboerne havde opslaaet deres Telte paa de to Vinkler, der dannes af Nebrasca og Missouri. De vare der i

*) „Den store Mosquito, en stor Høvding".

Lavningen bedre beskyttede med deres Dyr mod Stormene, og Græsset under Sneen var federe og rigeligere paa Bottom-Jorderne.

Wa-ki-ta-mo-nee blev med sin Husstand i den øverste By, medens Wo-nes-hee drog med Sine ned i Lavningen, og kort før Aften stod jeg paa Missouris Isflade og gjorde Bekjendtskab med en Mr. Marten, der venlig indbød mig til sin Bolig paa den modsatte Bred af Floden. Jeg tog foreløbig Afsked med mine Ottoe-Venner, og viste dem det lille Blokhus, i hvilket jeg skulde boe, og hvor jeg haabede at gjensee dem Alle. Mine Sager bleve kastede i min lille Vogn og paa denne Maade førte over Isen, og snart befandt jeg mig mellem venlige hvide Mennesker, der kappedes med hinanden om at forsyne mig med mere passende Klæder for min hvide Hudfarve. I en fuldstændig forvandlet Skikkelse sad jeg denne Aften ved den muntre Kaminild, spiste godt Brød til et Glas Whisky-Punsch og underholdt Selskabet med Fortællingen af mine Rejser og Eventyr. Jeg havde den Tilfredsstillelse at bemærke, at selv disse det fjerne Vestens raa Nybyggere følte Deeltagelse for mine Gjenvordigheder og min Redning. Jeg blev imidlertid ikke længe der, men gik allerede efter 8 Dages Forløb tilbage til Ottoe'rne, og fra disse længere nordpaa til Omaha-Stammen, i hvilken jeg endnu tilbragte 4 Uger. Jeg forskaffede mig under mit Ophold der temmelig nøje Kjendskab til disse Indianere, deres Sæder og Skikke, og jeg troer, at det vil interessere Dem, naar Leilighed byder sig, at høre mine Meddelelser, om hvad jeg oplevede ved Council Bluffs."

Under denne Fortælling havde vi fortsat vor Vej ad Indianerstien, mellem golde Høje, hvis eneste Prydelse var nogle lave Cacteer. Vejens Snoninger vare korte, saa at vi ikke vare istand til at see os vidt om, og før vi formodede det, befandt vi os midt i en lille Flok prægtige Heste, der forskrækkede satte afsted med udspilede Næsebor og opløftede Haler. Det var tamme Heste, skjøndt de vare uden Vogter. Indianerlejren maatte altsaa være i vor umiddelbare Nærhed, og i mere sluttet Orden drog Toget videre.

Ved en ny Ombrejning af Vejen saae vi en lille Flod, og paa dens vestlige, med Cottonwood-Træer og lavt Buskværk bevoxede Bred, viste sig en indianst Lejr paa 18 store Telte. Beboerne syntes endnu ingen Anelse at have om, at en saa stor Afdeling Hvide nærmede sig; thi Kvinder og Børn rede paa løse Heste i den dybeste Ro omkring en stor Hjord, som græssede ved den lille Flod. Synet af de blege Ansigter i umiddelbar Nærhed af Byen frembragte en pludselig Forandring. De kvindelige Kvægvogtere bleve afløste af unge Knøse, som gave sig i Færd med at drive Hjorden bort i Retning af Canadian River,

for at bringe dem ud af umiddelbar Nærhed med et Besøg, hvis Hensigter endnu vare dem fremmede. Expeditionens Fortrav havde imidlertid naaet den lille Flod, og gjorde Mine til at ride over den, da der paa den anden Flodbred viste sig nogle Indianere, som ved de tydeligste Tegn gjorde os forstaaeligt, at vor Nærværelse i Byen foreløbig endnu ikke ønskedes, men at de selv vilde komme over for at stifte Bekjendtskab med Bleganſigterne. Vi gave villig efter for Indianernes Forlangende og oppebiede Høvdingen og nogle af hans Krigere, som efter først at have kastet Tæpperne, der skjulte deres Lemmer, over Skulderen begyndte at vade over Floden. Da Høvdingen var kommen over til os, navngav han sig som Ku-tat-su, Kiowahernes Høvding, og spurgte paa brækket Spansk og ved Tegn efter Togets Capitano. Da Lieutenant Whipple var bleven tilbage hos Landmaalerne og Vogntoget, saa fik en ung Amerikaner det Indfald at udgive Doctor Bigelow for Høvding. Ku-tat-su betragtede opmærksomt Doctoren og spurgte de Omkringstaaende, om det virkelig var Togets Capitano, som om han betvivlede, at denne lille Herre med det milde Ansigt, som red paa et uanseeligt Muldyr og manglede ethvert Spor af krigerisk Anseelse, virkelig kunde være en Høvding. Det blev imidlertid forsikkret ham, at Doctoren ikke blot var en Høvding, men tillige en stor Medicinmand, hvorpaa han strax strøg til sine Hilsener og Høflighedsbeviser. Han kastede sit Omslag tilbage, strakte Armene vidt ud fra hinanden, traadte hen for Doctoren og omarmede ham med stor Ømhed, idet han gned sit malede Ansigt mod Doctorens skjæggede Kind, en Skik, der maa have forplantet sig fra Mexiko til de Vilde. „Gode gamle Kamerat!“ udbrød Doctoren formelig rørt, bøjede sig ligesaa ømt ned fra Billy til den Vilde og klappede ham venligt paa den broncefarvede Skulder. Den ømme Scene, i hvilken den gamle Herre til stor Moro for Selskabet tog sig ud omtrent, som om han hvilede i Armene paa en Bjørn, blev afbrudt ved Lieutenant Whipple's Ankomst, og efterat denne var bleven præsenteret for Kiowah'erne som den første Høvding, maatte han ligeledes underkaste sig deres Kjærtegn. Der var nu sluttet Venskab med Indianerne, og da Vogntoget ankom, blev der ikke lagt videre Hindringer ivejen for Overgangen over Floden. Unge og gamle Krigere, der i en Fart havde sminket og smykket sig, indfandt sig i et stort Antal, medens andre kunde iagttages gjennem de halvtaabnede Teltindgange endnu ivrig ifærd med deres Toilette foran de smaa Spejle. Blandt de først Ankomne vakte en aldeles graa Krigers især Opmærksomhed. Hans Paaklædning bestod alene af en blaa, amerikansk Blanket-Frakke, som var meget for stor til ham, men som han syntes at sætte megen Pris paa. Desuden besad han en overordentlig Tungefærdighed,

Kioway Indianernes Leir.

t
i
i
e
e
t
e
e

r
,
-
g
a
r
t
r
o
.
,
,
,
-
n
e
e
.
i
r
z
e
i
,
l
e
-
z
e
e
e
.

Kioway-Indianernes Leir.

med hvilken han lod ſig det være yderſt magtpaaliggende at gjøre et godt Indtryk paa Amerikanerne. Da han maaſkee havde hørt Tale om de tidligere Krige mellem de Forenede Stater og Mexiko, ſøgte han paa alle mulige Maader at give at forſtaae, at Kioway'erne vare Amerikanernes ſvorne Venner, at kun en lille Deel af Stammen havde opſlaaet ſin Lejr her, medens de Øvrige vare dragne til Mexiko for at ſtjæle Heſte fra Amerikanernes Fjender, ved hvilken Lejlighed den gamle Kriger ikke undlod ret ofte at gjentage: „Stjæle, Hobe, Heſte, mange Heſte."

Efter Opfordringen klavrede Høvdingen op i den lille Vogn, der tjente til Befordring af Inſtrumenterne og derfor altid kjørte iforvejen, og holdt ſaaledes ſit Indtog i Byen, hvorhos han var meget omhyggelig for at blive ſeet af alle Sine og opvække deres Beundring for det ærværdige Optog. Kun et kort Holdt gjorde vort Tog paa den fri Plads foran Teltene og begav ſig da atter paa Vejen, for efter Aftale med de Vilde at opſlaae Natlejr nogle Hundrede Skridt veſt for Indianerlejren. De meeſt anſeete Krigere vilde da indfinde ſig der for at tale med de Hvide og, da der var Intet at udrette ved Vold, ad fredelig Vej ved Smiger og Tiggeri ſee at faae en lille Tribut af os. Ku-tat-ſu (den fuchsrøde Heſt), ledſaget af tre af ſine fornemſte Krigere, indfandt ſig derpaa foran Lieutenant Whipple's Telt. Jaſa-ſorra, Pat-ſoot-koe-cat og Tu-ga-ſone, Høvdingens Ledſagere, vare ſtore, kraftig byggede ældre Mænd og ligeſom Ku-tat-ſu ſmykkede og bemalede paa alle tænkelige indianſke Maader. Høvdingen bar paa ſin Hat et prægtigt Smykke af Ørnefjær, medens hans Krigere benyttede deres lange ſorte Haar ſom eneſte Hovedbedækning og kun havde prydet Skalplokkerne med runde Blikſtykker, trukne paa lange Snore. I Bemalingen, der bedækkede deres Anſigt og Overlegeme, var en kjendelig Forkjærlighed for den gule Farve fremherſkende, ligeſom der ogſaa var anbragt gule Meſſingringe i ſtor Mængde paa Arme, Hals og i Ørerne. Saaledes traadte de ind i Teltet, hvor de bleve ventede af vor Commandeur og nogle af Expeditionens Medlemmer, ſamt den lille Tolk Vincenti. Før Underholdningen begyndte, gik Piben rundt, hvorpaa Lieutenant Whipple ved Vincenti lod rette følgende Ord til ſine Gjæſter: „Vor ſtore Bedſtefader i Waſhington (Præſidenten i de Forenede Stater) har ſendt os; vi ſkulle reiſe meget langt mod Solnedgang, vi ſkulle drage lige til det ſtore Vand og beſøge alle hans røde Børn; vi ſkulle vandre gjennem Kioway'ernes Land og røge Fredspiben med dem, vi ſkulle overbeviſe os om, at Kioway'erne opføre ſig ſom Venner og Brødre af Amerikanerne, at de ingen Rejſende myrde og ingen Heſte ſtjæle, og vi ſkulle da overrække dem Gaver.

Men skulde Kioway'ernes Stamme være slet og gjenstridig, da vil den store Bedstefader i Washington sende ligesaa mange Soldater, som Kioway'erne have Heste, desuden mange tykke Flinte (Kanoner), og lade den hele Nation udrødde til sidste Mand."

Denne Tiltale, skjøndt ikke meget ceremoniøs, var dog aldeles beregnet paa Kiowaye'rne, der allerede i mange Aar havde været bekjendte som de meest forræderiske Indianere paa Stepperne, og som mangfoldige Gange havde overfaldet og udplyndret eensomme Nybyggere, myrdet Mændene paa den grusomste Maade og slæbt Koner og Børn med sig som Fanger. Hertil kom endnu, at Lieutenant Whipple havde erfaret af fire mexikanske Tuskhandlere, der vare trufne sammen med Expeditionen hos Kioway'erne, at denne lille Trop Indianere førte to fangne Mexikanere med sig. Han vilde derfor gjøre de Vilde hede om Ørerne, for desto lettere at kunne udvirke de Fangnes Befrielse. Disse vare en ung Mand og en Kone, der allerede vare blevne røvede som Børn og siden havde levet hele Tiden sammen med deres Røvere. Den unge Mand var allerede bleven til en fuldstændig Indianer, hvis lokkede sorte Haar alene forraadte hans spanske Herkomst; han forstod derhos næppe endnu saa meget af sit Modersmaal, at han kunde forklare sig derhen, at han aldeles ikke havde Lyst til at ombytte sit nærværende Opholdssted med noget andet. Konen derimod havde aabent udtalt som sit Ønske, atter at vende tilbage til sit Hjem, skjøndt hun var bleven Ku-tat-sus Kone, og Moder til en ung Høvding. Det lod sig under saadanne Forhold med temmelig megen Sikkerhed formode, at enhver Bestræbelse for at befrie, om endog blot den unge Kone, vilde være forgjæves, dog blev Forsøget gjort. Paa Lieutenant Whipple's Tiltale svarede Indianerhøvdingen paa følgende Maade: „Talen er god og ikke spaltet; men den store Bedstefader elsker ikke sine røde Børn, ellers vilde han have sagt til dem, der rejse igjennem vor By: giv først Kioway'erne Gaver, tal derpaa med dem." Efter denne temmelig anmassende Meningsyttring lod Lieutenant Whipple forklare for de Vilde, at han først vilde tale med dem og derpaa gjøre dem Foræringer; forat imidlertid Alle kunde see, i hvilket fredsommeligt Sindelag Amerikanerne vare komne til dem, vilde han strax lade nogle Sager fordele blandt dem, og derpaa høre dem videre og tale med dem. Der blev nu fordeelt Glasperler, rød Farve, nogle Tæpper, Knive og Tobak mellem dem, hvorpaa Underhandlingen atter blev optagen. Som sædvanlig erklærede Kioway'erne sig som svorne Venner og Brødre af Amerikanerne, hvorved de ganske vist i deres stille Sind hjertelig beklagede, at deres nærværende Besøg var saa stærkt, at de ikke kunde udplyndre det og skalpere dets Medlemmer. Fordringen om

at løsgive de Fangne viste de uden Betænkning tilbage, og den gamle Høvding var ikke med de største Gaver at bevæge til at give Afkald paa sit Barn og sin Kone, hvilken Sidste igjen ikke vilde forlade Indianeren uden sit Barn. Samtalen hørte hermed op, hvorpaa Lieutenant Whipple skjænkede Byen en Ko til et almindeligt Festmaaltid i den store Bedstefader i Washingtons Navn. Koen blev øjeblikkelig dræbt paa den graadigste Maade med Pile, slagtet, fordeelt og næsten ligesaa hurtig fortæret af den vilde Horde. Rødhuder og Hvide blandede sig da mellem hverandre i begge Lejre for at afslutte smaa Tuskhandeler. Knapper, Mønter, Spænder og deslige Ting bleve falbudte for Bøffelhuder og stukne Mokkasins, og først efter Solnedgang bleve de forskjellige Besøgende opfordrede til at trække sig tilbage til deres egne Enemærker for den almindelige Sikkerheds Skyld.

Kiowah'erne adskille sig i deres Ydre, i Sæder og Skikke kun lidet fra Comancherne, der ikke blot ere deres nærmeste Naboer, men ogsaa gjennemstreife de samme Strækninger med dem. Desuagtet er der ikke det mindste Slægtskab at opdage mellem disse to Nationers Sprog, kun ved deres Tolke formaae Folk af disse forskjellige Stammer at gjøre sig forstaaelige for hinanden, naar de ikke ville tage deres Tilflugt til det almindelige Prairiesprog eller til Kaddo-Indianernes, en Stamme længere sydpaa. Det sidste Sprog forstaae begge Nationer tilstrækkelig til deri at kunne gjøre sig forstaaelige for hinanden. Det første derimod bestaaer næsten udelukkende af Tegn, men er tilstrækkeligt til at muliggjøre en Forstaaelse mellem alle Steppens Beboere; til samme Tid giver dette de hvide Tuskhandlere et Middel ihænde til at træde i Forbindelse med de forskjellige Stammer. Ligesom Comancherne vise Kiowah'erne i deres politiske og huslige Indretninger stor Lighed med den gamle Verdens Nomadefolk. De blive regerede af en Høvding, hvis Værdighed er arvelig saalænge, som hans Regering finder Stammens Bifald. Han er Anfører i Krig og fører Forsædet i deres Raadforsamlinger, dog bliver han uden videre Hensyn affat fra sit Embede, saasnart han nedværdiger sig ved en fejg Handling eller slet Forvaltning, og en anden dygtigere Krigere da strax valgt i hans Sted. Deres Love svare aldeles til deres ejendommelige Levevis og ere afhængige af den hele Stammes Villie; disses Udøvelse skeer med Nøjagtighed og Strenghed og paaligger de mindre Høvdinge.

Deres Begreber om Ejendomsret ere højst utvungne; de anse Tyveri for den største Ære og Bersommelse, hvorfor der ogsaa næppe kan tænkes værre Røvere end netop disse Vilde. At straffe dem med aaben Krig for deres Røverier, vilde vist blive en svær Opgave; thi da Prairie-Indianerne fra den tidligste Ungdom blive opdragne i Brugen

af Vaaben og Heſte, og dertil ingen beſtemte Byer eller Skjuleſteder have, ſaa er det ikke forbundet med videre Ubekvemmeligheder for dem, naar de pludſelig blive nødte til at drage med deres Familier og alle Ejendele fra den ene Ende af Bøffelregionen til den anden. Da de ere i Beſiddelſe af mange og udholdende Heſte, kunne de vandre med den ſtørſte Hurtighed, hvorhos deres nøjagtige Kjendſkab til Landet og Kilderne komme dem betydelig tilgode, og de unddrage ſig let enhver Forfølgning i Græsſtepperne. En Krig vilde derfor langtfra have den ſamme Elendighed til Følge for dem, ſom for andre Stammer, der aldrig forlade deres gamle Byer og Opholdsſteder. Heller ikke vilde det være tænkeligt at kunne ſtoppe Kilderne til deres Underhold; thi deres talrige Heſte- og Muldyrhjorder vilde i lang Tid kunne yde dem tilſtrækkelig Næring. De kjende ſelv deres Uantaſteligheb, og denne Bevidſthed gjør dem ſaa meget forvovnere og farligere.

Overtro har hjemme hos alle Indianere, ſaaledes ogſaa hos Kiowah'erne. De ſætte deres Tiltro til Drømme, bære Medicinpunge, Amuletter, og ſøge at erhverve ſig de uſynlige Aanders Gunſt ved Ofringer, Dands og Muſik. De anerkjende Tilværelſen og Magten af et ſtort overnaturligt Væſen, der ſtyrer og regerer alle Ting, og ligeſom Comanche'rne ære de denne Guddoms Perſon i Solen. Ogſaa troe de paa Sjælens Udødelighed, men antage det tilkommende Liv for at være ligt det jordiſke; derfor give de altid Krigerne deres Jagt- og Krigsruſtninger med i Graven, forat de kunne viſe ſig med Ære paa de evige Jagter. Endnu er intet Forſøg gjort paa at bringe disſe Vildes moraliſke eller fyſiſke Dannelſe paa et højere Trin og derved lægge Grundvolden hos dem til Civiliſation og Chriſtendom. Amerikas fromme Mænd ſee med Ligegyldighed paa Hedningerne for deres Døre, og ſende deres Miſſionairer til andre Lande og Verdensdele for at prædike Chriſtendom. Først naar de vilde Steppeboere ere blevne ødelagte og udrøddede ved den hvide civiliſerede Races Hævnſyge, vil den chriſtelige Kjærlighed finde Vej til disſe Stammers tomme Wigwams, og bygge Kirker og Bedehuſe paa Gravhøjene over de ſtakkels opoffrede retmæsſige Beſiddere af de grønne Prairier.

Natten gik rolig og uden Forſtyrrelſe af, roligere end det var at vente i Nærheden af de tyvagtige Indianere, ſom tidlig den næſte Morgen allerede indfandt ſig igjen, for at ſee paa de Hvides Opbrud og ſtrax at kunne lægge Beſlag paa tabte eller forglemte Gjenſtande paa den forladte Lejrplads, ligeſom Ulvene, der hidtil, ſaaſnart det ſidſte Menneſke havde brudt op, havde ſneget ſig omkring den røgende Lejrild og ſøgt efter Affald. Vejen mod Veſten var ſpærret af høje Sandbanker og ſumpige Lavninger; det blev derfor beſluttet at vende om,

gaae tilbage gjennem Kiowah'ernes By og ſætte over den ſide Canadian, for paa dennes Nordſide at forfølge den foreſtrevne Retning. Jordbunden der var imidlertid ſaa ujevn og beſværliggjorde Reiſen med Vognene ſaa meget, at Alle atter ſøgte over paa den ſydlige Bred, ſaaſnart Sandbankerne vare passerede. Ved Tilbagegangen over Floden hændte et Uheld, der lykkeligvis kun fremkaldte en hjertelig Latter, men ligeſaa let kunde være blevet til Doctor Bigelows og hans Billys Fordærvelſe. For at finde et passende Overgangspunkt for Vogntoget vare Doctoren og jeg redne ud paa et Sted i Floden, hvor en lille Ø lovede nogen Lettelſe, og mellem hvilken og Bredden aldeles intet Vand var, ſaa at, ſom Doctoren yttrede ſig, under hans Ledelſe intet Muldyr af Expeditionen ſkulde ſaa meget ſom gjøre ſine Hove fugtige. Næppe vare vi imidlertid komne 100 Skridt fra Bredden, før Bunden begyndte at bølge ſig under vore Dyrs Hove. For at undgaae Faren drev jeg mit Dyr raſk fremad og beſtrev en Bue, ſaa at Dyrenes Vægt blev mere fordeelt paa den farlige Grund, hvorved jeg kom lykkelig over. Doctoren forſøgte ligeledes at gjøre en Omvej; men var ikke ſaa heldig, idet Bunden gav mere og mere efter for Billys Hove, indtil den aldeles ſank i, og i ſin Anſtrengelſe kaſtede Doctoren langt ud af Sadlen. De maatte derpaa arbeide ſig, hver for ſig, gjennem Moradſet og bukkede op paa Bredden ligeſaa teglſteensrøde over det Hele ſom Canadian Floden ſelv. Naturligvis blev der valgt et andet Overgangspunkt paa et andet Sted, hvor Bunden var faſtere.

XII.

Expeditionens Reiſe op med Canadian. — Shady Creek. — Comanche-Indianernes Sommerboliger og Medicintelt. — Fandango paa Steppen. — Pueblo-Indianere. — Opuntia arborescens. — Om Forholdet mellem Mexikanere og Indianere. — Jöes Gonzales. — Beautiful View Creek. — El Llano Eſtacado.

I et Tidsrum af flere Dage førte vor Vei os op langs med Canadian; enkelte ſandede Steder beſværliggjorde af og til Fremmarchen, naar Expeditionen ved Flodens Krumninger nødtes til at bane ſig Vei mellem Sandbankerne. Syd for Veien bleve Løvningerne af Høiſletten høiere og mere ſammenhængende, og Kilderne, ſom udſprang ved dens

Fod, forenede ſig til Bække, der lyſtig førte deres klare Vand til Canadian, hvorved de ſnart bortødſlede deres Skatte paa en tørſtig utaknemmelig Jordbund, ſnart vædede og vederkvægede prangende Træer og Buſke paa en mere frugtbar Bund. Naar man i lang Tid har vandret over en haard gruſet Jordbund og kun i det blaa Fjerne ſeet ſkyggefulde Trægrupper, og man ſaa uformodet befinder ſig paa Randen af en dyb Dal, hvor mørke Skove og grønne Enge med bugtende Bække ſmile Vandreren indbydende imøde, da ſpørger man ganſke viſt ikke, hvor tidligt paa Dagen det er, eller hvor mange Mil man endnu kan tilbagelægge inden Aften. Nej, man iler derned og overgiver Ridedyret til dets Frihed, for at det efter egen Lyſt kan græsſe paa Engene, medens man ſelv gjør ſig tilgode i Skyggen ved den rislende Bæk.

Saaledes gik det, da vor Expedition bugtede ſig nedad den høje Skrænt til Dalen, der omgiver Chady Creek, og ſaae det prægtigſte Landſkab foran ſig. Solen ſtod endnu ikke midt paa Himlen, en hemmelighedsfuld Stilhed hvilede over Skov, Enge og Bæk, en Ro, ſom end ydermere blev hævet ved Synet af flere Hundreder Løvhytter, der vare byggede af grønne Grene og havde tjent Comanche'rne til Sommerboliger. De ſtode nu tomme og forladte, men ikke uden Liv; thi Spottedroslen ſad mellem de tørre Blade og ſang lyſtig ud i den vide Verden, Prairiehønen ſmuttede væk under det tørre Kvas, og Ravne legede foran Hytterne med afgnavede Been og Stykker af Læder. Ogſaa de Vilde havde fundet Behag i denne Dal og tilbragt de førſte Sommermaaneder i den; kun de vandrende Bøfler havde lokket dem derfra og ført dem mod Norden. Det vilde brogede Liv var forſtummet, men Dalen laa lige friſk og grøn for os. Kun faa Minuter efter Expeditionens Ankomſt krydſede atter Grupper af Menneſker og ſprøde Hjorde Skov og Eng i alle Retninger, og jagede Droslen ind i Tykningen og Prairiehønen ind i det høje Græs, men den ſkrigende Ravn op paa den tørre Slette.

De indianſke Sommerboliger vakte almindelig Opmærkſomhed, og næppe havde Enhver indrettet ſig huslig i den nys opſlagne Lejr, før han ilede ud, for at tage Løvhytterne i nærmere Øjeſyn og paa indianſk Maneer lede efter forglemte eller tabte Mærkværdigheder.

Hytterne vare byggede af grønne Grene, ſom vare ſtukne i Jorden ligeoverfor hinanden og ſaaledes forbundne med Kronerne, at de dannede langagtige Løvhytter, der imidlertid ikke engang vare ſaa høje, at et Menneſke kunde ſtaae oprejſt i dem. Kjøkkenet, der var kjendeligt foran hver Hytte paa en Bunke Aſke i et Hul, hjalp til at fuldſtændiggjøre den ſimple Huslighed. Ogſaa Medicinhytten ſavnedes ikke; den var anlagt paa Bredden af Bækken i ſamme Stil ſom de øvrige Bo-

liger, kun i mindre Maaleſtok. To Steenhobe, omgivne af ſmaa Grave, fandtes derinde, og for Døraabningen var et Ildſted til Stenenes Glødning. Næſten i alle Sydbomme benytte Indianerne Medicinteltet, eller med andre Ord, Dampbadet i raa Form, og gaae derved tilværks paa følgende Maade. Efterat Hytten udvendig er tættet med Huder, og Steendyngerne i ſamme ere gjorte glødende, begiver den Syge ſig derind og tager Plads mellem de to Steenhobe, over hvilke der da bliver gydt Vand. En heed Damp opfylder ſtrax det ſnevre Rum og bringer den Indelukkede i Sved, hvorpaa han, naar Heden har naaet den høieſte Grad, ſtyrter ud af Teltet og hovedkuldſ i Vandet. Dette bliver gjentaget flere Gange, alt i Forhold til den Syges Kræfter, og ſædvanligvis har denne Cur, der maaſkee paſſer godt til den indianſke Conſtitution, et heldigt Udfald. Det er en Selvfølge, at en Medicinmand holder Vagt ved disſe Bade, og ikke lader det mangle paa helbredende Sange og Beſværgelſer. Foruden de Syge underkaſte ogſaa unge Folk, ſom ville træde ind i Krigernes Rækker, ſig denne Behandling, ſaavelſom enkelte Krigere, der ſtaae i Begreb med at begive ſig paa Krigs- eller Røvertog.

De fire Mexikanere, der vare ſtødte til os i Kiowaÿ'ernes Lejr og ſom ikke havde været Gjenſtand for den bedſte Behandling af Indianerne, ja tildeels endog havde maatte lade deres Vaaben i Stikken, vare dragne med bort under Expeditionens Beſkyttelſe. Nogle Pueblo-Indianere fra Santo Domingo ved Rio Grande, der ligeledes berejſte Stepperne paa Tuſkhandel, og ſom ligeledes havde forenet ſig med os, hjalp til i en maaneklar Nat at fuldſtændiggjøre det vilde Billede af en Fandango paa Steppen, og ſloge ſig derpaa ved Shady Creek ſammen til een lille Karavane med Mexikanerne, for i ſtørre Marcher at naae deres Hjem ved Rio Grande.

Hundrede Skridt fra vore Vogne laa Mexikanernes og Pueblo-Indianernes Bagage og Barer i en Halvkreds. Maanen ſtinnede klart over den vide Slette, Natten var ſtille og ſmuk, kun ſjelden tonede Prairieulvenes Hyl fra det Fjerne over til Lejren, hvor Mennesker af de forſkjelligſte Racer færdedes ſkjødesløſt mellem hverandre. Det var en herlig Nat, en Nat, ſom vel var iſtand til at vække poetiſke Stemninger, og ſom derfor ogſaa havde vakt ſlumrende muſikalſke Følelſer hos en amerikanſk Kuſk, der havde udſøgt ſig den høieſte Plads paa Bagagen og nu begyndte at aflokke en forſtemt Violin meget vilde Toner. De ſkrattende Toner naaede ſnart hvert Øre, og en Klynge af de forſkjelligſte Skikkelſer ſamlede ſig hurtig om Virtuoſen, der, ſtolt over ſin Kunſts Virkning, endnu foer galere affted med Buen over de ſtøvede Strenge. Yankee Doodle og Hail Columbia og Negerſange

løbe imellem hverandre. Det var Melodier, som trængte Enhver til Hjertet og som Ingen kunde modstaae. Skæggede Amerikanere, gule Efterkommere af Spanierne og halvnøgne Pueblo-Indianere — Alle bevæbnede fra Top til Taa og i Costumer, der bare tydeligt Præg af den lange besværlige Rejse — stillede sig op til den vilde Dands. Her tog to Amerikanere Armtag og svingede hinanden rundt i Dandsen af alle Kræfter, hist forsøgte en Mexikaner at valse med en Pueblo, her blev Yankee Doodle dandset paa en energist Maade af to af Kentucky's Sønner, og hist saae man et lille Selskab række Hænderne i Qvadrille. Men ud til Siden stode i de Forenede Staters Infanteriuniform to Irlændere lige over for hinanden, og satte Hænderne i Siden, medens de stampede med Fødderne i Jorden. De opførte en Nationaldands og tænkte derved paa deres fjerne Hjem hinsides Oceanet; thi de hvistede med Suk til hinanden: O, if we had plenty of Whisky! og Ould Ireland forever! Paa en anden Side stod Skildvagten; han støttede sig paa Musketten, idet han vemodig nynnede hen for sig: J'aime à revoir ma Normandie! Musikeren sad paa sit ophøiede Sæde og betragtede alvorlig den af ham frembragte Tummel; han var utrættelig, og med Stolthed gjorde han den Opdagelse, at efter Takten af hans Violin ikke alene alle Verdens Dandse kunde dandses, men ogsaa alle Jordens Sange synges. Han spillede den halve Nat, til et tykt Lag Støv bedækkede hans Ansigt og Violin, og Dandserne udmattede sank om paa Pakkerne, eller begave sig til Teltene. Mange drømte maaskee om den muntre Nat og om Fandangoen paa Steppen.

En fredeligere Menneskestamme end Pueblo-Indianerne er næppe tænkelig. De vise sig venlige og tjenstvillige mod Fremmede, hvor de end træffe dem, og man nyder den største Gjæstfrihed hos dem, naar man besøger dem i deres Stæder og Boliger. Mangen rigt befolket Indianer-Stad blomstrer endnu i Ny-Mexiko, men de ere kun Levninger af den engang saa mægtige og vidt forgrenede Stamme, af hvilken man finder Spor og Rester i alle Retninger fra Rio Grande til Vestens Store Colorado. Paa Grund af den stadige Omgang med Mexikanerne i saa lang Tid have de fra dem optaget Meget med Hensyn til Sæder og Dragt, ja den største Deel af Befolkningen er endog det spanske Sprog mægtig. Flid og Driftighed ere to af deres Hovedbyder; de drive Ager- og Havebyrkning, og foretage af og til Rejser til Steppens vildeste Indianere, for paa de Hvides Maade at tiltuske sig Pelsværk og Huder. Deraf kommer det ogsaa, at Rejsende, som nærme sig Ny-Mexiko's Grændser, saa hyppig møde smaa Karavaner Pueblo-Indianere, der i raske Marcher drive deres belæssede Æsler og Muldyr over Sletten.

Da vor Expedition havde forladt Dalen ved Shady Creek og atter havde arbejdet sig frem mellem golde Høje og raa Sandsteensblokke op paa Sletten, bemærkede vi strax en Forandring i Vegetationen. En ny Cactusart, Opuntia arborescens, viste sig her for første Gang i al sin Yppighed og Pragt. Den havde Ligheb med et lille Dværgtræ. Den korte Stamme deelte sig snart i Grene og Skud, som forenede sig til en Krone og bar foruden de utallige Pigge en Mængde gule Frugter til Skue. Vi rejste fra nu af ikke længer i Canadian River's Dal (9); ligesom Afstanden mellem os og Floden tog til, nærmede vi os mere og mere den østlige Grændse af Llano Estacado. Øde og tom udstrakte Sletten sig lige dertil; den ufrugtbare Jord var kun sparsomt bevoxet med Grammagræs, og eensomt viste sig den smukke Cactus, der gjerne nøjes med den sletteste Næring og Pleje. Vi satte over Red Bank Creek. Dens røde Bredder fremviste ikke ringeste Spor af Vegetation, og Enhver længtes efter at naae Beautiful View Creek, for ved den Udsigt, der ventede os ved denne lille Flod, at holde os skadesløse for Savn af en anden Art. Vi havde nu ikke nogen lang Vej derhen, og da den ydre Omgivelse var saa livet tiltalende og intet levende Væsen viste sig, med Undtagelse af Prairiehunde og Steppeugler, saa søgte man at fordrive Kjedsomheden saa godt, man kunde ved gjensidig Underholdning: „Mr. Whipple," tiltalte en af Selskabet Commandeuren for Expeditionen, „kunde vi ikke med Magt have taget den unge Mexikanerinde fra Kiowah'erne og ført hende tilbage til hendes Hjem?" — „Ganske vist havde vi kunnet det," svarede han, „da vi havde Magten paa vor Side; men vi vilde da sikkerlig være blevne forhindrede i at udføre det Hverv, som Gouvernementet har paalagt os. Vor Rejse vilde være bleven en uafbrudt Kamp lige til Rio Grande. Indianerne havde omsværmet os som Bier, forstyrret os i vort Arbejde og hele vor Rejses Maal var blevet forfejlet. Vi skulle paa vor Vej anstille nøjagtige Undersøgelser og ikke bekrige Indianere; vi ville desuden nok blive nødte til at bruge vore Vaaben mod dem til Nødværge, uden at vi behøve at begynde Krig med dem af Grunde, som lade det være uafgjort, om vi have anden Ret paa vor Side end den Stærkeres. Naturligvis ville vi ved vor Ankomst til Ny-Mexiko bekjendtgjøre Sagen, dog troer jeg næppe, at der vil blive gjort noget Forsøg paa Befrielse. Forholdene mellem Mexikanerne og de Indfødte ere for forviklede, og det er næppe tænkeligt, at der smægter flere Mexikanere i de Vildes Fangenskab, end Mexikanerne have gjort Indianere til Livegne, kun med den Forskjel, at Indianerne selv hente deres Fanger med Fare ud af Nybygderne, medens Mexikanerne ved Tuskhandel bringe de af andre Stammer gjorte indianske

Slaver i deres Vold, deels for at anvende dem til deres Arbejder, deels ogsaa for at bytte dem bort igjen til deres Stamme, hvilket i Særdelesheb sker i saadanne Tilfælde, hvor de paagjældende Individer ere gjenstridige eller ubrugelige til Arbejde. Paa denne Maade løskjøbe Mexikanerne ofte nok enkelte af deres fangne Landsmænd, men disses Skjæbne bliver imidlertid kun lidet bedre derved. De blive nemlig da deres ny Herres Livegne eller Peons, indtil disse finde for godt eller fordeelagtigt at sælge dem til Naboer eller Landsmænd i andre Provindser. Det er himmelraabende, saaledes som der i saa Henseende bliver handlet, navnlig med det kvindelige Kjøn. Jeg har selv haft Lejlighed til at iagttage og nøje at følge et saadant Tilfælde, da jeg for nogle Aar siden var udcommanderet til den mexikanske Grændsemaaling. Jeg skal fortælle Dem Historien saaledes, som jeg deels selv var Øjenvidne til den, deels har hørt det Øvrige af Mr. Bartlett, der til samme Tid var commanderet sammesteds hen som de Forenede Staters Commissair. Dr. Bigelow kan bedst indestaae for Sandheden, da han var Medlem af den samme Commission. Vi vare dragne i fast Lejr ved de gamle Kobberminer i Ny-Mexiko og ledede derfra en Deel af vore Arbejder. Vi stode paa en temmelig venskabelig Fod med Apache-Indianerne, der lejrede sig hobevis omkring os, dog besøgte os ogsaa Karavaner af Mexikanere, som dreve en besværlig Handel og gjennemstrejfede Landet. En Aften ankom et saadant Selskab til vor Lejr; de førte en Drift Heste og Muldyr med sig og ledsagedes af en ung Pige. Nogle af dette Selskab ønskede at tiltuske sig Levnetsmidler, og i Samtalens Løb erfarede vi, at de havde kjøbt saavel Pigen som Dyrene af Indianerne og vilde bringe begge Dele til en af de nordlige Byer i Ny-Mexiko, for at erholde en saa høj Pris som muligt for dem. Da nu de commanderende Officerer for Expeditionen havde faaet Paalæg om, at befrie og sende til det fædrene Hjem enhver Fangen, som de skulde komme i Berøring med, saa blev der ufortøvet gjort Skridt til at befrie den unge Pige, der udgav sig for Mexikanerinde, ud af hendes grusomme Landsmænds Hænder, og de tre første Tuskhandlere bleve til den Ende forhørte. Efter deres Udsagn hørte de til en 50 Mand stærk Karavane, der handlede med Indianerne nord for Gila. Omtrent 30 Personer af dette Selskab vare blevne tilbage, medens de Øvrige befandt sig med deres Udbytte paa Vejen hjem til Santa Fé, hvorhen de ogsaa havde isinde at bringe den unge Pige. De havde kjøbt hende af Piñol-Indianerne, hun hørte hjemme i Santa Cruz og skulde altsaa føres i modsat Retning af sit Hjem. Det var saaledes klart, at den unge Fange var bestemt til Livegen og skulde sælges som en anden Handelsvare. Commandeurerne erklærede

i Overensſtemmelſe med det dem af Regeringen givne Paalæg de tre Tuſkhandlere, at det var deres faſte Beſlutning at beholde den Fangne tilbage, for at føre hende hjem til hendes Familie og indtil da behandle hende med al mulig Gjæſtfrihed. Tuſkhandlernes Modſtand var forgjæves, den unge Pige blev hos os i Lejren, hvor hun havde vundet ſaa almindelig Deeltagelſe, at ſelv den raaeſte Arbejder ikke viſte hende den mindſte Uhøflighed. Iñes Gonzales var en Datter af Jeſus Gonzales i Santa Cruz, en lille Grændſeſtad ved San-Pedro-Floden i Sonora. Hun havde endnu ikke fyldt ſit 15de Aar, var elſkværdig og intereſſant, beſkeden og indtagende i ſit Væſen. I September det foregaaende Aar havde hun i Selſkab med ſin Onkel, en anden Kone og dennes unge Søn forladt Santa Cruz, for at rejſe til den 15 Mil derfra liggende Stad Magdalena i Anledning af den hellige Franciscus-Feſt. Til Beſkyttelſe mod omkringſtrejfende røverſke Indianere ledſagedes de af en Escorte af 10 Soldater. Den anden Dag af deres Rejſe førte deres Vej Selſkabet igjennem en Slugt med en klar Bæk, hvis Bredder vare bevoxede med tæt Buſkværk. I Midten af Slugten ſtod der et raat tømret Kors, der var opreiſt ſom Gravmæle over en eller anden ihjelſlagen Mexikaner. Da de Rejſende vare komne til Korſet og havde gjort Holdt, for at bede en Bøn for den Myrdedes Ro, opløftedes et vildt Hyl bagved dem i Buſkene og en Bande af de blodtørſtige Piñol-Indianere ſtyrtede løs paa dem. Før de kunde tænke paa Flygt, var Onklen tilligemed 7 Soldater ſkudte eller gjennemborede af de Vildes lange Landſer; kun tre Mand af Escorten undkom. Iñez, hendes to Ledſagerinder og Drengen bleve ſlæbte fangne med og afſtilte. De to Koner og Drengen bleve ſnart løskjøbte af mexikanſke Tuſkhandlere og førte med ſom Livegne til de nordlige Nybygder, medens Iñez ſtadig levede hos Indianerne, indtil de Mexikanere ankom, ſom havde løskjøbt hende. Skjøndt hun under ſit Ophold blandt dem havde maattet arbejde ſtrengt og næſten var bleven aldeles berøvet ſin Klædning, ſaa havde hun dog ikke haft Aarſag til at klage over anden utilbørlig Behandling. Piñol- eller Piñoleno-Indianernes Stamme tæller næppe 500 Individer. De gjennemſtrejfe den ſtore Landſtrækning mellem Sierra Piñol og Sierra Blanca, hvilke to Bjerge næſten ſtøde lige op til den øvre San Francisco-Flod. Deres Næring beſtaaer fornemmelig af Roden af Maguay-Planten (Agave Mexicana) *), af hvilken de tilberede et Slags Brød. Alt Øvrigt forſkaffe de ſig ved Rov. Deres Begjærlighed efter at

*) Ogſaa kaldet den hundredaarige Aloe.

flæbe Fangne med sig har kun sin Grund i, at de atter kunne sælge dem med Fordeel til Mexikanerne, af hvilke de derved, om og kun middelbart, blive opmuntrede til ny Røverier. Saaledes kunde Iñez erindre, at der i den Tid, hun var fangen, tolv Gange var blevet hjembragt fangne Mænd og Kvinder, som alle maatte dele hendes Skjæbne.

Den smukke Fange blev altsaa tilbage hos os, og der blev opbudt alt Muligt, for at gjøre hende Opholdet der saa behageligt som muligt. Hun blev saa godt klædt, som det lod sig gjøre i Lejren, og modtog Gaver fra alle Sider. Hun fordrev Tiden med kvindelige Haandarbejder og med at læse i nogle spanske Bøger, som tilfældigvis fandtes i Lejren. Det veemodige Udtryk i hendes smukke Ansigt forraadede imidlertid hendes Længsel efter Hjemmet. Vi forlode endelig Kobberminerne, og vore Arbejder førte os syd paa i Nærheden af Santa Cruz. Mangel paa Kjød foranledigede os til at sende to Arbejdere i forvejen, for at kjøbe Faar i Nybygderne. De stødte en Dag ved San Pedro-Floden paa en Lejr af nogle og tredive Mexikanere, som opholdt sig der for at jage vilde Oxer. Vore Udsendinge fortalte dem om vor Expedition, vor Hensigt at gaae til Santa Cruz og omtalte ved samme Leilighed den smukke Iñez. Tilfældigvis befandt sig netop blandt disse Folk, der alle vare bosiddende i Santa Cruz, Pigens Fader og Onkel; der var i det Hele taget ikke en Eneste i Troppen, hvem Iñez's Bortførelse ikke var bekjendt. Den næsten utrolige Efterretning om Iñez's Redning fremkaldte stor Bevægelse. Hjordens Bevogtning blev overladt til et eneste Medlem, medens de Andre begave sig skyndsomst paa Vejen til vor Lejr, for at overbevise sig om Sandheden; thi det var dengang noget Uhørt, at en af Indianerne røvet Pige nogensinde var vendt tilbage.

Faderens og Vennernes Glæde, da de saae den saalænge Savnede, var ubeskrivelig. Den Ene efter den Anden løb hen til den unge Pige og omarmede hende efter mexikansk Skik. Hun selv laae hulkende i sin Faders Arme, og det varede længe, inden hun gjenvandt saa megen Fatning, at hun kunde spørge efter sin Moder og sine Søskende. Da vi nærmede os Santa Cruz, gik to Mexikanere forud, for at gjøre Moderen bekjendt med hendes Datters Redning og forberede hende paa det nære Gjensyn. Moderen kunde ikke vente, til hendes Datter ankom; tilfods og paa Muldyr drog hun med Venner og Slægtninge os imøde. Da Toget havde nærmet sig dem saa meget, at Iñez kunde gjenkjende sin Moder, sprang hun af Hesten og ilede i Moderens Arme. Den Scene, der nu paafulgte, var næsten smertelig for os, og langsomt droge vi videre. Stadig indtraf ny Bekjendte, for

at ønske den smukke Iñez velkommen, blandt disse to Drenge, hendes Brødre, der i barnlig Overgivenhed klavrede op paa Hesten og kjærtegnede hende. Ved Hesten stod ogsaa en anden Dreng, men med Taarer i Øjnene; thi hans Moder var ogsaa bleven røvet, og fra hende var der endnu ingen Efterretning kommen.

Jeg har ofte tænkt paa denne Scene og har aldrig kunnet forstaae, hvorledes et Folk, der røbede en saa dyb Følelse, dog kunde have saa mange Mennesker iblandt sig, som for usel Vinding lode saa mange Familiers huslige Lykke gaae til Grunde, ja endog selv bidroge med til det. Hvis de, der havde haft i Sinde at sælge Iñez i Santa Fé som Livegen, havde været Vidner til dette Gjensyn, saa kunde de næppe være blevne urørte, men maatte have opgivet deres samvittighedsløse Menneskehandel. Af de vilde Indfødte kan man ganske vist ikke forlange Sligt, dog, hvis der blev traadt kraftig og bestemt op mod dem, istedenfor, som nu skeer, paa en vis Maade at benytte dem som villige Redskaber til skjændige Hensigter, da vilde Røverierne efterhaanden blive færre og færre, og de Vilde sandsynligvis mere modtagelige for Civilisation, efter at saadanne Erhvervskilder vare dem afskaarne. De skulle imidlertid høre, hvorledes det videre gik Iñez. Ogsaa hende blev en sørgelig og bitter Skjæbne tildeel, hvilken hun alene havde sine Slægtninges Svaghed at takke for i Forbindelse med den Omstændighed, at den hele derværende Befolkning staaer paa et saa lavt Culturtrin, at deres Lands Officerer ustraffede kunne lege med hele Familiers Lykke og træde deres Offre i Støvet.

Da vi vare komne igjennem Staden og paa den anden Side af den havde opslaaet vore Telte, der anstode os bedre end de mexikanske Adobe-Huse, saae vi Iñez og hendes Familie i Kirken, hvor de havde begivet sig hen, for at takke Gud og Helgene for deres Gjenforening. Vi havde taget Afsked med hende, og troede ikke, at vi nogensinde mere skulde høre fra hende; thi vore Arbejder kaldte os til andre Egne.

Den smukke Iñez forblev imidlertid i friskt Minde hos Alle, og der hengik ingen Dag, uden at hendes Navn af den Ene eller Anden blev blandet ind i Underholdningen. Der var siden den Tid forløbet over et halvt Aar, da vi atter kom i Nærheden af Santa Cruz paa Vejen til Tubac, en mexikansk Militairstation, hvis Bygninger vare forfaldne Hytter og Leerhuse, og hvis svage Garnison blev commanderet af en vis Capitain Gomez. De kunne nu forestille dem vor Forbavselse, da vi der erfarede, at Iñez Gonzales var i den mexikanske Officeers Vold og befandt sig netop der paa Pladsen. Capitain Gomez blev adspurgt herom og angav, at Inés rigtignok var hos ham, men tænkte paa at vende tilbage med sin Moder. Kun med Uvillie

tilſtedede han os en Sammenkomſt med den ulykkelige Pige. Glæden over at gjenſee hendes gamle Rejſefælle var ſtor, men hun ſaae bedrøvet og nedtrykt ud, hvortil Capitain Gomez, der ſtadig holdt hende under Øje, ſyntes at være Aarſagen. Da vi ſpurgte hende, om hun vilde reiſe til Santa Cruz, ſvarede hun ubeſtemt, for ikke at ſtøde ſin ny Herre for Hovedet. Officeren gav os det høitidelige Løfte, at Iñez den følgende Dag ſkulde følge efter os med ſin Moder, der ligeledes opholdt ſig der. Vi droge videre. Det Eneſte, ſom vi erfarede i Santa Cruz om Iñez, var, at Moderen var kommen alene tilbage, at Gomez havde lokket dem begge til Tubac ved Liſt, havde holdt Pigen tilbage med Magt og ſendt Moderen hjem. Det ſidſte Middel til at hjælpe Iñez Gonzales blev forſøgt. Mr. Bartlett henvendte ſig nemlig ſkriftlig til Cubillas, Gouverneuren i Sonora, og forſøgte at bevæge ham til at intereſſere ſig for den unge Pige.

Hvilken Følge dette Skridt har haft, er aldrig blevet os bekjendt. Vi vendte tilbage til de Forenede Stater og ſkiltes fra hinanden. Der kan gaae mange Aar, inden nogen af os igjen beſøger disſe Egne. Jeg er imidlertid overbeviſt om, at alle de, ſom dengang lærte den elſkværdige Iñez og hendes ſørgelige Skjæbne at kjende, endnu ofte tænke paa hende og ønſke hende en bedre Lykke." — „Sandt nok!" raabte Doctor Bigelow, „havde den unge Pige fortjent en bedre Skjæbne, og hvad den forræderſke Capitain Gomez angaaer, ſaa havde jeg gjerne ſkudt ham en Kugle gjennem Hovedet. Han hørte imidlertid til Staten Sonora og ſtod ſaaledes udenfor vor Regerings Myndighed. Jeg troer forøvrigt, at det vilde koſte en heel Deel af den derværende Befolkning Livet, hvis den Slags Forbrydelſer ſkulde ſtraffes med Døden."

„Dette er altſaa Beautiful View Creek," bemærkede Lieutenant Whipple, idet Toget gjorde Holdt paa Kanten af en vidt udſtrakt Dal. „I Staten New-York, eller i det lille Diſtrict Columbia vilde en Udſigt ſom denne kun vække liden Opmærkſomhed, og dog føler man ſig behagelig overrasket af det Billede, der udbreder ſig for Øjet, naar man har naaet dette Punkt, ſkjønbt Dalen ſynes at være ligeſaa ufrugtbar ſom den tørre Steppe, vi ere dragne over. Vi befinde os nu ligeover for den øſtlige Ende af Højſletten, og da det endnu er tidlig paa Dagen og Afſtanden til det Punkt, hvor vi ſkulle ſtige op paa Llano Eſtacado, ikke er ſtor, ſaa ville vi ſandſynligvis tilbringe Natten ved Foden af Højſletten i Nærheden af en eller anden Kilde."

Langt bort kunde Øjet følge den lille Flods Løb, ſom i korte Krumninger ilede gjennem den brede Dal til Canadian River. Lavningens

Indfatning bestod af brudte og af Naturen fantastisk dannede Levninger af Højsletten. De kegleformige Høje, der strakte sig langt ind i Dalen, paa andre Steder havde holdt sig længere tilbage, dannede et overraskende Perspektiv. Den rødlige Farve i Jordbunden, paa hvilken nogle forkrøblede Cedertræer stode spredte næsten i regelmæssig Afstand fra hinanden, hævede det hele Landskabs mærkværdige Characteer. Enkelte af Kløfterne fremviste, naar de saaes for sig, et vildt Chaos af gule og røde Sandsteensblokke, mørkfarvede Cedertræer og den sandede Jord, i hvilken intet Andet end den nøjsomme Cactus formaaede at slaae Rødder.

Uden Møje naaede vort Tog ned i Dalen, skred over Floden, besteg paa den anden Bred Sletten og drog op ad Skraaningen til Llano Estacado. De med Cedertræer bevoxede Kløfter og Spalter skar sig paa groteskt Maade dybt ind i Højsletten og afskilte ganske eller tildeels Høje fra den, der toge sig ud som kæmpemæssige Volde og Fæstningsværker. Jo mere vi nærmede os Plateauet, desto mere tiltog Jorden i Ujevnhed; men alligevel blev Marchen paaskyndet, for at naae det for denne Dag fastsatte Maal, Dalen med Kilden. Vejen over Prairien var unægtelig mageligere end den, Toget nu befandt sig paa; men det gik dog nu anderledes muntert op ad Bakke og ned ad Bakke, og Øjet fandt stadig i Omgivelsen ny Gjenstande, hvorpaa det kunde hvile. Antiloper sprang overgiven omkring paa de skalbede Høje, Hjorte tittede frem bag blaagrønne Cedertræer, Ørne og Glenter beskrive deres Kredse i Luften og de nydelige smaa Prairiehunde kigede skjælvende og bjeffende op af deres mørke Hule-aabninger.

Endelig var Maalet naaet og Kilden funden. I Nærheden af vilde Vinbjerge, der frembøde en Overflødighed af modne Druer, blev Lejren opslaaet den 16de September. Expeditionen havde fra Fort Smith til dette Sted tilbagelagt en Strækning af 564 Mil i temmelig lige Retning over flad og rullende Prairie. Skjønbt vi ikke havde mærket det, vare vi dog under Marchen lidt efter lidt stegne op til en betydelig Højde. Fort Smith ligger nemlig kun 460 Fod over Havfladen, det andet fremragende Punkt derimod, Antelope Hills eller de texanske Grændsehøje, 2100, og i Lejren ved Foden af Højsletten befandt vi os i en Højde af 4278 Fod over Havfladen. Højsletten eller el Llano Estacado (den afstukne Slette)*), der strækker sig hen over

*) Paa denne Højslette findes overhoved Intet, der kan tjene den Rejsende til Landkjende. Mexikanske Tuskhandlere havde derfor i tidligere Dage angivet den fordeelagtigste Retning for den Rejsende ved at nedstikke lange Stænger i Jorden i en vis Afstand fra hinanden. Derfra Navnet el Llano Estacado.

4 Længde- og 4 Bredegrader, naaer paa ſine meeſt fremragende Punkter en Højde af 4707 Fod, og den gjennemſnitlige Højde bliver regnet til 4500 Fod, altſaa 222 Fod over ſin Baſis. Jordbunden er ſandet, og horizontale Lag af rød og hvid Sandſteen ſtrække ſig fra den ene Grændſe til den anden. Kun lidet af denne udſtrakte Flade er endnu bekjendt, idet Rejſende afſtrækkes fra at trænge frem i Egne, hvor de ſandſynligvis af Mangel paa Vand og Træ ville være prisgivne til Undergang, og kun ugjerne bekvemmer man ſig til at afſkjære enkelte Hjørner af den, for derved at ſpare en lang og beſværlig Omvej.

Den Strækning, ſom Lieutenant Whipple havde at tilbagelægge med ſit Commando paa den vandløſe Højſlette, beløb ſig til 27 Mil, altſaa en temmelig ſtiv Dagmarche. Marchelinien vilde rigtignok berøre Encampment Creek i Løbet af Dagen, men det var at forudſee, at denne vilde være tør, og derfor beſluttede vi at beſtige Plateauet den følgende Morgen før Solopgang, hvile en Time ved Encampment Creek, derpaa drage til Rocky Dell Creek, Texas's veſtlige Grændſe, og der ſtige ned ad den trøſtesløſe Llano. Den kolde Aftenluft og den foreſtaaende lange Marche gjorde, at Enhver begav ſig tidligere til Ro end ſædvanligt.

Maanen var netop gaaet ned og Mørke traadt iſtedenfor dens milde Lys, da der blev givet Signal til at ſtille. Halvtſovende Skikkelſer rejſte ſig rundtom i Lejren og ravede hen til den nedbrændte Ild, for at friſte den op, og i Nærheden af den varmende Flamme mildne den ubehagelige Virkning af den bidende kolde Natteluft. Et ugjennemtrængeligt ſort Mørke rugede over Kløfterne og Dalene, ſkummelt og uhyggelig ſtak Højſlettens Taarne og Volde af mod den mørkegraa Himmel. Vi havde endnu to Timer til Solens Opgang, da det første Skjær i Øſten forkyndte den ny Dags Ankomſt og udſprede i alle Retninger brede, mælkehvide Straaler, der med regelmæsſige Mellemrum ſtrakte ſig lige op til Zenith. Det var ikke den almindelige Morgenrøde, der allerede havde kaſtet en mat Belysning over de mørke Skygger; det var endnu fortidligt at vente en ſaadan, thi af de yderſte Striber, ſom bøjede ſig ſkraat ned mod Nord og Syd, lod det ſig let beregne, hvor dybt Solen endnu maatte ſtaae. Noget egentlig Lys gik i Begyndelſen ikke ud fra disſe Straaler. Tvertimod lod deres blege Farve Himlen fremtræde i et endnu ſortere Mørke.

Da Straalerne begyndte at antage en rødlig Farve og udbrede et magiſt Lys, der lidt efter lidt tog til og blev til Dæmring, lyſte endnu kun Kullene i den forladte Lejr, i hvis Nærhed ſultne Ulve ſnuſede omkring efter Affald. Vi vare allerede langt paa Vejen,

enkelte Ryttere holdt oppe paa Højſletten (10), og raſk fulgte den ene Vogn efter den anden op ad den ſtejle Højde. Da Toget først var kommet op, rullede Hjulene let hen over den glatte Flade, der ikke frembød nogen Modſtand; næppe mærkelig ſtrækkede Dyrene ſig i Seletøjet, og de ſvære Læs fulgte villig og let efter. Det blændende Skin i Øſten lokkede Alles Blikke hen i den Retning, hvor den glødende Sol ſteg op over Llano Eſtacado. Netop ſaaledes hæver Solen ſig op af det uendelige Ocean, naar de vilde Bølger ſove og den ſpejlglatte Flade danner een Lysſtribe fra Solen til Jagttagerens Øje. Heller ikke paa Llano'en manglede det glimrende Skin, dog var det ikke mod en Vandflade, at Solens første Straaler brødes, men i Milliarder af Dugdraaber, ſom tyngede det tørre Græs og Straa ned mod Jorden. Paa Oceanet ſpejder Enhver, ſaaſnart den ny Dag er vaagnet, mod den fjerne Horizont efter Sejlere og glæder ſig ved at opdage en ſaadan, thi han føler ſig da mindre forladt og alene i den ſtorartede Eenſomhed. Paa Llano'en ſpejder Vandrerens Blik forgjæves i det Fjerne, intet Træ, ingen Buſk hilſer der Øjet. Det ſpejlgatte Hav ſover kun, og ſom en Leviathans Aandedræt forraade de ſtødviſe Krusninger dets Liv; men Llano Eſtacado er død, og kun det gøgleriſke Mirage opfører ſine bedrageriſke Taagebilleder paa den.

XIII.

Fortſættelſe af Naturalieſamlerens Fortælling. — Encampment Creek. — Rejſen paa Llano Eſtacado. — Ankomſten til Rocky Dell Creek. — Indianſke Malerier.

„Det vil ikke gaae Dem bedre end mig," raabte Doctoren til Naturalieſamleren, idet han lagde Tøjlerne paa Muldyrets Hals og forgjæves forſøgte at rette ſin ſammentrykte forſlidte Hat ud til dens oprindelige Form, „det vil ganſke viſt ikke gaae Dem et Haar bedre; her har jeg nu redet omkring i over en Time og ikke fundet ſaa Meget ſom den mindſte Plante, ſom var værd at tage med, og med Undtagelſe af nogle Græshopper og Skygger af Antiloper paa den fjerne Horizont har jeg ikke ſeet et eneſte levende Væſen, ſaa at jeg nok tør ſpaae Dem, at Deres Slange- og Firbeensjagt idag vil blive ligeſaa frugtesløs ſom min Botaniſeren." — „Jeg frygter for, at De har

Ret," svarede denne; „Naturen synes at være uddød heroppe, og kaste vi Blikket paa vort lange Tog, saa er det iøjnefaldende, hvorledes den trøstesløse Omgivelse endog indvirker paa den simpleste Arbejder. Alle see ud, som de drømte, og bevæge sig som livløse Maskiner." — „Ja, under saadanne Omgivelser," bemærkede Doctoren, „foretrækker jeg rigtignok Underholdning med levende Medmennesker for den døde Natur. Lad os høre Fortsættelsen af deres Eventyr hos Ottoe- og Omaha-Indianerne. De slap der, hvor de havde taget Afsked med Mr. Marten, for atter at begive Dem over til Ottoe'rne."

„Nu vel," begyndte Fortælleren, „jeg befandt mig altsaa atter blandt hvide Mennesker og svælgede i den Slags Luxus, som det fjerne Vesten har at frembyde. Jeg sov i en raat tømret Seng og indtog mine Maaltider siddende paa en Stol ved et Bord. Om Dagen opholdt jeg mig for største Delen i et Rum, der paa eengang tjente som Varelager og Tuskbod, og forblev i stadig Omgang med Ottoe'rne, der kom skarevis over den tilfrosne Missouri for at sælge deres Pelsværk mod de Hvides Fabrikater. Den gamle Wo-nes-hee indfandt sig regelmæssig hver Morgen og altid klædt i dyb Sorg for sin for mange Aar siden myrdede Søn. Haarene havde han klistret sammen med en Vælling af Aske og Vand, og hans Ansigt var malet aldeles sort. Saaledes traadte han da ind til mig og græd bitterlig. Hvis jeg da ikke strax trøstede ham med et Glas Brændevin, brød han ud i et vildt Klagehyl, med hvilket han til mine hvide Venners største Fornøjelse ikke holdt inde, før jeg havde bevidnet ham min Deeltagelse paa den ønskede Maade. Rigtignok bekvemmede jeg mig kun ugjerne dertil; thi deels var jeg aldeles blottet for Penge og nødt til at tage enhver Ubetydelighed paa Credit uden at vide, naar jeg kunde betale den, men dernæst var det mig ogsaa en modbydelig Tanke, at jeg skulde række den gamle Wo-nes-hee Haanden til Tilfredsstillelsen af en afskyelig Last. Ligesom mine gamle Rejsefæller daglig lode sig see hos mig, saaledes aflagde jeg ogsaa mine Besøg i deres Wigwams; jeg nød altid en hjertelig Modtagelse, og en Skaal Kjød stod altid parat til mig. Jeg jagede med dem og fandt i Omgangen med disse stakkels Vilde rigt Stof til Underholdning, men ogsaa til Eftertanke. Saaledes gik otte Dage, og efter denne Tids Forløb var jeg atter i Stand til at vise mig i mine egne Klæder, hvilke jeg havde en derboende Kones Haandfærdighed at takke for. Hun fremstillede af et grønstribet Tæppe en prægtig Frakke, med hvilken jeg i Indianerbyen gjorde ikke liden Opsigt. Da jeg saaledes havde gjenvundet mine Kræfter og bragt mine Vaaben i behørig Orden, forsynede jeg mig tilstrækkelig med Ammunition, tog Afsked med mine hvide Venner og

vandrede tilbage til Ottoe'rne. Jeg havde nemlig bragt i Erfaring, at Omaha-Indianernes By laa 12 Mil nord for Bethlehem — Navnet paa den Nybygd, hvor jeg havde opholdt mig — og ikke langt derfra skulde der være en af St. Louis-Pelscompagnies Handelsstationer, en Indianer-Agentur og en presbyterianſk Miſſion. Derhen havde jeg iſinde at begive mig, dog ikke før jeg havde ſeet mig tilſtrækkelig om hos Ottoe'rne.

Ottoe'rne (oprindelig O-ta-ta-toes) tælle nu næppe engang 600 Sjæle; Miſſourierne, deres tidligere Naboer, have allerede i en Række af Aar været indlemmede i Ottoe-Stammen, hvortil Ligheden i Sprog, men vel fornemmelig den aftagende Folkemængde har været Anledningen, thi Miſſouri'erne vare allerede ſunkne ned til 400 Individer. Begge Stammer beboe nu en fælles By, men ſtaae under ſærſkilte Høvdinge. Sædvanligvis træffes Ottoe'r og Miſſouri'er ſammen, de drage i Fællesſkab til Kamp og paa Jagt og opføre i Forening deres vilde maleriſke Dandſe i Dalen ved Nebrascas Munding. Mændene ere ſtore og kraftig byggede, og blandt Koner og Piger træffer man ikke faa meget ſmukke Anſigter. Paa Grund af det venlige Sindelag, denne Stamme nærer mod de Hvide, kunde jeg bevæge mig frit mellem diſſe Vilde, og enhver Wigwam ſtod mig gjæſtfrit aaben. Kun maatte jeg være ſærdeles paa min Poſt mod de Berusede; thi da det var dem en let Sag at faae Brændevin af de Hvide paa den anden Side af Miſſouri, ſaa var ſtadigvæk nogle af dem i et ſaa lyſtigt Lune, at de legede med Kniv og Tomahawk ſom med Fjærbolde, og jeg maatte ofte opbyde hele min Smidighed, for at undgaae et ſuſende Mordinſtrument. Jeg var imidlertid forſigtig nok til ikke at vække ſaadanne bevægede Gemytters Raſeri ved en utidig Prikkenhed. Jeg lo ad det ſom en Spøg, og jeg kom aldrig i Strid med nogen af dem. Den anden Aften, jeg var i Byen, blev min Roligheb ſtillet paa en ſaa haard Prøve, at jeg ganſke viſt var flygtet bort, hvis det blot havde været mig muligt, for ikke længer at være nærværende ved Scener, der truede med at blive farlige for mig, men paa den anden Side dog havde noget meget Tiltrækkende for mig paa Grund af deres Mærkværdighed. Heſtedandſen blev nemlig opført, og det med en Lidenſkabelighed, Feſtlighed og Pragt, ſom kun Indianere ere iſtand til at opbyde. Hvis alle Medlemmerne havde været ædru, vilde dette Skue have været en ſand Nydelſe. Tænk Dem en Hob Menneſker, hvis nøgne Overlegemer og Anſigter ere bemalede paa det græsſeligſte, og hvis Lemmer ere bedækkede med de meeſt fantaſtiſke Smykker. Tænk Dem ſaadanne Skikkelſer, prydede med flagrende Skalplokker og Fjær og bevæbnede fra Top til Taa, under gjennemtrængende Hyl omkredſe

et mægtigt Baal, hvis Flammer oplyse Natten i stor Omkreds, og derhos hoppe og springe og fordreje deres smukt skabte Lemmer paa det vidunderligste, samt kraftig svinge deres Vaaben, som om det gjaldt om at bekrige en usynlig Fjende. Jeg sad ved Dandsens Begyndelse i Sneen ved en lille Ild og saae paa det gale Væsen. Til Takten af tre Trommer, nogle Piber og den almindelige Sang og Hylen drejede den vilde Skare sig rundt i en Kreds. Melodierne af deres Kampsange til Berømmelsen af deres Krigsbedrifter ophidsede voldsomt Gemytterne. Fødderne stampede den frosne Jord, Vaabnene blinkede i Flammens røde Skjær og Sveden haglede ned ad de bemalede Kinder. En kæmpestor Kriger, der dandsede forbi mig, stødte pludselig med sin Landse efter mit Bryst, men naturligvis ikke i den Hensigt at gjøre mig Skade. Jeg foer forskrækket tilbage for den uvenlige Gebærde, men opvakte derved en almindelig Haanlatter i den hele Forsamling, og til min største Ærgrelse ogsaa hos Kvinderne og Børnene, der i beskeden Afstand stode som Tilskuere til Dandsen. Jeg havde givet en Blottelse, der maatte gjøres god igjen, og uden at blinke med Øjnene saae jeg en Tomahawk suse forbi mig som et Lyn. Vaaben af alle Slags fore som en Art Hilsener forbi mig i en højst ubehagelig Nærhed, saaledes at jeg begyndte for Alvor at befrygte, at en eller anden drukken Haand skulde bringe Krigsøxen i en fordærvelig Nærhed med min Pandeskal. Jeg sad og røgte af min Pibe, men overlagde med det samme, paa hvilken Maade jeg vel bedst skulde trække mig ud af denne højst foruroligende Situation; fjerne mig turde jeg ikke, hvis jeg ikke vilde brændemærkes som en Kujon og forfølges med Haan og Spot, og at blive siddende længer, forekom mig ligesaa lidt tilraadeligt. Folkene meente mig det sikkerlig godt, hvilket endog fremgik af deres Opførsel mod mig under Dandsen, men hvilken Sikkerhed indeholdt denne Velvillie for, at Vaabnet ikke kunde fare ud af en Drukkens Haand og berøve mig Livet?

De brave Ottoe'r saavelsom deres hvide Naboer vilde have betragtet min Død som et Uheld og talt derom paa samme Maade, som vi vilde tale om et uheldigt Tilfælde paa et Bal, f. Ex. at En havde dandset mod et Spejl eller slaaet en Vase itu. Men i hvert Fald havde det taget en bedrøvelig Ende med mig. Jeg besluttede mig derfor til et Skridt, hvorved jeg erhvervede mig den største Agtelse og Anseelse hos Indianerne, men hvorved jeg maaskee kun vil opvække Deres Latter, mine Herrer. Jeg kastede min Kjole, blottede mine Arme og indsmurte saavel dem som mit Ansigt med Fedt og rød Farve, som tjenstvillig bødes mig fra alle Sider, tog i den venstre Haand min lange Jagtkniv, i den højre en Revolver, sprang ind i

Høvdinge af Ottoe-Indianernes Stamme.

[illegible] rigtig [illegible]
[illegible] Ærbarhed, som
[illegible] forbøbede Højeg og Skrigeb og opmuntrede
[illegible] den storste Ilring for at efterade mine [illegible]
[illegible] et hvert Arbeide. Jeg udførte jeg det til Alles
[illegible] at jeg varmede mig ved Anstrengelsen,
[illegible] at min tidligere ubehagelige Stilling. Ja,
[illegible] Regerne behandlede mig som en gamle handefuld
[illegible] Kan god mig uminkjendelige Tegn paa, at jeg
[illegible] Dog var altsaa et indlænsk Bal. Hr. Doctor
[illegible] af denne Festlighed bevægede mig til
[illegible] for jeg ellers vilde have gjort, og i
[illegible] og [illegible] nødre unge Knøje begav jeg mig til
[illegible] Handelsgast. Min Omgang
[illegible] bevarede op; thi mine gamle
[illegible] Agenturen og forsømte da aldrig at gjøre mig
[illegible] ved hvilke Lejlighed de heller aldrig glemte at bede
[illegible] Farvel. Blev hastidelig var et Besøg, jeg havde
[illegible] meest fremtagende Mænd, Wa-ruck-sha-mo-nee og
[illegible] med Gaver og lebsagede af de meest ansete
[illegible] fra Washington og lagde Bejen om ad Agenturen.
[illegible] om den Samtale, de havde haft med den store

[illegible] i Følge med disse Høvdinge og
[illegible] jeg tidlig i Forvaret maatte begynde
[illegible] som han skulde have for sine
[illegible] at Hestene
[illegible] fra Slaverne,
[illegible] og at et Røverlog til denne Nation var saa
[illegible] som jeg der kunde finde Lejlighed til at erobre
[illegible] Skalpe. [illegible] for mine egne Bekker
[illegible] men ingelse maaskee heller ikke derpaa.
[illegible] kold Morgen vendte vi [illegible]
[illegible] med Floden Missouri. [illegible]
[illegible] blev Skoven, og da vi havde over-
[illegible] Creek, som den lille Flod kaldes, ikke
[illegible] i Missouri, befandt vi os paa Udkanten af
[illegible] modsatte Side Agenturen og Missionen med
[illegible]ger og Udbygninger venlig smilede os imøde. Uden
[illegible] ilede vi fremad. Missionen blev liggende til Venstre af os
paa en Høj, og da Solen kastede sine sidste Straaler paa Højderne,

Høvdinge af Ottoe-Indianernes Stamme.

Kredſen og lod mine Lunger og Fødder arbejde paa rigtig indianſk Vis. Denne min Opførſel opvakte en almindelig Munterhed, ſom jeg kunde forſtaae af den fordoblede Hujen og Skrigen, og opmuntret derved, gjorde jeg mig den ſtørſte Umag for at efterabe mine værdige Forbandſere. Det var et haardt Arbejde, dog udførte jeg det til Alles ſtørſte Tilfredshed. Foruden at jeg varmede mig ved Anſtrengelſen, var jeg ogſaa hjulpen ud af min tidligere ubehagelige Stilling. Ja, hvad mere var, Krigerne betragtede mig ſom en ganſke haabefuld Bleghud, og det ſmukke Kjøn gav mig umiskjendelige Tegn paa, at jeg faldt i deres Smag. Dette var altſaa et indianſk Bal, Hr. Doctor. En vis Frygt for en Gjentagelſe af denne Feſtlighed bevægede mig til at tage Afſked med Ottoe'rne, før jeg ellers vilde have gjort, og i Selſkab med Farfar og flere andre unge Knøſe begav jeg mig til Omaha'erne og det ſtore Pelscompagnies Handelspoſt. Min Omgang med Ottoe'rne hørte imidlertid langtfra hermed op; thi mine gamle Kamerater kom ofte til Agenturen og forſømte da aldrig at gjøre mig deres Opvartning, ved hvilken Lejlighed de heller aldrig glemte at bede om Tobak og brogede Farver. Iſær højtidelig var et Beſøg, jeg havde af to af Stammens meeſt fremragende Mænd, Wa-ruck-ſha-mo-nee og Ki-ka-poo, der, belæsſede med Gaver og ledſagede af de meeſt anſeete Krigere, kom tilbage fra Waſhington og lagde Vejen om ad Agenturen, for at afgive Beretning om den Samtale, de havde haft med den ſtore Bedſtefader.

Ogſaa Wa-ki-ta-mo-nee var i Følge med diſſe Høvdinge og talte venſkabelig med mig om, at jeg tidlig i Foraaret maatte begynde paa at ſtjæle Heſtene og jage Bøflerne, ſom han ſkulde have for ſine to Døttre. Han lod derhos falde en lille Hentydning til, at Heſtene vilde have langt ſtørre Værd, hvis de bleve ſtjaalne fra Sioux'erne, Ottoe'rnes Arvefjender, og at et Røvertog til denne Nation var ſaa meget mere at anbefale, ſom jeg der kunde finde Lejlighed til at erobre een eller flere Skalpe. At der ogſaa var Fare for mine egne Lokker, omtalte han juſt ikke, men tænkte maaſkee heller ikke derpaa.

Paa en klar, men gyſelig kold Morgen vendte vi Ottoe-Byen Ryggen og vandrede raſk langs med Floden Miſſouri. Jo nærmere vi kom vort Maal, deſto lyſere blev Skoven, og da vi havde overſkredet Papillon eller Butterfly Creek, ſom den lille Flod kaldes, ikke langt fra dens Udmunding i Miſſouri, befandt vi os paa Udkanten af en vid Prairie, paa hvis modſatte Side Agenturen og Miſſionen med deres Indhegninger og Udbygninger venlig ſmilede os imøde. Uden at hvile ilede vi fremad. Miſſionen blev liggende til Venſtre af os paa en Høj, og da Solen kaſtede ſine ſidſte Straaler paa Højderne,

ſtod jeg i Døren hos Mr. Sarpy, Chefen for Handelspoſten, der modtog mig med den for det fjerne Veſten ejendommelige Høflighed og Gjæſtfrihed.

Hvorledes gaaer det, Herre? Koldt Vejr, Herre! Tag deres tynde Støvler af og træk et Par af mine paa! Bull, læg friſke Knuder i Kaminen! Maa jeg bede Dem, at betragte mit Hus ſom Deres Hjem, Herre!" Diſſe vare omtrent de Ord, ſom Mr. Sarpy ſlyngede mig imøde ſom en Hagelbyge, men med en ſaadan Hjerteligheb, at jeg ſtrax følte mig hendragen til ham, ſaa meget mere ſom han ved min Indtrædelſe i Stuen tog en kort Negerpibe ud af ſin Mund og rakte mig den paa indianſk Vis ſom en Velkomſthilſen. Jeg tog nogle Drag af den, hvorpaa den gik tilbage mellem ſin Ejermands Tænder. Den rummelige Stue ſyntes at være Converſations- og Dagligværelſe. Et Skrivebord, en Gyngeſtol, en gammel Sofa og nogle Træſtole vare de eneſte Møbler, medens flere gamle Lithografier, Portraiter af Indianere, prydede de røde Blokvægge. Trods de faa Sæder var Stuen næſten overfyldt af Mennesker, der i Mangel af bedre Lejlighed havde lejret ſig paa Gulvet. Jeg fulgte Mr. Sarpy gjennem dette Selſkab af Indianere, Halvindianere og Hvide og tog Plads hos ham i Kaminkrogen, hvor vi fordrev Aftenen i fortrolig Samtale. Denne Mr. P. A. Sarpy er det mærkværdigſte Exemplar af en Bagſkovmand (backwoodman), ſom jeg nogenſinde har ſeet. Som en af Hovedmændene i Pelscompagniet og i over 30 Aar en virkſom Medarbejder, har han erhvervet ſig en Formue, ſom ikke er langt fra en Million. Da han er gift med en Indianerinde og ingen Børn har, tilfalder hele hans Rigdom engang hans Broderbørn. Alligevel underkaſter han ſig hellere de ſtørſte Ubekvemmeligheder og Afſavn, end at han ſkulde give Afkald paa en Levemaade, der ikke blot er bleven ham til en Vane, men til hans anden Natur. Jeg ſpurgte ham engang, hvorfor han ikke tog til en af Europas Hovedſtæder, for at hvile paa ſine Lavrbær, eller rettere Pengeſække, og nyde Livet. „De har let ved at tale," ſvarede han, „jeg har allerede i 14 Aar gaaet med den Tanke, og har i denne Tid hvert Aar været i St. Louis for ikke at vende tilbage; dog har jeg aldrig kunnet holde det længer ud der end 4 Uger. De førſte 8 Dage gik paa den behageligſte Maade i Sus og Dus, i de næſte 8 Dage begyndte jeg at kjede mig, i den tredie Uge tænkte jeg kun paa det behagelige Liv i det fjerne Veſten, og i den fjerde kjøbte jeg mig en ny Klædning, nogle Støvler, ſaae mig om efter en Dampbaad og vendte derpaa ſaa hurtig ſom muligt tilbage til min gamle Recoma, ſom ſaa var nær ved at gaae ud af ſit gode Skind af Glæde. Saaledes er det nu gaaet en Række Aar, indtil jeg endelig har opgivet Haabet

om at blive Andet, end hvad jeg er, og i Grunden gad jeg heller ikke bytte med noget Menneske i Verden."

Saaledes staaer det altsaa til hos Mr. Sarpy. Hans Blokhuse ere for ham Paladser, det vide Besten er hans Verden, Indianerne ere hans Underholdning, Rejserne til de forskjellige Prairier hans Beskjæftigelse. De dermed forbundne Farer og Savn krydre hans Liv og holde ham ung og rask. Saaledes som han saae ud for 15 Aar siden, seer han maaskee ud endnu, med Undtagelse af de faa Sneeflokke, som Tiden har efterladt paa hans Hoved. Da Mr. Sarpy seent ud paa Aftenen skiltes fra mig, for at begive sig til sit bekvemmere indrettede Soveværelse ovenpaa, var han bekjendt med største Delen af mit Levnetsløb, navnlig ogsaa med den Omstændighed, at jeg med Undtagelse af mine Vaaben Intet havde, som jeg kunde kalde min Ejendom, men tvertimod endnu stod i Gjæld for mine Klæder. Han tog sig det Sidste meget let, og idet han gik ud af Døren, raabte han endnu til mig: „Deres første Omsorg under mit Tag maa være fuldstændig at gjenvinde Deres Sundhed og Kræfter; da først skal De tænke paa at fortjene Penge. De vil faae Lejlighed nok dertil, men mindre til at bruge dem, God Nat for idag! der i Krogen ligge Bøffelhuder, Odder- og Bæverskind, gjør Dem det mageligt og sov vel!" Varmen fra Kaminen gjorde mit Leje behageligt. Ilden brændte lystig og oplyste det hele Værelse, saa at jeg tydelig kunde see de vilde Skikkelser, der, indhyllede i Skind og Tæpper, laa paa Rad omkring paa Gulvet. Nogle sov, Andre sang eller underholdt sig med hinanden, indtil Søvnen sænkede alle Øjenlaage, og ingen anden Lyd hørtes end den almindelige Snorken, Ildens Knittren og Stormens Tuden. Kun paa nogle faa Minuter indtraadte undertiden en Afbrydelse, naar en drømmende Kriger brummede en vild Vise, eller en glindsende nøgen Skikkelse rejste sig op, listede sig hen til Kaminen og opfriskede Ilden. Under saadanne Omgivelser tilbragte jeg min første Nat hos Mr. Sarpy, og de øvrige Nætter gik omtrent paa samme Maade. I den første Tid havde jeg næsten intet Andet at gjøre, end stadig at stifte ny Bekjendtskaber. Folk kom og Folk gik, altid ny Ansigter og Skikkelser opfyldte Mr. Sarpy's Hal.

Som jeg allerede før bemærkede, omgikkes vi fornemmelig med Omaha-Indianerne, en Stamme, der altid har udmærket sig saavel ved gode Høvdinge som ved en venlig Opførsel mod de Hvide. Paa Papillon Creeks høje Bred, omtrent 6 Mil fra Missouri, ligger denne Stammes By. Den har en fornuftig valgt Beliggenhed, saaledes at Beboerne, hvis Tal nu næppe overstiger 1500, ere fuldkommen istand til at forsvare sig mod en meget betydelig Overmagt. Høvdingen,

Ongpa-tonga (den store Hjort) staaer i stor Anseelse, om end ikke i saa høj Grad som Faderen, der døde som 80-aarig Olding, og som ikke blot blev begrædt af hele sin egen Stamme, men ogsaa af de Hvide, der leve paa den anden Side af Missouri. Denne fremragende Krigers Gravsted er paa en Høj, hvorfra man har en vid Udsigt ud over Missouris Dal. Der ligger den Store Hjort med sin Stridshest og sine Vaaben; en Pæl og nogle Steen betegne Stedet og erindre den Forbivandrende om den Afdøde. Dog behøvedes der ikke saadanne Tegn. Ongpa-tonga's Navn vil leve omkring Council Bluffs, selv naar Ploven har jevnet Højen over hans jordiske Levninger, og driftige Mennesker saae Sæd i Furerne. Jeg kan af denne Vildes Liv fortælle Dem et Træk, i hvilket hans ædle Character træder rigtig tydelig for Dagen. Skjøndt de vestlige af St. Louis Pelscompagniers Handelsposter ligge meget langt fra hinanden, vedligeholde de dog stadig et vist indbyrdes Samkvem. Forternes Chefer betjene sig til Befordringen af deres Efterretninger og Befalinger sædvanligvis af hvide, dog ogsaa af indianske Løbere, der, forsynede med nogle Levnetsmidler og deres Vaaben, vandre Hundreder af Mil gjennem Ødørkenen, besørge deres Breve og Ærinder til rette Sted og begive sig derpaa efter en kort Rast atter paa Hjemvejen. For ikke at efterlade sig for store Spor og lettere at kunne skjule sig i Nærheden af fjendtlige Indianere, rejse disse Løbere sædvanligvis tilfods og endda hurtigere, end det vilde være dem muligt tilhest i den vejløse Ørken. For en Deel Aar siden, da den store Ongpa-tonga endnu levede og, skjøndt allerede en gammel Mand, dog endnu drog rask paa Jagt med sine unge Krigere, blev der fra Bellevue sendt en Canadier med Breve og Depescher til Commandeuren for Ponka-Indianernes Handelspost ved Eau qui court. Løberen, en ung kraftig Jæger, foretrak af de ovenanførte Grunde at tilbagelægge den 200 Mil lange Rejse op med Missouri tilfods, og begav sig trøstig paa Vejen. Efterat han havde fortsat sin Vej en Uge, følte han sig en Morgen, da han vaagnede, saa syg, at det var ham umuligt at bevæge sig af Stedet. Det varede ikke længe, inden han opdagede, at det var Børnekopperne, han havde faaet, denne frygtelige Sygdom, der saa ubarmhjertig hjemsøger de vestlige Regioner. Hengiven i sin Skjæbne imødesaae den Ulykkelige sin Død og takkede Forsynet, fordi han dog i sin Forladthed havde fundet en sprudlende Kilde, ved hvilken han kunde lædske sin feberhede Tunge.

Paa samme Tid befandt den gamle Ongpa-tonga sig paa Jagt med 6 af sine Krigere, og Tilfældet føjede det saa mærkværdig heldigt, at den syge Hvide blev funden af Indianerne. Høvdingen kjendte paa

Øjeblikket den smitsomme Sygdom, befalede sine Folk at fjerne sig fra Jægerens farlige Nærhed og fattede efter kort Overvejelse en Beslutning, som vilde have geraadet mangen from Missionair til Ære. Det traf sig nemlig saaledes, at tre af Ongpa-tongas Folk tidligere havde haft denne skrækkelige Sygdom, medens han selv saavelsom de andre Tre havde undgaaet den. De Første vare saaledes efter hans Mening beskyttede mod en ny Smitte, og ved Hjælp af disse paatog Høvdingen sig nu at redde den Hvide. Han lod dem flette en Baare af Grene, hvorpaa den Syge blev lagt og møjsommelig transporteret tilbage til Bellevue, medens han lod de Andre gaae en saadan Vej, ad hvilken de ikke kunde støde sammen med den Syge. Han havde den Løn for sin ædle Handling, at den Syge kom sig og efter kort Tids Forløb atter kunde overtage sine Forretninger. Ved saadanne Handlinger havde den gamle Krigar vundet og taget med i sin Grav de Hvides almindelige Agtelse og Kjærlighed, og naar man kommer til Council Bluffs og erkyndiger sig om den store Høvding, da hører man fra alle Sider: „Mod sine Medmenneskers Lidelser var han blødhjertet som et Barn, dog frygtelig klang hans vilde Krigsskrig i hans Fjenders Øren, og han erobrede mangen smykket Skalp, der nu ved hans Side er overgiven til Forraadnelsen.“ Da denne Høvding engang var i Washington, blev han paa Gouvernementets Befaling portraiteret. Hans veltrufne Billede, omgivet af andre berømte indianske Krigeres Portraiter, blev ophængt i den ethnologiske Sal i Patent Office, hvor man endnu kan see det.

Den unge Ongpa-tonga er ligeledes en dygtig Høvding, dog savner man hos denne de ædlere Følelser, der udmærkede hans Fader. Han er imidlertid gjæstfri mod Fremmede, og da jeg havde sluttet et Slags Venskab med ham, saa fik jeg let Tilladelse til oftere at overvære Omaha'ernes Medicindandse. Krigerne af denne Stamme ere deelte i to Compagnier, der have deres forskjellige Dragter og Skikke. De unge Folk slutte sig til det ene eller andet Compagni, alt efterson de blive opfordrede til af deres Drømme eller deres Anskuelser om Medicin og Trolddom. Den ene Afdeling bærer langt Haar, hvilket ved særegne Lejligheder bliver smykket med en mægtig Busk af Ugle- og Gribbefjær, og til hver af disse er der atter bundet en Lok prangende farvede Hestehaar. Den anden Afdeling klipper derimod Hovedbunden tæt og lader kun Hvirvellokken vore, til hvilken den højrødfarvede Hale af den virginiske Hjort bliver befæstet, saa at den hæver sig som en Kam over Hovedet og paa en udfordrende Maade frembyder Fjenden et bekvemt Greb ved Skalperingsprocessen. I Bemalingen herster ingen Regelmæssighed, men Enhver maler Ansigt og Legeme efter sin egen Smag

og søger kun derved at blive saa afstikkende fra de Andre som muligt. Ved Tobaksrøgningen blive ligeledes forskjellige Formaliteter iagttagne. Det ene Parti laber nemlig i deres Forsamlinger Piben gaae fra Haand til Haand, medens de Andre holde Pibehovedet mellem begge Hænder og række Pibespidsen fra Mund til Mund, ved hvilken Lejlighed det er den Røgende forbudt at berøre den fremrakte Pibe med Hænderne. Alle indianske Dandse have for saa vidt Ligheb med hverandre, som de bestaae i at stampe med Fødderne til Trommens Takt. De Dandsende blive da enten staaende paa samme Sted og hoppe fra den ene Fod over paa den anden, eller bevæge sig i en Kreds og efterabe forskjellige Dyrs Bevægelser, hvorefter Dandsene faae deres forskjellige Benævnelser, som f. Ex. Bøffel-, Bæver-, Bjørne-, Heste- og Hundedandse.

Det Interessanteste af den Art saae jeg engang i Bellevue, da en Trop langhaarede Omaha'er besøgte os og opførte Dandse udenfor vor Dør. Optoget fremviste et saa mærkværdigt Virvar af grelle Farver, at man kun med Møje formaaede at skjelne de slanke menneskelige Skikkelser deri. De havde Alle det samme Hovedsmykke, nemlig den store Fjærbusk; men med Undtagelse heraf var der ikke to Linier, der lignede hinanden i den hele 30 Mand stærke Bande. Ansigter og Overlegemer syntes at være malede efter Chamæleonen, og de af blødt Skind forfærdigede Klædningsstykker vare rigt smykkede med brogede Perler og farvede Pigge af det nordamerikanske Trægpindsvin. Hele Masser af Læder-Frynder, Skalplokker, Hestehaar samt Bælge af Fugle, firfødde Dyr og Reptiler vare bundne om Armene og deres Leggins. Krandse af Perler, Muslingskaller, Tigertænder og Bjørneklør vare slyngede mange Gange om de tatoverede Halse, og Armene vare bepantserede med Messingspænder. Enhver holdt i den høire Haand et Slags Rangle i Form af en smukt udskaaren lille Stav, til hvis ene Ende et Antal Hjortehove vare befæstede, og ledsagede med taktmæssig Raslen Drønet af Trommerne, der bleve slagne af fire gamle Krigere. Alle de Dandsende istemte en vild Sang, og en skjærende Piben paa udhulede Svanebeen hjalp til at fuldstændiggjøre den uharmoniske Musik. Gamle fortmalede Krigere gik op og ned bag de Dandsende, opmuntrede dem med høj Stemme til ny Anstrengelser, pralede af deres Stammes Tapperhed og opfordrede Tilskuerne til at give Foræringer. Enhver af de tilstedeværende Hvide og Halvindianere efterkom ogsaa Opfordringen og bidrog efter Evne til at fryde de Dandsendes Sjæle med Gaver.

Meel, Tæpper, Farver, Tobak ja Heste blev der givet dem, saa at det gode Humeur steg til vild Overgivenhed, indtil endelig en Medicin-

mand erklærede Dandſen for endt, og Medlemmerne afſtilte ſig, for den øvrige Deel af Dagen at ſpanke omkring i deres fantaſtiſke Pynt og lade ſig beundre af Alle. Indianerne ere overhoved forfængelige i høj Grad. De anvende megen Tid og Møje paa deres Pynt, og jeg troer næppe, at den civiliſerede Verdens fineſte Dandys ordne deres Paaklædning med ſtørre Samvittighedsfuldhed foran Toiletſpejlet, end Indianeren foran ſit lille Haandſpejl maler de brogede Linier paa Legeme og Anſigt. Deraf kommer det formodentlig ogſaa, at jeg ved Synet af en naragtig klædt civiliſeret Laps altid kommer til at tænke paa de Vilde; men unægtelig indgyder Rødhudens Ydre mere Agtelſe, fordi man ved Siden af den forfængelige Sminke ſeer Klørne af en nedlagt Bjørn, og ved Siden af den uſkyldige Flitterſtads de garvede Hovedhuder af ſlagne Fjender. Hvad nu Skalperingen angaaer, ſom den civiliſerede Verden med Rette afſkyer ſaa meget, ſaa er den uden Tvivl en barbariſk Skik, men taber dog en Deel af det forfærdelige Indtryk ved nærmere Kjendſkab til ſelve Operationen. Foreſtillingen om de dermed forbundne Smerter bliver mindre gyſelig, naar man erindrer, at Indianeren kun da er iſtand til at ſkalpere ſin Fjende, naar denne har miſtet ſin ſidſte Livskraft, thi enhver Modſtand vilde umuliggjøre Skalperingen; dog ſkal det en ſjelden Gang være forekommet, at den Beſejrede kun er bleven bedøvet ved et voldſomt Slag og er opvaagnet ſkalperet; thi Fjernelſen af Hovedhuden foraarſager ikke Døden og umuliggjør heller ikke den Saaredes Helbredelſe.

Denne barbariſke Skik har holdt ſig fra den graa Oldtid til denne Dag og vil vedblive at holde ſig ſaa længe, ſom Indianere i Urtilſtand beboe Amerikas Skove og Stepper. — Selv den Halvciviliſerede vil ikke ſaa let kunne modſtaae den nedarvede Tilbøjelighed og vil ofte i Smug hænge en Fjendes Hovedhaar til ſit Livbelte. Skjønbt denne Operation i og for ſig er meget ſimpel at udføre, er den dog næſten altid forbunden med den ſtørſte Vanſkelighed og Farer, og der hører unægtelig mere perſonligt Mod til i Slagtummelen at kæmpe om den blodige Trofæ, end paa langt Hold at ſende Fjenden det dræbende Bly. Den brændende Higen efter at erhverve ſaa talende og tydelige Beviſer paa et koldt Mod ſtempler den indianſke Yngling til Kriger og forſkaffer Krigeren Agtelſe og Anſeelſe. Da Praleri er en Hovedegenſkab hos de Indfødte, og de ſaa let henrives fra Praleri til Løgn, ſaa følger deraf, at en Kriger aldrig taler om en overvunden Fjende, naar han ikke har hængt dennes Skalp til Røg i ſin Wigwam. Han veed, at det ikke vilde blive troet, og at han af Enhver vilde blive betragtet ſom en Løgner."

„Doctor, seer De hist denne Vincenti," raabte en af de nærmest Ridende, „hvor grusomt han behandler sin arme Hest; har De nogensinde seet Magen?" — „Jeg har allerede lagt Mærke til ham i nogen Tid," svarede Doctoren, „den vilde Knægt gjør sine indianske Lærere Ære, ellers var han aldrig falden paa den Idee at ville indhente Antiloper med sin lille Skimmel." — Vendingen i Samtalen var foranlediget ved den lille Mexikaner, der forfulgte en Flok Antiloper, og uagtet han mærkede, at Hesten ikke kunde indhende dem, dog pryglede løs paa den i blindt Raseri, uden at afstaae fra den unyttige Jagt. Alles Øjne fulgte den uvorne Krabats Bevægelser, da paa een Gang Antiloper og Ryttet forsvandt, som om de vare sunkne ned i den skalvede Slette. Toget var langt bag efter den vilde Jæger, og Mange kunde ikke forklare sig Synet, især da den vide Flade ikke fremviste nogen Højde eller Lavning, der kunde skjule Jagten. Gaaden løste sig, da vi endelig kom til en bred Kløft, som strakte sig fra Nord til Syd, og hvis sønderrevne Vægge og Spalter viste, hvorledes den stærke Regn ikke blot stadig gnaver paa Randen af Højsletten, men ogsaa midt paa den er istand til at gjennembryde Sandsteenslaget og virke forstyrrende i alle Retninger, saa at der opstaae ny Dale. Det var Encampment Creek, ved hvilken vort Tog holdt og søgte at arbejde sig Vej ned i, for under nogle enkeltstaaende skyggefulde Poppelpile at lade Dyrene faae nogle Timers Hvile. Mandskabet havde jo vel et sparsomt Vandforraad med for een Dag, men for de stakkels Dyrs Skyld vilde endog den ubetydeligste Vandpyt være en reen Skat. Der blev derfor udsendt Folk, for at afsøge Dalen i alle Retninger og om muligt finde et lille Vandingssted. De vare imidlertid næppe komne derned, før Vincenti mødte dem. Han havde redet en lang Omvej gjennem Dalen, hvorved hans pludselige Forsvinden forklaredes, og bragte den ubehagelige Efterretning, at der ikke var Spor af Vand at finde i Nærheden. Der blev derpaa gjort Forsøg med at grave et dybt Hul i Sandet, men forgjæves. Dyrene maatte nøjes med lidt frist Græs, der voxede paa enkelte Steder omkring i Dalen. Kort før vi skulde bryde op, bragte imidlertid en af Soldaterne, der havde strejfet omkring i Nabolaget, den Efterretning, at han i en Kløft havde opdaget en lille Kilde. Dette viste sig vel ved nærmere Undersøgelse at forholde sig rigtigt, men Vandbeholdningen var saa ringe, at den knap kunde yde alle Dyrene en ubetydelig Lædskedrik. Vi steg derpaa op af Encampment Creek igjen og begave os videre hen over den tørre Slette. To Ryttere vare imidlertid blevne tilbage og søgte paa Randen at finde et Punkt, hvorfra den bedste Udsigt over hele Dalen kunde haves. Expeditionens Geolog havde opfordret mig til at

tage en Skitse af Encampment Creek. Han gjorde derfor opmærksom paa de Punkter, som han især ønskede fremhævede, blandt disse paa det horizontale, graa Sandsteens-Underlag, der kun nogle Fod under Overfladen strakte sig over Højsletten og som i de brudte og spaltede Dalvægge overalt traadte frem i den samme Højde, samt paa den bugtede lille Flodseng og Llano'ens store Flade. Da Encampment Creek var den eneste Flod, som af Expeditionen blev berørt paa Llano Estacado, saa fulgte det af sig selv, at denne blev undersøgt med desto større Opmærksomhed, saa meget mere, som Dalvæggene blottede den geologiske Formation til en Dybde af 180 Fod.

Saasnart vi havde endt vort Arbejde, skyndte vi os at indhente Toget. Solen nærmede sig sin Nedgang, og dog havde vi endnu en uoverskuelig Strækning af den flade Slette at tilbagelægge, inden vi kunde komme i Natlejr.

Smaa Hjorde Antiloper fulgte med Toget og sprengte nysgjerrig omkring i kort Afstand fra os, gjækkede de jagtlystne Skytter, ommuntrede dem idelig til ny frugtesløse Forfølgelser, førte dem langt bort fra Toget og ilede derpaa i flyvende Fart tilbage, for atter at nyde det uvante Syn af Ryttere og Vogne. Solens Straaler faldt mere og mere straat paa Sletten, indtil de af Prairiehundenes utallige Smaahøje fremlokkede korte Skygger, der forlængede sig og tilsidst berørte hinanden. Den tørre Vind, som hele Dagen havde strøget hen over den graa Flade, sov ind og frembragte en Dødsstilhed, der førte den ubetydeligste Lyd til vore Ører fra det Fjerne. Et Chor af de utallige Jordbeboeres fine Stemmer summede gjennem Aftenluften, tungt stønnede de udmattede Trækdyr, Støvet, der om Dagen var blevet bortført af Lufttrækket, hvirvlede op foran dem, blandede sig i deres Aandedrag og besværede dem. Vi skuede Alle mod Vesten, dog Intet anstydede os Enden af Llano'en eller viste os Maalet for vor lange trættende Marche. Stadig dybere sank Solen, og som en glødende Kugle laa den nogle faa Øjeblikke paa den øde Flade; ikke glimrende og straalende som i den tidlige Morgen, men mørkerødt glødende kastede den sine Afskedsblikke paa den trætte Vandrer. Selv Solen syntes træt af sin lange Rejse, og treven og søvnig begav den sig til Ro. Snart forsvandt ogsaa det utydelige Tusmørke, og Natten indhyllede i sit Slør de Rejsende og deres Vej.

Naar allerede om Dagen den spejlglatte grændseløst udstrakte Slette erindrede om det vide Ocean, saa hørte der i Natten ikke megen Indbildningskraft til at tænke sig paa Havfladen eller paa en lille Ø i Oceanets store Vandørken. Det natlige Skuespil blev forhøjet ved Stjernernes Opgang ude over Slettens østlige Bryn. Ligesom

paa Havhorizonten ſtege de funklende op paa det mørkeblaa Himmeltæppe. Det ophøjede Skueſpil af opgaaende og nedgaaende Stjernebilleder opfyldte os med alvorlige tavſe Betragtninger. Som en ſort Skygge fulgte Expeditionen ſin mørke Vej. Et mildt Lys i Øſten forkyndte Maanens Opgang; det tog til, indtil det lignede det rødgule Skjær af en fjern Ildebrand; Atmoſfæren blev klarere og blegnede lidt efter lidt Stjernernes Glands, indtil Maanens Skive i glødende Rødhed ſkilte ſig fra Sletten.

„Holdt!" lød det pludſelig fra Spidſen af Toget. Raabet blev øjeblikkelig adlydt, og Aarſagen til det underſøgt. Dyrene vrinſkede og ryſtede ſig i det ſtøvede Seletøj. Inſtinktet havde ſagt dem, at Enden paa Højſletten var naaet, og at der var Vand i Nærheden. Rytterne ilede forud, for at opſøge den bedſte Vej ned til Dalen, hvorhen Maanens Lys endnu ikke var trængt, og ſom derfor tog ſig ud ſom en ſort Afgrund. Forudſendte Mexikanere havde allerede ved Dagen underſøgt Dalen og fundet et paſſende Sted til en Natlejr ved Rocky Dell Creek. Ved antændte Blus og ved Skydning hjalp disſe nu til at lede Toget ned ad den ſtejle Højde. Alle ankom lykkelig og vel til det betegnede Sted og vare ſnart i fuldt Arbejde med at ſlaae Lejr, idet de af og til kaſtede Blikket over til Højſletten, hvor Maanen for anden Gang denne Aften gik op for dem bag de ſorte Klippemaſſer og gav Lys til deres Arbejde.

Da vi den næſte Morgen kom ud af vore Telte, gjorde vi den Opdagelſe, at vi befandt os paa en ru ſtenet Landſtrækning, der udbredte ſig fra Foden af Højſletten. Skjøndt den ufrugtbare Jordbund kun frembød en karrig Næring for Dyrene, ſaa blev det dog beſluttet at holde Raſt denne Dag, hvorved da enkelte Medlemmer fik tilſtrækkelig Lejlighed til at underſøge og gjennemſtreife den nærmeſte Omegn. Rocky Dell Creek, i hvis Nærhed Teltene med megen Møje vare bragte til at ſtaae i den ſandede Jord, fremviſte en Seng, der indeſluttedes af røde og graa Sandſteensklipper og Rulleſteen. Paa den Tid, vi opholdt os der, fløb der intet Vand i Floden; dog vare de dybe Baſſiner, der i Tidens Løb vare udgravede af nedſtyrtende Vandmaſſer, og ſom frembøde en klar og kølig Drik, fyldte til Randen og beboede af alle Slags Fiſk. Mægtige Klippeblokke hængte maleriſk ud over hinanden og dannede Huler og Gemakker, mange ſaa ſtore, at de i ſlet Vejr kunde have afgivet et bekvemt Tilflugtsſted for et Selſkab paa tyve Mand. Spalterne i Hulerne ſyntes at være Yndlingsopholdſtedet for de rude-formig tegnede Klapperſlanger, af hvilke der blev dræbt flere af overordentlig Størrelſe. De overhængende Klipper ſaaes derimod rigt pyntede med Svalereder, der vare klæbede tæt ved

Siden af hinanden og toge ſig ud ſom Guirlander. Der blev gjort flere Forſøg paa at løsne enkelte af dem fra Klippen, for at indlemme dem i Naturalieſamlingen, men hvor omhyggelig der end blev gaaet tilværks, ſaa lykkedes det dog ikke at faae et eneſte ubeſkadiget ned; thi den ubetydeligſte Berøring forſtyrrede den fine Bygning, der beſtod af Leerjord og derhos var klæbet ſaa faſt til Muren, at den kun kunde løsnes med en Kniv. En af de ſtørſte Huler opvakte i Særdeleshed Opmærkſomhed ved de Malerier, der paa glatte Steder i Væggene eller Loftet vare tegnede, eller ved Hjælp af Jernſtykker eller Pileſpidſe indmeiſlede i den bløde Steen. Naturligvis havde mange af de beſynderlige Fremſtillinger deres Udſpring af overgivne Indianeres eller Mexikaneres Lune, dog vare de fleſte i en Charakteer, der kun kunde være fremſtaaet af overtroiſke Pueblo-Indianeres *) Ideer.

Fremfor alt iøjnefaldende var et fantaſtiſt Billede af et ſtort Dyr, der var halv Drage og halv Klapperſlange, og dertil forſynet med to menneſkelige Fødder. Dette Uhyre, der indtog den halve Længde af hele Hulen, kunde ikke være Andet end en Slags Guddom for Aztekernes Efterkommere og blev af to Pueblo-Indianere, ſom ſtødte til os, forklaret paa følgende Maade. Herredømmet over Have, Søer og Floder ſamt Regnen var tilbeelt en ſtor Klapperſlange, der var ſaa tyk ſom mange Mænd tilſammentagne og meget længere end alle Verdens Slanger tilſammen. Den bevægede ſig i ſtore Bugtninger og var farlig for de onde Menneſker. Den herſkede over alle Vande, fra den nedbøde Pueblo-Beboerne ſig Regn og ærede dens Magt. Afbildningerne af to uformelige rødhaarede Mænd bleve af de ſamme Indianere (driſtig nok) betegnede ſom Afbildninger af Montezuma, paa hvis Gjenfødelſe Pueblo-Beboerne endnu ſtadig haabe i deres ſtille Sind, ſkjønbt de kalde ſig Chriſtne.

Solen ſom Billede paa den højeſte Magt manglede ikke blandt Malerierne, ſom forøvrigt beſtode af naive Fremſtillinger af alle der levende Dyr, ſamt Indianere og deres Kampe.

Naar man paa en Raſtdag betragtede vor opſlaaede Lejr, ſaa blev man overraſket ved at ſee det ellers ſaa travle Liv og den ivrige Færden forſvundne. Kun flegmatiſt blive da ſmaa nødvendige Arbejder foretagne, hvorhos Enhver ſøger ſin individuelle

*) Pueblo-Indianere kaldes af Amerikanerne kun de Indfødte, der leve i Stæder eller ſammenbyggede Byer. Navnet kommer af det ſpanſke: Pueblo, Stad, By, altſaa Stad-Indianere, ligeſom man ſiger Prairie- eller Steppe-Indianere.

Bekvemmelighed og plejer ſin egen Perſon ſaa meget ſom muligt. De Fleſte ligge da paa deres Tæpper og udbedre Klædningsſtykker og Fodtøj, Andre læſe i forſlidte Bøger eller more ſig med Kortſpil, mange ſkjæggede Skikkelſer ligge paa Randen af Vandet og vaſke, med hvilket uvant Arbejde det paa en ſaadan Rejſe ikke kan tages ſaa nøje, og hvorfor det ogſaa ofte bliver meget overfladiſk beſørget. Kun fra Feldtſmedien drøne da ſædvanligvis Hammerſlag over til Lejren og forraade nogle flittige Hænder, der ere beſkjæftige med at fornye Dyrenes Beſlag. For Aſtronomen falde undertiden Øjnene til ved Beregningen af en optagen Vinkel eller under Brugen af Logarithmetabellen, og ved Siden af en anden Sovende ligger Blyantet uvirkſomt paa den opſlagne Dagbog. Botanikeren har benyttet Lejligheden til at tørre ſine vaade Papirer paa Sletten, medens Naturalieſamleren i Skyggen af et Telt er ivrig beſkjæftiget med at ſlaae en Ulv. Doctoren er kommen til og er netop midt i et Foredrag over Ulve-Anatomi, da en pludſelig Hvirvelvind fyger afſted med alle hans til Tørre udlagte Papirer. Han ſtyrter afſted i en vild Legen Tag-fat med de gjækkende Papirsſtumper, en Leg, hvori ſnart flere af Selſkabets Medlemmer deeltage og ere den gamle Doctor behjælpelige med at fange og tæmme hans flygtige Skat.

XIV.

Den vestlige Grændse af Texas. — Cerro de Tucumcari. — Roverne i Ny-Mexico. — Tucumcari Creek. — Pyramid Rock.

Med Rocky Dell Creek blev tillige den vestlige Grændse af Texas overstreben, efterat Rejsen over hele denne Stats Brede fra Antelope Hills til den nysnævnte lille Flod, en Strækning af 185 Mil, var bleven tilbagelagt.

Stadig ved Foden af Højsletten gik det derfra videre. Canadian fjernede sig mere mod Nord, Vejen bøjede derimod mod Syd, saa at Mellemrummet tiltog, og vi mod Nord havde en rullende Slette, mod Syd den sønderrevne Rand af Llano Estacado for Øje. Den furede, ujevne Jordbund tillod os ikke at holde saa langt syd paa, at vi fra de skovbevoxede Klofter kunde hente Brænde til vor Ild. Aftenerne bleve kolde, og med Længsel saae Alle over til de forkrøblede Cedertræer, medens de indsvøbte sig i deres Tæpper. Den kølige Aftenluft var saa meget føleligere, som Varmen om Dagen var tiltagen i den Grad, at den blev besværlig i Middagsstunden. Een Forbeel bragte imidlertid disse kjølige Aftener os, idet Mosquitoerne pludselig forsvandt og derved befriede Mennesker og Dyr for en stor Plage. Overhoved meldte Efteraaret sig overalt. Skarer af Fugle kom fra det høje Nord og bragte Liv i og omkring de smaa Vandsteder. De viste ikke stor Frygt for Jægerne og bleve derfor neblagte i stor Mængde. Jagten blev i enhver Henseende mere indbringende, og det lykkedes let i det ujevne Terrain at snige sig ind paa en Antilopehjord og fælde en statelig Buk i Hjordens Midte. Med Vildtet tiltog ogsaa den almindelige Jagtlyst, og i alle Retninger kunde man see enkelte Ryttere, der med den bedste Villie til at levere Kjøkkenet en Steg havde adskilt sig fra Toget. Mange vare heldige, Andre ikke. Saa stort var imidlertid Udbyttet, at endog Expeditionens Kudske i mange Dage ikke manglede Vildt.

Paa en Strækning af 45 Mil eller saalænge, som Højsletten bestemte Vejen, altsaa fra Rocky Dell- til Fossil Creek, var ingen Forandring kjendelig i den ydre Omgivelse. Kun sjelden overskredes en Bæk, der flød med Vand og tydede paa Kilder i de dybe Klofter, skjøndt ofte et af Regnvandet udhulet Leje angav Retningen til Canadian. Veien selv bar Spor af en ikke ubetydelig Færdsel, der til visse Aarstider finder Sted mellem Beboerne af Ny-Mexico og Indianerne og maaskee har fundet Sted i Aarhundreder. Civilisationen har der i de ældste Tider udstukket sin Vej fra den mexikanske Havbugt og langs

med Rio Grande, og havde kun sjelden fjernet sig fra dennes Dal. De gamle Spanieres Foretagelsesaand sløvedes efterhaanden i deres Efterkommere, der ikke vovede at nedsætte sig øst eller vest for deres nedarvede Bygder, deels fordi de ikke kunde byde de Indfødte Stangen, hvilket de næppe engang vare istand til ved Rio Grande, deels vel ogsaa fordi de flade, øde Egne kun have været libet indbydende for dem. De bleve, hvor de vare fødte, og nøjedes med at drage over Stepperne i smaa Karavaner, opsøge Indianerne i deres Byer og paa denne Maade vedligeholde en besværlig Handelsforbindelse med dem. Paa den anden Side derimod, hvor den angelsachsiske Civilisation næsten et Aarhundrede senere fæstede Fod, gjordes der vakkre Fremskridt, og som ved Trylleri formerede Befolkningen sig og dermed Foretagelsesaanden. Langt ud over Mississippi og Missouri trængte Civilisationen sejerrig frem, den gjøs ikke tilbage for tilsynelabende ugjennemtrængelige Urskove, for de vandløse Steppers eller deres Beboere. Som en mægtig Bølge væltede den sig fra det atlantiske Hav over det amerikanske Continent, for ved Klippebjergene at møde en anden Civilisation, der i den nyeste Tid havde taget sin Begyndelse ved det stille Hav, og for i Forening med denne at udbrede sig i kort Tid over Befolkningen af Ny-Mexiko samt optage denne i sig. Disse alvorlige Betragtninger paatvang sig Mange, der eftertænksomt droge frem paa Vejen og forefandt Tegn paa en urgammel Samfærdsel. Vistnok kunde Ingen undlade at beundre de gamle dristige Spaniere, som for mere end 200 Aar siden havde efterladt deres Indskrifter og Mindesmærker i disse Egne — Egne, der først for faa Aar siden ere blevne berejste og beskrevne for første Gang af Amerikanere, som da fornemmelig er Tilfældet flere Steder vest for Rocky Mountains.

Omtrent 20 Mile før Enden af Højsletten og Fossil Creek dukkede i det Fjerne som en blaa Sky et Bjerg op af Sletten, hvilket blev saa meget hurtigere opdaget, som vi havde været vante til i vestlig Retning at see Horizonten forene sig med Slettelandet. Som een Mil blev tilbagelagt efter den anden, og vor Expedition nærmede sig den iagttagne Gjenstand, fremtraadte tydelig Omridsene af en Plateau-Klippe, der affondret fra Llanoen hævede sig op paa Sletten som en kæmpemæssig Domkirke. Der var imidlertid endnu to Dagsmarcher til dette Punkt, forbi hvilket vor Vei maatte føre os, hvis det virkelig viste sig at være det af en tidligere Rejsende beskrevne Cerro de Tucumcari. Der maatte følgelig endnu, inden vi naaede derhen, gjøres mange Skridt paa den haarde, ufrugtbare Jord, der kun frembød en yderst sparsom Næring for Dyrene. Det friske Mod holdt sig dog alligevel hos de unge Folk, og med Glæde tænkte de paa den Tid, vi snart skulde til-

bringe i Ny-Mexikos Nybygder. Naar Flere havde forenet ſig i en Klynge og ſamtalende ſlentrede foran Vogntoget, da kunde man være vis paa, at deres Samtale drejede ſig om Opholdet i Albuquerque, ſom de ſikkert havde i Udſigt.

„Saa ville vi da ſnart reiſe i det lovpriſte Land," udbrød Mr. Garner, en Amerikaner, der i Midten af flere Kamerater lod ſit Muldyr trabſte affted efter eget Godtbefindende, „i Fandangoens og Bowieknivens, Lasſoens og det røde Pebers, Quien Sabe'ernes*) og Señoritaernes Land. Mangen fornøjet Dag har jeg allerede tilbragt der; thi ogſaa jeg var ligeſom Doctor Bigelow for to Aar ſiden med i Grændſemaalings-Commisſionen; gid vi paa denne Reiſe maae blive Vidner til færre Rædſelsſcener end dengang." Ved disſe Ord vendte han ſig til Doctoren. „Erindrer De endnu," raabte han, „hvorledes De i Sucorro med en ulabt Flint jog en Flok Mordere ud af Deres Stue, hvorhen man havde bragt et døende Offer for disſe tøjleløſe Barbarer?" — „Ja vel erindrer jeg endnu hine Tider," ſvarede Doctoren; „de vare ſtrækkelige, og man ſkulde næppe troe, at ſaadanne Begivenheder, ſom vi oplevede, kunde tilhøre det nittende Aarhundrede." — „For at gjøre Dem bekjendte, mine Herrer," vedblev Mr. Garner, „med Gangen i nysnævnte Begivenheder, maa jeg begynde langt borte. Da Grændſemaalings-Commisſionen i Auguſt 1850 landede i Texas, var den nødt til at tage omtrent 50 Kuſke og Arbejdere i Tjeneſte. Kvarteermeſteren, hvem den vanſkelige Opgave at hverve dem paalaae, kunde ikke indlade ſig paa at gjøre noget Udvalg, men var nødt til at antage de Folk, ſom tilbøde ſig. Det var ſaaledes naturligt, at der paa denne Maade kom en Bande af de meeſt forfaldne og forſorne Subjecter i Gouvernementets Tjeneſte, ſaa at det efter vor Ankomſt til El Paſo og San Eleazario fandtes nødvendigt at afſkedige nogle af de værſte Individer. Udvandrer-Tog, der befandt ſig paa Vejen til Californien, ſaavelſom Handelskaravaner havde maattet gribe til ſamme Forholdsregel ſammeſteds, og ſaaledes fandtes der i disſe Nybygder et ſammenløbet Udſkud af Menneſkeheden, der ſavnede alle ærlige Midler til Livets Ophold.

De fredelige Indbyggere af Sucorro, hvor alle Karavaner ſædvanlig opholdt ſig en kort Tid, lede meget under Trykket af disſe Forhold; thi ikke blot paa Gaden, men endog ved deres Arne vare de ikke længer ſikkre paa deres Liv, idet de frække Røvere trængte ind overalt, brandſkattede og myrdede. Mange af Mexikanerne pakkede i deres Fortvivlelſe deres Ejendele ſammen, forlode deres Hjem og vandrede til

*) Quien sabe, hvem veed, maaſkee. O.

fjernere Nybygder. Saaledes ſtode Sagerne, da vor Commisſion ankom der. Synet af et velordnet bevæbnet Commando i Sucorro bragte Banden af Spillere, Heſtetyve og Mordere til at ſtudſe og gjorde dem forſigtigere. Men næppe bleve de enkelte Opmaalings-Compagnier ſendte ud til forſkjellige Steder, før Uvæſenet begyndte paany. Huſe bleve uden Skaanſel brudte op for at tilfredsſtille de ſkjændigſte og meeſt forbryderiſke Lidenſkaber, og enhver ny Skjændſelsdaad gav den afſtyelige Bande dobbelt Driſtighed i Bevidſtheden om dens Strafløshed. Efterat der var blevet begaaet flere Mord, traadte de retſindige Borgere i Sucorro ſammen og rekvirerede Hjælp fra Militairſtationen i San Eleazario, for at ſætte en endelig Grændſe for dette utaalelige Uvæſen. Den anraabte Hjælp blev afſlaaet af den commanderende Officeer, idet han ſtøttede ſig til, at der først maatte ſøges Biſtand hos de civile Myndigheder. Saaledes blev Sagerne ſtaaende ved det Gamle, og den lille By truede med at komme til at ſtaae øde, idet Indbyggerne flygtede til alle Sider. En Aften ſkulde der afholdes et Bal, en almindelig natlig Forlyſtelſe i alle mexikanſke Steder. Da disſe ſaakaldte Fadangos ſtaae aabne for Enhver, ſaa kunde Røverne naturligvis beſto lettere komme der. De affyrede Piſtoler over Fruentimrenes Hoveder, og da disſe vilde flye, fandt de Dørene beſatte af nogle af disſe Skurke, der tvang dem til at blive. Tummelen i det afſpærrede Værelſe tiltog, Bowieknive bleve dragne og Mr. Clarke, vor Kvarteermeſters Aſſiſtent, der netop var nærværende, faldt ſom førſte Offer. Flere Banditer angrebe ham med Knive, og den Ulykkelige ſtyrtede dødelig ſaaret om ved Døren. Saa hurtig ſom muligt blev han bragt til Doctor Bigelows Kvarteer, og efterat denne havde underſøgt de ni eller ti Saar, opgav han ſtrax alt Haab om hans Redning. Her var det nu, at Morderne trængte ind, for albeles at gjøre det af med den døende Clarke. Doctoren greb en tilfældigvis uladt Dobbeltflint, lagde an paa den forreſte af Morderne og truede med at ſkyde, hvis de ikke ſtrax forlode Værelſet. De fejge Mordere adløde. Da Efterretningen om Mordet paa et af Commisſionens Medlemmer naaede Lejren, geraadede Alle i den ſtørſte Forbittrelſe, og det førſte Spørgsmaal blev, hvorledes man ſkulde faae fat paa Morderne. Paa Hjælp fra Militairſtationen kunde vi ikke regne, og Stadens Alcalde var en ſvag, ſygelig Mand, der havde overdraget Beſtyrelſen af ſit Embede til en anden endnu ſtørre Pjalt, af hvem man ligeſaalidt turde vente ſig nogen energiſk Indſtriden. Der var altſaa ikke Andet at gjøre, end at ſamtlige Commisſionens Medlemmer forenede ſig, for nogenlunde at gjenoprette den offentlige Sikkerhed. Der blev øjeblikkelig ſendt Bud til San Eleazario, hvor Hovedafdelingen laa, for at gjøre dem bekjendte

med det Forefaldne og kalde dem til Hjælp. Alle efterkom raſk Opfordringen, en Trop Amerikanere og Mexikanere blev ſamlet og bevæbnet og begav ſig ſkyndſomſt paa Vejen til Scorro. Vor Styrke blev derpaa deelt i Troppe, og Efterforſkningerne efter Morderne begyndte.

Alle toge med Iver fat paa Arbejdet. Hvert Hus blev afſøgt, og en halv Snes Banditer bleve grebne, af hvem vi fik at vide, at Bandens Anfører, en vis Young, allerede tidlig om Morgenen havde taget Flugten ud af Flekken. Vore Fanger bleve bragte til et Hus og ſtrengt bevogtede af en væbnet Magt, og imidlertid ſtrebes der ſtrax til at nedſætte en Jury, hvortil man udvalgte 6 Mexikanere og 6 af vore Egne. En Defenſor blev tilbudt Forbryderne, men de afſloge Tilbudet, idet de betragtede den hele Fremgangsmaade ſom en tom Formalitet og ſtolede paa at kunne ſværge ſig fri for Anklagen. Forhøret blev imidlertid fremſkyndet med al mulig Iver, da det rygtedes, at der i Omegnen havde dannet ſig et Complot, der kun ventede paa en gunſtig Lejlighed til at befrie Forbryderne. To Dage varede Forhøret. Af Forbrydernes Venner blev der gjort Forſøg paa at faae Dommen udſat, aabenbart for at vinde Tid til paa en eller anden Maade at befrie de Fangne. Disſe Forſøg ſtrandede imidlertid, og efterat Bevisførelſen var tilendebragt, blev tre af Banditerne erklærede for ſkyldige og dømte til Døden. Endnu ſamme Aften ſtrebes der til Fuldbyrdelſe af Dommen. De bleve førte ud paa en Plads og hængte i et Træ.

For at faae fat paa Bandens Anfører udlovede Selſkabet en Sum af 400 Dollars til den, der bragte Young tilveje. Belønningen var tillokkende og i alle Retninger gjennemkrydſede ſmaa Troppe Omegnen. Efter faa Dages Forløb ſendte Beboerne af Guadalupe os Morderen i Lænker. Summen blev punktlig udbetalt. Med Røveren blev der gjort kort Proces. Han blev hængt ſamme Dag i ſamme Træ ſom ſine Kamerater.

I Scorro var nu Ordenen gjenoprettet. Alle de Fremmede, hvis Charakteer var tvivlſom og ſom vare uden Beſkjæftigelſe, fik Tilhold om at forlade Egnen, inden 24 Timer. Dog var denne Forholdsregel næppe nødvendig; thi efterat de fire farligſte Røvere vare blevne henrettede, fandt den øvrige Bande et længere Ophold i vor Nærhed utilraadeligt, og allerede næſte Dag vare de Alle forſvundne. Opmaalings-Commisſionens Fremgangsmaade blev fuldſtændig billiget af de militaire og civile Myndigheder. Man havde i lang Tid trængt til Statueringen af et ſaadant Exempel, og Beboerne af Sucorro vare os i højeſte Grad taknemmelige for Gjenoprettelſen af den almindelige Orden og Sikkerhed. Saaledes har Ny-Mexiko ikke alene at befrygte Over-

fald af de vilde Indianere, men ogsaa det værste Udskud af den hvide Race trænger sig ind der og bliver en trykkende Landeplage for de fredelige Borgere, der vel have deres mange og store Fejl, men dog ere meest tilbøjelige til en fredsommelig Vandel."

„Jeg skulde dog ikke troe," bemærkede en af Selskabet, „at vi skulde have noget Ligneude at befrygte i Albuquerque, fordi Santa Fé jo er det fjerne Vestens Hovedhandelstad og Pakket vel fornemmelig søger derhen." — „Jeg er dog overbeviist om," yttrede Mr. Garner, „at vi selv have adskillige Banditer blandt vore Arbejdere, der ganske vist ville begynde deres Uvæsen, saasnart vi ankomme til Albuquerque. De see vel nu ganske skikkelige og ærlige ud, men dog ville de, som blive afskedigede, ikke mere være til at kjende, saasnart de ere blevne deres egne Herrer. Vi faae vist Grund til at holde vaagent Øje med vore Muldyr, hvis vi ikke hver Nat ville see et forsvinde og næste Dag blive falbudt til ubekjendte Mennesker i Santa Fé."

Nogle Dagreiser før Bjerget, som allerede længe havde været synligt for os, blev nord for samme iagttaget en anden Plateauklippe, der var lig den første, men af betydelig mindre Omfang. Al Tvivl var nu hævet, det store og lille Tucumcari, mellem hvilke vor Vej gik, laa foran os. Ved Fossil Creek, 12 Mile før de nævnte Bjerge, slog vor Expedition Natlejr. Vi vare nu komne til Enden af Højsletten, det vil sige det Sted, hvor den efter i længere Tid at have løbet i vestlig Retning drejer sig mere mod Syd. Fossil Creek er en af de mange smaa Floder, der have sine Kilder i Højslettens Kløfter og skynde sig i mange Bugtninger til Canadien. Navnet forraader allerede det Ejendommelige ved Bækken, i hvis Leje Grus og fossile Østersskaller ligge imellem hinanden. Dog høre disse Skaller ingenlunde hjemme der, men ere løsrevne fra Højlandet og førte med Strømmen heelt ned til Canadian River, hvilket er saameget forklarligere, som det viste sig, at Plateauklipperne faa Mile vest for Tucumcari vare gjennemtrukne af et Lag fossile Østersskaller underneden det øverste Sandsteenslag.

Næste Dags Middag bevægede Vogntoget sig langsomt forbi Cerro de Tucumcari. Et imponerende Syn frembyder dette Bjerg, der som en uindtagelig Fæstning hæver sig op over Sletten i en Højde af 600 Fod. Dets Omkreds ved Foden kan anslaaes til henved fire Mil, og da Væggene hæve sig stejlt, tildeels lodret ivejret, er Platformens Omkreds kun lidet mindre. Det tykke hvide Sandsteenslag, som overalt viser sig tæt under Bjergets Overflade og hist og her rager ivejret, er paa lange Strækninger regelmæssig furet eller gjennemskaaret af lodrette Indsnit, saaledes som de i Tidens Løb ere blevne dannede af det nedstrømmende Vand, saa at det Hele tager sig ud, som om mægtige

Volde og Mure, forſynede med lange Rækker af Skydeſkaar, ſkulde gjøre Stedet uindtageligt. Overalt, hvor en Smule Jord kan give Rødderne nogen Næring, ere Cedertræerne ſkudte frem af den ufrugtbare Jordbund, hvilke imidlertid under de ugunſtige Forhold ikke have formaaet at hæve deres Kroner højt, men danne ved deres forkrøblede Former og mørke Skygger en fantaſtiſk Prydelſe paa Skraaningerne og i Kløfterne. Dette var altſaa Tucumcari. I Sammenligning med Hudſonflodens maleriſke Bredder eller Alleghany-Bjergenes ſtolte Toppe maatte de ſtaae meget tilbage, men her paa den vide Slette imponerer Bjergets regelmæssige Bygning Øjet, og interessant er Synet af de underlige Former, paa hvilke Naturen har mejslet og pudſet i Aartuſinder, indtil endelig den oprindelig uformelige Bjergmasſe erholdt ſin nuværende ejendommelige Skikkelſe. Selv Bilde, der paa deres Krigstog hvile i Nærheden af ſaadanne Naturværker, ere ikke ufølſomme for det ſtorartede Indtryk. De bøje ſig ikke alene for ſelve Værket, men ogſaa for den, der gav dem dette Tegn paa ſin Magt, hvem de kalde deres Manitu. Da der nu ſædvanligvis i Nærheden af ſaadanne Steder ſprudler klart Vand frem af den faſte Steen og indbyder den trætte Vandrer til at lædſke og udhvile ſig i Skyggen, ſaa falder man let paa den Idee, at den haarde Klippes Aarer ikke tilfældig have aabnet ſig for Kilden, men at det er ſkeet i den Henſigt at fængsle Menneſket længer foran Naturens Alter. Ogſaa Indianeren dvæler gjerne der og ſeer i Naturens Underværker en Stadfæſtelſe af de Sagn, ſom have holdt ſig fra den tidligſte Oldtid til vore Dage, Sagn, der hos forſkjellige Stammer i langt fra hinanden liggende Egne altid ere de ſamme. Saaledes hedder det om Manitu-Klippen ved Erieſøen, om den lille og ſtore Manitu ved Miſſouri, om Chimney Rock (Skorſteensklippen), om Courthouſe (Raadhuſet) ved Klippebjergene og mange andre fremragende Punkter paa det amerikanſke Faſtland, at den ſtore gode Aand paa en Tid, da hans røde Børn havde forglemt ham, havde henſat diſſe Tegn, for at føre de Frafaldne tilbage. Naar nu Indianerne nærme ſig diſſe Tegn, da tænke de med Ærefrygt paa deres ſtore Aand og ſmykke ſaadanne Steder med brogede Billeder, Frembringelſer af deres vilde Fantaſi.

Har en Vandrer med uſigelig Møje, ja endog med Livsfare arbejdet ſig op ad Tucumcari's ſtejle Vægge, da nyder han ogſaa Lønnen i den vide og prægtige Udſigt, der fra Bjergets Top udfolder ſig for ham. Til alle Sider kan Øjet ſvæve hen over en Strækning af flere Mil. Mod Syd og Veſt ſtrækker ſig en uregelmæssig Masſe af Høje; bag diſſe dukker i det taagede Fjerne den blaa Top af et højere Bjerg frem, mod Nord og Nordoſt ligger den uendelige rullende Prairie ud-

bredt; dog saa langt Øjet naaer, er intet Spor at opdage af den side Canadian River, der hemmelig og usynlig sniger sig gjennem Steppen. Endelig i Øst og Sydøst hæver sig Llano Estacado, hvis for Øjet forsvindende Højder forene sig med Horizonten i Syd.

Den, der ved Middagstid drager forbi Tucumcari, vil henimod Aften naae Bækken af samme Navn og paa dens Bredder opslaae sin Natlejr. Saaledes skete det og med vor Expedition, som den 23de September ankom til dette Sted, og som fra Fort Smith og dertil havde tilbagelagt en Strækning af 650 Mil. Denne lille Flod udspringer ikke som man skulde slutte af Navnet fra det ovenfor beskrevne Bjerg, men længere vest paa fra nogle Høje, der synes at ville spærre Expeditionen Vejen.

Tucumcari Creek maa have tjent som Vejviser for den første Rejsende, thi Vejen løb langs med den. Efterat denne paa en Strækning af flere Mil havde gaaet i sydlig Retning fra Lejrpladsen, bøjede den ligesom Floden mod Vest ind i Bjerget, og kort efter rejste vi i en bred, jevn Dal, der var indesluttet af Plateauer og Klipper og kun viste en Aabning mod Vest. Efterhvert som vi strede videre frem, opstod en Discussion blandt forskjellige Medlemmer om Dalens formeentlige Bredde. Mangen Paastand blev udtalt og atter bestridt, indtil det endelig viste sig, at Alle havde skuffet sig og befandt sig langt fra Virkeligheden med deres Beregninger. Dette er forøvrigt meget forklarligt; thi saae man over Sletten, der udstrakte sig til begge Sider, jevnt hævede sig og pludselig begrændsedes af høje, skovbevoxede Bjergvægge, saa skulde man troe, at man i et skarpt Ridt kunde tilbagelægge den hele Strækning fra den ene Skraaning til den anden i en halv Time. Denne Uenighed gav Anledning til, at et lille Selskab med Geologen Dr. Marcou i Spidsen bøjede af fra Vejen i sydlig Retning, for nærmere at undersøge Klippernes Formation paa et Sted, hvor et fra den sammenhængende Kjæde adskilt, pyramideformigt Bjerg i et lodret Gjennemsnit viste de forskjelligfarvede Lag. Ogsaa jeg havde sluttet mig til dette lille Selskab. Den ene Mil efter den anden tilbagelagde vor af fem Ryttere bestaaende Trop, uden at Afstanden, der skilte os fra Maalet, synes at ville tage af, omendskjøndt Vogntoget lidt efter lidt forsvandt i det Fjerne. Vi kunde omtrent have tilbagelagt Halvdelen af Vejen, da vi bleve opholdte af Tucumcari Creek, hvis Bred paa en lang Strækning var bevoxet med Sivgræs og Rør. Havde allerede paa den flade Slette Antiloperne opvakt vor Jagtlyst, saa blev denne fordoblet, da lange Rækker af Ænder larmende lettede fra Bækken og surrede gjennem Luften. Hist og her rejste sig i det høje Græs smaa Flokke af Hjorte og gloede forbavsede paa Roligheds forstyrrerne. Den

forreſte af Selſkabet kunde ikke modſtaae en ſaadan Friſtelſe; iſtedenfor at gaae den ſikkre Vej at ſnige ſig frem, lagde han Tøjlen paa ſit rolige Dyrs Hals, tog med ſit Gevær Sigte paa en feed Ti-Ender og gav Ild. Hjorten havde ſtaaet rolig og ſeet paa os til dette Øjeblik, men ved Knaldet ſprang den med alle fire Fødder paa een Gang fra Jorden, ſaa at den ſyntes at ſvæve over de høje Rør. Det var et voldſomt Sæt, men det var ogſaa dens ſidſte, thi den faldt død ned. Skuddet havde jaget alt Vildtet op i Nærheden, og det flygtede forſtrækket ind i Kløfterne.

„Her gad jeg nok blive nogle Uger," udbrød Naturalieſamleren, da han havde ſkudt Hjorten; „hvor mangen ſmuk Jagt lod der ſig ikke gjøre her ved Floden og hiſt i Kløfterne; jeg forlader virkelig med blødende Hjerte dette indbydende Sted."

„Ogſaa jeg blev gjerne her en Tidlang," bemærkede Botanikeren, „ſeet bort fra, at jeg hjertelig gjerne kunde ønſke ogſaa engang at nedlægge et Stykke Vildt, vilde det være den ſtørſte Nydelſe for mig at krybe omkring paa Skraaningerne under Cedertræerne og opſøge Cacteer og Mos, hvoraf her viſtnok gives nye Arter." „Ingen blev hellere her end jeg!" udbrød Geologen, „thi ſkjøndt Pyramiden her foran os giver os et uſædvanlig ſmukt Billede af de nærmeſte Bjerges Formation og ſkjøndt de tydeligſte Ord ſtaae at læſe paa den ſtejle Klippevæg for Kjenderen, ſaa gad jeg dog nok ſee mig lidt mere om her."

Vi beſteg nu atter vore Muldyr og begave os paa Vejen til det aftalte Punkt. Dette ragede op over Sletten ſom en Pyramide, der er bleven ſpaltet fra Toppen til Foden og hvis ene Halvdeel laa knuſt i Stykker ved Foden af Bjerget og dannede ſmaa Høje.

Da vi nærmede os Bjerget, blev vor Opmærkſomhed fængslet af de forſkjellige Farver af Jordsmon og Steen, der laa i tyndere og tykkere horizontale Lag over hinanden. De røde, gule, blaa og hvide Afſtygninger ſtak ejendommelig af mod de mørkegrønne Cedertræer, der havde udbredt ſig lige til Toppen, og ſom der forgjæves beſtræbte ſig for at række op over den af mægtige, kiſelagtige, hvide, meget faſte Kalkſteensblokke beſtaaende Spids. Diſſe Kalkſteensblokke hvilede paa et hvidt Lag, der ved nærmere Underſøgelſe viſte ſig at være foſſile Oſterasſkaller, tilhørende Juraformationen. Stejl ſom en Mur hævede Pyramid Rock ſig paa den nordlige Side op af Brudſteensdyngerne, og var derfor kun beſtigelig paa de tre andre Siider, hvorhen vi begave os, for at forſøge den beſværlige Opſtigning, efterat have bundet Dyrene. I Begyndelſen kom vi raſk opad, og vi bleve kun opholdte, naar et Exemplar af en vel conſerveret Muslingſkal lokkede os af Vejen. Vi havde imidlertid ikke naaet Halvdelen af Højden, før løſe Rulleſteen

og Klippeblokke laa os hæmmende ivejen; derimod frembøde de tættere staaende Cedertræer idelig ny Støttepunkter for Hænder og Fødder, og vi nærmede os saaledes langsomt vort Maal, klattrende fra Træ til Træ. Efter et anstrengende Arbejde bukkede endelig den Ene efter den Anden op under Spidsen, hvor man gjorde sig Umag for at opdage Fordybninger og ru Steder i Stenene og ved Hjælp deraf at komme op til Bjergets højeste Punkt. Efter en langsommelig Søgen fandt vi endelig i Nærheden af den stejle Væg et Slags Trappe, der afgav svage Støttepunkter for Hænder og Fødder. Forsigtig og uden at see sig tilbage fulgte den Ene efter den Anden paa den farlige Vej. Intet Ord blev vexlet; thi Enhver vidste kun altfor vel, at det mindste Fejltrin vilde styrte ham og hans efterfølgende Kamerater ned i Afgrunden. Alle kom lykkelig og vel op paa det lille Plateau, endog Barometret var ustadt og angav, at vi befandt os 500 Fod over Bjergets Basis. Højden var vel ikke stor, men da Klippen løb spidst op som en Sukkertop, saa behøvede man kun at vende sig paa samme Plet for at nyde en vid, herlig Udsigt til alle Sider. Mod Øst, hvor Dalen aabnede sig, saae man de regelmæssige Linier og Former af Tucumcari, mod Nord et sammenhængende Plateau, der strakte sig i vestlig Retning og i en Afstand af omtrent 8 Mil tilsynelabende forenede sig med den Bjergkjæde, der løber syd for Pyramid Rock. Dalen, der laa for vort Øje som et Panorama, viste, seet fraoven, ikke den mindste Bølgegang eller Ujevnhed. Efteraaret havde vel allerede blegnet Græssets grønne Farve noget, dog tabte Sletten derved intet af sit fløjelsbløde Udseende, og Tucumcari Creek's bugtede Løb kunde kjendes paa Vegetationens mørkere Farve og de smaa Vandspejls Blinken. Som Pueblo-Indianernes Vandslange tog det lange Vogntog og Rytterne sig ud paa den vide Flade, dog maatte man fæste Øjet skarpt paa det, for at blive vaer, at det bevægede sig. Næsten lige underneden os græssede rolig vore Muldyr; hvilken herlig Lejlighed havde det ikke været for en Comanche at stjæle vore 5 Dyr lige for vore Næser og ride væk med dem! Enhver tænkte ogsaa paa denne Muligheb og spejdede skarpt efter ethvert Punkt, der havde mindste Lighed med en mistænkelig Gjenstand. Vi havde imidlertid ikke Raad til at ængste os længe med det Slags Bekymringer; uforstyrrede kunde vi fra vort luftige Sæde hengive os til vor Fantasies dristigste Flugt, paa hvilken den rene, klare Luft og den lette Brise ikke unblod at udøve sin Indflydelse.

„Vi ere de mægtige Herskere i disse Regioner," udbrød et af de unge Mennesker, „vort Rige er det største i Verden; thi vi bestemme selv dets Grændser. De utallige Bøffelhjorde hinsides Arkansas ere vore, ligesom Hjortene og Antiloperne her neden under os paa Sletten;

Bjørnen i Bjergene maa anerkjende vor Magt, og bange flygter for os den rovbegjærlige Ulv; vi gaae, hvorhen vi ville, og skyde, hvad vi have Lyst til."

Efterat de første Indtryk vare forbi, efterat Topografen havde noteret nogle Berigtigelser paa sit Kort, Meteorologen havde iagttaget sine Instrumenter og Botanikeren med en Strikke om Livet, holdt af Naturalieſamleren, havde med Fare for sit Liv hentet noget Mos nede fra den lodrette Klippevæg, blev der af Flere gjort Forslag til kaad Tidsfordriv, hvilke Forslag Ingen var mere ivrig til at understøtte og bringe til Udførelse end den gamle Doctor. Der laa nemlig deroppe Klippestykker omkring, som gave efter for vore forenede Kræfter og lode sig vælte ud over Afgrundens Rand. Det fulgte altsaa af sig selv, at alle paa nogen Maade bevægelige Steen bleve væltede derhen og styrtede ned i Afgrunden, og det var vel Umagen værdt at læne sig ud over Klippevæggen og iagttage en saadan faldende Klippemasse — hvorledes den susede gjennem Luften, støbte an mod fremstaaende Punkter, rev med uimodstaaelig Magt en Mængde Stykker med sig ned i Afgrunden og frembragte et bundrende Bulder nede mellem de smaa Høje, saa at Muldyrene stejlede i deres Liner, og de nysgjerrige Antiloper fore forskrækkede sammen. Steen fulgte paa Steen, indtil der ikke fandtes mere Bevægeligt paa Klippepladen og vi bleve erindrede om, nu selv at see at finde Vej ned, hvis vi havde ifinde at tilbringe Natten i vore Telte.

„Jeg gad dog nok efterlade en Erindring om os," sagde Naturalieſamleren til Doctoren, „og det et saadant, at den Indianer, der først bestiger dette Sted efter os og seer det samme, som vi her have seet, skal komme til at bryde sit Hoved ordentlig derover. Jeg vil stille denne Spidskugle paa den yderste Rand af Klippen. Der kan maaskee gaae mange Aar hen, inden den igjen forlader sit Sted og stifter nyt Bekjendtskab med Menneskehænder." Han gjorde derpaa som han havde sagt, kvægede sig med en Slurk varmt Vand af Læderflasken, som Doctoren venlig rakte ham, og steg ned bag efter de Andre ad den farlige Trappe. Kun Geologen sad endnu og hamrede deroppe, men sluttede sig imidlertid snart til os, der, lebsagede af en Mængde rullende Steen, banede os Vej nedad. Snart vare vi ved vore Dyr, og efterat vi havde fyldt vor Sadeltaske med fossile Muslinger, toge vi den Retning, som snareſt maatte føre os paa det uſynlige Vogntogs Spor.

Vi maatte forberede os paa en temmelig silbig Natlejr; thi saa langt vore Øjne kunde naae, var der intet mere at see af Expeditionen. Vognene havde allerede forladt Dalen og vare forsvundne i det Fjerne bag blaa Klippemasser. Hvor langt de vilde have at kjøre, inden de

naaede det nærmeſte Vand, maatte beroe paa Lykken; thi de vare allerede forbi Tucumcari Creeks Kilder. „Hvor langt op paa Dagen, det er blevet," bemærkede en af Selſkabet, „kan jeg føle paa min Mave, men troer dog ikke, at vi før Midnat kunne tænke paa at nyde Noget. Vi maatte da gjøre Angreb paa vor blodige Steg, ſaa raa ſom den er." „Det vilde da heller ikke være ſaa farligt," ſvarede en Anden, „hvis vi blot havde Peber og Salt; dog troer jeg ikke, at vi ville ſulte ihjel i de førſte to Timer. En kunde paatage ſig at fortælle os Noget ſaalænge; de Øvrige kunne ſaa prøve at ſtille deres Mave tilfreds dermed og maaſkee faae den til at glemme Aftensmaden."

„Vor brave Franſkmand ſkal fortælle os om ſit ſkjønne Fædreland," bemærkede Doctoren."

„Vor Herre bevare os!" raabte den unge Meteorolog; „hans engelſke Ord komme til Verden med en ſaa knudret Accent, at mit tro Mulbæſt vilde ſnuble derover, og hvad ſkulde der ſaa blive af mit Barometer? Nej, jeg foreſlaaer hellere, at Naturalieſamleren fortæller os ſin førſte Kjærlighed uden Udſmykkelſer."

„Det vil ikke falde mig ſaa ſvært," ſvarede denne, „idet jeg kun behøver at give Dem Fortſættelſen af mine Eventyr ved Council Bluffs."

XV.

Fortsættelse af Naturalieſamlerens Fortælling. — Expeditionens Leir ved Laguna Colorado. — Gallinas. — Faarehjorde i Ny-Mexiko. — Expeditionens Ankomst til Pecos og Anton Chico.

„En Aften," begyndte Fortælleren, „ſad jeg i Bellevue ved Øvre-Miſſouri med mine Venner Sarpy og Decatur foran den blusſende Kaminild. Vi ſnakkede gemytlig om Dit og Dat, men iſær om mine Farter med Ottoe'rne. Stuen var uſædvanlig tom, kun nogle faa Indianere ſade paa Hug i Nærheden af os, røgte med ſtoiſk Ro deres Pibe, og havde dertil paataget ſig en Mine, ſom om de forſtode ethvert Ord, der blev ſagt. En beſkeden Banken paa Døren, noget ganſke Uſædvanligt i disſe Egne, forſtyrrede os paa een Gang i vor Underholdning. Jeg ſaae nysgjerrig derhen, hvor paa vort Svar „Kom ind!" Døren ſagte aabnedes, og to Fruentimmer traadte ind, der til min ſtørſte Forundring ikke vare Indianerinder, at dømme efter deres Klædedragt. „God Aften, Mrs. Aliſon! God Aften, Amalie!" raabte mine Venner de Indtrædende imøde, idet de høflig gjorde Plads for dem nærmeſt ved Kaminen. Hilſenen blev venlig beſvaret, og efterat jeg uden ſtore Formaliteter var bleven foreſtillet for de Fremmede, ſatte jeg mig ſaaledes lige overfor dem, at jeg nøje kunde iagttage deres Fyſiognomier ved Ildens klare Skin, hvilket Ingen kunde fortænke mig i, da jeg ſaalænge ikke havde ſeet noget civiliſeret Dameanſigt. Heller ikke vil det kunne bebrejdes mig, naar jeg tilſtaaer, at jeg anſaae den ene af de to Damer, ſom jeg ved førſte Øjekaſt bemærkede at være en Halvindianerinde, for mere end ſmuk. Var nu Grunden den, at jeg i ſaa mange Maaneder kun havde ſeet det ſmukke Kjøn repræſenteret af uelſkværdige Squaws, og at et ſaa uformodet Syn maatte fuldſtændig forvirre den Smule Forſtand, Kulden havde ladet mig beholde tilbage, eller var Væſenet i Virkeligheden en indianſk Medicinpige, hvem det vilde være en forgjæves Møje at modſtaae; nok, mine Herrer, jeg maa tilſtaae, at den ſmukke Amalie havde i en Fart gjort et ſaadant Indtryk paa mig, at hele Lyſten til at ſnakke forgik mig, og jeg ſad uafbrudt og ſtirrede paa den unge Pige, hvis ſorte Øjne ligeledes hvilede paa mig med et ubeſkriveligt Udtryk af Ufølyd og Nysgjerrighed.

Dog lad mig fremfor Alt give dem en Beſkrivelſe af en Skjønhed fra det fjerne Veſten. Amalie Papin, Datter af en Pawnee-Indianerinde og en Franſkmand — der i Forbigaaende ſagt var gaaet til ſine

Fædre for flere Aar ſiden, efterladende ſig en ikke ubetydelig Formue — havde endnu ikke fyldt ſit femtende Aar. Som lille Barn var hun bleven adopteret af en Mr. Aliſon, der drev megen Omgang med Pawnee-Stammen, af og til levede blandt dem og ſtræbte at virke menneſkekjærligt for dem og belære dem. Mrs. Aliſon, en Kone, der tilhørte de mere dannede Stænder, havde fulgt ſin Mand med opofrende Kjærlighed overalt, havde deelt Beſværligheder og Ubekvemmeligheder med ham og labet den lille Halvindianerinde nyde den ſamme Opdragelſe ſom hendes egne Børn, ſaa godt det under de vanſkelige Forhold lod ſig gjøre. Barnets naturlige Anlæg vare derved komne hende meget tilhjælp, idet det følte ſig mere modtageligt for Plejeforældrenes Sæder end for ſine mødrene Slægtninges. Saaledes var da det fader- og moderløſe Barn voxet op til den Jomfru, der nu ſad ligeover for mig i hele ſin Elſkværdighed ved Siden af ſin Plejemoder. Hendes ſimple Klædning var ſyet efter amerikanſk Snit, ſluttede tæt til Overlegemet, og fremhævede derved en Figur, der Intet lod tilbage at ønſke. Den unge Piges Bevægelſer og naturlige Anſtand vare ſaa ukunſtlede, ſaa nette og derhos ſaa ſmidige, at jeg næppe kunde troe mine egne Øjne, naar jeg ſaae paa hendes mørke Anſigtsfarve. Paa den ſlanke Hals hvilede et ſaa ſmukt formet Hoved, ſom man vel kan tænke ſig; kulſorte Haar, der i to lange Pidſke hængte ned over Skulderen, indfattede et rundt, blomſtrende Anſigt, paa hvilket afſpejlede ſig en ſaa ejendommelig Ynde, at man ikke ſavnede den hvide Hudfarve og aldeles ikke blev i Tvivl om, at ingen Farve vilde have kunnet paſſe bedre dertil, end det mørkladne Anſtrøg, der lod Huden ſkinne ſom Atlas og dog ikke aldeles formaaede at fortrænge Kindernes ſvage Rødme. De lidt fremſtaaende Kindbeen tydede paa den indianſke Herkomſt, ligeledes Øjnene, der vare ſtore og ſorte og beſkyggede af lange Øjenvipper. Hendes Mund var ſaa velformet, ſaa nydelig og ſaa friſk, at vor Doctor ved Synet af den, tiltrods for ſit 26aarige lykkelige Ægteſkab, ganſke viſt vilde have følt Blodet løbe raſkere i ſine Aarer, iſær hvis han havde ſeet den unge Pige, naar hun talede. To Rader af de herligſte Tænder glimtede ſom ægte Perler frem under de røde Læber, hendes Hænder vare ſom alle Indianerinders ſmaa, og dertil havde hun en ſaa nydelig lille Fod, at et Par af hendes aflagte Mokkaſiner kunde fortjent at være blevet ſendt til Verdensudſtillingen i London. Dette var altſaa Amalie Papin, den ſmukke Halfbreed, i hvem jeg allerede i den første halve Time havde forelſket mig. Mr. Sarpy, ſom aldrig ſavnede ſit gode Humeur, havde ſnart bragt den livligſte Underholdning tilveje; der blev leet og ſpøgt, jeg ſelv var ſtadig med i Samtalen, dog vidſte jeg ikke rigtig, hvad der blev talt om, hvilket forøvrigt var ganſke naturligt; thi jeg havde mine

Tanker ganſte andre Steder henne, ſaae mig allerede i Aanden ſom Helt i en Roman og udmalede mig Bekjendte og Slægtninges Forbavſelſe i Hjemmet, naar de fik Efterretning om mit Giftermaal med en indianſk Prindſesſe. Naturligvis ønſkede jeg ligeledes at gjøre et godt Indtryk paa den ſkjønne Halfbreed, og jeg maa endnu ſmile, naar jeg tænker paa, hvilke komiſke Midler jeg tog min Tilflugt til, for at viſe min egen elſkede Perſon i det fordeelagtigſte Lys.

Det var mig en ſand Fryd, da jeg mærkede, at Amalie viſte mig nogen Opmærkſomhed; men havde jeg dengang kunnet gjætte hendes Tanker, ſaa vilde min Forfængelighed have faaet et ſlemt Stød. Senere hen generede den unge Pige ſig dog ikke for at meddele mig, at jeg var frygtelig ſtyg og at jeg med alle de Haar i Anſigtet ſaae mere ud ſom en Bøffel end ſom et Menneſke. Men heldigvis kunde jeg ikke læſe i hendes Hjerte, og i en ſalig Illuſion blev jeg ved at udkaſte Planer for Fremtiden og hengive mig til de ſødeſte Forhaabninger. Paa denne Maade gik Aftenen. Først ſeent kom Mr. Aliſon og førte ſine Damer hjem til deres Bolig, ſom laa i Nærheden af Pawnee-Indianer-Agenturen. Vi vare næppe blevne alene igjen, før Mr. Sarpy tiltalte mig paa følgende Maade: „Hvad ſynes De om min Niece?“ „Altſaa Deres Niece?“ ſvarede jeg ſpørgende. „Ja, min Niece og ovenikjøbet en ſmuk Niece. Hendes Fader var en Slægtning af mig og hendes Moder var Datter af en ſtor Høvding. Jeg har bemærket, at hun behager Dem. De kan gjerne ægte hende; dog maa De idetmindſte give mig 20 Heſte, før De kan faae Tilladelſe til at lade Dem vie af Miſſionairen paa Bjerget, Hr. Kenney; thi da Amalie er Chriſten, ſaa vil hun vel vanſkelig indlade ſig paa et indianſk Giftermaal.“ Skjøndt diſſe Ord vare ſagte i Spøg, ſaa ſtrev jeg mig dem dog bag Øret.

Den følgende Dag beſøgte jeg naturligvis Familien Aliſon, der boede kun nogle Hundrede Skridt fra vort Etabliſſement i et bekvemt indrettet Blokhus. Jeg nød der den venligſte Modtagelſe, ſaa at jeg oftere gjentog mit Beſøg og tilſidſt indfandt mig næſten daglig. Ogſaa lærte jeg der at kjende en Mængde Pawnee-Indianere, der deels kom for at beſøge deres Ven Aliſon, deels for at ſee til deres unge blomſtrende Slægtning. Det var et raſk Liv, jeg førte i denne Tid; om Dagen malede jeg Bøffelhuder paa indianſk Vis, en Kunſt, hvori jeg ſnart havde brevet det videre end nogen af de Indfødte, og fortjente derved mange Penge af Pelscompagniet. Aftenen tilbragte jeg da ſædvanligvis hos Mr. Aliſon, legede med Børnene, fortalte om Europa og lærte den ſmukke Amalie at ſkrive Engelſk, hvilket forøvrigt ikke var hende aldeles fremmedt. Mine Henſigter, at ægte den unge Pige, var ſnart ingen Hemmelighed mere, og Alle gratulerede mig til det ſærdeles

fordeelagtige Parti; thi min formeentlige Forlovede gjaldt for en rig Pige, da hun i aarlig Indtægt af Indianerne hævede et ganske anseeligt Antal Bøffelhuder, en Artikel, der hist er ligesaa god som rede Penge. Det eneste Uheldige ved Sagen var, at de to Hovedpersoner endnu ikke vare enige med hinanden. Fra min Side var der Intet ivejen, jeg havde gjerne ladet mig barbere over hele Hovedet og blevet indianst Borger, for at gjøre min Elskede tilpas; men hun vidste desværre ikke, hvad hun vilde. Snart rakte hun mig de friste Læber imøde til et Kys, snart løb hun som en Antilope sky bort fra mig, og tilraabte mig leende, at jeg var en styg hvid Mand, en tobenet Bøffel. Saadanne Tillægsord vare vel ikke meget smigrende for mig, dog kan jeg ikke sige, at den unge Pige derved blev mig mindre kjær. Denne Sammensætning af Undseelighed og Overgivenhed pirrede mig maaskee endog mere. Ogsaa er jeg overbevist om, at den, der senere har ført denne skjønne Prairieblomst hjem til sit Hus, har faaet en brav Kone, saa meget mere som hun dertil var en from og sædelig Christen. Mærkværdig nok nærede jeg dengang det meest broderlige Sindelag mod Pawnee-Indianerne, hvem jeg tidligere havde staaet ligeover for i aaben Kamp, og jeg vidste ikke, hvor højt jeg skulde hæve hendes Stamme ved mine Lovtaler, skjønbt det syntes at være hende temmelig ligegyldigt. At derimod Pawnee'rne ikke nærede de samme Følelser mod mig, men hadede mig hemmelig paa Grund af min Kjærlighed til deres skjønne Prairieblomst, det fik jeg senere paa en meget følelig, om end mindre blid Maade at forstaae; muligvis har der ogsaa været nogen Skinsyge med i Spillet. De skulle imidlertid høre. Da nemlig Isen paa Missouri brød op og begyndte at drive, og Lavningerne ved Mundingen af Papillon Creek bleve oversvømmede, var det en af mine Hovedbeskjæftigelser at skyde Ænder, Gjæs, Svaner og Pelikaner, hvilke Fugle formelig bedækkede de side Vandsteder. Paa mine Jagttoure ledsagede mig altid to unge Omaha-Knøse. De vare Slægtninge af Mr. Sarpy's Necoma og saa brave og tro Gutter, som kan findes under en kobberfarvet Hud. Ved en venlig Behandling havde jeg vundet de to unge Menneskers hele Hengivenhed, hvilket de paa alle tænkelige Maader søgte at vise mig. Jeg behøvede blot at spænde min Kugletasse om mig, saa vare ogsaa de to Brødre Hug-ha og Sha-gree-ga-gee ved min Side med deres Karabiner paa Skuldrene. Deres Selskab var mig dobbelt behageligt; thi deels vare de mig en udmærket Sikkerhedsvagt, deels kunde jeg ogsaa bruge dem som Hønsehunde, idet de trods Isfladerne hentede det af mig skudte Vildt op af Vandet.

En Dag, da mine Indianer-Knøse ikke netop vare ved Haanden, begav jeg mig alene paa Vejen, for som sædvanligt at jage ved Pa-

pillon. Der var fire Mil dertil, og fornøjet travede jeg over Prairien, der adskilte mig fra mit udmærkede Revier. Jeg havde valgt en heldig Dag; thi jeg havde næppe været en Time ved Papillon, før jeg havde faa mange Ænder ved mit Belte, som det kunde bære. Jeg vilde hvile mig et Øjeblik paa en Stëen og var ifærd med at lade min Bøsse, da pludselig en Indianer traadte hen for mig og i en barsk Tone forlangte Kugler og Krudt af mig. Det samme Menneske havde jeg allerede tidligere seet i Mr. Alisons Hus og var dengang ikke meget indtagen af hans Væsen mod mig. Han lagde nemlig ingen Skjul paa sin Misfornøjelse med den Opmærksomhed, som jeg viste den smukke Halfbreed. Da nu den vilde Gut, en fuldblodig Pawnee, stod for mig, erindrede jeg mig ham ganske nøjagtig. Jeg satte derfor hurtig Fænghætten paa Pistonerne og afslog derpaa hans uforskammede Fordring, idet jeg bethydede ham, at hans Bue ikke trængte til Krudt og Kugler. Han gjentog atter sit frække Forlangende, udstødte, idet han gik bort fra mig, en engelsk Eed — et af de faa engelske Ord, som han forstod — flere Gange og var snart forsvunden for mine Øjne i Skovthykningen. Jeg lagde mit Bytte ned ved Stenen og begyndte min Jagt forfra, men vogtede mig dog for at afskyde begge Løbene paa een Gang, skjøndt jeg ikke længer kunde see Indianeren. I et Øjeblik havde jeg atter mit Belte fyldt. Jeg besluttede nu at gaae hjem og slentrede langsomt hen til det Sted, hvor jeg havde mit første Bytte liggende. Da jeg kom derhen saae jeg, at alle mine Fugle vare sporløst forsvundne. Jeg spejdede forundret og mistænksom omkring, da jeg pludselig hørte en Raslen i Buskene, og i samme Øjeblik sad der en Pil i mit Laar. Jeg saae i den Retning, hvorfra Pilen var kommen. Det kunde ikke være nogen Anden end den skumle Pawnee; men han maatte være paa den anden Side af Floden og havde vidst at skjule sig saa godt bag Træerne, at jeg ikke kunde see ham. Jeg bøjede mig ned og rev Pilen ud af Saaret, der øjeblikkelig begyndte at bløde. Dette Øjeblik benyttede Indianeren til at forlade sit Skjul og løbe sin Vej; men jeg gav ham en Erindring med, som han længe kunde tænke paa. Jeg skjød to Ladninger grove Hagl efter ham, og skjøndt han var temmelig langt borte, saa er jeg dog overbevist om, at jeg kopsatte hans Ryg bedre, end vor brave Doctor nogensinde har kopsat en Patient. Efterat jeg havde badet mit Saar saa længe med iskoldt Vand, til det ikke bløbte længer, tog jeg mit Bytte, mine Vaaben og den paa mig afskudte Pil og begav mig fortrædelig paa Vejen hjem, hvorhos jeg dog i mit stille Sind glædede mig over at skulle blive Gjenstand for den smukke Amalies Medlidenhed og Bekymring. Endnu samme Dag gjorde jeg Hug-ha og Sha-gree-ga-gee bekjendte med mit Eventyr, og disse

forklarede mig nu med deres naturlige Skarpsind og paa deres ejendommelige Maade Begivenheden. De sagde, at den unge Pawnee ingenlunde havde villet tragte mig efter Livet, idet han saa i hvert Fald vilde have brugt en Pil med Hakker. Fremdeles vilde han have vogtet sig for til et Mord at betjene sig af en Pil, der var prydet med hans Stammes Vaaben, da han derved let vilde kunne opdages. Jeg havde ikke Noget imod at betragte den hele Historie som en grov Spøg, saa meget mere som Saaret ikke generede mig meget og snart blev lægt. Den unge Skurk har jeg senere hverken seet eller hørt Noget til siden; imidlertid gjorde denne Begivenhed mig forsigtigere, og jeg gik aldrig mere paa Jagt uden at være ledsaget af mine to indianske Venner.

Medlidenhedens Taarer glindsede i den henrivende Amalies mørke Øjne, da jeg fortalte hende om mit Saar, og hendes Øjne straalede vildt, da jeg nævnede den troløse Indianer. Jeg troer, at Pigebarnet havde kunnet stikke ham en Kniv i Brystet, hvis han havde staaet for hende. Stormen lagde sig imidlertid igjen, og snart var det gamle Forhold atter indtraadt mellem os. Vor Underholdning drejede sig fornemmelig om mit fjerne Hjem, hvorhen jeg havde isinde at føre den unge Indianerinde, naar jeg havde samlet mig en anstændig Formue. Tiden fløj let for mig under disse saa behagelige Forhold. Atter i fuldkommen Besiddelse af min Sundhed og et usvækket Legeme, tænkte jeg nu ogsaa paa at gjøre mit Ydre noget mere indtagende. De meest kunstfærdige Squaws bleve satte i Virksomhed, og i kort Tid var min Læderklædning, ligefra den runde Hat paa mit krøllede, indsmurte Haar til de bløde Mokkasins paa mine Fødder, besat med de smukkeste Broderier og Frynder. Min Stridsøxe og Kniv, som jeg altid bar i et af Amalie nydelig forarbejdet Belte, vare rigt beslaaede med Messingstifter, kort, intet af hvad der hist ansaaes for Pynt, havde jeg forsømt at anskaffe, og hvis jeg ikke var, hvad jeg bildte mig ind at være, nemlig uimodstaaelig, saa var det ikke min Skyld. Jeg beroligede mig mere og mere over, at mine Udsigter til at vende tilbage til mit Hjem vare saa godt som afskaarne mig; thi de to Aar, i hvilke jeg havde Orlov, vare forlængst til Ende. Der blev mig altsaa ikke Andet tilbage, end i Hjemmet at gjælde for død og imidlertid jage Bøflerne i Steppen, en Beskjæftigelse, der af tilgivelige Grunde i det hele taget forekom mig behageligere, end i Hjemmet at underkaste mig en haard Straf for min uforsætlige Udeblivelse. Jagten vedblev at være min Hovedbeskjæftigelse; jeg arbejdede kun lidet, men fortjente mange Penge, hvilket jo altid var bedre end hjemme at arbejde meget og fortjene lidet. Jeg begyndte for Alvor at tænke paa at begynde en bestemt Forretning og nedsætte mig ved Missouri."

Her indtraadte en Pavſe. Vi holdt vore Heſte an og ſaae os omkring. Vi havde naaet det Sted, hvor Dalen ſamlede ſig i en Snevring og derpaa atter pludſelig tiltog i Brede. Det var Laguna Colorado, en Dal, i hvis veſtlige Ende findes en næſten tør Dam. Denne Dam ſvømmer i Regntiden over og forvandler den hele Omgivelſe til en ſtor Sø, hvis Vand bærer den lerede Jordbunds røde Farve og derfor ogſaa af Mexikanerne har faaet det betegnende Navn: Den vide Kedel.

Paa den Tid, da vor Expedition ankom der, var hele Dalen tør, og vi indſaae, at vi endnu maatte ride over Lagunens hele Brede, en Strækning af 5 Mil, inden vi turde vente at træffe ſammen med vore Kamerater i Lejren. Solen var forſvunden bag den graa Højderække, og Dæmringen hvilede over det tørre Søbækken, der savnede næſten al Vegetation og bødt og øde udſtrakte ſig for os. Vi ſatte os ſnart igjen i Marche og lode vore Dyr følge de friſte Vognſpor, ad hvilke de bleve førte til de bedſte Overgangspunkter over de mangfoldige, i alle Retninger løbende ſmaa Spalter. Aftenluften var ſval og fugtig, ſmalle Taageſtriber hvilede over Sletten og ſtrakte ſig langt bort til de mørke Kløfter, hvor Hornuglerne med lydløſe Vingeſlag og deres dumpe Latter forloſe deres Boliger i Klippeſpalterne, og de graa Ræve rejſte ſig fra deres Lejer under det tætte Cederløv, for at begive ſig paa Rov ned til Sletten.

Efter et kort Ophold begyndte Fortælleren igjen. „Jeg tænkte altſaa for Alvor paa at nedſætte mig ved Council Bluffs og traadte i den Anledning i Underhandling med Mr. Sarpy, der fandt det særdeles rosværdigt, at en Mand paa 24 Aar tænkte paa at vælge ſig en Livsledſagerinde. Efter hans Anſkuelſe fortjente en gift Mand mere Credit end en Ungkarl, hvori han maaſkee forøvrigt ikke havde Uret, og om han end ikke opmuntrede mig til dette Skridt, ſaa tilbød han mig dog paa den venligſte Maade ſin Biſtand til at bringe mig i en ſaadan Stilling, at jeg med Ro kunde ſee Fremtiden imøde og tillige være til Fordeel for Pelscompagniet. Jeg maa imidlertid, før jeg gaaer videre, give dem et Begreb om Landets Beſkaffenhed ved Miſſouri og de ejendommelige Forhold der. Afſtanden fra Nebrasca's Munding til Bellevue ved den ſydlige Spids af Council Bluffs beløber ſig til 10 eller 12 Mil. Lige midt mellem diſſe to Punkter ligger i Miſſouri en Ø, der er 4 Mil i Omkreds og for ſtørſte Delen bevoxet med Pil, dog ogſaa med Birk og nogle Ege, under hvis Skygger der ligeſom i Lysningerne voxer Græs til Overflod. Efter Træerne at dømme, kan denne Ø næppe være mere end 70 Aar gammel. Den urolige Strøm, der ved høj Vandſtand fører Maſſer af Drivtømmer,

Mudder og Sand med sig, har stadig afgivet en Tribut til den unge Ø og lidt efter lidt forstørret den til dens nærværende Omfang. Den fortsætter utrættelig endnu idag dette Arbejde, og vil vedblive at fortsætte det, indtil den aldeles har revet en Udbugtning lidt ovenfor Bellevue med sig, udgravet sig en Hovedkanal paa den østlige Side af Øen og tilstoppet den vestlige Canal, saa at Øen bliver forbunden med Fastlandet. Der vil medgaae mange Aar, før det kommer saa vidt, dog kan der næppe være Tvivl om, at det vil skee, da der foreligger Beviser nok for, at Missouri stadig har forandret sit Løb i Council Bluffs-Dalen, der er 6 Mil bred, at den tilbage i Tiden har beskyllet de Klippehøje, ved hvilke der endnu sees lange Søer og fra hvis Fod den nu flyder flere Mil borte, og at den undergraver og river med sig store Strækninger af den modsatte Bred. Mr. Sarpy havde udseet denne Ø til min Residents, hvormed han imidlertid havde sine egne Hensigter.

Ved Siden af Tuskhandelen havde han nemlig ogsaa drevet Kvægavl og gjennem en Række af Aar tillagt sig en betydelig Hjord. Om Vinteren blev denne fodret i Nærheden af Fortet, og om Foraaret, saasnart Isen brød op, blev den dreven over paa den fede Ø, hvor den da maatte blive, til Missouri atter frøs til. Mangen ung Tyr blev imidlertid slagtet paa Øen af Indianer-Røvere og derpaa ført til de røgfulde Wigwams, hvor den Slags Lækkerbidskener vare meget kjærkomne og skyndsomst bleve slugte af Beboerne. Det var nu Mr. Sarpy's Plan, om muligt at faae sat en Grændse for dette Uvæsen. Han gjorde mig til den Ende Forslag, der forekom mig saa antagelige, at jeg ikke burde vise dem tilbage. Han gjorde mig omtrent paa følgende Maade bekjendt med sine Hensigter: „Jeg vil bygge Dem et lille Blokhus midt paa Øen paa det højeste Punkt, hvor De bekvemt kan boe med deres Amalie eller saa mange Squaws, som De ønsker at ægte. En let Canoe skal De ligeledes faae, i hvilken de kan roe til Bellevue, for at forsyne Dem med Levnetsmidler og andre Fornødenheder. For den Tjeneste, De saaledes yder mig ved at boe paa Øen og søge at beskytte den mod Indianernes tyvagtige Hensigter, vil jeg give Dem en sikker aarlig Indtægt, som De med Lethed idetmindste kan fordoble ved at male Bøffelhuder. Med Vaaben maa De naturligvis være godt forsynet; ogsaa vil jeg medgive Dem nogle af mine bedste Hunde, af hvilke De kan sætte den ene i Lænke udenfor deres Dør og lade de andre gaae løse omkring. Naar Indianerne nærme sig, ville de omkringløbende Hunde vejre dem og gjøre Larm, hvorpaa De maa loslade den, der staaer bunden, og lade den løbe foran som Vejviser. Den vil føre Dem til sine Kamerater, og de ville alle hjælpe

Dem betydelig med at holde Indianerne fra Land. For at opnaae dette, vil det forøvrigt som oftest være tilstrækkeligt, at De viser Dem, og i værste Fald har De jo deres Vaaben. Kvæget vil da under deres Opsigt være sikkret mod fremmed Indgreb og trives, og Dagene ville for Dem gaae i Ro og Tilfredshed. Desuden har De paa Øen Lejlighed til Fiskeri og en herlig Jagt; thi Tusinder af Vandfugle opfylde stadig det staaende Vand hinsides Sandbankerne." — „Jeg gaaer ubetinget ind paa Forslaget," svarede jeg Mr. Sarpy, „et saadant Robinson-Liv har jeg allerede længe ønsket mig. Det eneste Betænkelige ved hele Sagen forekommer mig at være, at naar det først bliver bekjendt, at jeg har skudt nogle Rødhuder, saa kunne de Slagnes Venner forene sig mod mig, overraske mig en skjøn Dag for at hevne sig, og dræbe og skalpere mig med samt min Kone eller mine Koner." — „Skulde en saadan Fare komme til at true Dem," afbrød Mr. Sarpy mig, „da beder jeg Dem indtrængende om at værge Dem, saalænge De kan røre et Lem, og jeg lover dem ved min Ære," tilføjede han, „at hvis De skulde blive skalperet, saa skal Øen, saalænge Verden staaer, komme til at bære Deres Navn." — „Bravo!" raabte jeg, idet jeg slog til i den frembudte Haand. „Jeg nedsætter mig paa Øen, lad komme, hvad der vil, gid De blot aldrig maa faae Lejlighed til at overføre mit ærlige Navn paa Øen." Den skjønne Halfbreed var imidlertid intet mindre end tilbøjelig til saaledes at leve i Eensomhed og erklærede mig reent ud, at hun aldrig vilde følge mig derover. Min Trusel om at tage et Antal Squaws til Koner allarmerede hende ikke; vi skjændtes og forligede os igjen, ved hvilken Lejlighed jeg var nødt til at give mange gode Ord. Jeg haabede dog stadig i mit stille Sind paa at faae den unge Pige til at give efter for mine Ønsker og berørte med Billie i lang Tid ikke den Sag igjen.

Den sidste Is var imidlertid bleven bortreven af Missouri's mudrede Strøm og overgiven til Mississippi til videre Befordring eller Opløsning. Knopperne paa Træerne begyndte at svulne, skarevis droge de fjædrede Vandrere mod Nord og skarevis samlede sig i Nærheden af Bellevue Udvandrerne, der vare paa Vejen til Californien eller Utah-Søen. Ogsaa i mig rørte sig en uimodstaaelig Rejselyst. Med Veemod betragtede jeg de glade Eventyrere, hvorledes de omhyggelig traf deres Forberedelser til Rejsen over Stepperne, og saae tankefuldt op til Fuglene, som jublende droge hen over mit Hoved. Deres høje Skrig skar mig i Hjertet. Jeg havde saa gjerne fulgt med dem! Jeg tænkte paa min eensomme Ø, jeg tænkte paa min gyldne Frihed, som jeg stod i Begreb med at begrave paa Øen, jeg tænkte paa den store herlige Verden, som jeg saa gjerne gad gjennem-

vandre i alle mulige Retninger, og for første Gang begyndte jeg at vakle i min Kjærlighed til den smukke Amalie. Til yderligere Forøgelse af min Tvivlraadighed kom endnu fordeelagtige Tilbud, der bleve gjorte mig af nogle bemidlede Mormoner. Formændene for en af de i Bellevue lejrede Karavaner havde nemlig fattet den Plan at hverve mig som Bøffeljæger. De bøde mig en høj Løn, dog holdt jeg mig standhaftig. De aabnede mig de skjønneste Udsigter for Fremtiden, men jeg vægrede mig haardnakkent; selv deres dejligste Piger, deels Svenske, deels Irlænderinder, formaaede Intet over mig. Hvis den smukke Amalie vilde have draget med mig og blevet Mormon, havde jeg maaskee ladet mig overtale; men hun syntes at have en særegen Afsky for ny Secter, ligesom det heller ikke paa nogen Maade kunde falde mig ind at stifte den Religion, hvori jeg var bleven opdragen. „De behøver jo ikke at gaae over til vor Tro," sagde en ældre Mormon til mig, „De skal kun yde os en Tjeneste, hvorfor vi ville betale Dem. De kjender Vejen til Rocky Mountains og vil saaledes let kunne betegne os de fordeelagtigste Lejrpladse; desuden ville vi redelig afkjøbe Dem enhver Bøffel, som De skyder, og forud give Dem vor bedste Jagthest." Det var et lokkende Tilbud for en lidenskabelig Jæger. Jeg betragtede den smukke Hest, der saae ud til at være en fortrinlig Væddeløber, svang mig op paa den, lagde min Pistol mellem dens Ører og skjød af. Kun ved at ryste Hovedet lagde Dyret sin Utilfredshed for Dagen, og i min Glæde over den fortræffelige Bøffelhest raabte jeg til mine Forførere: „Jeg skal tænke over Sagen!" Da jeg gik hjem, var jeg saa raadvild som et Barn. Jeg kunde ikke lade være at beundre Mormonernes Snuhed og Menneskekundskab, idet de ved en god Hest bevirkede det hos mig, som Penge og gode Ord aldrig vilde have kunnet bevirke. Jeg sammenlignede i Tankerne det eensformige Liv paa Øen med det rigt afvexlende Liv paa en Rejse gjennem Stepperne, jeg sammenlignede Mr. Sarpy's brogede Køer med den lodne Bison, og jeg havde aldrig følt saa liden Lyst til at nedsætte mig der, som i dette Øjeblik. Jeg er endnu for ung, sagde jeg til mig selv, til at sætte mig fast, Amalie er ogsaa for ung endnu til at gifte sig, tænkte jeg videre, jeg vil overhugge den gordiske Knude med et Hug og drage videre. O, hvor meget havde Mr. Sarpy ikke Ret, da han sagde: En gift Mand fortjener mere Credit end en Ungkarl!

Min eneste Bekymring var, paa hvilken Maade jeg bedst skulde bekjendtgjøre, at jeg havde forandret mine Planer; men hermed kom Tilfældet mig ogsaa tilhjælp. Jeg havde nemlig strax efter min Ankomst til Bellevue sendt flere Breve med Indianere ned ad Missouri,

og af disse havde et lykkelig naaet Fort Independence og senere sit Bestemmelsessted St. Louis. Som Følge af disse Breve erholdt jeg nu netop i disse Dage Efterretning fra min tidligere Rejse- og Livsselskamerat, der imidlertid var kommen til New-Orleans og forlænge siden havde opgivet Haabet om nogensinde mere at see mig. Brevet sluttede med følgende Ord: „Tag med den første Dampbaad, der gaaer ned ad Missouri og kom til New-Orleans, hvor jeg venter Dem.“ Desuden fulgte der Creditbreve med, og der var saaledes Intet til Hinder for, at jeg næste Morgen kunde gaae med det samme Dampskib, der havde bragt Brevet. Uden videre at bryde mig om Mormonerne og alene tænkende paa det tropiske Louisiana og paa Krokodiljagten skyndte jeg mig at gjøre Mr. Sarpy bekjendt med Alt, og til min store Glæde deelte han i det hele taget min Mening og stemte for en hurtig Afrejse. Efterat jeg derpaa i en Hast havde ordnet mine Anliggender, gik jeg over til Mr. Alison for at tilbringe nogle Timer der og maaskee for evig tage Afsked med min Kjærlighed.

Alt gik lettere, end jeg havde ventet. Med Brevet i Haanden traadte jeg ind og fortalte dem, som jeg troer med meget forlegne Miner, om min forestaaende Afrejse. „O, hvor jeg er glad!“ raabte Amalie med et elskværdigt Udtryk af glad Overraskelse, „jeg var allerede bange for, at jeg skulde afsted til Den!“ — „Men naar jeg nu kommer igjen?“ spurgte jeg noget overrasket. — „Ja, naar De kommer igjen,“ svarede Halvindianerinden, „og er endnu ikke gift, og jeg ogsaa er fri, saa er der jo endnu Tid nok til at holde Bryllup.“ — „Lad det være et Ord!“ raabte jeg nu ligeledes frejdig, idet jeg forsikkrede hende, at hun var den bedste Pige paa Guds grønne Jord. Jeg kan imidlertid ikke nægte, at det skuffede og ærgrede mig stærkt, istedenfor at møde en sentimental rørende Scene, at see den største Glæde udbredt over hele Familien.

Dampbaaden, paa hvilken jeg skulde indskibe mig, var yderst skrøbelig og næsten udtjent, hvorfor Capitainen i St. Louis havde lejet et Musikchor, der maatte spille ved enhver Landingsplads for at tillokke Passagerer. Dette er et af de sædvanlige Fif og er beregnet paa, at det fjerne Vestens Rejsende i de fleste Tilfælde foretrække at rejse paa en baarlig Dampbaad med Musik for høj Pris, end for billigere Betaling paa en ny uden Musik. Tilfældigvis vare Musikanterne Tydskere, og ved gode Drikkevarer fik jeg dem let bevægede til at bringe den smukke Indianerinde en Serenade om Aftenen. Under Jubel sagde jeg derpaa Alle et hjerteligt Farvel, tørrede en Taare af mine Øine, da jeg gav Amalie det sidste Kys, og ilede til

Landingspladſen, hvor en Flok Omaha-Indianere ſtod og betragtede den ſtore ildſpyende Canoe. Der var Ongpa-tonga, den ſtore Hjort, Oha-ginga, den lille Kok, der var den hvide Ko, den gule Røg og endnu mange Andre af Omaha-Ariſtokratiet. Jeg omarmede og kyſſede ſaamange af de nøgne Krigere, at jeg af deres Farver blev ſaa broget ſom en Træpikker. Alt klart! raabte Styrmanden fra ſin ophøjede Plads. Alt klart! ſvarede Decatur og hans Folk fra Bredden. I to Spring var jeg ombord, Klokken løb, Piben hvinede, Hjulene pidſkede det ſandede Vand til Skum, og ſnart var Baaden ude i Flodens Strøm og drev lyſtig ned ad Miſſouri. Jeg ſtod endnu længe paa Dækket og ſaae over til Bellevue, hvor glindſende Indianer-Skikkelſer bevægede ſig omkring en blusſende Ild. Hurtig gled den ſtønnende Damper forbi min Ø, og ſom et ſort Forhæng i den mørke Nat traadte denne imellem mig og de Lys, der bragte mig det ſidſte Farvel fra mine mange Venner og min indianſke Kjærlighed."

Her tav Fortælleren. Natten var imidlertid indtraadt, tavſe rede vi videre, Hjulſporene havde vi allerede længe ikke kunnet ſee, og overlode det derfor til vore Dyr, at finde den rigtige Vej. Dyrenes Pladſken i nogle Vandpytte gjorde os opmærkſomme paa, at vi ikke længer befandt os paa den tørre Jordbund, men i en vaad og ſumpig Egn. Buſke og lavt Krat bleve tættere og tættere omkring os, og vi begyndte allerede at blive ængſtelige over den indſlaaede Retning, men opdagede i det ſamme Ildblusſene fra Lejren i Nærheden. Vi bredte vore Dyr raſk fremad, og et højt „Hvem der?" løb os ſnart imøde fra Vagtpoſterne.

Da vi den følgende Morgen formaaede at ſee os om, opdagede vi, at vi havde lejret os ved Foden af nogle Høje af rød Sandſteen. Den hele ſtore Dal var indfattet af Sandſteensklipper, der vare meer eller mindre bevoxede med Cedertræer og forkrøblede Naaletræer. Hiſt og her ragede urneformede Klippeblokke ſom Ruiner op over de uregelmæssige Rulleſteen. Den lille Sø, gjennem hvilken en lille Bæk ſlyngede ſig, var næſten udtørret og det lave Vand var tykt og teglſteensfarvet, ſaa at den Kaffe, der blev lavet før vi ſkulde bryde op, havde aldeles Udſeende af en kraftig Chocolade; i Smagen kunde vi desværre ikke opdage den fjerneſte Lighed med den yndede Drik.

Raat, ujevnt Land, ſmaa venlige Prairier, ſkaldede Klipper, Rulleblokke af Sandſteen og Høje bevoxede med Cedertræer lode vi bag os til begge Sider, da vi fortſatte vor Vej mod Veſten. Vi befandt os nu paa Vandſkjellet (dividing ridge) mellem Pecos og

Canadian og 5550 Fod over Havfladen. Hoorah Creek, ved hvilken vi holdt Raſtdag, var for vor Expedition den første lille Flod, der førte ſit Vand til Pecos, og dermed var da ogſaa den middelbare Forbindelſe med Canadian, ſom ſaa længe havde tjent Ingenieurerne til Retteſnor, ophævet. Et vanſkeligere Terrain ſkulde nu gjennemvandres med Opmærkſomhed, opmaales og topografiſk optages. Højdeforſkjellen mellem Fort Smith og nysnævnte Vandſkjel beløb ſig rigtignok til 5000 Fod, dog var Landets Stigning forbeelt paa en Strækning af 700 Mil og — med Undtagelſe af det ene Sted paa Llano Eſtacado — ſaa jevn, at den aldeles ikke kunde lægge nogen Hindring ivejen for Anlæggelſen af en Jernbane. Nu var vor Expedition kun 150 Mil fra ſit Beſtemmelſesſted, Albuquerque ved Rio Grande, og maatte paa denne korte Strækning arbejde ſig op til Vandſkjellet mellem Pecos og Rio Grande, altſaa til en Højde af 7000 Fod over Havfladen, hvilket er den gjennemſnitlige Højde af det høje Plateau eller Baſin øſt for Rocky Mountains, og derpaa ſtige ned til Rio Grande, hvis Spejl ved Overgangspunkterne Isleta eller Albuquerque er 2000 Fod lavere end det ovenomtalte Vandſkjel, eller 4945 Fod over Havfladen. For nu at finde en paſſende Gjennemgang, kunde vi have ſendt en Deel af Expeditionen op gjennem Pecos-Dalen lige til Flodens Kilder. Derfra kunde den maaſkee være kommen til Galiſteo's Kilder og derfra fulgt denne lille Flods Løb til dens Munding i Rio Grande. Vi afſtode imidlertid fra dette Forſøg, da det viſte ſig, at Pecos længere oppe ſtyrtede ſig igjennem ſnevre Klippedale. Vort Selſkab blev derfor ſamlet indtil Paſſet Cañon Blanco, to Dagsrejſer veſt for Overgangspunktet over Pecos.

Terrainets Ujevnhed var iſær paafaldende, da vor Expedition den 25de September naaede til Gallinas faa Mil før dens Forening med Pecos, og fra en betydelig Højde maatte ſtige ned i dens Dal, for atter paa den modſatte Bred at ſtige lige ſaa højt op igjen.

Denne Flods Kilder ere ikke meget langt fra Pecosflodens, altſaa kun lidt øſt for Foden af Bjerget Santa-Fé. Da nu begge Floder gjennemløbe ſamme Strækning i ſamme Retning og tiltage næſten i ſamme Grad, indtil de forene ſig i en ſpids Vinkel, ſaa kunde Gallinas med Rette betegnes ſom en Arm af den øvre Pecos. Den førſtes Bredder ere lave og ſtaldede, og netop denne beſkedne Indfatning er Aarſag til, at denne Flod fra det Fjerne paa den Rejſende kun udøver Indtrykket af en Bæk. Men ſtaaer man paa Dalranden og ſeer paa dens Brede, der vexler mellem 20 og 50 Fod, ſeer man paa dens

klare Strøm, der hurtig ruller over glatte Kiſelſteen, ſtyrter ſig kraftig mod fremſpringende Punkter, prœller af mod de haarde Leervœgge og ſkummer utaalmodig paa Overfladen, da maa man udraabe: Hvorfor ſavner dog en ſaa herlig Strøm en yppig Vegetations ſkjønne Prydelſe? Hvorfor ſpejle ingen tœtløvede Trœer ſig i det klare Vand og yde den eenſomme mexikanſke Hyrde en Skjœrm mod de nœſten lodrette Solſtraaler, medens hans ſtore Hjord ſtrœkker ſig i det korte Grœs eller langſomt ſlentrer op med Floden for at lœdſke ſig i dens køline Vand? Men Naturen er mœrkvœrdig i ſine Foranſtaltninger, og den ſvage Dødelige friſtes let til at beſkylde Skaberen for Lunefuldhed. Himmelſtrœbende Trœer trives i Californiens tørre, guldholdige Sand, gigantiſke Cacteer ſuge deres Nœring af den ſorte Klippe og den golde Lava, men kun ſjelden ſeer man en eenſom Poppel grønnes paa de frugtbare Bredder af Ny-Mexico's Floder, i hvis klare Bølger kun den blaa Himmel og Trœkfuglene ſpejle ſig.

Tydeligere end de tœt afgnavede Grœsſtubbe ſagde de i det Fjerne ſynlige Faare- og Gedehjorde os, at vi nœrmede os Nybygderne, og nœppe havde vi naaet Gallinasdalens veſtlige høje Vœg, før Luften opfyldtes af en ſammenbe Lyd, der tog til, ſom vi droge nœrmere. Tuſinder forſkjellige Stemmer løde vildt mellem hverandre, blandede med Lyden af enkelte Klokker. Det var en uhyre Hjord, der grœsſede i en Lavning. En Hjord i Hjemmet vilde viſt ikke have opvakt ſtor Opmœrkſomhed hos Expeditionens enkelte Medlemmer, men paa den lange Rejſe var et ſaadant Syn blevet os uvant, ja nyt, og der var ikke en af os, ſom ikke med ſynlig Intereſſe betragtede den ſtore Hjord paa 5- til 6000 Geder og Faar. Statelig toge de ſkœggede Bukke ſig ud, idet de ſaae efter Vogntoget og udfordrende vinkede med Hornene, medens Geder og Faar brœgede og vimrede mellem hverandre i forvirret Chor. Foran Hjorden ſtod, lœnet til en Knortekjœp, en ung Mexikanerknøs. De ſorte Haar hængte vildt og urebte ned over hans brune Trœk, Blegner bedœkkede hans nøgne Lemmer og hans pjaltede Klœdning var et Billede af den usleſte Fattigdom. En mager Ulvehund laa ved hans Fødder og ſkelede mistroiſk efter de Fremmede. »Buenos Dies, Señores!« raabte Mexikaneren, idet han høflig tog ſin laſede Straahat af og beholdt den i Haanden. Vort Selſkab beſvarede venlig Hilſenen, og da Nogle begyndte at ſtille Spørgsmaal til ham om Landets Beſkaffenhed, kaſtede han ſit ſønderrevne ſtribede Slag med en Hidalgo's Grandezza over ſine Skulbre og traadte libt undſeelig frem for de Fremmede. Efter hans Udſagn havde vi endnu kun nogle Mil til en Kilde, fra hvilken Expeditionen,

naar den overnattede der, den næste Morgen kun havde 6 Miles Marche til den første Nybygd Anton Chico. Mange ligegyldige Spørgsmaal bleve desuden rettede til den arme Knøs, hvilke han næsten ubelukkende besvarede med »Quien sabe«, og da vi atter overlode ham til hans Eensomhed, var der vist Mange, der ikke kunde lade være at tænke over disse stakkels Folks sørgelige Lod. Kun forsynede med en Pose fint malet Majsmeel forlade disse Mennesker deres fattige Hjem og følge i Uger, ja Maaneder de græssende Hjorde uden at møde noget andet menneskeligt Væsen end Vogteren af en anden Hjord i det Fjerne, hvem det er dem forbudt at nærme sig, for at ikke Hjordene skulle løbe sammen. Deres eneste Underholdning er en knurvoren Hund og et eller andet tæmmet og forkjælet Yndlingsdyr af Hjorden, og kun altfor ofte bliver deres trivte Tilværelses Eensformighed afbrudt af vilde Indianerhorder, der styrte ind paa dem, ustraffede røve, hvad der falder dem ind, og dertil maae anses for højmodige, naar de lade den stakkels Hyrde beholde Livet. Gjerne flytter Vandreren sin Opmærksomhed til glædeligere Billeder, som de bag graa Plateauer opdukkende blaa Toppe af Santa-Fé-Bjergene oprulle for ham. Hvor tilfældigt ledes ikke Mennesket fra Vuggen til Graven! De Klippebjerge, efter hvilke Skolebrengen maaskee længe søgte paa Kortet, før hans Finger med en Slags Gru hvilede paa den lange Kjæde af de umaadelige Cordillerer, dette Maal for hans Ungdoms Ønsker viser sig endelig for ham, og med Stolthed og Tilfredshed hvile hans Øjne paa de fjerne taagede Højder; Mileantallet, der skiller ham fra Hjemmet, tænker han ikke paa; thi den fri Rejsende kjender ingen Afstand mere, den store Verden er hans egen, snarere for lille end for stor, og han gaaer derhen, hvor den vinker ham.

Jo mere vor Expedition nærmede sig Kilden, desto hyppigere blev Vejen krydset af dybe udtraadte Stier, der alle førte til Vandet. Brogede Køer laa hist og her omkring i Græsset, omsværmede af nysgjerrige Antiloper, der her ikke syntes at kjende til Frygt; men de rejsende Amerikanere vare ikke som de godmodige mexikanske Hyrder, og ofte sænkedes Bøssepiben for at dræbe de spejdende Antiloper mellem Kvæget og derved skabe een Glæde mindre for den stakkels Hyrde, der maaskee gjerne havde givet den bedste Buk i sin Hjord, for at beholde den tro vilde Ledsagerinde.

Da Teltene vare blevne opslagne ved Kilden, tog Lieutenant Whipple Afsked fra os og kjørte i en let Vogn iforvejen, for endnu samme Dag at melde Expeditionens Ankomst i Anton Chico. Skjøndt nu denne Aften saftige Bildstege drejede sig over alle Ildsteder i

Lejren og det klareſte Vand rislede frem af Jorden, ſaa længtes Enhver dog utaalmodig efter Solens Opgang, for at bryde op og begive ſig paa Vejen til Nybygden.

Efter en kort Marche over ſtenede, med Naaletræer bevoxede Høje aabnede Landet ſig for vort Syn og gav os en fri Udſigt over en af høje Klipper indeſluttet Dal, gjennem hvilken Pecos ſlyngede ſig. Paa dette Sted deelte Vejen ſig, idet der drejede en Vej af i nordveſtlig Retning op til Plateauet ved Pecos, førte ved San Miguel over denne Flod og derpaa til Santa-Fé, medens den anden i en lige Linie berørte Pecos. Ad denne ſidſte naaede Expeditionen bekvemt ned til Floden og befandt ſig efterat have overſkredet denne kun et kort Stykke fra Grændſeſtaden Anton Chico, der tog ſig ud paa Sletten ſom et Antal almindelige Teglovne. En paſſende Lejrplads blev ſnart funden, og efterat Hjorbene vare blevne drevne langt bort til græsrige Dale (thi den nærmeſte Omkreds omkring Nybygden lignede et ſtøvet Loguly) og efterat Enhver paa paa ſin Vis havde indrettet ſig det hyggeligt i de luftige Telte eller under Vognſkjærmene og gjort ſit Toilette, gik det med raſke Skridt løs paa Staden for i gebroken Spanſk eller paa godt Engelſk at gjøre Bekjendtſkab med de mexikanſke Dons og Señoritas og lejlighedsvis ſpørge om Priſerne paa Høns, Æg, Mælk, Smør og nogle ſtærkere Drikke end Vand.

XVI.

Anton Chico. — Fandango der. — Opbrud fra Anton Chico. — Cuesta. — Cañon Blanco. — Skybrud. — Galesteo. — Fitzwater. — Vulkaner i Ny-Mexiko. — Canon Boca.

Anton Chico er allerede en meget gammmel Bygd, der imidlertid aldrig har kunnet drive det til mere end 300 Indbyggere. Selve Beliggenheden er ikke heldig valgt, idet den Færdsel, der gaaer paa Santa Fé, Vestens Hovedstad, kun ad Omveje kan komme til denne lille Stad; derhos er selve Omegnen omkring Bygden ikke begunstiget nok af Naturen til at gjøre Agerbrug til Indbyggernes Hovederhvervskilde. Kun Kvægejere og deres Hyrder beboe de faa Huse, der ere byggede af ubrændte Steen (Adobes) i Form af store Firkanter, og i det hele mangle enhver ydre Skjønhed og indre Bekvemmelighed. En i samme Stil opført Kirke og ved Siden af den Fandango-Salen (Fandango er der den almindelige Benævnelse for Dands eller Bal) fuldstændiggjøre den lille Stad. Et lille Stykke af Terrainet mellem Husene og Pecos er anvendt til Anlægelse af Haver og Majsmarker, der maa vandes ad kunstig Vej. Markerne ere gjennemskaarne af smaa Grøfter og Furer tæt ved Siden af hinanden, der ere gravede i den væsentlige Hensigt, i de tørre Maaneder at føre Vand til Frugterne fra den paa denne Tid opdæmmede Flod og i den stærke Regntid at lede den overflødige Fugtighed ned til Pecos. Denne Fremgangsmaade er nemlig uundgaaelig, hvis der skal opnaaes nogen Høst paa den svære Leerjord; thi den samme Jordbund, der i de tørre Maaneder faaer en Klippes Fasthed, bliver ved Regn klæbrig som en Dejg. De høje Plateauer, der indeslutte Anton Chicos Dal, dække mod de kolde Nordenstorme; dog finder en anden Plage Vej til de taalmodige Beboere, nemlig de vilde Indfødte, der fra Tid til anden vise sig og hæve deres Tribut paa voldsom Maade.

Ankomsten af Fremmede havde lokket den hele Befolkning ud for Dørene eller op paa deres Adobe-Huses flade Tage, hvorfra de betragtede os med nysgjerrige Blikke. Spørgsmaalene efter Butiker vare let besvarede, og som flittige Bier sværmede vore Folk hen til disse, for at omsætte de faa Skillinger, de fandt hos sig, saa snart som muligt. Lieutenant Whipple var den foregaaende Aften taget ind til en Amerikaner, som havde nedsat sig midt mellem den mexikanske Befolkning og giftet sig med en af Landets Døttre, en fuldstændig

Skjønhed. Han modtog os der og foreſtillede os ſtrax for den første Magiſtratsperſon, Stedets Alcalde. Denne, en bredſkuldret ægte Mexikaner, ſpankede omkring i Skjorteærmer og var lutter Høflighed og Opmærkſomhed mod alle de Fremmede. Med en gratiøs Bevægelse løftede han hver Gang, han hilſede, paa ſin bredſtyggede Sambrero, men iagttog derved en ſtiv, noget theatralſk Holdning, der vilde have gjort den ſtolteſte ſpanſke Grande Ære; og ſammenlignede man hans Forekommenhed mod Fremmede med hans fornemme Nedladenhed mod Borgerne, ſaa behøvede man visſelig ikke længer at nære nogen Tvivl om en mexikanſk Alcaldes høje og vigtige Perſonlighed. Først ſeent vendte vort Selſkab, belæsſet med Indkjøb, tilbage til Lejren, hvor nu alle Anton Chicos Delicatesſer, med Undtagelſe af det røde Peber, fandtes i Feldtkjøkkenerne.

Det røde ſpanſke Peber, med hvilket Leerhuſenes ydre Vægge, for at det kunde tørres, vare behængte, ja paa det prægtigſte decorerede og deelvis bedækkede, havde Amerikanerne til Mexikanernes ſtørſte Forbavſelſe forſmaaet, og til deres endnu ſtørre Forbavſelſe vare de, der i Boligerne have ladet ſig forlede til at ſmage paa det forunderlige Kryderi, blevne belønnede med opſvulne Munde og Anſigter. Derfor betragtede ogſaa ſnart Alle med Foragt den, ſmukke røde Frugt, der ſyntes at være en Yndlingsſpiſe for Mexikaneren.

Tidlig den næſte Morgen mødte den ædle Alcalde, ledſaget af de fornemſte Borgere, i Lejren, for højtidelig at indbyde vort hele Selſkab til Fandango, der ſkulde afholdes om Aftenen. Naturligvis modtoges Indbydelſen med Glæde, og Alle gave ſig ſtrax iſærd med at tilvejebringe en Slags Baldragt, for om Aftenen at kunne viſe ſig for de dandſende Señoritas i et værdigt Coſtume. Naal og Traad blev ſat i Bevægelſe, og ſom ved Trylleſlag forſvandt Rifter og Huller i de forſlidte Klædningsſtykker, deels Mærker af den lange beſværlige Reiſe, deels Erindringer om ulykkelige Tilfælde. Kunſtig Sværte blev efter lang Tids Forløb for første Gang igjen anvendt til Fodtøjet, og de prægtigſte Fadermordere og Manchetter forfærdigede af ſtift Tegnepapir, kort Intet blev forſmaaet, ſom paa nogen Maade kunde anvendes til Prydelſe. Vel var det en broget Skare, der om Aftenen begav ſig paa Vejen, da Kirkeklokken, der bruges ſkiftevis til at kalde Folk til Kirke og til Fandango, lød over til Lejren. Der var Skikkelſer, ſom forneden vare iførte Læder-Leggins og ſvære Støvler, foroven derimod en forkrøllet moderne Jagtfrakke, og Andre, der omvendt fremviſte Civiliſation forneden og Mangel paa Cultur foroven. Med Papirs-Flipper- og Manchetter paraderede de Fleſte; endog et Par Glacé-handſker viſte ſig, ſkjøndt rigtignok den ſolbrændte Hud hiſt og her

skinnede igjennem de revnede Sømme. Egentlig var det blevet forbudt at bære Vaaben paa Ballet, dog stak hyppig den brune Kolbe af en Revolver eller det blanke Hefte af en Bowiekniv frem under Klædningen. I dette maleriske Optog viste altsaa Amerikanerne sig foran Bygningen, der til offentlige Forlystelser som sagt var opført ved Siden af Kirken. Efterat vi ved Indgangen for god Betaling havde stukket godt paa slette Forfriskninger, traadte vi ind i den lille langagtige Sal, hvor vi bleve modtagne med en Velkomsthilsen af den stolte Alcalde og ventede af en Hob Mexikanere i besnorede Calcineros og Mexikanerinder i tykke Slør eller lette Tæpper. De forskjellige Nationer blandede sig snart mellem hinanden og søgte paa alle mulige Maader at gjøre sig forstaaelige for hinanden. Rigtignok gik det kun meget daarligt; men Tungerne bleve løsere, da de sortøjede Señoritas rullede deres Cigaritos, tændte dem an og rakte dem til de Fremmede. Whisky-Punschen gik rundt, Orchestret, bestaaende af to Guitarer og en Violin, kaldte, og Alle rakte hverandre Hænderne til lystig Dands.

Dandsen begyndte. Alvorlig og afmaalt bevægede Parrene sig i Begyndelsen, dog varede dette ikke længe. Den værdige Alcalde i Skjorteærmerne gav Spillemændene et Tegn, hvorpaa disses Fingre strax begyndte at løbe lystigere over de klingende Strenge og henrevne de Dandsendes Fødder med sig i raskere Takt paa det støvede Leergulv. En umættelig Dandselyst lyste ud af Señoritaernes mørke Øjne, velbehagelig betragtede disse udartede Efterkommere af Spanierne deres egne smidige Lemmer, medens vild Overgivenhed straalede ud af Amerikanernes skæggede Træk. Der var ingen Dands, i hvilken de Fremmede ikke toge Deel, og gik det end ikke altid efter Kunstens Regler og den herskende Mode, saa søgte man dog efter bedste Evne at udfylde sin Plads i de indviklede Toure. Medlidende betragtede Mexikanerne vore Folks massivere Bevægelser og de af dem frembragte Forstyrrelser i Dandsen, dog generede dette ikke Landets smilende Døttre, der benyttede enhver lille Pavse til at rulle Cigaritos, antænde dem og paa den elskværdigste Maade byde deres Dandsere dem. Gaverne bleve modtagne med et: »thank you«, hvortil sædvanligvis sluttede sig det fortvivlede Udraab: „ak, kunde jeg dog blot en Smule Spansk!" Umuligheden af nogen egentlig Samtale mellem de forskjellige Nationer gjorde imidlertid intet Afbræk i den almindelige Glæde. Der blev dandset, leet, sunget, drukket, og først ud paa Morgenstunden adskiltes Selskabet, og det endte uden Slagsmaal, hvilket var saa meget mærkværdigere, som Kudske og Soldater — blandt de Sidste Exemplarer af alle Europas Nationer —

med vaklende Been og omtaagede Hjerner havde blandet sig i den vilde Tummel.

Da Solen den følgende Morgen kastede sine første Straaler over vor lille Lejr, herskede der den dybeste Ro, kun en stærk Snorken lød fra det Indre af Teltene og tydede paa, at Expeditionen nød en vederkvægende Søvn oven paa Nattens Anstrengelser. En træg Ro syntes at hvile over Anton Chico og Dalen. Vel galede Hanerne i den lille Stad, ligesom ogsaa Mulerne af og til vrinskede i de nære Kløfter, men disse Toner traf ikke Andres Ører end Skildvagternes, der lænede til deres Geværer syntes at tænke over deres Uheld, ikke at have været med til Nattens Lystighed. Den 29de September om Morgenen, anden Dagen efter vor Ankomst til Anton Chico, udskilte Lieutenant Whipple Commandoet, for at følge og lade undersøge to forskjellige Veje til Albuquerque. Han selv, ledsaget af en Topograf, Geologen, Botanikeren og mig, havde ifinde at besøge Dalen om Cuesta, dernæst ved Enden af Cañon Blanco atter at træffe sammen med den hele Expedition, derpaa bøje af i nordvestlig Retning, passere norden om Gold Mountains eller Placer (11), berøre Staden Galisteo, følge Flodens Løb af samme Navn, naae Rio Grande ved Pueblo-Staden Santo Domingo og derpaa drage langs med denne Flod ned til Albuquerque. Hovedcorpset skulde imidlertid ile i en lige Linie sønden om Gold Mountains gjennem Staden S. Antonio og San Pedro-Passet til det fælles Bestemmelsessted, hvor det efter en overfladisk Beregning maatte indtræffe to Dage tidligere end vi.

Med to Vogne og 5 Soldater tiltraadte vi Rejsen. Paa Regnen, der var falden den foregaaende Dag og om Natten, fulgte en trykkende Hede, og da Vejen i de første Timer af Marchen førte op til en betydelig Højde, saa var Begyndelsen af Rejsen intet mindre end behagelig. Paa Højden, hvor vi for at komme til Cuesta maatte bøje af fra Hovedvejen mod Nord, gjorde den stenede Jordbund og forfrøblet Cedertræ det besværligt at komme frem. Ud paa Eftermiddagen ankom vi endelig til Randen af Dalen om Cuesta, der ved sin svimlende Dybde og indesluttet af høje Klipper frembød et herligt og imposant Skue.

Nogle faa Skridt fra et Sted, hvor en smal farlig Muldyrsti førte ned, blev den lille Lejr opslaaet. Lieutenant Whipple steg med en af Muldriverne ned til Nybygden, for at skaffe noget Majs til Dyrene, der denne Nat maatte undvære Vand, medens vi Andre klattrede omkring paa Skrænterne, for fra forskjellige Punkter at nyde Udsigten over det maleriske Landskab. Høje, gule Plateauer, gjennemtrukne med hvide horizontale Kalklag, begrændsede den langagtige

Cueſta-Dal, der var deelt i retvinklede Kornmarker og Haver, og ſeet fra oven tog ſig ud ſom et Bæv. I mange Krumninger ſlyngede Pecos ſig igjennem den romantiſke Slette og forbi Staden Cueſta, ſom lig en lille Fæſtning laa paa en af Højſlettens lavere Terasſer. Desuden viſte ſig mindre og ſtørre Nybygder, ſom deels ragede frem i Kløfterne, deels vare opførte paa den fri Slette længere borte fra Bjergets Fod. Vi befandt os i en Højde af 500 Fod over Pecosfloden's Vandſpejl, ſaa at den bebyggede Dal laa ſom et Kort foran os.

Kun faa Buſke paa Floden's Bredder og nogle faa enkeltſtaaende Poppelpile prydede Dalen, paa hvilken Efteraaret allerede havde trykt ſit Mærke, dog uden endnu at have formaaet at berøve den al Skjønhed. Men hvad der fornemmelig hævede den maleriſke Udſigt, var de lyſe Cederſkov-Grupper paa de nærmeſte Plateauer og de bag disſe højt opadſtræbende Bjerge og Klippemaſſer. Op over disſe ragede atter en høj Bjergkjæde, hvis lyſeblaa Skygger næppe vare til at ſkjelne fra den klare Atmoſfære. Nedenunder i Nybygderne begyndte det allerede at dæmre, men Solen beſkinnede endnu længe Bjergtinderne og lod dem gløde i et roſenrødt Skjær.

Da det begyndte at blive mørkt, ſamlede vi os foran Teltene under en tæt Gruppe Cedertræer. Medlemmerne laa udſtrakte omkring Ilden i gemytlig Samtale og ventede med Længſel paa Lieutenant Whipple's Ankomſt, for da i Fællesſkab at kunne tage fat paa det frugale Aftensmaaltid.

„Vi mangle kun Ingenieuren," begyndte Geologen, „ſaa vare vi det ſamme Selſkab, ſom paa den anden Side af Laguna Colorado beſteg Pyramideklippen. De erindre maaſkee, at, da vi ſade oppe paa Toppen og prøvede vore Kræfter paa at kaſte Steen ned i Afgrunden, nogle af os yttrede den Mening, at vi vel vare de førſte Hvide, der nogenſinde havde beſteget Pyramid Rock. De erindre maaſkee ogſaa, at jeg var den Sidſte, der forlod det luftige Sæde? Nu vel, hvad der hidtil havde undgaaet vore Øjne, det opdagede jeg, da jeg tilſidſt traadte ud paa den fremſpringende Klipperand, nemlig et ſikkert Bevis for, at der ikke blot før os har været Europæere beroppe, men at de endog maa have beſøgt dette Punkt i den nyeſte Tid. Seer De, denne Spidskugle, ſom jeg ſiden den Tid har bevaret hos mig ſom en Erindring, den var forſigtig, formodentlig ſom et Slags Mindesmærke, bleven henſtillet paa den yderſte Kant af Kuplen. Naturligvis tog jeg den med mig og har ifinde at opbevare den ſom en Mærkværdighed."

Doctoren og hans Ven, der kun med Nød havde kunnet tie saalænge, brøde nu ud i en stoggrende Latter og fortalte, at Kuglen ikke havde staaet der i 5 Minuter, da den blev funden af Geologen. Kun ved vore forenede Forsikringer lykkedes det endelig at overbevise den lykkelige Finder om det rette Sammenhæng, hvorpaa han foragtelig kastede Kuglen bort.

Vi lo endnu over denne komiske lille Begivenhed, da Skildvagten traadte hen til os med en Melding, der fremkaldte en ikke ringe Bevægelse. Der var nemlig faldet flere Skud ved Foden af Bjerget, og da Lieutenant Whipple endnu ikke var vendt tilbage fra sin Udflugt, saa fremkaldte denne Efterretning stor Bekymring, saa meget mere, som Ingen var ubekjendt med, at de fleste Mexikanere kun nærede et libet venligt Sindelag mod deres Overvindere, Amerikanerne. Enhver greb øjeblikkelig til sine Vaaben. To Mand bleve tilbage ved Vognene og Dyrene, medens vi Andre ilede ned ad Dalvæggen, for trods det betydelige Mørke at bane os Vej ned i Dalen. Gysselig gabede under os den sorte Afgrund, som ved de i Boligerne glimtende Lys tog sig endnu dybere og sortere ud. Ecchoet af et Skud trængte svagt op til os og fjernede imidlertid den sidste Rest af Betænkeligheder. Enhver spændte Beltet fastere om Hofterne og styrtede afsted uden at agte paa Vejen i Mørket eller bryde sig om de efterrullende Steen. Halvt faldende, halvt glidende gik det nedad Bjerget. Lyden af et nyt Skud ansporede os til endnu større Il paa den farlige Vej, indtil vi pustende og med sønderrevne Lemmer og Klæder fik fast Fodfæste paa en bred Vej. Denne førte hen i den Retning, hvor der hørtes et nyt Skud og høj Skrigen paa den formentlige Kampplads. Sluttede og i fuldt Løb ilede vi frem ad Vejen, og vi vare endnu ikke komne til de forreste Huse af Nybygderne, før vi bemærkede nogle Skikkelser, der i Skyggen af Klippeblokkene kom os imøde. „Hvem der?" raabte en af vor kamplystne lille Skare til de Ubekjendte, og Knækkene af et halvt Dusin Revolvere og Bøssser ledsagede dette Raab. „De ville vel dog ikke skyde mig?" spurgte Lieutenant Whipple, der i god Behold befandt sig paa Tilbagevejen til Lejren med nogle Mexikanere og et belæsset Mulæsel. „Nej, sikkerlig ikke," blev der svaret ham, „vi komme kun for at redde!" Forklaringer bleve nu udvexlede fra begge Sider, og det kom frem, at Lieutenant Whipple ganske vist havde været Gjenstand for fjendtlige, ja selv fornærmende Blikke og Ord nok, dog var det ikke kommet til nogen Kamp, og Skydningen og Skrigene hidrørte kun fra nogle oprømte Mexikanere, der opbøde alle deres Kræfter for at forherlige en Fandango paa deres sædvanlige larmende Maade. Fortrædelige og ærgerlige over den møjsommelige Vej, klattrede vi

atter op ad Fjeldvæggen til Lejren, hvor vi først ankom hungrige og aldeles udmattede ved Midnat.

Udsigten over Cuesta-Dalen og de tilgrændsende barske Bjergfysiognomier var tilstrækkelig til at overbevise os om, at det vilde være et forgjæves Arbejde nøjere at undersøge Pecosflodens Løb, for at finde en for en Jernbane passende Vej. Vi vendte derfor den følgende Morgen tilbage til Hovedvejen, for nu at følge efter vore forudilende Kamerater gjennem Passet Cañon Blanco.

Det var en bred, magelig Vej, der løb mellem Bjergkjæder. Højstammede Graner bedækkede Dalen og beskyggede Bjergenes Fod, forkrøblede Naaletræer af alle Slags havde slaaet Rod i Sandsteensklippens Spalter og Kløfter, og selv paa de højeste Punkter strakte blaagrønne Cedertræer deres tætte Kroner ivejret. Smaa træløse Sletter, der vexlede med Fyrreskovene, var hjemmet for Tusinder af Prairiehunde, der ved vor lille Karavanes Nærmelse stak Hovederne ud af deres Boliger og lode deres fine Stemmer gjenlyde i Skovene; graa og røde Egerner sprang glade omkring paa Grønsværet, flygtede forstrækkede op i de højeste Træer og kigede nysgjerrig ned gjennem Bladene, medens deres buskede Haler bevægedes af Vinden og forraadte den forbidragende Jæger deres Skjulested. Lavt kredsede Ørne og Glenter omkring i den taagede Luft, og smaa Agerhøns tittede op af det fugtige Mos. Taagen, der om Morgenen havde tyknet Luften, blev tættere og tættere, indtil den faldt ned som en fin Regn. Ved denne Tid naaede vi Hovedstyrkens Lejrplads, der i lang Afstand var kjendelig paa de røgende Askehobe og forkullede Fyrrestammer. Naturligvis blev her strax søgt efter Vand, men det viste sig, at Dyrene ogsaa her havde maattet undvære den saa nødvendige Forfriskning og tørstige havde maattet marchere videre.

Fra dette Sted indsnevrede Passet sig mere og mere, stejle Klippevægge hævede sig til en Højde af 1000 Fod lodret fra Grunden og viste brogede fornemmelig lysfarvede Sandsteenslag. Vejen vedblev imidlertid at være god, og let rullede Hjulene paa den faste Jord, paa hvilken Regnen havde fæstnet Støvet. Ved Middagstid spredte de tunge Skyer sig, og Solen kastede venlig sine Straaler over Bjerg og Skov. Da vi imidlertid traadte ud af Cañon Blanco, paa hvilket Sted vi indhentede Hovedtrainets Hjord og Efternølere, saae vi, at der trak et græsseligt Uvejr op, som betog os Udsigten til Gold Mountains og som kom med Vindens Hurtighed hen over os.

Spidsen af det forreste Tog havde imidlertid naaet en lille Sø, hvor Lejren skulde opslaaes. Vi ilede affted af alle Kræfter, for saa snart som muligt at naae Stedet og modtage Uvejret under de skjærmende

Telte. Vor Ankomst der var dog til ingen Nytte; thi Vognkredsen var endnu ikke sluttet, da Orkanen brød løs, kastede de halvrejste Telte til Jorden og suste som Forløber for Skybruddet med uimodstaaelig Magt hen over Sletten. Tunge Draaber sloge ned paa Jorden, efter dem fulgte tætte Vandmasser, der snart bleve til Strømme. Alle Forsøg paa at skaffe Beskyttelse mod Uvejret bleve opgivne, og Enhver nøjedes med at give sit Dyr Friheden, krybe sammen paa den omvendte Sadel, kaste Tæppet om Skulderen og taalmodig oppebie Uvejrets Ophør. Efter faa Minutter lignede Omgivelsen saa langt, Øjet kunde naae, en brusende Sø, og trods Terrainets Heldning, der befordrede Vandets Afløb, stode Fødderne dog i Vand til Anklerne. Stormens Raseri tog lidt efter lidt af, Regnen hørte op, men afløstes af en bidende Vind, der rigtignok bidrog meget til at tørre den gjennemblødte Jord, men samtidig gik os drivvaade Skikkelser gjennem Marv og Been. Det medbragte Brænde var under disse Omstændigheder næsten ikke til at faae i Brand, og da det endelig lykkedes, pidskede Vinden Ilden saa heftig, at det forehavende Forraad næppe var tilstrækkeligt til at koge Maden ved, og der kunde Intet gjøres, for at opvarme de halvfrosne Folk. Saasnart Jorden var bleven nogenlunde tør, begyndtes der derfor paa at rejse Teltene, og Enhver svøbte sig saa godt, han kunde, ind i Bøffelhuder og Tæpper.

Vinden havde om Natten tørret Jorden saa meget, at Toget kunde fortsætte Marchen den næste Morgen. Selskabet skiltes atter ad, idet Lieutenant Wipple drejede af nordpaa, for at komme ind paa den Vej, der ligeledes løb ud fra Cañon Blanco, men derfra gik i nordvestlig Retning forbi Gold Mountains til Galisteo og Santa Fé.

Det barske Efteraar havde allerede indfundet sig, den bidende Vestenvind drev tætte Hagelbyger foran sig, og om Solen endog af og til tittede igjennem nogle sønderrevne Skyer, saa vare Virkningerne af dens Straaler dog næppe til at føle. Vi befandt os forøvrigt nu næsten 7000 Fod over Havfladen.

Med raske Skridt fortsatte vi altsaa vor Vej. Der var 30 Mil til Gallisteo, og dette Sted var Dagmarchens Maal. Efterhaanden som vi rykkede denne lille Stad nærmere, bleve de blaa Masser af Gold Mountains mørkere, og man saae tydeligere Kløfterne og Bjergryggene.

Landet var paa denne Strækning klippeagtigt og ufrugtbart, og da Græsset var tæt afgnavet og Hjordene havde trukket sig tilbage til de lavere Kløfter, saa erholdt Omgivelsen som Følge af Mangelen paa Vegetation og levende Væsener en gold og trist Charakteer. Kort før Solnedgang satte vor lille Trop ved Galisteo over Floden af samme Navn og opslog Lejren i Nærheden af de forreste Huse.

Den lille Stad, der sprædte sig op ad en jevn Brink, havde en henrivende Beliggenhed og gjorde et højst behageligt Indtryk i Afstand; men dette forsvandt, da vi trabskede omkring i de sølede Gader, næsten overalt stødte paa Fattigdom og af Enhver bleve betragtede med mistroiske Blikke. De fleste af den mandlige Befolkning saae med deres skjæggede Ansigter og smudsige Tæpper omkring sig ud som ægte Banditer, og Fruentimrene, der hilsede os med udfordrende Skjældsord, bare i deres Ansigt Udtrykket af den frækkeste Skamløshed. Vi besluttede at tilbringe Aftenen i et Slags Gjæstgivergaard, der af alle Bygningerne syntes at være den meest indbydende. Vi traadte ind i en Stue, der paa een Gang tjente som Daglig-, Sove- og Gjæsteværelse, hvor Verten med Familie, samt nogle amerikanske Officerer, som opholdt sig der paa Gjennemrejsen til Santa Fé, bøde os velkomne. Der blev strax bredt Tæpper foran den muntre Kaminild. Alle lejrede sig nu i en Kreds paa Gulvet og begyndte en munter Underholdning. Officererne kom fra Albuquerque, hvor efter deres Udsagn vor Expedition endnu ikke ventedes, ligeledes var den til vor Expedition hørende Underafdeling, der skulde komme over Texas og støde sammen med Hovedcorpset i Albuquerque, endnu ikke ankommen, en Efterretning, som fremkaldte nogen Bekymring. Men da det lille Commando var for svagt til alene at rejse over Stepperne og derfor nødvendigvis havde maattet slutte sig til et større Handels- eller Militairtrain, saa beroligede man sig med, at Grunden til Udeblivelsen kunde beroe paa denne Omstændighed.

Naturligvis blev der af Lieutenant Whipple's Selskab gjort mange Spørgsmaal om Albuquerque, de derværende Forhold og Personligheder, med hvilke vi nu snart skulde komme i nærmere Berøring, Spørgsmaal, som af de Andre bleve villig besvarede og tillige ledsagede af oplysende Fortællinger.

„Den gamle Fitzwater," begyndte en af Officererne, „hvem De vist Alle kjende af Navn, er nu af Gouvernementet bleven ansat paa Livstid ved Militairstationen i Albuquerque. Denne gamle Krige er vel den største Mærkværdighed, som De der ville forefinde, thi jeg troer næppe, at han længer har en Knokkel tilbage paa sit Legeme, der ikke har været forskudt eller forslaaet og igjen er flikket sammen. Hans venstre Been bliver f. Ex. holdt stivt ved en Jernstang, hvorfor han kun kan stige tilhest fra den højre Side. De fleste Ar har han faaet i Skjærmydsler med Indianere, men de største har han hentet i vor Krig med Mexikanerne. Han var allerede dengang gammel Sergeant, men endnu stadig en Soldat, der magelig kunde kappes med den yngste Knøs i Armeen med Hensyn til at udholde Strabadser og Savn. Jeg

veed ikke, i hvilket Slag det var, at den gamle Fitzwater stod posteret med sin Section bag Klippeblokke saaledes, at han i Ryggen var dækket af en Granitvæg. Han og hans Folk lode deres Musketter spille lystig paa de fjendtlige Tirailleurer, der paa deres Side svarede efter bedste Evne, og af og til bleve understøttede af et Kardæskskud. Fitzwater stod netop iført med at lade sit Gevær, da en Kardæskkugle foer hans Sidemand gjennem Halsen og slog med en saadan Kraft mod Klippevæggen, at Granitstumperne fløj omkring, og en af dem berøvede Fitzwater Øjet. Næppe følte denne, at han var saaret, før han vendte sit blodige Ansigt til sine Kamerater og udbrød: Saadant Noget' har jeg endnu aldrig seet, og til dette Øjeblik har jeg holdt det for umuligt, at en Kugle, der allerede var fløjen forbi, kunde vende tilbage og ramme En bagfra. Det var da godt, at den ikke traf det høire Øje. Dermed lagde han rolig sit Gevær an paa en Mexikaner. Efter Krigen overtog han at befordre Posten regelmæssig fra Texas til Santa Fé og tilbage, og paa disse Rejser var det, at han ragede saa tit sammen med fjendtlige Indianere. Den overordentlige Koldblodighed, der altid havde udmærket ham i Farens Stund, forlod ham heller ikke her, og kun sin Ro og Aandsnærværelse har den gamle Fitzwater at takke for, at han den Dag idag sidder som Kvarteermester i Albuquerque. Hans slemmeste Fjender vare forhen Apache'rne, der efterspurede ham allevegne og søgte at faae fat paa ham. En Morgen sad den gamle Fitzwater ikke langt fra El Paso og tillavede Frokosten for sig og sin eneste Ledsager. Han havde aldeles fortabt sig i Tilberedningen af en kraftig Steg og en fortræffelig Kop Kaffe, da han pludselig saae sig omringet af en Flok Apache'r, der øjensynligt havde de bedste Hensigter paa hans Liv. Fitzwater indsaae det Unyttige i at gjøre Modstand, thi han vidste, at i samme Øjeblik, han greb efter sine Vaaben, vilde en Tomahawk knuse hans Pandeskal. Han lod sig derfor ikke forstyrre i sin Beskjæftigelse af de truende Skikkelser, men raabte med ligegyldig Mine til de Vilde, at de kun skulde sætte sig ned og lange til de allerede færdige Kjødskiver, medens han vilde skjænke Kaffe for dem og lægge ny Stykker Steg til Ilden. Denne usædvanlige Koldblodighed i Forening med den venlige Indbydelse til Frokosten var saa overraskende for de Vilde og gjorde et saadant Indtryk paa dem, at de uvilkaarlig, næsten som paa Commando satte sig ned, gjorde Angreb paa Fitzwaters Lækkerbidskener og, efterat de havde tilfredsstillet deres Appetit, forlode ham uden at tilføje ham noget Ondt eller røre nogen af hans Sager. Fitzwater var glad over, at han og hans Kamerat vare slupne derfra med Livet, men erklærede imidlertid bagefter, at han hellere havde labet de Vilde smage sin lange Kniv end sit Sukker og Kaffe." Med saadanne Samtaler var Tiden

gaaet ubemærket for os; Beboerne og Beboerinderne af Haciendaen erindrede os først om, at det var Sengetid, idet de uden videre begyndte at rede deres Lejer, klæde sig af og gaae tilsengs. Vi toge derfor Afsked og begave os paa Vejen hjem til vore Telte. Vinden havde lagt sig, en klar Frost havde overtrukket Vandpytterne med en tynd Isskorpe, Atmosfæren var reen og Himlen stjerneklar. En skjønnere Efteraarsmorgen er vel næppe gaaet op over Ny-Mexiko end den, paa hvilken vi forlode Galisteo. Ingen Vind rørte sig, en lydløs Ro hvilede over de takkede Bjerge og Højene paa Sletten. Solen saae smilende paa det stille Landskab, sendte sine Straaler ind i enhver Krog og fortrængte Skyggerne fra Alt med Undtagelse af de sprødt liggende store Steen og Klippeblokke, der haardnakkent forsvarede deres Ret. Ved Foden af Gold Mountains rislede Galisteo gjennem dybe Kløfter, saa at vi maatte afstaae fra Forsøget paa heelt at følge dens Dal, derimod beskrive en større Bue om Bjerget og saa først i Nærheden af Rio Grande bøje ind i den nysnævnte Dal. I flere Timer maatte vi kæmpe med det stadig stigende Terrain og befandt os derpaa paa det højeste Punkt; derfra gik det raskt nedad til en Lavning, hvor Boliger og Haver ved Foden af udbrændte Vulkaner indbøde til Rast.

Havde Mangelen paa Vand i de sidste Dage været følelig, saa vare vi nu pludselig komne ind i en Egn, hvor krystalklare Kilder sprudlede frem af den sorte Steen, og Valget af Lejrpladsen var nu kun afhængigt af de mere eller mindre gode Græsninger. Tilstedeværelsen af saa mange Aarer, som vandede de indesluttet liggende Marker og Haver, hænger sandsynligvis sammen med den spaltefrembringende Virkning af en nærliggende Gruppe koniske Høje, der ikke kunde være Andet end smaa udbrændte Vulkaner. Rigtignok havde allerede Aarhundreder virket paa de engang rygende Kratere, udfyldt dem og overtrukket Arrene med et sejgt Græstæppe; dog ragede Takkerne af Lavabækkene, der vare afkølede under Nedrislingen, endnu frem paa Siderne. Lignende vulkanske Udbrud findes endnu længere mod Nord paa det østlige Skrænfald af Rocky Mountains, henimod Santa Fé og Pecos, i den Kjæde, som kaldes Raton Mountains. Et saadant isoleret trachytisk Strøg er indtegnet paa et geognostisk Kort af Marcou (12) (næsten i Tucumcari's Meridian).

Paa den troløse Jordbund, i farlig Nærhed af virksomme Vulkaner opblomstrede paa begge Continenter mangfoldige Stæder, der hurtig tiltoge i Befolkning, men kun alt for ofte forvandledes til Grus og Aske. Paa Ruinerne af deres Forfædres Boliger byggede ny Slægter, som, tiltrukne af de friske Kilder og frugtbare Lavninger, syntes at forglemme enhver Fare ved Synet af et majestætisk Naturskuespil, og

forvandlede deres Omgivelser til paradiſiſke Haver. Vulkanerne i Ny-Mexiko ere imidlertid døde eller rettere hvile i en lang, faſt Søvn, og Nybyggerne, der have nedſat ſig ved Foden af dem, nyde de Gaver, ſom der bydes dem, uden at ane, at de befinde ſig paa den afkølede Kampplads for raſende Elementer, ſom endnu fortſætte deres Strid i i Jordens dybe Skjød og gjennem dens Revner og Spalter ſende Frugtbarhed op til Jordens Overflade. Langhornet Hornkvæg, finlaabdede Faar og ſkæggede Geder drikke paa ſaadanne Steder med Lyſt af det kølige Vand, og den forthalede Hjort og Gaffel-Antilopen*) komme derhen for at væde deres Tunge; betænkſom ſtiger den graa Bjørn ned fra de nære Bjerges mørke Huler og ſøger, dreven af Tørſt, til de kølige Kilder.

I Nærheden af disſe ſmaa Nybygder beſluttede vi at overnatte, ſaa meget mere ſom ſaftige Meloner, bugnende Druer og rødkindede Ferſkener, der ſmilede os imøde fra alle Sider, lovede os et koſteligt Maaltid og opforbrede os til Raſt.

Da vi den følgende Dag ſkulde ſøge at naae Rio Grande, ſaa brøde vi allerede tidlig om Morgenen op og fortſatte vor Vej over ujevnt Terrain i en Dal, hvor paa Bredderne af en Biflod til Galiſteo mexikanſke Nybygder ſtode ved Siden af hinanden og formelig dannede en Stad. Vi fortſatte kun kort Tid vor Vej i denne Dal og kom derpaa til Galiſteos ſtenede Seng, der er indeſluttet af Trapklipper og Rulleſteen, og fortjener Navn af en lang Kløft. Det var tydeligt, at Terrainet her faldt ſtærkt af; thi den Smule Vand, der var bleven tilbage i Floden, rislede raſk mellem glatvaſkede Steen ned til Rio Grande. Vognene fulgte Flodens Krumninger, der vare ſaa korte, at vi ſtadig befandt os i en Klippekedel og havde en yderſt begrændſet Synskreds. Hvad enten vi derimod ſaae frem eller tilbage, ſaa havde vi for os en herlig Decoration, der dannedes af fremſpringende eller tilbagetrædende Skrænter, medens de barſke Klippemaſſer paa begge Sider optaarnede ſig til en Højde af flere Hundrede Fod. Utallige Jordegerner ſprang omkring mellem de løſe Steen, og hurtig ſmuttede den ſaakaldte Ghapporal cock (Geococcyx mexicanus) bag dækkende Gjenſtande, for at ſkjule ſig for Jægernes Øjne.

Efter en Marche paa nogle Timer i Cañon Boca, ſom denne Kløft kaldes af Mexikanerne, ſænkede den venſtre Bred ſig til en vid Slette, der ſtrakte ſig lige til de udløbende Kløfter af Placer (Gold Mountains) og den dybere Dal om Rio Grande, og over hvilken de forſkjellige Veje førte til Nybygderne. Allerede i Galiſteos Flodſeng

*) Amerikas eneſte Antilopeart.

Sandsteens Dannelse ved Pueblo de Santo Domingo

[illegible] Bjergmasser, [illegible] sig paa [illegible] [illegible] og [illegible] [illegible], medens [illegible] [illegible] sluttede sig til de [illegible] Masser af [illegible]. Paa det Sted, hvor vi forlod[illegible] Cañon [illegible] bedre Vej over Sletten, [illegible] vor Op[illegible] nogle mærkværdige hvide Sandsteensbilleder [illegible] blev staaende foran dem og for[illegible] af det herlige Naturspil.

[illegible] ragede tæt ved hinanden staaende [illegible], trak sig i en sammenhængende Gruppe [illegible] Enden kortere [illegible] ragere og havde [illegible] en [illegible], at det ikke [illegible] her var trængt [illegible] af [illegible] og [illegible]. Men [illegible] Klippernes, og kun den [illegible] Tusinder af de meest forskjellige [illegible] ragede den stolte Musevaage sig [illegible] ned til Jorden; ovbt under der [illegible] Zigzag-Linier; [illegible] og sloge deres Triller af fuldt [illegible] de mørke Sprækker i Jorden, [illegible], og paa Træet, der [illegible] sit [illegible] Orgel, [illegible] Træpikke[illegible] [illegible] den gjennemhullede Bark.

[illegible] Naar den [illegible] over [illegible] [illegible] i [illegible] at frembringe saa kunstigt [illegible]. Fromme Mexikanere blotte vel endog deres Ho[illegible] og bede et Ave Maria.

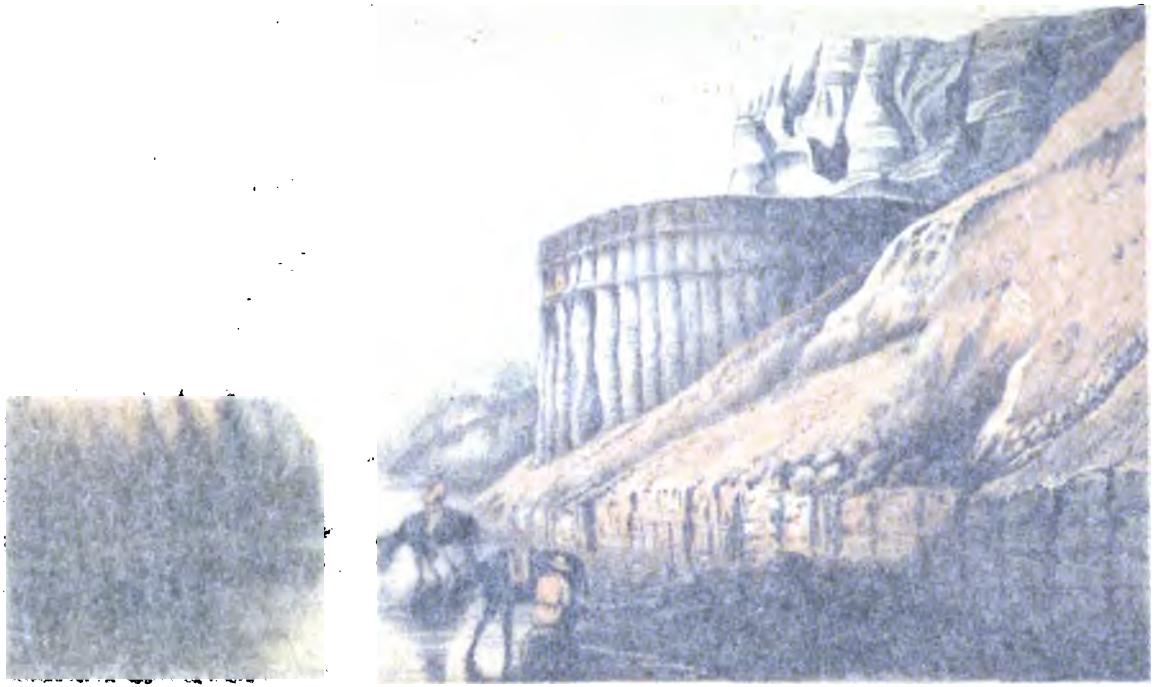

Sandsteens Dannelse ved Pueblo de Santo Domingo

formaaede vi at skjelne de blaa Bjergmasser, der hævede sig paa Rio Grandes vestlige Bred og betegnede os denne Flods Løb, medens syd for os Sandia-Bjergenes Kjæde sluttede sig til de blaa Masser af Bjerge, som bære Navnet Placer. Paa det Sted, hvor vi forlode Cañon Boca, for at slaae ind paa den bedre Vej over Sletten, blev vor Opmærksomhed hendragen paa nogle mærkværdige hvide Sandsteensbilleder i den Grad, at Enhver uvilkaarlig blev staaende foran dem og fordybede sig i Betragtningen af det herlige Naturspil.

Som Piber af et Kæmpeorgel ragede tæt ved hinanden staaende Søjler op af Galisteos Seng, trak sig i en sammenhængende Gruppe hen mod Dalvæggen, bleve henimod Enden kortere og svagere og havde i nogen Afstand en saadan Lighed med en kunstig Bygning, at det ikke vilde have gjort Indtryk af noget Usædvanligt, hvis der var trængt festlige Toner ud fra det Indre af disse Søjler og Buegange. Men en majestætisk Stilhed hvilede over Klipperne, og kun den lyttende Jagttager lykkedes det at opdage Tusinder af de meest forskjelligartede Stemmer. I den klare Luft vuggede den stolte Musevaage sig og sendte sine gjennemtrængende Skrig ned til Jorden; dybt under den bestrevne kviddrende Svaler deres lunefulde Zigzag-Linier; farvede Græshopper hængte ved tørre Græsstraa og sloge deres Triller af fuld Hals; de muntre Faarekyllinger sang fra de mørke Sprækker i Jorden, den rappe Chapporal cock strabede i Sandet, og paa Træet, der bøjede sit gamle ærværdige Hoved tæt ved det stumme Orgel, hamrede Træpikkeren løs og forstrækkede de gnavende Beboere i den gjennemhullede Bark. Alle disse forskjelligartede Stemmer og Toner samlede sig i et Chor og sang deres Lovsang til deres store Moder og Lærerinde, Naturen. Naar den Reisende drager forbi de smukke Sandsteensbilleder, glæder han sig over det herlige Syn og beundrer i sit stille Sind Kraften af de faldende Vanddraaber, der i Tidens Løb have formaaet at fremstille saa kunstigt Billedhuggerarbejde. Fromme Mexikanere blotte vel endog deres Hoveder der, korse sig og bede et Ave Maria.

XVII.

Rio Grande del Norte-Dalen. — Santo Domingo og Pueblo-Indianerne. — Pueblo-Indianernes Sagn. — Afrejsen fra Santo Domingo. — Ankomst til Albuquerque. — Indtrykkelse om os i Bladet El Amigo del Pais.

Da vi først havde fast Fod paa Sletten, gik det i rask Trav hen ad den haarde Vej. Rio Grandedalen vinkede, og Enhver længtes efter at kaste det første Blik paa den meget omtalte Flod og dens Indfatning. Endelig snoede Vejen sig ned ad stejle Skraaninger af haard Leerjord; men — hvor ganske anderledes havde Mange ikke forestillet sig Rio Grande! De drømte maaskee om en yppig Plantevæxt, om højstammede Palmer og takkede Bregneplanter, om skyggefulde Skove og sejlbare Vande, og nu udstrakte sig for dem en trælös Flade, der med den overalt fremherskende Leerfarve og den side, mudrede Flod snarere lignede en vid Örken end en befolket Dal. Ved Foden af Højene drejede Vejen strax mod Syd, og det triste Indtryk, som Landskabet ved første Öjekast havde gjort paa os, forsvandt noget igjen, da vi pludselig saae en ejendommelig bygget Stad, omgiven af Haver og Marker, ligge for os.

Det var Santo Domingo, en gammel Pueblo-Indianer-Nybygd, gjennem hvilken Vejen gik, og som ved første Öjekast erindrede om de Bygninger ved Gila og længere sydpaa i Mexiko, der kaldes Casas Grandes. Som Tilfældet er med de fleste Bygninger i Mexiko, vare ogsaa her tørrede Leersteen anvendte som Materiale. Dette gav det Hele et antikt, ruinagtigt Udseende, hvilket yderligere blev forøget derved, at de forskjellige Stokværk laa terrasseformig over hinanden, saaledes at det paa første Stokværks flade Tag byggede andet Stokværk var saa meget mindre i Omfang, at der blev Plads til en lille Gaard udenom, tredie Stokværk atter i samme Forhold mindre end andet, og saa fremdeles. Da nu Husene i de forskjellige Kvarterer laa tæt op ad hinanden, saa opstod derved ophøjede Gader, der førte lige forbi Dørene og Boligerne i andet og tredie Stokværk og frembragte en umiddelbar Forbindelse.

Kun i de øvre Stokværk fandtes Indgange, til hvilke der for hvert Hus førte Stiger op fra Jorden. Disse Stiger vare saaledes indrettede, at de kunde drages op, naar Beboernes Sikkerhed fordrede det. Gjennem en Aabning i første Stokværks flade Tag førte en Stige ned til de underste Værelser, medens andre Stiger førte fra første Stokværks Gulv op til anden Stokværks Loft og ind til Værelserne i tredie Stokværk.

Rummene ved Jorden syntes udelukkende at være bestemte til Opbevaringen af Forraad, hvorimod selve Beboerne havde indrettet sig det bekvemt paa deres Vis i de øvre Stokværk og fik tilstrækkeligt Lys gjennem smaa, firkantede Aabninger, der til Beskyttelse mod Storm og Kulde vare tæt lukkede med gjennemsigtige Skifer af krystallinsk spathagtigt Gibs. I Gaderne paa den flade Jord saae man kun lidt Liv, derimod havde en stor Deel af Befolkningen samlet sig i de øvre Gader udenfor Dørene. Der saae man tobaksrøgende Mænd, arbejdende Koner og legende Børn, der ved vor Ankomst kom i Bevægelse, lænede sig over Rækværket om deres Forgaarde og saae ned paa de Forbidragende. Den høje Larm, der charakteriserer de Hvides Stæder og Nybygder saa meget, savnedes her aldeles. Der hørtes ingen Skrigen, ingen høj Latter eller Støjen. I Stilhed underholdt de enkelte Grupper sig med hinanden. Halvt indhyllede Skikkelser, som bare brogetmalede Leerkar paa Hovederne, ilede med lette Fjed gjennem Gaderne eller stege behændig op ad de vidttrømmede Stiger uden at røre med Hænderne ved den paa Hovedet fritstaaende Byrde eller tabe det mindste af Indholdet.

Vi kom til en firkantet, fri Plads, af hvilken de to Sider dannedes af Boliger, de to andre af Kirken og de til offentlige Forsamlinger bestemte Bygninger. Vi gave os imidlertid ikke Tid til at tage Omgivelserne nøjere i Øjesyn, men fulgte en Indianer, der førte os ud paa en grøn Eng foran Staden. Vi opsloge der skyndsomst vore Telte, for saa snart som muligt atter at kunne vende tilbage til Staden. Den hele Befolkning i Santo Domingo kunde vel beløbe sig til henved 800 Individer, og da den mandlige Deel af samme næsten gjennemgaaende var det spanske Sprog mægtig, saa holdt det ikke vanskeligt at faae en Samtale igang med de Besøgende, der strømmede ud til Lejren.

Naturligvis var det første Spørgsmaal efter Stadens Alcalde, men der blev med en halvforagtelig Mine svaret, at der vel befandt sig en Gobernador, men ingen Alcalde indenfor Santo Domingos Mure. Dette Anstød mod de gode Folks Forfængelighed blev imidlertid gjort dobbelt godt igjen, da Lieutenant Whipple lod Gobernador José Antonio Herrera indbyde til Aftensmad i sit Telt. En tjenstvillig Indianer overbragte skyndsomst Indbydelsen, og kort efter viste Gobernadoren, en værdig Indianer, sig med et heelt Følge, paa hvilket han med Stolthed saae ned som paa sine Undersaatter. Han blev strax ønsket hjertelig velkommen, og der rejste sig nu et broget Røre i Lejren. Alt blev betragtet med nysgjerrige Blikke, og aldeles imod andre Indianerstammers Sædvane var der ikke en eneste af de Besøgende, der gjorde sig skyldig i nogen Ubeskedenhed, eller gjorde Forsøg paa at stjæle nogen af de omkringliggende Gjenstande. Det var lutter smukke, vel-

ſkabte Mennesker, der trods den indianske Typus havde noget Tiltalende i deres Træk. Saavel Mænd som Kvinder bare lange Haar; kun i Panden over Øjenbrynene vare de kort afklippede; desuden havde Mændene deres Hvirvellokker drejede sammen til en kort, tyk Pidsk, som var ombunden med et rødt Baand. Deres Paaklædning var meget forskjellig. Nogle bare lysebrunt farvede Læder-Jagtskjorter, der vare rigelig forsynede med Frynder og Broderier og passede fortræffelig til de farvede Underklæder. Disse sidste naaede lige ned til Knæerne og vare efter mexikansk Mode rigt smykkede med gule og hvide Knapper. Andre havde kun et stribet Tæppe kastet over Skuldrene eller bare kun en simpel Kattuns-Skjorte. Fruentimrene havde fæstet om Hofterne et mørkfarvet Skjørt, der næsten naaede dem lige ned til Fødderne. Overlegemet skjulte de med et let Tæppe, som de snart trak over Hovedet, snart slængte paa en malerisk Maade omkring Skuldrene eller Hofterne. Paa Fødderne bare begge Kjøn Mokkasins, der ofte vare smukt broderede og smykkede.

Medens Indianernes Antal i Lejren med hvert Øjeblik tog til, lod den gamle Gobernador Maden smage sig godt i Teltet, og da Munterheden blandt hans Folk derude blev ham for stor, traadte han ud af Teltet og rettede nogle Ord til Forsamlingen, hvorpaa denne lydig strax opløste sig og begav sig paa Hjemvejen med Undtagelse af to Mand. Med mange Venskabsforsikkringer anbefalede den gamle Herrera sig ved Solens Nedgang, og da vort Ophold ved Santo Domingo kun var indskrænket til een Nat, saa besluttede vi endnu samme Aften at besøge nogle Indianere i deres Boliger, for i den korte Tid at lære at kjende saa meget som muligt af dette interessante Folks Sæder og Skikke.

Vi stege altsaa op ad den første Stige,*) som vi kom til, og befandt os da paa en lille reenlig Forgaard, der var omgiven af et

*) Disse Stiger ere kun ganske simpelt lænede op til de mangeetages Bygninger, for desto lettere om Natten eller til en hvilkensomhelst anden Tid at kunne tages bort. Denne Sædvane er af Interesse, fordi de berømte Casas grandes vel paa Grund af deres mange Etager ere blevne kaldte grandes og derfor ogsaa kunde være blevne kaldte Casas altas. Denne aztekiske Bygningsart, Boliger for mange Familier (Phalanstéres, som Mr. Owen kalder dem), bliver endnu anvendt, og den er netop smukkest afbildet i Pueblo de Santo Domingo i Report of Lieutenant I. W. Abert of his examination of New-Mexico in the years 1846—47, og i Lieutenant Col. W. H. Emory's Notes of a military reconnoissance from Fort Leavenworth in Missouri to San Diego in California in the years 1846—47. I min Beskrivelse af Staden Zuñi og dens gamle Ruiner ligesom af de af mig paa denne Reise besøgte Ruiner ved Colorado Chiquito har jeg givet udførligere Beretning om denne Gjenstand og taget til

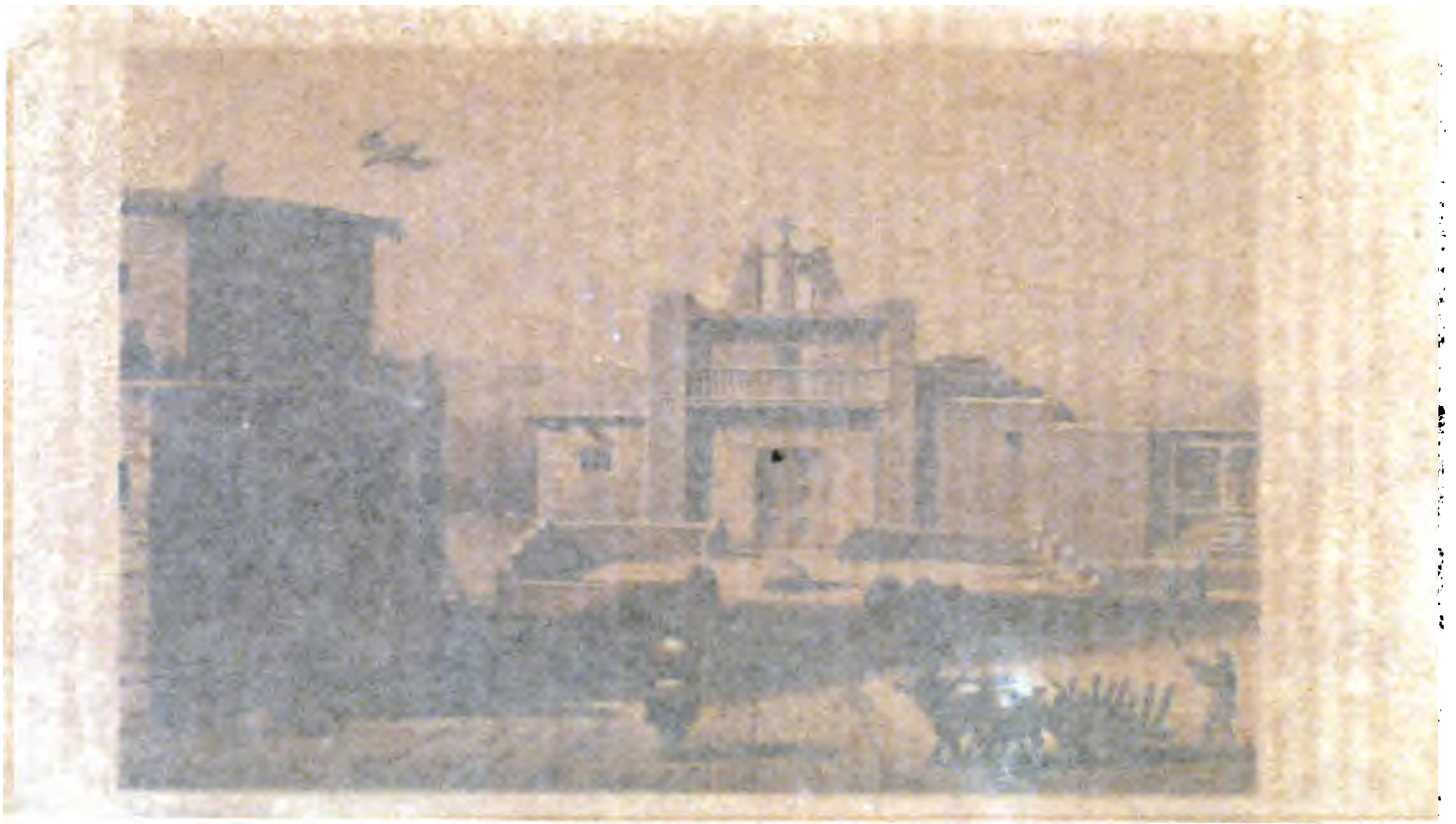

Kirke i Pueblo de Santo Domingo.

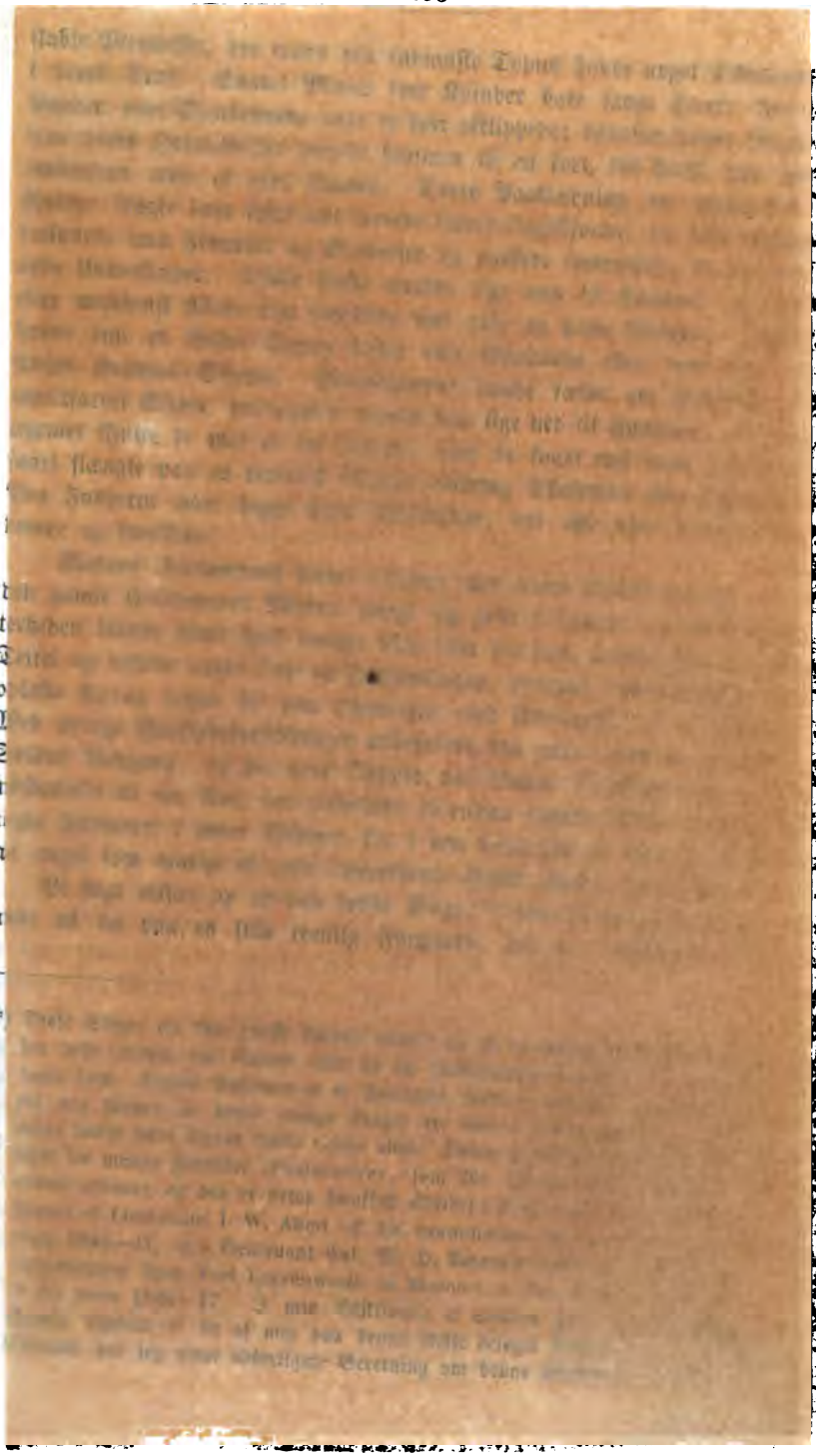

Kirke i Pueblo de Santo Domingo.

Brydstværn. Vi traadte uden videre ind ad en aaben Dør, gjennem hvilken en Kaminild blussede os imøde. Da de nærværende Beboere, en ung Mand og to Piger, bemærkede Besøget, tog den Førstnævnte flere Tæpper frem fra en Krog, bredte dem ud foran Ilden og bød os venlig tage Plads paa dem. De to Piger, der vare beskjæftigede med Tillavningen af Spiser, rakte strax Enhver af os en varm Meelkage (Tortillas), satte en Skaal med et andet Bagværk, der lignede en stor Hvepserede, hen for os og opfordrede os ved tydelige Tegn til at spise. Værelset, hvori vi opholdt os, var kun lidet, men reenligt til den mørkeste Krog, og de i Hjørnerne opstablede Pelse og Dækkener gave det Hele et hyggeligt Anstrøg. De glatte Vægge vare bedækkede med Klædningsstykker, Husgeraad og Vaaben, der vare ophængte med en vis Ordenssands. Efterat vi til vor venlige Værts og Værtinders største Glæde havde taget for os af de anrettede Spisevarer, stukket det Tilovers blevne i Lommerne og tilfredsstillet vor Nysgjerrighed paa de omkringliggende og hængende Gjenstande, ønskede vi Indianerne „God Nat" og fortsatte vor Opdagelsesreise omkring paa Bygningernes Tage. Vi aflagde endnu Besøg i mange Boliger, dog fandt vi overalt kun den samme Indretning, den samme Gjæstfrihed og Forekommenhed, og først seent ud paa Aftenen vendte vi tilbage til vore Telte paa den grønne Eng.

Tidlig den næste Morgen vandrede vi atter til Staden, for fremfor Alt at tage Kirkens indre Indretning i Øjesyn, da den forekommende Gobernador havde givet os Tilladelse dertil og derhos leveret os Nøglerne til den uformelige Kirkedør, ja endog med den største Beredvillighed tilbudt sig selv som Foreviser.

Kirken adskilte sig i sit Ydre aldeles ikke fra de mindre mexikanske Stæders Gudehuse. Raa Mure omgave en simpel Hal, hvis Hovedgavl stødte ud til den fri Plads og blev støttet af to firkantede, ligeledes af Leerjord opførte Piller, der ragede noget op over Hovedbygningen. Imellem de to Piller fandtes Indgangen og ovenover denne var der et Galleri, der ved en Dør stod i Forbindelse med Choret. Paa Taget hævede sig et lille Skur, hvori den lille Klokke hang, og hvis øverste Spids bar Korsets Tegn. Sidebygningerne, der vare opførte i samme Stil, samt den indfredede Forgaard fuldstændiggjorde

---

Hjælp og sammenlignet med hinanden alle mig bekjendte Beskrivelser af Pueblo-Ruiner og af endnu beboede Pueblos. Den dybe Fred, hvori Pueblo-Indianerne nu leve med deres Naboer, gjør en saadan Forsigtighedsregel overflødig. Vi tilskrive idetmindste denne Omstændighed, at det stod os frit for, midt om Natten at stige op til og træde uhindret ind i enhver Bolig.

Pueblo-Kirkens Hal, hvis Bygning og Indretning uden Tvivl var bleven ledet af katholske Missionairer.

Det Indre af Kirken svarede aldeles til dens Ydre. Et Slags Alter og glatte Leervægge, paa hvilke der hængte nogle gamle spanske Malerier, dannede den hele Decoration, dog fandtes der ogsaa nogle raa indianske Malerier. Blandt disse var især fremtrædende Afbildningen af en Mand tilhest, der red hen over en Hob Mennesker, altsaa en Conquistador (Henthdning til den første spanske Overvinding). En Sammenblanding af den katholske Religion og Azteker-Religionen traadte overhoved tydelig frem, og flere Steder traf man der den hellige Jomfru i Ramme med en Indianerfigur, som det uvidende Folk i dette Norden, hvorhen den mexikanske Magt aldrig var trængt frem, kalder Montezuma. Under Korsets Billede saae man endnu de Huller, hvor den hellige Ild engang brændte. I de rigt befolkede Indianerstæder ved Rio Grande og vest for Rocky Mountains er den evige Ild allerede for længe siden udslukt, dog synes det at fremgaae af Traditioner, at de hellige Flammer sidst ere blevne nærede ved Pecosflodens Kilder, der, hvor endnu de gamle Ruiner af Pecos fængsler Vandrerens Opmærksomhed. Ifølge de samme Traditioner skal Montezuma have plantet et ungt Træ netop her paa dette Sted og derhos have sagt, at saalænge dette Træ stod, skulde Aztekernes Efterkommere, de nuværende Pueblo-Indianere, danne en mægtig, uafhængig Nation, men saasnart Træet forsvandt, skulde hvide Mennesker komme fra Solopgang og oversvømme Landet. Pueblo-Beboerne skulde da leve i Fred med denne Nation og taalmodig oppebie Tiden, da Montezuma skulde vende tilbage og atter forene dem til en stor og mægtig Stamme. Saaledes løde de dunkle, forvirrede Sagn, hvormed Indianerne underholdt os, da vi gjorde endnu en Spadseretour omkring i Staden. Desværre havde vi ikke megen Tid, kun flygtig kigede vi endnu hist og her gjennem Lyshullerne i nederste Stokværk og iagttoge de derinde arbejdende Kvinder, der til Takten af Trommer og Sang reve Majs til fint Meel mellem to Stene, eller rensede Bælgfrugter. Ogsaa stege vi af og til op paa de øverste Tage af Husene, for at udsøge os et Exemplar af de der opsamlede Gevirer. Derpaa ilede vi ned til vore i Beredskab staaende Dyr, toge Afsked med de venlige Indianere og travede muntert hen over den sandede Slette, paa hvilken Vogntoget allerede havde vundet et betydeligt Forspring. Det var endnu tidligt paa Dagen, dog mødte vi allerede arbejdsomme Folk, der gik bag tohjulede Karrer og med en lang Pidsk styrede de betænksomt fremadstridende Oxer eller dreve bepakkede Æsler foran sig.

Paa en lille Høj gjorde vi Holdt og skuede endnu engang tilbage til Santo Domingo, der ragede frem som graa Ruiner af de efteraarsfarvede Vin- og Frugthaver.

I nogen Afstand fra Rio Grande førte den gamle Landevej ned til denne Flod. Vi befandt os da efter et Ridt af 6 Mil ligeoverfor den paa den højre Bred beliggende Pueblo San Felipe, der paa en lille, af skalbede Klipper indesluttet Slette frembød et intet mindre end venligt Skue. Strax derpaa overskrede vi Rio Tuerto nær ved dens Munding, droge igjennem den mexikanske Stad Algodones, og derpaa gik det videre langs Foden af Sandia-Bjergene (13), mellem hvis fortløbende Kjæde og Rio Grande vi omtrent havde at holde Midten. Vejen førte os snart over store Strækninger sandede, ufrugtbare Jorder, alene beboede af Prairiehunde og mange Slags Firbeen, snart forbi udstrakte Enge eller Majs- og Bønnemarker. Nærheden af Nybygder og cultiverede Landskaber var allerede længe før kjendelig paa de Canaler og Grøfter, der i alle Retninger gjennemskare Lavningerne, og som vare bestemte til at lede Rio Grandes Vand til Planterne og Sæden; thi uden denne Fremgangsmaade vilde det vanskelig lykkes at frembringe om endog kun en tarvelig Høst under Ny-Mexikos tørre Himmel. En stor Mængde Sump- og Vandfugle levede omkring i Markernes Vandledninger, og det lykkedes ofte at liste sig ind paa dem i Skjul af Majsmarkerne og anrette stor Ødelæggelse blandt dem med faa Skud. Rejsen lignede paa denne Strækning en Lysttour, saa meget mere som blomstrende Rancho'er og Nybygder, der vidnede om Ejernes Velstand og Lykke, af og til smilede os imøde. Kun en lille Dagsrejse kunde vi endnu have til Albuquerque, da vi besluttede at holde Rast i Nærheden af Bernalillo, ligeledes en Indianerby.

Dæmringen hvilede endnu over Rio Grandes Dal; kun de højeste Toppe af Sandia-Bjergene begyndte at gløde i Morgenrøden, da vort utaalmodige Selskab allerede sad i Sadlen og drev de dovne Dyr fremad. Omgivelsen havde pludselig tabt al Interesse, og alle Øjne spejdede i det Fjerne efter Albuquerques Kirketaarn.

Enhver, som vi mødte eller droge forbi, ligegyldigt om Mexikaner eller Indianer, blev adspurgt om, hvor langt vi havde til dette Sted. Det sædvanlige Svar var imidlertid: »Quien sabe!« og dermed maatte vi lade os stille tilfreds.

Saaledes vare vi da komne saa langt, at vi befandt os ligeoverfor den sydlige Spids af Sandia-Bjergene, hvor en bred Landevej, der kom fra Østen, krydsede vor Vej og førte ned til en temmelig stor Nybygd ved Rio Grande. Nogle der arbejdende Mexikanerinder bleve atter spurgte om Albuquerque og gave sig til at lee, idet de pegede ned

mod Floden, hvor en lang Række lave Huse og to smaa Taarne angave Tilstedeværelsen af en Stad.

Vi drejede følgelig rask ind paa Tværvejen, Rytterne gave Dyrene Sporerne, Vognene fulgte efter i Trav, og snart fandt vi os omgivne af Indhegninger og lange Bygninger, fra hvis Vinduer og Døre Mænd i de Forenede Staters Dragon-Uniform saae ud paa os. Vi ledede vore Dyr forbi Bygningerne til en grøn Plads foran Staden, hvor nogle hvide Telte skinnede os imøde, og snart lød fra alle Sider et hjerteligt Velkommen. Da blev der en Haandsrækning, en Spørgen og Fortællen, som om de gamle Kamerater ikke havde været tre Dage, men tre Aar skilte fra hverandre. Som ved et Trylleslag kom Flasker og Kruse med Vin fra El Paso frem, og Glæden over Gjensynet blev forherliget ved et festligt Maaltid under aaben Himmel. Efterat den første Glædesrus var overstaaet, ilede vi, de sidst Ankomne, til Staden, for at modtage de Breve, som vare komne fra Washington over Santa Fé og nu maatte ligge til os paa Posthuset, og henimod Aften saae man i Teltene enkelte Skikkelser, der, omgivne af Breve, for tredie eller fjerde Gang gjennemlæste Efterretningerne fra det fjerne Hjem.

Efter nogle Dages Forløb læste vi i Amigo del Pais, Albuquerques Ugeblad, følgende Indrykkelse, der hidrørte fra nogle ansete Borgere i Staden og indeholdt en kort men temmelig rigtig Beskrivelse af den Vej, vi havde tilbagelagt:

„Angaaende den projecterede Jernbane fra Albuquerque til det stille Ocean.

„Vi have haft den Glæde at hilse paa Jernbane-Expeditionen under Commando af Lieutenant Whipple, der den 3die October 1853 indtraf her i god Behold. Selskabet bestaaer af følgende Medlemmer: Lieutenant Ives, ansat i det topografiske Departement, Lieutenant Whipple's Næstcommanderende; Doctor John M. Biegelow, Læge og Botaniker; Jules Marcou, Geolog og Mineralog; C. B. B. Kennerly, Doctor og Naturaliesamler; Albert Campbell, Ingenieur og Landmaaler; H. B. Möllhausen, Naturaliesamler og topografisk Tegner; Hugh Campbell, Astronom; Lieut. Johns af 7de Infanteriregiment, Commandeur for Escorten; D. S. Stanley, Kvarteermester og Commissair.

„Vi have af Lieutenant Whipple erholdt de meest tilfredsstillende Efterretninger om den af Expeditionen undersøgte Vej. Fra Memphis ved Mississippi til Fort Napoleon ved Arkansas's Munding, samt op ad denne Flod til Fort Smith rejste Expeditionen med størst mulige Il, og de egentlige Arbeider bleve først begyndte fra sidstnævnte Sted.

Fra Fort Smith drog Expeditionen gjennem Choctaw-Indianernes Landstrækninger, fulgte Canadians Dal indtil dens store Bøjning, skjød Gjenvej tvers over denne, berørte derved Bifloderne til Whasita-Floden og naaede efter nogle Dage atter Canadian, hvis Dal den derpaa fulgte 150 Mil længere frem. Derpaa forlod den aldeles denne Flod, drog op paa Højderne, besteg Llano Estacado, tilbagelagde en kort Strækning over denne og rejste videre paa Vandskjellet mellem Canadian og Pecos. Efterat have overskredet Pecos kom den til Anton Chico, hvor den deelte sig. Mr. Albert Campbell drog med Hovedtrainet via Laguna sønden om Sandia-Bjergene, medens Lieutenant Whipple gik norden om Bjergene, berørte Galisteo og naaede Rio Grande ved Santo Domingo. Paa den østlige Deel af Vejen er der mægtige Skove, hvis Træ egner sig udmærket til Jernbaneanlæg og er forhaanden i saadan Overflod, at hele Banens Længde derfra vilde kunne forsynes med det nødvendige Behov. Dog findes der ogsaa meget godt Bygningstømmer paa Bjergene ved Anton Chico, ligesom ogsaa uudtømmelige Kullejer i Staten Arkansas og til begge Sider af Rio Grande sikkre Brændmateriale for Evigheder. Uovervindelige Terrainhindringer ere paa den hele Route hertil ikke forefundne; kun sjelden har Expeditionen om Natten maattet undvære Vand. At bygge en Bro over Rio Grande del Norte vil vel overalt være muligt uden store Vanskeligheder, dog ere som de meest passende Steder San Felipe, 30 Mil ovenfor Albuquerque, og Isleta, 16 Mil syd for dette Punkt, blevne betegnede."

Hidtil kunde vi altsaa glæde os over et gunstigt Resultat mellem 35 og 36 Grad nordlig Brede, men der blev endnu tilbage for Expeditionen at recognoscere de aldeles ubekjendte Regioner vest for Zuni til Sydhavets Kyst. Som vi erfarede, skulde vi snart begynde den værreste Deel af vort Arbejde; tillige skulde til Beskyttelse mod fjendtlige Indianerstammer endnu en anden Militairbedækning paa 25 Mand af de Forenede Staters Infanteri under Lieutenant Fittball støde til os fra Fort Defiance. Vinteren stod for Døren og det var forudseeligt, at den vilde bibrage meget til at forøge de Hindringer og Besværligheder, som vi skulde have at kæmpe med. Vi nøde nogle Dages velgjørende Ro og ønskede os gjensidig Lykke til en snarlig Ankomst til Missionen Pueblo de los Angelos ved det stille Hav.

XVIII.

Opholdet i Albuquerque. — Instruction fra Krigsdepartementet i Washington. — Livet i Albuquerque. — Apache- og Navahoe-Indianere. — Rio Grande del Norte og dens Dal. — Fandango i Albuquerque.

Saa befandt da hele vor Expedition sig endelig i Albuquerque ved Rio Grande. Under Rejsen havde vi saa længe glædet os til Opholdet i denne vestlige Stad og talt saa meget om vor Ankomst til den, at vi, efter virkelig at være komne der, ikke kunde tænke paa Andet end paa smaa Fornøjelser, Forfriskninger og Tilfredsstillelsen af vor Nysgjerrighed. Ogsaa Beboerne i Albuquerque syntes vort Besøg, men endnu mere Anledningen, der havde ført os til dem, at være dyrst behagelig. De kom os i Alt venlig imøde, og var end Manges Forekommenhed ikke just af reen filanthropisk Art, saa bekymrede dette os kun lidet, naar vi blot kunde nyde Øjeblikket og efter nogle Ugers Forløb bringe nogle behagelige Erindringer med os fra dette Sted.

Vort første Besøg gjaldt Officererne af de der stationerede Forenede-Staters-Dragoner, der modtoge os med elskværdig, ægte amerikansk Gjæstfrihed og forskaffede os mange glade og fornøjelige Timer i deres Barakker. I det fjerne Vesten blive Bekjendtskaber snart stiftede. Der gives da en Spørgen, Fortællen og Forklaren, saa at man ikke kan faae Ende paa det, og Tiden gaaer, uden at man mærker det. Saaledes erholdt vi da ogsaa gjennem vort hurtige Bekjendtskab med Officererne allerede den første Dag et temmelig nøje Kjendskab til Staden, dens Fortrin og Mangler, dens Beboere og Beboerinder, saa at vi allerede, før vi havde sat vor Fod i Byen, kjendte hver Gade, enhver af de forøvrigt kun faa Honoratiores og fremfor Alt Navnet paa enhver smuk Señorita. Ligeledes fik vi snart at vide, hvor den bedste Vin var at faae, og hvorhen vi om Aftenen skulde begive os, naar vi havde Lyst til at prøve og bevare vore Lemmers Smidighed i den vilde Fandango. Saaledes gik de første Dage med lystige Adspredelser, uden at vi tænkte enten paa den tilbagelagte eller tilbagelæggende Rejse. Dog dette maatte ogsaa have en Ende, hvis vi skulde efterkomme den Instruction, som Lieutenant Whipple havde erholdt af Departementet i Washington. Denne Instruction lød saaledes:

Krigsdepartementet i Washington, 14de Maj 1853.

I den 10de og 12te Afdeling af den Militaire Appropriations-Act, som blev fuldbyrdet den 3die Marts 1853 og som foreskriver, at der skal foretages de nødvendige Recognosceringer og Opmaalinger for

at bestemme den fordeelagtigste og meest passende Retning af en Jernbanelinie fra Mississippi til det Stille Hav, har Krigsdepartementet befalet, at Opmaalinger og Undersøgelser skulle foretages, for at bevise Muligheden af denne Plans Udførlighed paa de Landstrækninger, der ligge i Nærheden af den 35te Grad nordlig Brede.

I Henhold hertil ere følgende Instructioner blevne meddeelte Cheferne for de forskjellige Grene af Statstjenesten:

1) Premierlieutenant A. W. Whipple ansættes som Commandeur for dette Recognoscerings- og Opmaalingscorps. Brevet-Seconde-Lieutenant J. C. Ives af Ingenieurcorpset, saavelsom de af Krigssecretairen som nødvendige befundne civile Embedsmænd, medgives til Lieutenant Whipple's Assistance.

2) General-Adjutanten vil have at sørge for det nødvendige Bedækningsmandskab; Transportmidler for Bagage og øvrige Udrustning ville blive besørgede af General-Kvarteermesteren. Secondlieutenant D. S. Stanley af 2den Dragonregiment vil være at ansætte som Kvarteermester og Commissair ved denne Expedition.

3) De som Kvarteermestere og Commissairer commanderede Officerer paa de forskjellige Militairposter, der ligge paa den foreskrevne Reiseroute, ville saavidt muligt have at efterkomme de Rekvisitioner, som Expeditionen paa reglementsmæssig Maade maatte gjøre hos dem, og vil Betalingen herfor blive indeholdt af den for Expeditionen bestemte Sum.

4) Medicamenter ville være at rekvirere hos General-Lægen.

5) Baaben og Ammunition ville være at levere af Ordonnants-Departementet.

6) Naar dette Selskab er organiseret, vil det have at anskaffe de nødvendige Instrumenter og øvrige nødvendige Udrustning. Derpaa vil det med største Il rykke i Marken og begynde de nævnte Opmaalinger og Undersøgelser. Hovedexpeditionen vil forsamle sig paa et passende Punkt ved Mississippi og drage derfra ad den gunstigste Vei i vestlig Retning til Rio Grande. Af foreløbige Recognosceringer saavelsom af Efterretninger, hentede fra andre Kilder, vil det være afhængigt, fra hvilket Punkt ved Mississippi den projecterede Jernbane skal tage sin Begynbelse og om maaskee paa fordeelagtigst Maade en eller anden af andre Stater eller Compagnier projecteret Jernbanelinie vest for denne Flod kan benyttes.

Recognosceringerne skulle gaae i Retning med den øvre Canadian, overskride Rio Pecos, omgaae Bjergene øst for Rio del Norte og paa et passende Sted i Nærheden af Albuquerque dreje ind i denne Flods Dal.

Ved udstrakte Recognosceringer maa derfra mod Vest bestemmes det bedst egnede Pas for en Jernbane gjennem Sierra Madre og Bjergene vest for Zuñi'ernes og Moqui'ernes Landstrækninger til Colorado. Ved disse Recognosceringer kan Fort Defiance gjøres til Forraadsdepot, og for den øvrige Strækning af Rejsen kunne Transportmidler og Proviant ogsaa rekvireres derfra. Det maa ansees for tilraadeligt, fra Walkers Pas at følge den ligeste og bekvemmeste Retning til det stille Ocean, hvilken sandsynligvis vil føre til San Pedro, Havnen for Los Angelos eller til San Diego.

Lieutenant Whipple vil strax have at afsende en Officeer med en lille Afdeling, der uden Tøven maa begive sig til Albuquerque i Ny-Mexiko, for at gjøre dette Sted til et Hovedpunkt for Expeditionens astronomiske Iagttagelser og fremskynde Forberedelserne for de nødvendige Recognosceringer i Bjergegnene i Ny-Mexiko før Vinterens Indtrædelse. Paa saadanne Strækninger af Routen, hvor ingen sjenslynlige Hindringer træde ivejen for et Jernbaneanlæg, vil en overfladisk Recognoscering være tilstrækkelig. Dog maa dette Arbejde ikke betragtes som uvigtigt, men mangfoldige geografiske Punkter bestemmes astronomisk. En større Nøjagtighed er nødvendig i Bjergpassene, for at bestemme de Højder og Kløfter, som med Fordeel kunne benyttes, og gjøre Overslag over Bygningen.

Paa saadanne Videnskabsgrene, som meer eller mindre maatte være medvirkende til Løsningen af Spørgsmaalet om den projecterede Jernbanes Anlæggelse, maa der anvendes den største Samvittighedsfuldhed; iblandt disse paa den geologiske Undersøgelse af Klipperne og Jordbunden, samt paa den Maade, hvorpaa der i de tørre Ørkener bedst kan skaffes Vand, om ved Cisterner eller artesiske Brønde; fremdeles paa Landets Producter, Dyr, Mineralier og Vegetabilier, paa Befolkningen og dens Hjælpekilder, paa Skovene og andre til Bygningen af en Jernbane nødvendige Materialier. Indianerstammernes Fordeling, Characteer, Brug, Traditioner og Sprog maae studeres, meteorologiske og magnetiske Iagttagelser anstilles, Atmosfærens hygrometriske og elektriske Beskaffenhed iagttages, ligesom alle passende Forholdsregler maae træffes for i det hele at komme til Kundskab om det Lands Characteer, som Expeditionen drager igjennem.

Paa eller før den første Mandag i Februar vil Lieutenant Whipple have at aflægge Rapport over Resultatet af sine Undersøgelser. Efterat Arbejdet i Marken er tilende, vil Selskabet være at opløse i Californien. De da ikke mere nødvendige Soldater kunne overgives til Departementets commanderende Officeer. Lieutenant Whipple i Forening med de Officerer og Assistenter, som dertil maatte være ham

uundværlige, vil have at udarbejde en udførlig Beretning om Expeditionens Arbejder for Congressen.

En Sum af 40,000 Dollars er bestemt til Udgifterne ved den Lieutenant Whipple anbetroede Expedition.

Jefferson Davis,
Krigssecretair.

Til Lieutenant A. W. Whipple.
ved det topografiske Corps i Washington.

Med vor Expeditions Ankomst til Albuquerque var den lettere Halvdeel af dens Opgave bleven løst, uden at vi i noget Væsentligt vare afvegne fra ovenomtalte Instruction; kun var Lieutenant Ives, der ifølge Krigssecretairens Bestemmelse havde tiltraadt Rejsen fra Kysten af Texas, endnu ikke ankommen. Det faldt altsaa vort Commando tilbeel at anstille de astronomiske Jagttagelser, ligesom at træffe de nødvendige Forberedelser til Rejsens Fortsættelse. Da vi saaledes havde Udsigt til et længere Ophold i Albuquerque, en Omstændighed, der især kom vore udmagrede og stive Ride- og Trækdyr tilgode, saa blev Lejren opslaaet med mere Omhu end sædvanligt, og Enhver søgte at indrette sit Telt saa bekvemt og hyggeligt, som Omstændighederne tillode. Jordbunden, der kun laa 2 til 3 Fod over Rio Grandes Vandspejl, var bestandig vaad og kold, saa at vi næppe vare istand til at holde Fugtigheden fra vore Tæpper og øvrige Gjenstande og maatte gribe til de forskjelligste Midler for under Søvnen at komme saa lidet som muligt i umiddelbar Berørelse med Jorden.

Faa Dage vare tilstrækkelige til at indføre et regelmæssigt Liv i hele Selskabet. Ethvert enkelt Medlem beskjæftigede sig med sine Arbejder, og det med en Iver, som om vi havde siddet midt i Bureauerne i Washington. Kort og Profiler af de af os recognoscerede Landstrækninger bleve udarbejdede og tegnede, de astronomiske og meteorologiske Jagttagelser tabellarist indførte i ny Bøger; Botanikeren fandt rigelig Beskjæftigelse i sit Herbarium og Mr. Marcou i sine mineralogiske og geologiske Samlinger. Til Ordningen af vore Arbejder kom endnu den Opgave at pakke Alt godt og sikkert ind, saa at det kunde sendes fra Albuquerque med en Handelscaravane tilbage til de Forenede Stater. Deels skete dette for at befrie os for enhver unødvendig Byrde, men fornemmelig for at bringe de værdifulde, ja uerstattelige Arbejder og Samlinger paa den hurtigste Maade i Sikkerhed; thi vi vare ikke istand til at forudsee, med hvilke Farer vi endnu vilde faae at kæmpe, og om det overhoved vilde lykkes os at bringe mere end det nøgne Liv til Sydhavets Kyster. Saaledes beskjæftigede

ogsaa jeg mig fornemmelig med at indpakke min især paa Reptilier rige Samling og anvendte den øvrige Tid til at tage Duplicater af mine Skitser. Doctor Abadie, Garnisonslæge ved den i Albuquerque stationerede Besætning, havde været saa venlig at indrømme mig en Stue i sin mexikanske Bolig, hvor jeg uforstyrret kunde sidde den hele Dag ved mine Tegninger. Mit Arbejde blev dog undertiden afbrudt paa en behagelig Maade ved Besøg af Mrs. Abadie, Doctorens Frue, en særdeles elskværdig Amerikanerinde, med hendes tre rødmussede Drenge, idet jeg maatte give hende Forklaring over mine Tegninger eller tegne et lille Billede til den ene eller den anden af hendes overgivne Drenge. Men dette bidrog kun til at gjøre mig Opholdet saa meget desto behageligere under Mr. Abadies gjæstfri Tag, og aldrig følte jeg bette mere, end naar jeg om Aftenen forlod den elskværdige Familie og vendte tilbage til det halvvilde Liv omkring Ilden i Lejren. Ingenieurerne havde ligeledes lejet sig smaa Arbejdsværelser inde i Byen, hvor de tilbragte Dagen.

Vor Lejr laa kun nogle faa Hundrede Skridt fra selve Staden, saa at det ikke generede os meget, at vi til de forskjellige Spisetider maatte forføje os til vore Telte og efter et kort Ophold atter begive os tilbage til Staden. Ganske tom stod vor Lejr imidlertid ikke om Dagen, thi Lieutenant Whipple var sædvanligvis at træffe der med sin Secretair og var beskjæftiget med at ordne sine Regninger, Correspondencer og Rekvisitioner. Ogsaa opholdt Mr. Stanley sig den største Deel af Dagen i Lejren og lod sine Folk tæmme og indlemme i Hjorden de af ham kjøbte ny Muldyr; thi den foreståaende Reise skulde tiltrædes med betydelig forøgede Kræfter. Smede og Hjulmagere havde travlt med at beslaae Dyrene og reparere Vognene, og en Deel af Soldaterne havde stadig Vagt ved Lejren.

Aftenen tilbragte de fleste af Selskabets Medlemmer deels i Stadens Gjæstgivergaard, deels i Officerernes gjæstfri-Boliger, eller strømmede, naar Kirkeklokken kaldte til Fandange, hen til den rummelige Sal, hvor dandselystne Mexikanerinder ventede paa dem. Saaledes var enhver Time af Dagen helliget Arbejde, medens de ledige Aftentimer offredes til Forlystelser og Udspredelser. Dagene bleve til Uger, og Enhver begyndte at følte sig hjemme i dette Liv; men der var dog næppe Nogen i Expeditionen, som ikke ønskede, at Opholdet snart maatte faae Ende.

Kun faa Steder i Ny-Mexico udmærke sig ved en smuk Beliggenhed. I brede Dale, der i det Fjerne begrændses af nøgne Klipper, hæve sig Nybygdernes eenetages Huse og skjules tildeels af

Frugttræer, hvilke foruden nogle Alamos *) ere de eneste Træer i disse Egne. En saadan Beliggenhed har ogsaa Albuquerque, der i en Afstand af omtrent 500 Skridt fra Rio Grande kun frembyder et uvenligt og ruinagtigt Skue. Kun Kirken med sine to smaa Taarne rager noget ivejret og er det Eneste, hvoraf man i Afstand kan slutte sig til, at man nærmer sig en betydelig Nybygd. Huse, Kirker saavelsom Garnisonens Barakker og Stalde ere paa mexikansk Maade opførte af ubrændte Mursteen (adobes). Det Materiale, hvoraf disse Steen ere forfærdigede, er Dalens Jord, der, for at erholde større Fasthed, blandes med Halm og smaa Steen. Væggene og Murene ere 2 til 3 Fod tykke og foruden Døren kun sparsomt forsynede med Lysaabninger. Boligerne ere alle ved Jorden eller hævede noget ved et Leerlag. Den indre Indretning er simpel, dog savner den ikke en vis Slags Bekvemmelighed, og man finder især i de mere Velhavendes Boliger Værelser, som ved deres Reenlighed og de hvidkalkede Vægge gjøre et behageligt Indtryk. Trægulve kjender man ikke til der. Hos Rige som Fattige findes kun det samme faststampede Leergulv, der hos den mere velhavende Klasse hist og her er belagt med Straamatter og Tæpper.

Ved den amerikanske Militairbesætning har Albuquerque i den senere Tid faaet nogen Betydning og er ogsaa derved tiltagen betydelig i Størrelse, dog staaer den langt tilbage for Santa Fé og El Paso hvilke Stæder allerede i længere Tid have været de vestlige Egnes Hoved-Handelspladse, medens den førstnævnte kun kan ansees som en Datterstad af Santa Fé.

Indbyggernes Antal i Albuquerque kan beløbe sig til 6—800. De fleste af dem drive Handel og Kvægavl, dog bestaaer en stor Deel af Befolkningen af temmelig forbærvede Individer. Spillere, som ere berebte til at franarre Soldaterne den nylig modtagne Sold, Røvere, der stadig vente paa Lejlighed til at løbe bort med Indbyggernes Heste og Muldyr, og som for at sikkre Tyveriet ikke afskye Mord, drive i Mængde omkring og ere den frebelige Deel af Befolkningen til stor Plage. For de omkringstreifende Apache- og Navahoe-Indianeres Overfald er selve Staden ikke mere udsat i saa høj Grad, efterat Militairbesætningen er kommen der, dog trække de vilde Horder omkring i Nabolaget paa Rov efter Kvæg og Fanger. Det er ikke sjelden Tilfældet, at en Bande af disse Vilde paa saadanne Røvertog bliver ført af en Mexikaner, der faaer sin Andeel af Byttet og søger at berige sig paa denne skjændige Maade.

*) Spansk Benævnelse for Cottonwood-Træ (Populus angulata).

Apache-Indianernes Nation kan betegnes som en af de ſtørſte og meeſt forgrenede i Ny-Mexiko. Den omfatter talrige Stammer, af hvilke mange endnu næppe ere bekjendte af Navn. Ifølge de der boende Nybyggeres Udſagn ſaavelſom efter Beretninger af Reiſende naaer Apache-Indianernes Land fra den 103 til 114 Grad veſtlig Længde (Greenwich) og fra Utah-Strækningens Grændſe, den 38te Grad, heelt ned til den 30te Grad nordlig Brede. De ſtreiſe imidlertid langt ud over disſe Grændſer; derimod kan det ikke antages, at de have Boliger udenfor ſamme. Deres Røverier forøve de fornemmelig i Staterne Sonora og Chihuahua. Der kan ganſke viſt paa dette udſtrakte Terrain leve Indianerſtammer, der ikke ere beſlægtede med Apache'rne, dog vilde man kun ved en Sammenligning af Sprogene kunne forſkaffe ſig Viſhed herom.

Navajoe- eller Navahoe-Indianernes Stamme, der ubetinget er den ſtærkeſte veſt for Klippebjergene paa den nylig beſtrevne Strækning, hører ligeledes til Apache'rnes Familie, og det er mere end ſandſynligt, at der ved nøjere Underſøgelſer endnu længere nordpaa kan findes Indianerſtammer, der ere beſlægtede med denne Nation *).

Et viſt Anſtrøg af Ridderlighed, ſom characteriſerer Stammerne øſt for Rocky Mountains, ſavner man næſten aldeles hos de Indfødte veſt for ſamme; ſelv de Sidſtes Ydre er langt mindre tiltalende, og kun ſjelden finder man ſmukke velſkabte Skikkelſer blandt dem. Deres Næring beſtaaer næſten udelukkende af Heſte- og Muldyrkjød, med hvilket de vide at forſyne ſig fra de mexikanſke Nybygder.

Navahoe'rne ere næſten de eneſte Indianere i Ny-Mexiko, der holde ſtore Faarehjorde og dermed føre et Nomadeliv. De forſtaae at ſpinde Ulden og deraf at væve brogede, meget tykke Tæpper, ſom i Godhed vanſkelig ville kunne overtræffes af den civiliſerede Verdens Tæppefabriker. Disſe ſpraglede Tæpper, i hvilke Navahoe'rne indhylle deres Lemmer, giver en Skare af disſe Vilde et ejendommeligt og intet mindre end hæsligt Udſeende. Iøvrigt adſkille de ſig kun libet i Paaklædning fra deres Broderſtammer, kun at de ſidſte ere endnu ſlettere eller aldeles ikke klædte. En Bomuldsſkjorte er f. Ex. hos disſe allerede en ſtor Luxusartikel. Paa Forfærdigelſen af deres Hjortelæders Fodbeklædning anvende Navahoe'rne megen Omhu og

*) Bartlett's Personal Narrative Vol. 1, p. 326: I en Afhandling, forelæſt i det Ethnologiſke Samfund, har min Ven, Profeſſor Wm. W. Turner viiſt, at der findes et nært Slægtſkab mellem Apache'rnes Sprog og Athapascan'ernes, en Stamme, der lever paa Grændſen af Polarhavet.

sætte fornemmelig Pris paa, at de stærke Saaler staae op foran Tænderne som en bred Snabel. Til den Møje, som de gjøre sig med dette Arbejde, blive de tildeels tvungne af de Cacteer og tornede Vækster, som i disse Regioner tæt bedække hele Landstrækninger, og i hvilke de næppe vilde kunne gaae et Skridt uden et saadant Fodværn. Paa Hovedet bære de en hjelmagtig Læderhætte, der sædvanligvis er prydet med en Busk Kalkunfjær og nogle Gribbe- eller Ørnefjær. Foruden Buer og Pile føre de ogsaa meget lange Landser. I Brugen af disse have de en forbavsende Færdighed, og bevæbnede med dem paa deres raske Heste ere de Modstandere, som man langt fra skal foragte.

Albeles det Modsatte af disse røverske Stammer, for hvilke Ny-Mexiko's Nybyggere altid maa være paa deres Post, ere Pueblo-Indianerne (Los Indios de los pueblos, By-Indianerne), hvis Stæder ligge adspredte ved Rio Grande og i dens Bifloders frugtbare Dale. Disse leve i venskabeligt Samkvem med alle Naboer, lægge sig med Flid efter Agerdyrkning og Kvægavl og ere at anse som den bedre Deel af Ny-Mexiko's Befolkning. Naar man iagttager disse Folks patriarchalske Sæder og Skikke og sammenligner deres terasseformige Stæder med Ruinerne af de antike Casas grandes ved Gila og i Chihuahua, saa ligger den Formodning ikke fjern, at disse Pueblo-Indianere maae staae i et meget nært Slægtskab til de gamle Azteker. Hvor vidt en saadan Formodning bør gives Rum og hvorvidt den nærmer sig Sandheden, vilde alene kunne bestemmes, naar man gjorde disse Indianerstammer til Gjenstand for de nøjagtigste Undersøgelser og fulgte de Spor fra Nord til Syd, som de gamle Azteker havde efterladt paa deres store Vandringer. Disse forskjellige Indianerstammer, der almindeligvis, dog urigtig, blive kaldte kobberfarvede, men hvis brune Hudfarve, forskjelligt fra de længere mod Nord levende Stammer, spiller mere over i det Gule, ere altsaa i Forening med Spaniernes Efterkommere, de nuværende Mexikanere, Beboerne af Ny-Mexiko.

Dalen om Rio Grande del Norte er fra sin Munding lige op til Taos med korte Mellemrum stærkt bebygget; man finder hos den største Deel af den derværende Befolkning det spanske Fysiognomi saa meget sammensmeltet med det indianske, at det selv ved den nøjagtigste Undersøgelse vilde falde meget svært at opdage reent andalusisk Blod. Man tør næsten paastaae, at den indianske Ladhed fra Slægt til Slægt har vundet mere og mere Herredømme over den spanske Energi, og kun tilladt Colonisation saavelsom Civilisation til en vis Grad. De nyere nærmere Forbindelser med Amerikanerne synes imidlertid ved Exemplet at anspore Befolkningen i Ny-Mexiko til større

Anſtrengelſer, og dog havde allerede, længe før de første Nybyggere landede i Ny-England og Colonier bleve grundlagte i Virginien, Chriſtendommen fundet Vej til Hjertet af det amerikanſke Continent og var ſelv for Indianerne i det nuværende Ny-Mexiko ikke mere fremmed. Stepperne, hvor den laadne Biſon græsſer, vare blevne beſøgte af Europæere; gjennem Paſſene i Rocky Mountains vare de fremmede Indvandrere trængte ind mod Øſt og Veſt; Gila og Colorado, der i den nyere Tid have opvakt Intereſſe ſom ubekjendte Floder, vare paa mangfoldige Steder og mangfoldige Gange blevne overſtrebne, og i det ſtille Ocean havde de kjække Spaniere allerede grundet deres Miſſioner og Colonier, varige Mindesmærker om deres fordums Storhed.

Overalt i diſſe Regioner ſyd for den 36te Grad nordlig Brede, hvorhen de Forenede Staters Opmærkſomhed fornemmelig er rettet og hvorhen mange vel udruſtede Expeditioner blive ſendte, ſtøde de Rejſende paa Spor af den tidligſte Coloniſation ved Europæere, der imidlertid kun kan have været af kort Varighed, derpaa lidt efter lidt er gleden over i Forglemmelſe, og hvis Gjenopdagelſe nu opvækker almindelig Intereſſe. Næſten uvilkaarlig anſtiller man ved Synet af den tilgrundegaaede Storhed Sammenligninger mellem Coloniſationen ved Spanierne paa den ene Side og ved Hollænderne og Englænderne paa den anden Side. Ved den Første gik Miſſionairer med Korſet foran, og efter dem fulgte deres Fædrelands Banner, omgivet af trodſige Krigere. De Indfødte bleve døbte, paa paſſende Steder bleve Miſſioner grundlagte og Befolkningen blev tvungne til at arbejde for ſine ny Herrer ſaavelſom for diſſes Kirke. Indtil dette Punkt lykkedes deres Foretagender; men Aarhundreder ſvandt, uden at noget Fremſkridt eller nogen Formerelſe i Menigheden var kjendelig; tvertimod føre mange Efterkommere af de første Chriſtne i de mere affondrede Landſtrækninger af Ny-Mexiko en elendig Tilværelſe ſom Spilleboldе for de tilgrændſende Stammer af Indfødte, hvis Ører ere forblevne døve for Chriſtendommens Lære.

Med Øxen og Ploven i Haanden og Bøſſen paa Nakken landede de hollandſke og engelſke Nybyggere paa Kyſten af det atlantiſke Ocean. Skovene bleve udtyndede, Jorden pløjet og Sæd ſaaet i den; den tuſindfoldige Høſt, hvormed den taknemmelige Jord lønnede Nybyggernes Flid, ſatte dem ſnart iſtand til i Nærheden af deres Bygder at opføre Kirker under løvfulde Træers Tag. Stadig ſtred Civiliſationen frem paa denne Maade ad den eengang banede Vej mod Veſten, foran Øxen og Bøſſen, i diſſes Følge Religion, Handel, Induſtri, Kunſt og Videnſkab.

Den uudtømmelige Rigdom i Naturen, der lettede og endnu letter Coloniſationen i den øſtlige Deel af det nordamerikanſke Continent, er unægtelig ikke i ſaa høj Grad tilſtede i Ny-Mexiko; man ſtøder der endog paa følelig Mangel; dog frembyde Rio Grandes og dens Bifloders frugtbare Dale ligeſom de paa Guld, Jern og Kul rige Bjerge Midler nok til ved deres Gaver ikke alene at opholde hele Folkeſlag, men ogſaa at berige dem og bringe dem paa Kulturens højeſte Trin. Rio Grande kan kun afvindes Fordeel ved at lade dens Vand vande og frugtbargjøre dens Dal; thi da dens Dybde aldeles ikke ſtaaer i noget Forhold til dens Brede, ſaa vil der vel næppe nogenſinde kunne tænkes paa at gjøre den ſejlbar. Dens Brede i Nærheden af Santo Domingo heelt op til Santa Fé, altſaa i dens øvre Løb, veksler mellem 400 og 800 Fod, hvorimod dens gjennemſnitlige Dybde næppe beløber ſig til 2 à 3 Fod, om der endog hiſt og her findes dybere Steder i den. At Rio Grande i Nærheden af den mexikanſke Havbugt kun tiltager lidet i Dybde, fremgaaer allerede deraf, at ikke en eneſte Bro fra dens Munding til dens Kilder forbinder begge dens Bredder. Næſten overalt kunne Vogne kjøre over dens flade Seng, kun maa man forſigtig vælge et ſikkert Sted, for at Hjulene ikke ſkulle ſkjære ned i det dybe Drivſand; thi at bringe en Vogn ud af dette, er et overordentlig ſvært Arbejde og kan i Almindelighed kun ſkee ved at tage de enkelte Dele op Stykke for Stykke. Vandet i Floden er mudret og ſandet, undtagen naar dens Overſvømmelſer, der opſtaae ved Sneens Smeltning paa Rocky Mountains, finde Sted.

Disſe Overſvømmelſer foregaae ſædvanligvis om Sommeren, dog ikke hvert Aar. Udeblive de, ſaa bliver Rio Grandes Seng næſten aldeles tør, idet det Vandforraad, ſom dens Kilder kunne levere, gjennem Grøfter og Kanaler (acequias) bliver anvendt til Markernes Vanding ſaavel af Nybyggerne ſom af Pueblo-Indianerne. De Fordele, ſom en kunſtig Vanding giver ligeoverfor en naturlig, men uregelmæſſig, gaae tabte, naar Flodens Stigning om Sommeren lader forgjæves vente paa ſig. Rigtignok er der i Februar og Marts tilſtrækkeligt Vand tilſtede, for at give Markerne den nødvendige Frugtbarhed til Saaetiden, dog tager dette Forraad meget ſnart af, naar Kilderne intet Tilløb faae fra Bjergenes Sneemaſſer. De kraftig fremſpirede Planter og Sædarter fortørre da, endnu før Vipperne og Kolberne ere udviklede, forbi den tørre Jord ingen Næring længer formaaer at give dem. Landmanden ſeer i disſe Tilfælde ſit Haab om en velſignet Høſt ſaa godt ſom tilintetgjort, og dertil ere Bekoſtningen og Arbejdet ſtegne for ham ved Rømningen af Kanalerne. En ſaadan aldeles mislykket Høſt hører imidlertid til Sjeldenhederne, og i gunſtige Aar

kunne Indtægterne af Markerne kaldes overordentlige. Der bliver paastaaet, at en ottende Deel af Rio Grande-Dalens Fladeindhold, der i sin Brede veksler mellem ¼ og 4 Mil, ikke kan dyrkes paa Grund af Vandmangel, men at der dog vilde udfordres mange Tusinder, ja Hundredtusinder af Nybyggere til fuldstændig at cultivere de ⅞ af denne Flods saa svagt befolkede Lavninger. Majs, Hvede og i de senere Aar ogsaa Byg bliver fornemmelig der dyrket; derimod ere Forsøgene paa at indføre Kartoflerne der mærkværdig nok hidtil mislykkede, hvorfor man ogsaa sjelden, og da kun i smaa Marker seer denne Frugt dyrket, hvis Hjem dog er det amerikanske Continent. Løg, Græskar og Meloner trives udmærket i Ny-Mexiko og opnaae en uhørt Størrelse. Herlig Træfrugt avles i Haverne, og især drives Vinavlen med stor Omhu. Allerede ved El Paso seer man store Vinbjerge, der strutte af bugnende Druer og som levere den bekjendte El Paso-Vin. Spanierne siges at have indført disse Druer. At disse lykkes saa fortræffelig, som man siger, staaer imidlertid i Strid med de senere Aars Erfaring, der har lært, at den forædlede amerikanske Vinranke trives bedre end den europæiske. Beboerne af Ny-Mexiko dyrke deres Vingaarde paa en meget simpel Maade. Rankerne blive nemlig ikke trukne op ad Stænger eller Hækker, men om Efteraaret skaarne af tæt ved Jorden, saa at Rødderne om Foraaret altid maae skyde ny Skud. De forsigtige Vindyrkere tildække deres Ranker om Vinteren med Halm, for at sikre dem mod den farlige Nattefrost. Ved Foraarets Begyndelse blive Vingaardene satte under Vand og holdte saalænge saaledes, indtil Jorden er fuldstændig opblødt, hvilket da i de fleste Tilfælde maa være tilstrækkeligt for hele Sommeren. I Juli begynde de første Druer at modnes, hvorimod de sidste først blive skaarne henimod Slutningen af October. I store Beholdere stampe Mænd med nøgne Fødder de indhøstede Druer, presse dem derefter i Sække af raa Oxehuder, og denne saa simple Behandling leverer den fortræffelige El Paso-Vin, der har nogen Lighed med Madeira.

Under Expeditionens Ophold i Albuquerque havde vi den bedste Tid og Lejlighed til at erfare dette og meget Andet om Provindsen Ny-Mexiko; thi Mexikanerne meddeelte os gjerne med deres sædvanlige Høflighed og ved enhver Lejlighed Belæring og Forklaring over Alt, hvad der angik deres Hjem.

De fleste Elementer af Befolkningen i Albuquerque vare Individer af fremmede Nationer, som paa deres Reise til Californien havde fundet dette Sted tilstrækkelig overensstemmende med deres Ønsker, eller ogsaa Saadanne, der af forbidragende Karavaner eller Expeditioner

vare blevne afskedigede som ubrugelige. Saaledes havde ogsaa Lieutenant Whipple strax efter vor Ankomst afskediget flere af vore Vognførere, der fandtes at være for ubuelige og gjenstridige for en Expedition som den foreståaende. To af dem etablerede sig allerede den næste Dag som Slagtere i Albuquerque, og da den ene af dem blev anfalden af Børnekopperne, en bestandig der grasserende Sygdom, fandt den anden for godt at bortfjerne sig om Natten med den Syges Penge og et af vore bedste Muldyr. Til min største Sorg var det mit Ridedyr, som havde behaget Tyven saa godt, hvilket forøvrigt ikke undrede mig; thi deels var det meget hurtigt, villigt og overordentlig roligt for Skud, og dertil havde jeg under Opholdet i Albuquerque fodret og plejet det omhyggelig, samt afrettet det til Jagt. Dette Dyr var altsaa forsvundet samtidig med Tyven. Alcalden i Albuquerque blev strax gjort bekjendt med Sagen, og endnu samme Dag blev der udsendt Folk i alle Retninger paa Forfølgning; ja der blev endog udlovet en stor Sum for Røverens Paagribelse; men Dyret, han red, var for godt, og Knægten for snu og dreven til at man kunde faae fat paa ham. Al Ulejlighed var forgjæves. Jeg maatte bekvemme mig til at afrette et nyt Muldyr til Jagtbrug, dog havde jeg senere ofte Lejlighed til at beklage mig over Tabet af mit tro Dyr.

Kjøbmændene i Albuquerque havde som Borgere i en vestlig Grændsestad alle mulige Gjenstande, som man bruger eller kan bruge i det daglige Liv, tilsalg i deres Butiker. Der var Klædningsstykker og Medikamenter, tørret Frugt og Jernvarer, Bagværk og Linned, Brændevin og Bønnebøger, Kaffe og røgede Skinker, Tæpper, Fodtøj og Hundrede andre forskjellige Gjenstande, der stode Enhver til Tjeneste for god klingende Mønt (Papirspenge bleve ikke modtagne). Her fandt vi altsaa en velkommen Lejlighed til at udfylde de Huller, der allerede vare opstaaede i vor Ekvipering. For fremfor alt at kunne møde paa Ballerne, af hvilke der blev givet saa mange i Albuquerque, paa en værdigere Maade end i Anton Chico, blev mangen Dollar af vort Selskab baaren hen i disse Butiker, og den tidobbelte Værdi med Glæde betalt for de erholdte Sager. Kaldte da om Aftenen Klokken i den gamle Kirke til Dands, saa vidste allerede Enhver, hvor han havde at begive sig hen, for i lystige Balse at dreje sig omkring med de smukke, pyntede Mexikanerinder. Men ogsaa her skilte Befolkningen sig i to særegne Klasser. Paa den ene Dandseplads fandtes de dannede Indbyggere i Albuquerque, til hvilke Garnisonens Officerer saavelsom vor Expeditions Medlemmer sluttede sig; paa den anden befandt sig derimod den vilde, raa Masse, der jublende, bandende, bandsende og skjældende drev sit vilde Væsen. Rigtignok stode begge

Slags Baller aabne for Enhver, dog vovede de Fornemmere sig lige saa lidt ind i den støjende Tummel, som de Ringere fandt Behag i disses mere satte Væsen. Den gamle Fitzwater, i hvis Person man formaaede at læse hele hans bevægede Livs Historie, var en af de ivrigste Balgjæster; rigtignok kunde han ikke dandse med sine stive Lemmer, men desto ivrigere opfordrede han Dandserne og Dandserinderne og meddeelte derhos mangt et Eventyr fra sine unge Dage med Lune. Selv Doctor Bigelow forglemte mangen Gang sit Herbarium paa nogle Timer, for at tage Deel i en Fandango. Efter at vi paa denne Maade havde tilbragt mange glade Aftener i Staden, blev det eenstemmig besluttet, at vi skulde give et glimrende Bal for Officererne, Borgerne og fornemmelig de smukke Borgerinder.

Vi lejede til denne Aften det rummeligste Locale, der var at faae i Staden, og lode derpaa udgaae Indbydelser til alle dem, som vi i Albuquerque havde lært at kjende som nogenlunde dannede Mennesker. Hvad der af Lækkerier og fine Drikkevarer ikke var at opdrive i Albuquerque, havde vi ladet komme fra Santa Fé, og der blev hverken sparet Møje eller Penge paa at foranstalte en Fest, som der endnu ikke var seet Magen til i Albuquerque. Der var endog Østers, som i hermetisk tillukkede Daaser havde tilbagelagt en Rejse af flere Tusinde Mil, Champagner manglede heller ikke, og Alt var tilstede i saa stor Overflod, at endog et langt større Selskab kunde have taget Deel i den overdaadige, men tillige noget vilde Fest. Blandt Officererne var især fremtrædende General Garland, der befandt sig paa en Inspectionsrejse omkring til de forskjellige Militairstationer, og som til samme Tid med en Escadron Dragoner, der ledsagede ham paa hans Rejse, ligeledes havde opslaaet sin Lejr ved Albuquerque. Ogsaa han beviste denne Aften, at en Rejse gjennem Stepperne ikke formaaer at udslukke medfødt Humor; thi munter og rask som den yngste Lieutenant blandede han sig mellem de Dandsende. Vore Damer vare Mexikanerinder, der næsten alle vare klædte i Hvidt, og ved deres simple men klædelige Smykker meddeelte de Ballet en formelig Glands. For ikke at blive forstyrrede i vor Fornøjelse af paatrængende Individer af Befolkningens raa Klasse, havde Lieutenant Johns ved Indgangen til Dandselocalet udstillet flere Skildvagter, der havde faaet den strengeste Ordre til ikke at indlade Andre end de Indbudte. Dagen var allerede brudt frem, da de Sidste forlode Salen og trætte begave sig til Lejren.

Dette var altsaa Afskedsfesten, som vi gave for vore derværende Venner og Bekjendte. Ofte underholdt vi os senere ved den flammende Lejrild i Francisco-Bjergenes Sneeregioner og i de eensomme tørre Ørkener vest for Colorado med Fortællinger fra den lystige Nat i Albuquerque, og der

var vel Ingen, som ikke med Glæde dvælede ved denne Erindring. Disse og andre Forlystelser virkede imidlertid ingenlunde hindrende paa Forberedelserne til Opbruddet, hvilke stadig bleve trufne i Expeditionens Lejr. Folkene maatte øve sig i Brugen af Skydevaaben; varme, stærke Klæder bleve anskaffede for Vintermaanederne, og stadig bleve nye Arbejdere og Vognførere hvervede blandt den derværende mexikanske Befolkning.

XIX.

Førerne. — Leroux. — De tre ældste Backwoodmen. — Træk af deres Liv. — Kit Carson. — Lieutenant Ives's Ankomst. — Opbrud fra Albuquerque. — Rejsen op med Rio Grande. — Indianerstaden Isleta og dens Beboere.

Gjennem Landstrækninger, der kun ere blevne betraadte af de Indfødtes og Trappernes haarde Sandaler eller lette Mokkasins, er en Fører for de Rejsende af ubetalelig Værdi, og derfor ogsaa ofte slet ikke til at opdrive; thi blandt de Hvide gives der kun meget faa, som kjende saa meget til disse Regioner, at de tør paatage sig en Førers Ansvar, og de Indfødte ere paa den anden Side for lidt bekjendte med de Hvides Sprog og Skikke. Paa Førerens Erfaring og Omsigt beroer ikke blot det heldige Resultat af en udsendt Expeditions Arbejder, men ogsaa ofte hele Selskabets Liv. Derfor søger Enhver, der staaer for Grændsen af aldeles ubekjendte Landstrækninger, at faae en Skovløber, Trapper eller erfaren Indianer i sin Tjeneste. Strax efter Expeditionens Ankomst til Rio Grande havde Lieutenant Whipple anstillet Efterspørgsler om brugbare Førere, men længe forgjæves. Mange af Befolkningen vidste vel at fortælle om de vilde Indianerhorder og om Guld og Ædelstene, der skjultes af Landet i Nærheden af Colorado, ja endog smaa Poser med smukke Granater, enkelte Rubiner og Smaragder fra Gruslandet bleve forevisте, men med de circulerende Stene fulgte fra Mund til Mund Fortællinger om ugjennemtrængelige Ødørkener og vilde Dyr, Fortællinger, som vare opspundne af de listige Navahoe-Indianere selv i den Hensigt, at afskrække de Hvide fra en Rejse derhen.

Ædelstenene vare blevne tiltuskede mod andre nyttigere Gjenstande. Den Eneste, hvis Beretninger syntes nogenlunde paalidelige, var en vis Aubrey, der havde været i Californien med Faarehjorde og derved

oftere var kommen i alvorlige Sammenstød med Kølle-Indianerne. Særdeles opmuntrende og lovende for vor Rejses Meed kunde alle disse Efterretninger ikke kaldes, dog fremkaldte de Gisninger og Forventninger hos os om ny og interessante Erfaringer, som vi skulde faae Lejlighed til at gjøre i de vestlige Egne.

Saaledes havde ogsaa det eventyrlige Rygte udbredt sig, at de Indfødte, af hvilke nogle skulde være i Besiddelse af Ildvaaben, i Mangel af Bly skøde med Guldkugler. Vi fik virkelig flere saadanne Kugler af Størrelser som Dyrehagl at see, dog viste deres hele Udseende, at de bestode af Guldstøv, saaledes som det meste Guld vindes i Californiens Guldvaskerier, blandet med Kviksølv og vare ved Tryk sammenpressede til Kugler. Denne Behandlingsmaade kunde imidlertid kun være anvendt af professionerede Guldgravere, og hvis de Exemplarer, vi saae, virkelig vare komne fra indianske Hænder, saa maatte de være røvede af disse fra Guldgraverne. Jo vidunderligere Rygterne løde, desto fastere troede vore Arbejdere og Muldrivere paa dem, og Mange spekulerede allerede i Tankerne paa at erobre en velfyldt indianst Kugletaske.

Til samme Tid, som vi ankom til Albuquerque, var en vis Leroux, en paa Stepperne og Bjergene graanet Canadier, vendt tilbage til sit nuværende Hjem, Staden Taos, der ligger nogle Dagsrejser nord for Santa Fé. Han havde ledsaget Capitain Gunnison, Commandeuren for den Expedition, der skulde følge den 38te Grads Parallel, nordlig Brede, over Rocky Mountains, og derefter besluttet at tilbringe Vinteren hjemme. Det store Ry, der gik af Leroux som Trapper og især som Fører, lod det synes dobbelt ønskeligt, netop at vinde ham for Expeditionen. Lieutenant Whipple sendte ham derfor et Brev, hvori han gjorde ham de bedste Tilbud, hvis han vilde ledsage os til Californien. Istedenfor Svar kom Hr. Leroux selv for at erfare det Nærmere og efter Omstændighederne maaskee afslutte Contracten strax. En Deel af de Landstrækninger, som vi skulde drage igjennem, maatte han ganske vist kjende, thi han havde to Aar tidligere ledsaget den af Capitain Sitgreaves commandere Expedition til Colorado og ned med denne Flod til Gila, dog da vi ikke formeget turde afvige fra den os foreskrevne Retning, den 35te Grad nordlig Brede, og det heller ikke kunde ligge i de Forenede Staters Regerings Plan at labe den samme Vej afsøge to Gange, saa var det til at antage, at Leroux vilde komme med os gjennem Egne, der vare ham selv ubekjendte. Ikke desto mindre trængte Lieutenant Whipple ind paa ham for at faae ham til at indlade sig paa Foretagendet, vel vidende, at han paa Grund af sin mangeaarige Erfaring ogsaa let vilde orientere

sig i ubekjendte Egne og navnlig ved Sammenkomster med de Indfødte være os til udmærket Nytte. Leroux tog endelig mod Tilbudet at ledsage Expeditionen til Californien for 2400 Dollars. Tilliden til den gamle Trappers nogle og trediveaarige Kjendskab til Udørkenerne var saa stor, at vi Alle glædede os i høj Grad ved Efterretningen om, at der var afsluttet fast Contract med ham.

De tre ældste nulevende Backwoodmen (bagskovbyndige Mænd) eller Førere ere efter Alder: Fitzpatrick, Kit Carson og Leroux. Alle Tre ere Oldinge eller idetmindste nær Oldingealderen, og Fitzpatrick havde allerede i mere end et halvt Aarhundrede gjennemvandret Nordamerikas Stepper og Ørkener. Man kan unægtelig ikke Andet end nære Beundring og Agtelse for disse Folk, naar man betænker, hvor ofte, siden deres første Bekjendtskab med de vilde Regioner og deres Beboere, der kun har været et lille Rum imellem deres Pandeskal og Rødhudernes Skalpeerkniv, hvor ofte Døden har truet dem i de skrækkeligste og forskjelligste Skikkelser, snart i Form af Sult og Tørst, samt farlige Saar og Sygdomme, og snart i Form af Ørkenens glubende Dyr. Hvor mange af deres Kamerater have disse Folk ikke seet falde eller gaae tilgrunde ved deres Side, og ikke desto mindre have de henlevet saa mange Aar under Forhold, som de mærkværdigt nok efterhaanden have faaet kjære, og som stadig have holdt dem unge og kraftige paa Legeme og Sjæl, tiltrods for deres høje Alder.

Kun et Tilfælde kan f. Ex. Fitzpatrick takke for, at han som ganske ung Mand ikke blev skudt paa Marterpælen, men endnu kan holde Skridt med den yngste og kraftigste Vandrer. For mange Aar siden, da de hvide Mænd, som havde seet Rocky Mountains, endnu vare til at tælle, og kun faa af Prairie-Indianerne kjendte Ildvaaben, jagede nemlig Fitzpatrick adskilt fra sine Kamerater alene paa et Sted i Klippebjergene. Ulykken vilde, at han i det Fjerne fik Øje paa en Krigsbande Indianere, der ogsaa havde opdaget ham i samme Øjeblik og strax lavede sig til at gjøre Jagt paa ham. At undløbe var umuligt, dog gjorde den unge Jæger Forsøg paa at flygte, for dog idetmindste at vinde saa megen Tid som muligt. Af Erfaring vidste han, at disse endnu ikke med Ildvaaben fortrolige Vilde oftere havde fanget hvide Jægere og affyret de fra dem tagne Geværer mod deres Bryst, for at lære Virkningen af det ny Slags Vaaben at kjende. Fitzpatrick erindrede sig dette og trak derfor Kuglen ud af sin Bøsse, hvorpaa han fortsatte sin Flugt. Indianerne fulgte hans Spor, indhentede ham i kort Tid, afvæbnede ham og bandt ham til et Træ. En Krieger, der kjendte Hemmeligheden ved Aftrækningen, greb Geværet, stillede

ſig nogle faa Skridt foran den Bundne, ſigtede paa dennes Bryſt og gav Ild. Da Indianerne derpaa gjennem Krudtdampen ſaae hen paa Fitzpatrick, ſtod han i god Behold paa ſit Sted, drog en Kugle, ſom han havde ſkjult i ſin Klædning, frem og kaſtede den hen til ſine Fjender. Dette gik over de overtroiſte Indianeres Forſtand. For deres Øjne havde Fitzpatrick grebet Kuglen i Luften, han var uſaaret og en ſtor Troldmand, og en ſtor Fare truede efter deres Mening Stammen, hvis de ikke ſnareſt muligt løslode ham. De overſkare hans Baand, kaſtede hans Bøſſe hen til ham og løbe deres Vej af alle Kræfter. Af det Slags Eventyr havde de gamle Jægere mangfoldige at fortælle; dog var der ikke noget Pralende ved deres Fremſtilling, tvertimod ſkildrede de de græsſeligſte Begivenheder med en vis Ligegyldighed.

Da jeg ſelv, ledet af en mærkværdig Skjæbne, havde ført en Trappers Liv, og jeg paa Grund af en længere Omgang med Veſtens Pelsjægere nærede en høj Grad af Intereſſe for disſe driſtige Eventyrere, var jeg ſtadig ude paa at erfare noget Nærmere om den Ene eller Andens Oplevelſer. Det lykkedes mig ofte at ſamle hele Levnetsbeſkrivelſer, af hvilke jeg her ſkal meddele den berømte Kit Carſons.

Carſon, der ſom en tro Ven og Fører ſtadig havde ledſaget Colonel Frèmont paa dennes møiſommelige og følgerige Underſøgelſer i det fjerne Veſten, er Søn af en Kentuckier, der ſom Jæger og i Krigene med Indianerne havde indlagt ſig et betydeligt Ry. Den unge Kit eller Chriſtoffer Carſon fandt allerede ſom Dreng paa 15 Aar Vej til Santa Fé og gjennem Ny-Mexiko til Sølv- og Kobberbjergværkerne i Chihuahua, idet han ſluttede ſig til Handelskaravaner og ſenere lod ſig hyre ſom Vognfører. I ſit 17de Aar foretog han ſin første Udflugt ſom Trapper, idet han i Selſkab med nogle andre Pelsjægere drog op ad Rio Colorado of the west. Det Held, hvormed hans første Foretagende af den Art kronedes trods de mangfoldige Farer, han maatte beſtaae, fordoblede hans Kjærlighed til Jagtlivet. Han vendte tilbage til Taos, drog med et andet Trapperſelſkab til Arkanſas's Kilder og derfra nord paa til Rocky Mountains, hvor Miſſouri og Columbia River udſpringe. I disſe Regioner opholdt han ſig i 8 Aar og erhvervede ſig ſnart Navn af en dygtig Fældeſtiller, en udmærket Skytte og ſikker Fører. Hans Mod, Snildhed og Udholdenhed vare vidt bekjendte, ſaa at han ved farlige Foretagender eller ved Angreb paa Indianerne altid maatte være med. Saaledes forfulgte han engang med 12 Kamerater Sporene af en Bande paa 60 Crow-Indianere, der havde ſtjaalet nogle Heſte fra Trapperne. Han indhentede dem, og det lykkedes ham og hans

Kamerater ubemærkede at snige sig ind paa Indianerne, der havde søgt Tilflugt i et forladt Fort. Det lille determinerede Selskab stjal Hestene, der stode bundne kun 10 Skridt fra Fæstningen, løse, angrebe Indianerne og undkom lykkelig med de gjenerobrede Heste og en Skalp, som en Indianer, der var i deres Følge, havde taget. Ved et andet Sammenstød med Indianerne erholdt Carson i den venstre Skulder en Geværkugle, der knuste Benet, og dette er det eneste Uheld af Betydenhed, der har truffet ham paa hans farefulde Veje. Da Trapperne tilbringe deres Liv i et Land, hvor der ikke findes anden Lov og Ret end den, som Enhver formaaer at skaffe sig, saa er det ofte ikke muligt selv for de Fredsommeligste at undgaae Stridigheder, der udbryde mellem dem selv indbyrdes, og ikke sjelden tage en blodig Ende. Saaledes havde Carson ogsaa engang haft en Kamp paa Liv og Død med en Franskmand, ligeledes en Trapper. Under et Skjændsmaal, der som sædvanlig var opstaaet over en Ubetydelighed, yttrede Franskmanden, at han allerede havde besejret mange Amerikanere og at disse i det hele taget ikke vare bedre værd end at pidskes. Carson, der saae sin Nationalitet angreben paa denne Maade, svarede ham, at han kun var en simpel Amerikaner og at Franskmanden passende kunde gjøre Begyndelsen med Pidsken paa ham. Flere hæftige Ord bleve endnu vexlede, hvorpaa de grebe deres Vaaben og ilede til deres Heste, for at udjevne den opstaaede Strid ved en Kamp paa Liv og Død. Franskmanden var bevæbnet med en Bøsse, Carson kun med en Pistol. Begge gjorde sig stridfærdige og rede ind paa hinanden. Carson havde knust Panden paa sin Fjende, før denne endnu havde faaet sin Bøsse til Kinden. — Ved et Tilfælde bleve Frèmont og Carson bekjendte med hinanden paa en Dampbaad, da Frèmont stod i Begreb med at tiltræde sin første Expedition til Californien. Carson sluttede sig til den dengang endnu unge Officeer, ledsagede ham paa alle hans senere Expeditioner, og under Farer og Savn blev der mellem de to Mænd sluttet et Venskab, som endnu bestaaer med Varme og Inderlighed. I Aaret 1847, da Carson besøgte Washington, blev han af de Forenede Staters Præsident udnævnt til Lieutenant i det samme Regiment, i hvilket Frèmont tjente som Lieutenant-Colonel.

Da vi stadig endnu ikke kunde bestemme Tiden for vort Opbrud, saa vendte Leroux tilbage til Taos, for at ordne sit Hjem for en længere Fraværelse og gjøre de nødvendige Forberedelser til Rejsen, saa at han paa første Vink kunde støde til os.

Foruden Mr. Leroux engagerede Lieutenant Whipple som anden Fører endnu en Mexikaner, der foregav at have været oftere ved Colorado. Fra en anden Side blev os meddeelt, at Samme virkelig

med flere af ſine Landsmænd havde været der, for at drive Handel med de Indfødte, maaſkee ogſaa for ved ſamme Lejlighed at røve nogle unge Indianere eller Indianerinder. Foretagendet ſlog imidlertid Fejl. Mexikanerne maatte priſe ſig lykkelige over at være komne derfra med heelt Skind og fik intet andet Udbytte af deres Reiſe end Beſværligheder og Udgifter. De paa ſaadanne Strejftog indvundne Erfaringer kunde imidlertid være af ſtor Nytte for os, og derved at den værdige Don Antonio Survedro, ſom Mexikanerne hos os kaldte ham, paatog ſig for 1200 Dollars at gaae med os til Californien, høſtede han den førſte Fordeel af ſine tidligere, maaſkee noget letſindig foretagne, Reiſer.

Den Uro, ſom Enhver i vort Selſkab efterhaanden begyndte at føle over det fra Texas forventede Commandos Udeblivelſe, blev endelig hævet i den femte Uge af vort Ophold i Albuquerque ved Lieutenant Ives, Dr. Kennerley og Mr. Hugh Campbell's Ankomſt. Skjøndt den lille Afdeling med ſine to Vogne og faa Folk var ſtødt lykkelig til os, ſaa havde den dog undervejs maattet kæmpe med mange Slags Beſværligheder. Disſe vare deels opſtaaede ved Sygdom hos de ovennævnte Herrer ſelv, men fornemmelig derved, at Commandoet paa Grund af ſin ringe Styrke havde maattet rette ſig efter andre Karavaner, under hvis Beſkyttelſe det havde iſinde at naae det betegnede Punkt ved Rio Grande. Der var ſaaledes endnu kun tilbage at gjøre de ſidſte Forberedelſer, hvorefter Intet mere var til Hinder for Opbruddet.

Betydelig forſtærkede ſkulde vi overſkride Rio Grande; thi medens vor Expedition paa den førſte Deel af Reiſen kun havde udgjort 70 Hoveder, de 25 Mand Militairbedækning medregnede, ſaa var vort Selſkab nu blevet bragt op til 114 Mand, det vil ſige, naar medregnedes den Escorte paa 25 Mand, ſom vi kunde vente fra det paa den veſtlige Skraaning af Klippebjergene beliggende Fort Defiance og ſom ſkulde ſtøde til os i Nærheden af Zuñi. Antallet af vore Muldyr var ligeledes blevet fordoblet, ligeſom ogſaa en ſtor Hjord Faar blev tagen med til Forplejning for Mandſkabet. Ikke uden Grund blev der fortrinsvis valgt Faar og Geder. Nogle Oxer og Køer bleve vel ogſaa indkjøbte, men disſe vare kun beſtemte til at ſlagtes og fordeles mellem Mandſkabet ſtrax i Begyndelſen af Reiſen for at ſpare paa Faarehjorden; thi deels finde Faar og Geder lettere Næring i de golde Ørkener; deels bliver desuden Hornkvæget let lamt, naar det ſkal gaae en længere Vej paa haard Jordbund eller over den ſkarpe Lava.

Saa vare vi da endelig komne ſaa vidt, at Dagen til Opbruddet kunde beſtemmes. Vore Samlinger og Arbejder vare blevne overgivne

en Kjøbmand til Befordring til Waſhington. Proviſioner, Kjøkkenredſkaber, Værktøj og øvrige Sager havde enten faaet Plads paa Vognene eller vare beſtemte for Dyrenes Rygge. Leroux havde indfundet ſig, og ſaaſnart Signalet blev givet, kunde Teltene tages ned og Expeditionen begive ſig over Rio Grande.

Ifølge Lieutenant Whipple's Befaling blev vort Selſkab deelt, idet Lieutenant Ives tilligemed to Aſtronomer, ſamt Dr. Kennerley og mig ſkulde bryde en Dag tidligere op og drage 20 Mil op ad Rio Grandes veſtlige Bred til Indianerſtaden Isleta. Efterat dette Sted var blevet aſtronomiſk beſtemt og der ſamtidig dermed var blevet anſtillet Underſøgelſe over, hvorvidt begge Rio Grandes Bredder paa dette Sted egnede ſig til Bygningen af en Bro, ſkulde den lille Afdeling forlade Isleta og drage i lige Linie veſt paa. Nogle Mil før Indianerſtaden Laguna maatte den da ſtøde til Landevejen, der fører lige fra Albuquerque til Laguna. Der ſkulde den ſlaae Lejr og oppebie Hovedtoget, ſom vilde forlade Albuquerque en Dag ſenere og ſtøde til os ad den lige Vej.

Under de hjerteligſte Lykønſkninger toge vi derpaa Afſked med vore Venner og Bekjendte i Albuquerque, ſagde vore Kamerater Farvel paa 3 Dage og droge om Aftenen den 8de November 1853 gjennem Rio Grande. Paa den veſtlige Bred af Floden lige overfor de Tilbageblevnes Lejr opſloge vi vore Telte og tilbragte tidlig den følgende Morgen vor Reiſe mod Nord. Begyndelſen var ikke videre opmuntrende; thi af de to Vogne, vi havde med, blev den ene ſaaledes ſtikkende i Flodſengen, at vi havde den ſtørſte Møje med at faae den op, og dertil brækkede Vognſtangen. Heldigvis var Hovedlejren ſaa nær, at Smed og Hjulmager kunde tilkaldes og den fornødne Iſtandſættelſe foretages om Natten. Vi forglemte dog ſnart ved den blusſende Lejrild dette førſte Uheld; faa Skridt fra os rullede Rio Grandes mudrede Strøm forbi os, og fra den anden Bred løde vore Kameraters glade Stemmer og Muſiken af den evige Fandango med dens høje Skrig over til os; i Placers mørke Skygger laa Staden Albuquerque, kun kjendelig paa enkelte brændende Lys. Vi ſaae over til dette Sted, hvor vi havde tilbragt et fornøjeligt og utvungent Liv; en Følelſe af Beemod paaliſtede ſig os formelig ved Tanken om aldrig mere at ſkulle ſee Stedet, dog blev denne ſnart beſejret af Glæden over, at vi endelig atter befandt os paa Vejen til vor Reiſes Maal.

Tidligt om Morgenen den 9de November var vor lille Karavane atter paa Benene og drog henad den jevne Vej i Rio Grandes Dal. Enkelte Nybygder og adſpredt liggende Gaarde og Huſe yhede lidt Afvexling i Landſkabets forøvrigt øde og kun lidet tiltalende Characteer.

Efteraaret med ſin ødelæggende Nattefroſt var draget hen over de ellers ſaa grønne Enge og havde efterladt Planteverden en Farve, der kun adſkilte ſig lidet fra de rødgule Sandhøje inde under Højlandet. Buſke og Træer ſaaes kun i Haverne, hvor flittige Hænder med Møje havde plantet dem; derimod kunde man paa de mørke Striber i Bjergene, ſom hævede ſig til alle Sider, kjende Cederſkovene, der levere Nybyggerne Brænde og Bygningstømmer. Over dette lidet tiltalende Landſkab hævede ſig den mexikanſke Himmel i ſin næſten evige Klarhed; dog var det koldt, og Efteraarsſolens ſkraat faldende Straaler gave kun liden Varme.

Vi vare alle beredne paa gode Muldyr. Dr. Kennerley og jeg beſluttede derfor at gjøre ſmaa Omveje; men vi maatte ſnart opgive Jagten; thi i Dalen havde vi ſtadig at kæmpe med Grøfter og Kanaler, og paa Højderne hæmmede det løſe Sand vore Dyrs Skridt og tvang os til at vende tilbage til vore Kamerater paa Vejen. Vi tilbagelagde raſk den ene Mil efter den anden; vi berørte Stæderne Arisco, Pajarito og Padillas, der egentlig kun fortjene Navn af Landsbyer, og mødte paa vor Vej Mennesker af alle berlevende Racer og forſkjellige Kjøn og Aldere. Af Contraſter gaves der mange. Her galloperede paa en ædel Heſt den prunkende Mexikaner i en broderet, rigt med Knapper beſat Kofte og bræmmede Beenklæder ſtolt forbi os og drog Omſorg for, at Knapper og Kjæder paa de kolosſale Sporer klingede tilgavns, idet han med et »Buenos dies« gravitetiſk tog ſin Hat af for os. Hiſt kom paa et beſkedent lille Æſel den fredelige Pueblo-Indianer travende, med Tær og Knær løftede ivejret for ikke at komme i fortvarende Berøring med Steen og Ujevnheder paa Vejen. Fra Haverne ved Gaardene ſkuede enkelte Medlemmer af det ſmukke Kjøn nysgjerrig ud paa os. Deres Alder ſaavelſom Anſigtsformer vare imidlertid ikke til at kjende, ſaaledes havde disſe Skjønne indſmurt Anſigtet med Kalk eller Blod af ſlagtet Kvæg. Om de kvindelige Beboere af Ny-Mexiko have optaget denne Skik efter Indianerne eller bruge den ſom et Værn mod Solens Straaler og et Middel til at blege den af Naturen noget mørke Hud, kunde vi ikke erfare, dog undgik det os ikke, at ſelv de ſmukkeſte Anſigter vare ſtrækkelig forvrængede af denne ejendommelige Mode. At deres Ydre under et ſaadant Lag Sminke juſt ikke vandt meget, ſyntes i hvert Fald ikke at være de forfængelige Skjønne aldeles fremmedt, thi mange af dem indhyllede ved vor Ankomſt deres Træk i deres ſløragtige Tæpper (rebosos) ſaaledes, at kun de ſorte, ildfulde Øjne lynede ud mod os gjennem ſmaa Aabninger. Ogſaa mødte vi ſmaa Karavaner, der droge

med Pakdyr til Albuquerque, saavelsom Pueblo Indianere, der kjørte Brænde hjem fra Bjergene paa plumpe tohjulede Karrer.

Ud paa Eftermiddagen naaede vi Isleta, en Stad, der i Bygningsstil saavelsom i Beliggenhed har megen Lighed med Santo Domingo, kun var der den Forskjel, at der i Isleta i Nærheden af Indianernes to- og treetages Boliger ogsaa fandtes eenetages Huse, tilhørende der bosatte Mexikanere. Da vi nærmede os Staden, bemærkede vi et Antal Indianere, der under Jubel vare ivrig beskjæftigede med at rense en Vingaard for frøbærende Ukrudt ved Hjælp af Hakker og andre Redskaber, medens de magelige Mexikanere laa udenfor deres Døre og røgte deres Cigaritos. Hos de Sidste holdt vi an for at kjøbe noget Frugt, droge derpaa gjennem Staden og opsloge paa den nordlige Side af den vor Lejr i Nærheden af Floden. Vi befandt os omringede af Marker, der bare Spor af en rig Høst, og i hvis løse og velbehandlede Jord vi havde ondt ved at faae Teltpløkkene til at sidde fast. Vi vare næppe blevne færdige med Teltslagningen, før vi fra alle Retninger saae Indianerinder komme ud til os, bærende Mælkespande og Frugtkurve paa deres Hoveder. Venlig faldbøde de deres Varer, af hvilke vi vel ikke kjøbte mere, end vi for Øjeblikket havde Brug for, men det var os en Fornøjelse at iagttage disse fredelige og skikkelige Folk, der sværmede omkring os indtil Aften.

Natten var allerede brudt frem, da Trommer og vild Sang fra Staden lød over til os i Lejren og vakte vor Nysgjerrighed. Vejret var koldt, men smukt og indbydende til en Spadseregang, hvorfor flere af os dreve afsted i Retning af Tummelen. Gaderne vare øde og tomme. Vi mødte kun en eneste Indianer, der gik forbi os og, som vi kunde mærke, lod en Steen falde, da han var kommen nogle Skridt bort. Det var klart, at han ved Synet af os som nærmeste Forsvarsmiddel havde grebet en Steen, et Bevis for os for, at selv disse fredelige Indianere ikke føle sig aldeles sikkre i deres Stæder og undertiden ere udsatte for Angreb af Røvere og Vagabonder, skjønt de kun besidde Lidet af Værdi, der kan friste en indiansk eller selv en hvid Røvers Begjærlighed. Vi gik efter Lyden af den vilde Musik, dog maatte vi, da vi ankom til Huset, hvor Lystigheden gik for sig, lade os nøje med at betragte Skuespillet gjennem et Lyshul i nederste Stokværk. Ved Lyset af nogle Brændeknuder sade paa Gulvet et Antal Mænd, der kraftig sloge de indianske Trommer og sang dertil med hylende Stemmer, medens Koner og Piger knælende sade i en Kreds og til Takten stampede Majs eller reve den til Meel mellem to Steen. Det var et ejendommeligt Skue, og vi stode længe udenfor og betragtede det af den gode Grund, at det ikke blev os tilladt at

trœde, eller rettere at klattre derind. Vi kom først seent til vor lille Lejr og fandt Lieutenant Ives endnu beskjæftiget med astronomiske Jagttagelser, hvilke den klare mexikanske Himmel næsten hver Nat tilstedede.

Den næste Morgen stødte til os to Dragoner, der vare udsendte fra den nærmeste Militairstation, og som skulde tjene os som Førere til Zuñi-Vejen. Før vi atter satte os i Marche optoge vi topografisk nøjagtig begge Rio Grandes Bredder saavelsom den nærmeste Omegn og sagde derpaa Floden, maaskee for evig, Farvel.

En livlig Scene frembød i de første Morgentimer den lille Slette, som adskiller Isleta fra Floden. Næsten hele den kvindelige Befolkning var at see der, idet de med store Leerkrukker paa Hovedet og indhyllede i deres Dækkener ilede med lette Fjed ned til Floden for at hente Vandforraad for Dagen. Mændene vare ogsaa beskjæftigede; Markredskaber eller Øxen saae man i deres Hænder, medens Ungdommen lystig legede omkring dem.

Vi fulgte Vejen, der i vestlig Retning førte til Højderne og Bjergene. Den var jevn og meget befaren; thi paa den havde Indianerne, saalænge Staden Isleta havde bestaaet, hentet deres Forbrug af Brænde og Træ fra en Ceder-Skov, der ligger 12 Mil vest for.

Dr. Kennerley, der ligesom jeg samlede Naturalier, var fra nu af min stadige Ledsager. Vi havde lært hinanden at kjende i Washington, og jeg havde der strax fattet Forkjærlighed for hans aabne og ærlige Personlighed. De første Dage, vi rejste sammen, gave os imidlertid kun et ringe Udbytte. Slanger og andre Reptilier havde trukket sig tilbage for de kolde Efteraarsnætter til deres Huler, og paa andre Dyr syntes Landet formelig at være døet ud. Kun Ulven, der mistroisk iagttog os i det Fjerne, og Rækker af Gæs og Traner, der droge mod Syd, laante den sovende Natur noget Liv. Vore Bøsser laa rolig foran os paa Sadlen; thi selv de smaa Fugle, der undertiden flokke sig paa de tørre Stepper, vare forsvundne. Vi rede saaledes forud for det lille Tog og talte sammen om de Rejser, der i de senere Aar ere blevne foretagne til det fjerne Vesten. Vi erindrede ved denne Lejlighed den Mand, der med ubøjelig Energi under de største Savn og Farer først havde plantet de Forenede Staters Banner paa den højeste Top af Rocky Mountains, og med utrættelig Flid gjennemforsket de aldeles ubekjendte Regioner paa begge Sider af det kæmpemæssige Bjergstrøg, ham, der — som Alexander Humboldt oftere fremhæver i sine Værker — har udført det kæmpemæssige barometriske Terrain-Nivellement, det største, der nogensinde er blevet

foretaget *). Vi talte om Colonel Frèmont, der til ſamme Tid befandt ſig paa Vejen til Californien med en for egen Regning udruſtet Expedition, for paa denne ſin femte Reiſe at gjenoptage Arbejder, ſom paa hans tidligere Reiſer vare blevne afbrudte ved uheldige Tilfælde.

Da jeg i Aaret 1851 reiſte paa den ſamme Vej til Rocky Mountains, paa hvilken Colonel Frèmont i Aaret 1842 foretog ſin første Expedition, var jeg allerede bleven opfyldt af den ſtørſte Beundring og Ærefrygt for den driftige Forſker. Denne Følelſe forøgedes, da jeg paa den ſamme Vej lærte at kjende de Lidelſer, med hvilke de eenſomme Reiſende maae kæmpe i de ſneebedækte Ørkener. Enhver Lejlighed til at faae noget Nærmere at vide angaaende Colonel Frèmont var mig derfor kjærkommen, og det faldt ſig ſaa heldigt, at jeg netop gjennem Dr. Kennerley erfarede Meget, der tjente mig til at bringe Sammenhæng i de mig af Mr. Leroux og Andre medbeelte Brudſtykker af Frèmonts Liv.

---

*) Alexander Humboldt, Anſichten der Natur. 1ſte Deel, Side 58.

XX.

Colonel Frèmont og hans første ſamt anden Reiſe. — Rio Puerco. — Klippeporten. — Rio San Joſé. — Ruiner af en Indianerſtad. — Pueblo Laguna. — Covero. — Lavaſtrømme. — Mount Taylor.

Colonel Frèmont*) blev født i Aaret 1813. Han er franſk af Fødſel, da hans Faber udvandrede fra Frankrig til Amerika og der giftede ſig med en af Landets Døttre, en langt ude Beſlægtet af General Waſhington. Som Tilfældet er med alle unge Menneſker, der af Skjæbnen ikke ere blevne betænkte med mange materielle Gober, var det ogſaa hans Lod at arbeide ſig op med egne Kræfter og ſelv erhverve ſig ſin Stilling. Mathematik var hans Hovedſtudium, og i Aaret 1833 traadte han førſt i de Forenede Staters Regerings Tjeneſte, idet han blev udnævnt til Lærer i Mathematik ombord i Krigsſchalupen „Natchez" og derpaa til Profeſſor i ſamme Videnſkab ombord paa Fregatten „Independence". Den Mark, der laa aaben for ham i denne Virkekreds, tilfredsſtillede imidlertid ikke hans Ønſker og Tilbøjeligheder, og han beſluttede at gjøre ſine betydelige Kundſkaber frugtbringende paa Landjorden.

Dannelſen af et nyt Ingenieur-Corps under Befaling af den ſenere i Slaget ved Monterey ſkudte Capitain G. W. William, frembød ham den forønſkede Lejlighed, og indtil Aaret 1837 var han beſkjæftiget med Opmaalingen af Jernbanelinier. Det er muligt, at Frèmont paa denne Tid modtog de førſte Indtryk af den ſtorartede Natur, ſom ſtadig omgav ham, Indtryk, der varede gjennem hans hele Liv og ſom ſtadig paany drev ham ud i de vilde veſtlige Regioner. I Aarene 1838 og 1839 ledſagede han i Egenſkab af førſte Aſſiſtent Hr. Nicollet, hvilken i Gouvernementets Tjeneſte førte to Expeditioner til Landene mellem Øvre Miſſiſſippi og Miſſouri. Hr. Nicollet, tidligere Astronome adjoint ved Obſervatoriet i Paris og berømt for ſin overordentlige Dygtighed og ſine videnſkabelige Studier, havde ved

*) Ved Angivelſen af de nærmere Omſtændigheder og Data i denne Biografi har jeg benyttet et Værk, der paa den Tid, da Colonel Frèmont af en ſtor Deel af den amerikanſke Befolkning var bleven valgt til Præſidentſkabs-Candidat, blev offentliggjort af Mr. John Bigelow og dediceret til Alexander von Humboldt. Værkets Titel er: Memoir of the life and public services of John Charles Frèmont.

ſine Arbejder i Gouvernementets Tjeneſte vundet ſaadanne Reſultater, at Alexander Humboldt ſiger om ham: Hans tidlige Død berøvede Videnſkaben en af dens ſkjønneſte Prydelſer. Det tør derfor vel antages, at det lange Samliv med Hr. Nicollet udøvede en varig Indflydelſe paa Frémonts videnſkabelige Retning og Uddannelſe, og at den ſenere fortſatte fortrolige Omgang med Hr. Nicollet og Hr. Haßler var i højeſte Grad belærende for den unge Officeer. Efterat han i Aaret 1841 havde været udſendt for at underſøge Moines-Flodens Bredder, og efter fuldendt Arbejde var vendt tilbage ſamme Aar til Waſhington, giftede han ſig der med en Datter af en Hr. Benton. Men han nød ikke længe Ro; thi i Betragtning af de Erfaringer, han allerede havde ſamlet ſig paa Grændſerne af det fjerne Veſten, erholdt han Befaling til at forſyne ſig med brugbare Folk, reiſe gjennem Prairierne mod Veſt og underſøge en Deel af Rocky Mountains.

Det var i Aaret 1842, at han modtog ſine Ordrer og ſtrax begav ſig paa Vejen til Staten Miſſouris Grændſer, for der i Pelscompagniets Etabliſſement at gjøre nogle Forberedelſer. I Nærheden af St. Louis, den almindelige Station for de fra Veſten kommende Trappere, havde han udſøgt ſig ſine Folk, for ſtørſte Delen Creoler og canadiſke voyageurs, der i Pelscompagniets Tjeneſte allerede vare blevne fortrolige med Livet i Ørkenerne. Carl Preuß, en Tyſker, blev anſat ſom hans Aſſiſtent ved de videnſkabelige Arbejder, og Carſon traadte ind ſom Expeditionens Fører. Med dette Selſkab paatog ſig nu Frémont at løſe den ham ſtillede Opgave. Kun af og til opholdt af ſmaa Hindringer, ſom ere uadſkillelige fra ſaadanne Rejſer, drog Frémont med ſit Selſkab op med Platte River og naaede Fort Laramie, en Pelscompagniet tilhørende Handelspoſt ved Foden af Klippebjergene, allerede den 12te Juli ſamme Aar. Fra dette Sted bleve de Hindringer, der daglig lagde ſig ivejen for dem, af en alvorligere og betænkeligere Art. Saaledes var f. Ex. den Efterretning i højeſte Grad nedſlaaende, at Indianerne, der havde haft et fjendtligt Sammenſtød med Trapperne og ved denne Lejlighed miſtet 8 Mand, havde ruſtet ſig i Maſſe, for at bekrige de Hvide.

Frémonts Folk, endog Kit Carſon, fandt det ikke raadeligt under ſaadanne Omſtændigheder at ſtøde ſammen med de Indfødte, uden iforvejen at være kommen til en Overenskomſt med dem. Ved ſit eget Exempel og en kraftig Tiltale lykkedes det ham endelig at ſætte Mod i de mindre Behjertede af Expeditionen, og Forberedelſerne til Opbrud ſnareſt muligt bleve fortſatte. I det Øjeblik, da det lille Selſkab vilde tage Afſked med deres Bekjendte i Fort Laramie, trængte nogle nylig ankomne Høvdinge ſig frem til Frémont og overrakte ham en Skrivelſe

fra en Pelshandler, hvori denne raadede ham fra at tiltræde Rejsen til Bjergene, før en Krigsafdeling, der var ude paa Forfølgning efter de Hvide, var vendt tilbage. Ogsaa Høvdingerne forsikkrede, at deres unge Folk, der ikke kunde vide noget af den gode Forstaaelse mellem Frèmonts Expedition og deres Stamme, vilde angribe dem, hvorsomhelst de mødte dem. Men Frèmont, der ikke havde nogen Tid at tabe, gav ikke desto mindre Befaling til Opbrud, og befandt sig snart i Bjergene. Med Indianerne kom han vel ikke sammen, dog stødte han paa en slem Fjende, nemlig Mangel paa Levnetsmidler. Store Vandskyl saavelsom utallige Græshoppe-Sværme havde saaledes hjemsøgt Landstrækningen der, at intet Græsstraa var blevet tilbage, og Bøflerne, paa hvilke de Rejsende alene havde at forlade sig, vare paa Grund heraf vandrede til grønrigere Sletter. Halvtforhungrede Sioux-Indianere, som han mødte, raadede ham til at vende om; dog Frèmonts Beslutning, at trænge frem, forblev urokkelig, og stolende paa, at Muldyrene i værste Fald vilde kunne tjene ham og hans Folk til Næring, udførte han sit Forsæt. Den vigtigste Opgave for Frèmont paa denne Rejse var Bestigningen af Wind River Peak i Rocky Mountains. Det var et brøjt Arbejde; thi 1800 Fod over Bjergets Basis begyndte Sneen, og derfra op til Toppen, der i Form af en mægtig Granitsøjle hævede sig 13,570 Fod over Havfladen, vare han og hans Ledsagere nødte til at klattre op paa Steder, hvor det mindste Fejltrin eller en Udgliden i Sneen maatte styrte de kjække Rejsende ned i den gabende Afgrund. Frèmont naaede sit Maal. Han lod det amerikanske Banners Striber og Stjerner vaje fra Toppen og kastede sine Blikke langt ud i det Fjerne, til den ene Side langt ud over Søer og Floder, paa den anden Side indtil de Bjerge, ved hvis Fødder Missouri og Yellowstone have deres Kilder.

Efter at have naaet dette Maal, begav Frèmont sig atter paa Vejen hjemad, for at forelægge Gouvernementet Resultatet af sin Rejse. Paa denne Hjemrejse var det, at Frèmont med en Deel af sine Ledsagere i en skrøbelig Canoe gjorde en Fart gjennem Platte Rivers Vandfald og nær havde tilsat hele Resultatet af sin Rejse med sit Liv. I det lille Fartøj gled han ned ad Floden og naaede til et Sted, som fører Navn af „Cañon" og hvor Floden med hele sin Magt trænges ind mellem tæt ved hinanden staaende Klipper og derpaa styrter vildt ned over Afgrunde. De dristige Sejlere lode Canoen følge Strømmen, idet de kun søgte at holde den fra at kæntre. Som en Pil fløj Baaden hen over tre paa hinanden følgende Vandfald, og i Tilfredsheden over det svage Fartøjs Præstationer, troede Alle at kunne besejre endnu vanskeligere Hindringer med den. Paa en Strækning bredt

og roligt Vand fulgte atter en ſnever Klippeport, hvis høje, ſtejle og foroven lukkede Vægge lignede en Tunnel. De ſtyrede ind i Hulen, men de vare ikke ſaa ſnart komne derind, før de ſaae, at det var dem aldeles umuligt at vende om. For en Sikkerheds Skyld vare tre af Folkene blevne tilbage paa Bredden og holdt Baaden i en Line; men ſaaſnart Strømmen havde faaet fat paa den, kunde de med alle deres Kræfter ikke holde den. De to af dem ſlap Linen, men den tredie, en ægte Bjergjæger, holdt faſt og lod ſig ſtyrte ned over den 12 Fod høje Væg i Strømmen. Svømmende fulgte han Canoen gjennem Tunnelens bruſende og fraadende Strøm, og ſaavel Baad ſom Jæger vare ogſaa ſaa heldige at komme igjennem Paſſet til det rolige Vand. De Tilbageblevne bleve nu atter tagne ombord i Canoen, og atter gik det med den raſende Strøm hen over Hvirvler og Vandfald. Klipperne ſyntes at flyve forbi dem, og i Glæden over den lyſtige Kamp med det mægtige Element, begyndte Veſtens vilde Jægere at iſtemme deres Sange. Men næppe var dette ſkeet, før Bølgerne, ligeſom fortørnede over denne menneſkelige Frækhed, grebe Baaden og kaſtede den lige ved Foden af et Vandfald mod en ſkjult Klippe. Canoe, Mennesker og Sager ſvømmede mellem hinanden omkring i de ſkummende Hvirvler, og tre af Folkene, ſom ikke kunde ſvømme, bleve kun med den yderſte Livsfare reddede af deres Kamerater. Om endog intet Liv gik tabt ved dette Uheld, og endog Baaden blev reddet, ſaa led dog Frèmont et føleligt Tab paa ſine Arbejder, ſkjøndt han var ſaa heldig at bjerge ſine Journaler og vigtigſte Bøger. Med Undtagelſe af dette Uheld tilbagelagde Frèmont lykkelig den øvrige Deel af Vejen hjem og tilſtillede den 29de October ſamme Aar Gouvernementet ſin Beretning om Expeditionen.

Reſultaterne af Frèmonts Arbejder fremkaldte i Waſhington ſaa megen Tilfredsſtillelſe og Overraſkelſe, at Gouvernementet ſtrax atter gav ham Befaling til at organiſere en ny Expedition, og trænge ſaa langt frem mod Veſten, indtil han i Californien ved Columbia Floden ſtødte ſammen med Capitain Wilkes, der ſkulde reiſe fra det ſtille Ocean mod Øſten.

Med 39 Mand, blandt diſſe Fitzpatrick, Kit Carſon, Carl Preuß og Flere, der havde ledſaget ham paa den første Expedition, tiltraadte Frèmont den 3die Maj 1843 ſin Reiſe, ſom ſkulde gaae langs med Kanſas-Floden op til Arkanſas's Kilder. Derfra havde han iſinde at opſøge et Pas gjennem Rocky Mountains.

Hovedhenſigten med denne Expedition var, at beſtemme en god Vej til Oregon og Californien og tillige indhente nøjagtige Efterretninger om de Floder, ſom maatte berøres. Paa denne Reiſe

opdagede Frèmont South-Passet, gjennem hvilket efter ham Tusinde og atter Tusinde Udvandrere have draget til det frugtbare Oregon og det guldrige Californien.

Frèmont udrustede sig og sine Folk forsigtigere til denne Expedition, end første Gang; endog en lille Haubits tog han med paa denne besværlige Vej, dog maatte denne, efterat den var ført med til Rocky Mountains, lades tilbage i Sneen. Expeditionen forlod Staten Missouris Grændser i Maj Maaned, og allerede i November var Frèmont Gjæst hos Doctor M. Laughlin, Gouvernør for det engelske Hudson-Bay-Pelscompagni, i Fort Vancouver ved Columbia River. Efter et kort Ophold der, tiltraadte han sin Tilbagerejse med 25 Mand og 100 Heste og Muldyr, dog valgte han ikke den samme Vej, som han var kommen, men en mere sydlig Retning, for først geografisk at bestemme Tlamath-Søen, der befinder sig paa Plateauet mellem Fall River's og Sacramento River's Kilder, derpaa at besøge en Sø, der skulde ligge nogle Dagsrejser længere syd paa og havde Navnet S. Mary, og for det tredie at overbevise sig om Tilværelsen af Floden Buenaventura, om hvilken man formodede, at den strømmede gjennem det store Basin (Utah-Landet) til Bugten ved Californien, ja endog var angivet i denne Retning paa gamle Kort. Efterat have fuldbragt dette Arbejde, agtede han strax at drage over Rocky Mountains til Arkansas's Kilder og derfra slaae ind paa den lige Vej hjem.

Det var den 10de November, han brød op, og det varede ikke længe, inden han befandt sig i dyb Snee, der betydelig besværliggjorde hans Rejse over Bjergene. Da han steg ned ad disses Østside, fandt han ikke Buenaventura-Floden, som han havde ventet, men en vid Lavning, der fra alle Sider var indesluttet af takkede med dyb Snee bedækkede Bjergkjæder.

Han drog længe videre i sydlig Retning, indtil han efter sine Beregninger kun befandt sig 70 Mil øst for San Francisco, og ved den største Nød saae sig tvungen til at tænke paa sin og sine Rejsefællers Redning. Ikke een eneste af Expeditionens Medlemmer havde nogensinde før været i disse Regioner, og de Indfødte, som han mødte, lode sig hverken ved Gaver eller Overtalelser bevæge til at tjene ham som Førere over de Bjerge, som adskilte ham fra Californiens Kyststrøg, og paa hvilke Sneen laa favnehøj.

Fra alle Sider grinede Døden ham i sin græseligste Skikkelse imøde, Hungersdøden i Sneen. Kun een Vej til Redning var endnu tilbage, nemlig Forsøget paa at komme over Bjergene, og paa deres anden Side at naae Sacramento-Floden. Han slog ind paa denne Vej og tilbagelagde den med alle sine Folk i 40 Dage; men ubeskrivelige

Lidelser maatte Selskabet gjennemgaae paa den 70 Mil lange Strækning. Ja selv de Indfødte, med hvem de traf sammen, gyſede ved Tanken om at bryde ſig en Bane gjennem Sneedriverne i Bjergene; men Expeditionen kunde eengang ikke blive, hvor den var, uden at gaae den visſe Død imøde.

Hungeren raſede i Folkenes Indvolde. Af deres Dyr kunde de kun tage ſaadanne til Slagtning, ſom ikke længer vare til at bringe fremad; thi med hvert Laſtdyr, der gik tabt, blev en Ladning af de ſaa nødvendige Sager opgiven, eller en Rytter henviſt til ſine egne Fødder. Flere af Frèmonts Folk gik af Hunger og Kulde fra Forſtanden og talte til deres Kameraters ſtore Rædſel i uafbrudt Delirium om Gjenſtande, ſom de aldeles ikke kjendte. Det maa have været en ſtrækkelig Tid, i hvilken ſelv Trappere bævede, ja endog tabte Forſtanden, i hvilken Muldyr og Heſte døde af Kulde og Nød, og de af Sult døde Dyr maatte tjene Menneſkene til Næring. Dog uden at knurre fulgte de til Elendigheden overgivne Folk deres Commandeur, deres tro Ven, Fører og Kamerat.

Efter en ſaadan Reiſe paa 40 Dage ankom Frèmont endelig til Capitain Sutters Farm ved Sacramento River, hvor han med ſine Folk blev gjæſtfrit modtagen. Af de 67 Muldyr, med hvilke han var begyndt at ſtige over Bjergene, vare kun 33 tilbage.

Efterat Frèmont og hans Ledſagere havde udhvilet ſig noget og udruſtet ſig paany, tiltraadte de atter Reiſen den 24de Marts 1844. Frèmonts Plan var nu at underſøge Paſſet ved San Joaquin-Flodens Kilder, hvilket ſkulde ligge omtrent 500 Mil ſyd for Sutters Farm, og fra dette Sted at drage i Retning af Arkanſas-Flodens Kilder. Denne Deel af Reiſen beſværedes meget af de fjendtligſindede Indfødte, der idelig omſværmede ham og paa en gruſom Maade myrdede en af hans bedſte Folk.

Den 23de Maj naaede Expeditionen Utah-Søen, der ved en Flod ſtaaer i umiddelbar Forbindelſe med den nord derfor beliggende Salt Lake. Paa Henreiſen til Californien havde Frèmont allerede lært at kjende Great Salt Lake og i en Lærredsbaad foretaget en farlig Sejlads over til en af Øerne. Der var forløbet 8 Maaneder efter den Tid, da Frèmont, efter at have tilbagelagt en Reiſe af 3500 Mil i en ſtor Bue, atter befandt ſig ved det ſtore Bækkens Vand og derved blev iſtand til at beſtemme den ſydlige Spids af Søen, ligeſom han allerede havde geografiſk beſtemt den nordlige. Derfra naaede han uden videre Uheld lykkelig til ſit Hjem, hvor han for ſine ſtore Fortjeneſter paa General Scott's Anbefaling fra Secondlieutenant ſtrax blev udnævnt til Capitain. Udarbejdelſen af hans Rapport over den

ſidſte Expedition udfyldte Reſten af Aaret 1844. I Foraaret 1845 ruſtede han ſig atter til en tredie Expedition, hvis Beſtemmelſe var at recognoscere de Regioner, der ere bekjendte under Navnet det ſtore Basſin, og ſamtidig dermed Oregons og Californiens Kyſtlande. Hovedopgaven ſkulde imidlertid være at beſtemme den fordeelagtigſte Retning for en Landforbindelſe mellem de Forenede Stater og Sydhavet.

Saaledes ſtræber den amerikanſke Befolknings Tanke ſtadig længere fremad. Intet Project ſynes i deres Øjne uudførligt, og næppe er een Opgave og eet Spørgsmaal, der angaaer Udvidelſen af deres Nation og Land, heldig løſt, ſaa udkaſte de allerede ny Planer, og ſtride uden Tøven og med hele deres Kraft og Energi til deres Udførelſe, hvortil Landets umaadelige Rigdomme give dem virkſomme Midler ihænde.

I Aaret 1853 udſendte det amerikanſke Gouvernement Expeditioner, for ved diſſe at lade opſøge en paſſende Vej for en Jernbaneforbindelſe mellem Miſſiſſippi og Sydhavet. Ti Aar tidligere tænkte det kun paa at ſkabe en ſimpel Landevej mellem diſſe to Punkter, ad hvilken Karavaner vilde kunne vedligeholde en ſikker Forbindelſe. Selv Amerikaneren, der nøje følger ſit Fædrelands Hiſtorie fra 1842 til den nærværende Tid, maa ſtudſe over det, ſom i et Tidsrum af 10 Aar er udrettet. I det ſtore Basſin, det nuværende Utah-Territorium, ſom Frèmont under Farer og Affavn gjennemforſkede, knejſe nu Mormonernes blomſtrende Nybygder og befolke Flodernes frugtbare Dale. Gjennem South-Paſſet, ſom Frèmont opdagede og beſtemte, i Rocky Mountains er der draget Hundredtuſinder af Mennesker, under hvis Hænder der da opſtod Stæder, Kanaler og Jernbaner paa de paradiſiſke Kyſtſtrækninger, og viſtnok vil det ikke vare længe, inden man ad Jernbane i faa Dage kan tilbagelægge en Vej gjennem Ørkenen, ſom man nu maa tilbringe Maaneder paa. —

Vi vare nu komne til det Sted, hvor Vejen deelte ſig. Den ene Vej drejede af mod Syd ind i Cederſkovene paa Højdernes Skraaning, paa hvilken vi allerede havde befundet os noget. Ved Foden af ſamme udbredte ſig en bred Dal, der paa den modſatte Side begrændſedes af høje Klipper, og gjennem hvis Midte en lille Flod, Puerco, ſlyngede ſig. Den anden Vej trak ſig længere mod Nord og ſyntes langt borte at føre ned i den ſamme Dal. Uden at vente paa Toget, valgte vi den førſte, paa hvilken de tæt ſtaaende Cedertræer ſnart berøvede os enhver Udſigt. Vi vare ikke komne langt ind i Skoven, før Vejen deelte ſig i alle mulige Retninger, krydſedes af andre og tabte ſig endelig aldeles. De mange Sumpe og omkringliggende raadne Grene

lode ingen Tvivl tilbage om, at vi havde valgt den fejle Vej og nu befandt os paa Isleta-Beboernes Skovplads. Vi rede imidlertid heelt ned i Dalen, for at følge den i nordlig Retning og saaledes atter støde til Selskabet. Vi vare snart ved den lille Flod, men fandt den til vor store Sorg aldeles udtørret. Aftenen rykkede nærmere; vi kunde i lang Afstand overse Dalen, men intet Spor af vore Kamerater var at opdage. Vi havde allerede opgivet Haabet om at træffe sammen med dem denne Aften og belavede os paa at tilbringe Natten saa godt, vi kunde paa egen Haand, da til vor store Glæde en af de sexspændige Vogne saaes at bevæge sig ud af Skovens Skygge og ned mod Flodsengen. Efter et skarp Ridt paa en halv Time havde vi indhentet Selskabet. De havde gjort Holdt paa et Sted ved Floden, hvor nogle Pytter mudret Vand ydede den allernødtørftigste Forfriskning. Der erfarede vi nu, at der atter var indtruffet et Uheld med den anden Vogn, og at den først senere vilde komme med vore Telte og Sager. Den kom først efter Midnat og traf os alle lejrede omkring i Græsset i dyb Søvn.

Da Solens første Straaler den næste Morgen brøde frem, vare vi allerede paa Vejen. Ikke aldeles uden Anstrengelse overskrede vi den lille Flod og kom da snart til Enden af Dalen, hvor vi pludselig fandt en ganske anden Naturomgivelse. Ujevnt Klippeterrain besværliggjorde uafladelig Vejen. Snart var det Bjerge af rullede Sandsteen, snart Høje med store Sammenhobninger af krystalliseret spathagtig Gibs, hvori Solens Straaler glimrende brøde sig. Den lidet befarne Vej førte os straks i Morgenstunden til en stejl Højdekjæde, hvis Overskridning truede med at berede os mange Vanskeligheder. Ved en Ombrejning af Vejen tæt inde under Højderne opdagede vi imidlertid, at Naturen her havde aabnet os en bred Port, gjennem hvilken en jevn Vej førte os, medens paa begge Sider Klipperne optaarnede sig stejle som Mure, skjønbt ikke meget høje. Højdekjæden var nemlig dannet af et tykt Sandsteens-Underlag, der ved vulkansk Magt var hævet op af Jorden og paa dette Sted brudt lige over. Den ved dette Brud opstaaede Spalte danner nu den naturlige Port. Derved, at de vandret over hinanden liggende Lag atter vare gjennemfugede af lodrette Ridser, fik det Hele Udseende af et storartet, af kæmpemæssige Kvadersteen opført Murværk.

Ligesom den granskende Rejsende ved Synet af Naturens ophøjede Bygningsværker ofte hensynker i Betragtninger over de vidunderlige Kræfter, der frembragte dem, og søger at gjøre disse Betragtninger frugtbringende for den menneskelige Viden og Indsigt i Skabelsens Mysterier, saaledes søger den ugjæstfri Ørkens uciviliserede Urbeboer

ogsaa at lægge for Dagen, hvorledes heller ikke hans Sjæl har været umodtagelig for Indtrykket af en storartet Naturomgivelse. For disse Følelser, der have deres Udspring fra den i ethvert Menneskes Bryst nedlagte guddommelige Gnist, formaaer den raa Vilde ikke at gjøre sig noget Regnskab; men uden at vide hvorfor, maaskee ogsaa med Tanken henvendt paa sin Manitu, tvinges han til at indskjære sine uordnede Ideer som hieroglyfiske Billeder og Tegn i den haarde Klippe. Saaledes fandtes der ogsaa paa den naturlige Klippeports glatte Vægge mangfoldige Billeder, der af forbirejsende Indianere vare indmejslede i Sandstenen eller malede med Farve.

Terrainet blev stadig ujevnere og besværligere for vor Rejse og syntes fremmed for al Vegetation. Paa nogle Højder opdagede vi i den stenede Jordbunds Overflade velbevarede Stykker af store og smaa Ammoniter, af hvilke vi medtoge en Deel, for af Expeditionens Geolog, Mr. Marcou, der opholdt sig ved Hovedtrainet, at faae Belæring om dette Terrains Formation. (14) Endelig naaede vi en Art Højslette, hvor der mellem forkrøblede Cedertræer voxede lidt magert Græs. Vi toge deraf Anledning til at gjøre en Times Hvil og lade Dyrene græsse. Fra dette Punkt havde vi atter Udsigt over en stor Dal, der strakte sig langt ud mod Vest, indtil den endelig syntes at begrændses af høje Klippemasser. I hvilken Retning man end saae, begrændsedes Synskredsen af blaa Bjergmasser. Foran disse stode stejlt afskrentede Klipper, der forresten vare fladt afskaarne og bevoxede med mørke Cedertræer. Saavel nord som syd for os i en Afstand af 5—6 Mil strakte sig fra Øst til Vest Bjergkjæder, der jevnt nærmede sig hinanden og langt borte syntes at løbe sammen. Der var det Sted, hvor Rio San Josè trænger sig ud af Bjergene, og hvor vi ifølge Bestemmelsen skulde træffe sammen med Lieutenant Whipple og Hovedtrainet.

Efterat Dyrene havde græsset og vi selv indtaget en kold Frokost, begave vi os atter paa Marchen, og efterat have marcheret et kort Stykke, befandt vi os da paa det Sted, hvor vor Vej drejede ind paa Albuquerque-Vejen. Fra dette Punkt kunde Afstanden til ovennævnte Sted i lige Linie vel beløbe sig til 20 Mil, altsaa en god Dagmarche. — Da Lieutenant Whipple denne Dag havde forladt Albuquerque, kunde vi altsaa ikke regne paa at træffe sammen med ham før den følgende Dag. Der var endnu langt til det Sted, hvor Vejen nærmede sig Rio San Josè, skjøndt vi allerede i det Fjerne kunde skjelne Flodens Løb. For at naae dette Sted inden Aften, fremskyndede vi vor Marche. Den tørre Vind, som hele Dagen stadig havde taget til, blev henimod Aften til en Storm, der drev os Sand og Støv i

Anſigtet og gjorde vor Rejſe alt andet end behagelig; dog nærmede vi os ſtadig den nordlige Klippekjæde, og denne ydede os lidt Læ, ſaa at vi tilnød kunde henvende vor Opmærkſomhed paa de groteſke Klippemaſſer, der ſnart ſom ſtejltopløbende Granitvægge, ſnart ſom vilde med Rullefteen bedækkede og med Cedertræer bevoxede Kløfter dannede ſmukke Billeder og Grupper. Bjergkjæderne nærmede ſig hinanden mere og mere, ſaa at der tilſidſt kun blev et ſmalt Rum paa faa Hundrede Skridt imellem dem, i hvis Midte San Joſè ſlyngede ſig igjennem.

Det var nær Aften, da vi valgte vor Lejrplads i Paſſet paa en med tæt Græs bevoxet Eng, hvor vi altſaa havde at oppebie Lieutenant Whipple og hans Commando. Det havde denne Dag været en lang og trættende Marche, dobbelt trættende, fordi vi ſtadig havde maattet kæmpe mod den ſtærke Blæſt, og ſaaledes var da ogſaa ſnart efter vor Ankomſt den eenſomme Skildvagt, der havde ſin Opmærkſomhed deelt mellem Lejren og de græſſende Muldyr, den eneſte af vort lille Selſkab, der ikke laa i den dybeſte Søvn.

Paa det raa ſtormfulde Vejr fulgte en af de faa ofte i Ny-Mexiko forekommende milde, klare Efteraarsdage, der ſynes at ville gjenopvække den allerede i halv Vinterſøvn henſunkne Natur til nyt Liv. Plateauerne paa Klippemaſſerne omkring os ſvømmede i Solſkin, og den opvarmede Atmoſfære dirrede mellem Øjet og de ſkyggefulde Cedertræer paa Højderne. Kun faa Skridt fra os rislede Rio San Joſè raſk afſted ned til Puerco; Gæs og Ænder vuggede ſig paa dens klare Bølger og ſyntes at lytte til den rislende Strøm. Vore Geværer bragte ſnart Skræk og Fordærvelſe ned mellem de ſmukt befjædrede Trækkere, der paa deres lange Rejſe mod Syden havde udvalgt ſig den indbydende klare Flod til Hvilepunkt. Vi jagede langs med San Joſè's Løb og nedlagde en heel Deel Vildgæs ſamt nogle ſmukttegnede Krikænder, hvis Skind bleve Begyndelſen til vor ny Samling. Ogſaa beſtege vi den ſyd for os liggende Klippekjæde, for at tage nogle Ruiner af en Stad, der befandt ſig paa dens Plateau og hvilke vi allerede i længere Afſtand havde kunnet iagttage, i nærmere Øjenſyn. At dømme efter Brudſtykkerne, Grundmurene og de endnu bevarede Vægge, maa denne Stad i Bygningsart fuldſtændig have lignet de endnu beboede Pueblos, og derhos haft en Deel tilfælles med de ſaakaldte Caſas Grandes ved Gila *). Det tør viſt antages, at disſe

*) Ved Beſtrivelſen af Ruinerne ved Colorado Chiquito, der følger længere nede, giver jeg ogſaa en Beſtrivelſe af Caſas Grandes ved Gila og i Chihuahua, og tillige et Forſøg til en Sammenligning mellem de under forſkjellige Bredegrader liggende Levninger af gamle Stæder.

Ruiner ere blevne byggede og beboede af Forfædrene til Beboerne af den 2 Mil derfra beliggende Indianerſtad Laguna; thi mange Steder i Ny-Mexiko finder man paa Højderne i Nærheden af endnu beboede Pueblos Ruiner, der bære ſamme Navn, ſom den nærmeſte Stad. Om nu de daværende Beboere af diſſe Egne ere flygtede op paa Højderne for en ſtor Vandflod (ſom mange Sagn lyde), eller for de fremtrængende Folkeſtammer, der af de vandrende Azteker ligeledes vare blevne ſatte i Bevægelſe, vil vel endnu længe forblive et ubeſvaret Spørgsmaal. De paalidelige Traditioner hos de nuværende By-Indianere i Ny-Mexiko gaae ikke ſaa langt tilbage, ſom til den Tid, da diſſe almindelige Bevægelſer blandt deres Forfædre fandt Sted; thi Alt, hvad der gaaer mere end et Aarhundrede tilbage, ſynes i deres Sagn at være indhyllet i et mørkt Slør. — Vi ſøgte længe mellem Ruinerne efter Gjenſtande, der kunde være af hiſtoriſk Værdi med Henſyn til Løsningen af ovennævnte Spørgsmaal, men vi fandt kun en Mængde Skaar af Leerfade, der fremviſte den ſamme Slags Malerier ſom de nulevende Pueblo-Indianeres Leertøj. Desuden fandt vi ogſaa nogle af det Slags Skaar, ſom findes liggende i Maſſer omkring Caſas Grandes.

Henimod Middag indtraf Leroux med nogle af vore Kamerater hos os i Lejren, og efter dem fulgte ſnart Lieutenant Whipple med hele Expeditionen. De gjorde kun Holdt for at hilſe paa os, og droge derpaa videre til Staden Laguna, hvor de vilde tilbringe Natten og vente os den følgende Morgen. Derfra ſkulde vi i Forening tiltræde Rejſen videre.

Vi brøde derfor op tidlig om Morgenen den 13de November og befandt os ſnart i det ſnevre Pas, tæt omgivne af Klipper og mægtige Steenblokke; ſelv Vejen, der ſtadig gik opad, blev dannet af ſammenhængende Steen, og var paa mange Steder næppe farbar for vore Vogne. Da vi vare komne i lige Højde med Plateauet, paa hvilket vi Dagen iforvejen havde beſøgt Ruinerne, ſænkede Landet ſig paa en kort Strækning, og foran os, paa Skraaningen af en jevnt affaldende Højde, ſaae vi Pueblo Laguna.

De fleſte Indianerſtæder i Ny-Mexiko have næſten det ſamme Udſeende; kun Beliggenheden og en mere tiltalende Naturomgivelſe gjør, at den ene er ſmukkere end den anden. Saaledes ydede den Stad, ſom vi nu ſaae for os, med ſine graa Huſe, der laa terraſſeformig over hinanden, et intereſſant og maleriſk Syn. Det Ejendommelige ved den blev hævet ved de mange Stiger, der førte fra det ene Stokværk til det andet, ligeſom ved de indianſke Skikkelſer, der bevægede ſig frem i alle Retninger, eller ſtode ledige omkring paa

Tagene. Nogle Amerikanere og Mexikanerne hilsede paa os, da vi nærmede os. De havde bygget deres Huse fast sammenhængende med Staden og havde der deres Boder. Ogsaa saae vi en Missionair, som den foregaaende Dag, en Søndag, havde præket der.

Da vi kom ind i Staden, ilede vi ned til San Josè, der løb tæt forbi Husene, og fyldte vore Flasker med godt klart Vand; thi paa det Sted, hvor vi havde overnattet, havde vi ikke forsynet os, fordi Vandet, der flød over et Gibsleje, var stærkt blandet med opløst Magnesia og næsten udrikkeligt. Før vi fulgte efter vore Vogne, der allerede vare ankomne til Lieutenant Whipples Lejr, toge vi Staden i Øjesyn, og ved denne Lejlighed lykkedes det Kennerley paa Indianernes Kirkegaard ubemærket at tilegne sig en velbevaret Hjerneskal, hvilken han triumferende viste mig, da vi vare komne ud af de skarpe indianske Øjnes Seevidde. Paa Begravelsespladsen var det os paafaldende, at en Mængde Been kun vare sparsomt bedækkede med Jord, og saavel Been som Hovedskaller vare knuste, som det syntes, med store Steen.

Foruden 16 svære sex- og otte-spændige Vogne, havde vi endnu henved 50 Pakdyr til Transporten af vore Sager og Levnetsmidler. Da nu en stor Deel af Muldyrene vare ubekjendte med det Slags Arbejde, saa kunde det ikke undgaaes, at Toget sinkedes noget ved hvert Opbrud. Men de mexikanske Muldrivere, der ere uovertræffelige til at tæmme og pakke Lastdyr, fandt snart paa Midler til at gjøre de balstyrigste i Hjorden føjelige, og derhos forstode de at binde Bepakningen saa fast til Dyrets Ryg, at det hverken ved at slaae ud eller slaae op kunde blive den kvit.

Vor Expedition, der endnu havde en Forstærkning af 25 Mand Soldater med 60 Muldyr ivente, var allerede voxet op til en anseelig Størrelse. De forreste Vogne i den lange Række naaede langt ud paa Sletten, da de sidste Muldrivere med deres Dyr forlode Højen ved Staden Laguna.

Vor Marche førte os denne Dag igjennem en vid frugtbar Dal, der i alle Retninger var gjennemskaaren af Kanaler. Disse tjente, ligesom Tilfældet var i Rio Grande-Dalen, til kunstig Vanding. En Mængde Vandfugle, som, lokkede af en stor Sø midt i Dalen, tæt bedækkede de større og mindre Vandspejl, forledede flere af os til at forlade Vejen for at forsøge en Jagt paa dem. Vi rede os imidlertid saaledes fast mellem Grøfter og Kanaler, at vi kun med Nød og næppe fik os arbejdede op af den bløde Bund og kom tilbage til vore Vogne. Vi havde ikke opnaaet Andet paa vor Jagt end Synet af disse Skarer af vilde Fugle, der skrigende og snadrende svømmede

geſkjæftig omkring paa Vandet, eller gjennemkrydſede Luften over Dalen med kraftige Vingeſlag, for ligeſom at øve ſig til den lange Reiſe. — Et Blik paa ſaadanne Scener hører maaſkee kun til Hverdagsbegivenheder; men dog er det ikke uden Intereſſe at iagttage diſſe Fugles Væſen, naar de, følgende deres naturlige Inſtinkt, gjøre deres Forberedelſer til deres lange Reiſe. Den Reiſende betragter maaſkee med mere Intereſſe ſaadanne Naturſcener, hvor Dyr ſynes at tale med hinanden og forſtaae hinanden. Der ſtaaer f. Ex. nogle Skridt fra Vandet et Antal Vildgæs; opmærkſomt ſynes de at lytte til en gammel erfaren Gaſſes Formaninger, ſom med hæs Stemme taler til dem ſnart om Et, ſnart om et Andet, og dertil maaſkee ogſaa ſætter dem i Kundſkab om et Menneſkes Nærhed. De alvorligere Tilhørere ſtaae ubevægelige og tilkjendegive kun ved ganſke korte Vendinger med Hovedet deres Deeltagelſe, medens de yngre og mere forſængelige pudſe ſig og bringe enhver lille gjenſtridig Fjær i Orden. Uændſede af Gæſſene ſkride langbenede Snepper og Strandløbere forbi; de lytte nogle Øieblikke til den hvide Gaſſes Foredrag, vende ham derpaa Ryggen, udbrede de ſpidſe Vinger og flyve pilſnart over til den modſatte Bred. Paa Søen ſeer man Grupper af forſkjelligartede Ænder, der ere fordybede i et ſnadrende Skjændsmaal og derpaa geſkjæftig ſvømme over til et andet Selſkab, ſom om de paa denne Maade vilde lade Striden jevne ſig. Viſe Raad maae der være blevne uddeelte; thi Forſamlingen opløſer ſig, for, maaſkee i Forudfølelſen af en lykkelig Reiſe, at hengive ſig til muntre Lege, ſaaſom at dukke ned i Strømmen, eller at prøve Vingernes Kraft og Smidighed ved heftig at ſvinge dem ſammen over Hovedet. Langt borte fra de larmende Klynger ſvømme hiſt alvorlige og rolige Svaner; med bøjede Halſe ſee de drømmende ned i Dybet, ſom om de i Tankerne allerede vare der, hvor de først kunne komme efter en lang trættende Reiſe.

Nord for os løb en Bjergkjæde, langs med hvis Fod vor Vei førte os. I en Afſtand af 6 Mil fra Laguna bøjede den mod Nord ind i et Bjergpas, ved hvis veſtlige Ende vi ſik en mexikanſk Nybygd i Sigte. Det var Staden Covero. Til denne Byes Anlæggelſe har en Kilde, der i en ſtærk Straale ſprudler frem af en Spalte i Stenen, været Aarſag. Da vi rede gjennem Paſſet, bemærkede vi Boliger, der ſom Svalereder hængte omkring paa Klippevæggene, idet Nybyggerne deels for Nemheds Skyld, deels ogſaa for at give Huſene ſtørre Fasthed, havde forſtaaet ſnildt at benytte enhver glat Fjeldvæg og enhver regelmæſſig Hulning i Stenene til deres Bygninger. Ved ſelve Kilden laa Bygningerne mere ſammentrængte og dannede en lille Stad, der bar et ſørgeligt Præg af Armod og Ureenlighed, ligeſom den paa

Gaderne magelig omkringſlentrende Befolkning gjorde Indtrykket af Folk, der ikke gad arbejde mere end højſt nødvendigt, for at kunne friſte Livet og af og til opføre en Fandango.

Paa en fri Plads midt i Byen opſloge vi vore Telte. Vi havde der lige foran os Kilden, der ſprudlede med fortræffeligt Vand i Overflødighed. Paa den brede Sandſteensklippe, ſom havde aabnet ſine Aarer for Vandet, ſaae vi en mærkværdig Steen, der i Form af en mægtig Urne med en ganſke ſvag Fod ragede over 10 Fod ivejret, og ved ſin Ejendommelighed maatte tiltrække ſig Enhvers Opmærkſomhed. Det var ikke, ſom man ſkulde troe, en fra Høiden løsreven Klippeblok, der var rullet derhen, og ſom givende efter for Luftens og Regnens Indflydelſe, havde antaget denne Form; men denne naturlige Urne viſte ſig at være en Deel af det ſamme Sandſteens-Underlag, paa hvilket den hvilede. Den ſvage Fod, der bærer hele den øvre Byrde, er ved ſin uregelmæsſige Dannelſe endnu mere iøjnefaldende, idet der heelt igjennem den ſtrækker ſig en Udhuling, der er ſaa ſtor, at et Menneſke magelig kan krybe derigjennem.

Staden Covero ligger paa den østlige Ende af en vid Slette, der atter er indeſluttet af Bjerge og Klipper. Dens Jordbund er imidlertid ſandet og ufrugtbar, ſaa at den kun yder Beboernes Hjorde en ringe Næring. Smaa foſſile Muſling- og Østersſkaller ligge omkring paa den, dog ere disſe aabenbart ſkyllede derned fra Biergene (15).

Over denne jevnt ſtigende Slette droge vi den følgende Dag. Skjøndt Formationen af de nære og fjerne Bjerge maatte opvække Intereſſe, ſaa bleve dog Omgivelſerne først mere tiltrækkende, da vi efter 8 Mils Marche atter droge nedad Bakke og atter befandt os ved San Joſé, der flød fra Nordvest mod Syd og vandede en ſmal Dal. Vi befandt os nu i Nærheden af disſe vulkanſke Regioners Hovedarne, nemlig kun nogle Dagsrejſer ſyd for Mount Taylor (16).

Medens arbejdende Vulkaner forſkjønne og oplive en Egn, idet de majeſtetiſk rage op over den og ved deres trnende Røgſøjler ſynes ligeſom at beherſke den, ſaa udøve ſom oftest Levninger af udſlukkede Vulkaner en forſtyrrende Virkning i en ſmuk Naturomgivelſe. Men i Egne, der ved Skabelſen ere blevne ſtedmoderlig behandlede og ſom fortjene Navn af ufrugtbare Ørkener, have ſaadanne Fremtoninger noget Spøgelſeagtigt ved ſig; thi den engang vildtſprudende, Omgivelſerne ryſtende Vulkan ligger der ſom et gigantiſt Lig for Vandreren. Paa Steder, hvor engang torbnende Lavabække ſtrømmede ned, formaaer den Rejſende nu at anſtille ſine Granſkninger og ſøge efter ferſke Kilder, der hemmelig og ſkjult finde Vej gjennem den forte Steens kølige Aarer til Dagslyſet.

Det Sted, hvorpaa vi lejrede den 14de November, savnede imidlertid ikke enhver Prydelse af Vegetation. Bel havde Engstriberne mistet deres venlig grønne Farve saavelsom deres Blomster, og istedenfor antaget Efteraarets lysere Skjær, men dog havde Cederbuskene, der bedækkede de lave ujevne Høje saavelsom Aasene paa de brede Klipper endnu holdt sig tappert mod den Alt forbærvende Rimfrost, der hver Nat paa denne Tid omgav alle fremstaaende Gjenstande med en Isskal. Imellem forkrøblede Cedertræer lejrede vi os altsaa denne Aften foran vor klart blussende Ild. For gode Stege var der sørget; thi Vildænder havde vi forefundet i stor Mængde mellem Sivene ved Floden og i de smaa oversvømmede Lavninger og skudt et stort Antal af dem.

Underholdningen drejede sig denne Aften fornemmelig om Passene gjennem Rocky Mountains, og da i Særdelesshed om det, gjennem hvilket Expeditionen stod i Begreb med at drage. Ved at følge Rio San Josè til dens Kilder ved Sierra Madre *) havde vi tre Punkter for os, paa hvilke vi kunde stige over den sidste Kjæde af Rocky Mountains, nemlig: først et Sted i Nærheden af Zuñi-Vejen, eller Camino del Obispo, dernæst Cañon del Gallo og Zuñi-Passet og endelig Campbells-Passet paa Fort Defiance-Vejen. Vor Expedition skulde forlade Rio San Josè og følge Camino del Obispo, medens vor første Ingenieur Mr. Campbell, ledsaget af Mr. Leroux og nogle Soldater, skulde undersøge den mod Nordvest førende Fort Defiance-Vej, og først ved Zuñi atter støde til os. Passet gjennem Cañon del Gallo undersøgte vor Expedition ikke, dog blev samme os af nogle sagkyndige Mexikanere beskrevet som betydelig lavere end Camino del Obispo, hvorved de især fremhævede, at man ved Anlægget af en Jernbane vilde støde paa langt mindre Hindringer der. Angaaende Campbells-Passet bragte imidlertid Mr. Campbell de gunstigste Efterretninger, saa at der ikke kunde herske nogen Tvivl ved Valget af et af de tre Passe, idet man nemlig afgjort maatte bestemme sig for Fort Defiance-Vejen.

---

*) Sierra Madre kaldes den Hovedbjergryg af Rocky Mountains, som danner Skjellet mellem de Vande, der paa den ene Side flyde til den mexikanske Havbugt og paa den anden Side til Sydhavet.

XXI.

Mr. Campbell's Reise til Fort Defiance. — Vandmangel. — Kilde ved Foden af Sierra Madre. — Overgang over Sierra Madre. — Inscription Rock. — Indskrifter og Hieroglyfer. — Ruiner paa Inscription Rock. — Om Ruiner i Ny-Mexico og deres Oprindelse. — Ruiner ved Zuñi-Veien. — Den ødelagte Stad. — Leir ved Zuñi.

Den 13de November brød altsaa Mr. Campbell op fra vor Leir og drog mod Nordvest, medens Hovedexpeditionen først tilbagelagde en Mil i samme Retning og derpaa bøiede af mod Vest. Paa denne første korte Strækning droge vi langsmed en højt opragende Lavastrøm, indtil en anden fra Vesten kommende Lavastrøm stødte til den i en ret Vinkel og syntes at spærre os Veien.

Det var en friſk smuk Efteraarsmorgen, Frosten havde gjort Veien haard, og Dyrenes beslagne Hove klapprede paa den haarde Jord. Men endnu stærkere, end naar Jern falder mod Jern, lød det, da vi førte vore Vogne over Lavamasserne, der i en Højde af 10 til 20 Fod og en Brede fra 50 til 100 Fod strakte sig som en mægtig fort Vold mod Vesten.

I Aarhundreder havde Mennesker og Dyr draget over Lavabjerget paa dette Sted, og alligevel ragede endnu Stenens Ujevnheder skarpt og spidst frem overalt, saa at selv de sikkre Muldyr uafladelig hinkede og snublede ved Overgangen. Paa den anden Side af Lavastrømmen udstrakte sig for os en vid trælløs Slette, der rundtom atter var indesluttet af Bjerge og Klipper. Mod Vesten syntes Bjergmasserne at aabne sig, og derhen, hvor høje Graner afløste Cederbuskene, førte den haarde Vej vor Expedition.

I Selskab med Dr. Kennerley havde jeg allerede tidlig om Morgenen forladt vort Tog, og vi vare rebne langs med Foden af den nordlige Klippekjæde, hvor de skovbevoxede Kløfter syntes at indbyde til Jagt. Vor Jagtlyst blev imidlertid kun daarlig tilfredsstillet; thi med Undtagelse af friske Spor af den graa Bjørn, fandt vi Intet, som kunde tyde paa Vildt der, og med Hensyn til Bjørnen, da kunde vi gjerne have klattret Dage omkring i Kløfterne uden at faae den i Syne. Vi maatte derfor lade os nøje med at skyde Fugle til vor Samling; ogsaa fossile Muslingskaller, som vi fandt paa Veien, hørte med til vort Jagtudbytte.

Det var allerede langt ud paa Eftermiddagen, da vi ved Enden af Dalen atter ſtødte ſammen med vore Kamerater. Vi gik der udenom den fremſpringende Pynt af den nord for os liggende Klippekjæde og fortſatte vor Vej i nordveſtlig Retning. Fyrreſkove afvexlede nu med ſmaa træløſe Enge, og hvor Skovſtrækningerne aabnede ſig, viſte ſig ſtadig ny Volde af ſort Lava. Det var vor Henſigt endnu ſamme Dag at naae Kilden ved Sierra Madre's Fod, hvisaarſag Mexikanerne vare ilede forud med Hjordene og Pakdyrene. Vand kunde vi ikke gjøre Regning paa, før vi naaede dette Punkt, og Enhver bekvemmede ſig derfor gjerne til denne lange Marche, der udgjorde 25 Mil. Tilfældet tilintetgjorde imidlertid vor Plan. Kun Hjordene og Pakdyrene kom ſamme Aften til den attraaede Kilde. En af Vognene gik i Stykker, og Hovedtoget maatte derfor blive tilbage paa en aaben Lavning i Skoven og tilbringe Natten uden Vand. Vi, der havde alle vore Sager paa Vognene, bleve ligeledes tilbage og tilbragte Tiden indtil Aften med at ſtreife omkring i Kløfterne. Vor Søgen efter Vand var imidlertid forgjæves; det tørre, røde Sand laa i Vandløb-Sengene, og ingen Vildtſti tydede paa nogen Kilde i Nærheden. De aſtronomiſke Jagttagelſer maatte denne Aften opgives, da de magnetiſke Inſtrumenter forſtyrredes af de rundt om os optaarnede Lavamaſſer og ingen Nøjagtighed frembøde længer. Det var et tørt Maaltid det, der blev holdt i vor Lejr den Aften, thi kun et ubetydeligt Kvantum Vand kunde ved alle Flaſkers og Dunkes fælles Beſtræbelſer bringes tilveje, ſaa at der ikke blev en Draabe tilbage til næſte Morgen.

Den beſkadigede Vogn var om Natten bleven iſtandgjort, og ſaaledes kunde vi tidlig om Morgenen den 16de November fortſætte Rejſen. Da Solen ſtod op og ſendte ſine førſte Straaler mellem de ſlanke Fyrretræſtammer, havde vi allerede tilbagelagt flere Mil, og kun en kort Strækning havde vi tilbage til Kilden. Vore Muldrivere havde paa paſſende Steder antændt dygtige Baal, der kom os ypperlig tilpas efter det lange Ridt i den kolde Morgenluft, ligeſom det fortræffelige klare Vand, ſom rislede frem af en Lavabunke, fuldſtændig forjog den ſidſte Reſt af den mismodige Stemning, der beherſkede os Alle ſom Følge af den ulidelige Tørſt. Omgivelſerne om denne Kilde vare tiltalende. Bjergene dækkede os mod den kolde Vind, kolosſale Brændeknuder udbredte en behagelig Varme foran vore Telte, og de Skatte, Naturen der frembød, fremkaldte hos Mennesker ſom hos Dyr en Følelſe af Velvære. En rig Høſt for vore Samlinger gjorde Dr. Kennerley og jeg ved denne Kilde; thi ſmaa ſtribede Egerner beboede Spalterne og Ridſerne i Lavamaſſerne og hoppede kvikt fra Steen til

Steen, ligesom Skarer af Fugle indfandt sig i Løbet af Dagen i Nærheden af Kilden for at drikke. Saa stærkt Kilden end sprudlede frem af Stenen, saa tabte den sig dog i den sandede Jordbund, og da dette maaskee var det eneste Vand paa mange Miles Omkreds, saa lod det sig forklare, at saa mange levende Væsener indfandt sig paa dette Sted. Om Eftermiddagen gjorde vi endnu en Udflugt til de syd for liggende Kløfter, for at passe den forhalede Hjort op, hvis Spor fandtes i stor Mængde omkring Kilden. Doctor Bigelow ledsagede os, og da vi ved at omgaae et Bjerg maatte skille os fra hinanden, blev han desværre den lykkelige Jæger, der stødte paa en Flok af dette Vildt, men jog dem fra hinanden ved som sædvanlig at skyde paa alt for langt Hold. Mange Stiklerier maatte den altfor lidenskabelige Jæger udholde af os senere efter, fordi han saa lidt havde forstaaet at holde sin ubændige Jagtiver i Tømme.

Vi havde allerede længe været i Lejren, og den mørke Nat var indtraadt, da Doctor Bigelow endnu stadig savnedes. Hans Udeblivelse opvakte Uro. Der blev antændt store Blus, affyret Skud, og da flere af os begav sig paa Vejen for at opsøge den afholdte Gamle, mødte han os ikke langt fra Teltene. Han var virkelig bleven lebet af vore Skud, og før han endnu havde lagt fra sig, begyndte han fremfor Alt at fortælle de Omkringstaaende, hvor umaadelig heldig han havde været paa Jagten, hvorledes han havde skudt paa de stolte Hjorte og derpaa forvildet sig ved at forfølge dem.

Den næste Morgen fortsatte vi Rejsen og begyndte med at bestige den foran os liggende Bjergkjæde, over hvilken Vejen gik. Efter et temmelig anstrengt Arbejde befandt vi os endelig paa Ryggen af Sierra Madre, Vandskjellet mellem det atlantiske og stille Ocean, der paa dette Sted har en Højde af 8250 Fod over Havfladen. Fra Vandskjellet paa Rocky Mountains droge vi strax igjen nedad til en vid Dal, i hvilken der hist og her løb Bjergkjæder ud. Disse vare deels fladt Højland med vandrette Lag, deels vilde forrevne Høje, og laante Landskabet en særdeles smuk Charakteer. Overalt, hvor Træer formaaede at slaae Rødder mellem Stenene, saae man mørke Skovstriber af Naaletræer, og kun sjelden bleve de sorte Skovstriber afbrudte af en enkeltstaaende Egs røde, indtørrede Løv. Paa selve Sletten, der bøjeformig sænkede sig mod Vest, viste sig kun i Lavningerne noget tynd Naaleskov. Vor Vej førte i vestlig Retning tvers over denne Slette hen til en fra Syd til Nord løbende Bjergkjæde og fulgte da dennes Fod i nordlig Retning videre. Efter nogen Tid bøjede Bjergrækken mod Vest, og da vi havde omgaaet den ved denne Bøjning dannede Vinkel, stod i en Afstand af 2 Mil Inscription Rock som

en graa Kæmpe foran os. Klippens Form lod ſig i denne Afſtand endnu ikke tydelig iagttage, dog ſaae man lodrette Vægge hæve ſig højt ivejret, hvorved den naturlige Bygning fik Lighed med en Obeliſk.

Kilden ved Klippen var bleven beſtemt til Maalet for denne Dags Marche, og da vi nu Alle ønſkede at beſee Ruinerne og Inſcriptionerne paa den, om hvilke vi allerede havde hørt tale, og vi allerede tidlig den næſte Morgen ſkulde rejſe videre, ſaa fremſkyndede vi Marchen, og raſk gik det opad Bakke og nedad Bakke paa den haarde Jord hen over det bølgede Terrain. Flere Timer før Aften ſtode allerede vore Telte der, og vi gave os nu ifærd med at opſøge en Vej opad Klippen. Fra vor Lejrplads, der var valgt umiddelbart ved Baſis af det øſtlige Punkt af Moro (ſom Klippen kaldes af Mexikanerne), ſyntes den ubeſtigelig; thi ſteil og glat ſom en muret Væg hævede Klippevæggen ſig over 200 Fod fra Bunden. Dette Punkt var den ſpidſe Vinkel af en Trekant, hvis ene Side løb mod Veſt og den anden mod Sydveſt. Den ſydlige Væg blev i nogle Hundrede Skridts Afſtand fra vor Lejr, til hvilket Punkt den dannede en albeles glat Flade, afbrudt af Indſnit og uregelmæsſige lave Formationer, medens den nordlige paa en Strækning af en halv Mil uafbrudt beholdt næſten den ſamme Retning og ſamme Højde, og kun ved høie Fyrre- og Cedertræer ſkjultes af og til Klippeformationen paa denne Side.

Kilden befandt ſig paa Sydſiden i en lille Kløft paa det Sted, hvor den glatte Klippevæg hørte op. Den maatte kun have et ſparſomt Tilløb, thi Vandet, der dannede en lille Pyt, var næppe tilſtrækkeligt for vor Expedition. Et ſtort Fyrretræ ſtod eenſomt i den mørke Krog, hvor Vandet fandtes; den øvrige Deel af Sydſiden var beklædt med adſpredt ſtaaende forkrøblede Cedertræer, der ſtrakte ſig heelt op til Klippeplateauet og hjalp til at forhøje det Maleriſke i den vilde romantiſke Naturſcene. Klippens Formation (17) viſte graa Sandſteen, der laa i tykke tæt forbundne Lag over hinanden. Lagene faldt lidt af mod Veſt, hvorved den øſtlige Spids blev det højeſte Punkt af hele Klippen, og hvorfor vi for at komme derop maatte ſøge en paſſende Vej i Nærheden af den veſtlige Skraaning. Før vi imidlertid beſtege Inſcription Rock, opſøgte vi de Indſkrifter, om hvilke Lieutenant Simpſon allerede beretter i ſin Raport to the Secretary of war in the year 1850. Saavel paa Nord- ſom Sydſiden, hvor lodrette glatte Klippevægge frembøde en bekvem Leilighed til at indhugge Navne og Indſkrifter i den bløde Sandſteen, fandtes en Mængde ſaadanne Indſkrifter, der paa faa Undtagelſer nær vare ſkrevne i det ſpanſke Sprog med gammelbags Bogſtaver og gave os de bedſte Be-

viſer for, hvor langt Spanierne for Aarhundreder ſiden have udſtrakt deres Efterforſkninger og Underſøgelſer.

Naar man ſtaaer foran disſe Indſkrifter, af hvilke mange ere blevne udviſkede og ulæſelige, maa man uvilkaarlig henſynke i Betragtninger over den ſvundne Tid. Rigtignok findes paa Jordkloden utallige Mindesmærker, ved Synet af hvilke Billeder fra Fortiden dukke frem for Betragteren; dog ere disſe os bekjendte, og vi ere gjennem Hiſtorien blevne forberedte paa dem. Men endnu dybere er Indtrykket og endnu hurtigere fortrænges Nutidens Billeder af Erindringen om længſt forſvundne, næſten forglemte Slægter, naar man ſtaaende og læſende befinder ſig paa det ſamme Sted, hvor for Aarhundreder ſiden de jernklædte Spaniere ſtode ſkrivende og mejſlende, og naar man betragter Omgivelſerne, i hvilke Indſkrifterne ſiden den Tid ere forblevne uantaſtede, og kun yderſt ſjelden blevne betragtede af menneſkelige Øjne.

Navnene, der danne forſkjellige Grupper, ere næſten alle ſkrevne til forſkjellige Tider, ſom Tilfældet føjede det, eller efterſom det faldt ſenere Rejſende ind at anbringe deres Navne under ældre Indſkrifter eller i Nærheden af dem. Saaledes ſtaaer der f. Ex. paa et Sted: „I Aaret 1641, Bartolome Romelo — — —“ (nogle ulæſelige Ord). Videre: „I Aaret 1716 paa den 28de Dag i Auguſt kom Don Felix Martinez, Gouverneur og General-Capitain for dette Kongerige, forbi dette Sted, for at underkaſte og forbinde Moqui'erne — — —“ (ulæſelige Ord). „Paa den 28de Dag i September i Aaret 1737 ankom til dette Sted: Bachelor Don Juan Ignatio de Arraſin;“ „kom forbi dette Sted: Diego Velasques.“ „Paa den 28de Dag i September Aar 1737 ankom til dette Sted den berømte Doctor Don Martin de Liza Cochea, Biſkoppen af Durango, og brød op den 29de til Zuñi.“ „Joſeph Dominguez kom i October forbi dette Sted, og Andre den 28de September med megen Forſigtighed og nogen Bekymring.“ „Juan Garica de la Revas, Chef Alcalde og den førſte Delegerede i Staden Santa Fé i Aaret 1716 den 26de Auguſt.“ „Med egen Haand Bartolo Fernandez Antonio Fernandez Moro.“ „Bartolome Narrſo, Gouverneur og General-Capitain i Provindſen Ny-Mexiko for vor Herre, Kongen, kom forbi dette Sted paa ſin Tilbagekomſt fra Pueblo de Zuñi den 29de Juli i Aaret 1620 og bragte dem til Fred paa deres Forlangende, idet de bade om den Gunſt at turde blive Hs. Majeſtæts Underſaatter, og paany bleve de lydige; hvilket de alt gjorde af fri Villie, holdende det for klogt ſaavelſom chriſteligt en ſaa berømt og tapper Soldat — — — — — (det

Øvrige er udviſket). „Forbi dette Sted drog med Depecher (nogle ulæſelige Ord) paa den 16de Dag i April 1606."

Den ſidſte ſynes at være den ældſte af de Inſcriptioner, der i hundredvis bedække de glatte Vægge, og blandt dem finder man mange Navne, der i Ny-Mexikos gamle Erobringshiſtorie have ſpillet en Rolle.

Lieutenant Simpſon, der i 1850 først undersøgte disse Indskrifter nøjere og med megen Møje dechiffrerede dem, erholdt fra Secretairen for Provindſen Ny-Mexiko en Skrivelſe angaaende ſamme. Jeg giver her en Overſættelſe af denne Skrivelſe ſaaledes, ſom den er bleven offentliggjort i Lieutenant Simpſons Rapport:

„De Indſkrifter, ſom ere indhugne i Klipperne ved Fiſkekilden (Ojo pescado) ikke langt fra Zuni, og af hvilke De har taget Copier, tilhøre den Epoche, paa hvilken de henthde. Jeg har kun en ubeſtemt Foreſtilling om deres Tilværelſe, thi, ſkjøndt jeg vel tre Gange er dragen forbi Stedet, ſaa har jeg dog aldrig benyttet Lejligheden til at tage dem i Øjeſyn. De andre Tegn og uforſtaaelige Characterer ere traditionelle Erindringer, ved hvilke Indianerne overlevere hiſtoriſke Efterretninger om deres fremragende Bedrifter. At drage de rigtige Slutninger af det Slags Sager er vanſkeligt, thi mange Indianere anvende ved ſaadaune Efterretninger ſmaa Tegn, ſom kun kunne forſtaaes af dem, der ere fortrolige med deres Ideer, idet de kun ere ſimple Henthdninger. De Folkeſlag, der beboede dette Land paa den Tid, det opdagedes af Spanierne, vare overtroiſke og tilbade Solen. Jeg vilde priſe mig ſærdeles lykkelig, hvis jeg kunde give Dem nøjagtige Meddelelſer om de daværende Tilſtande; men desværre er det mig ikke muligt, fordi jeg mangler ſikkre Efterretninger om Enkelthederne og fordi der netop ſkete Meget i faa Aar efter Erobringen ved Juan de Onata 1595. Alle før Aaret 1689 opbevarede Efterretninger gik nemlig tabte, da Indianerne opbrændte Archivet under deres Opſtand mod de Erobrere, ſom den Gang havde Landet inde. I Aaret 1681 erholdt Gouverneur Antonio de Otermin Befaling af Vicekongen til at vende tilbage og undertvinge Landet. Han trængte ind i Pueblo de Cochiti, ſtødte paa Modſtand, og da de Stridskræfter, han havde med, vare for ſvage, blev han tvungen til endnu i ſamme Aar at trække ſig tilbage til El Paſo. I Aaret 1693 trængte frembeles Curro Diego de Vargas Zapater frem til Pueblo de Zuni, men udrettede heller ikke Mere og vendte tilbage til El Paſo. I Aaret 1695 gjenoprettede han fuldſtændig Freden i Landet.

Her var ſenere en række Gouverneurer, og blandt disse Felix Martinez og Juan Paez Hurtado, angaaende hvilke der kan tilveje-

bringes nøjagtige Oplysninger, naar man i Regiſtrene til Gouvernementets gamle Archiver for enhver af dem gaaer tilbage til Administrationstiden.

Den korte Tid, der er til Deres Afrejſe, tillader mig ikke at anſtille nøjagtigere Underſøgelſer og at meddele Dem en hiſtoriſk Forbindelſe mellem disſe Begivenheder. Denne Meddelelſe ſkal De derfor ikke anſee ſom en ſaadan, der kunde være den eneſte Rettesnor for Deres Anſtuelſer, idet min indſtrænkede Sagkundſkab ikke ſætter mig iſtand til at underſøge ſæregne Punkter paa den behørige Maade, dog kan den maaſtee tjene Dem ſom Ledetraad ved Deres egne Underſøgelſer, da Begivenhederne ere chronologiſk ordnede.

Skulde disſe Bemærkninger kunne være Dem til Nytte, og ſkulde jeg ſenere have ligeſaa let Adgang til Archiverne ſom nu, ſaa ſkal jeg med Fornøjelſe paatage mig ethvert Arbejde i den Retning og overſende Dem Reſultaterne.

Jeg er, Señor, Deres lydige Tjener

Donaciano Virgil."

To Lieutenant J. H. Simpson,
Topographical - Corps U. S. A.

Dette Brev, ſom Lieutenant Simpſon fik paa ſin Foreſpørgſel, antyder klart nok, hvorfra Indſkrifterne ſtamme. At der mellem de ſpanſke Navnetræk findes indianſke Hieroglyfer og Billeder, lader ſig let forklare deraf, at de Rejſende, ſaavel Europæere ſom Indianere, gjerne raſtede ved den eneſte Kilde i mange Miles Omkreds, forbi hvilken den gamle Zuñi-Vej førte, og at de da af Sandſteensklippens glatte Vægge ere blevne lokkede til at optegne deres Navne eller hieroglyfiſke Billeder.

Endnu før Aften gik vi langs med Klippens Sydſide, hvor de mere ſænkede Underlag lettede Opſtigningen paa Inſcription Rock. Under ſtadige Udglidninger med Fødderne paa den ſkraa Steenflade naaede vi endelig op til det højeſte Punkt, hvorfra vi havde en vid og pragtfuld Udſigt til de omkringliggende Landſkaber. Mod Nord og Øſt ſaae vi Sierra de Zuñi eller Madre, der, bedækket med mørke Ceder- og Naaletræer, ſtrakte ſig fra Nordvеſt til Sydoſt. Mod Syd var Horizonten begrændſet af blaa Bjergtoppe og Bjergſtrøg, ſom ragede op over de ſkovbeklædte Høje og Plateauer i Nærheden af Inſcription Rock. Mod Veſt ſaae vi de horizontale Linier, der dannedes af Højſlette og Fjeldbord. Umiddelbart omkring Klipperne laa ſmaa Prairier, der vare ſmykkede med enkelte Træer og Trægrupper, og viſt vilde have dannet en ſmuk Afvexling med de nærliggende volbeagtige Plateauklipper, naar en friſk grøn Farve overalt

havde været fremherskende, istedenfor det efteraarsagtige graa Skjær. Hvad der imidlertid endnu mere tiltrak sig vor Opmærksomhed end Indskrifterne og den herlige Udsigt, det var de hensmuldrende Ruiner af to gamle Stæder, der kronede Toppen af Moro og havde tilhørt et i Forglemmelse hensvundet Folk.

Klippens Plade dannede ingenlunde en uafbrudt Flade, men fra Vesten skar sig en Kløft ind lige til Midten, hvor den udvidede sig og dannede en Art Gaard.

Kløftens Vægge vare imidlertid ligeledes stejle og ubestigelige uden kunstige Midler. Høje Grantræer voxede paa Bunden af Kløften og den naturlige Gaard og strakte deres Toppe højt ivejret, uden dog at naae over Klippens Top, hvorpaa vi stode. Kun en enkelt Klippeblok, der som en Pille stod frit op i Gaarden, hævede sig i Højde med os. Paa hver Side af denne Kløft, der paa en kort Strækning deelte Klippen i to Halvdele, fandtes nu de gamle Fundamenter og overblevne Rester af Bygningsværker. Selve Ruinerne dannede Rectangler paa 307 Fods Længde og 206 Fods Brede. I disse vare Ydersiderne de fire Hovedlinier, og at dømme efter Fundamentmurene maae Værelserne fornemmelig have ligget op til Sideveggene, for at gjøre Plads for et frit Rum i Midten. Men ogsaa i den indesluttede Klippegaard vare Spor af Bygninger kjendelige. At slutte fra Ruinerne, maae Hovedmurene have været omhyggelig opførte af smaa tilhugne Sandsteen, som bleve sammenbundne med Leer. Som ved alle Ruiner i Ny-Mexiko laa her en Masse Potteskaar sprebte omkring i en saadan Mængde, at den Tanke uvilkaarlig maatte trænge sig frem, at der i de gamle Stæder maa være blevet slaaet flere Potter istykker (maaskee ved Festligheder, Religionsstikke og Offringer), end Tilfældigheden bringer med sig i det daglige Liv. De nuværende Pueblo-Indianere bruge endnu lignende Leertøj, men man finder dog ikke saadanne Bunker af Skaar ved deres Stæder.

Hvad der kan have foranlediget de forlængst forglemte Beboere af disse nu aldeles forfaldne Stæder til at opslaae deres Bolig paa en næsten ubestigelig Klippe, derover kan man vel nu kun anstille Formodninger. Maaskee gjorde de det for lettere at kunne værge sig mod fjendtlige Overfald, maaskee ogsaa for i disse paa Vand saa fattige Egne at kunne samle det nødvendige Forraad af Regnvand paa Pladeklippen og opbevare det i Fordybningerne. I hvert Fald er jo Kilden ved Foden af Inscription Rock; dog, hvis den ikke i de urgamle Tider, da den endnu blev omsværmet af de højtliggende Stæders Beboere, har flydt stærkere end nu, saa tør det med Visshed antages, at Fordybningerne paa Klippepladen paa den Tid ere blevne benyttede som

naturlige Cisterner, saaledes som endnu er Tilfældet hos Beboerne af Pueblo Acoma og flere andre Indianerstæder. Men Opsamlingen af Regnvandet kan imidlertid heller ikke have været den eneste Grund til Bebyggelsen af disse Højder, hvilket tydelig nok bevises ved Beliggenheden af Ruinerne ved Pueblo'erne Laguna og Zuñi. Disse ligge nemlig ligeledes paa høje Klipper, men ved disses Fod flyde uudtømmelige Bække, der maa have gjort Opsamlingen af Regnvandet paa Klipperne aldeles overflødig, hvis det ikke er skeet for Nemheds Skyld, for at spare den besværlige Vej opad Klippen. Senere droge Beboerne af Højderne ned i Dalene og grundlagde ved Bredderne af Floderne ny Boliger, efterat de af Spanierne havde lært Agerdyrkning og Kvægavl. Forgjæves seer man sig imidlertid fra Ruinerne paa Inscription Rock om efter en endnu beboet Pueblo i Nabolaget; uddøede eller udvandrede maae Efterkommerne af disse forfaldne Stæders Beboere være, og de sidste Spor af dem ere formodentlig for længe siden udviskede i det sydlige Mexiko.

Naar man efter at have forladt Rio Grande drager mod Vest mellem den 34te og 36te Grad nordlig Brede, saa giver den Mængde Ruiner, som man træffer paa i frugtbare og vandrige Egne, Anledning til megen Eftertanke. Hvor rigt befolkede maae disse Landstrækninger, der nu staae saa øde og kun af og til gjennemstreifes af røverske Apache- og Navahoe-Indianere, ikke have været. Nærmere henad Rio Grande og Rio Gila til hæve sig rigtignok endnu Indianernes graa Pueblos mellem Mexikanernes Nybygder; dog er deres Antal ringe i Sammenligning med den store Mængde Grushobe og Ruiner. I hvilket Forhold staae nu de nærværende Pueblo-Indianere til Aztekerne og Toltekerne, som engang overswømmede disse Landstrækninger? Mange Slags Formodninger ere blevne udtalte derover, og næppe een Rejsende har gjennemstreifet Ny-Mexiko, som ikke af hvad han der saae har fundet Foranledning til at sammenligne sine Anskuelser med tidligere Rejsendes og uddrage sine egne Slutninger. Men hvem formaaer vel at gjennemtrænge det dybe Mørke, der hviler over disse gamle forswundne Folkestammers Historie? Kun den kyndigste Forsker paa Naturens og Folkehistoriens Mark vilde det kunne lykkes fuldstændig at tyde de hieroglyfiske Billeder og bringe de vundne Resultater saaledes i Forbindelse med de endnu tilstedeværende Ruiner, at de fleste Huller i Mexikos ældste Historie kunde blive udfyldte. Paa denne Maade have vi nylig erfaret, hvor vel begrundede Efterretningerne ere om Aztekerne eller de gamle Mexikaneres Vandringer og de tre Holdepunkter, som Bartlett i sit ellers saa fortræflelige Værk: Personal Narrative, Vol. III, pag. 283, endnu betegner som tomme Sagn,

ſtøttende ſig til, at der ikke exiſterer nogen Ligheb mellem de gamle Mexikaneres Sprog og nogen af de længere nord paa boende Indianerſtammers Sprog. Det Ugrundede i denne Paaſtand er derimod beviſt ved en ſtor Sproggranſkers, Profeſſor Buſchmann's, vidtløftige og grundige Værk om de aztekiſke Sprogs Grammatik. Udbredelſen af de aztekiſke Stednavne fra det Indre af det mexikanſke Højland, Coahuila, Chihuahua og Michuacan indtil Guatemala, Nicaragua, Honduras og Coſta Rica, de mange gammel-aztekiſke Ord i den ſonoriſke Sprogſtamme ſaavel ſom i det nuværende Sprog paa Øen Ometepec i den ſtore Sø Nicaragua belære os om de gamle Beboere af Anahuac's videre Vandringer *). Skulde foruden de kalenderførende Aztekers gamle paalidelige hieroglyfiſke Skrifter ikke ogſaa andre Tegn tale for Vandringen? Skulde Sporene, ſom de undervejs have efterladt ſig, ikke ligeledes kunne tjene ſom Bevis? Ved Ruinerne, der findes mellem Rio Grandes Dal og Sydhavet under forſkjellige Parallelcirkler, er det iſær iøjnefaldende, at Gruslevningerne af de gamle Stæder længere mod Syd vidne om en ſtørre Cultur og Kunſtfærdighed hos deres Bygmeſtre, og ere ikke ſaa aldeles forfaldne ſom de mere nordlige. Uvilkaarlig paatrænger ſig da det Spørgsmaal: hvorfra ſkulde Ruinerne vel ellers ſtamme, end fra de gamle vandrende Folkeſtammer, der paa en gjennem Aarhundreder fortſat Rejſe ogſaa maae være ſkredne fremad i Cultur, og ſom derfor, naar de havde forladt et gammelt Holdepunkt og anlagt Boliger paa et nyt Sted, omhyggelig forbedrede deres Bygningsart efter de i lange Tidsrum indſamlede Erfaringer? Paa denne Maade lader maaſkee Forſkjellen ſig forklare mellem Grushobene ved lille Colorado, de bedre bevarede Caſas Grandes ved Gila og de kunſtfulde Templer og Bygningsværker i Mexiko. Pueblo-Indianernes Stæder i Ny-Mexiko ere vel i mange Henſeender forſkjellige fra de gamle Ruiner, dog findes der paa den anden Side ogſaa en ſtor Ligheb med Henſyn til Fundamenterne og de terasſeformig over hinanden liggende Boliger, ſamt Anvendelſen af Stiger til at ſtige ind i det Indre af Bygningerne. Afvigelſerne i den nyere Bygningsart fra den gamle Stil ere kun at kalde meget ringe i Sammenligning med det Tidsrum, i hvilket de efterhaanden ere fremſtaaede. De nuværende Pueblo-Beboeres fantaſtiſk bemalede Leer-Husgeraad giver, naar det brækkes itu, Skaar, der aldeles ikke ere til at ſkjelne fra Skaarene i

*) Buſchmann: Über die aztekiſchen Ortsnamen. Erſte Abtheilung, 1853, S. 72, 95 og 171. Denſamme: Über die Lautwanderung aztekiſcher Wörter in den ſonoriſchen Sprachen, 1857, S. 435 og 478.

de gamle Grusbunker. Ogsaa Tæmmelsen af Fugle, navnlig Ørne og vilde Kalkuner — en fra den graa Oldtid nedarvet Skik — finder endnu Sted hos Moqui'erne, Zuñi'erne og overhoved næsten i alle Pueblos.

Naar det nu er bevist, at Ruinerne i Ny-Mexiko hidrøre fra de gamle Azteker, Tolteker og Chichimeker, saa kan der vist ikke være nogen Tvivl om, at de nuværende Pueblo-Indianere ere, om ikke rene Efterkommere af de nysnævnte Folkestammer, saa dog nær beslægtede med dem, og at en stærk Blanding maa have fundet Sted. Forskjelligheden af de nuværende By-Indianeres Sprog indbyrdes og fra de gamle Mexikaneres Sprog synes vel efter Bartlett at være et Bevis mod en saadan Formodning; men det er ikke saa sjelden paa det amerikanske Fastland, at Stammer af samme Race, hvis Opholdssteder dertil ikke ligge langt fra hinanden, ikke kunne forstaae hinanden. Og ligesom Franskmænd, Tydskere, kort alle evropæiske Nationers Repræsentanter, der nu udvandre til Amerika, maae lære Englændernes, en ligeledes indvandret Nations, Sprog, saaledes kunne ogsaa de Individer og Stammer, der ved Vandringerne paa den store Vej nu og da bleve tilbage, have sluttet sig til de paa Stedet boende Horder, lært deres Sprog, og enten selv være blevne Nomadefolk eller forført hine til at blive stadbyggende, alt efterson det ene eller det andet Element har været overvejende i numerisk Antal eller paa Grund af de ydre Forhold. Derfra stammer da ogsaa de to store Afdelinger i Ny-Mexikos brunrøde Befolkning, der saa skarpt adskille sig fra hinanden, nemlig: paa den ene Side de fredelige Pueblo-Indianere med deres patriarkalske Sæder og Skikke, paa den anden Side de nomadiske Apache'er og deres røveragtige Broderstammer. Og saaledes leve da endnu de gamle Azteker meer eller mindre i alle Ny-Mexikos Indianerstammer. Forgjæves søger man imidlertid hos dem efter den tilbagefaldende Pande og den store Ørnenæse, som ere Særkjender for de gamle Aztekers og Toltekers Sculpturer og Malerier. Kun eet Sted paa det nordamerikanske Fastland bliver man levende erindret herom, nemlig tæt nord for Rocky Mountains hos Flathead- og Chinook-Indianerne. Dog er hos disse Stammer den paafaldende Anskuelsesbannelse ingen Ejendommelighed, der betegner en særegen Race, men frembringes kunstig ved at presse Panden tilbage paa de nyfødte Børn. Baghovedet bliver derved langt og spidst. Næsen bliver langt fremtrædende, og Profilen faaer derved et fugleagtigt Udtryk. Jo mere vanskabte de naturlige Træk paa denne Maade blive, desto smukkere gjøre de Individerne i Stammens Øjne. Ogsaa hos Choctaw-Indianerne, der nu have deres Ny-

bygder ved Arkanſas River, ſkal ifølge deres Traditioner, i hvilke der ofte omtales en ſtor Vandring, denne ejendommelige Skik have herſket.

Indtil Skumringen bleve vi oppe paa Klippen. Snart glædede vi os over den ſmukke Udſigt, ſnart rodede vi i Grusbunkerne efter Mindesmærker; men vi fandt intet Andet end bemalede Potteſkaar, og forgjæves ledte vi efter Pileſpidſer af Steen og andre Gjenſtande, paa hvilke Tiden og Atmoſfæren ikke maatte have formaaet at udøve deres Indflydelſe. Det begyndte allerede at blive mørkt, da vi vendte tilbage til vor Lejr. Den kolde Vind, der ſuſede hen over Sletten og heftig ryſtede vore Telte, drev Alle nærmere til den blusſende Ild og til tidligere end ſædvanlig at ſøge Hvile under de varme Tæpper.

Klart belyſte Solen næſte Morgen den ærværdige Klippe. Det havde froſſet ſtærkt om Natten, og Dyrenes Hove klapprede højt paa den haarde Vej, da vi droge nord om Inſcription Rock og videre i veſtlig Retning. Det intereſſante Punkt ſkjulte ſig ſnart bag høje Naale- og Cedertræer og forſvandt aldeles for vore Øjne, da vi ſtrede over vulkanſke Klippebrud og ſort Lava ned paa en lavere Slette. Luften var om Morgenen ſtille, men op paa Dagen rejſte Vinden ſig atter, ſaa at vi tiltrods for vor ſtærke Marche begyndte at fryſe. Vide Sletter afvexlede denne Dag med bakkede Strækninger, der ſnart vare beſkyggede af lave Cederbuſke, ſnart gjennemſkaarne af Lavaſtrømme. Antiloper omkredſede os i ſtor Mængde. De vare imidlertid ſaa ſky og vilde, at vi ikke engang prøvede at gjøre Jagt paa dem; men vi rejſte ogſaa ad en Landevej, paa hvilken Antiloperne i Aarhundreder havde ſeet Mennesker og lært at kjende dem ſom farlige.

Foran os i Veſt dukkede atter ny Bjergmaſſer op, der ſyntes at ſpærre os Vejen. Den Slette, vi rejſte paa, ſtrakte ſig i en ſpids Vinkel ind i Bjergene, og efter dette Punkt ſtyrede vi vore Dyrs Skridt. De ſmaa Cederſkove, der hiſt og her havde afbrudt Eensformigheden, bleve lyſere og forſvandt aldeles i den Retning, hvor vi ſkulde tilbringe Natten, ſaa at vi paa Førernes Raad bandt ſtore Stykker tørt Brænde til Vognene og lode dem ſlæbe bagefter til Lejrpladſen; thi de kolde Nætter gjorde ikke alene en ſtærk Lejrild behagelig, men ogſaa nødvendig.

Efter en Marche paa henved 20 Mil naaede vi Rio del Pescados (Zuñi Rivers) Kilder, Los Ojos del Pescado (18), ſom de der kaldes. Godt klart Vand risled paa forſkjellige Steder frem af Baſaltklipper og forenede ſig til en Bæk. Denne ſnoede ſig mod Veſt gjennem Dalen, paa hvis nordlige og ſydlige Side der optaarnede ſig høje Klippemaſſer og Højſlette. Atter befandt vi os i Nærheden af en

gammel Bygds eller Stads Ruiner, der imidlertid allerede vare skjulte under et Græstæppe, saa at vi maatte lede for at finde Fundamentmurene og Skaardyngerne. Mod Vest, omtrent 1000 Skridt fra vor Lejr, saae vi ligeledes Ruiner. Disse vare temmelig velbevarede Huse, der laa samlede og dannede en gammeldags Stad. De laa ved Floden (Rio del Pescado), og da jeg fik at vide, at vor Vej ikke vilde føre os der forbi, besluttede jeg endnu samme Aften at gjøre en Udflugt derhen. Jeg fulgte derfor Flodens Løb, hvor stadig smaa og store Ender lode sig støde op, og kom snart til den forladte Stad. Den hævede sig paa selve den nordlige Bred, men Floden havde allerede her antaget en betydelig Brede, saa at jeg maatte benytte et gammelt Overgangssted, som dannedes af store Stene, for at komme tørskoet over. Den gamle Indianerstad indtog en Flade, der var omtrent 200 Skridt lang og 150 Skridt bred. Husene vare byggede sammen, to Stokværk høje og opførte af flade Steen, murede i Leer. Husrækkerne indesluttede en retvinklet Plads, i hvis Midte Ruiner fandtes af en fritstaaende Bygning. Denne Pueblo syntes imidlertid ikke at høre til den egentlige Oldtid; thi Tage og Vægge vare endnu i god Tilstand, endog Kaminer og Ildsteder vare tydelig kjendelige. Jeg steg ned i flere af Boligerne, hvilket ikke var forbundet med store Vanskeligheder, uagtet jeg manglede Stiger, og Bygningerne naaede flere Fod ned i Jorden. Kold og fugtig kom Luften mig imøde i de gamle forladte Rum. Dagslyset, der gjennem Ridser og Sprækker i Væggene kun tildeels oplyste Værelserne, tillod mig dog at lede nøjere efter tilfældig forglemte eller med Villie efterladte Sager. Men Alt var tomt, kun en Bunke Halm hist og her i en Krog tydede paa, at Hyrderne der ofte søge Skjul og maaskee benytte den indesluttede Plads som Stald for deres Hjorde. Næsten veemodig stemte den Tanke mig, at maaskee smitsomme Sygdomme havde lagt denne Stad øde; thi Mangel paa Vand, hvilket i mange Tilfælde har været Anledningen til mexikanske Stæders Rømning, kunde her ikke have været Aarsagen, da den krystalklare Rio del Pescado slyngede sig gjennem en frugtbar Lavning, som i en vid Omkreds bar umiskjendelige Mærker af en tidligere Cultur. Jeg kunde kjende de Stier, ad hvilke Koner og Piger engang havde ilet med deres Leerkar paa Hovederne, eller alvorlige Mænd begivet sig til deres Markarbejde. Paa de smaa Høje, der stødte op til Boligerne, havde vist Stadens graa Hoveder fordum tilbragt mangen alvorlig Time i Raadslagning, og Ungdommen udført sine vilde Lege. Nu var Alt dødt og øde. Ingen Lyd var hørlig i de forladte Værelser; kun to Ulve, der havde forladt Ruinerne, da jeg nærmede mig, snege sig omkring Pladsen. Jeg sendte en Kugle efter

dem, hvorpaa de fjernede sig. Ænder og Snepper lettede, skræmmede af Knaldet, op fra Bækken og fløj skrigende bort. Skuddets Ecchо gjenløb hurtig i de øde Gader, langsommere i de fjerne Bjerge, og Alt var igjen stille og tyst som før. Jeg begav mig paa Hjemvejen og kom ad en Omvej til Marker, der bare Spor af nylig indhøstede Frugter. Ogsaa erfarede jeg senere, at Beboerne af Zuñi hvert Aar drage nogle Gange til den forladte Stad, for at saae og høste paa de frugtbare Marker. Det er ikke umuligt, at de sidste Beboere af den forladte Stad ere flyttede over til Zuñi-Indianerne og at disses aarlige Vandringer oprindelig have været Valfarter til Forfædrenes Grave.

Det friske Efteraarsvejr begunstigede vort tidligere Opbrud, og vor Vej førte os henimod et Punkt, hvor Dalen indsnevredes, og de nord og syd for os løbende Bjergkjæder syntes at berøre hinanden. Den forladte Stad blev liggende et lille Stykke nord for os, ligeledes den lille Flod, som beskrev en Bue mod Nord og derpaa ilede hen mod det Sted, hvor Bjergkjæderne nærmede sig hinanden og næsten dannede en Port. Saasnart vi fik Passet bag os, aabnede Landet sig igjen, dog var det derfra klippeagtigt, bakket og meer eller mindre bevoxet med Cedertræer. Vejen førte os igjennem Zuñi River, hvis Seng paa dette Sted var sumpig og derfor vanskelig at passere. Paa den nordlige Bred snoede vort Vogntog sig op mellem Høje, indtil vi naaede en lille græsrig Slette, hvor vi agtede at raste, indtil den fra Fort Defiance ventede Escorte var stødt til os. Tillige vilde vi ogsaa, før vi for lang Tid tog Afsked med den befarne Landevej, benytte den sidste Lejlighed til en Communication med de Forenede Stater og afsende Breve og Beretninger. Staden Zuñi var rigtignok endnu 3 Mil fra vor Lejr, men vi turde ikke med vore store Muldyr- og Faarehjorde vove os nærmere ind paa Stadens Jorder, hvor ethvert Spor af Græs for længe siden maatte antages at være udslettet af Indianernes Kvæg. Vi opsloge altsaa vore Telte i Nærheden af Vejen og havde kun faa Skridt til en Bæk, der havde boret sig et dybt Løb midt igjennem en Klippehøj. Ovenpaa Højen var et Vandbassin, der ved Regnskyl svømmede over og styrtede i smaa Vandfald ned over Klippeblokke. Vi fandt kun Fordybningerne paa Klippen fyldte med Vand, men de vare meget rige paa Fisk, et Bevis for, at Vandet aldrig udtørrer i disse naturlige Vandbeholdere.

XXII.

Den indviede Kilde. — Beſøg af Zuñi-Indianere. — Udflugt til Bjergene. — Bjørnekilden. — Mr. Campbell's Tilbagekomſt fra Fort Deſiance. — Opbrud fra Lejren ved Zuñi. — Ruiner af det gamle Zuñi. — Zuñi-Indianernes Sagn. — Deres Offerſted. — Pueblo de Zuñi. — Rio Zuñi. — De indianſke Førere. — Joſé Hatche og Joſé Maria.

Paa ſaadanne Rejſer ſom vor, er det naturligt, at ved hver ny Lejrplads fremfor Alt den nærmeſte Omegn bliver afſøgt, ved hvilken Lejlighed der da ogſaa ſpejdes rundt omkring efter Mærkværdigheder. Saaledes ſkete det ogſaa i Lejren ved Zuñi. Næppe vare vi ankomne, før vi allerede ſtrejfede omkring i Nabolaget og opdagede nogle Hundrede Skridt fra vore Telte en Kilde, der dannede en Dam af henved 25 Fods Tvermaal. Ligeſom Dammen fik ſit Tilløb fra ſkjulte Aarer, ſendte den ſit overflødige Indhold gjennem en lille Rende til den nærmeſte Bæk og derfra til Zuñi-Floden. Den lille Sø, hvis Dybde var over 12 Fod, var af Indianerne bleven omhyggelig indhegnet med en Mur, ſandſynligvis for at holde Kvæget borte fra den. De velbyrkede Marker, der omgave Kilden, ſyntes ubelukkende at vandes af den, omendſkjønbt en Bæk var ligeſaa nær; thi en Mængde Urner og Kar, der brugtes til at bære Vand i, ſtode i Orden omkring paa Muren. Vi erfarede ſenere, at det var et Slags hellig eller indviet Kilde.

Vi befandt os, ſom ovenanført, i en Dal, hvis øſtlige Grændſe dannedes af Lavabunker og vulkanſke Høje. Mod Syd ſaae vi de Bjergkjæder, mellem hvilke vi vare dragne, mod Veſt en Forlængelſe af disſe Bjergkjæder, der pludſelig endte med en ſtejl impoſant Klippemaſſe. Paa denne befandtes Ruinerne af det gamle Zuñi. Mod Nord ſteg Dalen jevnt til en ringe Højde, og over denne førte Vejen til Indianerſtaden.

Efterretningen om vor Expeditions foreſtaaende Ankomſt maa være gaaet forud for os; thi endnu før Lejren var bragt i fuldſtændig Orden, var den opfyldt af brune Skikkelſer. I Ydre havde disſe vore ny Venner den ſtørſte Lighed med de Pueblo-Indianere, ſom vi ved tidligere Lejligheder havde gjort Bekjendtſkab med. De vare meget nysgjerrige efter at erfare, hvad den egentlige Foranledning til vor Expedition var. Henſigten at frembringe en directe Forbindelſe med Sydhavet ſyntes at tiltale dem meget, og det varede ikke længe, inden

Pedro Pino, Gobernador af Zuñi, indfandt ſig i Ordensdragt med to af ſine Høvdinge, for at gjøre Bekjendtſkab med os og erkyndigede ſig nærmere om vor Rejſes Retning. En meget bedrøvelig Efterretning bragte Indianerne os, ifølge hvilken der ikke kunde være Tale om at beſøge dem i deres Stad og nyde Godt af deres Gjæſtfrihed. Børnekopperne raſede nemlig hos dem og forbrede mange Offre af den hjælpeløſe Befolkning. Saaledes fortalte Pedro Pino os, at to af hans Nevøuer vare døde af denne Sygdom, med den Bemærkning, at han var meget bedrøvet og alle hans Folk med ham, men at de dog tillige haabede, at den, der havde ſendt Sygdommen, ogſaa vilde tage den fra dem igjen. Det var i det hele venlige, fredſommelige Folk, der omſværmede os, og der var Ingen i Lejren, ſom kunde beklage ſig over, at de enten havde været paatrængende eller forſøgt at tilegne ſig noget af vor Ejendom. De vilde Bjergſtrøg, der laa i en ikke betydelig Afſtand fra os mod Veſt, opvakte hos flere af Selſkabets Medlemmer det Ønſke, at gjennemſtrejfe de mørke Kløfter og ſee at opſpore graa Bjørne, ſom efter Indianernes Udſagn ſkulde findes der. En venlig Zuñi bød ſig ogſaa ſtrax til at ledſage og føre os til et af Bjørne beſøgt Sted. Den følgende Dag blev beſtemt til denne Udflugt, og næppe begyndte Morgenen at grye, før Dr. Bigelow, Dr. Kennerley og jeg ſade i Sadlerne og fulgte vor indianſke Fører, der red en ſmuk brun Hingſt. Den med Cedertræer bevoxede Dal, der naaede til Foden af den første Bjergkjæde, var ſnart overſtreden, og derfra gik det opad over Klippeſtykker forbi ſtejle Brinke. Bjergryggen, paa hvilken vi endelig befandt os, ſtod i Forbindelſe med den høje Pladeklippe, hvor Ruinerne af det gamle Zuñi laa. Denne Klippe dannede Enden af Bjergkjæden, og vi kunde derfor langt bekvemmere have redet uden om den.

Da vi endelig kom ned ad Skraaningen, befandt vi os paa Randen af en anden Dal, der mod Veſt lukkedes af en uoverſtuelig Klippekjæde. Den ſtrakte ſig mod Syd ligeſom den bag os liggende Kjæde, men nærmede ſig efterhaanden denne ſaa meget, at Dalen indſnevredes til en ſmal Kløft, der hiſt og her var gjennemfuret af Bjergſtrømme. Diſſe Bjergſtrømme laa tørre, da vi ſaae dem. Ind gjennem denne Kløft fulgte vi altſaa vor Indianer, der red raſt fremad. Vi kom forbi flere veldyrkede Marker, ogſaa forbi nogle letbyggede Hytter, der tydede paa, at Zuñi's Beboere af og til beſøgte denne Dal, ſandſynligvis kun i Saae- og Høſtetiderne. Skovſtrækningerne, der bekrandſede de majeſtætiſk opragende Klippevægge, trak ſig ſtadig mere og mere ſammen og mødtes endelig i Midten af Kløften, ſaa at vi tilſidſt næſten uafbrudt rede i Skov og kun af og

til gjennem ſmaa Lysninger kunde kaſte et Blik paa de høje fantaſtiſke Klippeformationer. Ofte undſlap os den Bemærkning, hvor ſmukt der maatte være om Sommeren, naar Løvtræerne ved Foden af Bjergene ſtode i deres grønne Klædning. Uden at gjøre Holdt havde vi indtil Middag fulgt Kløften, da Indianeren drejede mod Veſt ind i en Sidekløft, hvor den tætte Skov ſnart tvang os til at lade vore Dyr tilbage og fortſætte den øvrige Vej tilfods. Vi havde ikke ret længe fulgt vor tavſe Fører, før han ſtandſede ved en Kilde og bethydede os, at Bjørnene paa dette Sted plejede at komme til Vand. Et eneſte Blik var tilſtrækkeligt til at overtyde os om, at vi ikke vilde faae Andet ud af vor Bjørnejagt, end det lange anſtrængende Ridt, og at der udfordredes mange maaneſkinsklare Nætter til at faae noget Udbytte ud af det Slags Jagt. Forøvrigt maatte allerede mangen Bjørn have ladt ſin Pels ved denne Kilde; thi Indianerne havde vidſt at indrette ſig det ganſke ſnildt for Jagten paa ham. Kilden beſtod nemlig kun af en lille Hulning, i hvilken Vandet aldrig ſteg til Randen. Denne var ſaaledes tildækket med Klippeblokke, at der kun blev en Aabning tilbage ſaa ſtor, at Bjørnen netop kunde faae Hovedet derigjennem og naae Vandet. Kun nogle Skridt fra Vandet var bygget en lille Steenhytte, hvis eneſte Aabning vendte imod Kilden, og hvorfra Jægeren med Sikkerhed maatte kunne ſkyde det drikkende Dyr. Agter nu en Jæger der at lure Bjørnen op, ſaa tildækker han, efter at have overtydet ſig om, at Bjørnen regelmæsſig beſøger Kilden, den eneſte Aabning til Vandet med en ſtor Steen, og begiver ſig derpaa ind i Steenſkjulet, hvor han tydelig kan iagttage Kilden og den modſatte Fjeldvæg. Kommer det tørſtige Dyr da til Kilden og finder Vejen til Vandet ſperret med en Steen, ſaa begynder det uden at ſee ſig om at vælte Stenen bort med Forlabberne og giver derved Skytten Lejlighed til med Ro at ſpejde efter et Sted paa Bjørnen, hvor han kan ſætte ſin Kugle med Held og fælde Dyret med eet Skud. — Denne Forklaring maatte vi lade os nøje med iſtedenfor den ſaa meget berømte Bjørnejagt. Vi klattrede til Slutning op ad Stien, ad hvilken Bjørnene og deres Forfædre i Aarhundreder havde kravlet op og ned ſom ad en Trappe og formelig poleret Trinene med deres grove Labber. Da vi vare komne tilbage til den ſtore Dal, forſvandt Solen bag Bjergene. Indianeren pidſkede ſin modige Heſt og ſatte i Galop hen over Sletten ad Staden til, overladende til os i Mørke at vælge den farlige Vej over Bjerget, ſom vi vare komne om Formiddagen, eller gaae udenom Klippen. Vi erklærede os eenſtemmig for det Sidſte og naaede efter mange Beſværligheder tilbage til Lejren henimod Midnat.

Samme Dag var ogsaa Mr. Campbell og de øvrige Medlemmer af Expeditionen, som havde fulgt Vejen til Fort Defiance, stødte til os, dog havde de ikke den forventede Militair-Escorte med, men bragte den Efterretning, at samme var bleven opholdt af Forberedelserne til Marchen. Den vilde først bryde op om nogle Dage og marchere i Retning af Lille Colorado, for ved denne Flod at tage Sporet af Expeditionen og indhente den i stærke Marcher. Over Beskaffenheden af den af dem tilbagelagte Vej og Campbell-Passet afgav Mr. Campbell de meest tilfredsstillende Beretninger. Passet ligger næsten lige vest for Mount Taylor; man kommer til det gjennem en smuk bred Dal, hvis Brede paa dens smalleste Sted er 3 Mil. Den nordlige Side er dannet af høje røde Sandsteensklipper, der vise de forskjelligste Former. Sydsiden af Passet dannes af Zuñi-Bjergenes Skraaninger. Zuñi-Gruppen af Sierra Madre vender sig i nordvestlig Retning fra Camino del Obispo og ender i dette Pas. Vestens Rio Perco udspringer øst for disse Bjerge (altsaa ikke langt fra St. Josè's Hovedkilder) drejer uden om dem og flyder derpaa til Colorado Chiquito. Saaledes lød Mr. Campbell's Beretninger, der grundede sig paa en Undersøgelse, som vel var overfladisk, men dog tilstrækkelig til at vise, at Campbell-Passet var den bedste Vej over Rocky Mountains.

Endnu en tredie Dag tilbragte vi i Lejren og underhandlede med Zuñi-Indianerne om at faae Førere af dem, hvilket var saa meget ønskeligere for Expeditionen, som vi fra Zuñi af havde de ugjæstfri Ørkener for os, gjennem hvilke der i det højeste kun førte nogle smale Indianer- og Vildtstier. Pedro Pino, Gobernadoren, der stadig paa sine Besøg i Lejren ledsagedes af sine første Krigere Josè Hatche og Josè Maria, havde lovet os Førere, men dette syntes at være afhængigt af en almindelig Indianer-Raadslagning; thi vi kunde endnu stadig ikke faae nogen bestemt Besked. Vi besluttede derfor at bryde op den 25de November for at gaae over Sletten, paa hvilken (19) Pueblo de Zuñi ligger, og ved en Kilde i dennes vestlige Udkant atter opslaae vor Lejr foreløbig. Indianernes Tvivlraadighed havde imidlertid ikke paa nogen Maade sin Grund i noget fjendtligt eller uvenligt Sindelag, de vare tvertimod meget vel stemte for vor Expeditions Formaal, og beviste dette ved mangen Slags Forekommenhed og ved den Beredvilligheд, hvormed de besvarede de dem gjorte Spørgsmaal om deres Sæder og Skikke og om Landets Beskaffenheд. Heller ikke udfordredes der hos Pedro Pino og andre fremragende Personligheder af Stammen nogen stor Overtalelse, for at faae dem til at vise sig hos os i deres krigerske Puds. Det var i det hele taget smukke, kraftige Skikkelser, og deres fantastiske Dragt og røde Bemaling i Ansigtet

klædte dem godt. Til daglidag var disse Indianeres Dragt ikke forskjellig fra de andre Pueblo-Beboeres, og overalt var ogsaa her Virkningen af de af Spanierne indførte Skikke tydelig at spore.

Den 25de November forlode vi altsaa Lejren for Zuñi, og ledsaget af et Antal Indianere drog vor Expedition ad Byen til, medens flere af vort Selskab med Lieutenant Whipple i Spidsen gjorde en Udflugt til Ruinerne paa Klippeplateauet. En Indianer var snart funden, der vilde være vor Fører; thi uden en saadan vilde det have været svært for os at finde Vej op ad de stejle Vægge, der hævede sig henved 800 Fod op over deres Basis. Den selv for Muldyr ikke tilgængelige Sti førte forbi saa forunderlige Formationer, som det vel er muligt for Tiden og Atmosfæren at danne i den lidt efter lidt eftergivende Steen. Snart var det Kupler eller regelmæssige Buer, som vi beundrede, snart Spalter eller Søjler, hvilke sidste i deres Form undertiden havde Ligheb med menneskelige Figurer. Særdeles iøjnefaldende vare to Søjler, hvilke Indianeren betegnede som virkelig forstenede Mennesker, idet han tillige fortalte det Nærmere herom paa følgende Maade:

„Medens Zuñi'erne i de allerældste Tider endnu boede paa Klippen, begyndte engang Vandene i Dalen at stige. Stadig højere skyllede de mod Klippen, saa at Staden og dens Beboere stode i Fare for at oversvømmes. I deres Nød toge Zuñi'erne paa deres vise Mænds Raad en Yngling og en Jomfru og styrtede dem fra Klippen ned i Vandet. Bølgerne begyndte paa Grund heraf strax at synke og forsvandt endelig aldeles. De to offrede unge Folk vare imidlertid ikke sunkne, men drevne ind mellem Klipperne, hvor de vare blevne til Steen."

Der behøves forøvrigt ikke megen Indbildningskraft til at opdage en Ligheb med menneskelige Figurer i de Søjler, hvorom denne gamle Mythe drejer sig, og netop denne Ligheb har vel været den første Anledning til Sagnet. Platformen selv var ikke saa øde, som man skulde have ventet. Cederbuske prangede paa den tørre stenede Bund og skjulte tildeels Ruinerne, der kun bestod af enkelte Levninger af Mure og gamle Fundamenter. Ogsaa saae vi nogle Offersteder eller Altere, der endnu syntes at være i Brug. Rundt omkring disse fandtes i en vis Orden nedstukne i Jorden nogle kunstig udskaarne smaa Brætter, Fletværk af Pil og smaa med Fjær smykkede Stave, Gjenstande, der paa ejendommelig Maade vare udarbejdede i højst besynderlige Figurer. Bunker af samme Slags Legeværk laa omkring og tydede paa, at Brætter, Stave og Fletværk fra Tid til Tid vare blevne fornyede af de indianske Besøgende. Noget Nærmere herom

var det os ikke muligt at erfare; men hvilken Vigtighed Zuñi'erne tillægge disse Helligdomme, kunde vi slutte deraf, at Indianerne ivrig satte sig imod at nogen af de omkringliggende Gjenstande toges med som Erindring. Da vi skulde gaae bort, tog vor Fører noget Meel af en lille Pose, holdt det i den hule Haand for Munden og blæste det henimod det Sted, som vi havde forladt, som om han vilde rense Stedet for Vanhelligelse og Luften for de Besøgendes profane Aande. Senere foregav han, at han derved havde villet forebygge en Misvæxt.

Ved Zuñi-Floden, der falder i Colorado Chiquito, hæver sig paa en lille Høj Indianerstaden Pueblo de Zuñi. Ligesom Santo Domingo er Zuñi terasseformig bygget, saa at 3 til 7 Stokværk ligge over hinanden. Det øverste Stokværk er stadig et Stykke mindre end det, hvorpaa det hviler, hvorved hver Bolig faaer en Forgaard eller et Galleri. Gaderne mellem Husene ere snevre og undertiden lukkede for oven ved Sammenbygning af de 2den Etager. I Staden findes en romersk-katholsk Kirke, der ligesom de øvrige Bygninger er opført af ubrændte Muursteen. Dens Indre er meget simpelt; thi kun et slet Maleri og nogle endnu slettere Statuer prydе Væggen bag Prækestolen.

Indbyggernes Antal kan anslaaes til 1800 eller 2000. Børnekopperne have imidlertid anrettet saa store Ødelæggelser blandt dem, at det er vanskeligt at angive noget Bestemt om deres Antal. Enkelte Albinos skulle findes blandt Zuñi'erne, dog lykkedes det ingen af os at faae en saadan at see; thi skjøndt Børnekopperne allerede havde angrebet nogle af vore Folk, som vi derfor maatte føre med os paa Vognene, og vi saaledes allerede havde Smitstoffet i vort eget Personale, saa turde vi dog ikke vove os ind i Indianernes Boliger, fra hvilke den skrækkelige Sygdom overalt vilde træde os truende imøde.

Hos Zuñi-Indianerne træder Tilbøjeligheden for Civilisationen endnu mere frem end hos nogen anden Pueblo-Stamme. De drive Agerdyrkning i en udvidet Maalestok, Faareavl, samt holde Heste og Æsler. Da vor Expedition drog der forbi, var vel Indhøsten for længe siden tilende, men vi saae overalt paa Sletten Marker, hvor Stubbe af Hvede, Majs, Græskar og Meloner vidnede om Indianernes Flid. Foruden disse Markfrugter dyrke de i deres Haver ogsaa Løg, Bønner og spansk Peber, det sidste var især i stor Mængde hængt ud til Tørre paa Husenes Ydervægge i Form af Guirlander. Dog ikke blot Agerdyrkning og Kvægavl formaae Zuñi'erne at give sig af med. Deres Kvinder ere kunstfærdige Væverske og forfærdige ligesom Navahoe'rne stærke Tæpper. At male Kornet til Meel er ligeledes

var det [illegible] mon [illegible]

et Arbejde, der paahviler Fruentimmerne, og ſkeer mellem to Steen, af hvilke den underſte har et ſkraat Leje. Ogſaa findes i Staden en Smedie, hvor Indianeren haandterer Hammer og Tang.

Et interessant Syn frembyder denne Pueblo med ſine Terasſer, ſvævende Gader, mangfoldige Stiger, de mange Slags Skikkelſer, der klattre op og ned ad dem, og de tæmmede Kalkuner og Ørne, der ſidde omkring paa Murene. Er man kommen ud gjennem Staden og ſeer tilbage paa den, da udbreder der ſig et Syn ved den ſydlige Ende af Sletten, ſom man nok kunde ønſke at beholde i Erindringen. De impoſante Klippemaſſer, de fjerne blaa Bjerge, den gammelagtige Stad og foran den jevne Flade med ſine mange Vogterhuſe — alt dette tog ſig ſaa maleriſk ud og paſſede ſaa nøje ind i hinanden, at man i høj Grad maatte føle ſig greben deraf.

Rio Zuñi, der kommer fra Syd, har i Nærheden af Staden en Brede af omtrent 200 Fod, dog var den paa den Tid, da vi vare der, kun en Bæk paa næppe 11 Fods Brede og faa Tommers Dybde. Vi fulgte ikke Flodens Løb, der ſtrakte ſig mod Nordvest; men bøjede mere mod Nord, for at overnatte ved en lav Klippekjæde i Nærheden af en Kilde, ſom Indianerne havde anviſt os. Det var kun en Marche paa 8 Mil, og allerede tidlig om Eftermiddagen naaede vi Kilden, der rislede frem af rød Sandſteen i en vild Kløft. Deels for ikke at vinde for ſtort Forſpring for den ventede Militairbedækning, deels ogſaa for at afvente endelig Beſked fra Zuñi'erne, angaaende de os lovede Førere, beſluttede vi at blive endnu den følgende Dag ved denne Kilde. Rigtignok havde vi jo Leroux og Mexikanerne med os, men det var Expeditionen ſærdeles om at gjøre, at ſikkre ſig de Indfødtes Tjeneſte, for at drage Nytte af deres nøjagtige Stedkjendſkab i deres Jagtrevirer, ligeoverfor hvilken den erfarneſte Trappers Kyndighed maatte ſtaae tilbage.

Vi havde nu Hovedbjergſtrøget af Rocky Mountains bag os, foran os ſyntes Landet at aabne ſig og love en magelig Reiſe, og dog ſkulde de egentlige Beſværligheder først her tage deres Begyndelſe. Saa langt Øjet kunde naae, laa der hiſt lave Cederſkovſtrækninger foran os, der, ſkjøndt de ikke vare meget tætte, ikke lode en Vogn paſſere, før der med Øxen blev hugget Vej igjennem dem. Disſe Efterretninger bleve os overbragte af vore Førere, der vare blevne ſendte forud, for at underſøge Terrainet. Vi havde altſaa en yderſt langſom Fremrykken i Udſigt, hvis ikke Skoven kunde omgaaes.

Himlen, der i lang Tid havde været uafbrudt klar og ſkyfri, blev om Aftenen den 25de November mørk; endnu før Natten begyndte det

at regne og hørte ikke op før næste Dags Aften. En Raſtdag, der tillige er en Regndag, hører med til en Rejſes ſtørſte Ubehageligheder, thi kan man end ſaa nogenlunde paa det Tørre friſte Livet under Teltene, ſaa ønſkede man dog hellere at ſtrejfe omkring i Omegnen. Derimod er Uvejr paa Marchen noget ſaa Alminbeligt, at man kun beklager ſig over, at Vaabnene blive vaade og at man maa gjøre dem rene igjen. Saaledes gik da Dagene ſtille hen, og den kjedſommelige Eensformighed blev førſt henimod Aften afbrudt af en Deputation Indianere, der kom for at gjøre os den behagelig Meddelelſe, at Joſè Hatche og Joſè Maria vilde indtræffe hos os den følgende Morgen, og at disſe vilde være iſtand til at føre os gjennem Skoven ad en Vej, paa hvilken Vognene kunde kjøre.

I en Raadsforſamlig, ſom Petro Pina havde afholdt med Stadens viſe Mænd, var det blevet beſluttet, at Amerikanernes Foretagender paa enhver Maade maatte befordres, fordi de gik ud paa at frembringe ligere og nærmere Veje mellem de Hvides Nybygder og Indianernes Pueblos. Til den Ende ſkulde altſaa Joſè Hatche føre vor Expedition ad den nærmeſte og bedſte Vej til Lille Colorado, medens Joſè Maria i Selſkab med en anden Indianer ſkulde drage mod Nordveſt til Moqui-Indianerne, for hos dem at hverve Folk til at føre os videre fra Lille Colorado til San Fracisco-Bjergene.

Iſølge heraf ſtillede vi tidlig paa Morgenſtunden den 29de November til Opbrud. Indianerne havde ikke ladet vente paa ſig. De ſatte ſig i Spidſen for Toget, førte os et Stykke tilbage ad ſamme Vej, vi vare komne, og drejede derpaa i ſydveſtlig Retning ned til Rio Zuñi. Der raadede de os til endnu engang at vande Dyrene og ligeledes forſyne os ſelv med Vandforraad for den følgende Dag, da vi førſt ſeent ud paa næſte Aften vilde komme til Vand igjen. Dette gjorde vi altſaa og droge derpaa videre. Vi befandt os ſnart i den bakkede Skov, og ſaa nøje kjendte Indianerne Terrainet og ſaa ſnildt vidſte de at benytte enhver lille Lysning, at vi næſten ſlet ikke bleve nødte til at bruge Øxen. Ganſke forſkjelligt fra den foregaaende Dag var Luften nu igjen aldeles klar. I Morgenſtunden blæſte en bidende Vind, men lagde ſig henimod Aften, hvorpaa fulgte en klar Froſt.

Vor Lejr havde vi opſlaaet i en lille ſkovløs Dal. De jevnt ſtigende Høje, der omgave os, vare bedækkede med friſke og udgaaede Cedertræer, hvilke ſidſte ydede os det bedſte Brændeved. Vi havde længe ikke oplevet en ſaa ſmuk Nat; maaſkee var det ogſaa

Omgivelsen og Stedet, hvilket syntes ligesom at være skabt til Lejrplads, der stemte os saa behageligt. Store Baal af Cederknuder vare antændte rundt omkring og udbredte en velgjørende Varme.

Indtil Midnat sade vi og snakkede sammen og røgte vore Piber. Vi talte om forskjellige Passe i Rocky Mountains, saavel om dem, vi selv havde lært at kjende, som om andre længere nordpaa, hvilke Colonel Frèmont havde opdaget. Overhoved var Frèmont næsten udelukkende Gjenstand for vor Underholdning den Aften, deels fordi vi befandt os under de samme Længdegrader, hvor han hovedsagelig havde udviklet sin Virksomhed og Energi, deels ogsaa fordi vi nærmede os det Land, ved hvis Erobring Frèmont havde spillet en saa fremragende Rolle. Ved Spørgsmaal lykkedes det mig stadig at lede Samtalen tilbage paa Frèmont, og hvad jeg paa denne Maade af den Ene og den Anden erfarede i Brudstykker, har jeg ordnet efter det tidligere omtalte Værk af John Bigelow og meddeler det her i Sammenhæng.

XXIII.

Colonel Frèmonts tredie Reiſe og hans Kamp med de Indfødte. — Californiens Befrielſe. — Forſteinet Træ. — Den dybtliggende Saltſø. — Ruiner af urgamle Stæder. — Navahoe Spring. — Navahoe-Indianere. — Første Syn af San Francisco Mountains. — Ødelſtene i Myretuer.

I Foraaret 1845 udruſtede Colonel Frèmont ſin tredie Expedition, for at opſøge den gunſtigſte Vej for en Forbindelſe mellem de Forenede Stater og Kyſtlandene af Oregon og Californien, og tillige anſtille Underſøgelſer i det ſtore Bækken (Utah-Landet). Men ogſaa af private Grunde ønſkede han nøje at lære Californien at kjende, idet han allerede dengang halvvejs havde fattet den Plan at ſkabe ſig og ſin Familie et nyt Hjem paa et eller andet yndigt Sted i Sydhavets Kyſtlande. Sommeren havde han tilbragt paa Stepperne og Rocky Mountains med Underſøgelſer af ſtørre Floders Kilder, ſaa at han i Begyndelſen af Vinteren naaede til Great Salt Lake og opſlog ved den veſtlige Ende af denne ſin Lejr paa Grændſen af en ſtor vandløs Ørken. Ligeſom denne Slette manglede al Vegetation, ſaaledes ſyntes den og at være forladt af de Indfødte og de vilde Dyr; thi kun enkelte Indianere lode ſig ſee, og disſe vare ſaa daarlig begavede, at de ikke engang kunde benyttes ſom Førere.

Det lykkedes Frèmont med ſin Expedition og ſine Hjorder at bane ſig Vej over den 70 Mil brede Ørken, og ved Enden af den at opdage en frelſende Kilde mellem vilde øde Klipper. Her deelte han ſin Expedition i to Afdelinger. Den ene ſendte han under Befaling af en vis Walker, en berømt og erfaren Trapper, mod Syd med den Beſtemmelſe at gaae ſyd om Sierra Nevada, medens han ſelv med 10 Mand — Hvide og Delaware-Indianere — vilde forſøge at bane ſig Vej i lige veſtlig Retning gjennem Ørkenen. Skjøndt Vinteren allerede var langt fremrykket og han mødte alle de Hindringer, ſom det er muligt at møde i Bjergegne, ſaa var han dog ſaa heldig at komme igjennem Paſſene og naae Sutters Farm paa Veſtſiden af Sierra Nevada, før den dybe Snee ſtandſede al Færdſel. Paa Sutters Farm forſynede Frèmont ſig med ny Proviſioner og brød i Midten af December op, for ifølge Aftalen at træffe ſammen med ſin Hovedafdeling i San Joaquin's Dal.

Efter faa Dages Forløb befandt han ſig allerede atter i Bjerge, hvor han ideligt var omgiven af fjendtlige Indianere. Da han var

ankommen til et Sted, hvor han opdagede en Mængde ganske friske Spor af disse Vilde, sendte til Sikkerhed fire af sine Folk, blandt disse to Delawarer, forud, for at recognoscere Terrainet foran. Om Aftenen naaede han en passende Lejrplads, hvor han agtede at tilbringe Natten. Hans Folk vare netop i Begreb med at sadle af, da Indianerhyl i det Fjerne naaede hans Ører og satte ham i Kundskab om, at de fire forudsendte Jægere vare blevne angrebne af Indianerne. Øieblikkelig bleve Ridedyrene atter opsadlede. Fire Mand lodes tilbage til Bevogtning af Lejren, og med de Øvrige, ialt 8 Mand, ilede han afsted i strakt Galop i den Retning, hvor han formodede, Kampen fandt Sted.

Han havde ikke tilbagelagt en halv Mil, før han øjnede flere Hundrede Indianere stormende fra alle Sider op paa en lille Høj, hvor de fire Jægere forsvarede sig bag Buske og Klippeblokke. Det var indlysende, at disse uformodet vare stødte paa Indianerne, og som erfarne Trappere havde kastet sig af Hestene og forskandset sig i den lille naturlige Fæstning. Indianerne havde tæt omringet den lille Høj og vare netop i Begreb med at lægge Haand paa Hestene, da Frèmont med sine Ryttere viste sig. Idet han stormede op ad Højen, rullede en Indianer, som en af Jægerne deroppe havde taget paa Kornet, med knust Panderskal ned imod ham. Han og hans Folks Raab blev besvaret af hans to Delawarer paa Højen med et frygteligt Hyl, idet de styrtede ned ad Højen, for at redde deres Heste. Da de nu atter vare samlede, benyttede de de Indfødtes Overraskelse til at skynde sig tilbage til Lejren, hvor de 4 Tilbageblevne ligeledes kunde angribes. Indianerne fulgte efter dem, holdt sig imidlertid stadig udenfor Skudvidde og gave kun ved Skjældsord og Udfordringer deres fjendtlige Sindelag tilkjende.

Frèmont fortsatte sine Undersøgelser og kom ind i vilde Bjergregioner, hvor han formelig blev indesneet. Det lykkedes ham endelig at redde sig og sine Folk, men alt sit Hornkvæg, som han førte med til Slagtning, mistede han. Han traf endelig sammen med Walker og lod sine Folk blive i San Joaquin's Dal, medens han selv begav sig paa Vejen til Monterey, som dengang endnu hørte til Mexiko, for at fremstille sig for Autoriteterne der og søge Understøttelse.

Uden at ane nogen Fare, drog han henad Vejen, men blev pludselig anholdt af en mexikansk Officeer, der overbragte ham en i fjendtlige Udtryk affattet Depeche fra den commanderende General i Californien, Castro. Denne Depeche indeholdt en Opfordring til ham om øjeblikkelig at forlade Landet. Frèmont afgav den Erklæring, at han ikke vilde følge Opfordringen og ikke var tilsinds at trække sig

tilbage til den golde Ørken, som han nylig var sluppen ud af. Han begav sig derpaa med sine Folk op paa et Bjerg (Hawk's peak), byggede paa Toppen af samme en lille Fæstning af fældede Træer og hejsede de Forenede Staters Flag. General Castro lejrede sig med sin Stridsmagt i Dalen, saa at Frèmont med sin lille Skare determinerede Bjørnejægere kunde see lige ind i næsten hvert Telt. Der fulgte imidlertid ikke noget Angreb, men kun en Opfordring fra General Castro til Colonel Frèmont om at slutte Alliance, i Forening hejse Uafhængighedens Flag og afkaste det mexikanske Aag.

Frèmont fik imidlertid Lejlighed til at forlade sin faste Stilling og, uden at blive videre besværet, begive sig paa Vejen til Oregon, for der at finde en ny Route til Wah-lah-math-Nybygderne og Regionerne omkring Columbian River's Udmunding.

I Begyndelsen af Maj 1846 befandt han sig ved Nordenden af Tlamath-Søen. Der kom to Udsendinge til ham fra Lieutenant Gillespie af de Forenede Staters Marine, ledsagede af 6 dygtige Bjergjægere som Bedækning. Disse forklarede Frèmont, i hvilken ulykkelig Stilling Lieutenant Gillespie med sine 4 Jægere befandt sig midt i den vilde Ørken. Frèmont begav sig selv paa Vejen med 10 af sine bedste Folk, iblandt disse 4 Delaware-Indianere, og traf efter nogen Søgen endelig sammen med Gillespie. Om Aftenen sad han ved sin Ild og læste nogle Breve og Instructioner, og med dette Arbejde var Halvdelen af Natten gaaet. Alle Folkene vare udmattede af Dagens store Anstrengelser og laa i en dyb Søvn; ogsaa Colonel Frèmonts Ild blev lidt efter lidt mindre. Det var den anden Nat paa alle hans Rejser, i hvilken han ingen Vagt havde udstillet i Betragtning af Folkenes Træthed. Carson og en vis Owens, der sov ved Siden af hinanden, bleve paa een Gang vækkede af en ejendommelig Larm. „Hvad var det?" raabte Carson til en Jæger ved Navn Basil, der laa ikke langt fra ham. Men Basil svarede ikke; thi en Tlatmath-Indianers Tomahawk havde knust den Sovendes Panderkal. Lyden af en anden dødelig Saarets Stønnen traf derpaa Carsons Øre. Han raabte Allarm og styrtede med sine Kamerater øjeblikkelig ud paa Kamppladsen. Delawarerne havde ved den første Larm straks grebet deres Vaaben og kjækt stillet sig ligeoverfor de angribende Indfødte. De kæmpede som saarede Bjørne, fornemmelig En, der med et afstudt Gevær holdt de Vilde saalænge tilbage, til han gjennemboret af Pile styrtede til Jorden. Frèmont, Carson og endnu 4 Andre sprang Delawarerne til Hjælp, stjøde blandt de Angribende og vare saa heldige straks at fælde Høvdingen. Da Tlamath-Indianerne saae deres Anfører falde, kom de i Uorden og toge skyndsomst Flugten.

Indtil den lyse Dag blev Enhver i Lejren liggende paa Lur med spændt Bøsse, for at være fuldstændig forberedt paa et nyt Angreb; de bleve dog ikke mere forstyrrede.

Efterat Selskabet havde begravet den indianske og de to hvide Kamerater, som vare faldne i denne Kamp — Tlamath-Høvdingen blev, efterat en saaret Delavarer havde skalperet ham, liggende, hvor Kuglen havde henstrakt ham — tiltraadte de Tilbagetoget til Californien, og stødte 2 Dage efter paa en stor Tlamath-By, der formaaede at stille over 100 Krigere. Carson red med 10 Mand forude og var allerede opdaget af de Vilde, da det var for seent at vente paa Colonel Frèmont med de andre Folk. Der var derfor ikke Andet for ham at gjøre, end at benytte Indianernes første Overraskelse og angribe Byen. Den lille Afdeling styrtede sig med Kraft over Indianerne, dræbte mange af dem og joge de Øvrige paa Flugt. Koner og Børn skaanede de forbittrede Jægere, men afbrændte hele Byen, endog Canoer og Fiskegarn.

Den samme Dag havde Carson nær mistet Livet i en Skjærmydsel. Han var nemlig gallopperet nogle Skridt forud og opdagede da pludselig en Indianer, der lagde en Pil paa sin Bue for at skyde paa ham. Carson sigtede paa den Vilde med sin Bøsse, men den brændte for, og han vilde sikkert have faaet Pilen i Brystet, hvis ikke Frèmont i det afgjørende Øjeblik havde redet Indianeren over og nedhugget ham.

Under saadanne Farer udførte Frèmont sine Arbejder i de vilde Regioner, da der blev bragt ham Ordrer, som løde paa, at han ikke skulde gaae til Oregon, men tilbage til Californien.

Endnu i Maj 1846 kom han til Dalen om Sacramento River, og fandt det hele Land i Bevægelse over truende Farer, der kun kunde afvendes ved den hurtigste Hjælp. Amerikanerne skulde nemlig myrdes, og deres Nybygder i Sacramento-Dalen ødelægges. Californien skulde stilles under britisk Beskyttelse, og den offentlige Forvaltning lægges i Hænderne paa britiske Undersaatter. De amerikanske Nybyggere sendte Deputation paa Deputation til Frèmonts Lejr, for at udmale ham disse Farer, og da dertil kom den Efterretning, at General Castro var i Anmarche og at de Indfødte vare blevne forledte til Mord og Brand, lod han sig bevæge af deres Bønner og besluttede sig til at stille sig i Spidsen for Nybyggerne, føre dem i den foreståaende Kamp og redde Landet. Fra alle Kanter kom Amerikanere til ham i Lejren med Heste, Vaaben og Ammunition, og stillede sig med Glæde under hans Commando.

I Løbet af 30 Dage var hele det nordlige Californien befriet fra det mexikanske Aag, Uafhængigheden erklæret, General Caſtro jaget paa Flugt mod Syden, den amerikanske Befolkning reddet og det brittiſke Parties Planer i Californien forſtyrrede.

Det første Skridt til Californiens Indlemmelſe i de Forenede Stater var ſkeet, dog havde Frèmont, der paa hin Tid ikke kunde vide Noget om den foreſtaaende Krig mellem de Forenede Stater og Mexiko, handlet paa eget Anſvar, uden Gouvernementets Befaling. Ikke deſto mindre fortſatte han uafbrudt ſine Operationer, forenede ſig med Commandeur Stockton og bragte meget ſnart Californiens fuldſtændige Underkaſtelſe til Ende i Januar 1847.

Ved denne ſin Optræden ſom Californiens Befrier paa egen Haand ſkabte han ſig mange Fjender ſaavel blandt ſine Foreſatte ſom blandt ſine Kamerater. Den amerikanſke Befolkning i Californien jublede ham derimod imøde ſom deres Befrier og hilſede ham ſom deres Gouverneur. De uheldige Forhold, der deels bleve fremkaldte ved Tviſtigheder mellem de commanderende Land- og Søofficerer indbyrdes, deels ved en ugunſtig Stemning mod ham ſelv, gjorde den første Halvdeel af Aaret 1847 til en ubehagelig Tid for Frèmont.

I Juni ſamme Aar forlod han Californien ſammen med General Kearney og dennes Afdeling, og begav ſig paa Vejen tilbage til de Forenede Stater, hvorhen han ved Ordre fra Waſhington var bleven kaldt. I Midten af Auguſt naaede han Fort Leavenworth ved Miſſouri, hvor han modtog Befaling til at begive ſig ſom Arreſtant til Waſhington. Han rejſte ſom Følge heraf ſtrax ned ad Miſſouri og kom efter faa Dage til St. Louis, hvor Stadens fornemſte Borgere havde foranſtaltet et Feſtmaaltid til Ære for ham. Som Arreſtant troede han imidlertid ikke at burde tage Deel i det Slags Feſtligheder, afſlog følgelig Indbydelſen, rejſte med ſtørſte Il videre og kom til Waſhington den 16de September 1847. Paa hans egen Begjæring blev der ſtrax nedſat et Krigsforhør, der ſkulde bedømme hele hans Færd og Virkſomhed i de ſidſte 2 Aar. Anklagepunkterne løde paa: 1) Mytteri, 2) Ulydighed mod en højere Officeers tjenſtlige Befaling, 3) Tilſideſættelſe af militair Orden og Diſciplin. Underſøgelſen begyndte den 2den November 1847 og blev ſluttet den 31te Januar 1848. Frèmont blev dømt ſkyldig med Henſyn til alle tre Punkter, og ſom Følge heraf afſkediget af Tjeneſten.

Det var viſt den mærkværdigſte Proces, der nogenſinde var ført i de Forenede Stater, og enhver Borger fulgte den med den ſtørſte Intereſſe. Forſcelſerne, ſom Frèmont havde gjort ſig ſkyldig i, beroede paa den Omſtændighed, at to Generaler, der begge troede eller foregave

at have Overcommandoen under Befrielsesbevægelsen i Californien, havde til samme Tid givet ham Befalinger. Derfor blev Dommen forelagt Præsidenten Polk, og anbefalet til Formildelse. Præsidenten forandrede Dommen derhen, at Frèmont saavel paa Grund af sine tidligere Fortjenester som paa Grund af de fleste Krigsretsmedlemmers Anbefaling skulde forblive i Tjenesten. Frèmont, som følte, at Dommen var uretfærdig, og derfor heller ikke vilde modtage nogen Naade, indgik med Ansøgning om sin Afsked, og fik den efter nogen Tøven den 15de Maj 1848.

I sit 34te Aar havde altsaa Frèmont allerede sluttet sin militaire Løbebane; og dog var hans Navn uudslettelig indflettet i det amerikanske Continents historiske, geografiske, videnskabelige og politiske Udviklingshistorie, ligesom det til samme Tid blandt hans Landsmænd havde vundet en Popularitet, som næppe stod i Forhold til hans Alder. Den Omstændighed i Forbindelse med de mangfoldige Beviser paa Deeltagelse og Agtelse, der fra alle Sider gaves ham, tjente til at mildne de bittre Følelser, som de sidste Begivenheder havde frembragt hos ham, og paany udkastede han Planer til at anvende sine Kundskaber og Erfaringer paa den nyttigste Maade. Som man kan tænke sig, var det atter det fjerne Vestens Regioner, hvor han havde lært og lidt saa meget, der med uimodstaaelig Magt trak ham til sig.

Under sit Ophold i Californien, havde Frèmont gaaet med den Idee at kjøbe en Landstrækning, der er bekjendt under Navnet Mariposas. Paa sin tredie Expedition havde han lært at kjende denne Landstræknings Værd og derfor besluttet at nedsætte sig der. Før han vilde slaae sig til Ro, havde han imidlertid stillet sig den Opgave, at bevise Vigtigheden af en Forbindelse mellem de østlige Stater og Californien ved Hjælp af en Landevej, og udrustede paany, dennegang paa egen Bekostning, en Expedition, i Spidsen for hvilken han atter agtede at drage til det stille Hav og der grundlægge et nyt Hjem for sig og sin Familie. Han valgte dennegang Vinteren til sin Rejse, idet han vilde overbevise sig om alle de Hindringer, der paa den ugunstigste Tid af Aaret maatte bekæmpes og besejres ved Anlæggelsen og Vedligeholdelsen af en offentlig Landevej.

Det er utroligt, hvad Frèmont og hans brave Jægere maatte udstaae paa denne hans fjerde Expedition. Han saae den ene efter den anden af sine tro Kamerater gage til Grunde ved sin Side i Kampen med Elementerne og den græsseligste Nød, i hvilken de endog bleve tvungne til at tilfredsstille deres Hunger med deres døde Kameraters Kjød. Mr. Leroux befandt sig netop i sit Hjem Taos, da de sidste

sørgelige Reſter af Expeditionen søgte Tilflugt der, og af ham erfarede jeg ved en senere Leilighed de nærmere Omstændigheder ved denne Reise. —

Den følgende Morgen den 28de November var der faldet en stærk Rimfrost om Natten, dog blev Himmelen strax efter vort Opbrud overtrukken og Vejret mildere. Den Omvej, som vort Vogntog var nødt til at gjøre i Skovene, og den deraf følgende Forsinkelse kom os godt tilpas; thi vi fik derved Tid og Leilighed til at gjennemstreife Skoven i alle Retninger. Med Undtagelse af de forskjellige smaa Fugle, som vi skjøde til vore Samlinger, fandt vi Intet, som kunde friste vor Jagtlyst. Fossile Muslingskaller laa omkring paa Skraaningerne af Højderne, ligesom ogsaa Stykker af forsteenet Træ, der spillede i de grelleste Farver. Da vor Indianer, José Hatche, mærkede, at vi indsamlede til Opbevaring nogle af de interessanteste Exemplarer, raadede han os til at spare os denne Ulejlighed, idet vi snart vilde komme til et Sted, hvor der laa store Blokke af dette Steentræ (som han kaldte det) omkring, og hvor vi, hvis vi vilde, kunde faae Vognlæs af det. Vante til Indianernes sædvanlige Overdrivelser, skjænkede vi ikke hans Ord synderlig Tiltro; men kom virkelig nogle Dage efter til en forsteenet Skov.

Indtil Middagstid havde vi at kæmpe med en stadig Stigen af Landet, men kom derpaa til et Sted, hvor vor Marche blev hindret af en ujevn og stejl Skraaning. Det var hverken Rullesteen eller Klippeblokke, der dannede den høje Dalvæg, men Sandjord, og dette var oprevet og undergravet i alle Retninger. Fra dette Punkt havde vi en vid Udsigt over en dybt under os liggende Græsslette, der mod Vest og Nord begrændsedes af skalbede Høje og jevnt stigende Land, mod Syd af lave Cedertræer og Naalestove. En øde trist Character hvilede over denne Flade; thi saalangt Øjet kunde naae, var der ikke Liv skabt paa den. Ved den vestlige Ende af Sletten skulde vi efter Indianerens Udsagn støde paa godt Vand, men faa Mil forinden komme forbi en Dam med salt Vand. Efter et langt Ophold, der gik med at bane Vej ned over Skraaningen, vare vi endelig forsamlede paa Sletten og droge i lige Linie hen mod den sydlige Skovrand. Intet forstyrrede Eensformigheden i Omgivelserne, vort Tog blev længere og længere, alt efterson Trætheden og Tørsten mere og mere bemægtigede sig Mennesker og Dyr.

Solen var allerede forsvunden bag Højene, da de forreste af Toget ankom til Salt-Dammen, der laa nogle Hundrede Skridt fra Skoven og tillige fra vor Vej. Uden vore Førere vilde vi næppe have opdaget den; thi hverken mindste Sænkning af Terrainet eller yppigere

Vegetation forraadede Nærværelsen af Vand. Med et Krater kunde man vel bedst sammenligne denne mærkværdige Sø; thi som en Tragt gabede Afgrunden os imøde, i hvis Dybde der, trods den indtraadte Skumring, glimtede et lille Vandspejl. Denne Tragt, der foroven var henved 200 Fod bred, var ved Vandspejlet, der vel laa i en Dybde af henved 200 Fod, næppe 60 Fod bred. En smal Sti snoede sig spiralformig rundt om den stejle Leervæg lige ned til Vandet. Ad denne kunde man med Forsigtighed føre Dyrene enkeltvis ned til Vandet, og Vandingen medtog derfor lang Tid. Tilnærmelsesvis at angive Vanddybden i denne underjordiske Sø, er ikke muligt, dog syntes Vandspejlets mørke Farve at tyde paa, at den maatte være meget dyb. Nogle forkrøblede Cottonwood-Træer stode ved Vandkanten, og lange Siv bukkede med Spidserne lige op over Vandfladen indtil nogle faa Skridt fra Bredden. Vandet havde albeles samme Smag som Vandet øst for Klippebjergene i Gibsregionerne og syntes derfor at smage vore Dyr saa meget desto bedre. Hjorde af Antiloper og sorthalede Hjorte viste sig i Skumringen og allarmerede vore Folk, der i Begyndelsen havde antaget dem for en Trop Navahoe-Indianere. Vildtet vilde aabenbart ned til Søen, men trak, da det havde opdaget os, afsted mod Vest.

Aftenen var atter ligesaa frisk og klar som den foregaaende, men vi manglede det tørre Træ, for at indrette os det ligesaa behageligt. De tætte Cederbuske bøde os kun grønt, saftigt Ved, der glødede og ulmede uden at give nogen Varme, og det varede derfor ikke længe, inden vi laa indhyllede i vore Tæpper.

Fra den mærkværdige Sø droge vi den 29de November videre i meer nordlig Retning. Vi havde endnu næppe tilbagelagt 6 Mil, før vi kom til den anthydede Kilde og strax gjorde Forberedelser til at raste og overnatte der. Paa forskjellige Steder væltede Vandet her frem af Jorden, uden dog at forene sig til nogen Bæk. Det oversvømmede kun den nærmeste Omkreds og forvandlede den til en Sump, i hvis smaa Pytte der dog fandtes tilstrækkeligt Vand for os og vore Hjorde. Nogle i Kildens Nærhed omkringliggende Potteskaar foranledigede os til at søge efter andre Spor af disse Regioners tidligere Beboere, og vi opdagede da ogsaa paa en lille Høj Murene af en gammel Bygd eller Stad. Først ved nærmere Undersøgelse opdagede vi Fundamenterne, fra hvilke Leermurene allerede for Aarhundreder siden maatte være bortvaskede; thi foruden de fra Grunden fremragende Steen, vare Dynger af Potteskaar de eneste Mindesmærker om den forsvundne Befolkning. Tørt Lyng og Krat leverede os denne Dag næppe Brændsel nok til Madlavningen, og mange af os kastede om

Aftenen længselsfulde Blikke over til Cederskovene og beklagede meget Mangelen af en god Ild, idet man svøbte sig bedre ind i sine Tæpper.

Da det var blevet saa mørkt, at vi kun tilnød kunde skjelne Gjenstande i nogen Afstand, bleve Alle i Lejren allarmerede af Raabet: „Navahoer!" Det var i Virkeligheden Navahoe-Indianere, men kun to enkelte Ryttere af denne Røver-Stamme, der forsigtig nærmede sig Lejren for at udspejde den. Josè Hatche og Leroux indledede strax en Samtale med dem og indbød dem efter Lieutenant Whipple's Opfordring til at stige af og føre en Samtale med de „af den store Bedstefader i Washington udsendte hvide Capitanos." Men de to Indianere trak sig forsigtig tilbage og fortsatte i nogen Afstand Samtalen med Josè Hatche, fordi han kom fra en By, hvor Børnekopperne rasede; da de af ham erfarede, at vi i vor Lejr ogsaa havde lignende Syge, blev deres Frygt endnu større, og de bortfjernede sig i største Hast. Let forklarligt er det forøvrigt, at Indianerne, der siden deres første Bekjendtskab med de Hvide ere blevne saa skrækkelig hjemsøgte af denne Sygdom, kun med Rædsel nærme sig saadanne Syge *), og saaledes kunde vi. maaskee ogsaa tildeels takke vore Syge for, at vi paa vor hele Reise gjennem Navahoe'rnes Revierer aldrig bleve generede af dem.

Da vi den 30te November forlode Kilden, der erholdt Navnet Navahoe-Spring, havde vi for os bølgeformigt Land, der ved den fuldstændige Mangel paa Vegetation kun alt for meget fortjente Navn af Ørken. Dybe Kløfter og tørre Flodsenge krydsede ofte hindrende vor Vej. Skove og Træer traadte stadig længere tilbage, forsvandt endelig aldeles for Øjet, og kun en trøstesløs Udsigt udbredte sig til alle Sider omkring os. Lige for os saae vi i det blaa Fjerne Aasene af høje Bjerge; det var San Francisco Mountains, de kæmpemæssige udbrændte Vulkaner, som vor Vej skulde føre os forbi. Men der var endnu langt dertil, og mangen besværlig Dagmarche maatte tilbagelægges, før vi kunde lædske os ved Kilden, der rislede ved

*) Børnekopperne bleve, som man paastaaer, allerede indførte under Mexikos Erobring ved Ferdinand Cortez af en Neger i Generalens Følge, og anrettede de frygteligste Ødelæggelser blandt Aztekerne.

Den Børnekoppe-Epedemi, som i Aaret 1538 henrev mange Indfødte i Mexiko, har Alexander Humboldt fundet billedlig fremstillet i en Copi af gammel-aztekiske Manuscripter, som engang ejedes af Erkebispen Le Fellier i Rheims, og som nu tilhøre Bibliotheket i Paris (Codex Telleriano-Remensis. Geroclyficos que usavan los Mexicanos. Manuscript fra 1616. Se Alexander Humboldt: Vues des Cordillères et monuments des peuples indigènes de l'Amèrique. Planche 56, f. 3.

Hovedbjergets Fod (Leroux-Spring, kaldet efter vor Fører, der allerede tidligere havde opdaget den).

Hos Zuni-Indianerne havde det været os paafaldende, at mange af dem bare ædle Stene, især smukke store Granater, som Prydelser i Ørerne. Vi havde ikke kunnet erfare Andet derom, end at de havde hentet dem ude fra Solnedgang, og vare meget spændte paa at gjøre nærmere Bekjendtskab med den Jord, der skjulte saadanne Ædelstene. Paa denne Dag naaede vi endelig de Egne, hvor de — ligesom de, der allerede vare blevne os viste i Albuquerque — maatte være fundne. En Mængde Tuer, beboede af store Myrer, bedækkede nemlig Lavningerne. Tuerne bestode af lutter smaa Steen og lode sig rage fra hinanden, uden at vi bleve generede af Myrerne, der paa Grund af Kulden havde trukket sig længere tilbage i Jorden. Det klare Solskin begunstigede denne Søgen; thi hvor Solstraalerne traf en Ædelsteen, der lokkede de strax et rødt eller grønt Glimt ud af den, og vi behøvede blot at bukke os for at tage en Granat, Rubin eller Smaragd op. Desværre maatte større Steen overstige Myrernes Kræfter, thi vi fandt kun faa, der vare større end en Ært. Men af den Mængde smaa Ædelstene, vi der havde Leilighed til at samle, lod det sig formode, at Jorden der ogsaa skjulte store og værdifulde Steen af samme Slags. Desværre bød Nødvendigheden os at reise hurtig, for at naae Vand inden Aften, og vi havde derfor ikke megen Tid til at søge efter Skatte. At opholde sig saalænge, til vi tabte Vogntoget af Sigte, var heller ikke tilraadeligt, thi vi kunde ikke vide, om Navahoe-Indianerne ikke laa paa Lur efter os, for at afskjære en eller anden af os og udplyndre eller maaskee dræbe ham.

XXIV.

Rio Secco. — Den forſtenede Urſkov. — Rio Colorado Chiquito. — Dens Dal. — Bedrøvelige Efterretninger fra Moqui-Indianerne. — Chevelons Fork. — Stampede i Muldyrhjorden. — Lieutenant Titball's Ankomſt med Escorten. — Udſendelſe af en Recognosceringsafdeling. — Langſom Rejſe. — Ruiner ved Colorado Chiquito. — Caſas Grandes ved Rio Gila, Rio Salinas og i Chihuahua. — Sammenligning mellem Ruinerne paa den 35te Bredegrad og Caſas Grandes.

Den 2den December bleve vi paa vor beſværlige Rejſe over den løſe ſandede Jordbund ſtrax efter vort Opbrud fra en øde Dal, hvor vi havde tilbragt en kummerlig Nat, opholdte af en bred Kløft, der gjorde det albeles umuligt for Vognene at komme over, hvorfor Toget drejede af mod Syd og drog langs med Kløften, der ſtrakte ſig ſaa langt, Øjet kunde naae, fra Nord til Syd. Nogle Antiloper, der ſprængte ned i Kløften, havde opvakt min Jagtlyſt, og Mr. Campbell, Dr. Kennerley og jeg toge os over at ſætte efter dem. Nedſtigningen hørte imidlertid ikke til de letteſte Opgaver; thi de af rødt Sand og Gibs dannede Vægge vare i alle Retninger ſønderrevne af Regnſkyl, og da den løſe Jord gav efter for Dyrenes Hove, ſaa havde vi et yderſt beſværligt Arbejde, inden vi halvt klattrende, halvt glidende kom ned i Dalen, hvor den af Regnſkyl oprevne Bund ikke gjorde Vejen meget bedre. Store Vandmaſſer maae til enkelte Tider ſtyrte igjennem denne Dal. Da vi vare der, kunde vi næppe finde en ſmal udtørret Flodſeng, og der fandtes kun ſtaaende bitterſalt-holdigt Vand paa enkelte Steder i den, hvor der var Sandſteens Underlag. Vi befandt os i den Kløft eller Dal, der af Mexikanerne kaldes Rio Secco (den tørre Flod), og paa et Sted, ſom med Rette fortjener Navn af en forſtenet Urſkov ([20]).

Da vi nemlig trængte længere frem, troede vi at have virkelige ſammenſvømmede Træmaſſer foran os, eller Skovbund, paa hvilken Træerne vare fældede. Træer af enhver Størrelſe laa uregelmæſſig omkring, og deriblandt ſaae vi opretſtaaende Træſtubbe og Rødder, der vare blevne ſtaaende. Enkelte Træer havde over 60 Fods Længde med en tilſvarende Tykkelſe og vare tilſyneladende afſkaarne i regelmæſſige Blokke, medens der ikke langt fra dem laa Bunker af Spaaner og afbrækkede Grene. Ved nærmere Betragtning ſaae vi ſnart, at det var foſſile Træer, der efterhaanden vare blevne vaſkede fri af uhyre

Den forstenede Skov

Den forstenede Skov

Vandmasser og knækkede ved deres egen Tyngde i Stykker paa 1 til 3 Fods Længde. Vi toge Maal af nogle af de største Stammer og fandt, at den tykkeste var over 5 Fod i Tvermaal. Mange af Træerne vare hule, mange som halvt forbrændte og for største Delen af mørk Farve, dog kunde Bark, Brandsteder og Ridser i Træet saavelsom Aarringene tydelig kjendes. I nogle Blokke viste sig de skjønneste Blandinger af Achat- og røde Jaspisfarver, andre havde givet efter for Vejrets og Atmosfærens Indflydelse og vare faldne fra hinanden i smaa brogede Stykker, saa smukke, at de egnede sig til at slibes og indfattes som Smykker. Atter andre havde endnu ikke tabt Træets Farve og saae saa livagtig ud som trødskede Fyrrebjælker, at man følte sig opfordret til ved Berøring at overbevise sig om den virkelige Forstening. Stødte man til de sidste, saa faldt de fra hinanden i lutter smaa Splinter, der lignede trødskede Spaaner.

Af alle disse forskjellige Sorter fossile Træstammer samlede vi os smaa Exemplarer, og beklagede kun, at vore Transportmidler vare saa svage og at vi maatte lade os nøje med Fragmenter, der vel viste de forskjellige Forsteninger, men ikke gave noget Begreb om Blokkenes Dimensioner. Efter min Ankomst til New-York, i Slutningen af April 1854, sendte jeg strax en nøjagtig Beskrivelse af den forstenede Urskov til det geografiske Selskab i Berlin (21). Forgjæves søgte vi efter Aftryk af Planter og Blade. Det Eneste, som vi fandt foruden Stammerne og Blokkene, var Levninger af træagtige Bregner, som vi først holdte for afbrækkede Hjortegevirer. Vi forsøgte at skride frem i sydlig Retning, men maatte snart opgive dette Forehavende; thi Jord- og Steenmasser taarnede sig stadig paany op for os, eller ogsaa aabnede sig ny Spalter. Med Moje kom vi endelig op af den vilde Dal paa dens høje Bred og fulgte Vognenes Spor. Efter et skarpt Ridt af 14 Mil kom vi til Lejren. Vore Telte vare opslaaede paa et Sted, hvor der viste sig Mulighed for at komme over paa den anden Side af Rio Secco, et Arbejde, som vi den næste Morgen skulde tage fat paa med friske Kræfter.

Som sædvanligt var Aftenen kold og dobbelt ubehagelig, fordi vi manglede Brænde; ikke langt fra os laa uhyre Træmasser; men de vare af det Slags, som man kun med Staal kunde lokke Gnister ud af.

Tidlig om Morgenen den 3die December gik det altsaa ned over den stejle Skrænt i den tørre Flodseng. Det var et svært Arbejde, dog kom vi derned og fulgte den en Strækning. Overalt i Sidekløfterne stødte vi paa Sammenhobninger af Forsteninger, der spillede i saa prægtige Farver, at vi hvert Øjeblik ikke kunde modstaae Lysten

til at stige af Hestene for at slaae Stykker snart af en karminrød, snart af en guldgul eller en i flere Farver prangende Blok. Da vi paa et passende Sted havde forladt Rio Seccos Seng, droge vi 6 Mil i sydlig Retning og befandt os da ved Rio Puerco of the West, der kommer fra Nordost og udmunder i Colorado Chiquito. I nogen Afstand fra Rio Puerco, hvor Terrainet var mere fremkommeligt, fulgte vi Flodens Løb en kort Strækning og naaede da endelig Colorado Chiquito, hvis Løb i længere Tid skulde angive os vor Rejses Retning. Atter stødte vi paa Ruiner, der rigtignok næppe vare til at kjende, men dog tydelig vidnede om, hvor stærkt befolket denne Egn engang maa have været. Colorado Chiquito er kun en lille Flod, dog fører den meget Vand med stor Hurtighed til Vestens Rio Colorado. Den udspringer paa den nordlige Skraaning af Sierra Mogoyon, flyder først mod Nordost og optager paa denne Strækning de smaa Floder Dry Fork og Burnt Fork. Der, hvor den optager den sidste, vender den pludselig sit Løb mod Nordvest, forener sig med Zuñi-River og Puerco of the West (under 34° 53′ nordlig Brede og 110° 00′ vestlig Længde fra Greenwich) og beholder da denne Retning til den naaer den store Colorado.

Efter lang Tids Forløb havde vi for første Gang atter Cottonwood-Træer for os, der langt bort betegnede Flodens Løb, idet de deels bedækkede Bredderne, deels ogsaa dannede smaa lyse Skovpartier i Dalen. Colorado Chiquito's Dal vexlede, som vi droge frem i den, uafladelig i Brede, alt efterfom de stenede golde Bakker, der indesluttede den, nærmede eller fjernede sig hinanden mere. Frugtbar kulturtjenlig Jord strakte sig til begge Sider langs med Floden, og den Mængde Ruiner, som vi uafladelig stødte paa, lode os formode, at Oldtidens vandrende Folkestammer have besiddet store Bygder i denne Dal, hvor Alt, hvad der var nødvendigt til Menneskets Ophold, bødes, nemlig godt drikkeligt Vand og god frugtbar Jord. Denne bar tydelige Spor af, at den flere Gange om Aaret oversvømmedes af Floden. Naar man steg op af Dalen, var Udsigten fattig og kun lidet tiltalende; thi saa langt Øjet kunde naae, saae man den samme tørre, stenede, ujevne Ørken, paa hvilken ikke det Ringeste kunde trives. Jordbunden var sandet og tæt bestrøet med brogede Kiselsteen, Agat, Jaspis, Chalcedon og utallige Stykker forstenet Træ, der ikke vare til at kjende som saadanne, naar man ikke havde seet de endnu ikke glatrullede og -slebne Træer i Rio Secco. Klipperne, der hist og her ragede frem af Jorden, vare for største Delen graa Sandsteen; derimod blev mod Vest Udsigtens Eensformighed afbrudt af de snee-

bedækkede Toppe af San Francisco Mountains og enkelte koniske vulkanske Høje.

Det var i Begyndelsen af December, at vi første Gang opsloge vor Lejr ved Rio Colorado Chiquito. Desværre fandtes her kun en højst tarvelig Næring for vore Dyr; thi det lange Græs i Dalen var gult og visnet, og paa Skraaningerne, hvor der fandtes Buske af det korte nærende Grammagræs, stode disse saa sprebte, at et Muldyr umuligt kunde tilfredsstille sin Hunger paa dem. Vi oplevede imidlertid senere de Dage, da vi vilde have priset os lykkelige over at finde saadanne Græsgange.

Den 5te December henimod Aften indtraf de to til Moqui'erne udsendte Indianere atter hos os, men de bragte istedenfor Førere kun bedrøvelige Efterretninger med derfra. Børnekopperne vare nemlig udbrudte og rasede paa en skrækkelig Maade i denne Stamme, saa at Josè Maria forsikrede os, at hele Boliger vare uddøde, at de Overlevende ikke længer formaaede at begrave de Døde, og at Ulve og Coyota'er *) nærede sig af Ligenes Kjød. Var der nu end en Deel indianst Overdrivelse med i Spillet, saa gjorde dog disse Efterretninger et højst sørgeligt Indtryk paa os Alle. Den onde Skjæbne synes paa enhver Maade at forfølge det amerikanske Continents Urbeboere, og med Rette kan Alt, hvad de have maattet lide og endnu maae taale, lægges den hvide Befolkning til Last; thi hvormeget skeer der vel for at gjøre gammel Uret mod den stakkels bedragne Slægt god igjen? Efterretningerne fra alle de Rejsende, der ere komne i Berøring med Pueblo-Indianerne, lyde vist derhen, at netop disse Mennesker meest fortjente Missionairernes Hjælp, fordi de af Naturen allerede ere meget modtagelige for Civilisation. De ere huslige, flittige og fredsommelige; men langt borte fra Civilisationens Arne indskrænke de sig kun til at sørge for deres Ophold og nogle faa Bekvemmeligheder. Men hvortil kunde ikke disse halvciviliserede Mennesker bringes ved den civiliserede Races Hjælp? Dygtige Haandværkere og velinstruerede Lærere for Ungdommen kunde dannes af dem, og hvilken Velgjerning vilde det ikke være, naar Indpodningen af Kokopper blev viist og lært dem! Hvorledes vilde ikke disse Mennesker, naar de blot havde opnaaet en vis Grad af Dannelse, kunne hjælpe sig selv frem og Trin for Trin træde op i de civiliserede Folkeslags Rækker! Men desværre ere de fleste Missionairer fornøjede, naar de have faaet opbygget en bød

*) Coyote kaldes i Ny-Mexiko den lille Prairie-Ulv (canis latrans); afledet af Coijotl, aztekisk Benævnelse for Ulv.

Kirke, og opføre saa i deres Beretninger hele Stammer som sande Christne. Ligesom store, mægtige Nationer ere forsvundne og næsten sporløst udslettede, saaledes ville ogsaa de sidste Efterkommere af engang berømte Slægter og Krigere gaae deres Undergang imøde, og med Selvtilfredshedens fulde Salvelse ville da de fromme Fædre sige: de ere døde som Christne!

Denne var den sidste Nat, som Zuñi-Indianerne tilbragte hos os. Med rige Gaver forlode de os den følgende Morgen og droge hjemad, medens vi droge videre ad vor Vej til San Francisco Mountains, et vulkansk Bjergstrøg med udbrændte Kratere (22). Skiftevis rejste vi snart i selve Dalen, snart over de smaa Høje, alt efterhvad Dalen dannede en Krumning og vi bleve istand til at skyde en Gjenvej. Jagten blev atter bedre, navnlig paa de forhalede Hjorte (Cervus Richardsonii Aud. et Bachmann), der opholdt sig i Nærheden af Vandet; ogsaa Porcupines (de nordamerikanske Træpindsvin, Cercolabes) saae vi hist og her klatrende dovne omkring paa Træerne.

Deels for ikke at vinde for stort Forspring for den efterfølgende Escorte, deels ogsaa for ikke at anstrenge vore Ride- og Lastdyr for meget, før vi havde de foran os liggende vinterlige Regioner i Ryggen, droge vi i ikke alt for store Marcher videre paa Nordsiden af Colorado Chiquito. Siden vor Overgang over Sierra Madres Vandskjel, der hæver sig 7750 Fod over Havfladen, vare vi til det Sted, hvor vi berørte Colorado Chiquito, stegne betydelig nedad og befandt os der i en Højde af 5525 Fod. Længden af Strækningen mellem disse to Punkter beløb sig til 137 engelske Mil, saa at der paa hver Mil kom en Sænkning af 18 Fod. Men fra det sidstnævnte Sted og langs ned med denne Flod aftog Sænkningen til 6 Fod paa Milen.

Saaledes vare vi da naaede til Mundingen af Chevelon's Fork, en lille Flod, der ligeledes udspringer paa Mogohon Mountains og løber i næsten nordlig Retning til Colorado Chiquito. Sit Navn har denne Flod faaet efter en ulykkelig Trapper, der, dreven af Hunger, opgravede nogle giftige Rødder paa dens Bredder, fortærede dem og døde faa Timer efter.

Noget vest for denne Munding havde vi opslaaet vor Lejr den 6te December. San Francisco Mountains vulkanske Bjergmasser laa lige vest for os, en lang Bjergkjæde strakte sig derfra saa langt, Øjet kunde naae, i sydlig Retning, og selv syd for os var Horizonten begrændset af lave Bjergrygge og Skovstrækninger. Mod Nord løb San Francisco Mountains's ud i et vildt, bølgende Bjergland, medens vi mod Nordvest tilsyneladende havde fladt Land, af hvilket hist og her

koniſke Høje ragede op. Vi befandt os i en ſaadan Stilling foran San Francisco-Bjergene, at vi vare omtrent lige langt fra Hovedtoppens nordlige og ſydlige Baſis. Vi maatte omgaae Bjerget; men det kom kun an paa, hvilken Vej der var den bedſte og vilde byde de fleſte Fordele eller rettere de færreſte Hindringer for den eventuelle Anlæggelſe af en Jernbane.

Colorado Chiquito flyder rigtignok norden om Bjerget, og ſaa langt, ſom vi havde ſeet denne Flod og endnu kunde forfølge den med Øjnene, havde Dalen været ganſke godt egnet for vort Formaal; men Leroux vidſte bedre Beſked. Han havde nemlig i 1853 ſom Fører gjort en Expedition med, under Commando af Capitain Sitgreaves, til Store Colorado, langs ned med denne Flod til Gila og derfra til Californien. Da nu netop denne Expedition havde villet drage enhver Fordeel af Colorado Chiquito-Dalens Beliggenhed og var fulgt den til nord for Bjergene, ſaa havde Leroux tilſtrækkelig Kjendſkab til disſe Forhold og overbeviſte os om, at det vilde være umuligt for os med vore Vogne at følge Capitain Sitgreaves Vej, idet Floden længere veſt paa ſtyrtede gjennem ſaa dybe Kløfter og dannede ſaadanne Fosſefald, at de farligſte Steder næppe vilde være til at komme over ſelv med ubelæsſede Muldyr. Det blev altſaa vor Opgave at opſøge et Pas ſyd for Hovedbjergene. Der maatte derfor udſendes en Recognosceringsafdeling, medens Expeditionen efter et Ophold af to Dage langſomt ſkulde trække ned med Floden og der, hvor Bjergene ſpærre Vejen, vente det fra Bjergene tilbagevendende Commando. Før denne Plan imidlertid kunde bringes i Udførelſe, maatte vi holde nogle Dage Raſt, hvilke vi benyttede til at jage Hjorte og ſtille Fælder for Ulvene, da foruden disſe og nogle enkelte Bævere (Castor americanus, Fr. Cuv.), der havde bygget ved Floden, ſamt Piggedyr, intet Vildt fandtes i ſelve Dalen, hvorimod ſtore og ſmaa Harer og andre ſmaa Gnavere fandtes i Mængde paa de tilgrændſende Bakker og Høje.

Den anden Nat hændte et Uheld, der vel ikke gjorde nogen Skade, men ligeſaa let kunde have hidført de farligſte Følger for vor hele Expedition. Vi laa nemlig i dyb Søvn og bleve pludſelig vækkede ved Hyrdernes Raaben og dundrende Trampen af flygtende Muldyr. I et Øjeblik var hele vort Perſonale velbevæbnet paa Pladſen, forſigtig undgaaende Skinnet fra Ilden, idet Enhver ſtod i den Formening, at vi vare angrebne af Navahoe-Indianere og berøvede hele vor Muldyrhjord. Da vi ſamlede os i Grupper, for ikke at kæmpe enkeltvis, ſprang en af vore Mexikanere, der længe havde været holdt i Fangenſkab af Navahoe'rne og derfor nærere bet dybeſte Had til hele Stammen, hen

til os, spændte Strengen paa sin Bue, rev et Dusin Pile ud af Koggeret med det Raab: „Navahoer!“ og styrtede ud i Natten i den Retning, hvorfra den stadig aftagende Trampen af vore flygtende Hjorde hørtes. Alle i Lejren vare slagfærdige, dog viste ingen Fjende sig, kun i det Fjerne hørte vi Muldrivernes Raaben. Nogle af Natposterne kom endelig til og løste Gaaden. Ulvene, hvis Hyl vi ellers stadig kunde høre langt borte, havde denne Nat nærmet sig Hjorden saa meget, at Dyrene vare blevne grebne af en panisk Skræk og sprængte afsted i vild Flugt. Muldyrenes Frygtsomhed er saa stor, at de, naar de først ere paa Flugten, styrte blindt afsted, uden at bryde sig om Hindringer, indtil de af Udmattelse ikke kunne løbe mere. Saaledes vare vi paa een Gang blevne berøvede vore Muldyr med Undtagelse af nogle faa, som havde været tøjrede eller vare blevne naaede af Mexikanernes Lassoer. Hyrderne og Skildvagterne vendte den Ene efter den Anden tilbage med den Efterretning, at det var dem aldeles umuligt at finde Dyrenes Spor i den mørke Nat. Vi vare Alle ikke lidet i Vinden; thi om end Navahoe'rne ikke havde foranlediget Dyrenes Stampede, saa kunde nogle af disse Røvere let blive opmærksomme paa dem, og i saa Tilfælde vilde de ubetinget være tabte for os. Det beroligede os noget, at de vare flygtede ad Tilbagevejen, og saaledes muligvis kunde støde paa de efterfølgende Soldater; dog truede derved en anden Fare, nemlig at de ligeledes kunde rive hin Hjord med i Flugten.

Saasnart Dagen grydede næste Morgen, vare vore beredne Mexikanere paa Farten, for igjen at opsøge de bortløbne Dyr. Nogle af dem vendte allerede inden Middag tilbage med største Delen af Flygtningene. De andre Ryttere havde været heelt forbi vor forrige Lejrplads, altsaa over 25 Mil borte, og kunde derfor først vende tilbage seent ud paa Natten. Recognoscerингsafdelingen, med hvilken Lieutenant Whipple, Lieutenant Johns og Mr. Leroux skulde, blev to Dage opholdt af denne Stampede, idet Opbruddet havde været bestemt til Morgenen efter det nysnævnte Uheld.

Vi vare ofte stegne op paa et enkeltstaaende lille Bjerg omtrent 1000 Skridt fra vor Lejr og havde spejdet omkring i alle Retninger; men Bjergene vare endnu for langt borte, og det lykkedes os ikke at gjøre saadanne Opdagelser, der kunde være os til Nytte ved Opsøgelsen af et Pas. Enkelte Røgsøjler opdagede vi dog hist og her stige op af mørke Ceder- og Naaleskove, et sikkert Tegn paa, at de beboedes af Indfødte, og at vi under vor Fremrykning maatte gaae tilværks med al mulig Forsigtighed.

Den anden Dag efter Uheldet med Muldyrene opstod atter Uro i Lejren, men dennegang af en glædeligere Aarsag. Lieutenant Tibball var nemlig ankommen med sit Commando, 25 vildt og trodsig udseende Skikkelser, hvis Fysiognomier og hele Ydre bar tydelig Præget af et langt Liv i fjernt og afsondret liggende Landstrækninger. Commandoet var forsynet med Pakdyr og desuden saa mange Ridedyr, at Halvdelen af Mandskabet kunde gjøres beredne. Rejsen fra Fort Defiance var derfor hurtig bleven tilbagelagt, saa meget mere som Afdelingen ingen Vogne og Telte førte med sig, hvorved de vel maatte undvære mange Bekvemmeligheder, men ogsaa vare fri for en stor Byrde.

Den følgende Morgen udrustede Recognoscerингscommandoet sig, for paa nogle Dage at skilles fra deres Kamerater og tilbringe denne Tid i Snee og Is; thi den hvide Klædning, i hvilken San Francisco-Bjergenes Toppe allerede længe havde viist sig, var fra Dag til Dag sunken længere ned og gav tydelig nok at forstaae, at Vinteren allerede havde indfundet sig i Skovene ved Foden af dette Bjerg. Det bestod foruden Lieutenant Whipple, Lieutenant Johns og Leroux, endnu af Ingenieur Campbell, Meteorolog White, 9 Soldater og nogle Pakknægte, hvis Dyr allerede stode opsadlede. Efter et dygtigt Maaltid toge vi hjertelig Afsked med hinanden, derpaa skred den lille Afdeling over Floden, red langs med dennes Sydside mod Vest og forsvandt snart bag den fremragende Højderække for vore Øine.

Vort Train blev endnu denne ene Dag paa Nordsiden af Colorado Chiquito, derpaa brøde vi ligeledes op, droge over Floden og nogle Mil gjennem dens Dal mod Vest, indtil vi opsloge vore Telte paa en Eng, der afgav en ganske god Græsning for vore Dyr. Vi befandt os atter ligeoverfor et Sted, hvor der paa en Høj viste sig tydelige Spor af en tidligere indianst By. Allerede fra vor forrige Lejrplads havde vi besøgt disse Ruiner og stiftet nøjere Bekjendtskab med dem. Noget afsondret fra de Bakker, der indfatte Dalen, hæver sig i selve Dalen den lille afrundede Høj med Ruinerne, saaledes at den rundt omkring maa være omgiven med Vand paa de Tider, da Flodens Oversvømmelser finde Sted. Der er vel næppe Tvivl om, at en Grav omgav Højen paa den Tid, da denne Stad var i sin Flor, og at denne Grav har staaet i Forbindelse med Floden, saa at Staden kun har været tilgængelig over Broer. Højens Omkreds var vel kun lille, maaskee nogle Hundrede Skridt; men tager man i Betragtning, at Højen var bedækket med Bygninger fra dens Fod, og at Bygningerne laa over hinanden som i de endnu beboede Pueblos, saa kan man antage, at Indbyggerantallet ikke har været saa ringe. Det

forekom os, som om der ikke udelukkende havde været bygget med Adobes, men ogsaa med Klippesteen; thi foruden Fundamenterne laa der endnu store Hobe af raat hugne Steen omkring, der havde været sammensøjede til Murværk, men i Tidens Løb vare falbne fra hinanden. Ogsaa Spor af Hvælvinger troede vi at kunne kjende. De sædvanlige Bunker af malede Pottestaar manglede ikke, ja vi vare endog saa heldige at finde nogle Steen-Pilespidser i Bunkerne. Flere Dagsrejser længere vest paa i Nærheden af samme Flod, men endnu bag dens Vandfald — altsaa paa et Sted, som vi ikke vilde komme til at berøre — opdagede Capitain Sitgreaves andre bedre bevarede Ruiner, og det er vel tænkeligt, at Sporene af en halvciviliseret Menneskestamme gjentage sig endnu hyppigere indtil Colorado. De af Capitain Sitgreaves i hans Rapport beskrevne Ruiner ligge noget fra Floden paa et med Lava bedækket Plateau, og netop paa den fremspringende Klippespids. Det er Rester af Huse af et betydeligt Omfang, og mange af dem staae endnu med 3 Stokværk. Øjensynlig ere disse Ruiner Resterne af store Byer, der med et Mellemrum af 8 til 10 Mil have ligget adspredte i Colorado Chiquito-Dalen, og hvis Beboere eengang vist have gjort denne Landstrækning til en meget befolket. At der i Nærheden af de noget fra Floden liggende Ruiner nu intet Vand findes, og at de naturlige Beholdninger og Kilder ere opfyldte og tilstoppede af vulkansk Støv, angiver Capitain Sitgreaves som den mulige Grund til disse Stæders Ødelæggelse. Det er imidlertid ikke godt tænkeligt, at der i Nærheden af en Flod, som aldrig bliver tør, skulde kunne indtræde Vandmangel, eller at et driftigt Folk skulde lade sine Kilder og Vandbeholdninger tilsande. Nærmere ligger den Tanke, at en almindelig Udvandring har hidført de mangfoldige Stæders Ødelæggelse. Og hvor naturligt maa det ikke synes, at et Folk forlod sine Boliger i Dale, hvis Grændser blev det for snevre, efterat det maaskee var kommet til Kundskab om, at der længere syd paa ved Gila og i Chihuahua fandtes omfangsrigere Dale og bedre Jord. Der have de da bygget deres Casas Grandes, men kun for ogsaa at forlade disse, efterat de havde forskaffet sig Kundskab om andre endnu længere sydpaa liggende paradisiske Lande.

Casas Grandes ved Rio Gila, Rio Salinas og i Chihuahua ere blevne omtalte af enhver Rejsende, der har besøgt disse Rigioner — saavel af spanske Missionairer i det syttende Aarhundrede, som i den nyere Tid af Officerer, udsendte af de Forenede Staters Gouvernement. De mangfoldige Efterretninger, der paa denne Maade ere blevne samlede, frembyde endnu stadig Grandskeren af den mexikanske Historie nyt Stof til Studium. Det er iøjnefaldende, at Ruinerne

efter de forsvundne Folkestammer, jo længere man kommer mod Syd, forraade en større Dannelse og Erfaring hos Bygmestrene, hvilket atter tyder hen paa, at de gamle Bygder og Stæder der maae have været længer og rigere befolket. At der finder en stor Lighed Sted mellem Ruinerne paa den af vor Expedition gjennemforskede Route og de mere sydlige Casas Grandes, kan ikke benægtes, kun have de første været lettere byggede og befinde sig nu i større Forfald, medens der blandt de sidste endnu rager enkelte højt ivejret, som med ringe Bekostning og Arbejde kunde istandsættes. En smuk Beskrivelse af Casas Grandes har Bartlett givet i sin »Personal Narrative« og i samme tillige hentydet paa ældre og nyere Rejsendes Beretninger. Først omtaler han Casas Grandes ved Rio Salinas, hvis brede Dal endnu bærer tydelige Spor af en tidligere Kultur, skjøndt den nu er tæt bevoxet med Mezquit-Buske. Gamle Kanaler, ofte af betydelig Længde, der have været anvendte til Vandingen af de tilstødende Marker, ligesom ogsaa Grøfter (acequias) skjelnes endnu tydelig der, om de end for største Delen ere tilgroede igjen. Ruinerne selv, der i Afstand tage sig ud som ujevne Høje, befinde sig paa et Slags Højslette eller Plateau. De bestaae af Levninger af en gammel Adobe-Bygning, der har været over 200 Fod lang og 80 Fod bred. De fire Sider vende mod de 4 Himmelegne. Dele af bevarede Mure ere endnu kun paa enkelte Steder synlige, nemlig paa det højeste Punkt af Sydsiden, hvor, efter Ruinerne at dømme, 4 Stokværk have staaet over hinanden. Disse Rester af Mure rage imidlertid nu næppe engang op over det vilde Krat. En rund Grusbunke, der rager op over alle de andre, synes at have været et Slags Taarn. Adobe-Masserne ere endnu saa haarde, at de kun med Møje kunne brækkes i Stykker. Paa den vestlige Side ere Rester synlige af en lang Mur, der maa have strakt sig udenom Bygningen og maaskee har tjent som et Slags Indhegning. Mod Nordost, i en Afstand af 300 til 400 Fod fra Hovedbygningen findes Murbrokke-Bunkerne af en kredsformig Indhegning. Denne er imidlertid for lille til at kunne have været en Gaard, og igjen for stor til at kunne have været en Brønd. Det sidste Alternativ er heller ikke godt tænkeligt, fordi en Kanal i kort Afstand fører der forbi. Fra den højeste Spids af disse Ruiner, der vel hæve sig 25 Fod over Plateauets Flade, seer man i alle Retninger lignende Grusbynger, især mod Øst i omtrent en Mils Afstand, hvor der strækker sig en heel Række af dem fra Nord til Syd. Den hele Slette er bestrøet med malede Skaar, af hvilke nogle ere saa vel bevarede, at det Fad, som de have dannet, endnu temmelig nøjagtig lader sig gjengive i en Tegning. Ogsaa grønne Steen finder man der paa Jordens

Overflade, hvor de ere blevne vaskede frem af Jorden. Disse søges med megen Begjerlighed af de Indfødte. Alle tidligere Rejsende, der have draget igjennem disse Egne — fra Missionairen Coronado, der 1540 overskred Gila, til den nyere Tids Grandskere — have talt om disse Steen. Ved denne Lejlighed omtaler Mr. Bartlett *) de Ruiner ved Colorado Chiquito, som jeg ovenfor har beskrevet, og med hvilke Leroux, der dengang var hans Fører, havde gjort ham bekjendt.

Casas Grandes ved Gila beskriver Bartlett paa følgende Maade: „Efterat vi havde fulgt en Sti i østlig Retning omtrent 8 Mil over Plateauet, som var bedækket med smaa Mesquit-Træer, vendte vi mod Sydost og fik snart Øje paa den Bygning, som vi havde tiltænkt vort Besøg og som hævede sig op over en Skov af Mesquit. Før vi kom til den, bemærkede vi paa en Strækning af 2 eller 3 Mil saavel en Mængde Potteskaar paa vor Vej som ogsaa gamle Acequias eller Vandingskanaler i Lavningerne. Disse Lavninger ere en Fortsættelse af dem, der beboes af Pimo-Indianerne, dog er Dalen her smalere, i Nærheden af Ruinen kun en Mil bred. Den er ligeledes tæt bevoxet med Mezquit-Træer af 12 til 20 Fods Højde; mellem Træerne paa Plateauet strækker den høje og smukke Petahaya **) sine tornede Arme ivejret som en gigantisk Candelaber, og den gamle Bygnings lyse Mure danne en ejendommelig Contrast til det mørkegrønne Løv paa Træerne.

De store Huse eller Casas Grandes, ogsaa kaldte Casas Montezuma, bestaae af Bygninger, der alle ligge sammentrængte paa en Strækning af 150 Alen.

Den største, den egentlige Hovedbygning, har holdt sig bedst, thi de fire ydre, saavelsom de fleste indre Vægge staae endnu. Et betydeligt Stykke af Murens øverste Deel er smuldret af og falbet indefter, hvilket fremgaaer af den Masse Grus- og Murbrokkebunker, som opfylder det nederste Stokværk. Tre Etager staae endnu, eller rettere ere endnu kjendelige paa de i Muren siddende Bjælkestumper eller de Huller, de have efterladt; dog maa det antages, at dømme efter de indeni liggende Grusbunker, at der har været endnu en 4de Etage. Hovedbygningen eller Taarnet strækker sig 8 til 10 Fod ud over Ydervæggene og maa vel have været nogle Fod, maaskee en Etage højere. Murene ere ved Grunden 4 til 5 Fod tykke; Dimensionerne kunde ikke nøjagtig bestemmes, da der allerede var smuldret saa meget

*) Personal Narrative, Vol. II, p. 271.

**) Beskrivelsen af Petahaya (Cereus giganteus) eller Kæmpecactus følger senere.

bort. Murene saavelsom de indre Skillevægge ere byggede af store firkantede Leersteen. Disse maae være blevne dannede ved en Sammenpresning af Materialet i store Trækasser af omtrent 2 Fods Højde og 4 Fods Længde. Saasnart Leret var tilstrækkelig haardt, bleve Kasserne stødte længere frem, paany fyldte og saa frembeles, indtil Bygningen var færdig. Dette er en hurtig Maade at bygge paa, dog synes Mexikanerne kun at have taget Tilflugt til den ved Opførelsen af Skillevægge og Indhegninger. Materialet er Dalens Jord blandet med Kisel, hvilket forbinder sig til en meget fast og varig Masse, naar det tørres i Solen. Det synes som om Ydervæggene have været raa; derimod ere de indre Sider ligesom alle Skillevæggenes Flader glat afpudsede. Dette er skeet med en Blanding af Leerjord, og Væggene ere endnu saa glatte, som om Bygningen nylig var bleven færdig. Paa den ene Væg er der malet klodsede Figurer med røde Linier, men ingen Indskrifter findes. At slutte fra de forkullede Bjælkestumper i Murene, maa Bygningen være ødelagt ved Ild. Nogle Bærebjælker over Dørene ere sammensatte af flere Træstammer, af hvilke Barken er afskallet, uden at dog Spor ere synlige af noget skarpt Instrument. Loftsbjælkerne vare 4 til 5 Tommer i Tvermaal, lige langt fra hinanden og dybt indstukne i Muren. De fleste Værelser staae i Forbindelse med hinanden ved Døre, desuden findes runde Aabninger oppe under Loftet, for at indlade Lys og Luft. Bygningens Grundplan viser, at alle Værelserne have været lange og smale, samt uden Vinduer. De indre Værelser synes at have været Forraadskamre, og det er endog sandsynligt, at hele Bygningen har været indrettet til dette Formaal. Der er 4 Indgange, nemlig en paa Midten af hver Side; Døren paa den vestlige Side er kun 2 Fod bred og 7—8 Fod høj, de andre derimod 3 Fod brede, 5 Fod høje og ere smalere foroven end forneden, en Ejendommelighed, som man finder ved alle Bygninger i Central-Amerika og Yucatan. Foruden disse Døre er der paa den vestlige Muur runde Aabninger. Over Portvejen, der staaer i Forbindelse med 3die Etage, paa den vestlige Front har der været en Aabning eller et Vindue, der efter min Mening maa have været firkantet. I Linie med denne findes to runde Aabninger. Den sydlige Front er paa forskjellige Steder forfalden og stærkt beskadiget af Ridser, der fra Aar til Aar blive større, saa at det Hele snart maa styrte sammen. Ved Grunden og fornemmelig paa Hjørnerne er der hensmuldret 12—15 Tommer af Murene, og kun deres store Tykkelse holder dem. Vand og Fugtighed frembringe her Opløsningen hurtigere, end paa andre Steder af Bygningen, og om faa Aar, naar Murene

ere blevne fuldstændig undergravede, maa hele Bygningen styrte sammen. Den vil da danne en af disse formløse Høje, hvoraf saa mange ere synlige paa Sletten. Nogle faa Dages Arbejde paa Murenes Udbedring forneden vilde være tilstrækkeligt til at gjøre dette interessante Mindesmærke saa fast som en Klippe og bevare det gjennem Aarhundreder. Hvor længe denne Bygning allerede har ligget i Ruiner, er ikke bekjendt; kun vide vi, at den for Hundrede Aar siden, da den blev besøgt af Missionairerne, allerede var næsten i samme Tilstand som nu. Dens ydre Omfang er 50 Fod fra Nord til Syd og 40 Fod fra Øst til Vest. Ved Jorden findes 5 Værelser, af hvilke de to mod Nord- og Sydsiden gaae gjennem hele Bygningens Brede og indtage en Flade af 32 Fods Længde og 10 Fods Brede. Mellem disse to findes 3 mindre Værelser. De ere alle aabne foroven. Ingensteds paa Væggene findes Spor af Trapper, hvorfor man tør antage, at Adgangen til Rummene har været anbragt uden paa Murene. Sydvest for Hovedbygningen ligger en anden, der er aldeles forfalden, og der er ikke engang saa meget af Murene tilbage, at man kan slutte sig til den oprindelige Form. Nordøst for Hovedbygningen ligger den tredie, der er ligesaa forfalden som den anden. Den er kun af ringe Omfang og har maaskee kun været et Vagttaarn. I alle Retninger, saa langt Øjet kan naae, sees Grusbunker af Bygninger. Mod Nordvest i en Afstand af 200 Alen findes en cirkelrund, muret Indhegning af 80—100 Alens Omkreds, der har en Aabning og sandsynligvis har været en Kvægstald *). I flere Miles Omkreds er Sletten overstrøet med Potteskaar og Haandkværnsteen (metats). Skaarene ere røde, hvide, blyfarvede og sorte. Figurene paa dem ere for det meste geometriske, tegnede med Smag og i samme Character som de Skaar, der findes ved Salinas og længere nordpaa."

Sammenligner man Afbildningen af det nylig bestrevne Pottemagerarbejde med de Skaar, som jeg selv tog med fra Ruinerne i Klippebjergene og ved Lille Colorado, saa finder man den samme Lighed.

---

*) Kvæget kan kun have været Bisoner fra Stepperne, som den daværende Befolkning har vidst at forskaffe sig. Ogsaa skal Bisonen i ældre Tider have udstrakt sine Vandringer til Vestsiden af Rocky Mountains. Angaaende Hjorder af tæmmede Bisoner hos en indiansk Folkestamme nordvest for Mexiko see Alexander Humboldt: Ansichten der Natur, Bd. 1, S. 72, og Kosmos, Bd. II, S. 488. Ogsaa den skarpsindige Albert Gallatin ansaae denne Tæmmelse for sandsynlig.

Fremdeles giver Bartlett en Beskrivelse af Ruinerne af Casas Grandes i Chihuahua *), hvoraf jeg her skal meddele et Uddrag.

„Ydervæggene af disse Casas Grandes kunne kun kjendes paa de lange Rækker af Grushobe, der løbe parallelt med de endnu staaende Murrester, eller danne rette Vinkler med dem, medens man hist og her formaaer at skjelne et Hjørne af den oprindelige Mur eller Steder, hvor Tværvæggene have været forbundne med den. I Begyndelsen troede jeg, at her havde staaet tre forskjellige Bygninger, og endnu da jeg optog min Tegning, var jeg af den Mening, fordi der fandtes store, tilsyneladende adskilte Grushobe, af hvilke hver fremviste Dele af opretstaaende Vægge. Ved nærmere Undersøgelse fandt jeg dog, at de havde været forbundne ved en Række lave Bygninger, hvilke maae have været simple Gaarde, da de kun have udgjort een Etage. Forudsat nu, at alle Hovedpunkterne have været forbundne ved lavt Murværk eller Coridorer, saa maa hele Bygningen fra Nord til Syd have været mindst 800 Fod og fra Øst til Vest 250 Fod. Paa Sydsiden kunde man forfølge Sporene af en regelmæssig fortløbende Mur, medens den østlige og vestlige Front overhoved var uregelmæssig paa Grund af de fremspringende Vægge. Det synes, som om der har været flere mindre og større Gaarde indenfor Indhegningen. Hovedcharacteren i denne udstrakte Række af Bygninger er den samme som i Casas Grandes i Nærheden af Pimo-Byerne ved Gila, og begge Dele ere utvivlsomt Arbejde af det samme Folk; ogsaa Materialet er det samme som i Ruinerne ved Salinas. Ligesom Bygningerne ved Gila er ogsaa denne opført af store Jordblokke, der paa samme Maade ere lagte over hinanden. Dog ere af en eller anden Aarsag, sandsynligvis paa Grund af de anvendte Adobes's mindre Fasthed, Murene mere forfaldne. Paa anden Maade kan denne Omstændighed ikke forklares, med mindre man vilde tillægge disse Ruiner en højere Alder end dem ved Gila; men dette vilde stride mod de allerede udtalte Meninger. Maaskee kan disse Ruiners større Forfald ogsaa for en Deel tilskrives de hyppigere Regnskyl.

Bygningens Mure ere i deres nuværende Tilstand meget forfaldne, og i Virkeligheden er omtrent Halvdelen af deres Tykkelse vasket bort. Kun ved at grave efter, kan man overbevise sig om deres oprindelige Tykkelse. I Gila-Bygningerne ere de indvendige Vægge saa vel bevarede, som om Mureren først igaar havde lagt sit

*) Personal Narrative; Vol. II, p. 352.

Pudsebrædt glide over dem; ogsaa de ydre ere kun lidet fortærede. I disse Ruiner derimod er ingen Deel af den oprindelige Overflade meer synlig. Jeg vilde undersøge, om det Indre eller Ydre havde været beklædt; men dette kunde kun skee ved at grave ned til Fundamentet. Flere Dele af Murene indenfor det hele Anlæg have nøjagtig samme Front som de ved Gila, i Særdelesheb en i Midten mellem den sydlige og nordlige Bygning. Dørene vare anbragte paa lignende Maade og bleve snevrere op efter, ligesom ogsaa de samme cirkelformede Aabninger ere synlige i de øvre Afdelinger. Af Væggene var saa meget vasket bort, at jeg ikke kunde finde Hullerne, hvori Bjælkerne have ligget, og jeg er derfor ikke, saaledes som ved Gila, istand til at angive Etagernes Antal eller Bjælkelejets Art. Intet Spor af Bjælker eller Karme var til at opdage. Mange Portveje fandtes der endnu, men Dørtærsklerne vare forsvundne og Beklædningen bortraadnet" *).

Bartlett's Beskrivelse af Casas Grandes er saa nøjagtig, at der let lader sig anstille Sammenligning mellem dem og Ruinerne ved Colorado Chiquito. Desværre ere de Sidste allerede formeget forvandlede til Grus, og hos de fleste endnu kun Dele af Fundamenter og Mure synlige. Men ogsaa hos dem kan det ikke nægtes at en Ligheb meb Casas Grandes finder Steb, kun maae Bygningerne, fra

*) Casas Grandes: Lieutenant Colonel W. H. Emory, Notes of a military reconnaissance from Fort Leavenworth in Missouri to San Diego in California, pag. 81—83. — — — Vi saae tilvenstre af os et stort Taarn, der syntes at være et Værk af Menneskehænder. Det var Resterne af et treetages Leerhus, 60 Fod i Kvadrat og meb Aabninger istedenfor Døre og Vinduer. Murene vare 4 Fod tykke og dannede af 2 Fod høje Leerlag. Der kan ikke være nogen Tvivl om, at denne Bygning er opført af den Folkestamme, som engang saa stærkt befolkede disse Landstrækninger. — Jeg spurgte en Pimo-Indianer om, hvad disse Ruiner havde været. Han fortalte, at Alt, hvad han vidste derom, indskrænkede sig til et Sagn, som levede i hans Stamme. I urgamle Tider skulde nemlig en Kvinde af uforligneli Skjønheb have beboet en grøn Plet i Bjergene ikke langt fra Casas Grandes. Alle Mænd bundrede hende og anholdt om hendes Haand. Hun modtog Beviserne paa deres Hyldest (Korn, Skind o. s. v.), men gav hverken Kjærligheb eller andre Gunstbevisninger igjen. Hendes Dyd og hendes Beslutning at leve ugift forbleve lige urokkelige. Efter nogen Tids Forløb indfandt sig en Tørke, der truede hele Verden meb Hungersnød. I deres Nød vendte Folket sig til Kvinden, og hun gav dem Korn af sit Forraad, der syntes uudtømmeligt. Hendes Godhed var grænbselløs. Da hun en Dag laa i det Fri og sov, faldt der en Regndraabe paa hendes Mave. Som Følge deraf fødte hun en Søn, og han blev Stamfaber til den Slægt, som byggede alle disse Huse. — — — Casa Montezuma: Emory, pag. 87—128. Journal of Capt. Johnston, pag. 581 ff.

hvilke disse Grushobe hidrøre, have været af et mindre Omfang, end de ved Gila og Chihuahua. Heller ikke har Murværkets Dimensioner eller Værelserne været saa store. Seet bort fra, at Bygningerne ved Colorado Chiquito af nysanførte Grunde maatte være underkastede en hurtigere Tilintetgjørelse, synes desuden Alt at tyde hen paa, at de nordlige maae være de ældste, hvis de nordlige og sydlige Ruiner hidrøre fra det samme Folk, hvilket ikke kan betvivles. Indsamlet Erfaring eller Hensigten at grundlægge varigere Boliger var Aarsagen til, at Bygningerne bleve fastere, større og bekvemmere anlagte ved Gila, Salinas og i Chihuahua *).

*) Report of Lieutenant J. W. Abert of his Examination of New-Mexico in the years 1816—17 p. 491: Vi ere overraskede over den store Ligheb mellem Casas Grandes og Bygningerne i Acoma og Pueblo de Taos. Vi behøve intet bedre Bevis for Ny-Mexikanernes (Pueblo-Indianernes) og Aztekerne fælles Oprindelse; ogsaa taler Clavigero derfor i følgende Ord: „Men desuden have vi ogsaa andre Beviser derfor (han taler om, at Nationerne i Anahuac kom fra Norden); paa en Rejse, som Spanierne gjorde i Aaret 1606 fra Ny-Mexiko til Tijon River, 600 Mil fra denne Provinds mod Nordvest, fandt de der store Bygninger, og traf sammen med Indianere, der vare det mexikanske Sprog mægtige."

Det Vigtigste angaaende Casas Grandes er samlet af Professor Buschmann i hans indholdsrige allerede tidligere omtalte Skrift: Über die aztekischen Ortsnamen, 1853, S. 59—67.

XXV.

Børnekopper i Expeditionen. — Recognoscerings-afdelingens Tilbagekomst. — Afsted fra Colorado Chiquito. — Vulkanst Jordbund. — Vulkanske Kegler. — Det første Sneefald. — Skovene i San Francisco-Bjergene. — De Indfødtes underjordiske Boliger. — Julefest i Bjergene. — De fire Hovedtoppe af San Francisco-Bjergene. — Egerner. — Leroux Spring. — Udsendelse af en ny Recognoscerings-afdeling.

Den første Nat paa Colorado Chiquito's Sydside var lys og klar; stærk Frost overtrak Vandene med en Isskorpe, og tyk Rimfrost lagde sig paa alle fremragende Gjenstande. Flere Gange bleve vi paa den ubehageligste Maade forstyrrede i vor natlige Ro. Der var nemlig forekommet ny Tilfælde af Børnekopper, og en af de Syge var kommen ud i Vildelse og løb omkring og ruskede i Teltene. Mærkværdigt nok bøde ingen af 9 Angrebne, uagtet de farligste Tilfælde forekom i de høje Bjerge, hvor der kun bødes ringe Beskyttelse mod Snee og Kulde, og paa en Afbrydelse af vor Reise kunde der ikke tænkes.

Let rullede Vognene den følgende Morgen hen over den frosne Jord. Vi droge stadig Mil for Mil længere mod Vest, de sneedækte San Francisco-Bjerge og deres Omgivelse, de mange vulkanske Høje, Klipterne og de høje Skove traadte stadig tydeligere frem for Øjet. Snart gik det over skarp stenet Jordbund paa Siderne af Dalen, snart gjennem selve Dalen, snart saae vi Flodspejlet tæt ved os, snart kun Træerne paa dens Bredder i længere Afstand, alt efterson Flodens Krumninger gik og enten nærmede sig eller fjernede sig fra vor Vej, som vi søgte at holde i en saa lige Retning som muligt. Store rødhalede Vaager (Buteo borealis Sws.) sade eftertænksomme paa de fremragende Cottonwood-Træer, medens de smaa Agerhøns klukkede nedenunder i det tætte Krat. Intet forstyrrede os i vor Reise indtil vi fandt os saaledes klemt inde mellem vulkanske Klipper, at vi saae os nødte til at slaae ind paa den eneste Vej, der stod os aaben, nemlig Tilbagevejen.

Stadig højere havde nemlig de skaldede Høje syd for os optaarnet sig, saa at den eneste Udvej, der havde været aaben for os, nu var spærret, og vi, for at komme tilbage til Floden, maatte marchere 4 Mil ad den samme Vej, som vi vare komne. Paa et Sted, hvor en jevnt stigende Indsænkning syntes at aabne en Vej mod Sydvest, gjorde vi

Holdt og besluttede der at oppebie Recognoscerings-commandoets Tilbagekomst.

Vi bleve atter forskrækkede om Natten ved Muldyrenes Bortløben. Denne havde imidlertid ingen videre Følger, idet Hjorden var flygtet ind i en sækkeformet Kløft, hvor det var en let Sag for Folkene at faae fat paa dem. Dennegang havde Ulvene ikke Skylden, men en stor Ild, der af vore Folk var bleven antændt paa Toppen af en høj Bakke. Dette skete ifølge Aftale med Lieutenant Whipple, for at angive ham, hvilken Retning han skulde søge os i. Ogsaa vi saae os om efter Signalblus fra ham, men opdagede Intet, der kunde give os Efterretning om ham.

Ud paa Eftermiddagen den 20de December — saalænge vare vi nemlig blevne opholdte af den meest bydende Nødvendighed — bragte en af Vogterne den Efterretning til Lejren, at vore Kamerater vare i Syne. Alle gik vi dem imøde og overbeviste os allerede i Afstand om, at ingen af dem manglede, hvilket naturligvis glædede os meget; thi det havde ikke været noget Overordentligt, om de i et fjendtligt Sammenstød med de Indfødte i Bjergene havde lidt Tab, og kun alt for godt vidste vi gjennem Leroux, der allerede havde oplevet mange Slags Eventyr med dem, at disse Vilde altid havde viist sig fjendtlig sindede mod de Hvide. Imidlertid havde vore Kamerater ikke stødt paa friske Spor af de Vilde. Der blev strax gjort Forberedelser til et dygtigt Maaltid, og derpaa begyndte Udspørgningen, som dog ikke blev meget tilfredsstillende besvaret. Af de Indfødte havde de ikke seet et eneste Individ, og Jorden var overalt bedækket med en Fod højt Snee; kun om nogen Jagt kunde vi gjøre os Haab. Kilden, den tidligere omtalte Leroux Spring, havde de imidlertid naaet, og til dette Punkt fundet Terrainet om end vanskeligt, saa dog fremkommeligt. Vi havde altsaa Udsigt til at komme sønden om Bjergene. Det var vor første Opgave at naae Leroux Spring med vort Vogntog, og derfra maatte da ny Recognoscerings-afdelinger udsendes. Den 21de December blev bestemt til Rast, og den 22de skulde vi forlade Colorado Chiquito for bestandigt.

Fra Fort Smith vare vi nu 1182 og fra Rio Grande del Norte 348 Mil borte. Vi befandt os i en Højde af 4775 Fod over Havspejlet, altsaa 168 Fod lavere end ved Rio Grande. Lavere skulde vi ikke komme paa den østlige Side af San Francisco Mountains; thi saasnart vi forlode Colorado Chiquito, gik det strax opad. Flodens Løb, der gaaer noget mod Nord og som vi saa længe havde fulgt, havde bragt os i en saadan Stilling mod Bjergene, at deres nordlige Spids laa lige i Vest for os. Da vi den 22de forlode Floden,

maatte vi derfor holde ſtærkt mod Syd, for at komme til den ſydlige Baſis af de 4 Hovedbjerge.

En mere triſt Omgivelſe end den, vi rejſte i denne Dag, er næppe tænkelig. Op og ned gik det hen over den ſkarpe vulkanſke Jordbund. Dyrenes Beſlag og Vognenes Skinner efterlode blyfarvede Spor paa den ſkarpe lavaagtige Steenbund. Det var en beſværlig Marche, ſaa meget mere ſom Terrainet ſteg 47 Fod paa en engelſk Mil, og en bidende Nordenvind blæſte os det vulkanſke Støv lige i Øjnene. Med Vand havde vi forſynet os til vort eget Behov; thi den første Kilde var to Dagsrejſer fra Colorado Chiquito. Dyrene maatte derimod undvære Vand ſaa længe, hvilket var ſaa meget beklageligere, ſom den Næring, der blev budt dem paa den ſtenede Jordbund, næppe var til at regne for Noget. Det var derfor ikke vanſkeligt at vælge en Lejrplads; vi droge afſted indtil det blev Aften og opſloge vore Telte ved Foden af en Lavahøj, paa hvilken lidt Krat frembød os Brændemateriale. Himmelen blev henimod Aften overtrukken, en kold Vind pibſtede hylende om i de ſkaldede Bjerge og Høje, og Alt tydede paa Uvejr og Snee.

Meget tidlig den 23de December vare vi allerede paa Benene; thi vi ſkulde den Dag tilbagelægge en lang bugtet Vej, inden vi kom til Vand. Kulden var bleven endnu mere bidende mod Morgenſtunden; de blyfarvede Skyer hængte tungt om de høje Bjerges hvide Aaſe, og det begyndte allerede at ſnee.

Da vi havde tilbagelagt den første Mil, kom vi forbi en Gruppe ſmaa udbrændte Vulkaner, hvis eneſte Prydelſe var de afkølede ſorte Lavabække, der ſtak af mod Højenes graa Farve. Mod Nordveſt hævede ſig ſtadig ny Høje, der ſyntes ligeſom at ſkjule ſig, den ene bag den anden. Med hver engelſk Mil ſteg Terrainet henved 50 Fod og Sneefoget blev ſtadig ſtærkere, ſaa at vi tilſidſt ſlet ikke kunde ſee frem for os. Hjorde af Gaffel-Antiloper mødte os; de ſyntes at ville forlade Sneeregionerne og trække ſig ned paa Sletterne. Vore Omgivelſer forandrede ſig med hver Mil; enkelte Cedertræer begyndte at dukke op over det hvide Tæppe; de bleve tættere og tættere og dannede tilſidſt i Forening med Fyr og Gran Skove, der tiltoge i Tæthed efterhaanden, ſom vi trængte frem i dem. Mangen Omvej maatte vi gjøre, for at omgaae ugjennemtrængelige Tykninger og udſkyllede Klippekløfter. Vore Førere, til hvilke ogſaa de kunde henregnes, der havde gjort den ſamme Reiſe faa Dage tidligere, kunde næppe finde Vejen paa Grund af Sneen. Heldigvis kunde Stormen, der raſede oppe i Bjergene, ikke naae os, da vi vare dækkede af Bjerg og Skov.

Skjøndt vi lede af Kulde om Fødderne, saa glædede vi os dog over den smukke Naturscene. Hvor maleriſt toge ſig ikke de vilde Indſænkninger og Kløfter ud med deres ſneebedækte Klippeblokke og ſtumle Spalter og Huler, hvori Ceder og Fyr havde ſlaaet Rod. De ſlanke Træer paa Skraaningerne og i Skoven bøjede ærbødig deres ærværdige Hoveder for den tunge Snee. Den hele Naturomgivelſe frembød en højtidelig Stilhed. Den dybe Snee dæmpede Vognenes og Beſlagenes Klappren paa den haarde Jord, og kun af og til hørtes et Hyl af Ulvene, der ſnege ſig omkring i Skovene.

Der var endnu een Dag til Juleaften. Juletræer havde vi nok af i den tætte Naaleſkov, og Enhver havde endnu i ſin Bagage nogle velbevarede Vinflaſker og andre Varer, der kunde bidrage til at glæde en Rejſendes Hjerte. Kun gjorde det os ondt, at vi ikke paa ſamme Maade kunde ſørge lidt for vore Dyr, men maatte lade dem være alene henviſte til at opſøge nogle elendige Græsſtraa og noget tørt Mos under Sneen.

De mange forſkjellige Omveje, ſom vi for Vognenes Skyld bleve nødte til at gjøre, og de Hindringer, ſom ibelig nødte os til at gjøre Holdt, bevirkede, at vi førſt ſeent naaede den af Recognoſceringscommandoet valgte Lejrplads. Denne befandt ſig paa Randen af en Klippekløft; vildt ſtyrtende Vandſtrømme havde underhulet de dybt under os liggende Klipper. Det i Spalterne fra alle Sider beſkyttede Vand var endnu ikke froſet; men Sneen havde forøget det, ſaa at Hullerne fløde over og dannede en Mængde ſmaa Vandfald. I Nærheden af denne Kløft agtede vi at tilbringe Juleſeſten. Længe før Vognene ankom, havde et heelt Selſkab indfundet ſig der og var ivrig beſkjæftiget med at ſkovle Sneen bort fra det Sted, hvor Teltene ſkulde ſtaae under de høje Graner. Store Bunker af Brændeknuder bleve opſtablede og antændte, ſaa at vi ſnart begyndte at føle os ganſke behagelig tilmode i Nærheden af den ſtærke Flamme. Langt om længe kom endelig den ene Vogn efter den anden. Sneefoget var hørt op, Kulden tiltog derimod, og for at værge ſig mod den, gik Alle muntert og friſt til Arbejdet.

Vognene bleve kjørte ſammen paa et paſſende Sted, Dyrene ſloges løſe, bredes ned til Vandet og derefter til en ſkovfri Lavning, i hvilken der fandtes lidt daarligt Græs under Sneen. Træer bleve fældede, Snee ſkovlet, kort det varede ingen halv Time, før der ſaae ganſke hyggelig ud i den ny Lejr.

Den følgende Morgen havde Solen allerede for længe ſiden tittet over Bjergene og kaſtet ſit førſte Blik paa vor Lejr, da det førſte Liv begyndte at røre ſig i den. Skildvagterne havde vel ikke forladt deres

Poſter, men de ſtode rolig ved Ilden, lænede til deres Bøſſer, og betragtede Hjordene, der under Bevogtning af bevæbnede Mexikanere søgte i Sneen paa den lille Slette efter Græs. Kokkene vare de første ved deres Arbejde og vækkede os ved at raabe til og underholde ſig med hverandre fra det ene Ildſted til det andet.

Det var en ſmuk Vinterdag, ingen Vind rørte ſig; Vejret var ſaa indbydende til Jagt og til Spadſeretoure, og det varede heller ikke længe, før den Ene efter den Anden forlod Lejren, deels for at begive ſig paa Jagt, deels for at tage i Øjeſyn et Antal Huler, der vare blevne opdagede ikke langt fra os og ſom upaatvivlelig i længſt forſvundne Tider have tjent de Indfødte til Boliger.

Den nordlige Skraaning af den ovenomtalte Kløft beſtod nemlig af en ſtejl Lava-Væg, der ved Afkølingen havde ſlaaet en Mængde ſtore, for ſtørſte Delen horizontale Revner dybt ind under Overfladen. I disſe havde nu de Vilde fundet en velkommen Lejlighed til at indrette ſig taalelige Boliger med ringe Arbejde. Boligerne have rigtignok været høiſt kummerlige, dog have viſtnok de vilde Tonton- og Yampah-Indianere, der ellers opføre deres Huſe af nogle Stykker Bark, fundet dem overordentlig bekvemme. Gulvet i disſe Huler var dannet af faſt ſtampet Jord, ſaa at de ſkarpe Lavaſpidſer ikke mere ſtak frem, og de Vilde ret magelig kunde ſtrække ſig ud paa det. Ved tynde Jordmure vare Spalterne inddeelte i ſmaa Værelſer, der deels vare aldeles adſkildte fra hinanden, deels ogſaa ſtode i Forbindelſe med hinanden ved ſmaa Aabninger. Aabningerne fra det ene Værelſe til det andet, ſom ogſaa de, der førte ud til det Fri, havde Beboerne ſaaledes tilmuret, at et Menneſke netop kunde krybe derigjennem. I den ſenere Tid ſyntes disſe Boliger ikke at have været beſøgte; thi vi fandt Intetſomhelſt, der kunde betragtes ſom Spor af de Indfødte; dog ere disſe Egnes Vilde i Beſiddelſe af ſaa overordentlig faa Ejendele, at det næppe er tænkeligt, at de nogenſinde ſkulde kunne glemme eller tabe den mindſte Ubetydelighed. Det kan derfor være muligt, at disſe Huler endnu beboes om Sommeren, og at de Indfødte om Vinteren drage ned i Lavningerne og paa Sletterne, hvor Naturen byder dem mere Ly. Indgangene til de underjordiſke Boliger befandt ſig forøvrigt paa ſaadanne Steder paa Klippevæggen, at vi kun med den allerſtørſte Forſigtighed kunde klattre ned ad den ſmale og farlige Fjeldſti.

Fodermangelen ſaavelſom den beſværlige Vej over det ubanede, haarde og ujevne Terrain havde ikke undladt allerede at viſe ſine Følger paa vore Dyr. De ellers ſaa udholdende Muldyr kunde ikke engang taale dette Liv. Det var paafaldende, ſaa meget de i de ſidſte

Dage vare faldne af, og der blev derfor i denne Lejr for første Gang tænkt paa en Formindskelse af Bagagen. De Gjenstande, som bedst kunde undværes, bleve udsøgte, for enten at ladeś tilbage eller tilintetgjøres. Af vor Ammunition, som vi havde med i rigelig Mængde, fik Mexikanerne en Deel, for dermed at fejre Juleaften paa en værdig Maade. De Lækkerier, der vare førte med hertil i hermetisk tillukkede Daaser, bleve tagne frem og fortærede paa een Gang, hvorved Festen i Ørkenen altsaa blev desto glædeligere.

Da vi forlode Albuquerque, havde flere af Selskabets Medlemmer tænkt paa Julefesten og indkjøbt en Mængde Æg, der vare omhyggelig indpakkede i en Kasse og førte lykkelig med hertil. Andre havde ført et Forraad af Rum og Vin med, og alt dette blev nu bestemt til at fortæres Juleaften.

Allerede om Eftermiddagen kunde man bemærke en vis Activitet i Lieutenant Johns's Telt. Denne havde nemlig paataget sig at lave en stor BolleÆgge-Punsch, hvortil alle Æggene bleve pidskede. Foran hans Telt hængte en stor Kedel over Ilden; en Spand saaes ved Siden af med alle Ingredientserne til Punschen.

„Alle Herrerne indbydes til at give Møde i Lieutenant Johns's Telt efter Aftensmaaltidet. Enhver medbringer sit eget Bæger." Saaledes lød Indbydelsen, der gik omkring til os Alle. At den blev punktlig fulgt, behøver næppe at bemærkes.

Saasnart det var begyndt at blive Aften og Stjernerne blinkede ned til os fra den mørkeblaa Himmel gjennem de sneebetyngede Grene, forsamlede vi os efter Aftale foran Lieutenant Johns's Telt, hvor et flammende Baal udbredte en behagelig Varme og havde faaet alt Snee i Nærheden til at forsvinde. Lieutenant Johns havde imidlertid faaet Punschen lavet, og unægtelig var denne Spand med sit dampende Indhold et ganske behageligt Syn for os, der i saa lang Tid havde været henviste alene til Nydelsen af Vand. Vort Selskab blev forøget med Mr. Leroux og vore mexikanske Førere, der alle ligeledes vare indbudte til Festen.

„Lader os i nogle Timer forglemme vore Besværligheder og Afsavn, vore Arbejder og vor Rejses Maal; her under det Tag, som Træerne hvælve over os, paa det Gulv, hvorover den gode Gud har udbredt det skinnende hvide pletfri Tæppe, her, saa langt fra vort Hjem, hvor vore Kjære paa denne Tid vel sidde hyggelig ved Kaminilden og maaskee ogsaa sende os en Tanke, lader os her drukne alle vore Sorger i den velsmagende Punsch, lader os være glade og lykkelige, lader os drikke paa vore Kjæres Vel og paa en lykkelig Rejse!" Saaledes lød de velvalgte Ord, hvormed Lieutenant Johns modtog

ſine Gjæſter. Uden at lade ſig nøde traadte den Ene efter den Anden hen til Spanden, byppede ſit Bæger ned i Indholdet og førte det raſk til Læberne. Vi ſatte os derpaa i en Kreds omkring Ilden; der blev røget Tobak og drukket; Samtalen blev ſtadig mere højrøſtet og munter, Skaaler og Spøg afløſte hinanden, Blodet blev varmt og Hjerterne lette, alle de Nærværende forenede deres Stemmer til et lyſtigt Chor og ſang, ſaa det gjenlød i Kløfterne, og Kalkunerne i Skoven vækkedes af deres Ro. Ikke langt fra os havde Mexikanerne ligeledes arrangeret en Feſt paa deres Vis, hvortil den kaſſerede Ammunition leverede dem det kraftigſte Middel. Skud fulgte paa Skud, ja endog hele Salver ryſtede Luften, ſaa at Sneen drøſſede ned fra Træerne. Derimellem ſang de deres hjemlige Viſer og arbejdede ſig efterhaanden op til en ſaadan Begejſtring, at de beſluttede at antænde et Glædesblus.

Ind i det tætte Cederbuſkads, hvis Grene berørte Jorden, kaſtede de Brande; de harpixrige Naale fængede let Ild, og Flammerne ſloge op i Granernes Kroner og ſendte Millioner Gniſter mod Himmelen. En ſmukkere Scene end den, der omgav os denne Aften, er maaſkee næppe tænkelig. Belysningen fra Skovens brændende Fyrre- og Grantræer lod alle Gjenſtande fremtræde i en mørkerød Farve, Sneen glimrede ſom om den var overgydt med et magiſk Lys, og ud over den ſtrakte ſig ſom mægtige Kæmper de mørke Skygger, der udgik fra de høje affvedne Graner. Det røde Lys kaſtede et Tryllefjær over de nære Klipper og Bjerge, ſaa at Synet deraf berusede Gemytterne og forbobledе den vilde Overgivenhed, der allerede herſkede over hele Lejren. Mexikanerne ſang deres Soli med indfaldende Chor, hvilket de ſøgte at forſtærke med uophørlig Skyden. De yndede Negerviſer løde ind i Skoven fra den amerikanſke Deel af vor Lejr, og derimellem raabte Skildvagterne med høj Stemme Klokkeſlettet. Ved vor Ild gik det ikke mindre lyſtigt til, ogſaa vi hilſede ethvert nyt Bæger med Sang. Da hele Selſkabet i lang Tid havde været afvænnet fra ſtærke Drikke, og nu paa den ene Side havde den glødende Lejrild og paa den anden Side var udſat for den kolde Luft, hvis Temperatur ſank ned til — 7° Réaumur, ſaa viſte ſnart Bollens berusende Virkninger ſig. Den tiltagende Munterhed kjendte tilſidſt hverken Ende eller Grændſe. Vore mexikanſke Førere hentede to af deres Folk, af hvilke den ene havde været i Fangenſkab hos Navahoe-Indianerne, og fik dem til at opføre en Navahoe-Dands. Under vild Jubel ſtillede de ſig op ved Siden af hinanden. De to ſammenſtødende Arme ſlyngede de ind i hinanden, medens de lagde de to ydre paa Brystet og ſprang ſaaledes med krumme Knæer efter Takt omkring Ilden. Bifaldsraabene anſporede

dem til endnu større Anstrengelser, og saaledes vandsede, sprang og sang de indtil de tabte Vejret, og Sveden haglede dem ned over Ansigterne.

Den gamle Leroux smøgte imidlertid velbehagelig sin Pibe; den stærke Røbme i hans Ansigt hidrørte heller ikke fra Ilden alene. „Hvilken herlig Lejlighed var der ikke i Aften for de Indfødte til at overraske os ved vor Fest!" bemærkede han leende. Overraskelsen havde imidlertid ikke været saa let mulig, da aarvaagne Skildvagter uafladelig omkredsede Lejren, og enhver Enkelt af Expeditionen ogsaa denne Aften bar Vaaben ved sin Side, hvilket gav Scenen under Træerne en endnu mere romantisk Characteer.

Natten rykkede imidlertid stadig længere frem, Forraadet i den mægtige Bolle nærmede sig sin Ende, og Kredsen af de Forsamlede omkring Ilden blev stadig tyndere. Den Ene efter den Anden forsvandt bag Teltforhænget, og dyb Stilhed herskede snart i Lejren, hvor Ilden brændte lavere eller endnu kun glødede. Høje Flammer blussede op; men ogsaa dette hørte snart op, og Mørket indhyllede atter Bjerg og Skov.

Den 25de December blev højtideligholdt i al Stilhed under Træerne. Tidligt om Morgenen den 26de forlode vi vor Julelejr og sloge ind i Retning af den sydlige Spids af San Francisco Mountains. Da vi havde lagt de skovbegroede Høje, der stadig omgave os, tilbage og fulgte en Lysning mod Vest, saae vi Bjergene ligge i deres hele Skjønhed for os. Vi kunde næppe være 10 Mil fra Hovedbjergets Fod, og vare derfor istand til nøjagtig at skjelne dets Form. Der var fire Hovedtoppe, der, bedækkede med blændende Snee, ragede højt op over de andre. Til disse lænede sig rigtignok endnu mange Kupler, som om de vare sammenvoxede med dem eller udgaaede fra dem; men disse hjalp kun til at fuldstændiggjøre de gamle Vulkaners Characteer, som ikke havde været til at tage fejl af, selv om vi ikke i de sidste Dage havde rejst paa vulkansk Bund, og saaledes været forberedte paa, at Hoved-Ildstedet maatte være i Nærheden (23). De gamle Lavastrømmes dybt udhulede Senge dannede nu skovbegroede Kløfter, der strakte sig lige fra Bjergenes højeste Top til deres Fod og tiltoge i Brede, eftersom mindre Bække fra Siderne udmundede i dem. Til over Halvdelen af Bjergene strakte de tætte Ceder- og Granskove sig op; derfra bleve de lidt efter lidt lysere, indtil Træ-vegetationen endelig hørte aldeles op og lod den øverste Trediedeel af Bjergene vise sig i skinnende Hvidt, paa hvilket Ujevnheder og Spalter kun traadte frem som lette Skygger.

Da vi kom i Nærheden af Bjergets Fod, drejede vi mod Syd, for at omgaae det. Vejen førte afvexlende gjennem smaa skovløse Sletter og høje Naaleskove. Hjorder af Antiloper og forthalede Hjorte saae vi i Mængde, men de vare saa sky og vilde, at det kun sjelden lykkedes os at nedlægge en enkelt af dem. Af det pragtfulde Egern, som har hjemme i disse Skove og først i den seneste Tid er blevet bekjendt, skjøde vi flere Exemplarer. Desværre søgte disse smukke Dyr deres Tilflugtssted for os i Toppen af de højeste Træer, saa at vi kun med vore Bøsser kunde naae dem. Paa denne Maade maatte vi dræbe mange af dem, før vi fik nogle Exemplarer, hvis Bælge ikke vare aldeles ødelagte af Skuddet, og som endnu egnede sig til Udstopning. Dog bleve disse Dyr ikke dræbte aldeles til Unytte; thi deres Kjød leverede en velsmagende Ret paa vort tarvelig besatte Bord.

Længden af dette Egern (Sciurus dorsalis s. Abertii) fra Næsespidsen til den yderste Halespids er 2 Fod, hvoraf de 11 Tommer komme paa Halen. Ørerne ere brede og næsten runde, indvendig som udvendig besatte med Haar og paa Spidserne forsynede med lange Haarbuske. Hovedfarven er mørkegraa med Undtagelse af en Stribe paa Ryggen og den bagerste Deel af Ørerne, der er smuk rødbrun. Bugen er hvid, og denne hvide Farve bliver adskilt fra den graa ved en fort Linie paa Siderne. Halen er foroven graa i Bunden med lange hvide opretstaaende Haar, underneden er den aldeles hvid.

Sneen blev stadig dybere, jo mere vi nærmede os Bjerget og jo længere Vejen førte os opad. Pakdyrene bleve drevne foran Vognene, for saa meget som muligt at bane Vej i den med en Skorpe overtrukne Snee. Strækningen af næppe 16 Mil var derfor allerede en lang, trættende Marche. Vand kunde vi ikke komme til den Dag og sloge derfor Lejr i en høj Granskov, hvor vi maatte tage vor Tilflugt til smeltet Snee. Ogsaa Dyrene slikkede begjærlig af den, medens de søgte efter Græs og Mos. Den sorte Røg af det fede harpixagtige Træ, som vi nu allerede i længere Tid havde brændt, havde overalt sat sig som en fort Sod saa fast, at vi ikke længer kunde faae den af, saa meget mindre som vi maatte undgaae at vaske os for ofte, for ikke at faae Revner i Huden.

Den 27de December vare vi allerede tidlig undervejs og traf efter et kort Ridt sammen med Lieutenant Titball, der Aftenen iforvejen med sit Mandskab var dragen et Stykke forud i det Haab at støde paa Vand. Men ogsaa han havde maattet labe sig nøje med Sneevand, og vi droge nu atter samlede afsted. Efter en Marche af

nogle faa Mil over ujevnt, stenet Terrain, naaede vi endelig en lille Bæk med rigeligt godt Vand. Vi vandede vore Dyr der og ilede derpaa til vort næste Maal, Leroux Spring. Bækken førte sit Vand til San Francisco-Floden, der i sydlig Retning flyder ud i Gila. Vi befandt os nu paa Vandskjellet mellem Gila og Vestens store Colorado og holdt os, som det senere viste sig, paa dette henved 200 Mil, nemlig lige til Azteker-Passet.

De stenede Højder, som vi hist og her maatte overskride, saavelsom den tætte Skov foraarsagede os mangt et Ophold. Vi kom imidlertid ud paa Eftermiddagen til en jevn Kløft, som snart førte os til en rummelig Dal. Denne var paa de tre Sider begrændset af Skove, paa den nordlige derimod af de virkelige San Francisco Mountains, af hvis Hovedtoppe to laa aldeles synlige for os som uhyre Kolosser, medens de to andre mod Vest ragede op bag ved dem med deres hvide Kupler. Vi holdt tvers over Dalen ind i en Vinkel, der dannedes af Højderne og Hovedbjergets Spore, og gjorde holdt i Nærheden af Leroux Spring.

Vi havde nu siden Overskridelsen af Sierra Madre naaet det højeste Punkt og befand os ved Leroux Kilde i en Højde af 7472 Fod over Havfladen, altsaa kun 278 Fod lavere end paa Sierra Madre. Regnet fra Basis, hævede Hovedbjerget sig endnu 4673 Fod, hvilket altsaa fra dens Top udgjorde en Højde af 12,145 Fod over Havfladen; der manglede altsaa endnu næsten 2000 Fod til Sneelinien, som under denne Brede er 14,000 Fod. Det tilbagelagte Mileantal fra Fort Smith til dette Punkt udgjorde 1239 Mil, og fra Albuquerque 405 Mil.

Selv om Leroux ogsaa tidligere havde gjennemvandret disse Regioner, saa havde han dog ikke haft nødigt at tage Hensyn til Fremkommeligheden for Vogne. Han var stadig rejst med Muldyr og havde, stolende paa disse Dyrs Sikkerhed, altid fulgt den ligeste Retning. Men nu var det anderledes, forbi det blev en af vore Hovedopgaver at føre Vognene med, idetmindste indtil Vestens Colorado; at bringe dem over dennes brede rivende Strøm med de faa Hjælpemidler, vi havde, turde vi derimod ikke haabe paa at kunne. Indtil Leroux Spring var vor første Recognoscering safdeling kommen, men ikke forbi den. Det blev derfor bestemt, at Expeditionen atter skulde gjøre et Ophold paa dette Sted, medens en ny Afdeling blev sendt forud, for at undersøge Terrainet.

Lieutenant Whipple begav sig derfor atter paa Vejen med sin Afdeling den 28de December henimod Middag. Han var forsynet

med Levnetsmidler for 10 Dage og havde taget saa mange Folk med, at han ved at sende Bud tilbage ikke behøvede at svække sin egen Afdeling for meget. Dette var nødvendigt; thi havde vi end ikke hidtil stødt paa friske Spor af de Indfødte, saa maatte vi dog stadig være forberedte paa et uventet Sammenstød med dem.

XXVI.

Expeditionens Ophold ved Leroux Spring. — Opbrud derfra. — Mount Sitgreaves. — New Years Spring. — Bill Williams Mountains. — Graa Bjørne. — De Indfødte i disse Regioner. — Deres fjendtlige Sindelag mod Hvide. — Leroux's Fortællinger om hans Eventyr med dem. — Recognosceringsafdelingens Tilbagekomst. — Expeditionens Opbrud og Fortsættelse af Nessen. — Lava Creek. — Cedar Creek. — Partridge Creek.

De Dage, som vi tilbragte ved Foden af San Francisco Mountains, vare bidende kolde, og hvis vi ikke havde været saa dækkede af selve Bjergene, saa havde vi maattet lide betydelig af Nordenvinden. Om Dagen gjorde vi smaa Strejftog til den nærmeste Omegn, dog opgave vi snart dette, da der foruden de smukke graa Egerner ikke viste sig noget levende Væsen eller saa meget Spor af Vildt, som kunde opvække Jagtlyst. Det var forøvrigt heller ikke noget let Arbejde at vade igjennem den dybe Snee. Flere af os gjorde Forsøg paa at bestige det Bjerg, der laa os nærmest, dog maatte vi, efter at have tilbagelagt omtrent Halvvejen, opgive dette Forehavende; thi vore Lemmer bleve formelig lammede, fordi vi ved hvert Skridt sank i Snee til Knærne og dertil havde Udsigt til at blive aldeles stikkende i den tilsidst; saa meget toge Sneemasserne til opefter. Et Blik ud i det Fjerne stjal vi os dog til, dog gjorde de os til alle Sider omgivende Bjergmasser Alt hvad der var over 25 Mil borte, uthydelig for os. Lige mod Vest ragede en blaa Bjergmasse op over det vilde Landskab, og vi sluttede os til, at dette maatte være Bill Williams-Bjerge. Som det senere viste sig, havde vi heller ikke taget fejl; Bjergene vare rigtignok endnu 60 Mil borte fra os, men alligevel havde vi af og til kunnet iagttage deres Kupler gjennem Lysningerne i Skoven.

Aldeles udmattede kom vi henimod Aften tilbage til Lejren og begyndte strax paa vore sædvanlige Forberedelser, for om Natten at

holde den stærkere Kulde borte fra os. Hertil hørte især, at vi væltede Lavablokke, der laa rundt omkring i alle Størrelser, ind i Ilden og lode dem blive saa hede som muligt. Med store Grene skubbede og væltede vi dem derpaa ind i Teltene, hvor de vedligeholdt en behagelig Varme hele Natten. Ogsaa med andre Steen havde vi gjort dette Forsøg, dog fandt vi, at Lavablokkene holdt Varmen langt længer, ligesom det ogsaa varede længer, inden de bleve glødende.

Om Aftenen den 30te December vendte allerede to beredne Mexikanere tilbage med den Ordre fra Lieutenant Whipple, at vi den næste Dag skulde følge hans Spor. Efter at vi havde forsynet os med et lille Vandforraad, tiltraadte altsaa Expeditionen Rejsen igjen den 31te December. Vi drejede udenom Højene, der begrændsede Dalen mod Vest, og havde da stenet og meget besværligt Terrain for os. Vor Marche var denne Dag kun kort, dog saae vi om Aftenen Bill Williams-Bjerge meget tydeligere; da vi imidlertid fulgte en mere nordlig Retning, saa maatte disse Bjerge blive liggende syd for os, og det var altsaa ikke antageligt, at vi vilde komme dem nærmere. Vi maatte atter i denne Lejr hjælpe os med Sneevand, da det, vi havde bragt med fra Kilden, næppe var tilstrækkeligt til Kaffen om Aftenen og næste Morgen. Seent paa Aftenen indtraf endnu to af Lieutenant Whipple's Soldater med ny Ordrer. Vi skulde i to Dagsreiser følge hans Spor og oppebie hans Tilbagekomst ved en vandet Sump, som vor Vej vilde føre os forbi. De to Soldater vare dragne afsted tidlig om Morgenen og havde ikke haft megen Møje med at følge den engang banede Sti til vor Lejr. Det var imidlertid allerede blevet mørkt, da de havde opdaget vor Lejrild, og da de ikke formodede, at vi kunde være komne saa langt frem, saa havde de holdt vor Bagtild for en fjendtlig Indianerlejr og sneget sig forsigtig frem, indtil de havde overbevist sig om, at det var os.

Vort Ophold paa dette Sted varede altsaa kun denne ene Nat, og den følgende Morgen (1ste Januar 1854) begave vi os paa den foreskrevne Vej. Nogle Mil maatte vi endnu tilbagelægge gjennem Granskove, over Klippehøje og gjennem ujevne Kløfter, og da befandt vi os foran en stor Slette, der rundtomkring var indesluttet af mørke Skove, og i hvis Midte en lille med Buskværk bevoxet Klippehøj hævede sig som en Oase. Forbi denne Høj førte Sporet, som Lieutenant Whipple's Afdeling havde brudt i den dybe Snee. En betydelig Sænkning af Landet mod Vest var især paa denne Flade bemærkelig. Rigtignok havde vi allerede den foregaaende Dag ikke længer befundet os i Højde med Leroux's Kilde; men den ujevne Vej saavelsom den os stadig omgivende Skov havde saaledes betaget os al Udsigt, at vi ikke

med Øjnene kunde bemærke Landets Sænkning, men ved barometrisk Maaling maatte skaffe os Kundskab derom. Da vi kom hen til Højen, opdagede vi den glødende Ild, som Lieutenant Whipple Dagen iforvejen havde forladt. Den var os velkommen. Vi behøvede blot at rage op i den, for atter at faae Flammerne tilvejrs, og, som let forklarligt, havde næsten Enhver i vort Tog et lille Ærinde hen til den. En vilde tænde sin Pibe, en Anden tørre sine vaade Mokkasins, en Tredie varme de stive Lemmer lidt o. s. v.; dog gav Ingen sig god Tid der, da det var blevet bekjendt, at vi skulde tilbringe Natten i den høje Skov, som flere Mil foran os begrændsede Sletten. I den Retning ilede følgelig de Fleste forud for Vognene, i den Hensigt at skovle Lejrpladsen fri for Snee og antænde Ilden. Et Højdestrøg foran os, hvis østlige Skraaning ikke var saa stærkt tilsneet, ydede for denne Dag et tarveligt Foder for vore Dyr; men de lede meget af Kulden saavelsom af Saarene, som Pakksadlerne havde brudt paa dem, og som ved det strenge Arbejde ikke kunde heles igjen.

Efterat vi den 2den Januar 1854 havde tilbagelagt en kort Strækning gjennem Skoven, droge vi sønden om et højt Bjerg, der efter Captain Sitgreaves har faaet Navnet Mount Sitgreaves. Nogle mindre Bakker omgave det og betog os for en Tidlang Udsigten til de nordvest for os liggende San Francisco Mountains. Men mod Sydvest havde vi til Gjengjæld en fri Udsigt til Bill Williams Mountains, ligeledes en Gruppe sammenhængende, med Ceder- og Naaletræer bevoxede Bjerge, der tydelig viste sig at være udbrændte Vulkaner. Syd for os strakte sig en lav Bjergkjæde fra Øst til Vest og syntes da at tabe sig i en Slette. Saae vi mod Vest, saa troede vi at have en vid Flade for os, der hist og her afbrødes af smaa fremragende Høje og Klipper. Længst borte i det Fjerne kunde vi skimte to store Bjergstrøg, der vare bedækkede med Snee og syntes at løbe ved Siden af hinanden fra Syd til Nord. Landet foran os sænkede sig betydeligt, Skovene forsvandt, enkelte Striber af Træ-grupper indtoge deres Plads, og Øjet kunde igjen strejfe langt ud over Landstrækninger, der ikke vare bedækkede med Snee. Ikke langt fra Mount Sitgreaves fandt vi Vandet, en Art sid Dam eller Sump, som var overtrukken af en tyk Isskorpe. En Mængde Spor af graa Bjørne vare aftrykte rundtomkring i Sneen, dog syntes de at være temmelig gamle, hvilket vel stod i Forbindelse med Vandforraadets faste Tilfrysning.

Der, ved New Years Spring, saaledes døbt af Lieutenant Whipple, fordi han havde lejret der den 1ste Januar, opsloge vi nu vore Telte og indrettede os det saa husligt som muligt, thi først om

nogle Dage turde vi imødesee Lieutenant Whipple's Ankomst. Vi vare næppe 30 Mil fra Leroux Spring, dog befandt vi os allerede henved 300 Fod lavere, og Basis af Bill Williams Mountains, der maaskee laa en 20 Mil sydvest for os, havde en endnu 200 Fods lavere Beliggenhed.

Den store Mængde Fodspor af graa Bjørne, der gjennemkrydsede Skoven i alle Retninger, opfordrede os til Sporjagt. Vi jagede i den syd for os liggende Skov og gjennemsøgte Skovstrækningerne paa Mount Sitgreaves og de tilgrændsende Høje. Ogsaa fandt vi Bjørnelejer nok, paa mange Steder en saadan Mængde, at vi, hvis Bjørnene havde været nærværende, vist maatte have mødt en paa hver Tønde Land; thi Skraaningerne og Kløfterne paa Mount Sitgreaves syntes netop at være deres Yndlingsopholdsted. Selv den gamle Trapper og Jæger, Leroux, kunde ikke erindre sig at have seet saa mange af disse Dyr leve sammen paa et forholdsmæssig lille Rum. Men desværre var det hele Bjørneselskab udvandret faa Dage før vor Ankomst. Vandets Tilfrysning maa have været Aarsagen dertil; thi vi fandt Spor paa Isen, hvilke de havde efterladt ved deres Forsøg paa at gjennembryde den. I smaa Troppe paa 8 eller flere havde de tiltraadt Rejsen mod Syd. Deres Spor var derfor let at kjende paa den blanke Sneeflade; thi da de vare drevne af, den ene bag efter den anden, og enhver omhyggelig havde søgt at anbringe sine uformelige Labber nøjagtig i Formandens Fodspor, saa var der derved opstaaet vidt udtraadte Huller, i hvilke Sneen først var smeltet ved de kjødrige Labbers Varme og derefter frosset til Is. De syntes forøvrigt kun nødig at have forladt denne Egn, der bød dem en saa stor Overflødighed af deres Yndlingsspise, de søde Frugter af Cedertræerne; men Vandmangelen havde bestemt dem til den store Udvandring, og vor Bjørnejagt indskrænkede sig derfor alene til at forfølge deres Spor hele Dage igjennem og slutte os til deres Størrelse fra Labbernes Aftryk i Sneen. Hver Dag, saalænge vi opholdt os ved Nhaarskilden, gjennemsøgte vi Skovene, bestege de nærmeste Bjerge og klattrede ned i dybe Kløfter; men kun det graa Egern beboede Ensomheden og flygtede sky for os op i de højeste Træer.

Der gives vel næppe menneskelige Væsener, der staae paa et lavere Trin end de Indfødte mellem San Francisco Mountains og Vestens store Colorado. Der er oftere udtalt den Anskuelse, at de fleste af dem henhøre til Apache-Stammen eller rettere ere beslægtede med den. Rovgjerrige som disse, ere de heller ikke mindre sky og mistroiske, og de Forsøg, der nu og da bleve gjorte paa at træde i venskabelig Forbindelse med dem, glippede stadig. Synet af en Hvid

foraarſager dem Skræk, dog ſnige de ſig ſtadig efter de Rejſende og ſende deres lange Pile fra deres ſikkre Skjul efter Menneſker og Dyr. Havde de blot været i Beſiddelſe af værdifulde Gjenſtande, der kunde bringe de Hvide Fordeel, ſaa vilde der vel have været gjort fornuftige Forſøg paa at civiliſere dem, og med gunſtigere Reſultat. Men disſe Mennesker eje kun deres nøgne Elendighed og adſkille ſig kun derved fra Skovens Rovdyr, at de kunne gjøre ſig forſtaaelige for hinanden ved Sproget. Deres Skikkelſer ere hæslige og forkrøblede, ſom ikke kan forundre, naar man betænker, hvilken Føde de leve af. Cedernes Bærkogler og det ſpiſelige Frø af et Slags Fyr (pinus edulis), Græsfrø og Roden af den mexikanſke Agave udgjøre deres Hovednæringsmidler. Kjød holde de vel overordentlig meget af; men de ere, forunderligt nok, kun daarlige Jægere, hvilket tydelig beviſes af den Overflødighed af Vildt, der findes paa deres Landſtrækninger. Saaledes faae de kun ſjelden Kjød, undtagen naar de ſtjæle Muldyr fra Ny-Mexikanerne, eller naar de kunne ſnige ſig ind paa de forbirejſende Jagtſelſkabers Hjorde og med deres Pile ſaare et eller flere af Dyrene, ſaa at de maae blive tilbage og overlades dem. Capitain Sitgreaves havde paa denne Maade lidt flere Tab, idet de Indfødte, der ere bekjendte under Navnet Cosninos eller Cochnichnos, ſøgte at nærme ſig Hjorden, for at ſende en Labning Pile ind imellem den og derpaa ſkyndſomſt undſlye. Ved en ſaadan Leilighed var der paa een Gang blevet dræbt 3 Muldyr for ham, og da han ſtrax lod ſine Soldater ſkyde paa de Vilde, vare de allerede ude af Skudvidde, og kun et ſtærkt Blodſpor forraadte, at dog een af Indianerne havde bragt en lille Erindring med. Capitain Sitgreaves havde ibelig været plaget af disſe vilde Horder, da han gjennemrejſte de ſamme Landſtrækninger; vi kunde derimod uhindret fjerne os endog langt fra vor Lejr, uden engang at ſtøde paa friſke Spor. Grunden var den, at Capitain Sitgreaves havde foretaget ſin Reiſe 3 Maaneder tidligere paa Aaret end vi, altſaa paa en Tid, da de Indfødte gjorde deres Indhøſt i Skovene, og da Froſt og Snee endnu ikke havde fordrevet dem derfra.

Oftere, naar jeg havde fjernet mig noget langt fra Toget, blev jeg imidlertid af Leroux paamindet om at være paa min Poſt og ikke vove mig altfor trygt ned i Kløfterne og Cederſkoven. Han beviſte Nødvendigheden af denne Forſigtighed en Dag, da vi rede ved Siden af hinanden, ved nogle Fortællinger om forſkjellige Eventyr, ſom han havde oplevet navnlig med disſe Cosnino- og Yampah-Indianere.

„Det var paa min Reise med Capitain Sitgreaves," begyndte han. „Vi havde tilbagelagt en lang Marche; men da vi haabede at skulle støde paa Vand, saa vilde vi drage nogle Timer videre. De lange Septemberaftener begunstigede vor Plan; vi gjorde derfor et Øjeblik Holdt, deels for at lade vore Dyr hvile sig lidt, deels for at oppebie Efternølerne. Foran os laa en Højderække, paa hvilken noget fattigt Buskværk havde slaaet Rod mellem Rullesteen og store Klippeblokke. Jeg vilde kaste et Blik over den nærmeste Omegn, orientere mig og maaskee ogsaa see efter Tegn paa Vand, og steg derfor op paa Højene. Heldigvis havde jeg taget min Bøsse med, thi jeg var næppe 25 Skridt fra det højeste Punkt, da en heel Hagel af Pile susede mig imøde. Afstanden var saa ringe, at jeg ikke kunde knibe ud eller dække mig for Pilene. Tre af dem traf mig, men til Lykke saaledes, at jeg ikke derved blev hindret i Brugen af min Bøsse. Det var lange Pile med Steenspidser, af hvilke den ene traf mig fra Siden bag Øret, den anden saarede mig Overarmen, men den tredie hæftede sig paa en yderst smertefuld Maade lige i Haandledet. Skaftet faldt naturligvis af, dog blev Stenen siddende. Som jeg vilde lægge min Bøsse til Kinden, vare de Vilde forsvundne bag Klippeblokkene. Jeg bevægede mig derfor forsigtig tilbage og raabte saa højt, jeg kunde, til mine Kamerater. Da jeg derved vendte mine Øjne bort, glede Indianerne som vilde Katte fra Steen til Steen; hævede jeg da min Bøsse, saa skjulte de sig atter ligesaa hurtig bag dækkende Gjenstande. Flere Gange havde jeg haft Lejlighed til at knuse Pandeskallen paa en eller anden af dem; men jeg skulde vel vogte mig for at afgive mit Skud, hvorved jeg naturligvis vilde have fremkaldt et Angreb paa mig af den hele Hob. Længe havde denne Legen Skjul imidlertid ikke kunnet vare mere, da nogle af mine Kamerater paa mit Raab kom mig til Undsætning, og ved Synet af dem toge de Vilde øjeblikkelig Flugten. Jeg sendte en Kugle efter dem, men jeg kunde med min saarede Haand ikke tage nøje Sigte og knuste kun Armen paa een af disse Skurke, istedenfor hans Pandeskal. Mine Saar i Hoved og Overarm lægedes snart, derimod lykkedes det kun med den største Møje at faae Pilespidsen ud af Haandledet. Paa hele den øvrige Reise kunde jeg ikke mere bruge min Arm; thi det revne Saar af en Pil læges langt vanskeligere end Saaret af en Jernspids. — En anden Gang, allerede nogle Aar tidligere, befandt jeg mig i Selskab med flere Kamerater i denne Egn for at fange Bævere. Vi havde længe ikke seet noget Spor af Indfødte og vare derfor blevne trygge. Vi lagde os om Natten til at sove og lode vore Muldyr græsse i Nærheden. Da vi saa en Morgen vilde sadle

vore Muldyr, vare de til ikke liden Forstrækkelse for os forsvundne. De Spor, vi fandt af dem, lode os ikke i Tvivl om, paa hvilken Maade de vare komne bort. Havde vi paa friſk Gjerning forfulgt Røverne, saa vilde vi vanskelig være komne i Besiddelse af vor Ejendom igjen; vi ventede derfor en Dag paa samme Sted og begave os derpaa afsted, følgende vore Dyrs Spor. Vi forfulgte dem allerede paa anden Nat og havde saa godt som opgivet Haabet om nogensinde at see vore Dyr igjen, da vi fra en Bjergryg opdagede en lille Ild nede i en Kløft. Vi vare alle strax overbeviste om, at ingen Andre end vore Muldyr-Røvere kunde lejre der, og traf derfor vore Foranstaltninger. Fra forskjellige Sider krøbe vi henimod Ilden og styrtede paa et givet Tegn ind paa Indianerne med vilde Skrig. Uden at tænke paa nogensomhelst Modstand, forsvandt Indianerne i Mørket. Vi fandt alle vore Dyr bundne med Lasser til de nærmeste Træer, med Undtagelse af et, hvis Rester laa spredte rundtomkring. Vi opdagede ogsaa en gammel Indianer, der med Møje søgte at vælte sig bort fra Ilden. Da vi grebe ham, saae vi, at denne dyriske Skabning havde slugt saadanne Masser af Muldyrkjød, at han i bogstavelig Forstand næppe kunde røre sig af Stedet og var aldeles ude af Stand til at flygte. Havde det været en ung, stærk Indianer, saa vilde vi uden videre have skudt ham; men denne Skabning forekom os saa elendig og saa dyrisk, at han kun opvakte Modbydelighed hos os, og vi lode os derfor nøje med at lægge ham en Dragt Fugtel ud paa den nøgne Ryg."

Henimod Aften den 7de Januar vendte endelig Lieutenant Whipple med sine Folk tilbage til os. Han havde rigtignok ikke fundet Landet ufremkommeligt for Vogne, men Efterretningerne om Terrainets Beskaffenhed vare alt Andet end gunstige. Sneen hørte vel efter en kort Strækning op, men blev afløst af en skarp, med Lava bedækket Jordbund, paa hvilken Dyrene nødvendigvis maatte faae ømme Hove, skjøndt de vare beslagne. Med Faarehjorden var det endda ikke saa slemt; thi af den kunde vi i hver ny Lejr slagte dem, der ikke kunde gaae længer. Medens vi opholdt os ved Nyaarskilden, havde Smedene hele Tiden været beskjæftigede med at undersøge Muldyrenes Hove og istandsætte Beslaget, hvor det gjordes nødvendigt. Efter Recognoscerings-afdelingens Tilbagekomst blev der ogsaa anvendt en Dag til et lignende Eftersyn af dennes Dyr, saa at vi først den 9de Januar kunde fortsætte vor Rejse.

Eftersom Landet sænkede sig for os og vi tilbagelagde den ene Mil efter den anden ned ad Bakke, tog ogsaa Sneen af, og allerede henimod Middag var den aldeles forsvunden. Kun lidt Naalestov

bekrandsede Kløfterne og Spalterne, der i alle Retninger gjennemkrydsede Landet. Som en vid bølgeformig Slette udstrakte det sig for os, dog kun tilsyneladende; thi overalt stødte vi paa dybt udhulede Klippespalter, som vi havde den største Møje med at komme over. Strabadserne i Forbindelse med det slette Foder truede med at oprive vor hele Hjord, og her havde vi især Lejlighed til at erfare, hvormeget Muldyrene paa saadanne Rejser fortjene at foretrækkes for Hestene; thi ingen Hest vilde have kunnet holde disse Strabadser og den Fodermangel ud, medens vi nu kun behøvede at lade de svageste Muldyr løbe ved Siden af uden Last.

Lige nord for Bill Williams Mountains i en Afstand fra dem af omtrent 10 Mil tilbragte vi Natten den 9de Januar. Den Kløft, som vi paa Grund af dens store Vandforraad havde valgt til Lejrplads, tog egentlig først der sin Begyndelse, idet de fra de nærmeste Skraaninger i Regntiden nedstyllende Vandmasser havde boret en dyb Tragt i Jorden, som ved vor Ankomst var fyldt med rigeligt, men tilfrosset Vand, medens der i hele den øvrige Kløft saa langt, vi kunde gjennemsøge den, end ikke viste sig det mindste Vandspejl. Dens faste Vægge bestode næsten udelukkende af fort Lava, medens der i selve Sengen laa en Mængde sammenhobede Lavablokke. Et mere passende Navn end Lava-Creek kunde derfor denne Kløft ikke have faaet, og saaledes blev den ogsaa døbt for evige Tider. Paa en lang Strækning havde vi nu stadig den samme Naturomgivelse, den samme ujevne Jordbund, de samme dybe Kløfter, de samme Lavamarker og vulkanske Høje. Bi saae hist og her enkelte Antiloper og forthalede Hjorte; hyppigere gave Ulve og Coyota'er os deres Nærværelse tilkjende, idet de hylende og bjæffende omkredsede os eller snege sig omkring i de tynde Skovgrupper. Der var en vis trøstesløs Characteer udbredt over den hele Egn, der ikke var meget skikket til at nære Haabet om bedre Jordbund for vore stakkels Dyr; dog, uforanderlig angav Viametret det tilbagelagte Mileantal, utrættelig udførte Expeditionens Medlemmer deres forskjellige Arbejder uden noget Øjeblik at tabe Rejsens Maal, der endnu laa saa langt foran os, af Syne.

Efterat vi havde forladt Lava Creek, var det næste Sted, som fortjener en særlig Omtale, Cedar Creek, en temmelig vid Dal, der paa Siderne var rigt bevoxet med Cedertræer. Derfor havde den lille Flod eller rettere Bæk, der kun syntes at have Vand i de vaade Aarstider, erholdt dette Navn. Fire Mil fra Cedar Creek begyndte Landet pludselig at sænke sig saa stærkt, at der kom en Sænkning af 183 Fod paa hver Mil. Dog var denne Sænkning ikke ligelig fordeelt paa

hele Strækningen; men vi ſtødte ofte paa ſtejle Skraaninger, ſom vare yderſt beſværlige at komme nedad med vore Vogne.

Stadig dragende nedad (41 Fod paa Milen), kom vi den 11te Januar til en klippefuld tør Flodſeng, der ſnoede ſig i mange Bugtninger mod Sydvеſt. Vi antoge den førſt for Bill Williams-Flod, der udſpringer paa Bill Williams Mountains og flyder til Store Colorado. Vi overbeviſte os imidlertid ſenere om, at vi havde taget fejl, og døbte den derfor Partridge Creek, fordi der paa dens Bredder fandtes en Mængde ſmukke Agerhøns, der udmærkede ſig ved deres prægtige Hovedſmykke. Det var forøvrigt ikke let for vor Expedition at overbeviſe ſig om Identiteten af en Flod, af hvilken vi kun kjendte Mundingen nøjagtig og forreſten maatte antage, at den havde ſine Kilder paa Bill Williams Mountains. Alt Øvrigt, hvad der var bekjendt om Bill Williams-Flod, indſtrænkede ſig til Beretninger fra en Trapper ved Navn Bill William, der, kommende langs ned med Store Colorado, opdagede Mundingen af en Flod ved Mohave-Indianernes Byer og drog op ad den, for at jage Bævere, indtil han kom i Nærheden af de Bjerge, der ligeſom Floden af Veſtens Jægere bleve benævnte efter ham, hvilket Navn derpaa fandt Vej til de nyeſte Kort. Bredderne om Partridge Creek vare høje og ſtejle, men det tilgrændſende Land ſaa ugunſtigt for vor Rejſe, at vi foretrak at drage ned i Floddalen og opſloge vor Lejr ved en endnu ikke udtørret Dam.

Kun hertil var Lieutenant Whipple kommen med ſin Recognoſceringsafdeling. Der maatte derfor anſtilles ny Underſøgelſer, om hvorvidt det var muligt at følge Flodſengen eller komme op af den paa et bekvemt og paſſende Sted. Det Sidſte ſyntes paa Grund af de høje, ſtejle Bredder endnu uſikkrere end det Førſte.

XXVII

Udſendelſe af en ny Recognoscering safdeling. — Agerhøns. — Picacho. — Vulkanſk Jordbund. — Hovedtrainets Opbrud. — Chino Valley. — Recognoscerings afdelingens mislykkede Forſøg paa at trænge over Bjergene og ſtøde ſammen med Expeditionen ved Picacho. — Fornyet Forſøg paa at opdage et Pas. — Leroux's Fortælling om Colonel Frèmont's fjerde Rejſe. — Denne Expeditions Undergang, Frèmont's Redning og Ankomſt til Californien.

Atter blev Vogntoget tilbage, da Lieutenant Whipple den 12te Januar begav ſig paa Vejen med en Afdeling, til hvilken jeg denne-gang havde ſluttet mig. Det var næſten Middag, da vi forlode Lejren og fulgte Kløften. Efter et kort Ridt forſvandt Teltene for vore Øjne, og ſom i en Kedel vare vi rundtom omgivne af høje Klippemure. En god Vej kunde Flodſengen ikke kaldes, ſkjønbt den var det i Sammenligning med de Veje, vi havde gjort Bekjendtſkab med i de ſidſte Dage. Forkrøblede Buſke og lidt Græs viſte ſig mellem reentvaſkede Steen og Klippeblokke, men de opretſtaaende, bred-bladede Cactusplanter (Opuntia) naaede her deres fulde Størrelſe i Klippevæggenes tørre Spalter. I hundredvis ilede de ſmaa nydelige Agerhøns (Callipepla californica Gould, og Callipepla squamata, naar Fjærene i Kronen ere lange og ſpidſe), uaflabelig afſted foran os, eller fløj et Stykke videre, naar der blev ſendt en morderiſt Ladning Hagl ned imellem dem. Denne Agerhøne, der er omtrent af Størrelſe ſom en tam Due, udmærker ſig foruden ved ſine ſmukke brune og graa Fjær, endnu iſær ved de 6 til 8, to Tommer lange, Fjær paa Hovedet, der, brede foroven og ſpidſe forneden, ligge tæt ſammen og ligne en noget forover bøjet Kølle. Naar disſe Fugle flyve eller blive for-ſtrækkede, bære de Fjærbuſken forud, hængende ned mod Næbet, medens de ellers bære den noget ſtraat tilbage. Ligeſaa ſmukke ſom disſe ſmaa Høns ſee ud, ligeſaa velſmagende er ogſaa deres Kjød, og i Partridge Creek fandt vi dem i ſaadan Mængde, at vi med faa Skud kunde ſkyde en heel Ret. Ogſaa den ſtore graa Ulv (Canis lupus L. var. griseus Richardson) ſaae vi af og til ſnige ſig om paa Randen af Kløften, men den var ſky og vidſte ſtadig at holde ſig udenfor Skudvidde.

Henimod Aften kom vi til et Sted, hvor Væggene bleve lavere, ſaa at vi til begge Sider fik en fri Udſigt over den nærmeſte Omegn.

Da der var Vand i Nærheden, og der mod Vest aabnede sig en Slette, som syntes at kunne bruges til Vej, saa traf vi Anstalter til at overnatte her. Tætte Cedertræer, hvis Grene hængte ned paa Jorden, dannede et fortræffeligt Telt for denne Nat; ved Fødderne brændte en dygtig Ild, medens vi med Kroppene laa under et Slags grøn Skjærm. Skjøndt det var koldt, maatte Natten dog kaldes en smuk Efteraarsnat, og den var betydelig milbere, end Nætterne i de vinterlige Regioner, som vi nylig havde forladt. Lige vest for os i en Afstand af omtrent 20 Mil laa isoleret en udbrændt Vulkan, som allerede i tidligere Tider var seet af Leroux, og af ham og hans Ledsagere var bleven kaldt Picacho*). Kun i sydlig Retning for dette Bjerg syntes det muligt at trænge frem.

Efterat der altsaa den 13de Januar var afsendt to Mand til Lieutenant Stanley med den Ordre, at han skulde følge efter med hele Expeditionen til dette Punkt, forlode vi Partridge Creek og droge videre i den angivne Retning. Terrainet var bakket og ujevnt, afvexlende skalbet eller bedækket med lette Cederskove, dog stødte vi ikke paa uoverkommelige Hindringer. Kun da vi nærmede os Picacho, bleve vi dyppig opholdte af dybe Senge af gamle Lavastrømme, der fra Vulkanen gjennemfurede Landet i alle Retninger. Der, hvor flere Fordybninger stødte sammen eller den engang flydende Lava havde gjort en Bøjning, fandt vi imidlertid altid Overgange, som ogsaa med den fornødne Forsigtighed vilde kunne benyttes af de efterfølgende Vogne. Vi opdagede flere klare Kilder, der rislede sparsomt frem af den sorte Steen. Om Eftermiddagen befandt vi os endelig ikke langt fra Picacho's Fod, syd for det. Her bleve vi pludselig opholdte paa vor Vej af dybe Afgrunde, i hvilke det ikke havde været muligt at klattre ned selv med ubelæssede Muldyr. Underneden os udstrakte sig langt mod Nord og Syd indtil det Sted, hvor Horizonten begrændsedes af nogle i Taage indhyllede Bjerge, en tilsynelabende jevn Dal. At vi kunde komme ned i Dalen, gave nogle fra Picacho udløbende og i Sletten udmundende Klofter os grundet Haab om; derimod maatte vi først nøje overveje, hvorhen vi saa skulde vende os; thi foran os paa den anden Side af Sletten i en Afstand af 10 Mil laa en Bjergkjæde, der saa langt, Øjet kunde naae, strakte sig fra Nord til Syd. Landets Udseende var ikke saaledes, at det tydede paa noget Pas gjennem Bjergene; der aabnede sig rigtignok i Dalen en Vej mod Nord og Syd, som ikke var til at see Ende paa; men det laa i vor

*) Picacho er den spansk-mexikanske Benævnelse for ethvert isoleret staaende, spidst Bjerg.

Plan at finde den ligeſte Vej, og hverken drage mod Syd til Gila eller mod Nord til Colorado Chiquito. Bjergkjæden foran os ſtraanede noget af mod Nord, og derfor ſkulde Forſøget paa at finde et Pas førſt gjøres der. Paa en Skraaning, hvor vi vare beſkyttede mod den kolde Veſtenvind, og hvor der fandtes Cedertræer til Brænde, ſamt Vand i Nærheden, tilbragte vi følgelig Natten.

Den følgende Morgen beredte vi os til at ſtige ned i Dalen. Førſt affendte Lieutenant Whipple to Soldater, der ſkulde føre Hovedtrainet til dette Sted. De ſkulde tilbagelægge Vejen tilfods. Da de ſkulde gaae, gav Lieutenant Whipple dem et lille Forraad Tobak med paa Vejen og bemærkede dertil, at de ſaa kunde røge en Fredspibe med Indianerne, hvis de ſkulde møde nogle. „Krudt og Bly ville vi røge med dem og ſelv beholde Tobakken," ſvarede de, idet de frejdig begave ſig paa Vejen. Vi fandt ſnart en Kløft, ad hvilken vi kunde komme ned. Den udvidede ſig efter en halv Times Ridt over Klippebund, og vi befandt os da foran Chino Valley, ſom vi døbte denne Dal. Saa flad, ſom det var forekommet os oppe fra Højden, var Dalen ikke, dog kunde de enkelte Forhøjninger, der vare udhulede af Bjergſkyllene, ikke kaldes alvorlige Hindringer. Vi mærkede os altſaa paa de fjerne Højder i nordveſtlig Retning for os et Punkt, ſom vi kunde ride efter uden at afvige for meget fra den eengang beſtemte Linie. Vi fortſatte uden at ſtandſe vor Vej til ud paa Eftermiddagen, og vare da ved den veſtlige Ende af Dalen, hvor runde Høje og Bjerge, blottede næſten for al Planteverdt, ſyntes at ſpærre os Vejen. Ved at ride derhen, fandt vi en ſmal Dal eller Kløft, igjennem hvilken det tørre Leje af en Bæk ſnoede ſig i mange Krumninger. Uden Tøven bøjede vi ſtrax ind i den og fulgte den mod Veſt. Kløften var ſnart bred, ſnart meget ſmal, og tørt Græs og Krat bedækkede Bunden. Vand ſaae vi ikke noget til, havde derfor ingen Grund til at vælge et beſtemt Sted til Natlejr, og rede derfor ufortrødent videre, indtil Skumringen indtraadte. Vi afſadlede da Dyrene, udbredte vore Tæpper paa den ſtøvede Jord, indſamlede Brændſel fra det tørre Krat til vor ſparſomme Lejrild og vare dermed færdige med alle Forberedelſer til Natten. Før det blev albeles mørkt, beſtege vi endnu den nærmeſte Højderække, for at kaſte et Blik ud i det Fjerne; men Udſigten deroppe var endnu mere fortvivlet end nede i Kløften; thi Terrainet tog ſig ud ſom en øde Højſlette, der i alle Retninger var dybt gjennemfuret og ſpaltet. Hiſt og her ragede en eenſom forkrøblet Cederbuſk frem af en Spalte. Intet Liv rørte ſig i denne Ørken, og vi ſkyndte os ſnart ned til Lejren, for under vore Tæpper at forglemme Mangelen af en dygtig Lejrild.

Flere Mil havde vi den følgende Morgen at ride, inden Kløften udvidede sig og udmundede i en anden, mindre omfangsrig Slette. Mod Vest var denne ligeledes begrændset af en skovbegroet Bjergkjæde, paa hvilken der endnu fandtes Spor af Snee. Vort lille Selskab blev delt paa Randen af denne Dal, idet Halvdelen med Pakdyrene skulde drage mod Nordvest til en Kløft, hvori der laa Snee, medens de Øvrige skulde begive sig ad den nærmeste Vej til Bjergene, bestige et højt Punkt paa dem og skaffe sig Udsigt derfra over den vestlige Skraaning. Med de Sidste var Lieutenant Whipple og Leroux, til hvilke jeg ogsaa sluttede mig.

Rasende susede Vinden over Sletten, saa at Antiloperne, der hist og her begyndte at vise sig, uhindret kunde spille omkring os; thi Stormen var saa heftig, at der ikke kunde være Tale om at tage Sigte. Vi befandt os snart mellem vilde Høje ved Foden af Bjergstrøget og opsøgte os et passende Sted, hvor vi kunde stige op. Det var ikke af de letteste Arbejder, dog lode de stejle Skraaninger og Rullesteen sig overvinde, og vi naaede endelig et Punkt, hvorfra vi havde en vid Udsigt. Det Land, der udstrakte sig for os mod Vest, var ikke synderlig lysteligt at skue. Det var et Chaos af Klipper, Kløfter og vilde Rullesteen, og saa langt, vi i Kikkert kunde skjelne Gjenstandene, traf vore Blikke den samme Characteer af en for vor Expedition ugjennemtrængelig Ørken. Et kort Ophold der var nok for at faae os til at opgive enhver Tanke om at trænge frem i den Retning. Vi vendte følgelig samme Vej tilbage, for at træffe sammen med de Andre. Disse vare allerede ankomne til Stedet og ifærd med at smelte Snee ved Ilden til et tarveligt Maaltid. Vi bestege atter de nærmeste Højder, for endnu engang at spejde i det Fjerne; men vi kunde ingen Udvej opdage til at komme videre frem i dette Land.

Omkring Stammen under en omfangsrig Ceder lejrede vi os. De tætte Grene beskjærmede os mod Sneen, som faldt om Natten, og den følgende Morgen begave vi os paa Tilbagevejen til Hovedlejren, som nu allerede maatte være ved Foden af Picacho. Sneen, som var falden om Natten, var forsvunden allerede, inden vi vare komne ind i Mundingen til den bekjendte Kløft. Vi fandt denne Dag, hvad vi ikke havde opdaget den foregaaende, nemlig en lille Dam, saa at vi kunde vande Dyrene, der i 48 Timer ikke havde faaet Andet end Snee. Vi rede den samme Vej tilbage, som vi vare komne, og havde snart Picacho for os med dens afstumpede Slaggekegle og de størknede Lavamasser, der endnu syntes at flyde ned ad dens Skraaninger. Antiloperne, der den foregaaende Dag havde været i Dalen, vare ikke mere synlige; den hele Natur syntes uddød; kun paa det Sted, hvor

vi vare ſtegne ned i Dalen, bemærkede vi, da vi kom nærmere, ſmaa Røgſkyer, der kruſede ſig ivejret, og Punkter, der bevægede ſig. Det var vore Kamerater, der havde ſlaaet Lejr der, og nu imødeſaae vor Tilbagekomſt.

Kort før Aften ankom vi til Lejren, og erfarede ſtrax, at Expeditionen allerede var kommen en Dag tidliger dertil, end vi havde formodet. De havde nemlig ikke oppebiet de af Lieutenant Whipple udſendte Soldaters Ankomſt, men ſtrax tiltraadt Rejſen videre fra Partridge Creek. Hvad enten nu de to Soldater havde villet forſøge en Gjenvej, eller Vogntoget, for at faae en bedre Vej, har gjort en Omvej, nok, de vare gaaede forbi Trainet, og bleve først opmærkſomme derpaa, da de i Nærheden af Partridge Creek ſtødte paa Vognſpor. De maatte derfor den følgende Morgen nøjes med et særdeles tarveligt Maaltid, hvorpaa de taalmodig fulgte Vognſporene og kom lykkelig henimod Aften til Expeditionen.

Den følgende Dag efter vor Ankomſt (17de Januar) var atter en Raſtdag, paa hvilken vi udruſtede os til en ny Udflugt i ſydvеſtlig Retning. Vinden havde vendt ſig og ſtod lige ind paa Lejren, ſom var opſlaaet paa den ſydlige Skraaning af en Klippehøj; den var raa og bidende kold, ſaa at vi havde ondt ved at holde Varmen og derfor beſluttede at flytte Lejren ned i Kløften, naar Recognoſceringsafdelingen var afmarcheret.

Vi befandt os paa dette Punkt kun i en Højde af 4867 Fod over Havfladen, altſaa 1605 Fod lavere end ved Leroux's Kilde i San Francisco Mountains, og havde derfra tilbagelagt 75 Mil.

Den 18de Januar toge vi atter Afſked med vore Kamerater og droge i ſydvеſtlig Retning henimod Bjergene. Vort Selſkab beſtod af de ſamme Medlemmer ſom paa forrige Recognoſceringsrejſe og var forſynet med en ligeſaa ſtærk Bedækning. For at ſpare Tid og Kræfter, havde Lieutenant Whipple dennegang truffet den Aftale med de Tilbageblivende, at ſaaſnart de paa et Sted ved Foden af Bjerget ſaae en ſtærk Røg ſtige op, ſaa ſkulde de ſtrax bryde op med hele Toget og ſtyre lige efter dette Punkt. Et ſaadant Signal maatte nødvendigvis kunne ſees i Lejren, da Egnen mellem denne og Bjergene var aldeles overſkuelig. En heel Dag maatte ſpares ved denne Signaliſering; thi ſelv i det gunſtigſte Tilfælde var en Dagmarche den korteſte Afſtand, der maatte ſkille os ad.

Det var allerede lidt op paa Formiddagen, da vi forlode Lejren. Vi kom til den tørre Flodſeng, der ſtrakte ſig fra Nord til Syd gjennem Chino Valley, dog fandt vi Overgangen her ſværere end længere nordpaa, idet Vandet her dybere havde udhulet Jorden.

Endnu inden Aften vare vi igjen omgivne af Cederſkov, i hvilken vi ſkulde frem mod Syd ved Foden af Bjerget, ſaalænge vi endnu kunde ſee. Vi fandt imidlertid intet Vand, og ſloge derfor Lejr i en Lysning, hvor der fandtes lidt Græs. I den tætte Skov, hvor der findes Overflod af tørt Brænde, ſavner man ſelv i den ſtørſte Kulde ikke Teltene; det er tvertimod endnu behageligere at lægge ſig hen, indhyllet i ſine Tæpper, ved den blusſende Ild. Den Ene eller Anden har ſædvanligvis Noget, der paaſer til Situationen, at fortælle; man lytter afvexlende til Fortællingen og til Livet i Skoven; man røger ſin Pibe Tobak og fæſter Blikket paa en Stjerne, ſom titter ned igjennem det tætte Løv.

Jeg laa denne Aften tæt ved Siden af Mr. Leroux og lyttede opmærkſomt til hans Ord, da han fortalte os om Colonel Frèmont's fjerde Expedition, der havde en ſaa ſørgelig Skjæbne, og hvis Reſter Leroux havde ſeet ankomme til Taos. I October 1848 foretog Frèmont ſin fjerde Expedition, der ſkulde føre ham til Øvre Rio Grande, deels fordi denne Vej til Sydhavet endnu ikke var bleven underſøgt, deels ogſaa fordi nogle Bjergjægere havde fortalt ham, at der paa dette Sted fandtes et godt Pas gjennem Rocky Mountains, hvilket han nu vilde overbevise ſig om. Dennegang fik han ingen Underſtøttelſe af Regeringen, men engagerede paa egen Bekoſtning 33 af ſine gamle Rejſekamerater, kjøbte 120 af de bedſte Muldyr og forſynede ſig med Vaaben, Ammunition og Levnetsmidler, for at foretage Rejſen over Stepperne og gjennem de fjendtlige Comanche-, Kiowah-, Apache-, Navahoe- og Utah-Indianeres Landſtrækninger. Fra Miſſouri gik han op med Kanſas-Floden. Efterat have tilbagelagt 400 Mil, traf han ſammen med gamle Fitzpatrick, der var omgiven af Tuſinder Indianere af forſkjellige Nationer, og ſom i Egenſkab af de Forenede Staters Agent førte Underhandlinger med de vilde Steppeboere og afſluttede Overenskomſter med dem, for at ſkaffe Udvandrerne til Californien, der rejſte gjennem Prairierne, Sikkerhed og Beſkyttelſe. Han opholdt ſig i kort Tid hos Fitzpatrick og erfarede der ſaavel af hvide Jægere ſom af Indianere, at Sneen i Bjergene allerede laa højere end nogenſinde. Han fortſatte imidlertid ſin Rejſe og kom til den lille Stad Pueblos ved Øvre Arkanſas henimod Slutningen af November. Paa dette Sted forſynede han ſig atter med Levnetsmidler, ſaavelſom med Majs til ſine Muldyr, for under alle Eventualiter at være ſikkret i Bjergene, tog endnu en gammel Trapper, Bill William, med, der ſkulde tjene ham til Fører gjennem de nærmeſte Landſtrækninger, og befandt ſig da efter kort Tids Forløb i Bjergenes dybe Snee. Kun yderſt langſomt og med den ſtørſte Møje formaaede Expeditionen at

rykke frem, thi Sneen havde allerede opfyldt Pasſene, ſaa at der udfordredes en halv Maaned til at tilbagelægge en Strækning af nogle faa Dagsrejſer.

Følgende Føreren Bill William, der trods ſin ſtore Selvtillid kun ſyntes at kjende lidt til Landet, naaede Frèmont indtil Nordſiden af Rio del Norte-Kløften, hvor de vildeſte og ubeſtigeligſte Klippemaſſer af den hele Rocky Mountains-Kjæde befinde ſig. Bill William trængte ſtadig længere frem, og efterhaanden nærmede Selſkabet ſig Vandſkjellet mellem det atlantiſke Hav og Sydhavet, hvor Trævegetationen ophørte og ſtadige Sneeſtorme raſede. Af en ſaadan Sneeſtorm blev Frèmont dreven tilbage fra et Forſøg paa at komme over Vandſkjellet, og ved denne Lejlighed døde de førſte Dyr for ham af Kulde. Ogſaa flere af hans Folk fik Koldbrand i Lemmerne, og ſelve Føreren blev kun med yderſte Nød reddet fra Døden.

Et nyt Forſøg paa at trænge igjennem blev gjort. Der blev ſtampet en Sti faſt i Sneen, paa hvilken Troppen blev ledet Fod for Fod, uophørlig udſat for den raſende Sneeſtorm. Det ene Dyr efter det andet ſtivnede af Kulde og maatte lades tilbage med ſin Laſt. Endelig naaede Frèmont Højden og befandt ſig 12,000 Fod over Havfladen. Der oppe, hvor Stormen med uimodſtaaelig Magt fejede Sneen bort fra Kupler og Bjergrygge, fandtes alene noget Føder; thi paa Skraaningerne laa Sneen mandshøjt, og der var aabenbart ikke længer nogen Mulighed for at redde Dyrene. Det varede kun faa Dage, inden Frèmonts prægtige Hjord laa begraven i dyb Snee. Uden Dyr blev det ham en endnu ſværere Opgave at redde ſig ſelv og ſine Folk, ſaa meget mere ſom flere af dem havde tabt Modet ved Tanken om den uafvendelige Skjæbne, ſom foreſtod dem.

I denne Nød beſluttede Frèmont at vende tilbage til Taos; thi der levede hans Ven Kit Carſon, ſom ikke var med ham paa denne Reiſe. Han valgte fire af dem, der frivillig meldte ſig til denne Reiſe, gav en vis King Commandoen over Afdelingen og paalagde ham ſtrax at ſende Folk med Levnetsmidler tilbage, hvis han paa nogenſomhelſt Maade ſkulde blive forſinket; thi efter det Tab, han havde lidt, beløb det hele Forraad af Levnetsmidler ſig til 14 ſmaa Dagsrationer for hver Mand. King begav ſig altſaa paa Vejen, og Frèmont ſatte nu ſine Folk i Arbejde med at ſkaffe ſaa meget ſom muligt af Bagagen ned til Rio del Norte.

En bedrøvelig Tid tilbragte nu de Tilbageblevne, det ſneede uophørlig, og Kulden blev mere og mere utaalelig, ſaa at allerede en af Folkene frøs ihjel. Sexten Dage vare gaaede paa denne Maade, og endnu vare ingen Efterretninger komne fra King. Af Mangel paa

Levnetsmidler besluttede Frèmont derfor selv at tiltræde Vejen til Nybygderne, da han næsten maatte befrygte, at King og hans Kamerater vare afskaarne af Utah- og Apache-Indianerne. Med fire af sine Folk, blandt disse Hr. Preuß, begav han sig paa Rejsen. De fem Eventyrere førte, foruden deres Vaaben og Tæpper, Proviant med for to eller tre Dage, medens de Tilbageblevne beholdt tre eller fire Mand og nogle Pund Sukker. Det var Frèmonts Hensigt at naae Red-River-Nybygderne, 20 Mil nord for Taos, og derfra sende hurtigst mulig Hjælp tilbage. I Lejren efterlod han den Ordre, at hvis der ikke inden en vis Tid kom Hjælp — hvilket vilde være et Bevis paa, at han var gaaet tilgrunde — saa skulde Mandskabet ligeledes begive sig paa Vejen og søge at redde sig.

Den anden Dag af sin Rejse stødte Frèmont paa friske Spor af Indianere, hvorved hans Bekymring for King og hans Kamerater forøgedes. Da Sporene viste den samme Retning, som han skulde, saa fulgte han dem. Den femte Dag overraskede han en Indianer, som var bleven tilbage efter sin Trop for at drikke af en Aabning i Isen. Han talte venlig til den Vilde og nævnede ham sit Navn, hvorpaa denne gav sig tilkjende som en Søn af en Utah-Høvding, med hvem Frèmont tre Aar tidligere havde vexlet Gaver, tilbød sig strax som Fører og overlod ham endog fire, rigtignok kun svage, Heste for nogle smaa Gjenstande, som Frèmont førte med sig. Han blev om Natten hos Indianerne og fortsatte den følgende Morgen langsomt sin Rejse. Efterat have tilbagelagt henved 6 Mil, saae han henimod Aften en Røg stige op af en lille Skov foran sig, og i det Haab, at det muligvis kunde være den af King — der nu allerede havde været borte i 22 Dage — tilbagesendte Undsætning, ilede han derhen og fandt virkelig Kings Afdeling — men uden King selv. Han var næppe istand til at kjende de tre Skikkelser, saaledes vare de komne til at see ud af den skrækkeligste Hunger. Paa sine Spørgsmaal om King fik han til Svar, at denne allerede for nogen Tid siden var bukket under for den frygtelige Hunger og Kulde, og at de Øvrige havde fristet Livet ved Kjødet af deres Kamerats Lig.

Ved Hjælp af de af Indianerne kjøbte Heste lykkedes det ham at slæbe de tre Elendige med og at naae Red River Town, efter i 10 Dage at have tilbagelagt 160 Mil. Strax efter sin Ankomst gjorde Frèmont, understøttet af den uopslidelige Godey, en af hans troeste Kamerater, de fornødne Skridt, for at bringe de Tilbageblevne Hjælp, og allerede den næste Aften begav den modige Godey sig med 4 Mexikanere og 40 Muldyr paa Vejen tilbage til Bjergene.

De 22 Medlemmer og Arbejdere af Expeditionen, der vare blevne tilbage i Sneen, ventede 7 Dage i Lejren, hvorpaa de, tvungne af den ſtørſte Nød, brøde op og fulgte den ſamme Retning, ſom Frèmont havde taget. En Coſumne-Indianer var den Førſte, der fuldſtændig fortvivlede. Allerede to Mil fra Lejren bad han ſine Kamerater om at ſtyde ſig, og da de nægtede ham dette, vendte han tilbage til Lejren og døde der. 10 Mil længere blev en Anden, ved Navn Wiſe, Offer for Fortvivlelſen, han kaſtede ſin Bøſſe og ſine Tæpper fra ſig, lagde ſig i Sneen og døde. To unge Indianerknøſe, der ligeledes hørte til Expeditionen og fulgte efter i nogen Afſtand, indhyllede den ſtakkels Jæger i hans Tæpper og begravede ham i Sneen. To Dage ſenere blev en Jæger, ved Navn Carver, vanvittig og troede i Delirium at ſee de forſtjelligſte velſmagende Retter for ſig. Den tredie Dags Morgen ſkilte han ſig ligeledes fra ſine Kamerater og fandt ſnart ſin Død i Sneen. Samme Dag blev endnu to af den ulykkelige Skare tilbage; ifølge en Aftale antændte de Øvrige en dygtig Ild hos dem og vandrede da videre, vel vidende, at de to Jægere, af hvilke den ene allerede var bleven ſneeblind, ikke vilde overleve Natten.

Den ſtrækkelige Kulde og de frygtelige Sneemaſſer havde fordrevet alt Vildt fra disſe Egne; kun nu og da lykkedes det de Rejſende at ſtyde nogle Fugle og een eneſte Gang en Hjort, hvilket ikke ſkulde forſlaae meget til det halvt udhungrede Selſkab. En Jæger, Haler, der havde taget Commandoen over Troppen og ligeſom de Andre tvivlede paa, at en eneſte af dem vilde blive reddet, beſluttede endelig at opløſe Selſkabet. Han forſikkrede ſine Kamerater, at de i mindre Troppe paa To eller Tre maatte ſøge at naae Nybygderne, og at de ſaaledes ſpredte med ſtørre Sandſynlighed vilde ſtøde paa den forventede Hjælp og tillige vilde have bedre Lejlighed til at neblægge noget Vildt.

Ifølge denne Beſlutning blev der altſaa dannet tre Afdelinger. Med Haler fulgte 5 hvide Jægere og de to Indianerknøſe. En af de Hvide blev imidlertid ſnart tilbage og var trods Haler's varme Tiltale ikke til at bringe frem, men lovede at ſtøde til dem, inden Aften. De maatte ſaaledes lade ham tilbage og traf den Overenskomſt indbyrdes, at naar en af dem blev fuldſtændig udmattet, ſaa ſkulde de Øvrige ikke vente paa ham, men antænde en Ild hos ham og drage videre. To af de Fire bleve paa denne Maade endnu ladte tilbage, den Sidſte kun et kort Stykke fra det Sted, hvor de to forudilende Indianerknøſe ſtødte paa Gobey. Hans Liv blev reddet;

men den Anden omkom i Sneen. Den først Tilbageblevne af Haler's Trop var stødt til den anden Afdeling, der bestod af 8 Mand, havde med en af disse Otte begivet sig paa Vejen, og Begge vare derpaa omkomne i Sneen. De øvrige af denne Afdeling havde besluttet at blive liggende, paa denne Maade oppebie Hjælpen og imidlertid leve af deres ihjelfrosne Kameraters Kjød eller, naar Nøden var størst, at skyde den Svageste til deres Livs Ophold. Af de To, der dannede den tredie Afdeling, var den ene ligeledes omkommen, medens det lykkedes den anden at støde sammen med Godey.

En saa sørgelig Skjæbne blev Frèmonts 4de Expedition tildeel. To Trediedele af Selskabet blev reddet ved den brave Godey, men de Øvrige, 11 Mand i Tallet, havde fundet et gysseligt Endeligt; de laa spredte omkring paa Vejen, hvor de vare sunkne sammen af Sult. Frèmont havde fundet et Asyl hos sin trofaste Ven Carson i Taos, hvorhen Resterne af hans Selskab, blandt hvilke flere havde mistet Lemmer af Kulde, ogsaa begave sig.

Frèmont befandt sig i en fortvivlet Stilling; hele sin Udrustning havde han tabt; en Trediedeel af hans Kamerater havde fundet Døden, en anden Deel var gjort til Krøblinge, han selv stod hjælpeløs midt i et fremmed Land, langt fra sit Hjem. Hans Energi beholdt imidlertid Overhaand, og han præsterede det Utrolige. Efter faa Dages Forløb befandt han sig atter i Spidsen for en ny organiseret Expedition, drog til Gila og kom, følgende dennes Løb, til Californien i Foraaret 1849.

I Aaret 1847 havde han der udseet sig en Landstrækning, der er bekjendt under Navnet Mariposas, og af denne tænkte han nu paa at drage Fordeel. Mariposas er rig paa Guld, og dens Miner skulle være lettere at bearbejde end nogensomhelst anden Mine i Californien, samt uudtømmelige. Han sluttede derfor en Art Contract med et Antal Mexikanere, der for en vis Andeel af Udbyttet gravede Guld, hvorimod Frèmont forpligtede sig til at forsyne dem med Levnetsmidler. Medens han paa denne Maade var ivrig beskæftiget med at forøge sine Rigdomme og derved erhverve sig og Familie en uafhængig Stilling, indløb der pludselig Efterretning til ham om, at han af de Forenede Staters Præsident, General Taylor, var udnævnt til Commissair ved den mexikanske Grændsemaaling. Dette Bevis paa Tillid fra Regeringen ovenpaa de tidlige omtalte Ubehageligheder vilde Frèmont ikke vise fra sig, men besluttede at modtage Udnævnelsen. Han forhindredes imidlertid deri, idet han af Californiens Beboere blev udnævnt til Senator for Congressen i Washington. Han var

endnu ikke fyldt 37 Aar, da denne smigrende Udmærkelse vistes ham af Californiens Befolkning, og han tiltraadte snart derpaa sin Reise til Washington.

XXVIII.

Turkey Spring. — Pueblo Creek. — Ruiner ved Pueblo Creek. — Recognosceringsafdelingens Fremtrængen i sydlig Retning og dens Tilbagekomst til Pueblo Creek. — Pueblo Creek's Kilde og Pas i Aztéker-Bjergene. — Vandskjellet. — Snestorm i Bjergene. — Recognoscerings-afdelingens Tilbagekomst til Expeditionen ved Pueblo Creek. — Expeditionens Reise gjennem Aztéker-Passet. — Yampay Creek. — Udsendelse af en ny Recognoscerings-Afdeling. — Cañon Creek. — Uveisomt Terrain. — Nærværelse af Indfødte i Klosterne.

Klart skinnede Solen den følgende Morgen over den fastfrosne Jord og den i Rimfrost indhyllede Plantevæxt, da vi fortsatte vor Vej langs Foden af Bjergene. Vi havde kun tilbagelagt faa Mil, da vor Opmærksomhed blev fængslet af en Række Cottonwood-Træer. Da vi kom nærmere, saae vi en tør Flodseng, som syntes at komme ud af Bjergene. Henimod en Kløft blev Græsset tættere og friskere, hvilket syntes at tyde paa Vand, og vi styrede derfor vore Dyr derhen. Som vi bevægede os gjennem det høje, visne Græs, der bedækkede en Lysning, bemærkede vi pludselig en stor Flok vilde Kalkuner, der opstrømmede ilede med lette Fjed henimod Skoven. Vi affyrede flere Skud paa dem, og med Held; der faldt flere, hvorpaa de øvrige udspredte Vingerne og fløj bort. De skudte Fugle vare faldne i Nærheden af Vandet, hvilket sprudlede frem af Jorden paa en Flade af nogle Tønder Land og forvandlede den til en Art Sump med smaa Vandhuller; kun paa eet Sted flød Vandet reent og klart til den omtalte Bæk, men efter et kort Løb tabte denne sig atter i Sandet. De skudte Kalkuner gave en passende Anledning til Kildens Benævnelse, og Enhver skrev i sin Dagbog om Aftenen Turkey Spring. Vi vandede vore tørstige Dyr paa et Sted, hvor Indfødte havde lejret nogle faa Dage før vor Ankomst, fyldte vore Læderflasker og fortsatte Reisen efter et kort Ophold. Ved at gaae op til Turkey Spring, vare vi geraadede dybere ind i Bjergene, hvad der bethydelig besværliggjorde

vor Fremmarche. Højderne, som vi skulde over, bleve stejlere, Kløfterne dybere, og derved, at Bjergkjæden bøjede sig mere mod Øst, medens vi selv ikke forandrede vor Retning, saae vi os snart omgivne af Bjerge, af hvilke de østlige dog kun kunde kaldes Bakker. Vi vare nu ikke længer omgivne af vulkansk Terrain, men af en metamorfoseret Bjergart (roches éruptives et métamorphosiques). Højt optaarnede Granitmasser thronede som stolte Slotte over den mørke lave Skov; ogsaa hvide Kvartsblokke med gule Aarer laa der omkring og erindrede om den guldholdige Kvarts i Californien. Den hele Omgivelse maatte overhoved kaldes smuk, og selv om dette Indtryk for en Deel maatte tilskrives vor saa lange Rejse over trist og øde vulkansk Terrain, nok, Øjet hvilede her med Velbehag snart paa de højt opadstræbende stejle Klippemasser, snart paa de mørke Ceder- og Grantræer, snart paa en Hob fantastisk formede Granitblokke, snart paa de i Østen næsten forsvindende blaa Bjergstrøg.

Atter naaede vi en Række bladløse Cottonwood-Træer, dog stode de denne Gang ikke paa Bredderne af en tør Flodseng, men vandedes af en hurtigrislende lille Flod. Denne maatte komme langvejs fra Bjergene, og dens Dal kunde derfor muligvis være det Pas, som vi allerede saa længe havde søgt efter. Vi kunde ogsaa see temmelig langt ind i Bjergene, dog syntes vilde Klippemasser mere og mere at indsnevre Floden og derved true med mange Vanskeligheder for Vognene. Vi havde imidlertid nu en Aabning for os, ad hvilken vi altid kunde vende tilbage, hvis vore Bestræbelser for at trænge frem skulde vise sig frugtesløse. Vi fulgte den lille Flod, som endnu ikke havde erholdt noget Navn, indtil en jevnt opadstraanende Bakke, paa hvilken vi stege op for at faae en bedre Udsigt over Omgivelserne. Paa Bakken fandt vi de sidste Rester af nogle ældgamle Ruiner, efter hvilke vi ikke blot opkaldte Floden, men hele Bjergstrøget. Hvem havde imidlertid troet, at Sporene af Aztekerne atter skulde have viist sig her paa dette afsides liggende Sted? Dog var det Tilfældet; vi havde for os Fundamentstenene af smaa Bygninger, der endnu laa i den samme Orden, som deres Bygmester havde lagt dem. Murene vare allerede for længe siden forsvundne, og ikke engang Levninger af dem vare til at opdage, hvorfor vi antoge, at Bygningerne havde været opførte af Adobes, der i Tidens Løb vare blevne opløste og skyllede bort. Fundamentstenene laa i runde og ovale Kredse af 15 til 20 Fods Tvermaal, som om Bygningerne, der havde staaet paa dem, havde været Taarne. Angaaende Murværkets Oprindelse og Art, kunde der ikke herske nogen Tvivl, da vi fandt de sædvanlige malede Potteskaar. Der fandtes imidlertid ikke mange af dem, et sikkert Bevis paa, at kun en ringe

Deel af den ſtadbyggende Nation eengang havde befolket de frugtbare Dale i disſe Bjerge. Stedet var forøvrigt fortræffelig egnet til Bebyggelſe; thi Pueblo-Creek befrugtede en henrivende lille Dal, der ſaavel paa Grund af ſin Beliggenhed ſom ſin Frugtbarhed forklarligt nok kan have bevæget Ruinernes Beboere til Anlæggelſen af en Stad.

Vi vadede over Pueblo Creek, hvis Brede der vakler mellem 10 og 25 Fod, og ſøgte paa dens ſydlige Bred en Vej ind i Bjergene, der ſtrakte ſig langt ud mod Øſt. Det laa nemlig i vor Plan, ſtadig at trænge længere frem mod Syd, for paa denne Maade muligvis at ſtøde paa en tvers gjennem Bjergene løbende Dal eller et Pas. Vi maatte arbejdede os op til en Højde af 200 Fod, før vi kunde forfølge vor Retning videre, og da havde vi igjen Urørkenen for os, ubetraadt og uberørt, ſaaledes ſom den var fremgaaet fra Skaberens Haand. Men det var ikke Øſtens ſtolte Urſkov, heller ikke den ſandede Steppe, der gav disſe Bjerge deres ejendommelige Udſeende. Lave Cedertræer, enkelte Eg og Graner ſtode ligeſom tilfældig henkaſtede i vild Miſtmaſt mellem hverandre, fantaſtiſt formede Klippeblokke og Hobe af Rullesteen, der lignede Bygninger, ragede hiſt og her ſkummelt frem over den ujevne Jord, ſaa at man næppe formaaede at undertrykke en vis Følelſe af Ængſtelſe i denne uhyggelige Ørken. Hertil kom endnu den lydløſe Stilhed, der herſkede i disſe Bjerge, og ſom lod ethvert Hovſlag og ethvert højtudtalt Ord gjenlyde med Ecchо. Selv Dyrene ſyntes at ſkye disſe Steder og foretrække den venlige Dal om Pueblo-Floden. Vi ſaae ingen andre Dyr end et Stinkdyr, Mephitis mesoleuca Lichtenstein (skunk), der med arrig Mine og opreiſt Hale truede Enhver med det Vaaben, Naturen havde givet det. Uagtet dets Trusler, dræbte vore Mexikanere det dog ved Steenkaſt. Vi turde ikke ſkyde paa det, for ikke at ſønderrive Blæren, ſom indeholdt den ved ſin Lugt næſten bedøvende Vædſte, thi i dette Tilfælde vilde Bælgen, der var beſtemt for min Samling, have været ubrugelig. Forehavendet lykkedes fuldſtændigt, og ſkjøndt jeg rigtignok under Krængningen var lige ved at kvæles, ſaa fik jeg dog et ſaa ſmukt Exemplar, ſom man kan tænke ſig. Dette Dyr var nemlig ſort og hvidt og ſaa ejendommelig tegnet, at det ſaae ud, ſom om det oprindelig havde været aldeles hvidt og ved at ſvømme i ſort Farve var blevet farvet ſort paa den underſte Halvdeel ligefra Mundkrogen til Haleroden. De lange ſmukke Haar, der iſær ſmykkede Halen ſom en Fane, gave Dyret et endnu ſmukkere Udſeende, og man maatte vel ſpørge, hvorfor Naturen havde givet en ſaa nydelig Skabning et ſaa modbydeligt Vaaben.

Ørkenen blev ſtadig uvejſommere, jo længere vi trængte frem i den. Dybt ned i øde Kløfter og igjen op ad Skraaninger droge vi forbi Bjergene, indtil vi endelig troede at kunne kjende en gammel Indianerſti. Ad denne kom vi ned i en Kløft, hvor i en ſmal Seng en lille Kilde rislede frem, men tabte ſig ſnart efter i den tørre Jord. Da der hævede ſig høje Bjerge op foran os, og vi ikke turde haabe at ſtøde paa Vand ſaa ſnart igjen, ſaa traf vi vore Foranſtaltninger for Natten og ſtege derpaa op paa det højeſte Bjerg, for at ſpejde ud i det Fjerne; men vilde Bjerge omgave os til alle Sider, ſaa at vi maatte opgive ethvert Haab om at finde noget Pas ad denne Vej. Vi beſluttede derfor den næſte Dag at vende tilbage til Pueblo Creek og, følgende den til dens Kilde, ſee at trænge igjennem mod Veſt. Ikke langt fra vor Lejr opdagede vi en forladt Hytte, et jammerligt Skjuleſted, hvoraf vi kunde ſlutte os til de derlevende Vildes lave Culturtilſtand. Den beſtod af nogle Stykker Træbark, der i Form af et Telt vare lænede op til hinanden. Den kunde vel være 3 Fod i Højde og 4 Fod i Tvermaal, og der ſporedes ikke at være gjort noget Forſøg paa at tætte de vide Aabninger, der vare mellem Bark-Stykkerne. Det maatte have været en Sommerbolig for Tonto-, Cosmino- eller Yampay-Indianere, Mennesker, der den ſtørſte Deel af Aaret leve af den mexikanſke Agave; thi vi fandt i Nærheden af Hytten Levninger af denne Plante, ligeſom ogſaa det Sted, hvor Tilberedningen havde været foretagen.

De Indfødte grave nemlig denne Rod, der beſtaaer af en tyk Knold, op, lægge den mellem ophedede Steen i et Hul i Jorden og bedække den derpaa tæt med Jord. Alt det Bidende eller Giftige, ſom Roden indeholder, bliver paa denne Maade trukket ud af den, og en ſødlig, aldeles ikke ildeſmagende, Maſſe bliver tilbage. Der blev ſenere af Expeditionens Medlemmer gjort Forſøg paa at nyde nogle Agave-Rødder, der vare riſtede paa Kul, men dette Forſøg havde uheldige Følger, idet Munden blev øm paa dem i flere Dage.

Henviſte til det Slags Næringsmidler, kunne kun faa Indianere leve ſammen i diſſe Regioner, naar de ikke ville udſætte ſig for den ſtørſte Nød. Vi fandt i Virkeligheden ogſaa kun Spor af ſmaa Troppe eller Familier, der langt borte fra hinanden friſte en elendig Tilværelſe i affides liggende Kroge.

Tidlig den følgende Morgen begave vi os paa Tilbagevejen, og befandt os efter en to Timers raſk Marche ved det Sted, hvor vi maatte ſtige ned i Pueblo Creeks Dal. Vi ilede ſaa hurtig, ſom det noget beſværlige Badeſted tillod, over til den anden Side af Floden og begyndte ſtrax at antænde et ſtort Blus, ſom ſkulde give Hoved-

trainet Signal til Opbrud. Da dette imidlertid havde to Dagsrejser til dette Sted, saa afsendte Lieutenant Whipple to Mexikanere, der skulde ride Vogntoget imøde og føre det ad den bedste Vej til Pueblo Creek, medens vi selv begave os paa Vejen gjennem Kløften. Den lille Flods mange Krumninger, de smaa Søer og Sumpe, saavelsom de smaa Øer, der dannedes af den, opholdt os i Begyndelsen af og til; men vi kom snart paa fastere Bund, hvor vi kun havde at undgaae de tykkeste Steder i Skoven og forøvrigt ikke stødte paa væsentlige Forhindringer for Vognene. Denne Glæde varede imidlertid kun kort. De to Bjergkjæder, der med deres stolte, imposante Klippepartier ved Mundingen af Kløften stode langt fra hinanden, ja endog havde givet tilstrækkelig Plads i Dalen mellem sig til vilde Pyramider, rykkede stadig mere sammen, og vi kom snart til et Sted, hvor den lille Flod maatte søge sin Vej gjennem de ind i hinanden gribende Bjergtakker og snige sig forbi deres Fod. Vanskelighederne ved at komme frem med Vogne syntes stadig at tage til. Træer maatte fældes og Skrænter jevnes, da vi imidlertid stadig bleve ved at stige, saa kunde vi dog haabe, at vi snart vilde naae Vandskjellet. Der vilde det da komme an paa, hvilke Udsigter der aabnede sig til at komme ned ad den vestlige Skraaning af Azteker-Bjergene, som vi kaldte dette Bjergstrøg. En Indianersti, som førte op langs med Floden, kom os meget tilpas, Ryttere og Pakdyr droge hen ad den, den Ene efter den Anden; den lille Flod blev stadig mindre og ubetydeligere, og Krumningerne tiltoge i Antal, saa at vi snart befandt os paa den ene, snart paa den anden Bred, alt efterson de Indfødte, der havde banet Stien, havde fundet Terrainet bekvemmest at komme frem i.

Efter en mosommelig Marche naaede vi endelig Kilden til Pueblo Creek. Et Bjerg paa 200 Fods Højde laa for os, og ned ad samme saaes Bækkens endnu mere tørre Seng at snoe sig. Bjerget maatte danne Vandskjellet, og da der paa Østsiden af det var Læ mod den kolde Nordvestvind, saa besluttede vi at overnatte der og den følgende Morgen at undersøge den vestlige Skraaning, samt det tilgrændsende Land. Endnu før det blev mørkt, bestege vi Bjerget og havde den store Glæde at see, at Landet sænkede sig mod Vest. Takkede Bjergstrøg begrændsede rigtignok Horizonten i det Fjerne, og udbrændte Vulkaner ikke meget langt fra os tydede paa vanskeligt Terrain; men det var dog en stor Trøst for os, at der kun et Par Hundrede Skridt fra Pueblo Creek's Kilde viste sig ny Furer og Spalter af en begyndende lille Flod, hvis Sengeløb tabte sig fjernt ude i Vest. Et Pas gjennem Azteker-Bjergene var dermed fundet. Kun med de største Anstrengelser og haardt Arbejde kunde Vognene bringes igjennem det;

men det var dog saadanne Hindringer, som kunde overvindes, og bestode mere i den ujevne Overflade end i Terrainets egentlige Dannelse; kun det sidste Bjerg var stejlt og truede med et besværligt Arbejde for vore Dyr.

Foreløbig tilfredse med disse Udsigter, begave vi os tilbage til Lejren, hvilken vi havde opslaaet under en Gruppe tætte Cedertræer. Luften var kold, Himmelen overtrukken, og Natten indhyllede den hele Omgivelse i et ugjennemtrængeligt Mørke. Flammerne af det sede Træ kastede et rødt Skjær over de nærmeste slanke Graner, paa de ærværdige Klipper og de imellem dem staaende forkrøblede Cedertræer. Vi sade sammenkrøbne foran Ilden og benyttede dens klare Lys til at indføre Dagsbegivenheberne i vore Dagbøger. Nogle Sneeflager begyndte at bane sig Vej gjennem Træernes Grene og faldt paa de hvide Blade i vore Bøger. Det var allerede seent, Dagens lange Ridt havde trættet os, vi viklede os ind i vore Tæpper og laa snart i en dyb Søvn.

Tidligere end sædvanligt vaagnede jeg den næste Morgen, som Følge af en ulidelig Hede; Tæpperne laa saa tungt paa mig, at Sveden trængte mig ud af Porerne, og jeg følte en kvælende Trang efter frisk Luft. Jeg blev bange for, at jeg var syg, kastede Tæpperne, som jeg om Aftenen havde trukket over Hovedet, tilbage, og opdagede snart Aarsagen til den ubehagelige Følelse, som havde bemægtiget sig mig. Den løse Snee, som havde lagt sig paa Tæpperne, faldt nemlig ned paa mig, og skjøndt det endnu var mørkt, havde jeg dog let ved at overbevise mig om, at vi vare aldeles indesneede. Endnu stadig susede Stormen hen over os, den brølede højt i Kløfterne, omstyrtede udgaaede Træer og rustede rasende i de kraftige Stammer og det tætte Buskads. Sneen faldt i tætte Masser og blev af Vinden sammenhobet i store Driver omkring vort Skjulested. Vort hele Selskab var efterhaanden blevet vaagent; men Ingen turde vove at røre sig af Pletten; thi da Sneen havde tilstoppet den Luftaabning, som Enhver havde dannet sig i Tæpperne, og mere end fordoblet Tæppernes Vægt, saa vare Alle ligesom jeg ophedede og frygtede for at komme i en for pludselig Berøring med Kulden. Vi bleve derfor liggende stille indtil Dagen brød frem. Med megen Møje lykkedes det os at faae den udgaaede Ild tændt igjen; men vi havde kun liden Gavn af Flammernes ellers saa velgjørende Nærhed, da Sneen uafladelig føg omkring os. Vore Dyr stode sammenkrøbne med Ryggen mod Vejret bag Klippeblokke og Buske, medens den optøede Snee løb ned ad dem som koldt Vand, og fik dem til at ryste af Kulde.

Vi ventede længe forgjæves paa, at Sneestormen skulde sagtne noget. Signalet til Opbrud blev endelig givet, Dyrene førte frem, sadlede og pakkede, og vi droge nu op ad Skraaningen til den Højde, hvorfra vi den foregaaende Dag havde kastet et Blik ud over de vestlige Landstrækninger. Da vi endelig vare komne derop, formaaede vi næppe at holde Øjnene aabne, med en saadan Voldsomhed pidskede Stormen den tætte Snee ind paa os. Om nogen Udsigt i det Fjerne kunde der ikke være Tale; vi maatte endog holde os tæt sammen, for ikke at blive adskilte. Med Møje fik vi vore Dyr ned ad Skraaningen imod Uvejret og naaede den nu med Snee opfyldte Flodseng, som vi den foregaaende Dag havde opdaget og hvis Løb vi fulgte. Tynde Naaleskove omgave os vel af og til, dog ydede de os kun liden Beskyttelse mod det uophørlig rasende Uvejr.

Efterat vi paa denne Maade vare trængte nogle Mil frem, stødte vi paa en steil Højdekjæde. Igjennem denne førte et bredt Pas, som dannedes af den paa Azteker-Bjergene udspringende Bæk og dens temmelig brede Dal. Efterat vi havde kastet et overfladisk Blik paa denne, vendte vi tilbage ad den samme Vej; men Sporet, som vi havde efterladt, var allerede for længe siden tilsøget, og vi maatte bryde os en ny Bane. Noget hjalp det os imidlertid, at vi havde faaet Vinden paa Ryggen. Vi droge atter efter Vandskjellet paa Aztek Mountains, forbi vor forladte Lejrplads og nogle Mil ned med Floden, hvor vi et Sted paa dens Bred skovlede Sneen bort under nogle tætte Buske og udbredte der vore Tæpper og Bøffelhuder i en Kreds omkring en mægtig Ild. Sneen var imidlertid holdt op at falde, Himlen blev stjerneklar, og der indfandt sig nu en saa bitterlig Kulde, at vi næppe formaaede at værge os imod den, i Særdeleshed da vi havde ladet det meste af vort Rejsetøj blive tilbage ved Hovedtrainet i Tillid til, at det skulde blive tørt Vejr. Ved Hjælp af Grangrene, som vi lagde under vore Tæpper og stak ned i Sneen rundt omkrings os, fik vi os dog indrettet en ganske taalelig Natlejr.

Kolbere havde vi ikke fundet det i San Francisco-Bjergene, end Morgenen efter Sneefaldet, skjøndt vi befandt os 1191 Fod lavere eller, som en senere barometrisk Maaling viste, 6281 Fod over Havspejlet. Luften var stille og klar; tyk Rimfrost havde sat sig paa Træerne, Millioner af smaa Iskrystaller funklede i det klare Solskin, og Sneen peb og knirkede under vore Dyrs Hove, da vi atter droge henimod Azteker-Ruinerne. Ogsaa de vilde Kalkuner syntes at fryse, thi som for at holde sig varme løbe de frem og tilbage mellem Klippestykkerne og Buskene og brøde sig ikke om Jægerne, der nærmede sig og støde paa dem. Noget nedenfor Højden med Ruinerne opdagede

vi paa Flodbredden et Sted, der egnede sig fortræffelig til Natlejr; vi besluttede derfor at gjøre Holdt der og oppebie Vogntoget, som allerede kunde ventes samme Dag. Vi bleve imidlertid skuffede deri. Først næste Formiddag indfandt Forløberne for Toget sig hos os og meldte, at saavel Mennesker som Dyr efter Omstændighederne befandt sig vel. Kort efter var hele Expeditionen atter samlet i Lejren.

Den 23de Januar begyndte vi altsaa Marchen mod Azteker-Passet med hele Expeditionen. I Begyndelsen gik Alt efter Ønske, men det varede desværre ikke længe, og alle Hænder maatte sættes i Bevægelse med Øxer, Hakker og Spader for at bane Veje over de idelig paany fremtrædende Terrainhindringer. Kun yderst langsomt kom vi fremad, og vi vare endnu en halv Mil fra Vandskjellet, da den indbrydende Nat saavelsom den almindelige Trætheb nødte os til at gjøre Holdt. Det havde tøet lidt om Dagen, men om Natten frøs det igjen, hvorved der altsaa hidførtes en Stilstand i Sneens Forsvinden.

Den 24de Januar beredte vi os til at stige over det højeste Punkt, som vi endnu skulde berøre, inden vi kom til Sydhavet. Et svært Arbejde voldte dette sidste Bjerg os, men da Alle gik til Værket med friske Kræfter efter en i uforstyrret Ro tilbragt Nat, saa rullede snart den sidste Vogn ned ad Azteker-Bjergenes vestlige Skraaning. Jeg kunde ikke forlade dette Punkt, før jeg havde taget en Skitse af Udsigten herfra over den Vej, vi vare komne. Jeg kunde overskue hele Kløftens Længde og endnu tydelig iagttage de fjerne blaalige Bjerge, der hævede sig langt borte øst for Val de Chino. Seet fra oven, lignede Kløften i Bunden en tæt, langstrakt Naaleskov, der til begge Sider var indfattet af høje Bjerge og Klipper. Sneen, der laa overalt, lod i vid Afstand Buske og Træer tydelig fremtræde, hvilke her prydede de med horizontale Steenlag gjennemtrukne og bedækkede Plateauer, hist de groteske opadstræbende Klippemasser. Det var et smukt Billede i Vinterdragt; men endnu smukkere vilde det have taget sig ud, hvis de bladløse Cottonwood-Træer, der indfattede Pueblo Creek, havde pranget i deres rige Foraarsskrud og dannet en lysegrøn Slangelinie i den mørke Naaleskov. Mod Vest viste en heel anden Naturscene sig for mig. Da vi fra San Francisco Mountains saae Azteker-Bjergenes Kjæde, haabede vi allerede fra disses Top at skulle kunne faae Øje paa Rio Colorado og dens Dal; men istedet derfor havde vi atter for os vildt Bjergland, der var gjennemskaaret af øde Sletter. Mod Syd og mod Nord udstrakte sig saa langt, Øjet kunde naae, den Bjergkjæde, som vi nylig havde overskredet; i sydvestlig Retning saae vi udbrændte Vulkaner, mod Nord høje Plateauer; men

lige mod Vest viste sig i Afstand snedækte Bjergstrøg, der syntes at løbe ved Siden af hinanden fra Nord til Syd. Det er næppe tænkeligt, at nogen Hvids Fod nogensinde før os betraadte dette Pas, og flere Aar kunne gaae, inden Hvide igjen søge deres Vej derigjennem, men dog er det muligt, at Locomotivernes Stønnen, inden 10 Aar ere forløbne, ville vække Ecchoet i disse vilde Bjerge.

Paa Grund af de Anstrengelser, vore Dyr havde maattet døje denne Dag, ansaae vi det for raadeligt at lade os nøje med en kort Marche. Vi gjorde altsaa Holdt paa det Sted, til hvilket vi med Recognoscerингscommandoet vare trængte frem to Dage tidligere, for den følgende Dag at fortsætte Vejen i nordvestlig Retning over tilsyneladende fladt Land. Et pludselig indtraadt Tøvejr havde næsten aldeles smeltet Sneen, og Jordbunden, som kun havde været lidet frossen, optog villig Vandet; Vognhjulene og Dyrenes Hove sank derfor dybt ned i den bløde Jord, og møjsommelig bevægede vi os den 25de over den bølgeformede Slette mod Vest. En lav Skovstribe vest for os, som vi nærmede os i en skraa Linie, tydede paa en forandret Jordbundsdannelse, og da vi kom hen til den, befandt vi os ogsaa virkelig paa Randen af en stejl Skrænt af mere end 100 Fods Dybde, langs hvilken vi maatte drage en lang Strækning, inden vi opdagede et Sted, hvor vi kunde komme ned ad den stejle Væg. En Bjergelv syntes her at have udgravet sig sin Seng, dog var kun dens østlige Bred af betydelig Højde, medens den vestlige kun hævede sig lidt over Sengen. Vi droge nogle Mil langs med den vestlige Bred og bleve da vaer, at denne Bæk udmundede i en Flod. Kun et Par Hundrede Skridt fra dennes stejle Klippebredder opsloge vi vor Lejr.

Siden vi vare stegne over Azteker-Bjergene, havde vi allerede rejst betydelig nedad, og Landet vest for os viste sig nu ganske anderledes, end det var forekommet os fra Højderne. En Sænkning af Landet kunde endnu tydelig iagttages langt bort, dog var det, som vi i Afstand havde antaget for bakket Terrain, vildt Bjergland, hvilket ved de mangfoldige dybt udhulede Kløfter blev endnu vanskeligere for os at komme frem i. For at undersøge Terrainet og udfinde en Kjørevej, maatte der altsaa udsendes en ny Recognoscerингsafdeling. Lieutenant Whipple satte sig atter i Spidsen for en lille Afdeling Ryttere og drog den 26de Januar mod Vest, efterat det var blevet aftalt, at vi ligesom tidligere ved tilbagesendte smaa Patrouiller skulde faae at vide, hvilken Retning vi havde at tage. De to Rastdage, som vi skulde tilbringe ved Yampah Creek, anvendte vi til smaa Udflugter i Omegnen, og saaledes besluttede blandt Andet Dr. Kennerley og jeg nærmere at undersøge Yampah Creek's Seng saa langt, det var os muligt. For

imidlertid at komme ned i samme, maatte vi gaae hen til det Sted, hvor Bækken udmundede i Yampah Creek, idet Væggene paa ethvert Sted vare saa stejle, at de ikke frembøde mindste Støttepunkt enten for Fødder eller Hænder. Den lille Flods Seng var 10 til 20 Fod bred og holdt kun i Fordybningerne Vand, der var overtrukket med en Isskorpe. Forskjellige Slags Løvtræer, dog kun af en ringe Tykkelse og for største Delen forkrøblede, stode paa dens Bredder og vare ved Jorden tæt undergroede med Ranker og Krat. Dalens Brede fra den ene Fjeldvæg til den anden var henved 200 Skridt, og paa dette Rum bugtede Floden sig fra den ene Side til den anden. Hvad der især tiltrak sig vor Opmærksomhed, var selve Væggene, der vare af rød Sandsteen og ragede lodret ivejret i de forunderligste Former, snart som Søjler, snart som Blokke, Plader eller hele Colonnader. Mangfoldige Huler og Indskjæringer vare overalt synlige, og da vi kravlede ind i en af disse, fandt vi, at der her af Naturen var dannet Gange og Værelser, der løbe sammen som i en Labyrinth og dannede rummelige Boliger. Lys og Luft fik næsten alle disse Gemakker fra oven, saa at en Indianer aldrig havde kunnet ønske sig en bedre Bolig. Vi fandt i Virkeligheden ogsaa ubedragelige Spor af, at Mezcal-*) spisende Indfødte til visse Aarstider beboede disse underjordiske Gange. Skjøndt Hulerne ikke naaede langt ind i Væggen, saa havde vi dog klavret saa længe omkring derinde, at vi ikke kunde finde ud igjen. Vi kom vel tidt nok til Aabninger, der førte ud til det Fri, men vi formaaede ligesaalidt at komme fra dem ned i Dalen som op paa Sletten, idet Væggene selv for en Tonto- eller Yampah-Indianer vilde have været for stejle, og Aabningerne vare saa højt fra Bunden af Dalen, at der ikke kunde være Tanke om at vove noget Spring. Vi virrede saaledes længe omkring, indtil vi endelig fandt en storsteensagtig, ganske snever Aabning, gjennem hvilken det blev os muligt at kravle op til Sletten. Vi kom op fra Underverdenen ikke langt fra Lejren, og vilde saaledes, for at komme tilbage til Dalen, have maattet gjøre hele den lange Omvej om igjen. Dette forekom os for besværligt, og saaledes bleve vore Undersøgelser i Yampah Creek's Dal indskrænkede til en meget ringe Strækning.

Da vi den næste Morgen traadte ud af Teltene, bleve vi overraskede ved Synet af et to Tommer tykt Lag Snee, der var falbet om Natten. Vi gik strax ud for at benytte denne gunstige Lejlighed til at opspore Vildt eller andre levende Væsener og forfølge dem til deres Skjule-

*) Bagte Hjerteblade af en Art Agave.

steder. Vi kom derved i Besiddelse af en pragtfuldt tegnet Rotte (Dipodomys Ordii), der udmærkede sig saavel ved den smukke gule og hvide Tegning, som ved Kjæbeposerne og de lange Bagfødder. Af Ulve havde der sneget sig en Mængde omkring Lejren om Natten, dog lode ingen sig see om Dagen; kun blandt de nydelige kronede Agerhøns, af hvilke vi opdagede nogle Familier i de nærmeste Klofter, anrettede vi en stærk Ødelæggelse. I Middagstimerne forsvandt det tynde Sneelag, og Alt havde igjen antaget sin sædvanlige graa Farve med Undtagelse af Cederbuskene, der snart enkeltstaaende, snart dannende smaa Skove, ydede nogen Afvexling i den eensformige Tone.

Henimod Aften kom der Bud fra Lieutenant Whipple med den Efterretning, at vi den følgende Morgen skulde bryde op og benytte Buddene som Førere. Paa det samme Sted, hvor Doctor Kennerley og jeg vare stegne ned i Yampah Creek, fandt vi ogsaa Lejlighed til at komme med vore Vogne over paa den modsatte Bred, paa hvilken vi da droge rask videre. Vor Rejse gik denne Dag i vestlig Retning, dog bleve vi af de mangfoldige Klofter, der gjennemkrydsede Landet, tvungne til at gjøre mange Omveje. For at komme til det Sted, som Lieutenant Whipple havde udseet til Lejrplads, maatte vi atter stige ned i en dyb, klippefuld Flodseng, meget betegnende kaldet Cañon Creek. For at komme op af denne igjen, maatte vi spænde 12 Muldyr for hver Vogn.

Endnu mere raa og vild, end paa vor hele tidligere Rejse, tog nu vor Omgivelse sig ud. Nord for os, i en Afstand af 2 Mil, ragede høje Klippeplateauer op, der gjorde ethvert Slags Rejse i denne Retning umulig. Syd for os fandtes ligeledes uregelmæssige, utilgængelige Bjerge; kun mod Vest traadte Bjergkjæderne noget mere tilbage og stillede i det mindste Muligheden for en Gjennemgang i Udsigt. Terrainet indtil disse Bjerge var bakket og ujevnt og som et Net gjennemfuret i alle Retninger af Klofter og Senge af gamle Elve.

I hvilken Retning vi skulde drage, for igjen at støde til Lieutenant Whipple, kunde vi ikke gjætte, dog gjorde vi, for at spare Tid, Forsøg paa at trænge frem mod Syd paa Cañon Creek's Bred. Vi maatte imidlertid efter en kort Marche atter vende tilbage til det Sted, som vi havde forladt, for der at afvente nærmere Efterretninger fra vor Recognosceringsafdeling; thi i den af os indslaaede Retning kunde vi ikke komme frem med ubelæssede Muldyr, end sige med Vogne, saa spaltet og sønderreven var Jordbunden i alle Retninger.

Da der viſte ſig mangfoldige Spor af Harer i Sandet, ſom bedækkede Bunden af de fleſte Fordybninger, gjorde Doctor Kennerley og jeg Forſøg paa at jage der; men vi bleve ſnart af vore Muldyr paa en ubehagelig Maade gjorte bekjendte med, at Indfødte maatte befinde ſig der i Nærheden. Vi havde nemlig paa en fri Plads bundet vore Dyr til Pløkke, og afſøgte en Kløft i modſat Retning af hinanden. En Bøjning i Kløften bragte mig ſnart Doctor Kennerley og vore Muldyr ud af Syne, dog var denne Omſtændighed i ingen Henſeende iſtand til at afholde mig fra eller forſtyrre mig i min Jagt. Som jeg nu ivrig med Øjnene fulgte Hareſporene i Sandet og ſøgte at ſkjelne de ny fra de gamle, opdagede jeg pludſelig, at en indianſk Sandal kun for faa Timer ſiden havde udtraadt det ene Hareſpor. Jeg prællede tilbage ſom for en giftig Slange, thi det ſtod ſtrax klart for mig, at jeg var omgiven af Fjender, der ingen Barmhjertighed kjendte og ſom hvert Øjeblik kunde hilſe mig fra Klippeblokkene eller Plateauet med en Hagel af deres farlige Pile. Med Revolver og Bøſſe i Beredſkab, tiltraadte jeg Tilbagevejen, forſigtig ſpejdende til alle Sider. Da jeg kom om Hjørnet, bemærkede jeg til min ſtore Forſtrækkelſe, at Doctor Kennerley's Muldyr var forſvundet, at mit eget vel endnu ſtod paa ſin Plads, men ved Skyden, Stampen og Viften med Halen tydelig gav ſin Uro tilkjende. Jeg blev ſtaaende for at overbeviſe mig om, at de Vilde ikke lurede paa mig i Nærheden af mit Dyr, da jeg hørte Doctor Kennerleys Stemme raabe til mig fra en Høj i Nærheden: „Skynd Dem at ſtige op paa Deres Dyr og kom herop!" Jeg fulgte dette Raad og befandt mig efter faa Øjeblikke paa Højen, hvor Doctor Kennerley holdt med ſit ſkudfærdige Vaaben foran ſig paa Sadelknappen. Vi ſkyndte os derpaa ſaa hurtig ſom muligt op paa Sletten, for at undgaae at være omgivne af Huler og Kløfter, hvorfra en Flok Vilde hvert Øjeblik kunde ſtyrte frem mod os.

Da min Kamerat ligeledes havde tabt vore Ridedyr af Syne, var han pludſelig bleven tilbagekaldt af deres Skyden. I den Mening, at de vare blevne forſtrækkede for en Ulv eller Panther, gik han tilbage til dem, men blev belært om noget ganſke Andet, idet han bemærkede Spor af Indianere, der lige før hans Tilbagekomſt maatte være forſvundne bag de fremſpringende Klipper. Han beſteg derpaa ſkyndſomſt ſit Dyr og red op paa en Høj, fra hvilken han kunde overſee Kløften, hvori jeg befandt mig, og tillige med ſin Kugle naae Enhver, der vilde nærme ſig mit Muldyr. I ethvert Tilfælde maae de Vilde være blevne ſtrømmede tilbage derved, at de fandt os paa vor Poſt; thi en fejgere Menneſkerace end de der-

boende Indianere er ingensteds at finde. Da vi atter vare komne op paa Højsletten, forsvandt vor Frygt; thi vi vare for godt bevæbnede til, at de Indfødte der skulde vove at lade sig see for os. Vi indhentede snart Sporet af vore Vogne og fandt, til ikke liden Forundring for os, at disse igjen vare vendte tilbage til den gamle Lejrplads; thi i vor Jagtiver havde vi ikke agtet paa, at uoverstigelige Hindringer havde tvunget Toget til at vende om.

En lille Ulv og nogle Fugle, som vi havde nedlagt denne Morgen, gave vi os til at slaae, og dermed gik den øvrige Tid for os indtil Aften.

XXIX.

Tonto-Indianere. — Cactus-Passet. — White Cliff Creek. — Big Sandy. — Bill Williams Fork. — Kæmpe-Cactus (Cereus giganteus). — Bill Williams Fork's Dal. — Bæverbyen. — Bæveren.

Vi havde netop endt vort Maaltid, da en Larm, der lød som Latter, naaede vore Ører, og strax derpaa traadte nogle Mexikanere frem af Cederthkningen med to fangne Indfødte. De to Fanger bærede under Mexikanernes faste Haandtag og lode sig villieløse slæbe hen til Vagtilden, hvor Commandeuren for Escorten, Lieutenant Johns, strax commanderede nogle Mand til at holde Vagt hos dem. De to Vilde vare af vore Muldyr-Vogtere blevne opdagede i en Hule, til hvilken der kun var een Indgang, og kunde derfor let gribes. Naturligvis skete dette ikke i nogen fjendtlig eller grusom Hensigt; men ganske simpelt for at twinge de Fangne til at vise os de i disse Bjerge saa skjulte Kilder.

Modbydeligere Fysiognomier og Skikkelser, end de to Fangne fremviste, ere næppe tænkelige. Det var en ung og en gammel Mand, begge noget under Middelstørrelse og af kraftig Legemsbygning; store Hoveder, fremstaaende Pande og Kindknokler, tykke Næser, opvredne Læber og smaa vidt fra hinanden siddende Øjne, med hvilke de saae sig lumsk og ondskabsfuldt omkring som fangne Ulve, udmærkede dem. Deres Ansigtsfarve var mørkere, end jeg nogensinde har fundet den hos Indianere, deres Haar hængte vildt og urebt ned om Hovedet, dog manglede de ikke den indianske Haarbusk, som de havde bundet sammen med nogle Stykker Tøj og Læder. Den Yngste var klædt i

et Slags Bomulds-Jagtſkjorte, ſønderrevne Mokkaſins og Leggins, medens den Ældre kun havde nogle Pjalter af et gammelt Navahoe-Tæppe faſtgjort om Overkroppen med Torne, ſom han havde vidſt at benytte ſom Knappenaale. Hans Been og Fødder vare ikke beſkjærmede ved Noget mod de ſkarpe Steen, Torne og Cactus-Naale, men den tykke Hud, der ſom Bøffellæder bedækkede hans Fodſaaler, Skinnebeen og Knæer, ſyntes ogſaa at gjøre al anden Beklædning overflødig. Deres Vaaben vare Buer af 5 Fods Længde med Rørpile, der maalte fulde 3 Fod og vare forſynede med ſmukt hugne Steenſpidſer. De bleve bragte ind i Lieutenant Johns Telt for at udſpørges; men enten kunde eller vilde de ikke forſtaae de Tegn, der bleve gjorte for dem. De ſnabbrede og jamrede uafladelig, grebe efter Alt, hvad der blev budt dem eller hvad der laa i deres Nærhed, og ſtak det i deres Livbelte, ſom beſtod af flettede Baſtſtrikker. Naar man betragtede disſe to elendige Skikkelſer, der ikke fremviſte andet Udtryk, end abeagtig Nysgjerrighed, og ingen anden Følelſe, end Frygt for deres Liv, ſaa friſtedes man vel til at ſpørge: Ere disſe virkelig menneſkelige Væſener med en guddommelig Gniſt, der kun behøver at antændes, for at gjøre dem til nyttige Medlemmer af det borgerlige Samfund? Man maa tvivle derom, og vender ſig medlidende bort fra ſaadanne Skabninger.

Efter mange forgjæves Forſøg paa at bringe Noget om Landets Beſkaffenhed ud af de Vilde, der viſte ſig at være Tonto-Indianere, bleve de førte hen til Vagtilden og overgivne til en Soldat og to Mexikanere, der ſkulde forhindre deres Flugt, men derhos fik det Tilhold, ikke at ſkyde paa dem i Tilfælde af et Forſøg paa at flygte. Det lykkede imidlertid længere ud paa Aftenen, og de Nysgjerrige, der havde forſamlet ſig om de to Vilde, fjernede ſig efterhaanden, ſaa at tilſidſt kun Skildvagterne bleve tilbage hos dem. De Fangne, der ſaae tilſyneladende ligegyldige ved Ilden, havde ikke forraadt ringeſte Lyſt til at vove et Forſøg paa at flygte, ſandſynligvis for at indlulle Skildvagternes Aarvaagenhed; thi da Skildvagterne et Øjeblik vendte Øjnene fra dem, ſprang de ſom et Lyn op fra Jorden og ſtyrtede ind i de nærmeſte Buſke. Den Yngſte var med et mægtigt Spring ude af vor Skudvidde, medens den Ældre, formodentlig fordi han var mindre ſmidig, blev greben igjen, da han vilde følge ſin Kamerat ind i Tykningen. Da det var os meget om at gjøre, ikke ogſaa at miſte denne Indianer, ſaa blev der lagt ham en Lænke om Benet, og ved denne bandtes han til en ſtærk Pæl; en Bajonet blev derpaa ſat den Vilde for Bryſtet ſaaledes, at den ſkarpe Spids ridſede Huden, og derhos blev der ved utvetydige Tegn gjort ham begribeligt, at den

efter et nyt Forsøg paa at flygte vilde blive stødt ham gjennem Brystet. Med en Art Nysgjerrighed betragtede han hele denne Fremgangmaade, der kun anvendtes for at gjøre ham bange. Ved enkelte Klagelyd gav han tilkjende, hvor uhyggelig han befandt sig i vor Midte, med udtryksløse Miner saae han sig omkring, aad den Mad, som blev rakt ham, stak, hvad der ellers bødes ham, til sig, rullede sig som en Hund sammen foran Ilden og sov rolig til næste Morgen.

Der blev atter gjort Forsøg paa at faae Noget ud af ham angaaende Landets Beskaffenhed, men alle Anstrengelser strandede paa dette Menneskes Egensind eller virkelige Dumhed. Der blev imidlertid snart en Ende paa den hele Scene, idet der fra Lieutenant Whipple ankom to Mexikanere, der skulde føre os til hans Lejr. Den Vilde blev strax sluppen løs med nogle smaa Gaver, og Signalet til Opbrud blev givet. Skjønbt Mexikanerne havde rejst den største Deel af Natten, saa kunde der dog ikke tages Hensyn dertil, de satte sig strax efter deres Ankomst i Spidsen for Toget og toge Retning mod Vest. To Mil havde vi endnu at tilbagelægge gjennem vildt og uvejsomt Land, og kom derpaa til en Slette, der strakte sig i Form af en 4 Mil lang og 1 Mil bred Bue mod Sydvest. Vejen over denne Flade var forholdsvis god, men den endte dog foran høje Klipper og Sammenhobninger af Rullegranit, over hvilke det kostede os megen Anstrengelse at bringe vore Vogne. Rytterne kunde imidlertid klavre op gjennem en smal trappeformig Kløft, der i Regntiden maatte danne et prægtigt Vandfald, idet alt det Vand, der samlede sig paa Bjergene, maatte derigjennem. Kløften udmundede i en Dal, i hvilken en lille Bæk udsprang lige ved Foden af Klippetrappen og slyngede sig med rigeligt Vand igjennem smalle Enge. Vi tilbragte Natten paa dette Sted, skjønbt vor Marche denne Dag kun havde udgjort 6 til 8 Mil; da imidlertid vore Lastdyr allerede vare saa medtagne, at flere af dem maatte skydes og endog to Vogne lades tilbage, saa maatte vi spare vore sidste Kræfter til Marcher, der ikke kunde afkortes. Vi havde jo her godt Vand og noget Græs; der var altsaa ingen Grund forhaanden til at drage forbi en saa indbydende Lejrplads og paa Lykke og Fromme begive sig videre ind i Ørkenen. Højt, stenet Land omgav os til alle Sider, og det lykkedes os at nedlægge mange interessante Exemplarer af Fugle, der hørte hjemme i Kløfterne.

Den følgende Dag havde vi næsten uafbrudt taalelig Vej, og befandt vi os end stadig mellem cederbevoxede Høje, saa lykkedes det os dog uden Vanskelighed at komme fra den ene Kløft over i den anden. Disse førte alle i den Grad opad, at vi i Gjennemsnit stege 61 Fod

paa en engelſk Mil. Om Eftermiddagen traf vi endelig ſammen med Lieutenant Whipple og hans Recognoſceringsafdeling paa et Sted, hvor vi ſkulde ſtige fra Bjergryggen ned i en dybt under os liggende Dal. Det Pas, hvori vi befandt os, blev efter Doctor Bigelow's Ønſke kaldt Cactus-Pas. Den gamle Herre ſtillede udtrykkelig dette Forlangende, fordi han her atter var ſtødt paa en Mængde Cacteer, hans Yndlingsplanter, blandt hvilke forſkjellige Species vare fremtrædende, fornemmelig den kæmpemæssige Echinocactus Wislizeni, ſom ſtod omkring paa Klipperne i Form af ſtore Tønder eller Fade*). Til begge Sider af Lejren ragede enkeltſtaaende Bjerggrupper ivejret, der endnu paa enkelte Steder vare bedækkede med Snee. Vi beſtege dem i det Haab, derfra at kunne ſee Colorado; men vi ſaae ikke Andet end en dyb, bred, ujevn Dal, midt igjennem hvilken der bugtede ſig en tilſyneladende tør Flodſeng. Paa den modſatte Side udſtrakte ſig uafbrudte Bjergmaſſer indtil det Sted, hvor endnu højere Bjerge begrændſede Horizonten i det blaalige Fjerne. Vi befandt os betydelig højere end Landet, der udſtrakte ſig mod Veſt; thi vi ſaae i halvt Fugleperſpectiv de forſkjellige Bjergſtrøg, der næſten alle ſtrakte ſig fra Nord til Syd ved Siden af hverandre (24). Den ſtore Colorado of the West kunde ikke længer være langt borte, i lige Linie maaſkee 3 til 5 Dagsrejſer; men den tørre Ørken foran os frembød ſaavel ved ſin Ujevnhed ſom ved ſin Vand- og Fodermangel et ſaa afſtrækkende Syn, at vi ſtrax maatte opgive Tanken om at naae Colorado i en lige Linie mod Veſt, ſaa meget mere, ſom Nøden og det ſtrenge Arbejde daglig bortrev nogle af vore Laſtdyr, og vi derfor vare henviſte til at omgaaes ſparſomt med de tilbageblevne Kræfter. En ny Formindſkelſe af vor Bagage blev foretagen i Cactus-Paſſet, hvor vi atter maatte lade de undværligſte Gjenſtande blive tilbage.

Efterat vi havde forladt Francisco Mountains, havde vi tilbagelagt 150 Mil, dog kunde vi endnu tydelig ſee deres i Snee og Is indhyllede Toppe. Det var imidlertid den ſidſte Gang, vi ſaae dem; thi Vejen foran os ned i Dalen var ſaa ſtejl, at alle Hænder maatte ſættes i Bevægelſe, for at bringe Vognene ned ad den, idet Nogle maatte rydde Steen og Buſke af Vejen eller tilkaſte Revner i Jorden.

*) Alexander v. Humboldt, Anſichten der Natur, II, S. 177. Dimenſionerne af Cacteerne (en Gruppe, over hvilken Fyrſten af Salm Dyck først har udbredt ſaa meget Lys), frembyder de forunderligſte Modſætninger. Echinocactus Wislizeni har til 4 Fods Højde 7 Fods Omfang, og indtager dog med Hensyn til Størrelſe kun 3die Rang efter E. ingens Zucc. og E. platyceras Lem. (Wislizenus, Tour to Northern Mexico 1848, p. 94.)

medens Andre ved Hjælp af Tove maatte søge at forhindre Vognene fra at vælte eller, hvad der var værre, styrte ned paa Dyrene.

Det var den 1ste Februar, at Nedstigningen af Cactus-Passet blev iværksat, og dette Arbejde medtog næsten hele Dagen, idet der paa den første Mil kom 700 Fods og paa de første 25 Mil 1711 Fods Sænkning. Da vi vare naaede ned til Foden af Bjerget, drejede vi strax mod Syd og droge langs med Bjergene, indtil vi kom til en Bæk, som paa Grund af sine hvide Klippebredder fik Navnet White Cliff Creek. Der sloge vi Lejr, og da en Hvilebag efter de sidste besværlige Dage var nødvendig, og Recognoscerings-afdelingen atter maatte vinde Forspring, saa blev Expeditionen tilbage ved White Cliff Creek, medens Lieutenant Whipple allerede brød op den 2den Februar.

Godt Vand var det Eneste, som Naturen bød os i Lejren ved White Cliff Creek, men dette fandtes ogsaa kun lige ved Kilden; thi næppe 100 Skridt fra den var den sandede Seng allerede igjen tør. Bjergene, der udstrakte sig øst for os fra Nord til Syd, syntes at være mineralholdige; thi der blev af Folkene fundet flere Prøver af Kobber og Blyerts, ligesom i selve Bjerget Granit afvexlede med Trappeformation. Den 3die Februar fulgte vi efter Recognoscerings-afdelingen. Vi havde en møisommelig Reise; thi droge vi langs med White Cliff Creek, saa hindrede os stadig Ophobninger af Rullesteen eller de af Vandet udhulede Fordybninger i Jorden, og droge vi ned i selve den tørre Flodseng, saa havde Trækdyrene den største Moje med at trække Vognene gjennem det dybe Sand, en Ulempe, der endnu blev værre, da vi havde naaet denne Creek's Udmunding i Big Sandy (White Cliff Creek's Udmunding i Big Sandy ligger under 35° 03′ nordlig Brede, 113° 16′ vestlig Længde fra Greenwich). Da vi kom til den sydlige Ende af den brede Dal, som vi havde kunnet overse fra Cactus-Passet, vare vi alene henviste til den tørre Flod-seng; thi ligesom vi allerede hertil uafbrudt havde haft Bjerge paa vor venstre Side, saaledes blev nu ogsaa tilhøire Big Sandy indesluttet af nøgne Bjerge. Vi fortsatte vor besværlige Vej til henimod Aften og opsloge da vor Lejr under nogle vilde Tornebuske paa et Sted ved Floden, hvor nogle Indianer- og Vildtstier løbe sammen ned til en lille Kløft, et Tegn paa, at der maatte være en Kilde i Nærheden. Kilden fandt vi let, skjønbt den laa meget affides fra vore Telte. Ligesom ved den sidste Kilde fandtes ogsaa her kun Vand paa en liden Strækning af Jordens Overflade, og i saa ringe Mængde, at kun 6 til 7 af Dyrene kunde vandes ad Gangen. Vi brøde derfor op den følgende Morgen uden at foretage denne langvarige Vanding og droge

videre frem i den af Klipper indesluttede Flodseng; denne aabnede sig snart i en vid Dal, der afspærredes mod Syd af Klipper. Længere end til Foden af disse Klipper behøvede vi imidlertid ikke at holde den sydlige Retning; thi frisk og klar kom i rask Løb ud fra de østlige Bjerge Cañon Creek, Hovedarmen af Bill Williams Fork, og viste os gjennem sin Dal en Vej, der snart skulde føre os til selve Bill Williams Fork og derfra til den store Colorado, en Vej, som Recognoscerингsafdelingen allerede var slaaet ind paa. Der, hvor vi først berørte Cañon Creek, vexlede dens Brede mellem 10 og 20 Fod; nogle Cottonwood-Træer stode hist og her paa dens Bredder, ligesom Mezquit-Buske og tørt Krat tildeels bedækkede Dalbunden. Saa langt vi kunde overskue denne mod Sydvest, bannedes dens Indfatning afvexlende af Klipper, høje stenede Bjerge eller lave Bakker, hvis Vegetation alene bestod af enkeltstaaende Mezquit-Buske og Cacteer. Flodens ypperlige friske Vand var saa indbydende og Dyrenes Tørst saa stor, at vi strax maatte gjøre Holdt og hvile en kort Tid. Det var imidlertid endnu ikke ret langt op paa Dagen, og vi droge derfor en 5 til 6 Mil længere frem i Dalen, i hvilken vi kun havde ubetydelige Besværligheder at overvinde. Da vi derpaa saae os om efter en bekvem Lejrplads, følte vi os ubehagelig skuffede ved istedenfor en hurtigflydende Strøm kun at finde en tør Flodseng og Drivsand, saa at vi maatte sende beredne Folk tilbage efter det nødvendige Vandforraad. En mild Foraarsluft opfyldte denne Dal og havde overalt under Buske og Træer fremlokket frisk Græs, som med Begjærlighed blev opsøgt af vore Dyr. Vi befandt os nu kun 2000 Fod over Havspejlet, og med stærkt Fald ilede Bill Williams Fork, til hvilken vi nu allerede vare komne, mod Vest ned til Colorado. En Marche paa nogle faa Mil bragte os tidlig den følgende Morgen til et Sted, hvor Floden pludselig atter sprudlede frem af Sandet og forsynede Dalen i dens hele Brede rigelig med Vand, saa at de adspredte Cottonwood-Træer og Pile stode med friske Skud mellem de visne Rør og det tørre Græs. Vi hvilede nogle Timer der, hvor der blev budt os saa usædvanlig mange Behageligheder, og fortsatte derpaa atter vor Vej til seent ud paa Aftenen. Vi saae denne Dag for første Gang den prægtige Kæmpe-Cactus (Cereus giganteus), der her stod enkeltvis som lige Søjler omkring paa Dalens Indfatning; senere saae vi den hyppigere og i andre Former, for det meste som kæmpemæssige Candelabre af 36 Fods Højde, der havde slaaet Rødder mellem Stenene og i Klipperevnerne, og ragede eensomt og forladt ivejret paa Bjergenes og Klippernes Skraaninger.

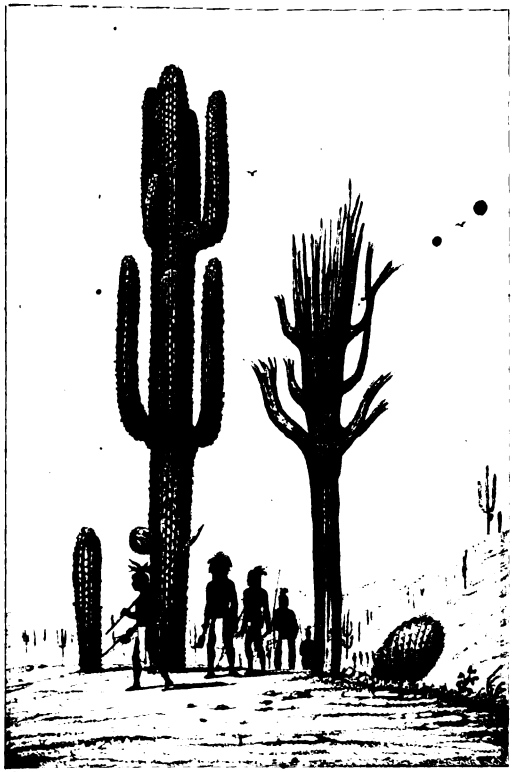

Cereus giganteus

Wellingtonia gigantea.

Cereus giganteus

Wellingtonia gigantea.

Cereus giganteus, Cacteernes Dronning, er bekjendt i Californien og Ny-Mexiko under Navnet Petahaya. Missionairerne, der for mere end 100 Aar siden bereiste Colorado og Gila, talte allerede om Petahaya's Frugter, som tjente de Indfødte der til Næringsmiddel, og fortalte allerede dengang, ligesom Pelsjægerne senere, om et mærkværdigt Træ, som vel havde Grene, men ingen Blade, og desuagtet opnaaede et betydeligt Omfang og en Højde af indtil 60 Fod. Vi berørte paa denne Rejse den nordlige Grændse for denne ejendommelige Cactusart; derfra er den udbredt mod Syd langt forbi Gila; ogsaa findes den hyppig i Staten Sonora og det sydlige Californien. De vildeste og ugjæstmildeste Regioner synes at være denne Plantes Hjem; thi mellem Steen og i Spalter, hvor man næppe er istand til at opdage et Støvgran Jord, have disse kjødrige Vækter slaaet Rod og trives til en overraskende Størrelse. Deres Form er forskjellig og sædvanligvis afhængig af deres Alder. Deres første Form ligner en mægtig Kølle, der staaer oprejst paa Jorden og foroven har mere end det dobbelte Omfang. Ved en Højde af 2 til 6 Fod er den nysbeskrevne Form meest paafaldende, medens Forskjellen i Omfang foroven og forneden udjevner sig mere, naar Planten bliver højere. Indtil en Højde af 25 Fod seer man dem rage ivejret som regelmæssige Søjler, og paa dette Stadium begynde de sædvanligvis at skyde deres Sidegrene. Disse voxe kugleformige ud af Hovedstammen, bøje sig et Stykke fra Stammen opad og voxe da parallelt med denne ivejret, saa at en med flere Grene forsynet Cereus nøjagtig har samme Form som en kæmpemæssig Candelaber, især da Grenene sædvanligvis ere symetrisk fordeelte paa Stammen. Denne opnaaer undertiden en Tykkelse af 2½ Fods Tvermaal, men den sædvanlige Tykkelse er dog kun 1½ Fod. I Højde ere de meget forskjellige; de højeste, vi fandt ved Bill Williams Fork, maalte 36 til 40 Fod; men længere syd paa ved Gila skulle de blive indtil 60 Fod høje. Naar man seer denne colossale Cactus paa den yderste Spids af en fremspringende Klippe, skulde man troe, at den første den bedste Storm maatte styrte den ned fra dens luftige Plads; men den erholder sin Kraft til at trodse Stormen fra et System af Ribber, der indenfor den kjødrige Yderflade strække sig heelt op til Spidsen. Disse Ribber ere vel enkeltvis kun 1 til 1½ Tomme i Tvermaal, men tætte og faste som Træet i alle Cactusarter *). Efterat Planten er gaaet ud, falder

*) Alexander von Humboldt, Ansichten der Natur, II., S. 178. Naar man kun er vant til at see Cactusarter i vore Drivhuse, saa forbavses man over

Kjødet efterhaanden fra Trætrevlerne, og som et Kæmpe-Skelet blive disse endnu staaende mange Aar, før de gaae i Forraadnelse. Stammen saavelsom Grenene ere rundtomkring furede saaledes, at Furerne i regelmæssig Afstand fra hinanden naae fra Roden lige op til Spidsen. Den Deel, der hæver sig frem mellem Furerne, løber sammen i en spids Vinkel, hvorved Barken af denne Cactus faaer en fjern Ligheb med et Orgel. De skarpe Kanter ere med regelmæssige Mellemrum tæt besatte med Buske af graa Torne, mellem hvilke da selve Plantens lysegrønne Farve skinner igjennem. I Maj eller Juni smykke store hvide Blomster Spidserne af Grenene saavelsom Hovedstammen, og disse afløses i Juli og August af velsmagende Frugter. Tørrede have disse Frugter i Smagen stor Ligheb med Figener; de blive indsamlede af de derboende Indianere og udgjøre en af deres meest yndede Spiser. Ogsaa lave de en Art Sirup af dem ved at koge dem i Leerkar.

Opvakte de mindre Exemplarer af Cereus giganteus, som vi tidlig om Morgenen fik Øje paa, allerede vor Forundring, saa blev denne endnu større, da vi længere op paa Dagen saae denne statelige Plante i dens hele Pragt. Mangelen af enhver anden Vegetation var Aarsagen til, at vi i lang Afstand kunde see hver enkelt af disse Plantesøjler, der ligesom i symetrisk Orden bedækkede Højderne og Skraaningerne af Bjergene, og derved fremkaldte et ejendommeligt Indtryk. Et skjønt Syn var det ingenlunde; thi om end hver enkelt Plante, betragtet for sig, frembød et virkeligt interessant Billede af Plantelivet, saa gave disse imposante, tavse Skikkelser, der selv i Orkanen forbleve stive og ubevægelige, den hele Omgivelse en stiv og øde Characteer. Enkelte af de forunderlige Figurer toge sig i Afstand ud som forstenede Kæmper, der i stum Fortvivlelse strakte Armene mod Skyerne, medens andre stode omkring paa Randen af Afgrundene som eensomme Skildvagter, sørgmodig betragtende deres triste Omgivelse eller kastende længselsfulde Blikke over til Bill William Fork's venlige Dal, ud af hvilken de muntre Fugleskarer ikke vovede sig, og allermindst for at udhvile sig paa Petahaya'ens piggede Arme. Kun omkring syge eller udgaaede Cacteer sværmede letvingede Hvepser og brogede Træpikkere for at opslaae deres Boliger i disse Planters gamle Saar og Ar.

---

den Tæthed og Fasthed, som Trætrevlerne i gamle Cactusstammer fremvise. Indianerne vide at gjøre fortræffelig Brug af det uforraadnelige Cactustræ til Aarer og Dørtærskeler.

Atter forſvandt den egenſindige Flod for vore Øjne i Sandet, dog naaede vi endnu før Aften Trægrupper, ſom den ſtørſte Deel af Dagen havde været ſynlige for os og hvor Floden atter i hele ſin Fylde trængte frem gjennem ſin ſmalle Seng. Paa et Sted, ſom vi nødvendigvis maatte forbi, havde En af Lieutenant Whipple's Trop ophængt en prægtig Glente, ſom han havde ſkudt; vi bleve den ſtrax vaer, og det lykkedes mig endnu at redde Skindet, ſkjønbt den milde Luft allerede ikke havde forfejlet ſin Indflydelſe paa det. Ved Siden af Fuglen fandt vi ogſaa et Brev fra Lieutenant Whipple, hvori vi opfordredes til at følge raſk efter i hans Spor. Der var i Virkeligheden heller ingen Grund tilſtede, der havde kunnet foranledige os til at ligge ſtille længer end uundgaaelig nødvendigt; Træerne og Pilebuſkene omkring os havde rigtignok allerede Knopper, de friſte Græspletter bleve ſtadig hyppigere, ypperligt Vand havde vi i Nærheden, men dog havde vore Dyr allerede lidt ſaa meget, at de ikke kunde komme ſig i kort Tid, og der hengik ikke nogen Dag, uden at vi maatte ſkyde eller lade blive tilbage et eller flere af dem. Den ene Vogn blev opgiven efter den anden, Læsſene forbeelte paa de ſtakkels Dyrs brudte Rygge, og vi modtoge derved alvorlige Opfordringer til at ſkynde os ſaa meget, ſom muligt. Ogſaa fra en anden Side truede Nøden os: vor Faarehjord blev ſtadig mindre; thi 116 Mand trak hver Dag deres Kjødrationer fra den, og disſe kunde ikke afknappes, fordi Meelrationerne allerede vare ſatte ned til det Halve, og paa Kjødet af vore Muldyr kunde vi kun gjøre Regning i yderſte Nødfald, for ikke ved Formindſkelſen af vore Transportmidler at tabe Udſigten til at bringe vore Samlinger til Vejs Ende. Vildt, med hvilket vi havde kunnet forøge vore Levnetsmidler betydeligt, ſavnede vi næſten aldeles; Agerhøns omſværmede os vel daglig, ogſaa leverede Vandfuglene, hvormed de brede Steder i Floden, de tilgrændſende Sumpe og overſvømmede Enge vare bedækkede, os mangen god Steg; men det forſlog kun lidt til ſaa mange Mennesker, hvis Appetit ovenikjøbet ſyntes at tiltage med Nøden. Bjergfaar fandtes ogſaa i Mængde i de tilgrændſende Bjerge, ogſaa fik vi af og til et ſaadant at ſee, hvorledes det ſky ſvævede hen over Skraaningerne eller forfulgt ſtyrtede ſig hovedkuldsned i en Afgrund; men de holdt ſig ſtadig udenfor vore Bøſſers Rækkevidde, og vi kunde ikke roſe os af paa hele vor Rejſe at have nedlagt ſaa meget ſom et eneſte af disſe interesſante Dyr. Der var ſaaledes Grund nok for os til uafbrudt, om end kun i ſmaa Dagmarcher, at forfølge vort Maal.

Ligeſom de forrige Dage begunſtigede det prægtigſte Vejr vort Opbrud den 6te Februar. Vi vare paa alle Sider omgivne af tæt

Pilekrat og maatte derfor drage langsomt frem i selve Floden. I Begyndelsen var Sandet fast; men jo længere vi kom frem, desto usikkrere blev Bunden. Dalen indsnevrede sig, og selv om vi havde forladt Flodsengen og banet os en Vej gjennem det sammenfiltrede Krat, saa vilde vi ikke have vundet noget derved, thi rundtomkring os stod Dalen under Vand. Vi overbeviste os om, at dette var en ved Kunst frembragt Oversvømmelse; thi vi naaede snart et Antal Dæmninger, der vare anlagte med en saadan Sindrighed og et saadant Overlæg, at det tilstrømmende Vand ikke oversteg en vis Højde, medens Vandstanden i Dammene heller ikke kunde tage af. Da jeg red paa mit forsigtig vadende Muldyr gjennem det dybe Vand og glædede mig over de flittige Bæveres kunstige Anlæg, (thi det var en Bæverby, vi befandt os foran), morede det mig af nogle Soldaters Bemærkninger at høre, at de antoge disse Dæmninger for Værker af Menneskehænder, der tydede paa Nærheden af menneskelige Nybygder, og allerede glædede sig til at være ved Enden af de halve Rationer. Det er forøvrigt saa naturligt, at den, der aldrig før har seet en Bæverby, maa antage disse kloge Dyrs Arbejder for Værker af Menneskehænder; thi end ikke den mindste Fejl i Bygningsmaaden tyder paa Ukjendskab til Vandkraften eller til den Styrke, saadanne Dæmninger maae have for at kunne modstaae Vandet. Ikke en eneste Dæmning er i hele sin Længde udsat for Vandets umiddelbare Tryk, men løber skraat med Strømmen; lidt efter lidt opdæmmes denne af Bygningsværkerne, og disse forhøjes saa længe, indtil det ansamlede Vand befindes tilstrækkelig dybt. Ved den ene Ende af Dæmningen bliver der gjort en Aabning, hvis Størrelse ligeledes er saa nøjagtig beregnet, at kun det overflødige Vand kan risle bort over Dæmningen. Desværre ere Bæverne saa sky, at det kun sjelden lykkes et Menneske at iagttage dem ved deres Arbejde, og derfor er man for største Delen henvist til at slutte fra deres Arbejder til deres utrættelige Flid og Kunstfærdighed. Saaledes gives der f. Ex. i en Bæverrepublik to Slags Arbejder, nemlig de for hele Byens almindelige Bedste nødvendige Tjenstydelser til Opbygning af ny eller Udbedring af gamle beskadigede Dæmninger, og Opførelsen af de private Boliger, der bygges etagevis i Vandet, saa at den øverste Etage rager op over Vandspejlets Højde. I det første Slags Arbejder deeltager hele Befolkningen uden Hensyn til Alder eller Kjøn, og derved lykkes det de forenede Kræfter at udføre Meget, som ved første Øjekast maa synes utroligt. Saaledes blive overhængende Træer af mere end en Fods Tvermaal afgnavede, saa at de styrte ned i Vandet; friske Arbejdere ere da straks ved Haanden for at fjerne Grene og Skud fra Stammerne, eller atter afgnave selve Stammerne, hvis en Deel af

dem ligger fast paa Land, hvorpaa de da sejle med den frigjorte svømmende Deel til dens Bestemmelsessted. Der staae nu atter andre Arbejdere, som med Grene, Dynd og Jord ere ilede iforvejen, for strax at gjøre den drivende Blok fast; stadig bliver nyt Bygningsmateriale hidført, med Omhu sammenføjet og befæstet, og snart hæver Dæmningen sig som en Mur op af Vandet. De kloge Bygmestere kravle da op paa den og glatte den med deres brede Haler, hvilke de bruge som et Slags Kølle, og give derved Dæmningen ikke alene et smukkere Udseende, men ogsaa større Fasthed. Nu først, efterat dette offentlige Arbejde er tilendebragt, tænke de enkelte Medlemmer paa det andet Slags af deres Arbejder, nemlig paa Indretningen af deres egne private Boliger, og Enhver giver sig, uden at bryde sig om de Andre, ifærd med efter egen Smag og eget Valg af Plads at opføre sin Bygning saaledes, at han i den øverste Etage kan pleje sin Ro og Mageligheb over Vandet, og naar Fare nærmer sig, pludselig og ubemærket forsvinde gjennem en Aabning i Gulvet ned i Vandet. Vandstanden beregne de kloge Dyr efter deres Boliger; tager Vandmassen ved Regnskyl eller paa anden Maade for stærk Overhaand, saa vil der snart være nogle Bævere ved Afløbshullet i Dæmningen i fuldt Arbejde med at udvide det, eller efter Omstændighederne forsnevre eller aldeles tilstoppe det, hvis der indtræder lang Tørke. Saaledes afgive Bæverne et Billede af en frebelig, driftig og i indbyrdes god Forstaaelse levende Commune.

Den ejendommelige Sindrigheb, som Bæverne overalt forraade, hvor de leve i Samfund, er ikke længer characteristisk for disse Dyr, naar de leve affondrede. De boe da i Huler, som de grave ved Flodbredderne, og gnave kun efter et planløst Instinct i Træer og Træblokke. I Fangenskab vise de ogsaa kun ubehjælpsomme Bevægelser istedenfor den store Abrethed og Smidigheb, der udmærker dem i Friheden; men de vænne sig dog, naar de ere unge, hurtig og let til menneskeligt Selskab. Jeg havde engang i længere Tid Lejlighed til at iagttage Bæveren, da jeg paa en Rejse fra New-Orleans til Bremen førte to unge Exemplarer med mig. Ved deres omgængelige Natur, saavelsom ved deres tryglende, klagende Stemmer, der paafaldende lignede Stemmen af smaa Børn, forskaffede de mig mange Adspredelser paa den lange Sørejse. De bleve heller ikke søsyge, hvorimod et Par mægtige graa Bjørne, nogle andre glubende Dyr, samt en Ørn, som jeg ligeledes havde med, viste kjendelige Symptomer paa Søsyge, især under en stærk vedholdende Storm.

Efterat vi vare komne forbi Bæverbyen, indsnevrede Dalen sig saa stærkt og bugtede sig i saa korte Krumninger, at vi ofte maatte

bane os Vej over Udløberne fra de nærmeste Bjerge. Dalen udvidede sig imidlertid snart igjen til en Eng, af hvilken Halvdelen var bevoxet med Rør, Halvdelen med lavt Græs, og som frembød en passende Lejrplads. Floden, som her slyngede sig i en noget dybere Seng gjennem Dalen, var ikke meget bred, men temmelig rivende. Forkrøblede Træer stode hist og her omkring paa dens Bredder, og under disse fandtes nogle faa friske Græsstraa, de første Forløbere for det sig nærmende Foraar. Vi fandt ogsaa samme Dag Spor af Indianere, nemlig Aftrykkene af Sandalerne af en Trop, der var vandret ned med Bill Williams Fork til Colorado. Sporene maatte allerede være nogle Dage gamle, og de Indfødte havde, som det syntes, trukket sig tilbage for Lieutenant Whipple. Vi fortsatte den 7de Februar vor Rejse i sædvanlig Orden, stadig følgende Bill Williams Fork's bugtede Seng; efter nogle Mils Marche rykkede Bjergene og Klipperne nærmere sammen og dannede en snever Kløft, gjennem hvilken der kun aabnede sig en eneste Vej for os. I Begyndelsen vare Vanskelighederne lette at overvinde, idet fast Bund, om end ujevn og klippet, bødede Fødderne Modstand; men det varede ikke længe, før vi fandt os saaledes klemt inde mellem højt optaarnede Klipper, at vi ikke engang havde været istand til at vende om paa den engang indslagne Vej, hvis vi havde villet det. Rør og Krat bedækkede ofte tæt vor Vej, og hvor det Slags Hindringer ikke stode os i Vejen, der var det dybt Drivsand, der truede med at opsluge baade Muldyr og Vogne. Bunden under vore vadende Muldyrs Hove var usikker, og dybere og dybere skar Hjulene af de efter hinanden følgende Vogne ned, saa at de sidste hængte paa Axlerne og ikke længer vare til at bringe af Stedet, hvorfor vi maatte gjøre Holdt og slaae Lejr. Den Strækning, vi havde tilbagelagt denne Dag, var kun meget lille, men vi maatte bøje os for Nødvendigheden. Lieutenant Tittball var redet i Forvejen med sin Escorte og nogle Pakdyr. Disse havde lettere kunnet arbejde sig gjennem Hindringerne, undertiden endog kunnet drage op over Skraaningerne, og saaledes vare de komne et godt Stykke forud, da der kom Efterretning om, at der ikke kunde tænkes paa at rejse videre den Dag. Jeg befandt mig netop dengang i hans Selskab, og foretrak at modtage hans gjæstfri Indbydelse til at blive hos ham om Natten, istedenfor at vandre den besværlige Vej tilbage til mine Teltkamerater. Indtil Aften beskjæftigede jeg mig derfor med Jagt paa Fugle, der fandtes i stor Mængde omkring i Dalen og paa Skraaningerne. I Særdeleshed blev min Opmærksomhed fængslet af de nydelige Kolibrier, der som funklende Smaragder smuttede omkring de faa udspringende Blomsterknopper i Dalen, og jeg var

faa heldig at faae nogle Exemplarer af dem. Flokke af Agerhøns fandtes i Mængde i Dalen og lokkede mig langt ind i Bjergene, hvor jeg da steg op paa et af de højeste Punkter, for at see mig om. Jeg var der omgiven af et Chaos af vilde og takkede Bjergmasser; uvenlig og trist stirrede Naturen mig fra alle Sider imøde, og eensom skuede den kæmpemæssige Petahaya sig omkring fra Toppene af Bjergene og Klipperne; en ængstelig Følelse greb mig i denne ugjæstmilde Urørken, og forsigtig klattrede jeg ned ad de skalbede Bjergrygge.

XXX.

Reise i Bill Williams Fork's Dal. — Doctor Bigelow's Ankomst til Lejren. — Efterretninger fra Recognosceringsafdelingen. — Artillerie Pic. — Gjenforening af den hele Expedition og Fortsættelse af Reisen. — Kilden i Bjergene. — Indianske Malerier. — Formindskelse af Bagagen. — Tab af Vogne og Muldyr. — Ankomst til Rio Colorado.

Det var allerede langt op paa Dagen, da Toget, som atter havde mistet en Vogn, den 8de Februar stødte til os og i Forening med os fortsatte Reisen. Atter aabnede Dalen sig til begge Sider, saa at vi kunde see langt bort over stenet, bølgeformigt Land. I en Afstand af faa Mil strakte sig foran os fra Nord til Syd en Højderække af sorte Eruptivklipper, gjennem hvilken vi paa det Sted, hvor Bill Williams Fork havde gjennembrudt den, kunde see som gjennem en Port. Et kort Stykke foran denne Klippeport opsloge vi vore Telte i et Krat af Mezquit-Buske, der stode saa tæt, at vi kun med Møje kunde trænge igjennem dem ned til Floden. Vi kunde kun gjøre meget korte Marcher i denne Tid; Vejen var saa besværlig og saa bugtet, og vi tilbagelagde derfor kun faa Mil i lige Linie fra den ene Lejr til den anden, skjøndt vi som oftest vare over Halvdelen af Dagen undervejs.

Den 9de Februar droge vi gjennem Klippeporten og fandt paa den anden Side af den ligeledes en lille Slette, i hvilken Floden beskrev en stor Bue mod Nord. Dens Bredder vare her temmelig tæt bevoxede med Pile og Cottonwood-Træer, saa at det lykkedes Doctor Kennerley og mig ved at følge Flodens Løb at snige os ind paa Snepper og Ænder og nedlægge en stor Mængde af dem. Ogsaa

en Art Jordſvale foretraf vi her; disse krybsede i stor Mængde hen over Dalen, i hvis stejle Leervægge de havde gravet deres Huler dybt ind paa utilgængelige Steder. Vognene havde imidlertid holdt den lige Retning; de kjørte snart paa den sydlige, snart paa den nordlige Side af Floden, undertiden ogsaa i selve Flodsengen, alt efterſom Terrainet bedst egnede sig til Vej. Vi nærmede os paa denne Maade en ny Klippekjæde, der syntes at ville spærre os Vejen, men vi opdagede dog her, hvor Floden havde brudt sig igjennem, en ganske snever, dybest ubekvem Gjennemgang for vor Expedition.

Vi prøvede denne Dag ikke paa at trænge længere frem i den vilde Kløft, men opsloge vor Lejr tæt ved Vandet, der her var dybere, end vi ellers vare vante til at see det i Bill Williams Fork. Den klare hurtigrindende Strøm var opfyldt af Foreller, og næppe var dette blevet bekjendt i Lejren, før der indfandt sig en Mængde Fiskere, som trak Fisk paa Fisk op paa Bredden. Doctor Kennerley og jeg toge vort lille Net i Haanden og vadede, slæbende det mellem os, op mod Strømmen. Vor Møje blev rigelig belønnet, thi vi fangede en Mængde Fisk og nogle meget interessante Exemplarer af Frøer, hvilke sidste i Selskab med nogle af de mindre Fisk vandrede i Spiritusflasken, de store dybde derimod en dybest velsmagende Ret paa vort saa bestedent besatte Bord.

Kort før det blev mørkt, ankom Doctor Bigelow og nogle Mexikanere til os med Efterretninger fra Lieutenant Whipple. Saa langt han end allerede var trængt frem, saa var han dog ikke stødt paa Noget, der tydede paa Colorados Nærhed, og kun af Mangel paa Levnetsmidler var han bleven nødt til at vente paa Vogntoget. Doctor Bigelow og hans Ledsagere havde forladt ham om Morgenen, og vi vare følgelig ikke saa langt fra hinanden; men vi maatte dog gjøre tre Dagmarcher, inden vi med vore Vogne ankom til det betegnede Sted. Doctor Bigelow havde tilbudt sig selv til denne Rejse; thi han var saa oprømt over Synet af den pragtfulde Cereus og mangfoldige andre Cactusarter, især den saakaldte Yucca eller den spanske Bajonet, at han var ilet tilbage til mig, for at vise mig alle de Exemplarer, som han ønskede Tegning af. Han beskjæftigede mig paa denne Maade største Delen af den følgende Dag, og naar jeg da havde udkastet en Skitse af Skelettet af en Cereusplante for ham og vi forlode den, saa saae jeg, hvorledes den gamle Botaniker kun med en Følelse af Veemod formaaede at stille sig fra saa mange Skatte, og hvor nær det gik ham til Hjerte, at han, foruden de smaa Cactusplanter, som han samlede i stor Mængde, ikke ogsaa kunde slæbe nogle fuldt udvoxede Petahaya'er og Cactustræer med sig.

Om Morgenen den 10de Februar regnede det temmelig stærkt; det var den første Regn efter vor Afreise fra Zuñi. Den hindrede os imidlertid ikke i Fortsættelsen af vor Reise, og vi banede os vor møisommelige Vej gjennem den snevre Kløft. Noget jevnt Terrain fandtes vel paa begge Sider af Floden, men denne bestrev saa korte Krumninger, at vi for at undgaae nedstyrtede Klippestykker og Rullesteen ofte maatte overstride den smale, men temmelig dybe Flodseng. Vi gjorde derfor kun langsomme Fremskridt og sloge Lejr i Nærheden af en høj, enestaaende Slaggekegle. Regnen havde allerede hørt op henimod Middag, og skjønbt Natten end var mørk og skyfuld, saa blev Morgenen dog klar og solvarm; den udbrændte Vulkan, der af tilfældig Aarsag fik Navnet Artillerie Pic, tog sig majestætisk ud i den opgaaende Sols smukke Belysning; den syblige Skraanings røblige Steenmasse glødede som Purpurild, medens de gamle Lavabække og Spalter laa som mørke Skygger og frembøde den prægtigste Farve-Modsætning. Noget senere end sædvanligt begave vi os den 11te Februar paa Vejen, som førte os sønden om Artillerie Pic. Dalen blev derfra bredere, og de den indfattende Høje og Bjerge, der vare bedækkede med manfoldige Cactusarter, Mezquit-Buske og enkelte Yucca'er, bleve lavere. I selve Dalen fandtes kun sjelden det Slags Vegetation, men adspredt staaende Løvtræer tydede paa en frugtbar Jordbund. For største Delen bestod Dalbunden af Sand, hvori Vandet tabte sig mere og mere, indtil vi tilsidst befandt os i en aldeles udtørret Flodseng. Der, hvor Vandet tabte sig, opdagede vi ved Foden af en høj, stejl Klippe en Hytte eller rettere et simpelt Skjul af Pæle og Grene. Vi antoge først, at dette Arbejde hidrørte fra eensomme Bæverjægere, men fik senere en anden Mening derom, da vi ved Colorado saae Mohave-Indianernes Hytter, der vare opførte paa samme Maade.

Vi kom denne Dag ikke mere til Vand og lejrede os paa en lille Slette, som var saa sandig, at vi næppe kunde faae vore Teltpløkke fæstede i Jorden. Der ankom denne Aften atter nogle Folk fra Lieutenant Whipple og meldte os, at han ventede paa os kun nogle faa Mil længere nede. Vi begave os derfor den 12te Februar tidlig paa Vejen og kom snart til et Sted, hvor godt Vand i Overflod rislede frem af Jorden mellem Siv og Rør og løb mod Vest i en Bæk mellem Buske og mindre Trægrupper. Paa Flodbredden traf vi sammen med Lieutenant Whipple, der allerede havde uddeelt de sidste Rationer til sine Folk. Fra dette Sted skulde Expeditionen ikke mere reise adskilt; thi da vi nu under enhver Betingelse maatte trænge frem paa den eengang indslaaede Vej, selv om det skulde koste os den sidste

af vore Vogne, saa kunde Recognoscéringen ikke længer være af stor Vigtighed for os, især da der kun gaves een eneste Vej for os, nemlig Bill Williams Fork's Seng.

En stor Ulempe var det, at hele Expeditionens Fodtøj befandt sig i en saa slet Tilstand, at det var lige ved at falde af Fødderne. Der blev derfor holdt Rast den 13de Februar for at give Folkene Lejlighed til at gjøre det istand, og den 14de fortsatte vi atter vor Rejse i Bill Williams Fork's Dal. Før vor Ankomst havde Lieutenant Whipple gjort en Udflugt paa den nordlige Flodbreds Højland, og ved at følge en Indianersti havde han i en Bjergkløft opdaget en Kilde, omkring hvilken der fandtes en Mængde forskjellige indianske Malerier. Han opfordrede derfor mig til at besøge Stedet med sig i Selskab med Ingenieur Campbell, Doctor Bigelow og Mr. Leroux, for at hjælpe til at copiere de ejendommelige Malerier. Medens Vogntoget altsaa fortsatte sin Vej gjennem Floddalen, bøjede vi mod Nord ind i en gold Kløft og fulgte der en næppe kjendelig Indianer-Fodsti. Højderne, der omgave os, vare kun ubetydelige, Kløfterne snevre og, som det syntes, efterhaanden dannede af Vandstyl, saa at Terrainet havde meest Lighed med en sønderbrudt Slette. Fra den første Kløft rede vi ind i en anden og kom efterhaanden op paa Højden, som var ujevn og bjergig og vilde have lignet en uddød Ørken, hvis ikke nogle Mezquit-Buske og fremragende Cactus hist og her havde ydet lidt Afvexling i den eensformige Naturomgivelse. Stien gik snart over smaa Højder, snart gjennem Ridser og Kløfter. Spor af en nyere Færdsel vare ikke at opdage paa den, kun fandt vi hist og her en efterladt lang tynd Stang, der af Indianerne var bleven benyttet til at slaae Frugterne ned fra Patahaya-Træerne; vi fandt ogsaa nogle af disse kæmpemæssige Cactustræer, i hvis allerøverste Spids sad en Mængde af de Indfødtes lange Pile. Dette kan være skeet til Øvelse eller Tidsfordriv, men det er ogsaa muligt, at forbirejsende Bander paa denne Maade have villet signalisere til andre efterfølgende Bander om den Retning, de skulde følge. Den sidste Formodning maa anses for den rigtigste; thi vi traf senere paa flere saadanne Spor af de Indfødte. Landet foran os blev stadig mere bjergigt, og Kløfterne, der gjennemskare det, stadig dybere og ujevnere. Vi kom ned i en saadan Kløft, som syntes at føre til Bill Williams Fork's Dal, men vi fulgte den kun et Stykke, indtil den udmundede i en anden fra Nordvest kommende Kløft. Ved at følge denne stødte vi snart paa smaa Vandpytter, der røbede en Kildes Nærhed. Henved Middag kom vi endelig til Kilden, som laa skjult under en fremspringende Klippevæg i en Udvidelse af Kløften. Nogle store Horn af Bjergfaar laa sprede

omkring den og vare Tegn paa, at Kilden blev besøgt af mange af disse Dyr, men at ogsaa mange af dem vare blevne et Bytte for de bag Klippeblokkene lurende indianske Jægere. Malerierne, der opfyldte alle de glatte Steder paa Klippevæggen, vare alle af det simpleste Slags; de bestode fornemmelig i Stjerner, Sole, Streger og Figurer, hvilke sidste ikke havde Lighed med nogensomhelst Gjenstand under Solen. Enkelte Hænder, der iforvejen havde været overſmurte med Farve, vare aftrykte paa Væggen; men Forsøget paa at frembringe Billedet af et Menneske var dog fuldstændig mislykket og aldeles ikke til at kjende. Paa Klippevæggen lige oven over Vandspejlet var der med hvid og rød Farve draget en Streg i Form af en Bue, der ligesom skulde betegne Grændsen mellem Kilden og den tørre Klippe. I alle disse kunstneriske Forsøg fandt vi kun et barnagtigt Tidsfordriv af de derboende lavtstaaende Vilde, og jeg troer ikke, at nogen af de forskjellige Tegninger kan tilskrives nogensomhelst Betydning. Vi opholdt os kun kort ved Kilden; thi der var vel godt Vand til Dyrene, men Intet ellers paa den haarde, stenede Jord, der kunde lignes ved Næring. Vi begave os derfor paa Tilbagevejen gjennem Kløfterne til Bill Williams Fork, men maatte ofte for at omgaae mægtige nedstyrtede Klippestykker arbejde os op paa Højderne, hvor Jordbunden var saa tæt og fast bedækket med smaa glatte Steen, at den saae ud som en ujevn Mosaikmark. Det samme Slags formløse Billeder af indianſk Fantasi, som vi havde fundet ved Kilden, fandt vi ogsaa her i den stenede Bund, idet lignende Figurer vare fremstillede ved at skrabe de smaa Steen tilside.

Henimod Aften naaede vi ned i en lille Lavning, som førte os til Bill Williams Fork. Der, hvor vi stødte til Floden, tabte den sig i Sandet, og da vi ikke fandt Spor af Expeditionen der, vidste vi altsaa, at vi skulde søge den længere oppe, og toge derfor Retning mod Øst. Vi havde næppe redet en halv Mil, før vi ved at dreje om en fremspringende Klippe befandt os midt i vor Muldyrhjord, som rolig gik og græssede, og ikke langt derfra saae vi Røgen af vor Lejrild stige op af Pilekrattet.

Den 15de Februar havde vi kun faa Hindringer at kæmpe med, og en forholdsvis god Vej førte os over en Skraaning af flere Mil, hvor Vandet rislede hen under Jordens Overflade og trængte sig derpaa op af Jorden igjen som en kraftig Flod. Ofte var Dalen paa saadanne Steder ogsaa oversvømmet, hvor da Tusinder af Fugle bedækkede Vandspejlene. De fløj næppe engang op for Vognene, og Skud paa Skud knaldede i alle Retninger. Jeg var ilet forud for Toget og havde derfor Lejlighed til at gjøre en rig Jagt af forskjellig-

artede Ænder, af hvilke vi berigede vor smukke Samling af Fuglestind med mange pragtfulde Exemplarer. Antallet af vore Vogne beløb sig nu kun til 6, saaledes havde vi maattet lade den ene blive tilbage efter den anden; alle paa nogen Maade undværlige Gjenstande bleve lidt efter lidt kastede bort; hverken Stole eller Borde fandtes mere i Lejren, og selv af Teltene havde vi kun beholdt saa meget Lærred, at vi dermed paa den nødtørftigste Maade kunde dække os mod den faldende Dug og Regn. Uagtet denne Formindskelse af Bagagen, svandt vore Lastdyrs Kræfter dog mere og mere, saa at vi kun turde vove at slæbe os frem i ganske smaa Dagmarcher.

Den 16de Februar ledsagede Bill Williams Fork's flydende Vand os paa en Strækning af 2 Mil, hvorpaa det atter forsvandt, og vi maatte fortsætte vor Vej paa aldeles tør og sandet Bund. Klipperne, der bestode snart af Granit, snart af metamorfoseret Conglomerat, taarnede sig højt op til begge Sider. Da vi om Eftermiddagen øjnede Enden paa Kløften foran os, og vi ligesom gjennem en vidt aabnet Port kunde see ud paa en Slette, der atter i det Fjerne begrændsedes af blaa Bjergmasser, troede vi allerede at have naaet den med saa megen Længsel imødeseete Colorado; men da vi kom derhen, havde vi kun en tør, ufrugtbar Flade for os og opdagede, at den tørre Flodseng, i hvilken vi hele Dagen vare dragne frem, tog en mere sydlig Retning og løb henimod en mørk Klipperække. Der kunde være 3 eller 4 Mil til dette Punkt, hvor vi turde haabe atter at træffe Vand, efterfom vi vare istand til at skjelne enkelte Trægrupper i Afstand. Vi maatte imidlertid opgive at naae saa langt den Dag; vore Dyr vare for udmattede, og dertil kom, at et Regnvejr, der hele Eftermiddagen havde truet os, brød løs og nødte os til at søge Skjul med vore Sager. Mangelen paa Vand blev os især denne Aften følelig; thi da Ingen formodede, at Floden skulde blive saa længe under Jordfladen, havde vi kun taget et lille Forraad med i vore Læderflasker. Det regnede næsten hele Natten, og denne forløb i dobbelt Henseende yderst ubehagelig for os, deels paa Grund af vort Teltlærreds Mangelfuldhed, deels fordi vi af fuldstændig Mangel paa Træ ikke havde kunnet antænde nogen Lejrild. Vi vare derfor meget tidlig paa Benene næste Morgen og droge i sædvanlig Orden henimod Trægrupperne ved Klippekjæden.

Da vi kom nærmere, var det let for os i de vulkanske Klipper at finde Kløften, gjennem hvilken Floden havde banet sig sin Vej. Den var temmelig tæt bevoxet med Cottonwood-Træer og Pil, ogsaa fandt vi Vand der, og i saa rigelig Mængde, at det aldeles havde opblødt Bunden mellem Klipperne, og derved i høj Grad besværlig-

gjorde os Reisen. Flere af os, deriblandt jeg selv, vare redne langt ind i Kløften, men da vi snart saae, at den sumpede Bund ikke egnede sig til Natlejr, vendte vi tilbage for at faae Trainet til at gjøre Holdt paa et Sted, hvor der foruden Vand ogsaa var godt Græs for Hjorden. Vi fandt endog paa den fugtige Bund en Mængde Brøndkarse, en Ret, som vi ikke havde seet i lang Tid. Skjøndt den smilede os frist og grøn imøde, turde dog ingen af os smage paa den, før vor Doctor og Botaniker, ved at spise en heel Ret af den, havde viist os, at den ikke blot var uskadelig, men meget sund paa en Tid, da vi som Følge af Mangelen paa vegetabilske Næringsmidler hver Dag kunde frygte et Udbrud af Skjørbug. Vi lode derfor den grønne Spise smage os fortræffelig, skjøndt den vel ikke aldeles var tillavet efter Kogekunstens Regler.

Der fandtes her en Mængde store, lysegrønne Scorpioner, der især syntes at finde Behag i vore Senge; thi der blev om Morgenen ved Sammenrulningen af Tæpperne rystet flere af disse modbydelige Dyr ud af dem.

En af de besværligste Dage, som vi tilbragte paa Reisen langs Bill Williams Fork, var den 18de Februar; thi snart opholdt den nu dybe og vandrige Flods kort paa hinanden følgende Krumninger, snart de derved opstaaede Sumpe os, snart dannede den tætte Skov og det sammengroede Krat, snart de næsten ugjennemtrængelige Rør besværlige og tidspildende Hindringer paa vor Vej. Sjeldnere foraarsagede nærmere sammenrykkende Klippemasser os Ophold; overhoved blev, med Undtagelse af nogle faa Steder, den nordlige Bred fladere, medens paa den sydlige uhyre Klipper hævede sig ivejret, antoge en næsten regelmæssig Skikkelse og gave Dalen et ejendommelig smukt Udseende. Paa denne langsomme Maade naaede vi endelig henimod Aften til et Sted, hvor mægtige Klippemasser stejlt optaarnede sig som kæmpemæssige Volde og ragede højt op over Dalen og de tilgrændsende Højderækker. Allerede om Dagen havde vi beundret det prægtige Ecchо, som gjentog sig mange Gange og højt og rullende svarede fra alle Kløfterne paa hvert Skud; nu, da vi lejrede lige under Klippemasserne, kunde vi efter Hjertenslyst beundre disse Naturbygningsværkers smukke Formation. Uhyre Masser af Trapklipper laa lagdeelte over hinanden og hvilede længere nede paa flade Lag Kalksteen, der med deres hvidgule Farve stak ejendommelig af mod den anden sorte Steenmasse.

Den 19de Februar vil vist ingen af dem, der hørte til Expeditionen, forglemme. I 4 Uger havde vi forgjæves spejdet efter Colorado, Vestens store Colorado; i 4 Uger havde vi glædet os til endelig at skulle nyde de Fordele, der maatte bydes os i den brede Dal om en

Flod af første Rang, og den 20de Februar naaede vi først til dette vort nærmeste Maal. I lang Tid vante til fra Højderne ikke at øjne Andet end den uendelige Ørken, faldt det os ikke ind, at Klipperækken foran endog befandt sig paa Colorados vestlige Bred, og det kom os derfor saa meget mere uventet, da vi ved en pludselig Bøjning af Dalen saae den brede, majestætiske Flod tæt foran os. Paa en Strækning af nogle Mil før sin Munding frugtbargjør Bill Williams Fork en henrivende Dal, i hvilken Enge, Skove og smaa Damme eller Søer afvexlede med hinanden; forbi barske Bjergmasser søgte den lille Flods klare Vand sin Vej til Colorados Strøm, som paa dette Sted trængte sig frem med al sin Magt mellem graa Klipper.

Med et kraftigt Hurra hilsede Amerikanerne, med Skud Mexikanerne den saa længe imødeseete Flod, og skjøndt vi kun endnu havde tilbagelagt faa Mil, saa blev der dog strax gjort Forberedelser til en god Times Hvil, for at vi rigtig kunde nyde Synet af den store Colorado og derpaa med fornyede Kræfter fortsætte Rejsen op mod dens Strøm.

Ved Bill Williams Fork's Udmunding i Colorado befandt vi os under 34° 17′ nordlig Brede, 114° 06′ vestlig Længde fra Greenwich og 208 Fod over Havspejlet. Siden vi strede over Azteker-Passet, vare vi altsaa dragne 6073 Fod nedad, og denne Sænkning havde været temmelig uregelmæssig fordeelt paa den 154 Mil lange Strækning. Fra Fort Smith befandt vi os nu i en Afstand af 1522 Mil og fra Albuquerque 668 Mil.

XXXI.

Reiſe op med Colorado. — Tabet af vore ſidſte Vogne. — De Indfødte i Colorado's Dal. — Chimehwhuebe-, Cutchana- og Pah-Utah-Indianerne. — Tuskhandel med de Indfødte. — Fortælling om Chauchiles-Indianernes hellige Eg. — Bjergkien. — Mohave-Indianerne.

Vi fandt ved Colorado en Mængde Spor af de Indfødte. Med nøgne Fødder havde de gjennemkrydſet Dalen i alle Retninger, og paa mange Steder kunde vi ſee, at de havde opholdt ſig i længere Tid med deres Familier; vi vare derfor alle i høj Grad ſpændte paa at ſee de Førſte af disſe endnu ſaa lidt bekjendte Nationer. Der kunde her endnu ikke tænkes paa at ſætte over Floden, fordi den veſtlige Bred, ſaa langt Øjet kunde naae mod Nord, dannede en fortløbende ſtejl Klippekjæde, og desuden var det ogſaa vor Hensigt, ſaa meget ſom muligt ſenere at benytte Dalen om Mohave-River, ſom udſpringer i Nærheden af San Bernardino-Bjergene i Californien og løber ud i Colorado; vi maatte derfor drage ſaa langt mod Nord, indtil vi, maaſkee i Nærheden af Mohave-Indianernes Byer, kunde finde et paſſende Sted, hvorfra det var muligt at naae den rivende Strøms veſtlige Bred. Vi brøde ſaaledes efter en kort Raſt op fra Bill Williams Fork's Munding, reiſte mod Nord i Colorados ſmale, men temmelig jevne Dal og opſloge efter en Marche af 6 Mil vor Lejr tæt ved Floden. Her til dette Punkt havde vi endnu bragt to af vore Vogne; det var ſaaledes derved beviiſt, at man overhoved var iſtand til at trænge frem til Colorado med Vogne. At bringe dem over Floden vilde imidlertid have været et i Forhold til vore Kræfter altfor beſværligt og langvarigt Arbejde, ſeet bort fra, at længere nord for os takkede Bjergmaſſer ſyntes at gjøre en Fremtrængen med Vogne umulig. Disſe maatte følgelig nu ogſaa lades tilbage og deres Læs fordeles paa Pakdyrenes Sadler og Rygge. Medens vore Folk om Eftermiddagen vare beſkjæftigede med dette Arbejde, ankom de førſte Indfødte til os i Lejren. Det var fire unge, meget ſtore, ſmukt ſkabte Folk. Deres kraftige Bygning og deres fuldſtændig ſymetriſke Lemmer havde vi ſaa meget lettere ved at beundre, ſom de, med Undtagelſe af et ſnevert hvidt Skjørt, ikke bare det ringeſte af Beklædning paa deres Legemer, ikke engang paa deres Fødder. De vare fuldſtændig ubevæbnede, og da de ſaaledes havde lagt deres fredelige Sindelag for Dagen, ſaa var det en Selvfølge, at de bleve modtagne i Lejren med den ſtørſte

Venlighed. Deres Hudfarve var mørkt kobberfarvet; Anſigtet havde de alle Fire bemalet paa ſamme Maade, nemlig kulſort med en rød Streg, ſom ſtrakte ſig fra Panden over Næſe, Mund og Hage. Denne ſyntes overhoved for de Indfødte der at være en almindelig udbredt og yndet Decoration; thi de følgende Dage ſaae vi mange Anſigter, der vare bemalede paa denne i virkelig Forſtand ſtrækkelige Maade. Deres ſtærke ſorte Haar bare de langt og hængende ned ad Ryggen, hvor det var lige afſkaaret og ved Hjælp af opblødt Leer drejet i Lokker eller Strikker, en Skik, der, ſom vi ſenere ſaae, var almindelig hos hele den mandlige Befolkning i Coloradodalen. Om Hofterne bare de en tynd Snor af Baſt, og til denne var Skjørtet befæſtet, der fortil kun naaede til lidt ovenfor Knæerne, bagtil derimod næſten ſlæbte paa Jorden. Dette Klædningsſtykke maa være et Slags Nationaldragt for alle derboende Stammer; thi alle de, ſom vi fik Lejlighed til at ſee, lagde megen Vægt paa, at denne Hale til enhver Tid blev ſeet, hvilket tydelig fremgik af, at en af de unge Knøſe, der havde faaet et Par Buxer i Lejren til Forære ing og ved Hjælp af nogle af Folkene fik dem trukket paa, aabenbart geraadede i den ſtørſte Forlegenhed over, at dette Kjendetegn derved blev gjort uſynligt; efter nogen Grublen rev han derfor et Hul midt i Bagen af Buxerne og trak med et over ſin Skarpſindighed triumferende Anſigt Tøjſtrimlen derigjennem. Ved denne Sammenblanding af den europæiſke og indianſke Dragt fik han et ubeſkrivelig latterligt Udſeende. Ved den tynde Gjord havde vore Beſøgere hængende Rotter, ſtore Firbeen og Frøer, ſom de vilde ſtege ved vor Ild og derpaa fortære; men vi tiltuſkede os diſſe for os ny Exemplarer for Bedekjøb og føjede dem til vor Samling. Ved at betragte Indianerſporene, der hiſt og her fandtes aftrykte i Leerbunden, havde vi allerede forundret os over, at Tæerne ſtrittede ſaa vidt ud fra hinanden. Vi havde nu Lejlighed til at overtyde os om denne de næſten negleløſe Tæers ejendommelige Stilling paa Foden. Maaſkee maa Grunden til denne Ejendommelighed ſøges i den idelige Baden fra Barnsbeen i den ofte overſvømmede Dals moradſige Jordbund.

De fire Indianere havde fjernet ſig om Natten, men indfandt ſig igjen næſte Morgen og lode til at blive ikke lidet forbavſede, da de ſaae, at vi lode vore Vogne blive tilbage og kun fortſatte vor Rejſe med en ganſke let Karre, til hvilken Viametret var befæſtet. Da Muldyrene uden Vanſkelighed kunde gaae paa den indianſke Sti, ſom førte forbi Afgrunde, over Klipper og gjennem Kløfter, medens den lette Vogn af Folkene kunde bæres over de vanſkeligſte Steder, ſaa kom vi forholdsvis hurtig afſted. Hele Horder af Indfødte, der deels

svømmede over til os fra den anden Bred, deels stødte til os fra de med Mezquit-Skov bedækkede smaa Sletter, ledsagede os uafbrudt, hvorhos Antallet af dem, der vare bevæbnede med Buer og Pile, stadig tiltog.

Vi opdagede, at de Indfødte hørte til tre Stammer, Chimehwhuebe-, Cutchana- og Pah-Utah-Indianere, hvilke imidlertid ikke viste nogen Forskjellighed i Ydre. Nu, da vi saae dem i saa stort Antal, kunde vi ikke nokſom beundre den kraftige Menneskerace, i hvilken en Skikkelse under 6 Fod hørte til Sjeldenhederne. Især iøjnefaldende var Forskjellen mellem de i Bjergene lig Ulve levende Yampah- og Tonto-Indianere, af hvilke vi rigtignok kun havde seet faa Exemplarer, og disse af vegetabilske Næringsstoffer levende Beboere af Coloradodalen, idet de første kun vare smaa hæslige Skikkelser med modbydelige, lumske Fysiognomier, hvorimod disse fremtraadte som lutter Mesterværker af den skabende Natur. Det var en Fornøjelse at betragte disse kæmpemæssige Skikkelser, naar de lig den forhalede Hjort i lange Spring satte hen over Terrainhindringer som Steen og Buske og stormede forbi os. Hertil kom endnu det venlige, næsten aabne Udtryk i deres Øjne, som selv den strækkelige Bemaling ikke formaaede at fortrænge, og den muntre Stemning, som disse Vilde uafbrudt syntes at være i; thi der var den hele Dag ingen Ende paa deres Spøg og Gjækkerier, som hver Gang ledsagedes af en vild og overgiven Latter, indtil de Alle henimod Aften forsvandt, for at bringe deres nøgne Legemer under Tag.

Aldeles i Modsætning til Mændene ere Indianer-Fruentimmerne ved Colorado gjennemgaaende smaa, undersætsige og saa tykke, at det undertiden grændser til det Latterlige. Om Hofterne bære de et Skjørt, forfærdiget af Basstrimler, der foroven ere sammenbundne ved Livgjorden, medens de andre Ender hænge lige ned til Knæerne som lange Frynder. Hvert enkelt af disse Fruentimmer ligner i denne Dragt i Afstand en Balletdandserinde, endog de gyngende Bevægelser under Gangen mangle ikke og minde om Bevægelserne paa Scenen. I Panden bære begge Kjøn Haaret stumpt afskaaret over Øjenbrynene, men hos Fruentimmerne seer man aldrig Haaret saa langt som hos Mandfolkene, og de have det heller ikke sammenrullet i de ovenomtalte Totter eller Strikker. De Sidstes temmelig brede Ansigter med deres smukke sorte Øjne udtrykte ligeledes et glad Sind, og kunde de end ikke kaldes smukke, saa manglede paa den anden Side mange Fysiognomier heller ikke en vis Ynde. Ved deres Bemaling gaae de omhyggeligere tilværks end Mændene, og tatovere sig ogsaa mere end disse, navnlig finder man hos de Fleste Læberne farvede aldeles blaa og Hagen

ſmykket med blaa Prikker og Linier fra den ene Mundkrog til den anden. Deres Pattebørn holde de til en vis Alder indſvøbte i Baſtſtrimler og bære dem overalt med ſig.

Paa den tredie Dag af vor Reiſe ved Colorado havde vi den første Lejlighed til at tiltuſſe os Et og Andet af Cutchana'erne, der hobevis ſtrømmede til os i Lejren. De bragte os Bønner, Majs, Hvede, ſintrevet Meel, Græskar og Meloner, hvorfor vi gave vore aflagte Klædningsſtykker eller Strimler af vore Tæpper. Ogſaa anſkaffede vi os nogle af deres Buer og Pile, de første af 5, de ſidſte af 3 Fods Længde. Buerne beſtode af bøjede ſimple Stykker ſejgt Træ og Strengene af omhyggelig ſnoede Dyreſener. Pilene vare derimod ſammenſatte af to Stykker, nemlig af et Rørſkaft med de derpaa faſtgjorte Fjær og en haard lille Træſtok, ſom var ſtukken ind i Rørſkaftet og hvis Spids var forſynet med en ſmukt og kunſtig tilhuggen Steen. Hvorledes Indianerne bære ſig ad med at hugge de haardeſte af alle Steen til ſmukke Pileſpidſer med Modhager, er mig uforklarligt, ſaa meget mere, ſom endnu intet Jernredſkab har fundet Vej til disſe Folkeſlag. Steenſpidſerne ere med en Blanding af Gummi ſaaledes befæſtede til Skafterne, at Stenen maa ſkille ſig fra Skaftet og blive tilbage i Legemet, naar man trækker Pilen ud af et Saar. Foruden dette Angrebsvaaben føre de Indfødte der endnu en kort Kølle eller rettere en af et eneſte Stykke Træ udſkaaren Hammer, hvorfor de ogſaa i Amerika benævnes Club- eller Kølle-Indianere. Denne Kølle er 1¼ Fod lang og møjſommelig udſkaaren af let, men meget faſt Træ. Den øverſte tykke Deel er ligeſom Skaftet rund og i den yderſte Ende forſynet med en ſkarp Kant; Skaftet er gjennemboret i Enden, og i dette Hul er bundet en ſtærk Rem, der vikles om Haanden, ſaa at den Slaaende i Slaget kan give Slip paa den, uden derfor aldeles at tabe den. Paa denne Maade bliver Slagets Kraft mere end fordoblet, og ſaa uanſeeligt dette Vaaben end tager ſig ud, ſaa er det ingenlunde at foragte i de kæmpemæsſige, modige Indfødtes Hænder. At disſe virkelig beſidde en tirret Bjørns Mod, kan Capitain Sitgreaves, der nogle Aar tidligere reiſte et Stykke ned med Colorado, bevidne, idet de Indianere, der angrebe ham, i 20 Minuter udholdt hans Muſketild uden at vige, og efterlode 4 Døde paa Pladſen foruden dem, de ſlæbte med ſig. Indianernes Opførſel imod os var i det hele taget venlig; de ſyntes endog at have et Slags Anelſe om Henſigten med vor Expedition og at ſætte megen Pris paa en nærmere Forbindelſe med de Hvide. Havde de været fjendtlig ſindede imod os, kunde de have givet os nok at beſtille, ja maaſkee opløſt hele Expeditionen; thi de omſværmede os idelig i hundredvis.

Vi kom hyppig forbi velbyrkede Hvedemarker, hvor vi da altid fandt et Antal Indianere, der ved Tegn bade os om ikke at nedtræde deres Sæd. Naturligvis undgik vi at gjøre Markerne den allermindſte Skade, thi vi kunde let foreſtille os, hvilken Møje det maatte koſte dem at byrke en lille Mark med de ufuldkomne Midler, der ſtode til deres Raadighed. Den 25de Februar erholdt vi for førſte Gang et ordnet Beſøg af Cutchana'er, Pah-Utah'er og Chimehwhuebe'er, der i ſmukt flettede Kurve og Skaaler bragte os Majs og Bønner. Alt blev kjøbt af dem, og paa denne Maade kunde vi ikke alene ſelv engang igjen rigtig tilfredsſtille vor Hunger, men endog give vore Muldyr ſmaa Majsrationer, for at bringe dem lidt til Kræfter. Rødt Flonnel, ſelv om det var aldrig ſaa tyndt og ſlidt, toge disſe Indianere helſt, hvorimod de med Foragt ſaae paa den ſmukke røde Vermillonsfarve, ſom hos Nationerne øſt for Rocky Mountains er den gangbareſte Handelsartikel. Overhoved fandt vi de Indfødte ved Colorado ikke blot i deres Sæder og Skikke, men ogſaa i deres Tilbøjeligheder aldeles forſkjellige fra alle de Indianere, vi hidtil havde lært at kjende, og hvis virkelig de ſpanſke Miſſionairer i ældre Tider have været hos dem, ſaa maa man undre ſig over, at Civiliſationen ikke har ſlaaet Rod hos disſe Mennesker, der ſynes ſaa modtagelige for den. I deres hele Opførſel og Optræden mod os og navnlig deri, at de ſyntes at forſtaae og ynde Henſigten med vor Reiſe, troede vi at ſee en Gniſt, der kun behøvede at oppuſtes, for at bringe Befolkningen i Colorado's Dal i det mindſte paa ſamme Civiliſationstrin ſom Pueblo-Indianerne i Ny-Mexiko, uden at tage Henſyn til, at Civiliſationen lettere finder Indgang hos ethvert agerbyrkende Folk, end hos Nomadeſtammer. Men desværre bliver ved de Hvides Samvittighedsløshed og Overmod, naar de komme i nærmere og hyppigere Berøring med disſe endnu uforbærvede Vilde, den fremſpirende Tiltro kvalt og forvandlet til bittert Fjendſkab, ſaaledes ſom det i Aarhundreder er ſkeet utallige Gange lige til denne Dag. Og den Indfødte, ſom ſeer ſig og ſine Rettigheder traadte under Fødder, bliver forfulgt ſom et ſkadeligt Dyr, naar han ſætter ſig op mod den hvide Race, og det blodige Had naaer førſt ſin Ende, naar den ſidſte fri Beboer af Ørkenen er opofret. Jeg anfører ſom Bevis for denne Paaſtands Rigtighed Californiernes morderiſke Krig, ſom blev ført i Aaret 1851 mod Cauchiles-Indianernes krigerſke Stammer og ſom ene og alene var fremkaldt ved en Kvæghandlers Brutalitet. Dybt inde i Mariposa-Bjergene ligger nemlig en Landſtrækning, Four Creeks kaldet, der almindeligvis blev betegnet ſom de Indfødtes Paradis. Mangfoldige Kilder udſpringe der ved Foden af ſneebedækte Bjerge og danne Bække

og Smaafloder, der snart slynge sig igjennem kløverrige, duftende Sletter, snart blive beskyggede af kæmpemæssige, vidtgrenede Ege og høje Graner. Der fandtes et Indianerne helligt Træ, en mægtig Eg, der med Rette blev betegnet som hele Landskabets Dronning. I Skyggen af dette Træ holdt de Indfødte deres Raadsforsamlinger, dyrkede deres Manitu og begravede ogsaa der deres store Høvdinge og vise Mænd. De forbidragende Karavaner af Udvandrere havde i lang Tid skaanet Indianernes Helligdomme, indtil endelig en Kvæghandler ankom med en stor Drift Kvæg. Indianerne kom dette Menneske venlig imøde og tilbøde endog at være ham behjælpelige med at indrette en Indhegning for Kvæget. Kvæghandleren var imidlertid saa afgjort indtagen for den hellige Eg, at han besluttede at anlægge sin Kvægfold omkring denne. Indianernes Forestillinger tog han ikke imod, men svarede dem, at han havde besluttet, at lade sine Oxer sove i den indianske Kirke og bekræftede med en Ed, at Intet skulde afvende ham fra hans Forsæt. Indianerne bleve forbittrede over denne Vanhelligelse af deres meest fremragende Krigeres Grave, overfaldt Kvæghandleren, myrdede ham og hans Folk og satte sig i Besiddelse af Hjorden. Krigen mellem de Indfødte og de Hvide var paa denne Maade erklæret; der er siden den Tid allerede faldet mange Offre paa begge Sider, og mange Menneskeliv vil det endnu koste, førend de ved et eneste Menneskes forbandelsesværdige Opførsel fremkaldte Stridigheder fuldstændig ere bilagte. Og hvor længe vil det vel endnu vare, inden der bliver fundet eller opfundet en Grund til ogsaa at kunne begynde en Udrydelseskrig mod de endnu fredeligsindede Indfødte i Colorado's Dal? Alene den hvide Race rammer Bebrejdelsen, naar saaledes hele Folkestammer forsvinde fra Jordkloden; thi alle den kobberfarvede Races Raaheder og Forbrydelser mod deres Undertrykkere udspringe fra Fejl, som nødvendigvis maa hefte ved vilde og uciviliserede Mennesker, og hvem der straffer de Vildes Fejl efter Civilisationens Love, han viser, at han selv ingen Deel har i Civilisationen.

Vi fortsatte den 22de Februar vor Rejse mod Nord i nogen Afstand fra Colorado, kom henimod Middag til Floden selv og droge saa længe langs op med den, indtil stejle Klippemasser, der ragede langt ind i Landet, syntes at spærre os Vejen. Vi sloge der Lejr for at overveje, hvilken Vej vi nu skulde slaae ind paa; thi endnu vare vi ikke komne til Mohave Indianernes egentlige By, skjøndt allerede store Selskaber af dem besøgte os. Saa langt vi hidtil havde seet Colorado, havde frugtbare Lavninger, rigtignok kun af ringe Omfang, vexlet med skalbede Klippemasser og tør, stenet Jordbund. Lavningerne, i hvilke de Indfødte have deres frugtbare Marker mellem Mezquit-

Skovene, ſynes at yde Indianerne Alt, hvad der ligger indenfor deres Ønſkers Omraade; thi foruden Markfrugterne, ſom de have deres Flid at takke for, ſkænker Mezquit-Træet *) ſelv dem en udmærket Nødhjælp i ufrugtbare Aar.

En Mængde Indianere havde denne Dag ledſaget os til vor ny Lejr, idet de uafbrudt iagttoge Alt, hvad vi foretoge os, og lo og jublede højt, ſaaſnart de opdagede noget for dem Uſædvanligt, men vare derhos fredſommelige og venlige i deres Væſen. Medens vi underholdt os med disſe vore gamle Bekjendte, fik vi Øje paa en heel Skare Indianere med Koner og Børn, der bevægede ſig i højtideligt Optog fra Klippekjæden ned imod vor Lejr. Det var et Selſkab eller en Menighed af Mohave-Indianere, der indfandt ſig hos os med deres Handelsvarer, for at gjøre Forretninger. Uagtet de enkelte Medlemmer havde faa eller aldeles ingen Klæder paa, ſaa kunde man næppe tænke ſig en mere broget Skare, end den, der nu ſtred henimod vor Lejr i en lang Række, ført af en Høvding. Mændenes herkuliſke Skikkelſer prangede fra de lange Haar lige ned til de buttede Tæer med hvide, gule, blaa og røde Farver, alt efterſom de havde indſmurt ſig med Kalk eller farvet Leerjord. De diamantklare Øjne lynede ſom gloende Kul ud af de indſmurte Træk, og paa Issen bare de Fleſte nogle opretſtaaende Gribbe-, Træpikker- eller Svanefjær, der endnu forhøjede deres kæmpemæssige Skikkelſer. Enkelte havde ſom eneſte Beklædning kaſtet om Skulderen en Pelskappe, ſom var flettet af Strimler af Hare- og Rotteſkind. Men der var En, der overſtraalede hele Selſkabet med en Prydelſe, ſom han ikke var lidt ſtolt af. Han havde nemlig faaet fat paa en Veſt, ſom var bleven kaſtet bort eller borttuſket af en af vore Folk, og med denne fuldſtændiggjorde han nu ſin Klædning, der ellers kun beſtod af den græsſeligſte Bemaling. Fruentimmerne bare alle det ejendommelige Skjørt, hvis forreſte Halvdeel hos de mere Bemidlede beſtod af Uldſnorer iſtedenfor Baſtſtrimler. Paa Hovederne bare de Leerfade, Sække, flettede af Baſt, og vandtætte

*) Bartlett's Personal Narrative, Vol. I, p. 75. Mezquit-Træet (Algarobia glandulosa) hører til Akaciernes Familie. Bladene ere fine, Vedbet meget haardt og vilde, hvis Træet opnaaede en ſtørre Tykkelſe, egne ſig udmærket til Drejerarbejde. De lange, ſmale Bælge ere et Yndlingsfoder for Heſte og Muldyr, og Bønnerne blive af de Indfødte revne til Meel, ſom blandes med Majs- og Hvedemeel, eller ublandet anvendes til Brød. Navnet Algarobia — benyttet af de Candolle for en Gruppe af Slægten Prosopis — er af Georg Bentham blevet ophøjet til en Slægt, ſom hører til Tribus Parkieæ af Ordenen Mimoseæ. Algarobia glandulosa blev opſtillet af Torrey og beſkreven og afbildet i Annales of the Lyceum of New-York, Vol. II, p. 192.

Kurve, der vare fyldte med Husflidsgjenstande eller med Markfrugter. Da de vare ankomne til Lejren, knælede Fruentimmerne i en Række ned paa Jorden. De fulde Kurve stillede de foran sig, hvorpaa Mændene sprede sig omkring i Lejren, opfordrede vore Folk til at handle, og saae til, at Handlerne bleve rigtig afsluttede, naar saadanne vare komne istand. Denne Tummel varede til sent ud paa Aftenen, hvorpaa de Indfødte for Sikkerheds Skyld bleve opfordrede til at forlade Lejren og Vagtilden.

Kun enkelte Vilde besøgte Lejren om Morgenen den 23de Februar, for at see vort Opbrud, og blandt disse var en af vore første Bekjendte, som havde trukket alt det Tøj, der var blevet givet ham, paa sin Krop, og dertil bar en sprungen, ubrugelig Bøsse, som ligeledes var bleven overladt ham, triumferende paa sin Skulder. Denne Vilde, hvis Stolthed over hans Prydelser var grændseløs, gjorde Tjeneste som et Slags Fører for Expeditionen. Vi kom under hans Ledelse allerede tidlig paa Formiddagen til Klippekjæden, foran hvilken Stien deelte sig i to, idet den ene førte tæt forbi Floden opad de høje Klippevægge, medens den anden gik i østlig Retning udenom Bjergene. Ved et Tilfælde blev paa dette Sted Expeditionen deelt; thi medens Lieutenant Whipple af Hensyn til Vognen med Viametret valgte den jevnere Vej mod Øst, var Lieutenant Titball med sine 25 Mand og de tilhørende Muldyr allerede forsvunden ad den anden Sti bag Klipperne, i den Mening, at hele Toget fulgte efter ham. Geologen Mr. Marcou og jeg satte efter ham i den Tro, at vi seneſt inden Aften skulde støde til Toget igjen, og indhentede ham snart paa en Sti, paa hvilken kun Muldyr og Indianere vare istand til at gaae. Vi bestege derfor paa de sværeste Steder og paa Randen af Afgrunde, hvor vi frygtede for at blive svimle eller glide ud, vore Muldyr, og førte dem ved Tøjlerne bag efter os, hvor Vejen var bedre. Colorado-Floden havde vi stadig paa vor venstre Side og kunde hele Tiden see over til dens vestlige Bred, hvilken ligeledes bestod af sorte, vilde Klippemasser. Vi kom ogsaa til et Sted, hvor Floden, uden at danne noget egentligt Vandfald, med vilde Drøn styrtede over Klippemasser. Det var et storartet Syn, men den fuldstændige Mangel paa Planteliv gav Billedet Characteer af en vild Ørken. Selv de Indfødte vare forsvundne fra vor Nærhed, som om ogsaa de frygtede for at betræde de vilde Klippemasser.

Vor besværlige Vej syntes aldrig at skulle faae Ende; thi naar vi endelig troede at have naaet jevn Jord, saa førte Stien efter en kort Strækning os atter op ad stejle Skraaninger. Sent paa Eftermiddagen kom vi endelig til en Slette, som dannedes af Lavningerne

ved Colorado. Som en lav Skov udstrakte denne Dal med sine forkrøblede Træer, Buskads og Rør sig for os. Talrige Røgsøjler stege i alle Retninger op af Skoven og betegnede de Steder, hvor Mohave-Indianernes simple Hytter laa skjulte af Træerne. Flodens Dal maatte være meget stærkt befolket, thi paa begge Bredder saae vi saa langt, Øjet kunde naae, disse Tegn paa Nærværelsen af menneskelige Væsener. Inden vi vare komne ret langt frem i Dalen, saae vi et Par Indianere, der paa to prægtige Hingste sprængte os imøde. Endnu mere end over de to unge vilde Ryttere, der styrede deres Heste med en Haarline, glædede vi os over de smukke Dyr selv, der ikke blot vare vel fodrede og plejede, men ogsaa Mønstre paa smukke Heste. Foruden disse to saae vi under hele vort Ophold ved Colorado kun een eneste Hest til, og disse syntes mere at være en Helligdom for hele Nationen, end bestemte til noget særegent Brug. Enhver fodrede og plejede dem, og derfra skrev sig ogsaa deres velnærede Udseende. Jeg gjorde mig den største Umag for at afkjøbe dem den ene; men de lo mig kun ud og overøste deres Yndling med Kjærtegn. Forøvrigt vare Hestene unge og syntes at have tilhørt de Vilde fra smaa af. Vore Spørgsmaal efter en passende Græsplads for vor Hjord forstode de to Knøse strax og gave os ved Tegn at forstaae, at vi skulde følge dem. De førte os ogsaa virkelig til en meget grærig Eng tæt ved Skoven, hvor vi strax gjorde Anstalter til vor af Mangel paa Telte meget simple Natlejr. Medens disse Forberedelser stode paa, strømmede fra alle Sider de Indfødte hen til os, omringede os i hundredvis og blandede sig ogsaa tildeels mellem vore Folk. Indianerne skuffede helbigvis ikke vor blinde Tiltro; thi da vor Styrke kun bestod af 27 Mand, af hvilke næppe Halvdelen stadig var i Lejren, idet de Øvrige enten vogtede Hjorden eller hentede Træ og Vand, saa havde det været en let Sag for dem at overmande os, skjønbt vi vare bevæbnede til Tænderne med Revolvere og lange Knive. Men de Indfødte syntes at have taget den faste Beslutning, at ville staae paa en frebelig Fod med os, eller, hvad der er rimeligere, de maatte være indøvede i blind Lydighed mod deres Høvdinge og vante til i deres Handlinger alene at ledes af disse; thi det er ellers næppe tænkeligt, at saa mange Tusinder vilde Mennesker kunde være samlede i en saadan Anledning, uden at der dannede sig Partier til at overfalde og udplyndre os, saa meget mere som nogle af deres Egne i tidligere Tider vare blevne skudte af de Hvide. Kun et Øjeblik truedes vort venlige Forhold til de Vilde af et Støb; men heldigvis indfandt Natten sig til rette Tid med sin bidende Kulde, for hvilken de nøgne brune Skikkelser maatte flygte til deres Hytter, og den næste Morgen indfandt de sig igjen hos

os med afkølet Blod. Da nemlig Lieutenant Tittball, Mr. Marcou og jeg ſtode og talte ſammen tæt ved en Klynge af disſe ſmukke Skikkelſer og beundrede deres prægtig formede Lemmer, opførte en af de unge Folk, der ſtod os nærmeſt, ſig paa en temmelig uforſtammet Maade, hvilket forøvrigt mere ſkete af Kaadhed end af nogen anden Bevæggrund. Lieutenant Tittball, der netop ſtod med en lille Kviſt i Haanden, gav den unge Mand et Hib over den nøgne Skulder. Indianeren lo dertil og ſyntes at ville optage Slaget ſom en Spøg. Men uhelbigvis havde en gammel rynket Kjærling iagttaget den hele Scene og geraadede i det frygteligſte Raſeri. Med ſtrigende Stemme overøſte hun os med en Strøm af uforſtaaelige Skjældsord; andre Fruentimmer forenede ſig med den gamle Hex og vi kunde tydelig forſtaae Meningen af deres Fagter og Trusler, nemlig at deres Krigere ſkulde komme tilhobe og udſlette os af Jorden. Vi iagttoge imidlertid opmærkſomt de indianſke Krigere, der befandt ſig i vor Nærhed, dog viſte der ſig ikke noget Tegn hos dem paa et mere fjendtligt Sindelag, kun bleve de noget alvorligere og mere tilbageholdne. Men efterhaanden ſamlede der ſig ogſaa Mænd om de ſkjældende Kvinder, og for ikke at være aldeles uforberedte paa et muligt Udbrud af Fjendtlighederne, fik Soldaterne Ordre til at viſe enhver Indfødt ud af Lejren og dens Nærhed og at ſætte Bajonetterne paa Geværerne.

Vi befandt os midt paa Engen, ſaa at ingen Indianer kunde nærme ſig os paa Bueſkudvidde, uden at blive et ſikkert Offer for vore Rifler eller Muſketter, hvilke ſidſte til yderligere Sikkerhed vare blevne ladte med Rendekugler. Bortvisningen gjorde et endnu værre Indtryk paa den oprømte Hob Vilde; men hvad enten de nu vare bange for vore Ildvaaben, eller Aftenkulden bed for ſtærkt i de nøgne Lemmer — nok, de fjernede ſig og vare ſnart forſvundne ad de forſkjellige Stier gjennem det nære Krat. Vor Forſigtighed fordobledes om Natten, Skildvagterne maatte ſtadig omkredſe vor Lejr og Hjorden, og ved høje Raab hver halve Time forkynde deres Aarvaagenhed og Sikkerheden omkring Lejren. Saaledes ſvandt Natten uden videre Forſtyrrelſer; vi ſov med Vaaben i Hænderne og deſto tryggere, fordi det ved lang Øvelſe var blevet os til Vane at ſove let, ſaa at vi ſelv i Søvne tydelig mærkede enhver udſædvanlig Lyd.

XXXII.

Nattedag ved Mohave-Indianernes Nybygder. — Mohave-Indianernes Exil. — Skivefletningen. — Reise gjennem Mohave'ernes Byer. — Leir paa Colorados Bred. — Forberedelser til at sætte over Floden. — Den indianske Moder. — Overgang over Colorado. — De Indfødtes Tjenstvillighed.

Med Solens Opgang indfandt de Indfødte sig atter i stor Mængde hos os i Lejren; dog var den ubehagelige Hændelse den foregaaende Aften aldeles ikke til at mærke paa dem. Alt syntes at være forglemt, og med den dem ejendommelige Lystighed brødes og spøgte de uafladelig indbyrdes, endog Mændene kjærtegnede hinanden, omfavnede i det ene Øjeblik ømt hinanden og tildeelte i næste Øjeblik hinanden de brøjeste Slag; men Enhver optog stadig saadan Spøg med den samme Godmodighed, hvormed den var udbeelt.

Ved at see dette Folk saa lykkeligt og tilfreds i dets Urtilstand, kunde man fristes til at ønske, at Civilisationen med sine mange Brøst og Libelser aldrig maatte finde Vej til Colorado's Dal, naar man ikke tillige maatte føle Medlidenhed over, at en med legemlige og sjælelige Kræfter vel udrustet Nation, i hvis Bryst gode og ædle Følelser slumre, skulde være udelukket fra Civilisationens Velsignelser. Hvor fortjente kunde Missionairerne ikke gjøre sig af disse Indianerstammer, hvis de blot engang vilde afvige fra deres gamle Læremethode og, istedenfor med Strenghed at ville tvinge Christendommen frem og derved gjøre sig forhadte, følge de peruanske Inca'ers Exempel, der ved deres vidtudstrakte Erobringer aldrig indførte Soltilbedelsen med Tvang. Hvis hedenske Skikke og Afbildninger i Begyndelsen taaltes i Nærheden af Korset, saa vilde lidt efter lidt den ny Religion og dens Forkyndere ved en mildere og kjærligere Behandling indgyde Tiltro; Overtroen vilde blive mindre og Vejen banes for en heldig og fornuftig Uddannelse af de Vildes Sjælsevner.

Vore Kamerater maatte denne Morgen allerede tidlig have begivet sig paa Vejen, eller ogsaa have lejret i Nærheden af os; thi medens vi netop stode og talte om, hvorvidt vi paa dette Sted skulde opbie Hovedtrainets Ankomst, bøjede de første af Lieutenant Whipple's Ryttere ind i Dalen. Vi vare snart efter atter forsamlede med vore Kamerater, der efter Lieutenant Whipple's Ordre opsloge deres Lejr hos os, for at blive der til den følgende Dag den 24de Februar.

Ikke uden Grund ſkulde Opholdet hos Mohave'rne gjøres noget længere; thi deels hørte det med til Expeditionens Opgave at ſkaffe ſig ſaa megen Kjendſkab ſom mulig til de endnu kun lidet kjendte Indianerſtammer ved Colorado, deels fik derved de Indfødte ogſaa mere Tid til at indfinde ſig hos os fra de fjernere liggende Byer med Majs og Levnetsmidler. Da Indianerne nemlig ingen Grund have til at dyrke Markfrugterne efter en ſtørre Maaleſtok, end hvad der netop er nødvendigt til deres eget Forbrug, ſaa kunde hver enkelt af de fra alle Sider tilſtrømmende Vilde kun udbyde et lille Kvantum til Tuſk, og der maatte udtømmes mange Kurvefulde paa de udbredte Tæpper, før det blev til ſaa Meget, at hele Muldyrhjorden, ſkjøndt den allerede var ſvunden temmelig meget ind, kunde faae et lille Foder.

Et broget Liv begyndte nu ſtrax at røre ſig omkring vor Lejr; thi indenfor den fik kun nogle af de meeſt anſeete Høvdinge og Krigere Lov til at træde, fordi vi maatte ſørge for, at hele Mandſkabet i Tilfælde af udbrydende Fjendtligheder kunde være ſammen og have Plads til at bevæge ſig. Mange Hundreder Mohave-Indianere ſværmede ſaaledes omkring os, og de maatte alle være i deres Feſtklæder; thi kun ved høitidelige Lejligheder kunde de omgaaes ſaa ødſelt med deres Farver og ſaa omhyggelig overmale deres Lemmer. Det vilde blive for vidtløftigt at forſøge at beſkrive de forſkjellige Coſtumer; men naar man betragtede Grupperne, i hvilke albeles hvide, blaa og ſorte Skikkelſer bevægede ſig mellem hverandre, medens andre igjen, fra Top til Taa bemalede med brogede Ringe, Linier og Figurer, ſtrede frem og tilbage, og med ſelvtilfreds Mine ſaae ſig om til alle Sider, ſaa ſkulde man troe at have en Hær af Djævle for ſig, der hvert Øieblik kunde begynde at opføre en infernalſk Ringdands, ſtøttede til deres lange Buer. Høi Latter lød fra alle Sider og var et Tegn paa det Velbehag, hvormed de Vilde betragtede vor Færd. Jeg var for det meſte beſkjæftiget med at ſkitſere de meeſt fremragende Skikkelſer, og forundrede mig over, at disſe Folk ikke alene ſaae rolig til, men endog glædede ſig over mit Arbejde, førte Koner med deres ſmaa Børn hen til mig og betragtede med Forbavſelſe, hvorledes jeg bragte deres Skikkelſer Træk for Træk paa Papiret. Mødrene paſſede da fornemmelig paa, at ogſaa alle de brogede Linier, de havde draget paa deres egne Legemer ſaavelſom paa deres Smaa, bleve gjengivne med Nøjagtighed i Tegningen.

Blandt Mændene ſaae vi flere, der førte 16 Fod lange lette Stænger med ſig; hvortil disſe brugtes, fik vi førſt at vide, da vi ſaae de brune Skikkelſer ſtille ſig fra Hoben to og to og begynde et Spil, der forblev mig uforſtaaeligt, ſkjøndt jeg betragtede det længe.

De to Spillere ſtillede ſig nemlig hen ved Siden af hinanden og holdt Stængerne ivejret; i Haanden bar den Ene en af Baſt ſnoet Ring, omtrent 4 Tommer i Tvermaal. Med ſænkede Stænger ſtyrtede da Begge ſig fremad paa eengang; han, der bar Ringen, kaſtede den ud, ſaa at den rullede henad Jorden foran dem; derpaa ſlyngede de paa een Gang deres Stænger ſaaledes fremad, at den ene ſlog ned til venſtre, den anden til højre af Ringen og ſtandſede den. Uden at ſagtne deres Bevægelſer grebe de atter Stænger og Ring, gjentoge det ſamme, idet de nøjagtig løbe paa den ſamme Vej tilbage, ſom de vare komne, og ſtadig blev denne Strækning, der vel kunde være 40 Fod lang, gjennemløben, paa ny blev Ringen rullet og Stængerne kaſtede, indtil de utrættelige Spillere havde ſtampet en faſt Sti paa den løſe Engbund. I Timer fortſatte de med Iver, uden at ſtandſe et Øjeblik eller vexle et Ord, dette ſelſomme Spil; nogle indianſke Tilſkuere ſamlede ſig vel om dem, men disſe vare da ligeſaa forbybede i Bæddemaal ſom Spillerne ſelv, og netop disſe vilde ikke tillade mig at træde nærmere for at betragte Spillet og maaſkee udfinde Meningen med det. Ved Tegn gave de mig tilkjende, at der handledes om yderſt vigtige Anliggender, ſom min Nærværelſe vilde være til Skade for, ja, da jeg desuagtet forſøgte at nærme mig, truede de mig endog med deres Køller, ſom om de vilde knuſe min Pandeſkal. Om nu Stængerne ſkulle træffe i Ringen eller lige foran ſamme, kunde ikke blive mig klart; men overalt ved Floden og i Lysninger inde i Skoven ſaae vi Indianere ſaa forbybede i dette Spil, ſom de lidenſkabeligſte Skakſpillere hos os.

Disſe Indfødtes Hovednæring beſtaaer i riſtede Kager af Majs- eller Hvedemeel, hvilket de rive mellem to Steen. Mange af vore Beſøgere førte hos ſig ſaadanne Kager, ſom de fortærede i Løbet af Dagen med ſynlig Graadighed; men jeg kan ikke ſige, at vor Appetit blev vakt ved Synet af dette Bagværk, ſom de havde bundet til et eller andet paſſende Sted paa Legemet. Derimod leverede Indianernes Meel godt Brød, naar det blev tillavet af vore Kokke, ligeſom Bønnerne og de tørrede Skiver af Græskar afgave meget velſmagende Retter. Om Eftermiddagen blev der af vort Selſkab afholdt en almindelig Skiveſkydning med Revolvere, i hvilken ogſaa Indianerne deeltoge med deres lange Buer. Ligeſom de Vilde forundrede ſig over Virkningen af vore Skud, der hver Gang ſatte Kuglen igjennem et tykt Bræt, ſaaledes forbavſedes vi ikke mindre over den Færdighed og Sikkerhed, hvormed de ſendte deres Pile til Maalet, ja endog overtraf os med vore Revolverpiſtoler. Vi toge derpaa vore Bøſſer, for at viſe dem, paa hvilken lang Afſtand vi altid havde vore Fjenders Liv

i vore Hænder; men Revolverne vare og bleve dem dog det forunderligſte af det Hele, idet de troede, at vi forſtode at ſkyde i Et væk uden at lade. Vi lode dem blive i Troen, hvilket var saa meget deſto lettere, ſom disſe Vilde endnu aldeles intet Kjendſkab havde til Ildvaaben, og kun vidſte, at nogle af deres Egne ved en tidligere Lejlighed vare blevne ſkudte af de Hvide med ſamme. Aftenen rykkede imidlertid nærmere, og ſom ſædvanlig fjernede vore Gjæſter eller rettere ſagt vore Værter ſig med Solens Nedgang.

Da de førſte Indianere den 25de Februar atter indfandt ſig hos os i Lejren, vare vi allerede færdige til at bryde op og drage gjennem den lave Skov langs med Colorado, for at ſøge efter et Overgangsſted. Vi rede langs med Skovkanten og kom ſnart til en Sti, der i nordvеſtlig Retning førte os ind i Skoven. Inde i Skoven kom vi til ſmaa Lysninger med dyrkede Marker og Indianerboliger. Disſe vare ikke ſammenbyggede til en By, men laa adſpredte, for ſtørſtedelen paa Skraaningerne af ſmaa Høje, i hvilke de egentlige Boliger vare gravede ind. Foran Døraabningen fandtes i Højde med Højen eller Jordvolden et bredt Tag, der hvilede paa ſtærke Bjælker, hvorved der dannedes en Art Corridor. Under disſe ſtod der ſtore Leerfade, ſom tjente til Opbevaring af Korn- og Meelforraad, desuden laa der alle til det daglige Liv henhørende Redſkaber og Husgeraad, der fornemmelig beſtod af ſmukt flettede vandtætte Kurve og Skaaler, ſamt udhulede Græskarſkaller. I Nærheden af hver Bolig ſaae vi nogle ſmaa Hytter af et ſaa ejendommeligt Ydre, at det var os umuligt at gjætte os til deres Beſtemmelſe. I en Kreds af 3 til 5 Fods Tvermaal vare nemlig 4 til 5 Fod lange Stave ſtukne lodret ned i Jorden og derpaa gjennemflettede med Pilekviſte, hvorved det hele fik Udſeende af en ſtor fritſtaaende Kurv, lukket foroven med et rundt om fremſtaaende Laag eller Tag. I Afſtand havde disſe Fletninger nogen Lighed med ſmaa chineſiſke Huſe. Det var Magaſiner, ſom Ejerne havde fyldt med Mezquit-Bælge og Bønner. Disſe Frøſorter høre imidlertid ikke til Mohave-Indianernes ſædvanlige Næringsmidler, men blive kun opbevarede fra Aar til Aar, for at Beboerne i Tilfælde af Misvæxt ikke ſkulle lide Nød. Paa Grund af deres naturlige Beſkaffenhed og den omhyggelige Indpakning kunne disſe Frøſorter holde ſig flere Aar i Kurven, uden at bedærves; thi der forløber ofte flere Aar, inden de Indfødte ved en rig Høſt af det Slags have Lejlighed til at fylde deres Magaſiner. Denne Omſorg for Fremtiden, denne Forberedthed paa uforudſeete Tilfælde, paa Misvæxt og en fuldſtændig mislykket Høſt havde jeg ikke bemærket hos nogen af de veſt for Rocky Mountains boende Indianerſtammer; det er muligt, at Grunden maa ſøges

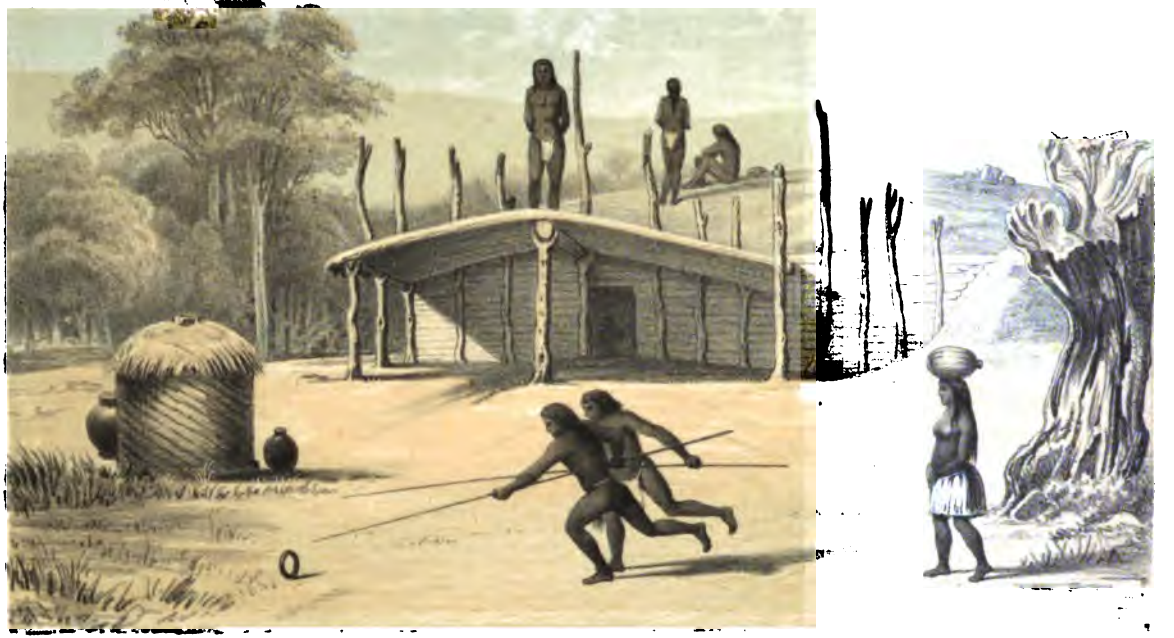

Boliger og Legetøj fra Indianerne ved Rio Colorado

Bonger og Lege hos de Indianere ved Rio Kolorado

i Forskjelligheden af disse Folkeslags Levevis og i den Omstændighed, at de paa Vildt saa rige Stepper og tilgrændsende Bjerge gjøre en saadan Forsigtighed overflødig; men i hvert Tilfælde er denne Forsynlighed hos de Indfødte ved Colorado noget mere end det rene dyriske Instinct, ifølge hvilket Bier og Marmus indsamle deres Forraad.

Vor Ankomst til de Vildes Byer og Huse fremkaldte ikke liden Bevægelse, der imidlertid heelt igjennem var af en glædelig og venlig Beskaffenhed. Indfødte af begge Kjøn og af enhver Alder bedækkede Højene og Tagene paa Hytterne, hvorfra de rigtig kunde nyde Synet af de Fremmedes lange Tog. Vore lange Skæg, der nu i et Aar havde haft Lov til at voxe uforstyrrede, og som naaede de fleste af os ned paa Brystet, opvakte fornemmelig hos Fruentimmerne den største Spottelyst. Allerede i Lejren havde en og anden af dem fordristet sig til at føle paa denne vor vilde Prydelse, som for at overbevise sig om, at den var ægte; men nu gave de os de meest utvetydige Beviser paa, at den mindst af Alt faldt i deres Smag. Saasnart en rigtig skægget Karl red forbi dem, brøde samtlige Fruentimmer ud i en høj Latter og holdt Hænderne for Munden, som om de lige skulde til at faae ondt over vort Udseende. Det Mærkværdigste ved hele Sagen var forøvrigt, at deres egne Mænd selv havde en meget stærk Skægvæxt i Ansigtet — ogsaa noget Uhørt hos den kobberfarvede Race; men de forstode imidlertid at skaffe Haaret bort fra Ansigtet enten ved at skrabe sig med skarpe Steen, eller brænde og udrykke det; skjøndt det stærke Skæg var kjendeligt paa dem Alle, saa var det dog afskaaret glat med Huden.

Vi droge flere Mil gjennem den stærkt befolkede Skov, og Skarer af nysgjerrige Indianere ledsagede os paa begge Sider, idet de let og smidig som Panthere satte i fuldt Løb gjennem de tætte Buske eller oven over dem. Som vi saaledes arbejdede os igjennem de tætte Buske, hændte et Uheld, idet Bøssen uforvarende gik af for en Mexikaner. En Green har formodentlig taget fat i Hanen, og Kuglen gik gjennem Livet paa det nærmeste Pakdyr. Med et andet Skud blev der gjort Ende paa det stakkels Dyrs Lidelser, Sadlen og Bepakningen lagt paa et ledigt Muldyr og fremad gik det igjen. Efter faa Minuters Forløb saae vi nogle Indianere ile os forbi, hvilke i bogstavelig Forstand havde revet det skudte Muldyr i Stykker og nu ilede med det blodige Bytte hjem til deres Boliger. Det var et hæsligt Syn at see disse nøgne Skikkelser med Dyrets endnu blødende Lemmer paa Skulderne, hvorved de selv fra øverst til nederst bleve besudlede med Blod, og fik et ægte kannibalsk Udseende. Denne Begjærlighed efter Kjød, som var saa

tydelig fremtrædende hos de Indfødte, maatte vi betragte som megen farlig for vor Expedition; thi med den største Lethed kunde de i Skovtykningen have stjaalet flere af vore Dyr og hele vor Faarehjord, uden at vi havde været istand til at forhindre det. En Comanche- eller Sioux-Indianer vilde vist næppe have forsømt den gode Lejlighed: dog gjorde ingen Mohave saa meget som Mine til at lægge Haand paa nogen af vore Ejendele, tvertimod, hvor et Muldyr eller et Faar strejfede ud fra Vejen eller ud af Hjorden, der var øjebliklig en Flok Indianere ved Haanden, for med Hujen og Raaben at jage Flygtningerne tilbage igjen.

Paa Sandbankerne lige ved Floden gjorde vi i Middagsstunden Holdt, for sidste Gang at slaae Lejr paa den østlige Side af Colorado. Vi befandt os lige overfor en Ø eller Sandbanke, der ragede frem midt i Floden og syntes at maatte lette os Overgangen. Til begge Sider af Øen gik den rivende Strøm i en Brede af omtr. 200 Skridt, og hvor dybt Vandet i disse Kanaler maatte være, det beviste de mange Hvirvler, der krusede dets Overflade.

Vi gjorde endnu samme Aften de nødvendige Forberedelser for tidlig den næste Morgen at kunne begynde paa at sætte over Floden. Lieutenant Ives havde fra Texas medbragt en Lærredsbaad; denne havde hele Vejen været omhyggelig indpakket og blev heldigvis ogsaa bragt til sit Bestemmelsessted, Vestens store Colorado, uden at have lidt nogen Skade. Dette Fartøj bestod af tre lange sammenhængende Lærredssække, der indvendig vare beklædte med Guttapercha, saa at de derved bleve fuldstændig lufttætte. Ved Hjælp af en dertil hørende Blæsebælg, der ved sindrig anbragte Skruer sattes i Forbindelse med Sækken, bleve disse nu pumpede fulde af Luft. Fadingen af den lille Vogn, der nøjagtig passede til Sækkene, blev gjort fast paa dem, hvorved Fartøjet aldeles fik Udseende af en venetiansk Gondol, paa hvilken ikke engang Taget manglede, idet Vognfadingen var forsynet med et saadant. Baaden blev strax bragt i Vandet og svømmede ikke blot lige og regelmæssig, men viste ogsaa til vor store Glæde en overraskende stor Bærekraft. Ogsaa en Matras, forfærdiget af samme Stof, fyldtes med Luft, og paa denne skulde først nogle af Folkene forsøge at sejle over til Øen, for der at fastgjøre et af Liner og Strikker sammenbundet Tov. Lieutenant Tittball var med sit Mandskab dragen længere op mod Strømmen og var der ifærd med at sammentømre en Flaade af Drivtømmer, paa hvilken han skulde forsøge at bringe sit Commando over til Øen. Endnu inden det blev mørkt, vare alle disse Forarbejder tilendebragte, og vi kunde derfor atter vende hele vor Opmærksomhed til Indianerne, af hvilke en heel

Byes Befolkning var ankommen under Anførsel af en gammel Høvding. Høvdingen, hvis Navn var Me-sik-eh-ho-ta, en gammel Mand af et ærværdigt Udseende med en vældig Fjærbusk paa sit Hoved og en tyk Stav i Haanden, skred frem i Spidsen for sine Folk, der fulgte ham i en vis Orden og bare Kurve med Varer paa Hovederne. Uden megen Ceremoni blev Handelen straxt indledet; de i den Hensigt medtagne Tæpper og Kattun-Stykker reves i Strimler og bortgaves i Forbindelse med Perler og Knive for Levnetsmidler. Vi kjøbte ogsaa nogle af de Vildes Prydelser og Vaaben, ja endog Fruentimmernes møisommelig forarbejdede Skjørter fandt deres Kjøbere blandt os, der ogsaa havde ethnologiske Samlinger at sørge for, og bleve villig afhændede af Indianerinderne for et halvt Tæppe for Stykket. Naturligvis gav denne Handel Anledning til de meest komiske Optrin, dog maa det bemærkes, at disse Vilde opførte sig tugtigere og anstændigere, end ikke blot de fleste os allerede bekjendte Indianere, men ogsaa end mange Hvide, der indbilde sig at staae paa Civilisationens høieste Trin.

Mohave-Indianerne, der allerede i nogen Tid havde ført Omgang med os, og borttusket Alt, hvad de paa nogen Maade kunde undvære, til os, søgte stadig efter ny Gjenstande, i hvilke de kunde gjøre Forretninger med os, og forsøgte sig tilsidst med Fisk. De første, som de bragte os, bleve naturligvis godt betalte, da de afgave en sjelden og af hele Selskabet yndet Ret; men næppe havde det rygtet sig, at vi ikke forsmaaede Fisk, før hele Lejren blev overfyldt af dem, hvorfor denne Vare pludselig sank bethydelig i Pris. De gode Folk syntes aldeles ikke at kunne forklare sig denne Omstændighed, da de tvertimod havde bildt sig ind, at i samme Forhold som Fiskene stege i Antal, skulde ogsaa Smagen og Prisen for dem stige. Blandt de os bragte Fisk udmærkede sig især en Art, der lige bag Hovedet havde en stor Pukkel paa Ryggen; af denne saavelsom af alle de andre Arter forsøgede vi vor Samling med nogle Exemplarer. Da det var blevet Aften, saae vi paa den rivende Strøm, som vi skulde sætte over, og vi spejdede over til den anden Bred, hvor vi den følgende Dags Aften skulde opslaae vor Lejr; hist og her opdagede vi sorte Grupper dukke op af Vandet. Det var Hovederne af Indianere, der med Koner og Børn vare paa Vejen hjem til den modsatte Bred, og som med synlig Lethed svømmede igjennem Strømmen. Et rørende Syn havde vi denne Aften Lejlighed til at iagttage. Det var en ung Kone, som i Nærheden af os afførte sig sin Kjole, lagde denne tilligemed sin lille Patteglut i en flad, men tæt Kurv, og med denne under Armen samt med et lille Barn paa omtrent 4 Aar ved Haanden, vadede ud i

Strømmen, fulgt af to andre Børn paa 6 til 8 Aar. Det var en smuk Gruppe denne brune Moder, som stød Kurven med Patteglutten foran sig, understøttede den ved hendes Side pladskende Lille og af og til saae sig om efter de to Ældste, der larmende og spøgende boltrede sig i hendes af smaa Bølger krusede Kjølvand. Jeg fulgte hende med Øjnene, saae hvorledes hun med sine Smaa landede paa Øen, hurtig løb over den og paa dens modsatte Side atter steg ned i Vandet; jeg kunde endog see, hvorledes hun svømmende nærmede sig den tæt bevoxede Bred, landede paa den og snart forsvandt med sin Familie bag de tætte Buske.

Det smukkeste Solskin og den klareste Himmel begunstigede den 26de Februar vort møisommelige Arbejde. Liggende udstrakt paa Matrassen roede først en Arbejder over til Øen, medbringende den ene Ende af en Line, hvis anden Ende holdtes af nogle Folk paa Stranden. Det simple Fartøj, der saaledes ved Linen var bragt i Forbindelse med Øen og Flodbredden, blev nu trukket tilbage, og en Anden og Tredie overført paa samme Maade. Disse tre Folks forenede Kræfter vare tilstrækkelige til at trække en større Last, og Linen, hvis ene Ende holdtes af Mandskabet paa Øen, blev nu gjort fast til den store Baad, i hvilken tre Mand stege ned. Den anden Line, der ligeledes naaede over hele Flodarmens Brede, blev nu befæstet til Baadens Agterende og holdt af de Tilbageblevne, deels for at kunne trække Baaden tilbage igjen, deels ogsaa for at styre den i den stærke Strøm. Det første Forsøg lykkedes fuldkomment, det blev gjentaget, og snart befandt sig et tilstrækkeligt Antal Folk paa Øen til at losse de ankomne Sager og føre dem over til den anden Side af Øen. Nu begyndte Overskibningen af Sagerne, der bestode af 80 til 100 Muldyrladninger. Lieutenant Tittball var imidlertid ligeledes kommen flot med sit Fartøj og drev med sine Folk langsomt henimod Øen; men Vandet var i Nærheden af samme saa grundt, at den svære, dybtgaaende Flaade ikke kunde lægge tæt til, og Mandskabet blev nødt til at vade en Strækning gjennem Vandet med deres Sager, hvorimod den letflydende Guttapercha-Baad hver Gang kunde trækkes op paa Sandet. De nødvendige Sikkerhedsforanstaltninger vare saaledes trufne, en Deel af Bedækningen befandt sig der, hvor Sagerne bleve indskibede, en anden Deel med Bepakning og Vaaben paa Øen, saa at vi intet af Stederne havde noget Angreb af de Vilde at befrygte. Alle vore Folk lagde nu rask Haand paa Værket, Baaden fløj frem og tilbage; Bagagebunken blev stadig mindre paa Stranden og stadig større paa Øen. Eftersom Solen steg højere og opvarmede Atmosfæren, strømmede Indianerne til i hundredvis fra alle Sider; Vandet vrimlede af Indfødte, der

ſvømmede i Floden for at tage de Hvides forunderlige Indretning nærmere i Øjenſyn; paa Flaader, der vare ſammenføjede af Riskniper (det eneſte Slags Fartøj, ſom jeg bemærkede hos Colorado-Dalens Beboere), kom de drivende ned med Strømmen, for at lande paa Øen eller den østlige Flodbred. Det var et ideelig afvexlende Billede, ſaa broget og derhos ſaa interesſant, at man ſlet ikke kunde blive mæt af at betragte dette fremmede Skueſpil. Med høj Jubel og overgiven Hylen hilſede det vilde Selſkab hver Gang den ankommende eller afgaaende Baad; efterhaanden begyndte de at fatte den ſimple Mekanisme og ſtillede ſig i en lang Række op ved Linen, for at faae den tomme Baad til at fare gjennem Vandet ſom en Pil, hvorved det forøvrigt hændte flere Gange, at den kæntrede og kom med Bunden ivejret til Land. Kun een Gang kæntrede Baaden med fuld Ladning, dog gik der kun Lidet tabt, da Kæntringen ſkete i Nærheden af Land. Da de ſidſte Sager vare blevne bragte over til Øen, ſamledes hele Mandſkabet for at drive Muldyrene og Faarehjorden i Vandet og tvinge dem til at ſvømme over. Det var ikke noget let Arbejde; thi Dyrene vare bange for den dybe Strøm og det kolde Vand. Efterat hele Muldyrhjorden var dreven tæt ned til Vandet, ſatte Mr. Leroux og nogle Mexikanere ſig op paa deres Dyr og rede foran ud i Strømmen; med Magt ſtødte vore Folk de forreſte af Hjorden i Vandet, og de andre fulgte da efter, jagede af Indianernes ſtingrende Hyl. Floden var dyb paa dette Sted, og ſnart befandt Dyrene ſig i Strømmen, der førte dem med ſig over mod Øen, og de kom alle, endog de ſvageſte, helbig over. Endnu værre end Muldyrene vare Faarene at faae ud i Vandet; thi de vare næppe komne ſaa langt, at de berørte Vandkanten med Fødderne, før hele Hjorden, ſom greben af en paniſk Skræk, trængte ſig igjennem Benene paa Folkene og forſvandt i det tilgrændſende Buſkværk. De Vildes Jubel ſyntes derved at være bragt til ſit Højdepunkt; endnu mere letfodede end Faarene ſtyrtede den hylende Bande efter Flygtningene, og det tætte Buſkads lukkede ſig ogſaa efter dem. Der var vel næppe en Eneſte, der i dette Øjeblik troede, at vi paa den øvrige Strækning af Vejen til det Stille Hav nogenſinde mere ſkulde faae Faarekjød at ſmage, og Mange trøſtede ſig maaſkee allerede ved den Tanke, at de vilde holde ſig ſkadesløſe ved Muldyrkjødet. Hvorledes havde vi ogſaa kunnet troe, at vi nogenſinde mere ſkulde have ſeet et eneſte af vore Faar, da de alle vare i de Vildes Hænder? Men vi ſtuffede os; thi det varede ikke længe, før de kæmpemæssige brune Knøſe atter viſte ſig paa Flodbredden, hver med et Faar i Favnen, og ſtyrtede ſig hovedkuldsmed deres Byrde i Floden. De, der ikke havde faaet fat paa noget Faar, ſtyrtede ſig ligeledes ud i

Strømmen og forenede ſig med det larmende Tog, ſom ſvømmede over mod Øen. En ſaadan Feſt havde de Indfødte viſt endnu aldrig oplevet; jublende omkredſede de Hjorden, underſtøttede de ſvagere Dyr, ſom Strømmen truede med at rive med ſig, og førte dem tilbage, der forſøgte at knibe ud fra den angivne Retning, og alt dette ſkete med et Udbryd af den meeſt overgivne Glæde, ſom om det var kaade Børn, der tumlede ſig mellem hverandre i Leg. De kom heldig over til Øen med Hjorden, uden at have tilſat et eneſte Faar; deres Øine lyſnede af Glæde over den uendelige Spas, ſom de havde haft i Vandet med de Hvides, dem tildeels endnu ubekjendte, Dyr og atter ſkulde have ved at føre Hjorden fra Øen over til den anden Bred. Ogſaa de paa deres Risfloder forbidrivende Indianere leverede mange høſt komiſke Optrin, idet de overgivent ſtødte hinanden i Vandet, eller kæmpende lode ſig plumpe derud. Det var et prægtigt Syn at ſee disſe ſmukke Skikkelſer, der ſyntes at være lige ſaa godt hjemme i Vandet ſom paa Landet, med Lethed ſkjære den rivende Strøm. De ſidſte af vore Folk vare endelig komne over til Øen, og en Deel af Sagerne var allerede bragt over til den veſtlige Side af den. Baaden blev derfor trukken ſønden om Øen hen til det Sted, hvorfra en Line paa ſamme Maade, ſom om Morgenen, var bleven bragt over til Flodbredden og hvorfra Færgen ſnart atter var i fuld Gang.

Henimod Aften befandt hele Expeditionen ſig paa Colorados veſtlige Bred. Vi havde kun lidt et ubetydeligt Tab, og dette var hidſørt ved ſmaa Uheld paa den ſidſte Deel af Overfarten. I den veſtlige Kanal var Strømmen ogſaa meget ſtærkere end øſt for Øen, og vi kunde overhoved priſe os lykkelige ved at være komne ſaa godt over, ſaa meget mere ſom vi flere Gange havde afvendt truende Livsfare. Saaledes kæntrede blandt Andet Baaden midt i Strømmen med mig, en ung Amerikaner Mr. White og to Tjenere. Jeg var den Eneſte, der kunde ſvømme, og fik med megen Møje Mr. White, ſom var bleven reven med af Strømmen, bjerget hen til Trækkelinen. De to Tjenere, en lille Mexikaner og en Tydſker, havde klamret ſig faſt til den kæntrede Baad, og ſaaledes bleve vi alle lykkelig ſlæbte iland. Da jeg ſteg ned i Baaden, havde jeg bundet min Bøsſe faſt til en af Vognkjæppene, for under alle Omſtændigheder at være ſikkret mod Tabet af denne tro Ledſager paa alle mine Reiſer; og en Lykke var det, at jeg havde gjort det; thi ſaa ſvært klædt og bevæbnet, ſom jeg var, havde jeg næppe kunnet ſvømme med den. Paa det nær, at vi ſaavelſom hele Ladningen bleve vaade, havde Uheldet ellers ingen ſkadelige Følger, og vi vare ſaa vante til at blive gjennemblødte, at vi ikke regnede det for Noget. Ogſaa vor gode Doctor Bigelow havde et

Uheld, der nær kunde have koſtet ham Livet. Han ſad nemlig allerede i Baaden, da Soldaterne bare nogle Muſketter ombord, ſom de lagde paa Bunden af Fartøjet; herved maae de have gjort ſig ſkyldige i een eller anden Uforſigtighed, thi et af Geværerne gik af, ſaa at Skuddet foer ind mellem Benene paa Doctoren, rev Buxer og Strømper af Skinnebenet og efterlod ſig en rød Plet paa Huden. Vi beundrede Alle Doctorens Koldblodighed; thi uden at forandre en Mine, greb han ſig om Benet, og da han mærkede, at han ikke var ſaaret, bemærkede han ganſke rolig: „Det er ligeſaa godt ſom om Kuglen var gaaet i Luften, forbi er forbi, ligemeget om tætved eller langtfra.“ Foruden det, at Doctoren ikke kom til Skade, var det endnu en overordentlig Lykke, at Kuglen ikke havde berørt Luftſækkene, i hvilket Tilfælde vor Færge maaſkee var bleven aldeles ubrugelig, eller idetmindſte havde taget lang Tid at reparere. Af Muldyrene miſtede vi intet i Floden, ſkjønbt rigtignok nogle døde af Anſtrengelſen; to eller tre Faar, der druknede paa den ſidſte Svømmetour, vare altſaa de eneſte Offre, den vilde Strøm havde forbret af os. Lieutenant Whipple gav de Vilde tre Faar og en Bæver for deres Tjenſtvilligheb og raadede dem til ikke at ſpiſe dem, men benytte dem til at anlægge en lille Faareavl. Det er imidlertid ikke ſandſynligt, at Faarene have levet længe efter vor Afreiſe; thi Kjødet har viſt dertil for de Indfødte været en for ſjelden og forførende Lækkerbid.

XXXIII.

Raſtdag paa den veſtlige Bred af Colorado. — De ældſte Efterretninger om de Indfødte ved Colorado. — Opdagelſen af dens Munding. — Mislykkede Forſøg paa at ſejle op mod Strømmen. — Indianſke Førere. — Opbrud fra Colorado. — Ørkenen. — Vandmangel. — Kilden i Bjergene.

Dagen efter Overfarten, den 27de Februar, tilbragte vi endnu paa ſamme Sted mellem Pilebuſkene, hvor vi vare landede. Vi havde ſaa meget at gjøre med at tørre, hvad der var blevet vaadt, og iſtandgjøre, hvad der var gaaet iſtykker, at vi førſt den 28de Februar kunde tænke paa at bryde op fra Colorado. Et endnu ſtørre Antal Indfødte end vi hidtil havde ſeet, indfandt ſig paa Raſtdagen hos os, og vi kjøbte ſtadig flere Levnetsmidler af dem, ſaa at vi med mere Beroligelſe kunde imødeſee Fortſættelſen af vor Rejſe. Vi benyttede denne Dag til at beſøge nogle af de nærmeſte Hytter og toge deres indre Indretning nærmere i Øjeſyn. Kun faa Gjenſtande ſmykkede de kjelderagtige mørke Rum, af hvilke hver Bolig kun kunde opviſe ett. Fade, flettede af Ris- eller Pilekviſte, deriblandt ogſaa nogle af Leer, ſtode i broget Orden omkring ved Væggene. Bunker af Baſt af Fruentimmernes aflagte Skjørter, ſaavelſom Vaaben laa uordentlig mellem hinanden, medens der i Nærheden af det gjennem Døren faldende Lys fandtes en bred Steen, paa hvilken Meelfrugterne bleve revne ved Hjælp af en mindre. I Midten af Hytten var Ildſtedet; dette benyttes i kolde Nætter ogſaa til Sovefted, idet Beboerne da omhyggelig ſkyde Kullene tilſide og krybe tæt ſammen paa den opvarmede Grund. — Angaaende diſſe Folks Religion kunde vi kun erfare lidet; thi den Samtale, vi førte med dem, ſkete alene ved Tegn. Vi troede imidlertid at have forſtaaet ſaa Meget, at Mohave-Indianerne brænde deres Lig og ødelægge til Grunden de Afdødes Ejendomme, ſelv Kornmarkerne og Hytterne, dog fik vi ikke beſtemte Beviſer ihænde derfor. De gjøre Ild ved at rive et Stykke haardt Træ mod et blødere; men de behøve dog ſjelden at tage deres Tilflugt til dette Middel, da der altid i en eller anden af Nabohytterne vil være Glør at faae. Paa deres Vandringer og Rejſer bære de ſædvanligvis i Haanden et tilbrændt, halvt forkullet Stykke Træ, hvorfor man ogſaa i Colorado-Dalen hyppig finder ſaadanne bortkaſtede forkullede Brande.

Paa gamle Kort over Californien og Ny-Mexiko finder man ofte anført Navne paa Indianerstammer, hvis Tilværelse i den nyere Tid er bleven dragen i Tvivl. Missionairer, der for mere end halvandet Hundrede Aar siden bereiste Colorado, have først efterladt os disse Navne tilligemed en overfladisk Angivelse af de tilsvarende Landstrækningers geografiske Beliggenhed; men der herskede i lang Tid Tvivl om disse Efterretningers Nøjagtighed, og der blev kun tildeels tillagt dem historisk Værd. Jo mere nu disse ubekjendte Lande ved Colorado atter blive undersøgte i den nyere Tid, desto mere lærer man imidlertid at erkjende, hvor nøjagtige de gamle spanske Munke have været i deres Angivelser. Ved at omtale denne Gjenstand nævner Bartlett i sit fortræffelige Værk: Personal Narrative, Vol. II, p. 178, Genigueh-, Chemegnaba-, Gumbuocariri- og Timbabachi-Indianerne som saadanne Stammer, om hvis Tilværelse vi Intet vide. Paa vor Reise traf vi ved Colorado sammen med Chimehwhuebe-Indianerne, hvilke uden Tvivl ere den ovennævnte Chemegnaba-Stamme. Det tør saaledes antages, at efterhaanden ogsaa de øvrige Stammer, der kun kjendes af Navn, ville kunne findes længere oppe ved Colorado eller i de tilgrændsende Landstrækninger. Pater Kino, der reiste ved Colorado i Aaret 1700, omtaler Quiquima-, Conga-, Baiopa- og Cutchana-Indianere *). Af disse Stammer fandt vi Cutgane- eller Cutchana-Indianerne som de første Indfødte, der hilsede os ved Colorado. Om Mohave'rne taler Bartlett som om en stor Nation, der skulde bestaae af lutter athletiske Krigere og leve 150 Mil ovenfor Gila's Udmunding i Colorado. Ogsaa denne Angivelse fandt vi nøjagtig, dog vare vi ikke den første organiserede Expedition, der var traadt i Forbindelse med disse Indfødte; thi foruden nogle Pelsjægere, for hvis Besøg vel ingen Afkrog i de vestlige Regioner er sikker, havde Capitain Sitgreaves været der 2 Aar før os med en lille Expedition. Rigtignok blev ham, som vi ovenfor have omtalt, ingen venlig Modtagelse tildeel, og han opnaaede kun ved sin energiske Optræden at indgyde de Indfødte Agtelse og Frygt for de Hvides Vaaben.

En af de ældste Beskrivelser af de Indfødte ved Nedre Colorado og Gila er vel den af Fernando Alarchon, som i Aaret 1540 paa Vicekongen af Ny-Spanien, Antonio de Mendoça's Befaling undersøgte den californiske Bugt, ved denne Leilighed opdagede Colorados Munding, og under de største Møisommeligheder befarede en Strækning af denne Flod. Han omtaler de Indfødte som kraftige, smukt skabte

*) Venega's California. Übersetzung von J. Ch. Adelung. II. S. 23.

Mennesker, hvis Vaaben ere Buer og Pile, samt Træskjer, hærdede ved Ilden. Han beskriver fremdeles deres Malesteen og Leerkar, og omtaler Majs og Miquiqui (sandsynligvis Mezquit-Bønnerne). Efter hans Beretning tilbede de Solen og brænde deres Døde *). Padre Gonzago, som i Aaret 1746 rejste op med Colorado, beskriver de indfødte Fruentimmers Klædning paa følgende Maade: „Deres Klædning bestaaer af tre Dele, hvoraf de to danne et Skjørt og den tredie et Slags Kaabe. Disse Stykker ere ikke vævede, men Traadene ere sammenbundne foroven og falde i deres hele Længde ned ab Legemet i Form af tykke Frynder. Fruentimmerne i de nordlige Egne ere anderledes og mindre kostbart klædte, idet de kun ere bedækkede fra Hofterne til Knæerne" **).

Lieutenant Whipple, som berejste Gila sammen med Mr. Bartlett, beskriver Yuma-Indianerne, som leve ved Gila's Munding, paa følgende Maade: „Da vi havde naaet Colorado, traf vi sammen med Santiago, en af Høvdingene. Han førte os ind i sin Stammes By, hvor vi bleve modtagne af et stort Antal af de Indfødte. Fruentimmerne ere for største Delen svære, og deres Klædning bestaaer af et Frynde-Skjørt, forfærdiget af Baststrimler, der ere befæstede rundt om Hofterne og hænge løse ned til midt paa Laarene. Mændene ere store, muskuløse og velskabte. Udtrykket i deres Ansigter er indtagende og tyder paa Forstand. Deres Krigere bære et hvidt Skjørt, og deres Haar, der i snoede Lokker hænger ned til midt paa Ryggen, er smykket med Ørnefjær. De ere udmærkede Ryttere og føre Bue og Landse med uovertræffelig Færdighed. Medens vi opholdt os der, vare Indianerne meget omgængelige og bragte os Græs, Bønner og Meloner."

Denne Beskrivelse af Yuma'erne kan med Undtagelse af den senere omtalte Rigdom paa Heste ogsaa passe paa Mohave'rne eller rettere paa de fleste af de ved Colorado boende Stammer. Om der nu finder Slægtskab mellem dem Sted, vil let kunne udfindes af en Sammenligning mellem de forskjellige Sprog, naar de Vocabularier, der paa de Forenede Staters Regerings Befaling fuldstændig samles af de der rejsende Officerer, ere blevne overgivne til Offentligheden.

Fra Bill Williams Fork's Munding vare vi dragne 34 Mil op mod Colorados Strøm, inden vi havde overskredet Floden. Paa denne

*) Hacluyt's Voyages, Vol. III, p. 428—432.

**) Venegas California, I, S. 57, 58.

Strækning vare vi stegne henved 160 Fod og befandt os nu i en Højde af 368 Fod over Havspejlet. Saa meget vi nu havde lært at kjende af den prægtige Flods Dal, egnede den sig rigtignok til Cultur, dog svarede den langtfra til hvide Nybyggeres Forbringer; thi affeet fra, at Colorado næppe nogensinde vil kunne befejles langt op med Dampbaade, og Coloniſationen ſaaledes ikke ſom i den øſtlige Deel af det nordamerikanſke Continent vil kunne finde Vej ad Floderne til Landets Hjerte, ſaa mangler der ogſaa det fornødne Terrain til at drive Agerdyrkning og Kvægavl efter en ſtørre Maaleſtok; ogſaa ſavnes Skove, der ſaa meget lette Coloniſationen. Rio Grande er ligeledes ikke ſejlbar langt op, og ſandſynligvis endnu mindre end Colorado, ligeſom ogſaa dens Bredder kun bekrandſes af ſparſomme Skove; men til begge Sider af denne Flod, ligefra dens Munding til dens Kilder, udbrede ſig umaadelig frugtbare Landſtrækninger, hvor hele Folkeſlag kunde leve af Agerdyrkning og Kvægavl. Havde Colorado-Floden frembudt Nybyggerne hvilkeſomhelſt ſæregne Fordele, ſaa vilde de førſte ſpanſke Misſionairer, der i ſaa lang Tid gjennemforſkede denne Strøms Egne, viſtnok have ſørget for, at der ligeſom ved Rio Grande var blevet anlagt Nybygder og Stæder i Dalene. De opgave imidlertid Forſøget og efterlode os og vor Tid kun Beſkrivelſen af de Lande, de havde beſøgt, og blot i Nærheden af Gila findes endnu de ſidſte Levninger af en gammel ſpanſk Misſion. Naar der førſt bliver lagt en Skinnevej tvers over Colorados Dal, da vil der findes Lyſthavende nok til de ſmaa Sletter, ligeſom alle de Mangler, der nu ere ſaa afſtrækkende, ville falde væk af ſig ſelv eller med Lethed kunne erſtattes. Man vil uden Beſvær og i korteſt mulige Tid kunne tilbagelægge Vejen gjennem de golde Ørkener, der ſtrække ſig langt ud til begge Sider af Colorado, og Flodens opdyrkede Dale ville da danne velkomne Stationer for Touriſter og rejſende Forretningsmænd. Paa Colorados Sejlbarhed kan der ikke gjøres megen Regning, dog ved Hjælp af lette Dampbaade maaſkee nu mere end tidligere, da alle Forſøg med Sejlſkibe mislykkedes. Hovedhindringen for at komme ind gjennem denne Flods Munding frembyder Strømmen, ſom med en uimodſtaaelig Kraft gaaer ud og ind, og denne Omſtændighed har ogſaa bragt næſten alle dem, der have underſøgt den californiſke Bugt og ogſaa ønſkede at lære at kjende Colorado-Floden, til at afſtaae fra deres Forſæt. Saaledes er det endnu denne Dag og ſaaledes var det for 300 Aar ſiden, da de kjække Spaniere lode den californiſke Bugt underſøge, for at ſkaffe ſig Visheb om, hvorvidt Californien — af hvilket man hovedſagelig kun kjendte Halvøen og Kyſtſtrækningen — albeles var adſkilt fra Ny-Spanien ved Havbugtens Forlængelſe eller hængte

sammen med Fastlandet. Først i Aaret 1700 blev Pater Kino overbeviist om, at Californien hængte sammen med Nordamerikas Fastland, og kun ved Colorado-Floden adskiltes fra samme. Han gjorde denne Opdagelse bekjendt, hvorfor Commandanten i Sonora takkede ham i Kongens Navn. Vi vide ogsaa noget om et Forsøg, som i Aaret 1540 paa Befaling af Antonio de Mendoça, Vicekonge i Ny-Spanien, blev gjort, og hvorved Fernando Alarchon opdagede Colorados Munding. Han beskriver de Farer, for hvilke Skibene der vare udsatte; hvorledes samme kun med største Nød bleve reddede ud af en høist farlig Stilling, og hvorledes han derpaa forsøgte at besejle Floden i Baade. Femten og en halv Dag lod han Baadene slæbe og arbejde sig op mod Strømmen og tilbagelagde i denne Tid en Strækning, til hvilken han paa Tilbagetouren med Strømmen til Skibene kun brugte to og en halv Dag *).

I Aaret 1746 gjorde Padre Gonsago, da han ligeledes paa en Undersøgelsesrejse var kommen til Colorados Munding, et nyt Forsøg paa at sejle ind i den. Han opgav det imidlertid, fordi Strømmen var for stærk og fordi han manglede Liner og Tove til at lade Baadene slæbe mod Strømmen fra Land. I den nyere Tid, endnu før Californien var kommen ind under de Nordamerikanske Fristater, blev Colorados Munding undersøgt af en engelsk Marinelieutenant, Mr. Hardey; hans Angivelser bleve senere befundne rigtige, med Undtagelse af den Vildfarelse, han begik, at lægge Gila's Udmunding i Colorado kun 10 Mil ovenfor Colorados Udmunding i den californiske Bugt, uagtet den ved senere Undersøgelser befandtes at ligge over 100 Mil ovenfor. Saa langt, som vi saae Colorado, er den dyb og rivende og vistnok sejlbar for Dampbaade, hvis en tilstrækkelig dyb Rende fører igjennem eller forbi de Vandfald, vi saae ved Naaleklipperne; dog ere Hindringerne sandsynligvis af en alvorligere Art nedenfor Bill William Fork's Munding, hvor Coloradoen trænger sig igjennem snevre Kløfter.

Den 28de Februar forlode vi Overgangspunktet, for at drage op med Colorados Bred og naae Mohave Rivers Munding. Da denne Flod næsten gjennemløber den hele Strækning fra det Stille Hav til Colorado, saa troede vi i dennes Dal eller Seng at skulle finde en god Vej for Resten af vor Rejse. De venlige Mohave-Indianere, for hvem vi mere og mere opnaaede at kunne gjøre os forstaaelige, havde medgivet os to af deres Krigere, der skulde ledsage os lige til Mohave

(*Hacluyt's Voyages, Vol. III, p. 436.

Rivers flydende Vande; thi af deres Tegn og Beskrivelser havde vi faaet ud, at Floden mange Dagreiser fra Colorado tabte sig i Sandet og forenede sig under Jordens Overflade med Colorado. Hvorvidt disse Beretninger vare paalidelige og overeensstemmende med Sandheden, havde vi ikke Leilighed til nøiagtig at overbevise os om; men det er ikke umuligt, at vi ved at fortsætte Reisen op med Colorado vilde have stødt paa Mohave Rivers maaskee tørre Flodseng. Den store Afstand, i hvilke vi senere først stødte paa Mohave-Flodens virkelig flydende Vand, bekræftede fuldkommen en Deel af Indianernes Angivelser, saa at vi følte os opfordrede til ogsaa at skjenke de øvrige Udsagn, om hvis Rigtighed vi ikke kunde overbevise os, Tiltro.

Første af de Indfødte, behøvede vi ikke længer at holde os i umiddelbar Nærhed af Colorado, men drejede strax ud af det tætte Buskværk, der omgav os til alle Sider, og trak 4 til 5 Mil mod Nord, hvor vi opsloge vor Lejr under nogle høje Træer paa Bredden af en Sø, der stod i Forbindelse med Floden. Ikke langt fra vore Telte fandtes flere Indianerhytter, hvis Beboere naturligvis tilbragte Dagen hos os, og henimod Aften gave os rigt Stof til Underholdning, idet de gemytlig toge Plads omkring Ilden. Jeg lagde den Dag Mærke til flere Mænd, der ikke havde deres lange Haar paa sædvanlig Maade hængende nedad Ryggen; de havde derimod gjort det klæbrigt med ubblødt Leer og vundet det i Form af en Turban omkring Hovedet. Mr. Leroux meddeelte mig senere, at det var den simple Maade, hvorpaa Indianerne rensede sig for Utøj. Efter Tabet af vore Telte var der indtraadt en Forandring i vort Lejrliv, og jeg udbredte hver Aften mine Tæpper ved Siden af Lieutenant Tittball under et lille Stykke udspændt Lærred; hans Soldater vedligeholdt hele Natten en dygtig Ild i Nærheden af os, saa at vi aldeles ikke savnede Teltene, men sade ofte længe oppe om Aftenen og snakkede med hinanden og røgte vore Piber. — Flere Indfødte, blandt disse to nydelige Søstre paa omtrent 15 eller 16 Aar, havde den sidste Aften, vi tilbragte ved Colorado, indfundet sig hos os, og vi gjorde os fra begge Sider den største Flid for at underholde os med hverandre ved Tegn. Fra vore Skoleaar kunde saavel Lieutenant Tittball som jeg erindre flere Taskenspillerkunster, og dem gjorde vi nu for Indianerne, hvorved vi opvakte den største Beundring og Jubel hos dem. Saaledes forekom det dem ubegribeligt, at vi f. Ex. kunde sammenføje en overklippet Snor saaledes med Tungen, at der kun blev et vaadt Sted der, hvor den foregaves at have været overklippet, medens den i Virkeligheden kun var bleven et Stykke kortere i den ene Ende. Først

efter flere Gjentagelser opdagede Indianerne, hvorledes Snoren stadig blev kortere. Ogsaa det bekjendte Kunststykke med en Ring og en Snor forbavsede dem; men Lieutenant Tittball satte først Kronen paa den indianske Fest, da han pegede paa en af sine Fortænder, der var falsk og fastholdtes ved en Fjær; han gjorde da Miner som om han med Voldsomhed slugte eller sank Noget, hvorpaa han aabnede Munden og viste et stort Hul i Tandrækken. Dette var for Meget for Indianernes Fatteevne; stumme af Forbavselse saae de paa Hullet i Lieut. Tittball's Mund, hvor den nedslugte Tand havde siddet. Idet han nu strøg Haanden op ad Halsen og forbi Munden, satte han Tanden fast igjen; hvorpaa han atter viste de Vilde en fuldstændig Tandrække. Grebne af denne overnaturlige Kunst, kaldte de alle de Indianere, der vare i Lejren, sammen og bade derpaa Lieutenant Tittball om endnu engang at gjøre den utrolige Troldbomskunst. Atter og atter maatte han gjentage Kunsten til de Vildes største Nydelse; enhver Enkelts Øje hængte opmærksomt ved hans Mund, indtil endelig en Krieger traadte hen for ham og ved tydelige Tegn gav at forstaae, at han nu ogsaa skulde foretage Kunsten med en af de andre Tænder. Naturligvis var dette ham en Umulighed, hvilket syntes betydelig at rokke Troen paa vor overnaturlige Kraft. Indtil langt ud paa Natten underholdt vi os ved den blussende Ild med vort Besøg, og da de endelig skiltes fra os, lykkedes det os endnu i det sidste Øieblik for nogle af vore Klædningsstykker afskaarne blanke Knapper at tiltuske os de nydelige Muslinghalskjæder, som hængte de to indianske Skjønne ned paa deres silkeblødе brune Skuldre. Vi havde budt hver af dem to blanke Dollarstykker og nogle Smaapenge, den sidste Rest af vor Formue, derfor; men de foretrak nogle gamle blankpolerede Knapper, fordi disse vare forsynede med Øjer, hvorimod Pengestykkerne paa ingen Maade kunde anbringes paa deres Smykker.

Tidlig paa Morgenstunden den 1ste Marts vare vore Førere, to kæmpemæssige Krigere, hos os i Lejren og purrede os ud til Opbrud, da der var meget langt til det Sted, hvor vi vilde træffe paa Vand. Vi vare snart færdige og drejede ud af Colorados Dal lige mod Vest, hvor det golde Land hævede sig stærkt foran os. Mange Indianere gjorde os denne Dag Følgeskab og sværmede larmende omkring vort Tog. Vore Førere dannede Spidsen af vor Expedition og havde bundet sig tykke Sandaler under Fødderne som Værn mod den skarpe, stenede Jordbund. Vi droge sønden om en takket Bjergkjæde, der strakte sig langt mod Nord; en tør Flodseng, som vi holdt for Mohave River, kom os i lang Tid tilgode, idet vi fortsatte vor Reise i den og ikke saa ofte som paa Højderne bleve opholdte af Ridser og Spalter

i Jorden. Da vi befandt os vest for Bjergene, bøjede Flodsengen mod Nord, hvorimod vi endnu en kort Strækning holdt den vestlige Retning og af Indianerne bleve førte hen til Skraaningen af en lille, grøn Høj, hvor der fandtes en Kilde med godt klart Vand. Vi havde næppe tilbagelagt 6 Mil; vi forfriskede os derfor kun i al Hast med en Drik af Kilden og fortsatte derpaa vor Reise i nordvestlig Retning. Bjergstrøget, som vi vare dragne sønden om, skød sig, som vi rede videre, ind mellem os og Colorado, og snart var den sidste Trægruppe, der betegnede den stolte Flods Dal, forsvunden bag takkede Klippemasser. I Vesten strakte sig en lignende Bjergkjæde fra Nord til Syd parallelt med den øst for os liggende, og i skraa Retning førte Indianerne os over Sletten, der strakte sig langt mod Nord mellem de to Bjergkjæder. Øde og uddøet laa Landet for os, goldt og tørt ragede Bjergenes takkede Toppe op i det Fjerne; den tøre Vind fejede hen over den sandige stenede Flade, der næppe viste noget Spor af Vegetation. I en lang Række fulgte hele Expeditionen de to statelige Mohave'r, som tavse og uden at see sig om strede foran med lange Skridt. Terrainet var jevnt, dog ingenlunde uden Hindringer; thi mangfoldige Indskjæringer og Spalter, der vare ubhulede efterhaanden af Regnskyl, krydsede vor Vej fra Vest til Øst. Vi befandt os ved Randen af den brede vandløse Ørken, der udstrækker sig fra Gila til langt norden for Colorado Chiquito's Munding i en gjennemsnitlig Brede af mere end 100 Mil. En Deel af den havde vi allerede gjennemrejst paa Østsiden af Colorado, dog havde vi i Bill William Fork's Dal mærket mindre til den; men nu, da vi befandt os lige for den, stirrede det øde Land med sin Eensformighed og hele Forladthed os imøde fra alle Sider. Kun to eller tre Indianere foruden Førerne saaes endnu ved Siden af Toget; de Øvrige vare ved Kilden vendte tilbage, som om ogsaa de vare bange for den Ørken, der afskydes selv af Ræve og Ulve: Denne Ørken er imidlertid ingenlunde Mohave-Indianerne ubekjendt; thi før vi tiltraadte Rejsen fra deres Byer, gjorde de os ved Tegn begribeligt, at vi paa den hele Strækning lige til Mohave Rivers flydende Vand kun vilde finde fire Kilder med meget lidt Vand, hvorfor de raadede os til at reise saa hurtig som muligt. Som det senere viste sig, vare de betegnede Kilder saa skjulte i Bjergene, at vi sikkert vilde være dragne forbi dem og gaaet vor visse Undergang imøde, hvis vi ikke havde haft vore Førere. Indianerne ydede os paa denne Maade en Tjeneste, som var til uberegnelig Fordeel for Expeditionen, og uden dem kunde vi næppe have slaaet ind paa denne Vej, der førte os i nærmeste Retning til Sydhavet.

Da vi nærmede os den vestlige Klippekjæde, blev Eensformigheden undertiden afbrudt af en enkeltstaaende Yucca, der strakte sine nøgne Grene med deres Bladkroner ivejret og tog sig høist trist og ynkelig ud paa den golde Jordbund. Det var Indianernes Hensigt endnu samme Dag at føre os til en anden Kilde i Bjergene; men de havde overvurderet vore Dyrs Kræfter, thi efter at vi fra den tidlige Morgenstund havde tilbagelagt 22 Mil med en Stigning af 1500 Fod, var Dyrene næppe til at bringe af Stedet. Solen nærmede sig allerede den vestlige Bjergkjæde, da vore Førere viste os en fremspringende Pynt i 5 Mils Afstand, som vi skulde forbi for at komme til den omtalte Kilde; vi havde gjerne marcheret længere, men af Hensyn til vore Dyr besluttede Lieutenant Whipple at gjøre Holdt paa Stedet og blive der til den næste Morgen. Vi tændte denne Aften vor Lejrild ved nogle udgaaede Yucca'er, der laa adspredte omkring og hvis Flamme udbredte en ejendommelig olieagtig Lugt, uden at give nogen synderlig Varme. Vor Lejrplads var haard og umagelig; thi paa den stenede Bund fandtes næppe en jevn Plet saa stor, at man kunde udstrække sig paa den. Overalt stak de skarpe Steen frem, hvis ubehagelige Tryk paa de trætte Lemmer vore saa tilbageblevne Tæpper ikke kunde forebygge. Med Glæde hilsede vi derfor den opgaaende Sol, skjøndt den viste os et bedrøveligt Syn, idet vore Muldyr, trætte af den forgjæves Søgen efter Næring, stode modfaldne omkring og saae paa den golde Steenbund. Vi skyndte os derfor med at komme afsted for at naae Kilden, der efter vore indianske Føreres Udsagn ikke kunde være meget langt borte. De tre Mohave'r, der hidtil havde fulgt os, toge her Afsked med os og vendte beroligede hjemad, for at give Beretning om den Behandling, som vore to Førere nød hos os. Det var nemlig ikke undgaaet vor Opmærksomhed, at Befolkningen ved Colorado med en Art Bekymring saae de to Førere drage afsted med os og at de øvrige Indianere sandsynligvis kun havde fulgt os saa langt for at iagttage os.

Vi fortsatte altsaa vor Vej i nordlig Retning langs med Foden af Bjergene; vi blevé idelig opholdte af Bjergelv-Senge, hvis Bredder vare saa klippeagtige og ofte saa stejle, at vi maatte gaae en lang Omvej for at finde et passende Overgangssted. Efter en Marche af 2 til 3 Timer kom vi til en særdeles dyb Kløft, gjennem hvilken vore Indianere førte os ind ad Bjergene til. Kun langsomt formaaede vi at ride med vore Dyr mellem de løse Steen og endnu langsommere fulgte Vognen med Viametret, hvilken maatte bæres over lange Strækninger. Der, hvor Bjergene begyndte at optaarne sig til begge Sider af os, opdagede vi de første Spor af Vand. Det var en lille Flade med en Bæk, der ved Enden af den lille Dal tabte sig i Sandet. Der maatte

være en yppig Rørvæxt paa dette Sted, thi paa Bredderne saae vi mange Rørbunker, som aabenbart maatte have tjent forbidragende Indianere til Lejr. I selve Lavningen vare Rørene blevne afbrændte; enkelte grønne Skud trængte sig allerede frem af den fugtige Bund mellem den sorte Aske og tydede paa Foraarets Nærmelse.

Vi troede allerede at have naaet den til Lejr bestemte Plads, dog førte Indianerne os stadig dybere ind i Bjergene, indtil vi kom til en lille Dal, der med sin visne Vegetation paa denne Aarstid vel ikke frembød nogen synderlig Skjønhed, men som dog om Foraaret eller Sommeren, skjult mellem høje nøgne Klipper midt-i den trøstløse ugjæstfri Ørken, maa smile den Vandrer, der tilfældig træffer paa den, imøde som en paradisisk Plet. Alt tydede paa, at de Indfødte i den gunstige Aarstid opholdt sig meget i denne Dal; der fandtes smaa opdyrkede Majs- og Hvedemarker; en Mængde Skildpaddeskaller laa sprødte omkring, og beviste tydelig, at disse Dyr udgjøre en yndet Spise for de Indfødte der. Den Maade, hvorpaa de tilberede dem, er imidlertid ikke mindre grusom end i den civiliserede Verden, hvor Kjødet pundevis bliver skaaret af det endnu levende Dyr og solgt. At dømme fra Skallernes forbrændte Ydre, kunde der ikke være Tvivl om, at disse Vilde lægge de levende Skildpadder paa Ryggen i glødende Kul og stege Dyret i dets egen Skal. Overalt, hvor vi stødte paa Vand, fandt vi ogsaa Skildpaddeskaller; dog lykkedes det os ikke at faae fat paa et eneste levende Exemplar af disse Dyr, det bedste Bevis for, hvor stærkt de blive efterstræbte af de Indfødte. Vi følte os ret behagelig tilmode paa Bredden af den stærkt flydende Bæk, saa meget mere som ogsaa vore Dyr fandt en Deel Græs i selve Dalen og paa Skraaningerne af de nærmeste Klipper. Solen skinnede varmt og velgjørende; den tørre Vind, der havde plaget os de foregaaende Dage, kunde ikke finde Vej ind til os, og det bløde Sand, paa hvilket vi udbredte vore Tæpper, var velkommen for vore Lemmer, der den foregaaende Nat vare blevne ømme og stive paa den skarpe Steenbund.

XXXIV.

Deling af Expeditionen; Vandmangel. — Øde Bjergland. — Sandstreppen. — Den udtørrede Saltsø. — Udrikkeligt Vand. — Advarsel mod de Indfødte. — Expeditionens Gjenforening. — Ankomst til Mohave Rivers flydende Vand. — Reise i Mohave Flodens Dal. — Pah-Utah'ernes Anretter. — Mord paa en Muldriver. — De Vildes Forfølgning. — Odelæggelse af de Vildes Lejr.

Den 2den Marts forlode vi Dalen og den venlige Kilde, fulgte Kløften stadig dybere ind i Bjergene og kom endelig til en steil Bjergryg. Langsomt klattrede Expeditionen opad, indtil vi kom op paa Højden af Bjerget, hvor vi overraskedes af en vid Udsigt mod Vest. En livløs og øde Slette laa udbredt for os, selv de tætte Grupper af Yucca'er mod Vest formaaede ikke at afbryde Eensformigheden. Hvad der imidlertid hævede den hele Naturscene, det var de fjernt i Vesten opstigende Klippekjæder og de bag disse fremragende skinnende Bjergkupler, som vi holdt for at være den sydlige Spids af Sierra Nevada. Vi stege fra Bjergryggen ned paa Sletten, hvor vi fandt en forholdsvis god Vej, og droge videre i sydlig Retning med vore Førere i Spidsen. Atter maatte vi overnatte i den golde Ørken og hjælpe os med det lille medbragte Vandforraad, dog kunde vi trøste os med den Tanke, at vi vare rykkede vort Maal 20 Mil nærmere.

Den 3die Marts naaede vi efter en kort Marche over bakket, men ligeledes ufrugtbart Land den anden Kilde, som var bleven os lovet af Indianerne. Den befandt sig i en Kløft, der dannedes af Granit-Rullesteen og Klippeblokke, og rislede kun yderst sparsomt frem af Spalterne i Stenen. Før vi kunde skride til at vande Dyrene, maatte der graves en Fordybning foran Kildens Aarer til Opsamling af Vandet; først da kunde vi begynde paa at vande eet eller to af Dyrene ad Gangen, og dermed gik hele den øvrige Deel af Dagen.

Efter de sidste stive Marcher syntes en Rastdag for vore Dyr næsten uundgaaelig, og det blev derfor besluttet at tilbringe den 4de Marts ved Kilden, især ogsaa fordi en anden Rejsemaade fra nu af skulde begyndes og de fornødne Forholdsregler dertil tages. Indianerne havde nemlig paa sindrig Maade gjort os opmærksomme paa, at den næste Kilde, vi skulde komme til, kun var et lille Vandhul, ved hvilket et saa stort Antal Mennesker og Dyr, som det, vor Expedition

udgjorde, ikke paa een Gang kunde ſtille deres Tørſt. I det høieſte kunde kun en Trediedeel af Styrken vandes der paa een Gang. Expeditionen blev derfor deelt i tre lige ſtærke Afdelinger, af hvilke den førſte ſkulde bryde op den 5te, den anden tidlig om Morgenen og den tredie om Natten den 6te Marts. Paa denne Maade kunde vi haabe, at Vandet i de 16 til 20 Timers Mellemrum mellem hver Afdeling vilde kunne ſamle ſig i tilſtrækkelig Mængde ved den lille Kilde, og for at gjøre dette end ſandſynligere, fik den førſte Afdeling Ordre til at renſe og udvide Vandhullet. Jeg ſluttede mig til det førſt opbrydende Selſkab. Vi toge tidlig paa Morgenſtunden Afſked med vore Kamerater og fulgte den ene af vore Førere, der ſom ſædvanlig ſtred tavs frem foran. Den anden Indianer blev tilbage, for at ledſage det andet Commando. Med de to Indianeres Ydre var der, ſiden de forlode deres Hjemſtavn foregaaet en betydelig og ikke juſt fordeelagtig Forandring. Som ſmukke muſkuløſe nøgne Skikkelſer havde de paa den Dag, vi afreiſte fra Colorado, forenet ſig med os, men nu vare de næſten ikke til at kjende for lutter Klædningsſtykker og Tæpper; thi Enhver, der paa nogen Maade kunde undvære noget af ſine Sager, gav det med Glæde til de to Førere, der med ſtoiſk Ro læssede Alt paa ſig og derved kom til at ligne vandrende Pjaltebunker. Vi reiſte den førſte Dags Morgen næſten uafladelig gjennem vilde Kløfter, der hiſt og her vare bevoxede med adſpredt ſtaaende Cedertræer og Yucca'er; i nogle af dem fandt vi endog Levninger af den ſidſte Snee. Om Eftermiddagen førte vor Vei os gjennem en vid kedelformig Dal, der rundtom var indeſluttet af Bjergmaſſer. Vi troede i denne Dal at kunne kjende den tørre Seng af en Flod, dog var det i Dalbundens uregelmæssige og bølgeformige Formation ikke muligt nøjagtig at beſtemme, i hvilken Retning Vandet løb af ved forekommende Regnſkyl. Uden at gjøre Holdt eller Hvil fortſatte vi vor Reiſe indtil Aften, afſadlede vore Muldyr og indrettede vor Natlejr der, hvor vi netop befandt os, nemlig 1 Mil foran en høi Klippekjæde.

Den følgende Morgen førte Indianerne os i lige Linie til det førſte Bjerg og viſte os den ſkjulte Kilde i en lille Kløft; ogſaa her fandt vi Skildpaddeſkaller og andre Spor af Indianere, men ingenſteds dyrkede Agre; thi ſelv tæt ved Kilden var Jordbunden ſaa ufrugtbar og ſtenet, at ikke det Ringeſte kunde trives paa den. Det forholdt ſig nøjagtig ſaaledes ſom Indianerne havde forudſagt os; Vandforraadet, der fandtes i en tøndeagtig Fordybning i Jorden, var netop tilſtrækkeligt til en nødtørftig Vanding af vore Dyr. Vi ſørgede imidlertid for, at Kilden blev renſet, og efterat vi havde overbeviſt os om, at der løb

friſt Vand til, begave vi os atter paa Vejen. Efterat vi havde tilbagelagt nogle faa Mil i det for os liggende Højland, begyndte Terrainet, der faa længe havde været i Stigning, pludſelig at falde af og aabnede os derved en vid Udſigt over det foran liggende øde Bjergland. Efter vor Formodning maatte Mohave River eller rettere dens Seng ſnoe ſig i en vid Bue nordveſt om os og derpaa dreje af mod Øſt. At dømme efter Skyllebækkenes tørre Lejer, i hvilke Regnvandet havde ſøgt ſin Vej enten mod Øſt til Colorado eller mod Nordveſt til Mohave River, befandt vi os paa Vandſkjellet mellem disſe to Floder; dette var tillige det højeſte Punkt, ſom vi berørte paa den ſidſte Deel af vor Reiſe. Den hele Afſtand fra Fort Smith hertil udgjorde 1647, fra Albuquerque 813 og fra Rio Colorado of the West 97 Mil. Der, hvor vi forlode Colorado, befandt vi os 368 Fod over Havſpejlet, paa det nylig betegnede Vandſkjel derimod, der ligger 35° 11′ nordlig Brede og 113° 21′ veſtlig Længde (Greenwich) 5262 Fod — vi vare ſaaledes paa den ſidſte Deel af vor Reiſe ſtegne 4894 Fod. Landets Sænkning derfra mod Veſt var ſaa ſtærk, at vi paa vor Marche til næſte Middag gjennemſnitlig ſank 101 Fod paa hver enkelt Mil.

Det var en gammel Sti, ad hvilken Indianeren førte os, et Bevis for, at menneſkelige Væſener plejede at vandre ſelv i denne Ørken, ja endog levede og boede der, thi vi ſaae paa vor Vej en lille Aſkehob, i hvilken der endnu laa nogle glødende Kul, medens der i Sandet rundtomkring den var aftrykt Spor af Mænd, Kvinder og Børn. Jeg veed ikke, hvorledes jeg ret træffende ſkal beſkrive den trøſtesløſe Ørken, ſom vi gjennemreiſte i disſe Dage. Vi droge ſtadig nedad, ſnart jevnt, idet vi fulgte klippeagtige Kløfter, ſnart brat, idet vi klattrede ned i ſvimlende Afgrunde eller krøbe ned ad ſteile Skrænter, hvor de løſe Steen for hvert Skridt rullede efter os. Det var en umaadelig trættende Marche, hvilket jeg fik deſto eftertrykkeligere at føle, forbi jeg havde ladet mit Muldyr løbe med Hjorden for at ſkaane det. Indianeren derimod ſyntes at være i Beſiddelſe af Muſkler og Sener, der vare ufølſomme for Anſtrengelſer; thi uden ſaa meget ſom at forandre ſin Gangart, der beſtod i lange, gyngende Skridt, fortſatte han tilſyneladende ligegyldig ſin Vej. Bjergſtrøgene, ſom vi havde ſeet ud over fra Højderne, taarnede ſig ſtadig højere op til begge Sider, efterſom vi ſtege dybere ned, ſaa at vi henimod Aften befandt os i en Klippekedel og fulgte i denne en Kløft, ſom efterhaanden udvidede ſig. Efterat denne havde gjort en pludſelig Bøjning, holdt vi uformodet ved Indgangen til en vid Dal, der ſtrakte ſig fra Nord til Syd. Men af hvilken Art var denne Dal! Havde vi paa

Højderne haft Lejlighed til at lære den klippefulde Ørken at kjende, saa laa der nu en Sandsteppe for os i hele sin skrækkelige Virkelighed. Dens Brede fra det Punkt, hvor vi befandt os, til Klipperne, der begrændsede den lige overfor, kunde vel beløbe sig til henved 20 Mil. I Midten af Dalen strakte sig i nord-sydlig Retning en Række vulkanske Klipper og Sandbanker, der hørte op lige vest for os og ikke frembøde noget lysteligere Skue end det tørre Sand, som omgav dem til alle Sider. Gjennem denne Ørken, forklarede Indianeren os, maatte vi drage for at komme til Vand, og han viste os, i hvilken Retning det fandtes. Vi saae, hvorledes den nedgaaende Sol, ligesom for at opmuntre os, spejlede sig i en Søes eller Flods Bølger og sendte sine glødende brudte Straaler over til os. Vi saae en bred Stribe, der som en Sneemark udstrakte sig for Enden af Dalen; men der var endnu langt, meget langt dertil, og da Ro var nødvendigere end Næring saavel for Mennesker som Dyr, saa lagde vi os paa Sandet for at oppebie den følgende Dag.

Tidlig den 7de Marts begave vi os paa Vejen. Denne blev paa Grund af det løse Sand, hvori vore sværtbelæssede Dyr for hvert Skridt sank ned til langt op over Hovene, meget besværlig, saa meget mere, som Solen med fuld Kraft opvarmede Jorden, og ingen kølig Luftstrømning forfriskede Atmosfæren. Da vi kom forbi de vulkanske Høje ([25]) og Sandbanker, saae vi hist og her fine Græsstraa stritte frem af Sandet, hvoraf vi toge Anledning til at gjøre et kort Holdt for Dyrenes Skyld. Fra dette Punkt havde vi nu Udsigt over den anden Deel af den sandede Dal, der laa som en vid Sneemark foran os. I Begyndelsen troede vi, at det var Luftspejlingen, der lod Alt vise sig hvidt for os; men vi opdagede snart, at vi befandt os paa Randen af et omfangsrigt Søbækken, i hvilket hver Draabe Vand var udtørret. Som en hvid fingertyk Skorpe var imidlertid Saltet, hvormed Vandet havde været blandet, blevet tilbage og laa nu paa løs Jord, saa at vi sank ned over Anklerne og banede en dyb Sti, idet vi rede eller gik bag efter hinanden. Vi droge i sydvestlig Retning gjennem den hvide Slette, som af os fik Navnet Soda Lake ([26]). I Midten af Søbækkenet traadte jeg ud af Rækken og lod den drage forbi mig, for uforstyrret at søge at indprænge mig dette ejendommelige Prospekt i Erindringen, da det var altfor eensformigt til at tegnes af. Mod Øst, Syd og Vest kunde man see Søens Begrændsning, idet der løb en gul Sandstribe mellem den hvide Flade og de tilgrændsende Klipperækker; men mod Nord var Udsigten saa interessant og forskjellig fra Alt, hvad jeg hidtil havde seet, at jeg længe ikke formaaede at løsrive mig fra den. Gjennem en vid Port, som dannedes af de

sammenrykkende Klipper, saae jeg langt borte i det Fjerne Søen forene sig med Horizonten; som Obelisker ragede hist og her affondrede Klippemasser ivejret og dannede Øer i den tørre Saltsø. Om jeg saae til Enden af Søen eller om den endnu strakte sig langt mod Nord, kunde jeg ikke afgjøre; thi da de smaa Klippeøers Basis var ligesaa afrundet som deres Toppe og Atmosfæren dirrede over Søen, saa kunde jeg ikke være i Tvivl om, at en mærkværdig Straalebrydning viste Gjenstandene i en forandret Skikkelse, men saalænge, jeg kunde overskue denne Egn, hvilket varede til næste Formiddag, havde jeg stadig det samme Fænomen for Øje.

Vi kom om Eftermiddagen til den anden Side af Soda Lake, men befandt os der næppe endnu midt i Dalen, der forlængede sig langt ud mod Syd. Der, hvor Sandbunden atter begyndte at stige, pegede Indianeren paa Jorden og gav os at forstaae, at der fandtes meget Vand. Vi saae nu ogsaa nogle Fordybninger, der indeholdt krystalklart Vand; vi lagde os ned for at slukke vor brændende Tørst, men næppe havde Læberne berørt de smaa Vandspejl, før den modbydelige Smag fik os til at gyse tilbage. Det var i det mindste for Mennesker ubrikkeligt Vand, og dog vare vi alene henviste til det, thi det lille Forraad, som vi havde taget med fra forrige Vandsted, var sluppet op om Morgenen, og vi vare nødte til at bruge det modbydelige Vand til vor Madlavning. Vi gravede paa forskjellige Steder ny Fordybninger, hvori der strax samlede sig Vand; men der var ingen synderlig Forskjel at bemærke paa det, og selv vore Muldyr vendte sig flere Gange bort, før de kunde bekvemme sig til at drikke af det. Efterat de havde smagt det, begyndte Saltet at virke i dem, og deres Tørst blev stadig stærkere, saa at de ikke kunde fjerne sig ret langt fra Vandpytterne, men stadig maatte vende tilbage, for paa ny at nedslunge det bittre, men dog i første Øjeblik kølende Vand.

Det var os alle paafaldende, at vi, siden vi havde forladt Colorado, ikke havde truffet paa noget eneste levende Væsen, med Undtagelse af nogle hornede Firbeen; kun havde jeg fundet en død Colibri, der laa paa Sandet med udbredte Vinger og aldeles udtørret af Luften, som om den i Flugten var bleven indhentet af Døden. Jeg tog det smukke lille Dyr op og lagde det senere indeni et Brev, som jeg fra Californien sendte til Europa. Den fuldstændige Mangel paa Dyr af enhver Art i Regioner, der vare blevne saa stedmoderlig behandlede af Naturen, kunde ikke overraske os. Derimod saae vi Spor af Indfødte, der i forskjellige Retninger havde strejfet over Sandsletten, og maaskee i Nærheden lurede paa os, nedgravede i Sandet (hvilket de Indfødte der gjøre, naar de ville skjule sig) for ligesom Ulve at kunne falde over

et eller andet efternølende Muldyr, sønderslide og sluge det. Hvoraf de Indfødte, hvilke vor Mohave-Indianer med Foragt kaldte Pah-Utah'er, paa disse Steder leve, var os længe en Gaade, indtil vor Fører meddeelte os, at disse Mennesker friste deres elendige Tilværelse ved Græsfrø, Rødder, Slanger, Frøer og Firbeen. Den brave Indianer raadede os forøvrigt til at tage os iagt, da Pah-Utah'erne ellers vilde nærme sig om Natten og dræbe nogle af vore Muldyr med Pile. Efter den Beskrivelse, som vore Mohaver senere gave os, maae disse Vilde være et Slags Mennesker, der i deres Liv og Væsen kun adskille sig meget lidt fra Dyrene; sky som disse og rovgjerrige tillige, omsværmede de os senere uafladelig og gjorde os megen Skade, uden at vi vare istand til at faae Øje paa en eneste af dem. Den Advarsel, som vor Fører havde givet os ved Saltkilderne, blev ikke upaaagtet, og da vort Selskab kun bestod af nogle og tredive Mand, deelte vi vort hele Personale i 4 Afløsninger, af hvilke een stadig maatte være paa Post. Enhver gjorde sin Pligt, og vi vare saaledes stadig omgivne af en stærk og godt bevæbnet Vagt. Det kunde være henimod Midnat, da Posternes Opmærksomhed blev henledt paa en fjern Hestetrampen, der kom nærmere. Da de Indfødte i disse Egne ingen Heste have, og Lyden kom fra den Vej, som vi havde tilbagelagt, saa kunde det ikke godt være Andre, end en af vore efterfølgende Afdelinger, skjønbt vi ikke ventede den saa snart. Lieutenant Whipple red med sin Afdeling ind i vor Lejr; intet Uheld var tilstødt ham, hans Selskab eller hans Hjord. Ogsaa Lieutenant Tittball ankom til Lejren med sit Commando, dog blev han ikke hos os, men fortsatte sin Reise i den Retning, som blev ham betegnet af Indianerne. Jeg havde ladet mit Muldyr blive tilbage ved Lieutenant Whipple's Paktrain og gjort Reisen de tre Dage, vi havde været adskilte, tilfods ved Siden af Indianeren; det var mig derfor ingen ringe Glæde, da jeg løb hen til Hjorden og i den klare Nat saae mit Mulæsel muntert og i god Behold skride hen over Saltsletten og med graadig Appetit rive til sig af Græsbuskene. Jeg lagde mig derpaa langt mere beroliget igjen til at sove; thi skjønbt jeg var vant til alle Slags Anstrengelser, saa vilde det dog have været mig ubehageligt at gjøre endnu en Marche tilfods, efterat jeg i tre Dage havde gaaet henved 70 Mil over vildt Terrain, og dertil i tynde indianske Mokkasins, af hvilke Fødderne allerede begyndte at titte frem overalt. Jeg gjorde ved denne Lejlighed atter den Erfaring, hvor langt lettere man marcherer i de indianske Halvstøvler end i vort eget svære Fodtøj, forudsat da, at Fødderne allerede have tabt noget af deres Ømfindtlighed og ikke længer lide for meget ved at træde paa skarpe Steen. Jeg havde som de fleste Medlemmer i

Expeditionen ikke længer nogen Sko eller Støvle at opvise, da de sidste Rester af dem allerede for længe siden vare faldne af Fødderne. Vi hjalp os imidlertid, saa godt vi kunde, med Læderstykker, som Mexikanerne syede sammen til Halvstøvler eller korte Strømper, og de døde eller skudte Muldyr maatte levere Saalerne. Skulde vor Rejse imidlertid have varet meget længer, saa vare vi tilsidst blevne henviste til simple Sandaler som dem, Indianerne gik med.

Atter forenede brøde vi den 8de Marts op fra Saltkilderne og droge i sydlig Retning henimod det Sted, hvor de til begge Sider af os løbende Klippekjæder stødte sammen og dannede en snever Kløft. Der var endnu en stiv Marche gjennem dyb Sand til Mundingen af Kløften, hvor vi til vor usigelige Glæde kom til Mohave River, der som en klar lille Flod rislede hen over glatvaskede Steen. Uden at tænke paa Andet end den brændende Tørst, ilede Enhver strax ned til Floden for rigtig efter Hjertenslyst at drikke af det ypperlige klare Vand; og Mange nøjedes endda ikke dermed, men klædte sig af og forfriskede deres Legemer med et koldt Bad. Nær ved det Sted, hvor Lieutenant Tittball havde lejret sig, bleve ogsaa vi. Han selv, hvis Levnetsmidler ligeledes sang paa det sidste Vers, var i Almarcher dragen forud, og vi fik ham ikke mere at see, før vi kom tilbage til Washington; thi da han først havde naaet Mohave Rivers flydende Vand, behøvede han ikke længer at frygte for at fare vild, fordi han ved at følge Floddalen tilsidst maatte komme til Nybygderne i San Bernardino-Dalen og støde til San Diego-Vejen. Mohave-Floden, der paa det Sted, hvor vi lejrede, førte rigeligt Vand, og hvis Løb vi endnu en kort Strækning kunde følge med Øjnene, maa allerede før den kommer til Soda Lake forsvinde i Sandet; men hvilken af de mange tørre Flodsenge, som vi deels berørte, deels iagttoge i Afstand, der er den egentlige Mohave River, kan vel kun afgjøres ved nærmere Undersøgelser i Regntiden, naar de i Soda Lake ansamlede Vandmasser søge Udvej i en eller anden Retning. Aldeles taber Soda Lake vel aldrig sit Vand gjennem Udløb; thi den paa dens tørre Bække tilbageblevne Saltskorpe tyder paa, at Vandet i tørre Aarstider deels trænger ned i Bunden, deels fordamper.

Før vi den 9de Marts fortsatte vor Rejse, bleve vi atter af vore Førere advarede mod de ondskabsfulde Pah-Utah'er, der efter Hines Udsagn beboede Hulerne og Kløfterne i Klipperne til begge Sider af Mohave River. Vi saae ogsaa mange friske Spor; men da de Vilde selv ikke lode sig see og syntes at flygte for vor Expedition, saa bleve vore Folk trygge, hvilket gav Anledning til, at vi fik en sørgelig Lære.

Foran Kløften, gjennem hvilken Mohave River flyder, blev vor Expedition adskilt, idet Vognen med Biametret, de med samme beskjæftigede Folk og et tilstrækkeligt Bedækningsmandskab fulgte den bekvemmere Vej gjennem Flodens smalle Dal, medens Ryttere og Pakdyr skulde afskjære en Bøjning af Floden ved at følge en Sti, der førte over Bjergene og længere oppe atter stødte til Floden. Doctor Kennerley og jeg fulgte med Vognen, i Haab om, at der skulde være nogen Jagt ved Floden, og vi vare strax omgivne af stejle Klipper, der snart indeklemte Floden, snart gav den større Spillerum til dens Krumninger. Paa begge Sider af den lille Flod, hvis Brede veksled mellem 5 og 16 Fod, var der imidlertid Plads nok til, at den lille Vogn, trukken af fire Muldyr, kunde komme frem. Nogle Ænder som vi jagede efter, fandtes der, og imidlertid glædede vi os over enhver grøn Græsplet, der viste sig for os og virkede velgjørende paa vore Øjne, som i saa lang Tid ikke havde seet Andet end sandede Stepper og tørre Bjerge. Rørene og Sivene paa Bredderne bleve tættere, efterhaanden som vi rykkede frem, saa at vi ved Enden af Bøjningen, hvor vi skulde træffe sammen med vore Kamerater, havde Møje med at bane os frem. Vi kom imidlertid til Klippestien, før de Forreste af Toget, der havde tøvet noget i Lejren efter vort Opbrud, stege ned ad den. Vi gave os derfor god Tid, indtil de to Mohave-Indianere som Forløbere for Toget indtraf hos os. Hvor meget vore Muldyr havde lidt paa Rejsen gjennem Ørkenen, viste sig nu først rigtig; thi de bleve stadig mere udmattede og maatte løse og uden Bepakning drives langsomt bag efter af Muldriverne. Enhver af de Sidste fik imidlertid Ordre til aldrig at lægge Vaabnene fra sig, fordi vi stadig stødte paa flere og flere Spor, hvoraf vi let kunde see, at de Indfødte omsværmede os og maaskee endog, skjulte og usynlige for os, iagttoge os fra de høje Klippespalter, for at udspeide en gunstig Lejlighed til at afskjære, hvad der blev tilbage, hvad enten det var Mennesker eller Dyr.

En kort Strækning drog hele Expeditionen samlet frem i Dalen, der stadig blev bredere, og da Mohaverne bøjede ind i en Kløft for igjen at afskjære en Krumning af Floden, stilte vi os atter som om Morgenen fra Hovedtoget med den lille Vogn og fulgte Dalen. Floden bestrev imidlertid saa korte Krumninger og dens Bredder vare saa tæt bevoxede med Rør, Siv og Buskværk, at vi snart maatte bane os Vej paa den ene, snart paa den anden Side op ad Skraaningerne. Kun paa en Strækning af 1 til 2 Mil bleve vi i selve den sandede Flodseng, fordi Vandet paa dette Stykke rislede under Jordens Overflade. Da Dalens højre Bred dannede en smal Slette, banede vi os

Vej op paa denne, sparede derved en lang Omvej, som Floden gjorde, og berørte først denne igjen henimod Aften paa et Sted, hvor den slyngede sig gjennem en græsrig Eng. Hovedtoget, der havde holdt Hvil nogle Timer i Bjergene, kom først efter os til denne Eng, hvor vi da samlede sløge Lejr. Vi sade sammen ved Ilden fordybede i Samtale, da Kvarteermesterens Majordomo traadte hen til os og meldte, at en Muldriver, der var bleven tilbage med 3 udmattede Dyr, savnedes. Af de blandt Mexikanerne anstillede Undersøgelser fremgik det, at flere af dem vare dragne forbi ham, og at han dengang sad rolig ved Floden og lod Dyrene græsse. En af hans Landsmænd havde sagt til ham, at han skulde tage sin Bøsse, som han skjødesløst havde bundet paa et af Pakdyrene, til sig og beholde den hos sig; men det ubesindige Menneske havde svaret, at Frygten for Indianerne var kun en Indbildning; de kunde gjerne tage hans Bøsse med, han vilde da følge bag efter med Dyrene. Da Mr. Leroux blev gjort bekjendt med Sagernes Stilling, yttrede han: „Hvis Knøsen ikke var dræbt af Indianerne, vilde han allerede have været her for længe siden, og hvis han ikke havde været saa magelig, at han ikke gad bære sin Bøsse, saa vilde han ikke være bleven dræbt. Jeg kjender det Slags Indianere; hvor de blot see en Bøsse, der vove de sig ikke frem. At søge efter Mexikaneren eller de savnede Dyr, er et aldeles ørkesløst Arbejde, Knøsen kan ikke gjøres levende igjen." Vi indsaae Alle det Rigtige i Leroux's Ord, dog bleve næste Morgen fire bevæbnede Mexikanere sendte tilbage, for muligvis at opsøge Sporet af den Savnede, der jo muligvis ogsaa kunde have forvildet sig.

De fire Mexikanere vare allerede dragne afsted tidlig om Morgenen, og hele Expeditionen skulde vente indtil deres Tilbagekomst; thi Enhver i Lejren var spændt paa de Efterretninger, som de vilde bringe. Det kunde vel være hen ad Middag, da vi opdagede en tæt Røgsøjle, der steg op i tykke Skyer langt borte i den rørbevoxede Kløft. Vi antoge dette for et Nødsignal fra de Udsendte; thi ingen Andre end disse kunde have antændt Ild inde i de tætte Siv og Rør. Det varede ikke ti Minuter, før omtrent en halv Snees Mand af Expeditionen vare beredne og ilede ad Bjergstien henimod det skjæbnesvangre Sted; tilfældigvis red jeg ved Siden af Leroux, der, medens han galloperede, lagde endnu en Kugle for sin Bøsse og bemærkede dertil: „Det er Altsammen til ingen Nytte; Mexikaneren er død, Muldyrene ligeledes; Indianerne sidde derimod hist oppe bag Klippetakkerne, see paa, hvorledes vi ride vore Dyr trætte, og lee os ud. Hvis vi ville overraske Indianerne, saa maae vi allerede i Nat søge at komme i Nærheden af dem; men vi kunne jo ikke gjøre videre, end i det højeste skyde et Par af

dem ihjel i deres Lejr." Vi naaede snart Kløften, i hvilken Mohave River flyder. Det Første, som vi bemærkede, var et af de savnede Muldyr, hvilket laa, gjennemboret af Pile, ved Foden af en Klippe; derpaa fandt vi Sporene af de to andre, der viste i Retning af Bjergene, og snart ikke længer vare til at see paa den med Grus bedækkede Jord. Rørene vare imidlertid brændte af paa en heel Strækning, vi søgte derfor forsigtig paa den sorte Askegrund efter Liget af Mexikaneren, hvem vi nu sikkert ansaae for dræbt. Vi fandt nogle Hobe af afblegede Hestebeen, der betegnede det Sted, hvor de Vilde maaskee ofte havde fejret deres Fest, naar det var lykkedes dem at røve Heste fra de rejsende Mormoner paa den ikke langt derfra fjernede Emigrantvej, som fører fra San Bernardino-Nybygderne til Utah-Søen; men Spor, der kunde give os nogen Oplysning om den savnede Mexikaners Skjæbne, opdagede vi ikke og maatte derfor ved den frembrydende Nat vende tilbage med uforrettet Sag. De fire Mexikanere vare allerede komne tilbage før os; heller ikke de havde seet nogen af de Indfødte, og Rørene havde de kun antændt for lettere at finde Sporene af den Savnede og tillige jage de Vilde ud, der muligvis kunde være skjulte i dem.

Utilfredse med dette uheldige Resultat, begave vi os i et Selskab paa 9 Personer, deriblandt Lieutenant Ives, Doctor Kennerley, Lieutenant Stanley og jeg, den følgende Morgen atter paa Vejen tilfods, for at forfølge de Vilde til deres Skjulested og i det mindste ved et Par vel rettede Skud at hevne os paa Morderne. Imidlertid drog Lieutenant Whipple med den ene Halvdeel af Expeditionen afsted, for at oppebie os en Dagmarche fremme. Vi gik først hen til Stedet, hvor det skudte Muldyr laa, toge der Sporene af de to andre og fulgte dem ind i Bjergene. Dette var meget vanskeligt paa den stenede Jordbund, hvor vi ikke havde Andet at gaae efter, end de væltede og forrykkede Smaasteen. Op og ned gik det i denne vildsomme Ørken, dog tabte vi ikke det rigtige Spor, hvorfor vi især kunde takke en gammel Mexikaner, den Samme, der tidligere havde taget de to Tonto-Indianere tilfange. I en Klippekløft havde de Vilde dræbt et af de udmattede Dyr, formodentlig fordi det ikke længer havde været istand til at klattre op ad den stejle Væg, skaaret det i Stykker og slæbt det med sig. Vi fandt der kun en reent afgnavet Beenknokel og Indholdet af Indvoldene; selv Blodet syntes disse Kanibaler at have drukket eller paa een eller anden Maade opfanget og ført med sig. Det var derved beviist, at vi vare paa den rigtige Vej, og vi fulgte derfor rask og saa lydløst som muligt den gamle Sti.

Vi kom endelig til en ſnever Kløft, der førte omkring en paa de tre Sider ſtejl, ſpidſt tilløbende Klippe. At vi vare i Nærheden af den indianſke Lejr, vidſte vi vel; men vi havde dog ingen Anelſe om, at denne befandt ſig paa den anden Side af Klippen. Da vi nemlig drejede om den fremſpringende Pynt, ſaae vi i en Fordybning Røgen ſtige op fra en lille Ild, ſom Indianerne maatte have forladt i ſamme Minut; thi de havde ikke engang faaet Tid til at medtage deres Pile og Buer. Vi fordeelte os i en Haſt og løbe op paa de nærmeſte Høider; men vi ſaae Intet undtagen de nøgne Klipper, der fra alle Sider ſtirrede os imøde. Den forladte Lejr lignede, ſom vi der traf den, i Ordets egentligſte Forſtand en Mordergrube. Reſterne af en lille Ild, der var bleven antændt af tørre Kratbuſke, glødede endnu i Aſken, og paa denne laa Dyrenes Indvolde, der vare fyldte med Blod. De afſkaarne Hoveder og halvt afgnavede Lemmer af de to Muldyr laae adſpredte omkring og fuldſtændiggjorde det Ækle ved det hele Syn. Imellem de blodige Levninger ſaae vi Vaaben og Husgeraad, det ſidſte for ſtørſte Delen flettet af Vidier, kaſtede nordentlig imellem hinanden, og noget fra disſe Gjenſtande laa den myrdede Mexikaners Hue og Buxer. Det ſtakkels Menneſke maa have lidt en ſkrækkelig Død; thi de blodige Beenklæder vare paa 7 forſkjellige Steder gjennemborede af Pile; Offeret havde altſaa maattet løbe frem og tilbage for ſine Mordere og var efterhaanden blevet ſkudt med Pile fra neden af op ad, ja det var ikke uſandſynligt, at hans Blod var blevet blandet med Dyrenes i den modbydelige Beholder. Vi søgte længe efter den Myrdedes Lig, for i det mindſte at give ham en nogenlunde menneſkelig Begravelſe; men forgjæves havde vi i den Henſigt taget Spader med; vi fandt aldeles intet mere af det ulykkelige Menneſke, der efterlod ſig Kone og 5 uforſørgede Børn i Ny-Mexiko. Da jeg ſteg op paa Klippen, ved hvis Fod Lejren havde været, blev det mig klart, hvorledes de Vilde kunde være undſlupne lige ved vor Ankomſt. Øverſt oppe lige ved Klippens Top, hvorfra man havde en vid Udſigt over hele Egnen, fandtes nemlig en af Naturen dannet Fordybning eller Hule; der havde nogle af Kanibalerne ligget, og under deres Maaltid kunnet kaſte et Blik af og til ned til Kløften. Vaabnene tilligemed nogle af de ſmukt flettede Kar toge vi til os; alt det Øvrige tilligemed Levningerne af Muldyrene kaſtede vi ſammen i en Bunke paa den glødende Aſke, tændte denne op med Alt, hvad vi kunde finde af brændbare Buſke og Grene, og opbrændte ſaaledes disſe vilde rovgjerrige Hulebeboeres ſamtlige Ejendele.

Den ſtakkels Mexikaners ſørgelige Endeligt gik os Alle nær til Hjerte; thi vi kunde foreſtille os, hvilke græsſelige Pinsler og hvilken

Dødskval han havde maattet udstaae i sine ubarmhjertige Morderes Hænder. Vi havde haft den største Lyst til at tugte det vilde Pak, hvis ikke i det mindste 6 Dages Proviant havde været nødvendigt, for at kunne streife omkring i Bjergene. Men hele Expeditionens Forraad af Levnetsmidler vilde næppe kunne holde ud en Uge endnu, og der maatte i det hele taget holdes meget sparsomt Hus med det, hvis vi uden at lide Nød skulde naae Nybygderne ved Foden af den sydlige Spids af Sierra Nevada, hvis Toppe vi allerede kunde see i vestlig Retning. Henimod Middag vendte vi atter tilbage til Lejren. Lieutenant Whipple havde allerede tidlig om Morgenen forladt den tilligemed en Deel af Expeditionen, medens Lieutenant Johns efter Aftale ventede paa vor Tilbagekomst. Efter nogle Timers Hvile, som vel var nødvendig efter Formiddagens anstrengende 6 Mils Marche gjennem vilde Kløfter og Klippedale, bestege vi henimod Aften vore Dyr og begave os paa Vejen til den forudgaaede Afdeling. Sent paa Aftenen indtraf vi hos Lieutenant Whipple, hvis Lejrild allerede længe havde skinnet os imøde gjennem Nattens Mørke. Vi fandt hele Selskabet vaagent og ventende paa vor Ankomst, thi Alle længtes efter at høre noget om den ulykkelige Mexikaners Skjæbne. Desværre kunde vi kun bekræfte, hvad Alle allerede havde en Forudanelse om.

Vi befandt os nu tæt ved Emigrantvejen, bekjendt i Californien under Navnet »Spanish trail«. Fladt Land, gjennem hvilket Mohave River slyngede sig, laa foran os, Bernardino-Bjergene, forbi hvilke vor Vej gik, viste os tydelig deres stolte Toppe; vi behøvede derfor ikke længer vore to indianske Førere, der saa trofast havde ført os gjennem Ørkenen paa en mere end 150 Mil lang Vej, og lode dem derfor vende tilbage til deres venlige Dal og deres Slægtninge, som maaskee allerede længe havde ventet paa dem, og hvem de ikke skulde faae at see, før de atter havde gjennemvandret den vilde Ørken. Men hvad der bragte os til at kaste længselsfulde Blikke over til Sierra Nevadas Toppe og opfyldte os med Glæde ved Tanken om den bag dem begyndende Civilisation, det bevægede Indianerne til at vende deres Blikke mod Øst. Lignende Følelser bevægede sig i Ørkenens indfødte Sønners Bryst og i Civilisationens Verdensborgeres Hjerter: det var den ubetvingelige Kjærlighed til Hjem og Fædreland.

XXXV.

De to indianske Foreres Afrejse til deres Hjem. — Emigrantvejen. — Sammentræf med rejsende Mormoner. — Efterretninger om Utah-Indianernes Mord paa Capitain Gunnison og hans Officerer. — Afsted fra Mohave River. — San Bernardino-Bjergene. — Cajon-Passet. — Regnstorm i Bjergene. — Arbejdernes Afstedigelse. — Første Syn af Californiens Kyststrækning. — Mormonerne og deres Historie.

Rigt belønnede bleve vore indianske Venner, da de skulde skille fra os. Lieutenant Whipple tilbød dem endog to gode Muldyr til en bekvemmere Befordring af deres Gaver hjem; de afsloge imidlertid Tilbudet om Muldyrene og bade om Tæpper istedenfor, hvilke med Glæde overlodes dem. De forklarede os nemlig, at ogsaa de maatte tage sig iagt for de farlige Pah-Utah'er og desaarsag vilde slaae ind paa en Bjergsti, paa hvilken Muldyrene ikke kunde gaae, men hvor det vilde være lettere for dem at holde sig skjulte for Ørkenens vilde Beboere. Vi ønskede de to Indianere af Hjertet Lykke til deres Rejse, da de rakte os de brune Hænder til Afsked — en Skik, som de først havde lært af os — hvorpaa de begave sig paa Vejen langs ned med Mohave-Floden og forsvandt for vore Øine i det tætte Buskværk. Ogsaa vi brøde op, droge op paa Sletten nord for den lille Flod og stødte efter en 3 Mils Marche til den meget befarne Emigrantvej, der fører fra Nybygderne i San Bernardino-Dalen til Mormonernes Coloni ved den store Saltsø.

Dagen var smuk og varm; vi holdt henimod Middag nogle Timers Hvil, gik derpaa over Floden, der her har en bethydelig Bredde, fortsatte indtil Aften uafbrudt vor Rejse paa den sydlige Bred og overnattede i en med tæt Skov bevoxet Dal. Paa en Strækning af 45 Mils Længde holdt vi os ved Mohave River og fulgte den brede, temmelig magelige Vej, der allerede i en Række af Aar er bleven berejst. Flodens Bredder frembøde paa hele dette Stykke et usædvanligt Syn; høje Træer afvexlede med Pileskove, der ofte indtoge store Strækninger og undertiden gjorde Plads for Lysninger, som vare bevoxede med et Slags sivagtigt Græs. Floden selv vexlede i sin Bredde mellem 5 og 30 Fod, dog kom vi ogsaa forbi Steder, hvor den banede sig sin Vej under Jordfladen og kun fremviste en tør Seng. Overalt i Dalen, der gjennemgaaende var omgiven af ufrugtbart bakket Land, saae vi Spor af en meget livlig Færdsel, der til visse Tider af Aaret

maa finde Sted paa denne Vej. Fældede Træer, Brandſteder, hvor den muntre Lejrild havde blusſet, Hovedſkaller og Knokler af de Dyr, ſom vare blevne ſlagtede af Udvandrerne, Reſter af ſønderbrudte Vogne vare næſten uafladelig at ſee i Lysningerne. Ogſaa Hovedſkallen af et Menneſke laa paa Vejen og ligeſom ſtirrede paa os med ſine hule Øjne. Jeg gik hen og underſøgte den, idet jeg troede muligvis at kunne have forøget vor Samling med en indianſk Hovedſkal; men den havde tilhørt en Hvid, ſandſynligvis en Udvandrer, der med driſtige Forhaabninger og højtflyvende Planer havde tiltraadt den beſværlige Reiſe fra det Stille Hav og efter faa Dagsreiſer allerede havde fundet ſin Død i Ørkenen. Var det Hovedſkallen af en fattig Arbeider, en rig Speculant eller en ubemidlet Familiefader, der havde vandret denne Vej for at ſkaffe Brød til ſin i Hjemmet tilbageblevne Familie, eller havde den tilhørt en nysgjerrig Reiſende, hvis Paarørende og Slægtninge levede i Overflod og Rigdom? Det var de ſidſte Reſter af et Menneſke, der erindrede Vandreren i Ørkenen om hvert Øjeblik at være beredt paa at tiltræde den ſidſte Reiſe. Jeg kaſtede Hovedſkallen, der var bleven til Legetøj for Mennesker og Dyr, langt bort i det tætte Buſkads, hvor den maaſkee kan faae Lov til ufeet og uberørt at opløſes og forvandles til Støv.

Den 12te Marts mødte vi for første Gang, ſiden vi forlode Rio Grande, nogle Ryttere, der dreve en Hjord med Varer belæsſede Muldyr foran ſig. Det var fire Mormoner, raſke kraftige Folk, der, ſtolende paa deres gode Lykke og gode Vaaben, havde begivet ſig paa Vejen til et fjernt Maal, den ſtore Mormonſtad ved Saltſøen. Naar Reiſende møde hinanden i det fjerne Veſtens Egne, hilſe de venlig paa hinanden og meddele hinanden en kort Beſkrivelſe af deres Reiſe, ſamt hvad de kjende til de nyeſte Dagsbegivenheder, før de ønſke hinanden gjenſidig Lykke og adſkilles. Saaledes førte ogſaa vi en kort Samtale med Mormonerne og meddeelte dem, hvor længe vi havde været undervejs. „Siden De ſaalænge har været borte fra de Forenede Stater," ſagde en af dem, „ſaa vide De formodentlig ikke, at Capitain Gunniſon, der commanderede Expeditionen nord for Dem, tilligemed en Deel af hans Officerer er bleven dræbt af Indianerne." Naturligvis var denne Efterretning lige ſaa ny ſom ſørgelig for os; men desværre forholdt det ſig, ſom Mormonen fortalte. Inde paa Utah-Indianernes Landſtrækning havde Capitain Gunniſon tilligemed nogle af ſine Officerer ſkilt ſig fra Expeditionen paa 2 eller 3 Dage, for at underſøge Vejen i en anden Retning, og havde desuden taget 4 Soldater med, ſaa at det lille Selſkab, med Kok og Tjener iberegnede, udgjorde 12 Mand. For at ſøge Ly mod den ſkarpe Blæſt og Kulden,

havde de Rejsende, der allerede vare mange Mil borte fra Hovedtoget, opslaaet deres Telte inde i en Rørtykning. Natten gik uden Forstyrrelse, og det lille Selskab sad netop ved Frokosten tidlig om Morgenen, da der pludselig faldt et Skud inde fra Tykningen. En Tydsker, ved Navn Kern, der var ansat som Tegner ved Expeditionen, greb sig med Haanden for Brystet og segnede, uden at give et Knyt fra sig, død om. Skuddet var Signalet til et almindeligt Angreb for et indiansk Baghold, vilde Hyl opfyldte Luften, og ud af Tykningen styrtede en Bande Utah-Indianere, der truende svang deres Vaaben. Ved det første Skud var Capitain Gunnison sprungen op og havde, i den Tro, at der fandt en Misforstaaelse Sted, strakt begge sine ubevæbnede Hænder ivejret som et Fredstegn til Indianerne. I denne Stilling, der kun varede faa Øjeblikke, blev han en Skive for Indianernes Pile, som tæt bedækkede hans Legeme og kastede ham dødelig saaret til Jorden. Flere af de Hvide laa allerede dræbte eller saarede omkring, og flere og flere Vilde styrtede frem af Tykningen. — Saaledes lød Beretningen fra et Øjenvidne, der paa den Tid, da Overfaldet skete, havde været beskjæftiget i sit affides liggende Kjøkken og havde reddet sig ved at kaste sig paa en i Nærheden staaende Hest og gribe Flugten. Ligeledes undkom tre Soldater og en Sergeant; den ene af disse reddede sit Liv ved et vidunderligt Tilfælde. Da han hørte Krigshylet, havde han nemlig spændt Hanen paa sin Musket og vilde netop træde ud af Teltet med sit Gevær i Haanden, da pludselig en Indianer stod for ham med spændt Bue og Pilen trukken heelt op til Øret. Der var ikke engang Tid til at tage Sigte; Soldaten trykkede af uden at lægge Bøssen til Kinden og Indianeren styrtede død til Jorden. Han kastede blot et Blik paa den 10 Gange overlegne Styrke af Vilde, svang sig ligeledes op paa en Hest, sprængte afsted efter sine Kamerater og bragte tilligemed dem den Efterretning til Hovedtrainet, at Capitain Gunnison var falden ved Siden af 6 andre af Selskabets Medlemmer. Lieutenant Beckwith af de Forenede Staters Artilleri, som commanderede Escorten og hvem nu Commandoen over hele Expeditionen var tilfalden, gik strax med en Afdeling tilbage til Stedet, men fandt, som man kunde vente, kun de 7 Myrdedes grædselig lemlæstede Lig. Ikke blot Hovedhuden havde Indianerne taget af dem, men ogsaa Overskjægget tildeels med Læberne var skaaret ud af Ansigterne. Alle, der ikke strax vare falbne, maae have kæmpet til sidste Øjeblik med Fortvivlelsens Mod; saa at selv de Vilde ikke havde kunnet lade være at bevise dem den sidste Ære paa deres ejendommelige Maade, nemlig at skjære det tappre Hjerte ud af Brystet, skille den stærke Arm fra Kroppen og tage begge Dele med sig. Lieutenant Beckwith og hans

Afdeling havde ingen Redskaber med til ordentlig at begrave Ligene; de tildækkede dem med Steenhobe og Grene, for at beskytte dem mod Ulvenes Angreb, og forlode derpaa det sørgelige Sted, hvor de havde mistet deres brave Commandeur og saa mange kjære Kamerater. Ved deres Ankomst til Mormonernes Stad ved Saltsøen bekjendtgjorde de den sørgelige Begivenhed, og saasnart Rygtet herom havde udbredt sig, sendte Gouverneuren Young strax en Afdeling afsted, der skulde give de Faldne en passende Begravelse. Ogsaa lykkedes det Gouverneuren at tilvejebringe Capitain Gunnison's Papirer, som vare blevne røvede af Indianerne og som indeholdt vigtige Optegnelser angaaende Rejsen, saa at det blev muligt for Lieutenant Beckwith, der førte Expeditionen videre, at udarbejde en fuldstændig Rapport over den hele Rejses Gang. Saaledes vare de Efterretninger, vi fik af Mormonerne, og hvis Sandhed bekræftede sig, da vi ankom til Pueblo de los Angeles.

Den 13de Marts kom vi endelig til det Sted, hvor vi skulde forlade Mohave River, for at drage i vestlig Retning henimod San Bernardino-Bjergene. Det var henimod Middag, da vi forlode Floden, der her har en Brede af over 100 Skridt, og lejrede os paa dens nordlige Bred, for efter nogle Timers Hvile at tiltræde den 35 Mil lange Rejse over den Slette (27), der skilte os fra San Bernardino-Bjergene. Efter at vore Dyr havde bedet tilstrækkeligt i det friske grønne Græs, der spirede frem mellem de sorte afsvedne Stubbe, droge vi op paa Sletten. Vejen var god, dog formaaede vi ikke, som vi havde foresat os, at komme over den i een Marche, idet stadig flere og flere af vore Dyr bleve fuldstændig trætte, saa at vi allerede før Midnat maatte lejre os under nogle adspredt staaende Cedertræer og Yucca'er, for at oppebie den tilbageblevne Hjord og den følgende Morgen drage gjennem Cajon-Passet, der nu kun var nogle Mil borte. Lieutenant Johns tog nu ligeledes Afsked med os, for at føre sit Commando til San Diego; men tillige skulde han ile forud for at sende os Levnetsmidler tilbage fra Nybygderne, da vi næppe havde halve Rationer for een Dag tilbage.

Tidlig den 14de Marts brøde vi op og begave os paa Vejen, der snart førte os til Højderne ved Cajon-Passet, hvorfra vi skulde stige ned til Sydhavets Kystlande. Fra Soda Lake, hvor vi befandt os 1116 Fod over Havspejlet, indtil Cajon-Passet havde vi tilbagelagt 110 Mil og vare paa denne Strækning stegen 3554 Fod. Vi vare altsaa i en Højde af 4670 Fod over Havfladen. Fra Fort Smith havde vi tilbagelagt 1798, og fra Overgangspunktet over Store Colorado 242 Mil.

De stolte, høje San Bernardino-Bjerge lode vi ligge paa vor høire Haand, da vi arbejdede os ned ad de stejle Bjergstrænter, hvor strax en anden Vegetation smilede os imøde end oppe paa den ufrugtbare Slette. Træer og Buske, der stode i Begreb med at springe ud, prangede overalt, hvor kun en Smule Jord ydede Næring for deres Rødder. Den med sin smukke grønne Farve prangende Buskvæxt, der ofte i Californien bedækker milelange Strækninger, saae vi her for første Gang, ligesom den prægtige Fyr (Abies Douglasii), der med sine langt nedhængende Grene og mørkfarvede Naale frembød et sørgmodig-skjønt Syn. Vi droge stadig længere ned, indtil vi befandt os i den tørre Seng af en Bjergelv, hvis Retning vi fremdeles fulgte nedad. Mægtige Klippemasser (28) af Sandsteensconglomerat optaarnede sig til begge Sider af os og vexlede med fritstaaende runde Høje og Bjerge, der vare tæt bevoxede med grønt Buskværk. Henimod Middag naaede vi endelig det flydende Vand, der udspringer i Cajon-Passet og under Navn af San Bernardino-Creek flyder ud i Sydhavet. Vi holdt der nogle Timers Hvil og fortsatte derpaa vor Reise i den vilde, stærkt bugtede Kløft. Da vi henimod Aften kom til et Sted, hvor Kløften udvidede sig noget, traf vi sammen med en Mormon, der var dragen os imøde med et heelt Læs Levnetsmidler. Lieutenant Johns, der allerede tidlig om Morgenen var ankommen til Nybygderne, havde sendt os ham imøde. Øieblikkelig gave vi os iærd med at opslaae vor elendige Lejr og derpaa gjøre vort Udvalg mellem Kjøbmandens Skatte for rede Penge. Tobak var det første, som vi spurgte efter, thi mangen Dag havde vore Piber hvilet kolde i Jagttasken, og den var ikke bleven forglemt af Mormonen, der selv syntes at være en Ven af den ædle Plante. Lieutenant Whipple kjøbte strax et dygtigt Meelforraad af ham og lod det fordele mellem Selskabets Medlemmer. Brændevin førte Handelsmanden ligeledes med sig; men han fik strengt Tilhold om ikke at sælge noget deraf, da der blandt vore Folk fandtes Mange, der ikke vare istand til at holde Maade, og af hvem vi kunde befrygte Excesser, naar en Brændevinsrus kom til Glædesrusen over den lykkelige Ankomst til Californien. Trods de Løfter, Kjøbmanden gjorde os, fandtes der dog efter kort Tids Forløb mange Drukne i Lejren, hvilke da ogsaa fremkaldte mange ubehagelige Uordener. En af disse, og det netop min Tjener, blev saa uregerlig, at vi, for at bringe ham til hans Forstands Brug igjen, maatte binde ham til en nedbøjet Green, saa at Urostifteren kun med Fodspidserne berørte Jorden.

Det smukke tørre Vejr, der i den sidste Tid havde begunstiget vor Reise saa meget, forandrede sig denne Nat; det begyndte saaledes at

regne, at vi efter faa Timers Forløb laa gjennemblødte under vore Tæpper, at Lejrilden slukkedes og vi rystende og skjælvende af Kulde med Længsel imødesaae Dagens Frembrud. Dette kom endelig, men intet bedre Vejr; uophørlig styrtede Regnen ned paa os; den lille Bæk, der rislede forbi vor Lejr, var bleven forvandlet til en vild Bjergelv, der i sin Klippeseng optog de fra Bjergene nedstyrtende Vandmasser og førte dem videre. At reise videre denne Dag, var ikke til at tænke paa, og da vi nu magelig kunde tilendebringe vor Reise med vore mexikanske Muldrivere alene, og Expeditionens øvrige Kuske og Arbejdere daglig kostede mange Penge, saa udbetalte Lieutenant Whipple paa denne Dag de Sidste deres Løn og afskedigede dem. Nu først viste det sig rigtigt, hvilket Slags Folk Expeditionen havde haft i sin Tjeneste. Paa Reisen havde de Alle vist sig som tro og ufortrødne Arbejdere, men efterat de nu vare blevne deres egne Herrer, lode de de vilde Lidenskaber frit Løb, og et galere Selskab er vist aldrig draget ud af Cajon-Passet end det, disse afskedige Arbejdere dannede. Bill Spaniard, Halvindianeren, der havde været anklaget for Mord, var endog en af de Roligste; alvorlig og besteden traadte han hen til sine tidligere Foresatte, takkede for den gode Behandling, han havde nydt, trykkede de Hænder, der hist og her raktes ham til Afsked, og trabskede derpaa afsted gjennem Regn og Storm. En gammel Mand, der ligeledes havde tjent hos os som Vognfører, saae jeg senere igjen paa Reisen fra Pueblo de los Angeles til San Francisco og blev ikke lidet forundret over den Forandring, der i enhver Henseende var foregaaet med ham. Han havde benyttet Lejligheden til at komme med vor Expedition til Californien, hvor han ifølge sit Udsagn havde Børn, som han vilde besøge. Han var Methodist og skulde endog have været Præst. Paa Reisen blev han af hele Expeditionens Personale kun kaldt den gamle Mand, skjøndt han næsten daglig forklarede og bekjendtgjorde, at hans Navn var Charrot. Et bestednere og nøjsommere Menneske end den gamle Charrot kunde man ikke tænke sig. Sin Kjærlighed til Fred havde han at takke for, at han maatte gjøre mangt et Stykke Arbejde, som han ikke havde haft nødigt, idet den mere brutale Deel af hans Medarbejdere stød det over paa ham. Intet formaaede at bringe ham ud af hans Ligevægt, det skulde da i det højeste være, naar han kom til at tale om sin Sekts Religion og der da ikke skjenkedes hans Ord den ønskede Opmærksomhed, saaledes som det naturligvis kun var at vente af de raa Mennesker, som udgjorde hans Omgang. Enhver, som han mødte, ønskede han paa den forbindtligste Maade en god Morgen eller god Dag, en Høflighed, som

naturligvis af den bedre Deel af Expeditionen blev besvaret med en ligesaa venlig Gjenhilsen, men som ogsaa ofte af de udannede Arbejdere blev gjengjældt med en upassende Spøg. Men den taalmodige gamle Mand tog rolig imod Alt. „God Morgen, Mr. Murphy," hørte jeg ham engang tiltale en af de brutaleste Arbejdere. — „D—m your Goodmorning, naar det er saa slet Vejr som idag," fik han til Svar. — „O," svarede den gamle Mand, „jeg tog mig kun den Frihed at ønske Dem en god Morgen og spørge efter Deres Befindende; tag mig det blot ikke ilde op." — Da jeg senere paa Dampbaaden „Frèmont" atter saae den gamle Mand, der nu var bleven Mr. Charrot, formaaede jeg næppe at gjenkjende ham. I hans Væsen var en vis Sikkerhed og en ubeskrivelig Uafhængighedsfølelse fremtrædende, der passede godt til hans ærværdige sorte Dragt. „Tiderne have forandret sig," sagde han, idet han henvendte sig til mig; „jeg er ikke mere den gamle Mand, Vognføreren, der maa lade sig give Befalinger; jeg viser mig nu som det, jeg egentlig er, nemlig en Gentleman. Jeg har paa Rejsen spillet min Rolle aldeles til min egen Tilfredshed og staaer nu til Deres Tjeneste med et hvilketsomhelst Slags Underholdning, De ønsker. Behag at vælge et Thema — Geologi, Theologi, Botanik, Astronomi, Historie eller Mineralogi, De skal overalt i mig ingen uvidende Mand finde." Skjøndt den Orden, i hvilken Mr. Charrot kastede de forskjellige Videnskaber mellem hverandre, fik mig til at smile og frembragte nogen Tvivl hos mig om hans store Lærdom, saa kunde jeg dog ikke lade være at forundre mig over, at den jevne, nøjsomme Mand paa vor Rejse kun havde spillet en paatagen, men unægtelig ganske klog Rolle, og at der nu ikke var mindste Spor af den tidligere fordringsløse Beskedenhed at opdage hos ham. „Det gjør mig ondt," svarede jeg ham, „at det skorter mig paa tilstrækkelig videnskabelig Dannelse til at underholde mig med Dem paa værdig Maade i alle de Grene af Videnskaben, som De nævnede." — „De er endnu ung," svarede Mr. Charrot med et Slags Beskyttermine, „De skulde imidlertid ikke vise lærde Samtaler bort fra Dem, men tvertimod søge dem, for at lære," hvorpaa han med triumferende Mine vendte sig fra mig og gik ud i den anden Ende af Skibet. — Saadanne Folk fandtes altsaa ogsaa blandt de Arbejdere, der i Cajon-Passet bleve afskedigede af Lieutenant Whipple.

Vor længere Tøven i Passet havde endnu en særlig Grund; da der nemlig ved et eventuelt Anlæg af en Jernbane maatte bygges en Tunnel gjennem dette Pas paa 3 eller 4 Mil, saa var det Lieutenant Whipple's Hensigt med Resten af sine Folk at drage op langs med

Østsiden af Sierra Nevada og undersøge Tulare-Dalen, for at kunne anstille en Sammenligning mellem det berørende Pas og Cajon-Passet. Lieutenant Johns havde derfor erholdt det Paalæg at erkyndige sig i San Diego om, hvorvidt Tulare-Dalen i den seneste Tid var bleven undersøgt af amerikanske Officerer, og strax at sende os Efterretning derom. Punktlig meddelte han os ved Expres, at Lieutenant Williamson allerede havde fuldendt dette Arbejde og at en Fortsættelse deraf fra vor Side var aldeles overflødig, hvorfor da ogsaa vor Afrejse til Pueblo de los Angeles blev fastsat til den følgende Dag.

Det regnede uophørlig hele Dagen den 16de Marts, ligeledes den paafølgende Nat, og da vi den 17de læssede vore gjennemblødte Sager paa Muldyrene, styrtede endnu Regnen i Strømme ned fra Himlen. Hele 2 Mil havde vi endnu til begge Sider af Vejen høje Bjerge, der stadig sænkede sig. Passet udvidede sig imidlertid mere og dannede en lille Dal, gjennem hvilken den af Regnen opsvulnede Bernardino Creek brusede afsted. Ved Udgangen af Passet deelte Vejen sig i to, af hvilke den ene førte ligefrem mod Vest til Mormonernes Nybygder og San Diego, medens den anden løb langs med Bjergene mod Nord. Den sidste skulde vi slaae ind paa, og efterat vi endnu havde bugtet os frem mellem nogle skovgroede Høje, befandt vi os pludselig foran de herlige Sletter, der characterisere Californiens Kystlande. Det er mig ikke muligt at beskrive det Indtryk, som de i det friskeste Grønt prangende Enge med de ligesaa grønne Høje, de enkelte Trægrupper og de i det Fjerne synlige Ranchos (Avlsgaarde) gjorde paa os. Var nu Grunden den, at vi nylig vare komne ud af den graa Ørken, hvor Sneestormen endnu raasede højt oppe i Bjergene, eller at den friske grønne Dragt, hvori Foraaret klæder de californiske Kystlande, er skjønnere end andensteds — nok, jeg troede aldrig at have seet noget saa Smukt. Himlen var mørk, et ugjennemtrængeligt Slør laa over de nære Bjergaase, uophørlig styrtede Regnen ned paa os; men skjøndt Tæpperne hængte drivvaade ned over vore Skuldre, saa befandt vi os dog usigelig vel under dem. Det glade Liv smilede os imøde ud af enhver Spire, enhver udspringende Knop. Alt syntes at vederkvæge sig ved den frugtbare Regn i den milde Luft og kraftig at rette sig ivejret; heller ikke vi kunde være modfaldne, hvor Naturen syntes at fejre en stille Fest. Vi rystede Vandet af vore drivende Tæpper, idet vi fortsatte vor Vej og af og til hefte Blikket paa Højene, bag hvilke Røgsøjler stege tilvejrs fra Mormonernes Nybygder.

Mormonerne *), der i den nyeste Tid i saa høj Grad have draget hele den civiliserede Verdens Opmærksomhed hen paa sig, udgjøre en Sekt, hvis ejendommelige Vedtægter og Indretninger vistnok fortjene særlig Omtale. Deres nærværende Hovedstad og deres vigtigste Nybygder findes i Dalen omkring den store Saltsø. Denne ligger omtrent midt imellem Missisippi's Lande og Californien, vest for de Stater, hvor Menneskene ved Arbejdsomhed og Forretningsdriftighed opnaae, hvad der paa den anden Side med Begjærlighed graves op af den guldholdige Jord. Dalene omkring den store Saltsø ere aldeles affondrede fra beboelige Landstrækninger; mod Nord og Syd udstrække sig uoverskuelige øde Regioner. Mod Øst strækker sig som en lang Skillevæg Klippebjergenes Kjæde, medens mod Vest Sandstepper stifte med golde Klippestrøg og danne en ligesaa fast Mur som Rocky Mountains paa den anden Side. Mormonernes Land bliver ogsaa kaldet det store Bækken (great basin). Dette store Bækken er Højlandet (4000 Fod over Havspejlet) mellem Sierra Nevada og Wahsatch-Bjergkjæden. Det er egentlig en Ørken med nogle frugtbare Striber ved Foden af Højderne. For største Delen er Landstrækningen bjergig, idet Bjergkjæder paa 2- til 3000 Fods Højde, for det meste løbende parallelt med Rocky Mountains, gjennemskjære Landet; i den østlige Deel af det i hver Retning omtrent 500 Mil brede Land have Mormonerne nedsat sig. Man kan ikke sige, at dette Folk i sine nærværende Bestiddelser er meget begunstiget af Naturen, idet der kun findes sparsomt godt Vand, Træ næsten aldeles mangler og Græsgange kun ere forhaanden paa Skraaningerne af Bjergene og i Lavningerne. Men Flodbalene, der kunne opdyrkes, ere meget frugtbare, og det er næppe til at antage, at Landet for det første vil blive befolket med saa mange Beboere, som det kan ernære.

---

*) Jeg giver her en kort Beskrivelse af Mormonismen, sammenbragen af Notitser, som jeg har laant af Capitain Howard Stansbury's Rapport fra 1852 og af den af Indianerne senere myrdede Capitain Gunnison's Afhandling over Mormonismen, ligeledes fra 1852, og bragt i Forbindelse med mine egne blandt Mormonerne ved Øvre-Missouri i Aaret 1852 indsamlede Erfaringer. Med Billie har jeg undgaaet at berøre de sidste Begivenheder ved Saltsøen, saavelsom Mormonernes politiske Stilling ligeoverfor de Forenede Stater, forbi det er vanskeligt at danne sig et klart Billede af de ofte modstridende og paa Grund af den store Afstand libet paalidelige Efterretninger. Saa meget er imidlertid afgjort, at de Forenede Staters Regering er gaaet frem med den største Skaansel og sin sædvanlige Liberalitet mod denne ejendommelige Sekt.

Troen, som denne Sekt bekjender sig til og som den med store Anstrengelser arbejder paa at udbrede over hele Jordkloden, er grundet paa den faste Overbevisning, at alle andre christelige Sekter vandre paa Veje, som ikke føre til Himmerige, og at dette kun kan blive Tilhængerne af „Melchisedek-Præsteskabet" tildeel. Dette blev efter Mormonernes Forsikkring fjernet fra Jorden for atten Hundrede Aar siden, i' hvilken Tid ingen virkelig sand Religion har bestaaet, før en Engel i Aaret 1826 viste sig for Mormonlærens Stifter, Joseph Smith, og underviste ham i Sandheden, idet den førte ham til et Sted, hvor der laa en Steenkiste nedgravet. I denne fandtes gyldne Tavler, paa hvilke der stod skrevet Love i det af ham saakaldte reformeerte ægyptiske Sprog. Engelen tog et Antal af de religiøse Forskrifter op af Kisten og gav dem til Joseph Smith; men gav ham ogsaa Evne til at læse og forstaae, hvad der var nedgravet i Tavlerne. Joseph Smith oversatte nu den vidunderlige Skrift og offentliggjorde den under Titelen „Bogen Mormon". Han blev da ab guddommelig Vej indklemmet i Melchisedek-Præsteskabet og fik Evne til at forstaae alle Sprog. Han og hans Kamerater bleve ligeledes indsatte til Apostle, for at prædke Evangeliet og blandt Folkeslagene grundlægge „Jesu Christi Kirke af de sidste Dages Hellige (the latter day saints)." I Aaret 1830 blev denne Kirke først organiseret, idet der sammentraadte 6 Medlemmer, hvis Efterfølgere og Disciple i kort Tid voxede til et Selskab paa mange Tusinde. — Mormonerne erklære, at den protestantiske Bibel er af guddommelig Oprindelse; men forsikkre tillige, at der er blevet saa Meget forandret og forvœrvet i den, at en ny Oversættelse var nødvendig, hvilken deres Profet besørgede. Om Bogen Mormon troe de, at den ligeledes kom fra Gud, og den er ligesom den hellige Skrift en Rettesnor for deres Bekjendelse. De troe strengt paa Mirakler og at Kirkens Ældste ere istand til at helbrede Syge ved Haandspaalæggelse. Deres Gudstjeneste ligner i ydre Form Protestanternes, idet der bliver prædket og sunget. Et Musikchor befinder sig bag Sangerne, ledsager Sangen og indleder og slutter Gudstjenesten med Musik.

Mormonernes huslige Indretninger ere uendelig langt forskjellige fra alle andre christelige Sekters, og dette bevirker fremfor Alt ved et „Systeem af aandeligt Ægteskab" (spiritual wife system). Da Mormonerne bleve fordrevne ud af Illinois, blev Fleerkoneriet anført som en af Hovedklagerne mod dem, skjøndt de paa det bestemteste benœgtede, at det fandt Sted hos dem. Det er imidlertid for længe siden bevist, og der bliver heller ikke længer gjort nogen Hemmelighed af, at Polygami herster blandt dem. Selv Præsterne forkynde offentlig fra Prædkestolen, at det stod dem frit for at tage 1000 Koner, hvis de

havde Lyst dertil, og opfordrede Alle til af Bibelen at bevise det Modsatte. Joseph Smith's Anskuelser om Polygami ere sandsynligvis aldrig blevne offentliggjorte, dog gjorde han sine Tilhængere bekjendte med, at han saavelsom alle de, han holdt værdige dertil, havde den Forrettighed, ligesom de gamle Hellige, David, Salomon og Jacob, at tage saa mange Koner, som de kunde ernære, for at grundlægge et helligt Hus til Herrens Tjeneste. De foregive, at der i Mormonbogen staaer foreskrevet, at enhver Mand skal have en Kone og enhver Kone kun een Mand; da nu Ordet „kun" alene er anvendt ved Konerne, saa er Fleerkonieriet naturligvis tilladt Manden, og de forklare, at Principerne, der ligge til Grund for denne Indretning, ere aldeles rene og hellige. De paastaae endog, at Jesus Christus har haft tre Koner, nemlig Maria, Martha og den anden Maria, som han elskede, og at han har ægtet dem alle Tre ved Brylluppet i Kana *). Naar en gift Mand ønsker at tage sig en anden Ledsagerinde, saa maa han, efterat han er bleven eniug med Pigen og hendes Forældre, ogsaa først indhente Overherrens eller Præsidentens Tillabelse. Konen bliver ham da højtidelig „tilseglet (sealed)" og staaer fra nu af i hver Henseende i Rang med hendes Ægtefælles første Kone. Et saadant Ægteskab holde Mormonerne for aldeles dydigt og ærefuldt, og alle de efterfølgende Hustruer indtage den samme Stilling i Samfundet som de først Valgte. Overhoved erklære Mormonerne saadanne Ægteskabsforbindelser for fastere og mere bindende end alle andre Religioners og Sekters Ægteskaber, saa meget mere som efter deres Mening det tilkommende Liv saavel for Mandens som Konens Vedkommende staaer i nøje Forbindelse med de ægteskabelige Forhold her paa Jorden; thi deres Kirke lærer, at en Kvinde uden Mand ligesaalidt kan blive deelagtig i de himmelske Glæder som en Mand, der ikke er i Besiddelse af i det mindste een Kone, og Graden i den Sidstes Salighed afhænger af det Antal Koner, som han har haft paa Jorden. — Enhver Tanke om Sandselighed som Grund til saadanne Forbindelser bliver strengt forkastet, idet Alles Hovedøjemed kun er, saa hurtig som muligt at frembringe en hellig Slægt, der skal oprette Herrens Kongerige paa Jorden.

Da Kirkens Overhoved eller Præsident alene har Magten til at knytte eller igjen opløse saadanne Ægteskaber, saa kan man let tænke sig, hvilken overordentlig Indflydelse denne Magt maa give den, der

*) The Mormons or latter day saints in the valley of the great Salt Lake, by J. W. Gunnison, pag. 68.

har den ihænde, og hvilken Klogskab og Indsigt der bliver fordret af den, der som Familiernes fortrolige Raadgiver og kirkeligt og politisk Overhoved staaer lige overfor Menigheden. Enhver ugift Kvinde har frembeles Ret til, i Tilfælde af at hun bliver tilsidesat eller forglemt, at forbre en Mand til sin Sjæls Frelse. Præsidenten maa i dette Tilfælde sørge for hende paa den ene eller den anden Maade, og har endog Ret til at tvinge en hvilkensomhelst Mand, som han finder for godt, til Ægteskabet, ligesom enhver Mand er forpligtet til at redde ved Ægteskab en Piges Sjæl, naar hun bliver ham tilbudt. Mange Slags Ejendommeligheder findes hos Mormonerne. Det er imidlertid ikke min Hensigt her at skrive en theologisk Afhandling over de forskjellige religiøse Anskuelser og Skikke; jeg har kun villet forsøge at fremhæve de Punkter, der saa aldeles staae i Strid med den christelige Religion.

Hvad nu Mormonernes verdslige Forhold angaaer, saa skulde man troe, at en Husstand, der bestaaer af indtil 30 Koner, uafladelig maatte være opfyldt af Kiv og Strid; men tvertimod hersker i de fleste Huse Fred, Samdrægtighed og søsterlig Kjærlighed mellem Medhustruerne, og i den selskabelige Omgang mellem de forskjellige Familier hersker en Munterhed, der grænbser til Overgivenhed. Mangen ung Pige maa bet imidlertid koste nogen Overvindelse, at blive en Mands maaskee to og trebivte Kone, ligesom bet hos mangen ung Kone, der saa længe var sin Ægtefælles eneste Livsledsagerinde, maa vække nedslaaende Følelser, naar hun fra Tid til anden maa bivaane sin Mands Bryllupper.

Mormonernes Iver for at udvide deres Sekt, har allerede opfyldt alle Lande med deres Missionairer, og fra alle Sider strømme Omvendte og Tilhængere af den ny Religion til Saltsøen, „hvor Sandhedens Kilde flyder fra Guds Profeters Læber, og kun de Hellige kunne nyde den sande Frihed." Et betydeligt, stadig voxende Fond er stiftet af Mormonerne og bestemt alene til at lette Udvandrerne til Saltsøen Rejsen og senere Nedsættelsen. Fra alle Verdensdele flyde Bidrag til denne Kasse, idet der læres, at det, at understøtte fattige Brødre, er lige saa godt, som at aflægge alle sine Synder og lade sig døbe. Saaledes synes Mormonernes Nybygder i det fjerne Vesten at blomstre og stadig udvide sig, skjønbt Utah-Landet foruden andre Mangler ogsaa er udsat for en slem Landeplage, nemlig Græshopper.

Mormonismens Historie er fortalt i faa Ord. I Aarene 1831 og 1832 blev af Mormonerne under Joseph Smith's Ledelse Pladsen

for det ny Jerusalem valgt i Staten Missouri, ikke langt fra Byen Independance, og Staden Zion grundlagt. Her paa Civilisationens yderste Grændse troede de at kunne boe uforstyrrede og tillige med Lethed omvende de dengang endnu meget faa Nybyggere, der levede omkring i deres Nabolag. To Aar levede de der i Fred, men derpaa sammenrottede Befolkningen i Provindsen Jackson sig og fordrev Mormonerne, som søgte Tilflugt i Provindsen Clay, dog kun for atter at blive fordrevne derfra til Caldwell i Staten Missouri. Mormonerne toge imidlertid hver Dag til i Antal, saa at de snart ansaae sig for stærke nok til at kunne modsætte sig yderligere Undertrykkelser. Da de atter bleve forjagede, hvorved det allerede kom til alvorlige Kampe, droge de til Illinois og fandt der ved Mississippis Bred foreløbig Ro. De grundlagde der Staden Nauvoo og byggede et pragtfuldt Tempel. Paa Grund af Ejendommelighederne ved deres Religion var det til at forudsee, at de ikke længe vilde kunne leve i Fred med deres Naboer, og i Aarene 1841 og 42 gav Fleerkoneriet, hvilket da først begyndte at rygte sig, den første Anledning til Fjendtligheder. Mormonerne bleve stadig (om med Ret eller Uret, er ikke blevet beviist) bestyldte for ny Forbrydelser, ligefra Tyveri til Mord, indtil endelig Forfølgelserne paany udbrøde og endte med, at Profeten Joseph og hans Broder Hyrum bleve skudte og Nauvoo nedbrændt. Brigham Young blev derpaa valgt til Mormonernes Præsident, og under hans Ledelse droge de til Øvre-Missouri, 20 Mil ovenfor Platte-Flodens Munding, hvor de atter nedsatte sig, men sendte tillige deres bedste Jægere ud for at lade Landet undersøge i alle Retninger. I Aaret 1847 begave 143 af deres Mænd sig paa Vejen fra Missouri mod Vesten; efter dem fulgte hele Menigheden i smaa Afdelinger, og saaledes naaede de da endelig efter en møisommelig Reise den store Saltsø, hvor de besluttede at stifte deres Rige. Landet blev indviet, Planen til en Stad udkastet, og skjøndt de stærkt hjemsøgtes af Hungersnød og Sygdomme, saa opstod dog snart under Mormonernes Hænder blomstrende Nybygder, der voxede saa meget desto hurtigere, som Tusinder og atter Tusinder af Omvendte ankom til Saltsøen og hjalp til at oprette et Rige, over hvilket Brigham Young herskede i Egenskab af Gouverneur for Utah-Landstrækningen.

For at lette de ny Omvendte og Tilhængerne af deres Tro Vejen til Saltsøen, have Mormonerne anlagt smaa Nybygder ved San Bernardino-Floden. Udvandrerne kunne nu, istedenfor at tilbagelægge den møisommelige Reise gjennem Prairierne og over Rocky

Mountains, gaae over Panama til San Diego, hvorfra de kun have et kort Stykke til deres Troesfæller ved San Bernardino-Bjergene. Disse understøtte dem da med Raad og Daad paa deres øvrige Rejse til den store Saltsø. Saaledes søge Mormonerne ogsaa at virke udadtil, medens de tillige ordne deres indre borgerlige og statslige Forhold og skrive sig Love, der staae i Samklang med deres Anskuelser. Skoler og Universiteter oprettes, Fabriker af enhver Art bygges, Agerdyrkning og Kvægavl drives i stor Maalestok, og der arbejdes i enhver Retning hen paa, at gjøre Mormonerne uafhængige af alt Samkvem med andre Folkeslag, skjøndt de kalde sig Amerikanere og anerkjende Gouvernementet i Washington. Deres Regeringsform er republikansk med en fri liberal Constitution, og deres Criminalcodex er affattet i Overensstemmelse med deres ejendommelige Stilling og Anskuelser.

Dette er et overfladisk Billede af Mormonernes Historie og Indretninger. Deres Nybygder saae vi i det Fjerne, da vi fortsatte vor Vej i San Bernardino-Dalen.

XXXVI.

De californiske Ranchero'er. — De californiske Rytteres Færdighed. — Leir ved San Gabriel Creek. — Missionen San Gabriel. — Bemærkninger om Missionsvæsenet i Californien. — Expeditionens Ankomst til Pueblo de los Angeles. — Salg af Muldyrene og Reisefutensillierne. — Eventyrlig Reise til San Pedro's Havn. — Ankomst til Sydhavet.

Langt forude paa en Ophøjning i Sletten kunde vi gjennem Regnen skimte en skinnende hvid Bygning, i Nærheden af hvilken vi besluttede at tilbringe Natten. Ofte bleve vi paa vor Vej opholdte af Bække, der fra Bjergene ilede vildt skummende ned mod Havet, og det med en saadan Voldsomhed, at vore Dyr næppe kunde modstaae Strømmen, naar de vadede igjennem den til den modsatte Bred. Mil paa Mil lagde vi tilbage; mange prægtige Kvæghjorde laa lejrede til begge Sider af Vejen og vidnede om Ejendomsbesiddernes Velstand. Før vi endnu havde naaet det hvide Hus paa Højen, kom vi forbi et Vinbjerg og kort efter til nogle lave Hytter. En stærkt opsvulmet Bæk adskilte os fra Højen, og vi besluttede derfor, da Aftenen allerede nærmede sig, at overnatte i Nærheden af den første Bygning. Vi havde skuffet os i det Haab, at finde Ly mod Vejret under et gjæstfrit Tag; thi deels kom der os en alt andet end behagelig Stank imøde fra Husets ureenlige Indre, deels syntes dets ligesaa ureenlige Beboere aldeles ikke tilbøjelige til at optage os. I dette skjønne Land, hvor vi kun havde troet at skulle støde paa den yppigste Velstand, kom denne Mangel paa Gjæstfrihed os uventet nok, men da vi lærte at kjende de nærmere Forhold, forundrede vi os ikke videre over den. Vinbjerget tilhørte nemlig en langt derfra boende Californier, og de nærværende Beboere, der levede i den dybeste Armod, bleve af ham holdte der, for at de skulde have Opsigt med Vinbjerget. Foruden denne fandtes endnu tre eller fire indianske Hytter i Nærheden, der toge sig ud som ligesaa mange smaa Høstakke. Indianerne, der beboede dem, kaldte sig Kawia'er og vare en lille uanseelig Menneskerace, der i deres faa sønderrevne Klæder toge sig ud som sande Billeder paa Elendigheden. Disse Indianere syntes at være et Slags Livegne, der for faa og meget slette Levnetsmidler vare forpligtede til at dyrke Vinbjerget og udføre alt øvrigt Arbejde for deres Herre. Vi opsloge altsaa vor kummerlige Lejr paa den af Regnen opblødte Jord, selv en ordentlig Lejrild var det os ikke muligt at bringe tilveje, idet Indianerne ikke

havde ladet et eneste Stykke tørt Træ ligge i Nærheden, og hvis ikke Bækken havde tilført os nogle tørre Grene og Kviste, vilde vi ikke engang have kunnet tillave os vort simple Aftensmaaltid. Det havde imidlertid holdt op med at regne, og skjøndt vi den følgende Morgen ikke havde klart Vejr, saa var Luften dog tør, og vi kunde derfor brede vore vaade Tæpper og Klæder ud til Tørre. Hele Dagen anvendte vi hertil og kunde om Aftenen atter glæde os til et fuldkommen tørt og bekvemt Leje. — Mr. Leroux, der for nogle Aar siden havde besøgt denne Egn, havde allerede den foregaaende Aften meddeelt os, at der ikke langt fra vor Vej boede en Señorita, der i mange Aar havde været en Gjenstand for hans Beundring, og at han havde ifinde at aflægge hende et Besøg, for at see til hende og spørge til hendes Befindende. Han forlod os derfor tidlig om Morgenen den 18de Marts med det Løfte, at støde til os den følgende Dag. Han holdt Ord; thi vi vare den følgende Morgen kun komne faa Mil fra vor Lejrplads, da vi saae Leroux komme tvers over Engen, og idet han støde til os, udbrød han: „Jeg maa dog ikke have forandret mig synderlig; thi hun gjenkjendte mig strax.“ Saaledes forholder det sig med disse Vestens gamle Jægere og Trappere. De tilbagelægge Tusinder af Mil gjennem den øde Ørken, og naar de da efter deres mosjommelige Rejser naae Nybygderne, ligemeget under hvilken Længde- eller Bredegrad, saa have de næsten altid tidligere været der, og ile da hid og did for at opsøge gamle Bekjendte, tale en Times Tid med dem og derpaa maaskee for evig tage Afsked med dem igjen.

Klart Solskin hvilede denne Dag paa den græsrige Slette og halvt gjennemsigtige Taageskyer hængte om de nære Bjerges hvide Tinder. Talrigere og talrigere bleve Hjordene, som oplivede den sløjelsbløde Flade og magelig laa henslængte i Græsset eller strede omkring i tætte Flokke. I Afstand saae vi de af Træer omgivne Gaarde, i hvilke de fri californiske Nybyggere residere. Vi saae kun faa Mennesker; enkelte Ryttere, som i Afstand havde opdaget vort Tog, sprængte paa deres prægtige Heste hen imod os, for at tilfredsstille deres Nysgjerrighed, og vi vidste da ikke, hvad vi meest skulde beundre, de pragtfulde stærke Heste eller de i de svære, men magelige spanske Sadler siddende skjæggede Californiere, i hvis Træk den andalusiske Typus var tydelig fremtrædende. Paaklædning og Ridetøj røbede hos de Fleste mere end almindelig Velstand, og i tydelig Bevidsthed om deres Uafhængighed fore de afsted paa deres stolte Ridehester. Siden Californien virkelig blev til et Guldland, har ogsaa Formuestilstanden

hos de derboende Ranchero'er *), der ofte kalde et Fladerum af flere Kvadratmil deres Ejendom, hævet sig betydelig og er hos Mange voxet til umaadelige Rigdomme. De fandt nemlig paa San Franciscos Torv Stedet, hvor de kunde gjøre deres utallige Hjorde i Guld, medens i tidligere Tider Huderne af Hornkvæget vare den eneste Artikel, som bragte dem nogen Indtægt. Der landede ogsaa dengang i de nærliggende Havne kun Skibe, som for de medbragte Varer toge Ladninger af Huder med tilbage. Leroux fortalte os, at, da han tidligere rejste der, var det Enhver tilladt at dræbe saa mange Oxer, som man havde Lyst til, for at forsyne sig med Kjødproviant; men det forstod sig af sig selv, at Huden af det slagtede Dyr hver Gang maatte bringes hen til Ejermanden. Nu ere Forholdene rigtignok ganske anderledes; hvis Nogen nu vilde prøve paa denne Maade at udtage sig en Tyr til Slagtning, saa vilde han snart faae at see Mundingen af en Pistol eller den blanke Klinge af en Bowiekniv, ledsaget af en høist alvorlig Opfordring til at betale det dræbte Stykke Kvæg med en meget høj Pris.

Da ingen Vold, ingen Indhegning betegner Skjellet mellem de forskjellige Besiddelser, og Kvæget løber vildt mellem hinanden, saa skulde man troe, at Adskillelsen af de forskjellige Herrers Hjorde maatte give Anledning til mange Stridigheder. Dette er imidlertid ikke Tilfældet; thi der bliver omhyggelig sørget for, at hvert Dyr, Hest, Muldyr eller Oxe, bærer sin Herres Brændemærke. Flere Gange om Aaret sender den californiske Ranchero sine Ariero'er (Ryttere forsynede med Lasso) ud, der skulle revidere Hjordene og indbrænde eller -klippe de ny tilkomne Stykker. Af disse Folk, hvis Færdighed i at ride og Behændighed til at kaste Lassoen grænder til det Utrolige, ere to tilstrækkelige til at kaste til Jorden og binde den vildeste Tyr eller den ubændigste Hest. Det er en Selvfølge, at Ariero'erne faae de bedste Heste, hvilke desuden særlig ere tilredne og afrettede til denne Tjeneste. Paa disse ride de nu efter de Dyr, der skulle indfanges; den Ene søger at vinde ind paa den høire Side af Dyret, medens den Anden følger lidt længere tilbage paa den venstre Side. Begge holde sig i en Afstand af 25 til 30 Fod fra Dyret, beholde hinanden stadig i Øje og svinge med den høire Haand den lange Line, hvis ene Ende danner en Slynge, i Kredse over Hovedet. I det Øieblik, da Rytteren tilhøire kaster den flygtende Hest eller Oxe Slyngen om Halsen, lægger den anden Rytters Sløjfe sig om

*) Landboere, der leve af Agerdyrkning og Kvægavl.

Flygtningens venstre Bagfod, hvorpaa Begge sætte afsted i modsat Retning og bringe deres Offer øieblikkelig til at staae, eller kaste det til Jorden. Linerne ere befæstede til Sadelknappen, og da Sadlerne ere saaledes indrettede, at de ikke kunne rives om paa Siden, og de veldresserede Heste staae stille som en Mur, idet de læne sig med deres hele Tyngde om paa Siden, saa at begge Linerne stadig holdes stramt spændte, saa kunne Rytterne rolig stige af, gaae hen til det fængslede Dyr og foretage med det, hvad dem lyster. Ofte iagttog jeg med Forundring disse Folk og syntes næppe at turde troe mine egne Øine, naar jeg saae dem med forbavsende Sikkerhed i fuldt Løb kaste Lassoen om en Hests Fod. Man kan imidlertid forklare sig, hvorledes Californierne kunne opnaae en saadan Sikkerhed og Færdighed, naar man ved Gaardene iagttager de smaa Drenge, der med Liner, afpasfede til deres Kræfter, øve sig i at fange Høns. Disse Folks Sikkerhed er saa stor, at de ikke engang frygte for, naar de ere flere i Følge, at angribe den kæmpemæssige californiske Bjergbjørn. Slynge paa Slynge kaste de da ind paa den glubende Fjende; saasnart den hæver en af sine uformelige Labber fra Jorden, sidder ogsaa denne strax fast i en Slynge, der snører sig tæt sammen, og før Bjørnen rigtig kommer til Besindelse, finder den sig fast sammenrullet i et Nøgle paa en Vogn, for enten at sælges til en Lysthavende eller anvendes til en Kamp med en vild Tyr med tilspidsede Horn. Det Sidste er et Skuespil, som i Californien hører til Dagens Orden, og indbringer dem, der foranstalte det, mange Penge; thi deels ere Californierne særlige Yndere af det Slags grusomme Skuespil, deels ogsaa af selve det saftige Bjørnekjød, der albeles Intet taber i Værdi, naar Bjørnen ligger under og bliver slagtet paa denne Maade.

Vi gjorde Holdt i Middagstimerne paa den solbeskinnede Skraaning af en grøn Høj, lode vort simple Middagsmaaltid smage os fortræffelig og fortsatte derpaa atter vor Reise. Stadig hyppigere bleve eneliggende Nybyggergaarde og sammenhængende Byer synlige i det Fjerne og talrigere de prægtige Hjorde, der opfyldte de blomstrende Enge med Liv. Kun sjelden blev den græsrige Slette afbrudt af Cactusmarker, hvor da de tæt sammentrængte prangende Planter bedækkede vide Flader og afgave for Ulve og Ræve skjulte Gange, paa hvilke Ingen formaaede at følge dem. Vi reiste denne Dag til længe efter Solnedgang og gjorde Holdt ved en lille Flod, San Gabriel Creek, som vi skulde over. Nogle Bygninger laa tæt ved Vejen, men deres Beboere vare enten allerede gaaede tilsengs eller brøde sig maaskee snarere ikke om vor Ankomst. Af enkelte Forbireisende havde vi erfaret, at vi den følgende Dag vilde naae vor

Rejſes Maal; det var derfor let forklarligt, at en glad Uro havde bemægtiget ſig os Alle, og at vi næppe kunde oppebie Dagens Frembrud.

Det ſmukkeſte Foraarsvejr begunſtigede os paa denne ſidſte Dag af vor Rejſe. Vi ſatte tidlig om Morgenen over Floden og befandt os da paa en Strækning af nogle Mil uafladelig mellem Nybygder, Haver og dyrkede Marker. Ved Enden af den bebyggede Strækning laa igjen den ſmukke grønne Flade for os, der mod Veſt i en Afſtand af 4 Mil begrændſedes af en lang Højdekjæde. Vi redte i en lige Linie tvers over Sletten og lode Miſſionen San Gabriel ligge paa vor højre Side.

Denne er en meget omfangsrig Bygning, hvis mange Vinduer, hvide Vægge og de omkring ſamme anlagte Haver, Mure og mindre Udhuſe vidne om de tidligere Miſſionairers overordentlige Velſtand. Den har en ſmuk, men tillige ogſaa fordeelagtig Beliggenhed i den frugtbare Dal, gjennem hvilken talrige Kilder risle og hvor de i Nærheden liggende Bjerges Skraaninger frembyde et uudtømmeligt Forraad af Træ. Under ſaadanne Omſtændigheder er det let forklarligt, at Miſſionen San Gabriel i kort Tid maatte fremblomſtre og ophobe utrolige Skatte. Ifølge avthentiſke Efterretninger ſkal Miſſionen i et Aar have indbragt 50,000 med Brændemærke forſynede Stykker Hornkvæg, 3000 Fade Vin og over 30,000 Tønder Korn. Den lod ſenere i den nærliggende Skov bygge en Brigantine, og førte den Stykke for Stykke til Havnen San Pedro, hvor Skibet derpaa løb af Stabelen 5000 Indianere hørte dengang til Miſſionen og vare ſtadig ſamlede omkring den. Diſſe ſiges at have været maadeholdne, ſtikkelige Mennesker, der for deres Arbejdsbydelſer bleve ernærede og klædte af de fromme Fædre, og overhoved befandt ſig i en ſaa lykkelig Tilſtand, ſom er mulig efter en Indianers Begreber. De dannede paa en Maade een ſtor Familie, hvis ſelſkabelige, politiſke og religiøſe Overhoveder Miſſionairerne vare. Herigjennem begyndte den ſaa lavt ſtaaende Race af de californiſke Indfødte at lære at kjende og ſkatte de førſte Grundſætninger for et civiliſeret Liv; de vænnede ſig til de Hvides Skikke, de ſluttede Ægteſkaber, hvis Vielſe foregik i Kirken; de unge Piger bleve ſkilte fra den øvrige Befolkning, naar de havde opnaaet en vis Alder, underviſte i kvindelige Haandarbejder, og førſt ſom gifte Koner turde de atter blande ſig mellem den øvrige Befolkning. Naar man ſeer de derboende Indianere i deres nærværende nedſunkne Tilſtand, hvorledes de til Brændevin forfaldne Mænd ſøge at friſte Livet ved Tyveri, og Fruentimmerne igjen ere nedværdigede til Mændenes Slavinder, ſaa kan man ikke lade være at ønſke, at Miſſionen

igjen maatte befinde sig i sin gamle blomstrende Tilstand, istedenfor at dens Mure og Tage nu efterhaanden falde i Grus, og kun en Deel af samme tjener til nogle der boende catholske Gejstliges Ophold.

Californiens Missioner, af hvilke den første blev oprettet i Midten af forrige Aarhundrede, og hvis Antal indtil Aaret 1800 var steget til sexten, befandt sig kun i et kort Tidsrum af omtrent 30 Aar i deres fulde Flor. De første Aar vare for Grundlæggerne saavelsom for deres Arbejdere en fortsat Kamp med Landets Forhold og de Indfødtes lave Culturtilstand, skjønt hist og her de ældre Missioner udvidede sig, og Overflod og Bekvemmelighed fandt Vej indenfor deres Mure, hvorved den hele Omgivelse tiltog i Velvære. De californiske Missioner bleve i den fulde Nydelse af de Frugter, til hvilke de energiske Missionairer Padre Kino, Salvatierra og Ugarte med heltemodig Opofrelse havde udstrøet Sæden, fra Enden af forrige Aarhundrede til Aaret 1833, i hvilken Tid endnu tre ny Missioner bleve grundlagte. Enhver Mission dannede dengang ligesom et lille Rige for sig, i hvilket de fromme Fædre regerede strengt, men fredelig, gjorde efterhanden Landets vilde Indfødte til deres Undersaatter og knyttede dem stadig fastere til sig derved, at de vænnede dem til at lade sig lede samtidig med, at de lode dem nyde godt af de Skatte, som de selv ved god Husholdning, men fornemmelig ved en klog Anvendelse og Fordeling af de til deres Raadighed staaende og stadig voxende Kræfter, nødvendigvis maatte sammenhobe. At et yppigt Velevnet fik Indpas hos de fromme Fædre, var en nødvendig Følge af deres heldige Stilling, dog blev deres Dørtærskel aldrig betraadt af en Vandrer, der ikke blev modtagen og beværtet med den største Gjæstfrihed og hvem det ved Afrejsen ikke stod frit for at ombytte sin trætte Ridehest og udsøge sig en anden i Hjordene, der græssede paa Sletterne. Missionairernes Indflydelse maatte naturligvis tiltage ved en saadan Fremgangsmaade, saa at tilsidst hele Landets Handel med andre Nationer gik over i deres Hænder, hvorved Midlerne til at forøge deres Rigdomme og deres Anseelse stadig voxede.

I Aaret 1833 erholdt Missionsvæsenet i Californien det første Stød, da Gouvernementet i Mexiko, skinsygt paa de Gejstliges store Indflydelse, lod Missionerne secularisere og erklære for Statsejendom. Ved en Lov mistede da de fromme Fædre deres verdslige Magt og Forvaltningsretten over de omfangsrige Besiddelser, og beholdt kun Tilladelse til som simple Gejstlige at sørge for deres tidligere Undersaatters Sjælevel, for hvilken Ulejlighed de bleve lønnede af Regeringen. Ved denne Forholdsregel havde Californiens blomstrende Missions-

væsen pludselig naaet sin Ende; Missionairerne, ikke mere Herrer over de af dem selv foranstaltede Indretninger, brøde sig fra dette Øjeblik af ikke længer om sammes Forvaltning, og Indianerne, som derved havde mistet deres taalmodige Lærere og disses efter Omstændighederne strenge eller venlige Opmuntring, forfaldt snart igjen til deres gamle af Lediggang udspringende Fejl. Disse udgjøre nu den meest sunkne Deel af Californiens Befolkning og friste som saadanne en elendig Tilværelse, deels som Røvere i Bjergene, deels som frivillige lade Livegne af Ranchero'erne. Da Californien traadte ind i de Forenede Stater, gik Missionernes tidligere Ejendomme naturligvis som Statsejendom over i det amerikanske Gouvernements Hænder.

Et trist Syn frembyde de fleste eengang saa stolte californiske Missioner, der nu staae eensomme og forladte. Deres Mure hensmuldre i Grus, deres Tage styrte sammen, deres Stalde ere tomme, Ukrudtet skyder vildt op mellem Frugttræerne i de eengang saa vel holdte Haver, og det vil ikke vare længe, inden Bølgerne af det stadig om sig gribende Forretningsliv i Californien ville slaae sammen over de gamle Missioners Ruiner og udslette de sidste Spor af dem.

Før vi naaede Højdekjæden, gjennem hvilken vor Vej gik, kom vi til en stor Sø, ved hvis Bred netop nogle Indvandrere nylig havde nedsat sig; istedenfor de i de øvrige Egne saa bekjendte Blokhuse, hævede sig nemlig her hvide Telte ved Siden af smaa Haver, der vare indhegnede med lange Strimler af Seildug og hvis unge Tilplantning paa denne Maade beskjærmedes mod det i Nærheden græssende Kvæg. Paa Vestsiden af Højen saae vi atter den vide grønne Slette ligge udstrakt for os, uden at den imidlertid som paa Østsiden begrændsedes af Høje og Bjerge. Vejen var fast og god, og det stadig tiltagende Antal af Mødende lod ikke Tvivl tilbage om, at vi befandt os i Nærheden af Staden, skjøndt vi i ingen Retning endnu vare istand til at opdage Noget af den. Det var henimod Middag, da Vejen og Sletten pludselig sænkede sig stejlt og den henrivende smukt beliggende Stad Pueblo de los Angeles laa foran os. Med et højt Hurra af hele Personalet blev vor Rejses Maal hilset, og oppe paa Højden, hvor Landet laa udbredt for os som et skjønt Billede, opsloge vi vor Lejr for sidste Gang paa denne Rejse. Mangen En af vort Selskab, der saae ned paa de befolkede Gader og overalt mødte Tegn paa en fremskreden Civilisation, maatte vel mønstre sit Ydre og være noget skamfuld over at skulle blande sig i en Stads Færden og brogede Liv i en saadan Paaklædning; dog var paa den anden Side en Følelse af Stolthed os ikke fremmed, naar vi betragtede vor hele Expedition, hvor-

ledes de langstæggede brune Folk og de magre slingrende Dyr bare umiskjendelige Mærker af en lang og yderst besværlig Reise paa sig.

Elleve Maaneder havde vi uafbrudt tilbragt paa Reisen gjennem Ørkenerne. De faa Klædningsstykker, der endnu kunde rose sig af en civiliseret Oprindelse, vare revne i lutter Pjalter eller erstattede af Læderdragter, der rigtignok ikke vare saa hullede, men derimod aldeles sorte af Røgen fra Lejrilden. Fødderne havde de Fleste beklædte med Læderstykker eller Mokkasins, og kun sjelden saaes en til det yderste opslidt Støvle; de runde Filthatte havde antaget alle mulige fantastiske Former og klædede formelig fast til det sammenfiltrede Haar, der hos Mange var voxet langt ned paa Skulderne. Dog, hvor vildt og afskrækkende vort hele Selskab end maatte tage sig ud, saa skinnede dog de brede Knive, lange Bøsser og svære Revolvere, som om de lige vare komne ud af Tøjhuset, og beviste derved tydeligt, hvilket Værd Enhver under Reisen havde tillagt sine Vaaben.

Den 20de Marts, strax efter vor Ankomst, gik Lieutenant Whipple ned i Staden for at sætte sig i Forbindelse med Stedets Myndigheder, indhente Efterretninger og træffe de nødvendige Foranstaltninger til vor videre Reise fra Pueblo de los Angeles. Hver Uge landede i den endnu 25 Mil bortfjernede Havn San Pedro en Dampbaad, som holdt en regelmæssig Forbindelse mellem San Diego og San Francisco, og paa sin Fart anløb de vigtigste Punkter paa Kysten. Den 24de Marts ventedes i San Pedro en Dampbaad fra San Diego, og da denne kun opholdt sig der nogle faa Timer, saa maatte vi skynde os med Salget af vore Dyr, hvis vi overhoved vilde benytte denne Leilighed til at komme til San Francisco. Det blev derfor i selve Staden saavelsom i sammes Omegn skyndsomst bekjendtgjort, at der den 23de Marts vilde blive afholdt Auction over vore samtlige Muldyr, deres Sadler og Seletøj, kort, over alle de Sager, som vi ikke kunde føre med os. Den Tid, som vi indtil da havde tilovers, benyttede vi til at ordne og indpakke vore Arbejder og Samlinger, dog anvendte vi ogsaa Tid og Penge paa at bringe vort Ydre i en saadan Stand, at vi atter kunde lade os see blandt civiliserede Mennesker, og tilbragte desuden mange Timer paa Gjæstgiverstederne, hvor vi plejede vore Legemer paa det bedste efter Reisens mange Afsavn.

Staden Los Angeles er omgiven af Landskaber, som med Hensyn til Frugtbarhed ikke let vil kunne overtræffes. Indbyggernes Antal vexler mellem 2000 og 3000, alt efterhvi de i de ugunstige Aarstider fra Francisco bortdragende Mennesker lande der, eller vende tilbage til Guldminerne. I den lille Flod Rio de los Angeles's vide og vel-

dyrkede Dal, i hvilken Staden ligger, findes talrige Hacienda'er og Rancho'er, som, omgivne af Kjøkken-, Frugt- og Vinhaver, give Landet en venlig og indbydende Characteer. Vinen bliver der presset paa den simpleste Maade, dog — at dømme efter den Smag, som den trods den daarlige Behandling har — maatte der kunne vindes en udmærket Vin af den. Skjøndt Los Angeles siden Opdagelsen af Californiens Guldminer har tabt meget af sin Betydning, saa var dog denne Stad, der nu mere bærer amerikansk end mexikansk Anstrøg, for os, som nylig havde forladt Ørkenerne, et sandt Eldorado, skjøndt vi der kun forefandt smudsige Gader og Huse, paa hvilke det var tydeligt at see, at Grundejerne kun anvendte Lidet eller aldeles Intet paa Stadens Ydre.

Vor Expeditions Ankomst, saavelsom det Project, at lade en Jernbane udmunde i Los Angeles, syntes at vække de derboendes Ejendomsbesidderes særdeles Velbehag; dog endnu mere vaktes dette ved den Omstændighed, at vi vare nødte til aldeles at equipere os paany og sælge vore nu for os ubrugelige Rejseutensilier saavelsom Hjordene for enhver Pris.

Allerede tidlig om Morgenen den 23de Marts vare alle Sagerne, saavelsom Muldyrene (vort sidste Faar var allerede forlængst fortæret) blevne bragte til Staden, og Mennesker af alle Nationer havde indfundet sig for at gjøre Forretninger. En i den Retning routineret Mand, som forstod at raabe Varerne op i det spanske og engelske Sprog, var bleven engageret for at forestaae Auctionen. Jeg var længe Tilskuer til denne Færd og saae, hvorledes vore tro stirbenede Rejsefæller, der lykkelig havde baaret os og vore Sager hertil, bleve solgte enkeltvis eller to, tre ad Gangen. Vel vare de ikke i en saadan Tilstand, at de kunde opvække nogen stor Kjøbebegjærlighed hos de Lysthavende, dog bleve de solgte til forholdsvis meget høje Priser, idet man almindelig antog, at et slet Dyr ikke vilde have kunnet gjøre Rejsen fra Arkansas, og at de daarligste og værdiløseste forlængst vare gaaede tilgrunde undervejs. To af vore unge Folk, Mr. Sherburne og Mr. White, saavelsom Mr. Leroux og nogle af vore mexikanske Muldrivere befandt sig ligeledes blandt de Bydende. Paa de to førstnævnte Herrer havde nemlig det smukke grønne Land, i hvilket Velstand syntes at være saa almindelig, gjort et saadant Indtryk, at de besluttede at nedsætte sig der og opgave Tilbagerejsen til Washington i vort Selskab. Som ægte Amerikanere satte de sig let ud over de Ubekvemmeligheder, med hvilke de som begyndende Ranchero'er i det fremmede Land maatte faae at kæmpe, og tænkte kun paa de Frugter, som en energisk fulgt, bestemt Plan maatte bringe dem. De kjøbte saaledes ikke blot Muldyr og enkelte dertil

nødvendige Gjenſtande, men ogſaa det eneſte tilbageblevne Telt, ſamt nogle Kjøkkenredſkaber, og dette ſkulde til en Begyndelſe udgjøre hele deres Bohave. Mr. Leroux havde ſom ægte Trapper iſinde at tilbagelægge den ſamme Vej, ſom han var kommen, i Følge med de ligeledes hjemvendende Mexikanere. Haardnakket tilbageviſte han vor Opfordring om at gjøre Rejſen tilſøes med os, idet han ſagde: „Saalænge jeg kan rejſe paa Landjorden, gaaer jeg ikke tilſøes; paa Land veed jeg Beſked, men paa Vandet ikke.“ Derfor kjøbte ogſaa han ſaavelſom Mexikanerne endnu mangt et Dyr, deels for bekvemmere at kunne tilbagelægge den lange Vej, men ogſaa for at gjøre fordeelagtige Forretninger med dem. Henimod Middag den 23de Marts vare vi ikke i Beſiddelſe af Mere end vore velindpakkede Samlinger, Inſtrumenter og Journaler, kort, alle Reſultaterne af vore Arbejder.

Det ſidſte Dyr var ſolgt, den ſidſte Mexikaner havde faaet ſin Afregning, da der indløb Efterretning om, at den forventede Skruedampbaad ikke vilde indtræffe om Aftenen, men tidlig om Morgenen den 24de Marts i San Pedro's Havn. Paa længere Tøven var nu ikke mere at tænke; ſkyndſomſt blev paa Poſtſtationen i Los Angeles beſtilt en Vogn, paa hvilken vi læsſede og ſendte iforvejen alle vore Sager, medens vi ſelv bleve opholdte af mange ſmaa Omſtændigheder og først henimod Aften kom til at bryde op.

Endnu engang vare vi med Undtagelſe af de Officerer, ſom vare gaaede til San Diego, forſamlede i det tæt ved Poſthuſet beliggende Beværtningsſted. Ogſaa vor gode Doctor Bigelow ſavnede vi; denne havde nemlig ſom ivrig Katholik ikke kunnet bringe over ſit Hjerte, at forlade Los Angeles uden at have beſøgt den 8 Mil derfra beliggende Miſſion San Gabriel. Han havde derfor den 22de Marts begivet ſig paa Vejen derhen, ledſaget af en lille Mexikanerknøs. Da nu et Bud, der var ſendt efter ham for at bringe ham Efterretning om Dampbaadens tidligere Afgang, ſandſynligvis vilde træffe ham forſeent, ſaa havde vi allerede Alle gjort os fortrolige med den Tanke, at maatte rejſe til Francisco uden ham.

Den Glæde, vi følte over at ſkulle vende tilbage til Hjemmet, var ogſaa blandet med Beemod, da vi for ſidſte Gang klinkede med de Tilbageblivende og ønſkede dem Held og Lykke af deres fattede Beſlutning. Ogſaa for dem blev Afſkeden tung, tungere endnu end for os; thi vare vi først borte, ſaa befandt ingen Ven ſig mere i deres Nærhed, ikke et Menneſke, der vilde bryde ſig om, hvorledes det gik dem. Dog den for Amerikanerne ejendommelige Foretagelſesaand, uafladelige Higen og Tragten efter at tilkæmpe ſig en ſaa uafhængig Stilling ſom mulig i Samfundet, tilſteder ikke længe veemodige Følelſer

over en Skilsmisse Plads i deres Bryst, og det falder dem saa naturligt, at Mennesker ikke altid kunne blive sammen, men at hver især maa passe sin Dont. Mr. Leroux rakte os alle Haanden med en hjertelig Lykønskning til Rejsen, dog som en Mand, der var vant til at finde Bekjendte paa Stepperne, rejse sammen med dem, dele Affavn og Strabadser med dem og derpaa tage Afsked med dem for evig.

En stor, med fire dygtige californiske Heste forspændt Postvogn, der kunde rumme os Alle, holdt endelig for Døren. Bort Diameter blev gjort fast til et af Vognens Baghjul, for at gjøre sin sidste Tjeneste paa denne Rejse, nemlig angive os den nøjagtige Afstand mellem Pueblo de los Angeles og San Pedro's Havn. Havnen skulde efter de derværende Beboeres Udsagn være 25 Mil borte, og eftersom det allerede næsten var Aften, da vi stege ind i Vognen, kunde vi altsaa gjøre Regning paa at maatte tilbringe den halve Nat paa Landevejen. Vi saae kun lidet af den Landstrækning, som vi rejste igjennem; vi kunde kun endnu bemærke, at der hist og her til begge Sider af Vejen fandtes smaa Søer, som vare bedækkede med utallige Vandfugle af alle Slags, medens højbenede Sumpfugle stode i tætte Klynger paa Bredderne. Ved Nattens Indbrud, som skjulte vor Vej i Bælmørke, begyndte det at regne, og med en saadan Voldsomhed, at vi næppe vare istand til at holde os tørre i den temmelig utætte Vogn. Saa længe Vejen var god, løb Hestene i rask Trav med deres svære Læs, men vi mærkede kun alt for snart, at vi havde den værste Deel af Vejen tilbage. Vognen begyndte at helde og glide, saa at vi hvert Øjeblik troede at være komne ud af Vejen; paa vore Spørgsmaal svarede Kusken med Sikkerhed, at han havde kjørt denne Vej saa ofte, at der ikke kunde være Tale om at kjøre vild. Vi beroligede os naturligvis med denne Forsikkring; thi hvilken Fordeel vilde vel Tvivl eller Undersøgelser have kunnet bringe os i dette ugjennemtrængelige Mørke? Langsomt slæbte Hestene Vognen gjennem den opblødte Jord, og endnu langsommere gik Tiden for os, indtil endelig den fortrædelige Stemning, hvori enhver af os befandt sig, og den deraf følgende Stilhed blev ubehagelig afbrudt derved, at Kjøretøjet paa een Gang holdt aldeles stille. — „Jeg er kommen ud af Vejen," raabte Kusken til os, „dog veed jeg ganske nøjagtig, hvor vi ere; men jeg maa, for atter at komme paa den rigtige Vej, kjøre over det Bjerg, som ligger lige foran os!" — Vi kigede ud, men kunde hverken see Bjerg eller nogetsomhelst Andet, selv Hestene for Vognen vare vi ikke istand til at skjelne Mørket, kun tilhøjre for os saae vi Glimtet af et Lys i det Fjerne. — „De maae alle stige ud," vedblev Kusken, „hvis Hestene skulle slæbe

Vognen over Bjerget, eller ogsaa blive vi nødte til at holde her den hele Nat. Gaa imidlertid lige efter det Lys, De see i Huset her foran, og spørg Folkene, i hvilken Retning De maae gaae for at komme til Vejen; jeg skal nok give mig tilkjende ved at smælde med Pidsken og raabe. De kunne gjerne tøve et Øjeblik i Huset; thi jeg maa gjøre en lang Omvej for atter at træffe sammen med Dem." — Med disse Ord drev han sine Heste igang og overlod det til os, der godvillig vare stegne ud, at finde Vej til Huset og derfra til Landevejen. „Tag Dem iagt," raabte Kusken endnu efter os, „at De ikke falde i de udgravede Huller, der netop findes i den Retning, De have slaaet ind paa, og pas paa, at Señor....'s Hunde ikke bide Dem!" — Hvad skulde vi nu gribe til? Der stode vi i Snavs til op over Anklerne, hvorved Lysten til at følge med Vognen aldeles var forgaaet os; paa Vejen i Retning af Lyset gabede, som vi bildte os ind, dybe Afgrunde os imøde for hvert Skridt. Disse vare forøvrigt det Eneste, som voldte os Engstelse; thi hvad Hundene, som skulde anfalde os, angik, saa havde vi vore Revolvere i Beredskab. Vi strede imidlertid frem i Retning af Lyset, og hvad enten nu Kusken har villet tillade sig en grov Spøg med os, eller vi havde indslaaet en heldig Retning, nok, hverken Vandhuller eller Hunde besværede os, men rigtignok desto mere den nedstrømmende Regn og den opblødte Jord, i hvilken vi næsten bleve hængende. Hvor sukkede vi ikke Alle efter vore sikkre Muldyr. Vi tænkte paa den første Dag af vor Rejse, da vi ikke langt fra Fort Smith bleve overfaldne af Tordenvejret og aldeles gjennemblødte; denne var rigtignok den sidste Nat, dog havde vi næppe oplevet en ubehageligere paa den hele Rejse. Vi beklagede os over vort Uheld og over at de nylig i Los Angeles anskaffede Klædningsstykker, fornemmelig de prunkende Blanklæders Støvler saaledes skulde opofres, og vi være nødte til at gaae ombord i Damperen aldeles gjennemblødte og med vaade Fødder. Vi naaede endelig Huset, aabnede Døren, indenfor hvilken Lyset brændte, og befandt os i en Art Forstue i Selskab med to Mænd, der ingenlunde optoge vort natlige Besøg særdeles venligt og endog syntes tilbøjelige til at anse os for Røvere; at behandle os som saadanne for den gjorte Forstyrrelse, har maaskee syntes dem mindre tilraadeligt, da vi vare saa mange. Vi fremførte vor Begjæring og meddeelte dem endog, hvem vi vare og i hvilken Hensigt vi befandt os paa denne Rejse; dog fremkaldte dette ikke mindste Forandring i deres fortrædelige Anskuelser, kun havde det til Følge, at den ene af dem rejste sig og skaffede en Neger tilveje, der med en Lygte i Haanden fulgte os lige til Vejen.

Vi naaede lykkelig vor Vogn, stege ind og følte snart Virkningen af de gjennemblødte Klæder og Fodtøj. Til vor Glæde blev dog Vejen igjen bedre, og i raskt Trav nærmede vi os vort Maal. Ud paa Natten holdt vi endelig for nogle svagt oplyste Bygninger. „San Pedro, Gentlemen!" raabte Kusken ind til os, hvorpaa vi ikke vare sene til at rejse os fra vore Sæder og klavre ud af Vognen. Tykt Mørke omgav os endnu stadig, kun ud fra en aabnet Dør og nogle Vinduer faldt svage Lysstriber. Ikke langt fra os hørte vi en uhyggelig Dønen og Brusen; det var Havets Brænding, der i afmaalt Takt slængte Bølge paa Bølge mod Strandbredden. Vi befandt os ved Maalet, det Stille Hav var naaet.

Efter megen Møje lykkedes det os at faae fat paa en Lygte, ved hvis Skin vi løste Viametret, der, mærkværdig nok, ikke var gaaet tabt, fra Hjulet, og derpaa begave vi os til det nærmeste Hus, fra hvilket Lyden af mange Stemmer løb os imøde gjennem Døre og Vinduer. Vi traadte ind i en rummelig Sal, hvor lange Borde, besatte med Levninger af de afholdte Maaltider, indtoge det største Rum. Grupper af Mennesker, blandt hvilke vi strax gjenkjendte flere af vore afskedigede Arbejdere, stode eller sade omkring og talte med hverandre; paa Bænkene havde ligeledes henstrakt sig Nogle, som ved høj Snorken tilkjendegave deres virkelige eller blot forstilte Søvn. Vi fandt ved det ene Bord endnu tilstrækkelig Plads for os Alle, og her blev efter megen Raaben og mange forgjæves Bestillinger endelig indtaget et særdeles frugalt Maaltid. Trods den ubehagelige Omgivelse, i hvilken vi befandt os, lode vi Aftensmaden smage os fortræffelig, og søgte derpaa i de andre Værelser efter en lille Plads, hvor vi for den øvrige Deel af Natten kunde lægge os til Hvile. Kun to af os lykkedes det at faae et Slags Seng i Vertens Stue, vi Andre maatte prise os lykkelige ved at finde en Plads paa Stole, Bænke og det bare Gulv i den simple og meget snevre Skjænkestue, hvor en Kakkelovn udbredte en Smule Varme. Den fuldstændige Mangel af Tæpper og Gjenstande, til hvilke vi havde kunnet læne vore Hoveder, gjorde denne Nat utaalelig; paa Søvn var ikke at tænke, og som den største Deel af Passagererne laa vi utaalmodig ventende paa Dagens Frembrud.

XXXVII.

Dampskibet Frémont. — Reise med samme til San Francisco. — Golden Gate. — Capitain Sutter. — San Francisco's Havn. — Staden San Francisco og Livet der. — Markedshusene. — Spillehusene. — Chineserne. — Guldminerne.

Den 23de Marts 1854 havde vi altsaa naaet vort Maal, løst vor Opgave og skulde nu ad den korteste Vej vende tilbage til Washington, der udarbeidde de paa Reisen indsamlede Notitser og saasnart som muligt sætte Lieutenant Whipple istand til at forelægge for Congressen hans fuldstændige Rapport tilligemed hans Betænkning over den af os recognoscerede Vej. I San Pedro befandt vi os 33° 43′ nordlig Brede og 118° 16′ vestlig Længde (fra Greenwich). Paa hele Reisen havde vi tilbagelagt 1892 engelske Mil, en Afstand, der i lige Linie vilde udgjøre 1360 Mil. Et langt større Mileantal maatte vi tilbagelægge for at komme til Washington; langs op med Californiens Kyst skulde vi begive os til Vestens Verdensstad, San Francisco, derpaa, efter at have berørt enkelte bethydelige Punkter ved Sydhavet, ile ned mod den hede Zone, skride over Landtangen ved Panama, gjennem den mexikanske Havbugt op med Østkysten af de Forenede Stater, paa den stønnende Damper gjennemskyde det hvidskummende atlantiske Ocean og lande i New-York, det nordamerikanske Continents østlige Verdensstad. Med vor Ankomst til Sydhavets Kyst kunde vi altsaa, som jeg nylig bemærkede, betragte vore Arbeider i Marken som tilendebragte.

Ogsaa det i Begyndelsen af dette Værk udtalte Forsæt at beskrive vor Expeditions Reise til det Stille Hav kunde jeg hermed betragte som udført, saa meget mere, som vore officielle Dagbøger kun gaae til den 23de Marts, Ankomsten til San Pedro. Dog naar jeg tænker tilbage paa Hjemreisen, der for os efter Løsningen af vor besværlige Opgave var en fortsat Fest; naar jeg i Tankerne udmaler mig de under Mennesketænder opstaaede Værker fra den ældste og nyeste Tid, som jeg paa Hjemreisen havde saa megen Lejlighed til at beundre; naar jeg i Erindringen tydelig seer for mig Billederne af en overdaadig Skabelse og dens Mesterværker, fra hvilke man kun skiller sig for at tage et udsletteligt Indtryk med sig for hele Livet, da forekommer det mig, som om jeg atter og atter i Aanden maatte gjennemile de af mig besøgte og gjennemreisste Rum, sende en venlig Hilsen til

velbekjendte Punkter og Gjenstande, og endnu fastere indpræge i min Hukommelse de skjønne Billeder, for at bevare saa kjære Erindringer i ungdommelig Friskhed og derved blive istand til at indflette i mine Skildringer Liv, Sandhed og noget af den Begeistring, som jeg selv har følt. Ikke som Dagbog lader jeg derfor Beskrivelsen af min Hjemrejse følge, men som Billeder, samlede i det paa Skatte saa rige Californien og paa den palmebeskyggede Panamatange, paa det evige Verdenshav og i en rastløst mellem hinanden bølgende Befolknings brogede Liv og Færden.

Allerede i Dagbrækningen samlede sig den 24de Marts paa Stranden ved San Pedro et stort Selskab, som snart kastede Blikke ned paa den lette Brænding, snart ud over det vide Hav, hvor Dampskibet „Frèmont" som et Punkt viste sig i Horizonten.

Havnen ved San Pedro fortjener egentlig ikke Navn af en saadan; idet den kun er en aaben Bugt af Havet, som mellem de to meest fremragende Punkter har en Brede af 12 til 15 Mil. Kun mod Østen- og Nordenvinde kunne Skibene ligge sikkert for Anker der, hvorimod de for Sønden-storme maae søge Tilflugt under den 12 Mil derfra liggende Ø Catalina. Kun to Bygninger, der paa een Gang benyttes som Boliger, Gjæstgivergaarde og Varelagere, findes ved denne Havn; sædvanligvis lægge Skibene til der for at forsyne sig med Vand og tillige opkjøbe Oxekjød, som de paa dette Sted kunne have billigere end i andre stærkere besøgte Havne.

En Fjerdingvei fra Stranden kastede Dampbaaden „Frèmont" Anker og sendte strax en Baad ind, som skulde bringe os med vore Sager ombord. Medens vi endnu vare beskjæftigede med Indskibningen, iagttoge vi i Retning af Los Angeles to Ryttere, som kom ridende i fuldt Firspring og øjensynlig havde til Hensigt at naae Landingspladsen før Dampskibets Afgang. Vor Glæde var ubeskrivelig, da vi gjenkjendte vor gamle Doctor Bigelow, der saa betids havde faaet Efterretning i Missionen om Dampbaadens Ankomst, at han, ledsaget af en Fører, endnu kunde indhente os i et skarpt Ridt om Natten. Selve Indskibningen varede henved halvanden Time, hvorpaa Skruedamperen lettede Anker og styrede mod Nord. Vi havde næsten uafbrudt Landet i Sigte, og hvem, der ikke led af Søsyge, kunde fra Skibets Dæk gjøre sig flygtig bekjendt med Characteren af den californiske Kyststrækning, der hævede sig snart grøn og bakket, snart som nøgne Klipper op af Havet. Tre Dage vare vi undervejs paa denne første Søreise, og berørte paa hele Touren kun Staden Monterey, hvor vi fik nogle Passagerer, samt indtoge frist Kjød og Fisk.

Monterey har en ſmuk Beliggenhed paa Skraaningen af nogle jevnt ſtigende Bakker, bag hvilke Kyſtbjergene hæve ſig. Ligeſom ved San Pedro findes ogſaa ved Monterey en aaben Side, nemlig mod Nordveſt, paa hvilken Side de i Havnen for Anker liggende Skibe ikke have noget Læ mod Storme. Mod Sydveſt yder det i Havet fremſpringende Point Pinos det ankommende Skib Læ. Man ſeer i Staden Huſe, der ere opførte ſolidt og rummelig af Adobes. De have to Stokværk og henhøre ojenſynlig til den ældre Tid; de ny Bygninger ere opførte af Træ og overſtrøgne med hvid Farve, hvorved Stedet fik et overordentlig venligt Udſeende. Et Stykke fra Staden mod Øſt hæver ſig paa en Slette en gammel Kirke, der befinder ſig i forfalden Tilſtand; ikke langt fra ſamme ligger en lille Sø, ſom i tidligere Tid ſkal have ſtaaet i Forbindelſe med Havet, men efterhaanden er bleven adſkilt derfra ved en ſtadig voxende Sandbanke. Beſætningen i det gamle Preſidio eller Garniſonen, der har en noget højere Beliggenhed, beſtaaer nu af de Forenede Staters Militair.

Dampbaaden lagde kun faa længe til, ſom netop var nødvendig for at ordne forſkjellige Forretninger, hvorpaa den fortſatte ſin Reiſe mod Nord. Blandt de Paſſagerer, ſom kom ombord, befandt ſig En, der bar Beviſer paa ſig for, hvilke ulykkelige Tilfælde Californiens Nybyggere undertiden ere udſatte for. Det var nemlig en ung Mand, hvis Hoved var indbundet i et Tørklæde og bar umiskjendelige Spor af, at Aarſagen til denne Forbinding var et Saar. Doctor Bigelow, der viſte en ualmindelig Intereſſe for Alt, hvad der vedgik hans Fag, forſtod ſnart paa en ſnild Maade at faae de nærmere Omſtændigheder ved den unge Mands Hiſtorie frem, og fik ham endog til at viſe os det græsſelige Saar, ſom først for fjorten Dage ſiden ved en ulykkelig Fejltagelſe var blevet ham tilføjet af hans Ven, og mærkværdigt var det, at han ikke øjeblikkelig var bleven dræbt deraf. En Piſtolkugle var nemlig trængt ham ind i Hovedet under det højre Øre og gaaet ud af venſtre Øje. Kun faa Dage havde han ligget af dette Saar og var nu atter paa Vejen til Francisco, for i Forening med ſin Compagnion at drive deres fælles Forretning, Kvæghandelen. Drivende en Drift Kvæg mellem ſig, vare begge disſe Prangere brudte op tidlig om Morgenen, endnu før Dæmringen var ſtærk nok til at ſkimte ved, fra deres Natlejr og fortſatte langſomt deres Vej. Pludſelig opſtod i den ene Side af Hjorden vild Uorden og ſtærk Brølen; oftere raabte den Bagerſte til ham, der red foran Driften, men fik intet Svar; hvad enten nu Mørket har ladet ham ſee alle Gjenſtande i forandret Skikkelſe, eller hans ophidſede Fantaſi har været Aarſagen, nok, han troede at ſee en Bjergbjørn, ſom angreb Hjorden. Uden at betænke ſig rev

han sin Revolver fra Beltet, lagde an paa den formeentlige Bjørn og gav Ild. — Paa det høje Skrig, som hans Kamerat udstødte, styrtede han hen til Stedet, hvor han da fandt denne svømmende i Blod. Den unge Mand maa imidlertid snart have faaet Hjælp; thi han vilde ellers umulig have kunnet overleve det frygtelige Saar, som havde berøvet ham det ene Øje.

Den 27de Marts nærmede vi os Havnen ved San Francisco. Før vi endnu vare istand til at skjelne de mægtige Klippemure, der indeslutte Bugten ved San Francisco, kunde vi paa den Mængde Sejlere, som i alle Retninger bedækkede Oceanet, mærke, at vi nærmede os Verdensstaden. Vi sejlede mod Nord i ikke stor Afstand fra Kysten; Klipper ragede som Taarne hist og her højt op over Havet, og da Farvandet efter Søfolkenes Udsagn kun blev farligt ved usynlige Klipper lige inde under Kysten, saa kunde Dampbaaden, uden at afvige fra sin Retning, løbe tæt forbi de synlige Klippemasser. Et ejendommeligt Skuespil ventede os paa Klippeøerne; disse vare nemlig tyk bedækkede med Havkøer, Søløver og mange Slags Sælhunde, som med nysgjerrige Øjne betragtede den fremsvømmende store Roligheds-forstyrrer. Et af en Passageer affyret Skud bragte imidlertid snart Liv i de ubevægelig liggende Kjød- og Fedtmasser; thi med Anvendelse af alle deres Kræfter vraltede og humpede de uformelige Dyr, det ene stadig bag efter det andet, hen til en fremspringende Pynt, hvorfra de hovedkuld styrtede sig i Havet og forsvandt i Bølgerne. Det var et komisk Syn at iagttage de ubehjælpsomme Bevægelser i det forskrækkede Selskab, hvis enkelte Medlemmer fra en Oxes ned til en lille Hunds Størrelse væltede sig hen over hinanden og ved hvert Plump ned i Vandet sprøjtede det hvide Skum højt ivejret. Lige indtil tæt ved Klippeporten gjentog dette Skuespil sig, hvilket vi betragtede med stadig fornyet Interesse. Men vor Opmærksomhed blev ogsaa ledet hen til andre Sider; der var kæmpemæssige Fisk, der legende hævede deres uformelige Hoveder op over Vandet og atter dukkede ned; Tusinder og atter Tusinder af de forskjelligste Slags Fugle vuggede sig paa Bølgerne eller hævede sig som Skyer i Luften, saa at den formelig gjenlød af deres Larmen og Skrigen, og disse utallige Dyr, der bevægede sig i tætte Masser i Luften, paa Bølgerne og i Dybet, som om de fra Skabelsens Dag havde levet der uberørte og usete, befandt sig kun faa Mil fra den larmende Verdensstad, foran Klippeporten for San Franciscos Havn.

Den hele Jordklode med dens evig vexlende Overflade, med Alt, hvad der lever paa den, over den og i dens Skjød, blev skabt for Menneskene; dog hvem det blev forundt at opsøge Naturens Under-

værker og hengive sig i Beskuelsen af dem, han finder ofte Punkter, om hvilke han maa sige sig selv, at de af Naturen ere blevne foretrukne og udstyrede med særlig Omhu, for ved deres Skjønhed og de med denne forbundne Fordele ligesom at fængsle Menneskene stærkere til sig. Denne Tanke paatrænger sig En, naar man paa den ilende Damper mellem højt opadstræbende Klipper farer gjennem den brede sikkre Vej, der bærer Navnet Golden Gate (den gyldne Port), pludselig træder ind i det smukke vide Bækken, som danner San Franciscos Havn, og strax paa den i en vid Bue udstrakte Kyst opdager Sporene af en livlig Færdsel og af en beundringsværdig, hurtig fremblomstrende Cultur. Der, hvor for 10 Aar siden Vestens barske Jæger stillede sine Fælder for Odderе, jagede Kæmpehjorten og den graa Bjørn, hæver sig nu Stæder, som paa en utrolig Maade tiltage i Udstrækning og som kunne fremvise Prøver paa alle Jordens Landes Cultur.

Næsten uvilkaarlig kommer man til at tænke paa Capitain Sutter, paa hvis Ejendom Guldet for saa faa Aar siden blev opdaget, hvilket blev den første Anledning til Californiens raske Opsving, og dog befinder sig Capitain Sutter selv, hvis Navn staaer i saa nær Forbindelse med Californiens nyeste Historie, efter de der herskende Begreber kun i middelmaadige Formuesomstændigheder, skjønbt han havde kunnet være en af de rigeste Mænd i Amerika. Capitain Sutter, en født Schweizer, tjente som Officeer i Schweizergarden, da Julirevolutionen under Carl den Tiendes Regering udbrød. Han udvandrede som Følge heraf til de Forenede Stater og levede flere Aar i Staten Missouri. Derfra drog han gjennem Landet til Oregon, hvor han havde til Hensigt at nedsætte sig. Der traf han nu sammen med nogle Folk, der skildrede ham det dengang endnu ubekjendte Californien og fornemmelig Dalen omkring Sacramento River som saa smuk og umaadelig rig, at han strax besluttede sig at fæste Bo der. Da der imidlertid i hine Dage ikke bestod nogen anden directe Forbindelse mellem Oregon og Californien end i det højeste tillands ad en lang og møisommelig Vej, saa benyttede Sutter en Lejlighed, med hvilken han kom til Sandwich-Øerne, og gik derfra til Mexiko. Derfra fandt han det lettere at komme med Skibslejlighed til Monterey og dernæst til San Franciscos Havn. Det var i Aaret 1839, at han efter en 12 Maaneders Rejse indtraf der og forefandt kun nogle faa Nybygder. Det var hans Hensigt at grundlægge en Colonі i det Indre af Landet blandt de vilde Indfødte; han blev vel fra mange Sider raadet fra det farlige Foretagende, men udførte dog sit Forsæt og begav sig med flere determinerede Folk i en lille Baad paa Rejsen.

Efter megen forgjæves Søgen opdagede han endelig Sacramento Flodens Munding, og fulgte derpaa denne Flod opad mod Strømmen, til han endelig fandt et Sted, som tilfredsstillede hans Ønsker. Der byggede han et stærkt Fort, for at kunne forsvare sig mod de Indfødtes Angreb, medens han anvendte venligsindede Indianere i sin Tjeneste. Saaledes levede han da lykkelig og tilfreds paa sine Jordegodser, hvilke af den mexikanske Regering bleve tilsagte ham som Ejendom, ligesom han af samme Regering blev tildeelt Titel og Egenskab af Militair-Commandant for Grændsen. Efter Opdagelsen af Guldlejet blev han imidlertid gjentagne Gange et Offer for bedragerske Speculanter, som misbrugte hans Godmodighed og hans Navn og forledede ham til Forretagender, i hvilke han tilsatte sine Landejendomme paa en lille Rest nær, der imidlertid som Følge af Grundejendommens utrolig hurtig stigende Værdi endnu er stor nok til at sikre ham et sorgfrit Liv. Han har nu naaet en Alder af nogle og Tredsindstyve Aar og lever paa sit lille Gods Hock's Farm, hvor han nyder Alles Agtelse, som kjende ham, og der er vist kun Faa i Californien, for hvem Capitain Sutter's Navn er ubekjendt.

Ved Enden af Golden Gate, hvor den egentlige Havn begynder, rager paa den sydlige Side en høj Plateau-Klippe langt ud i Indløbet. Et mere passende Sted til Anlæggelse af en Fæstning kan ikke godt tænkes, og det amerikanske Gouvernement har i Virkeligheden ogsaa anlagt paa dette Plateau et stærkt fortificatorisk Værk, hvilket paa den Tid, da jeg rejste der forbi, netop var under Arbejde. Indsejlingen til Havnen bliver fra dette Punkt fuldstændig behersket, saa at selv det mindste Fartøj ikke kan sejle ustraffet forbi under Kanonerne. Saasnart man bøjer om Fort Point, hvilket Navn Fæstningsværket bærer, seer man tilhøjre bag en Skov af Master, fra hvis Toppe alle Nationers Flag vaje, Vestens store Stabelplads, Staden San Francisco hæve sig amfitheatralsk ivejret og bedækkede de jevnt stigende Højder til deres øverste Krone. „Frèmont" sejlede langsomt næsten heelt forbi Staden, som om den blandt de langt ud i Vandet byggede Værfter søgte efter et ubesat Sted, da de største Koffardiskibe laa tæt sammentrængte ved Siden af hinanden. Som om det kunde være i New-York, Liverpool eller New-Orleans, herskede ogsaa her rastløs Bevægelse mellem selve Skibene; enkelte bleve bugserede ind, andre ud; her saae man et Dæk tæt opfyldt af europæiske Udvandrere, hist en Ostindiefarer, paa hvilken der stod mange Hundrede Chinesere med runde Filthuer og lange Haarpidske. Her forlod en Flodbampbaad med Passagerer Landingsbroen, for at bringe de guldtørstige Mennesker op ad Sacramento River; hist losede et fra Minedistrictet kommende

Fartøj Mennesker og Skatte. Det var et Virvar og en Mylren, og dog syntes der overalt at herske en vis Orden, som blev opretholdt af Enhvers naturlige Ønske om at spilde saa lidt Tid som muligt. Noget længere nede, saa at Skibsfarten derved ikke hemmedes, laa som Lig af mægtige Kæmper et Antal afdankede Skibsskrog. Disse vare de første Skibe, som efter Opdagelsen af Guldlejet landede der, og hvis Besætninger, lokkede af de i Landets Indre skjulte Skatte, hemmelig havde forladt deres Tjeneste. Da der ingen Haand fandtes til at styre Roret og hejse Sejlene, saa maatte de tildeels endnu gode Skibe blive liggende rolig for Anker og imidlertid gjøre Tjeneste som Magasiner og Pakhuse. Efter nogen Faren frem og tilbage lykkedes det endelig „Frèmont" at finde en Plads ved Landingsbroen, hvor strax Karrebragere, Kuske paa elegante Kjøretøjer og Agenter for de forskjellige Hoteller indfandt sig og tilbøde deres Tjeneste med høje Raab og Skrig. Paa Grund af den Mængde Sager, som vi førte med os, maatte vi vente i Baaden, til Alt var kommet ilands, og begave os da Allesammen til en Gjæstgivergaard, hvor vi fik gode Værelser og Senge, men vare henviste til at spise ude i Byen.

San Francisco, den Stad, som ved sit vidunderlig hurtige Opsving i Løbet af nogle faa Aar har sat den hele Verden i Forbavselse, er nu den betydeligste Plads paa Vestkysten af det amerikanske Continent, og vistnok er den Tid ikke meget fjern, da den vil være en af de første Handelsstæder paa hele Jordkloden. Dens heldige Beliggenhed ved Mundingen af Californiens Hovedfloder bidrager til, at Færdsel og Samkvem paa det Indre af Landet derfra med Lethed kan drives; dertil kommer fremfor Alt den uhyre Havn, i hvilken Skibene saa let kunne komme ind, og hvor de finde Beskyttelse mod enhver Storm. Staden selv frembyder et formeligt Chaos af de meest forskjelligartede Bygninger. Brædderhytter, Telte og palladsagtige Pak- og Beboelseshuse danne de regelmæssige, men endnu ikke brolagte Gader, og stadig blive ny og mere storartede Bygninger paabegyndte, siden Steenbrud og Teglværker ere komne i Drift i Nærheden af Staden. I Gaderne hersker en uafbrudt Tummel; Klynger af Mennesker, indeholdende Repræsentanter for alle Nationer, bølge sig mellem hverandre; Vogne, Karrer, og Karether søge at undgaae hverandre. Producter fra alle Verdens Kanter blive førte hid og did. Alt, hvad der bliver indført, finder sine Kjøbere; med de uanseeligste Gjenstande drives Forretninger, og for de ubetydeligste som for de kostbareste Sager findes der Lysthavende og Guld i Overflod. Thi der gives ingen Speculation, som vilde være for stor for en Californier; til ethvert Foretagende er han

beredt og vistnok til mange saadanne, som i andre Dele af Verden vilde holdes for latterlige, ja for umulige.

Naar man pludselig efter en Sørejse, paa hvilken man i al Ro har kunnet hengive sig til sine egne Tanker, bliver hensat til San Franciscos Gader, saa formaaer man ikke at frigjøre sig for en vis Beklemthed. Det er ikke blot den vilde Tummel, der truer med at gjøre En svimmel; men ogsaa Omgivelsen, som er sammensat af saa mange forskjelligartede Elementer. Man befinder sig i Trængselen mellem Amerikanere af alle Arter og Europæere af hver Nation; man seer Californiere i deres Serapes, Mexikanere med deres bræmmede Calcineros og Chilier med deres Sombreros; man finder Kanaker fra Hawai, Chinesere med lange Haarpidske, og Guldgravere, hvis oprindelige Fysiognomier under den brunede Hud og det sammenfiltrede Skæg ikke mere ere til at udfinde, og alle disse Mennesker styrte og ile afsted imellem hverandre, idet Enhver passer sin Forretning og Ingen bekymrer sig om Andre end sig selv. Man er endelig glad ved at kunne trække sig ud af Tummelen og tye ind i en Gjæstgivergaard, hvor man forsøger ved en god Søvn om Natten at forberede sig til en Spadseretour gjennem Gaderne den følgende Morgen.

Allerede i Dagbrækningen begynder det bevægede Liv i San Franciscos Gader; thi Tiden er der for kostbar til at lade endog blot en ringe Deel af den gaae ubenyttet bort. De første Arbejdere, som lade sig see, ere sædvanligvis Støvlepudserne, der i alle Gaderne, men fornemmelig paa Hjørnerne, staae ved Siden af deres bekvemme Stole, paa hvis Rygge de nyeste Avisnumere hænge. De behøve ikke at vente længe paa Arbejde, thi den ene eller den anden af de Forbigaaende føler dog undertiden Trang til at lade sine Støvler opfriske med noget Sværte, og sætter sig i saa Fald, uden at spilde Ord, paa Stolen, lægger Fødderne paa en foran samme anbragt Blok og læser saa længe i den frembudte Avis, til han hører Ordene: „Færdig, Herre!“ hvorpaa han betaler en ¼ Dollar — den mindste Møntsort, som man paa den Tid, da jeg opholdt mig i Californien, synes at kjende — og gaaer bort, overladende Pladsen til en Anden. Saaledes gaaer da Arbejdet og Fortjenesten for Støvlepudserne den største Deel af Dagen, idet den i Øjeblikket ledigstaaende Stol meget ofte er Aarsagen til, at en Forbigaaende griber den gunstige Lejlighed, der maaskee ikke saasnart igjen vil frembyde sig, til efter lang Tids Forløb atter at see sine Støvler blanke. De Folk, der gjøre Indkjøb paa Torvene, anvende sædvanligvis ligeledes Morgentimerne dertil, og det er unægtelig en Fornøjelse for den, der ikke har andre Forretninger, at besøge Torvepladsene, for at overbevise sig om, hvilke pragtfulde Frugter og Grøn-

ſager Californien allerede leverer, og hvorledes det ſaftigſte og fedeſte Kjød, ſom vel findes i Verden, der bliver falbudt i Maſſer. — Paa Fiſketorvet kunde man ſtaae i Timer foran de forſkjellige Kar og Borde og beundre det mærkværdigſte Spiſelige, ſom Oceanet og Californiens Floder frembyde. Ny Former, ny Arter af Fiſkeriget fængſle Opmærkſomheden; centnertunge Skildpadder, kæmpemæssige Hummere, begge forraadende ved dovne Bevægelſer, at de ere levende, hidlokke Kjøbere. Gaaer man derpaa hen til Vildttorvet, ſaa troer man at være traadt ind i et zoologiſk Muſeum, ſaa mangfoldige ere de Grupper, i hvilke Landets jagtbare Dyr der ligge mellem hverandre. Der ſeer man Elsdyret med et kæmpemæssigt Gevier, og den ſmukt tegnede Gaffelantilope; hiſt hænger paa en ſtærk Slagterkrog den vilde Bjergbjørn med aabent blodigt Gab, men dorſke, bruſtne Øjne, og rundtomkring den talrige Harer, Kaniner og Egerner. Fuglevildtet ligger i ſtore Bundter mellem hinanden eller hænger i lange Rækker over Bordene, ſaa at det ikke vilde være ſvært for en Naturalieſamler at fylde et heelt Cabinet med de prægtigſte og ſjeldneſte Fugle, i Særdeleshed da ikke Fuglens Art, men kun Kjødværdien bliver betalt, men denne rigtignok ogſaa efter californiſke Priſer. Paa Torvene har man mødt nogle chineſiſke Kokke og kan nu benytte dem ſom Vejviſere, for at komme til det Kvarteer af Staden, hvor det himmelſke Riges Børn boe, og lære denne ejendommelige Menneſkerace, dens Liv og Virken, ſaavelſom dens Husvæſen at kjende. Ogſaa i Hovedgaderne finder man nogle Boder, ſom tilhøre rige og fornemme Chineſere, dog have ſaavel Boder ſom Beboere allerede tabt meget af deres nationale Characteer, og man ſkynder ſig derfor hen i de Gader, der dannes af lave Huſe, og hvor paa ſtore Bræder Sælgernes Navne og de falbudte Varer ſtaae opſkrevne i Tegn, ſom ere uforſtaaelige for de fleſte Mennesker. Mange have tillige en Overſættelſe i det engelſke og ſpanſke Sprog anbragt ved Siden af paa deres Skilde, dog bliver man derved langtfra hjulpen albeles ud af Forlegenheden, idet man med den bedſte Villie ikke er iſtand til at udtale de mærkværdig bogſtaverede Navne.

Før man har vænnet ſig noget til chineſiſke Fyſiognomier, troer man ſtadig at have een og ſamme Søn af det himmelſke Rige for ſig, ſaa ſtærkt ligner den Ene den Anden; man ſeer ſtadig den ſamme Størrelſe og Anſigtsfarve, den ſamme korte Næſe, de ſamme fremſtaaende Underkjæber, opvredne Læber og ſplittede Øjne, kort, det ſamme Udtryk i de intetſigende hæslige Træk, ſom ſelv ved Alderen ikke paafaldende forandre ſig, og i hvilke man førſt efter længere Øvelſe formaaer at opdage nogen Forſkjel. At opregne alle de Gjen-

ſtande, ſom ſaldbydes i en chineſiſk Bod, vilde være for vidtløftigt, ſaa meget mere ſom denne Races Kunſtfærdighed i Brodering, Udſkjæring og Anvendelſen af prægtige Farver overalt er tilſtrækkelig bekjendt og har erhvervet ſig ſtor Berømmelſe. Jeg ſtal kun bemærke, at Chineſerne ere de eneſte, ſom lade ſig prutte af i de forlangte Priſer, hvorimod man hos de andre Kjøbmænd ikke indlader ſig videre, naar den forlangte Pris er for høj, vel vidende, at længere Tingen ikke vil føre til Noget, og at en anden Kjøber let vil findes. Forøvrigt blive Priſerne ved den ſtore Concurrence ſtadig holdte indenfor fornuftige Skranker. Chineſerne ere derimod tilfredſe med den ubetydeligſte Fordeel, og da de kun ſtaae i meget ringe Anſeelſe hos Californierne og af denne Grund ikke finde Beſkyttelſe mod en haard Undertrykkelſe, ſaa er det dem kun tilladt at drive Handel og grave Guld, hvor de Hvide ikke længer finde deres Regning derved, eller hvor de allerede have taget Udbyttet af Jorden. Tildeels arbejde disſe ſtakkels Mennesker for en ringe Dagløn hos deres Undertrykkere, og af Mangel paa Baſtekoner er disſes Arbejde fuldſtændig gaaet over i Chineſernes Hænder, et Arbejde, ſom de udføre punktlig, billig og altid til Alles Tilfredshed. At Chineſerne ved deres Characteerløshed i mange Henſeender fortjene den Foragt, ſom de ere Gjenſtand for, kan ikke benægtes; men desværre tilføjes denne Claſſe af den californiſke Befolkning de fleſte Undertrykkelſer netop af ſaadanne Individer, ſom ſtaae paa Forbrydelſens dybeſte Trin og ſom overſvømme Veſtens Eldorado i ſaa ſtort Antal, fordi de der under de endnu unge Love lettere kunne lade deres forbryderſke Lidenſkaber uſtraffet have frit Løb.

Enhver, der beſøger San Francisco, maa vel omtale Spillehuſene og den lovløſe Bande af Spillere, ſom der drive deres Uvæſen. Ogſaa jeg har beſøgt Spillehuſene og ſtaaet i Timer foran Guldbynger, ſom uafladelig ſtiftede Ejermænd, indtil de endelig gik over i Hænderne paa de privilegerede Tyve, hvilket man med Rette kan kalde alle de profeſſionerede Spillere. Som jeg om Aftenen med flere Kamerater vandrede igjennem Gaderne og nu og da aflagde et Beſøg i de klart oplyſte Reſtavrationer, kom jeg ogſaa til en ſtor Bygning. Gjennem de aabne Døre ſaae jeg i rummelige Sale en ſammentrængt Menneſkemaſſe, ſom ſyntes at være beſkjæftiget med alvorlige Ting til Muſiken af et velbeſat Orcheſter, ſom ſpillede de ſentimentaleſte Symfonier. Jeg traadte ind, og med megen Beſvær lykkedes det mig at trænge ſaa langt frem, at jeg kunde ſee lange Rækker af grønne Borde, ved hvilke ethvert tænkeligt Hazardſpil blev ſpillet i ſtor Maaleſtok. Jeg henvendte naturligvis min Opmærkſomhed paa de forſkjellige Bank-

holdere, som for en uhyre Sum, hvilken de betalte i Leje for Localet, havde Ret til, ustraffet at bedrage Andre for deres Penge. Gemeenheden stod udpræget i Fysiognomierne paa disse Folk, der rolig haandterede Kort og Tærninger paa behændig Maade under Beskyttelse af de foran dem liggende Revolvere; ogsaa saae jeg en Dame, som næsten skjult under massive værdifulde Smykker med øvet Haand forøgede sine Guldbynger, og af og til vexlede Blikke og Miner med nogle Mænd i hendes Nærhed, som aabenbart vare i Ledtog med hende. Med Afsky vendte jeg mig bort fra Bordet og iagttog nogen Tid de ulykkelige Mennesker, som, uimodstaaelig drevne af deres Lidenskaber, havde baaret deres endnu neppe erhvervede Skatte, hvormed de havde kunnet sikkre sig en sorgløs Fremtid, hen i Spille-Helvedet, for at tabe deres hele Formue ved det grønne Bord. „Tyve Unzer!" — „Hundrede Unzer!" — „To Hundrede Unzer!" hørte jeg raabe i alle Retninger, som jeg langsomt nærmede mig Døren. Da jeg kom derhen, blev jeg næsten løben overende af et Menneske, som uden Hat og med begge Hænder i Haaret styrtede ud paa Gaden; medlidende saae jeg efter ham, som han forsvandt i Mørket, og vandrede derpaa henimod det chinesiske Kvarteer, for ogsaa der at gjøre Bekjendtskab med Spillehusene. Jeg havde ikke behov at spørge mig for efter disse; thi allerede i lang Afstand trængte Tonerne af en ejendommelig Concert mig imøde og lode mig ikke i Tvivl om den Retning, som jeg skulde følge, for at tage Spillehulerne i Øjesyn den ene efter den anden. Jeg traadte ind i den første og blev næsten overrasket over Værelsets Tarvelighed, jeg kunde gjerne sige Fattigdom, og dog laa paa Bordet, som rundt om var forsynet med en Liste, store Pengesummer. Alvorlige og fordybede i Spillet stode de smaa Skikkelser der omkring, og toge sig i deres vide Jakker og korte Beenklæder, syede Strømper og kolossale, men derhos fint broderede Sko, samt med deres lange Haarpidske alt Andet end indtagende ud; de smaa Øjne funklede, og mistroisk fulgte de Spillets Gang. Selve Spillet var mig uforstaaeligt; jeg saae kun, at der midt paa Bordet laa en Bunke Skillemønt, der var bedækket med en Skaal; at en af Spillerne stak Haanden ind under Skaalen og fremdrog et Antal Skillinger, som han begyndte at tælle med en lang spids Stok. Efter denne Tælling blev Penge sat i Omløb, og Spillet begyndte paany, saa at det næsten forekom mig som om hele Spillet kun var „Effen eller Ueffen". Længe holdt jeg det ikke ud i disse Spillelocaler; thi den øresønderrivende Concert af deres Musikanter, der med lange Buer bearbejdede tostrengede Violiner og Celloer, medens de dertil sloge med smaa Hamre paa Trommer og Træbækkener og

lode den gjennem Marv og Been gaaende Larm af deres Gonger*) og deres egne ſtrigende Stemmer høre, drev mig ud af dette Selſkab hen i Skuespilhuſet, hvor jeg indtil Midnat glædede mig ved Nydelſen af Muſik, Sang og Dands, hvortil Frankrig havde bidraget med ſine bedſte Kræfter.

Efter flygtig at have ſeet ſig om i San Francisco, beſøger viſt enhver Rejſende gjerne Minediſtrictet i det Indre af Landet, for at overtyde ſig om Sandheden af de ſom Eventyr klingende Efterretninger, der forlængſt have naaet ham i hans Hjem, hvor i Verden dette end maa ligge. Rigtignok lærer han kun der at kjende de forſtjellige Maader, paa hvilke det koſtbare Metal bliver udſtilt fra Sand og Steen, medens han af ſelve den umaadelige Rigdom kun ſeer meget lidet, idet den, hvem Lykken tilſmiler, forſigtig ſøger at ſkjule ſine Skatte for misunbelige Øjne, og den allerhelbigſte Guldjæger overdænger Spørgeren med uendelige Klager over Guldgraver-Forretningens Utaknemmelighed. Rigtignok gives der ſærbeles Mange, der albeles ſluffede kaſte Hakke og Spade fra ſig, og bittert fortrybe, at de af alt for driſtige Forhaabninger have ladet ſig lokke til at gjøre ſaa lang en Rejſe; de ſavne Midler til Hjemrejſen, og tvungne af den bitterſte Nød tage de Tjeneſte ſom Daglejere eller fortſætte paa egen Haand et eller andet lettere Arbejde. Mange af disſe Uheldige ligge under for de uvante ſvære Anſtrengelſer og de klimatiſke Sygdomme; Andre opnaae derimod ved en klog Anvendelſe af deres Færdigheder og Kræfter det, ſom de forgjæves ſøgte i Minerne, og i ſamme Forhold ſom deres Rigdom voxer, tager deres Guldtørſt atter til og overvinder Længſelen efter Hjemmet.

De Gruber, ſom ere blevne forladte af de Modløſe, tage nu Andre, der maaſkee ankom med langt ringere Forventninger, i Beſiddelſe, og opdage ofte efter Bortfjernelſen af faa Spadeſtik Jord rige Guldaarer, ſom kun befandt ſig faa Tommer fra deres forſagende Forgængeres Hænder, og hente nu, ledede af Lykken, Skatte paa Skatte op af Jordens mørke Skjød. Disſe ere Tilfælde, ſom næſten daglig forekomme i Guldminerne, og de ville gjentage ſig ſaalænge, ſom Californien vedbliver at være Beſtens Eldorado; og Aarhundreder kunne endnu medgaae, inden de umaadelige Guldlejer blive ſaa udtømte, at Gruberne og Minerne forlades af Mangel paa Udbytte. — Naar man gjennemvandrer Guldregionerne og iagttager de Tuſinder af Menneſker, der med brunede og ſlæggede Anſigter, Alle i ſamme grove

*) Store Kobberplader, der ſlaaes med en vatteret Hammer.

Arbeidsdragt, behændig haandtere Hakke, Skovl og Vaskepanne, saa paatrænger sig uvilkaarlig det Spørgsmaal, i hvilke Sfærer og Stillinger vel disse fra alle Verdens Kanter sammenkastede Mennesker have levet. Kunde man da pludselig see Enhver i den Stilling, hvortil han har uddannet sig, og i den Dragt, hvori han er opdragen, saa vilde man vistnok undre sig endnu mere over de ejendommelige Contraster, end over de for Lyset frembragte Skatte; man vilde finde Handelsmænd, Haandværkere, Matroser, Gejstlige, Skuespillere, Studenter, Officerer, kort, talrige Repræsentanter for alle Stænder, som i Forening med Tyve og Mordere aflede Floder, sprænge Klipper, vælte Bjerge og gjennemrode Jorden, for at komme i Besiddelse af det, hvorefter den hele Menneskehed paa saa Undtagelser nær stræber.

Blandt saa forskjelligartede Elementer at indføre Love, som kunne omfatte enhver Enkelt, maa vist anses for en af de sværeste Opgaver; og dog gjør netop her Mangelen af en øvrighedsmæssig Ordning sig allersnarest følelig. I Erkjendelsen heraf have da ogsaa Beboerne og Bearbejderne af de forskjellige Minedistricter mellem sig indført Love, der vel ere af en frygtelig Strenghed, men dog beskytte Liv og Ejendom for dem, som ere henviste til blindt hen at betroe begge Dele til deres Medborgere. Rigtignok forekommer Tyveri og Mord endnu høppig nok, men Forbryderens næsten ufejlbarlige Paagribelse og den derpaa følgende hurtige Lynch-Ret, ifølge hvis Dom Delinkventen strax bliver pidsket eller hængt i nærmeste Træ, tjene som Advarsel, og trods den stadig tiltagende Befolkning blive disse Tilfælde sjeldnere, hvortil den Omstændighed ogsaa bidrager, at Californiens Regering daglig bliver bedre organiseret. Og saaledes er det da ogsaa efterhaanden kommet saa vidt, at simple Telte eller Hytter, sammentømrede af Bræder og Bark, mere end fasttillaasede Hvælvinger ere sikkrede mod Tyvehaand, og at den blotte Tilstedeværen af Arbeidsredskaber i en Guldgrube er tilstrækkelig til at holde alle Andre end Ejermændene borte derfra.

Hvem der nu finder det for indeklemt i de hurtig opvoxende Stæders tætte Mylren, hvem der føler sig bedøvet af et evig rastløst Verdenssamkvems Larm i Selskab med Mennesker, som ere sløve for Alt, undtagen for Guld, for hvis Erhvervelse de med Grished tilsætte Liv og Sundhed, — han finder rigelig Erstatning i Landets milde Klima og den frugtbare Jord, gjennemskaaren af prægtige Strømme, i hvis Bølger kæmpemæssige Ege og Fyrretræer spejle sig. Hans ringeste Ulejlighed vil Jordbundens undtømmelige Frembringelseskraft rigelig belønne; og medens den sygelige Guldgraver mistroisk og

frygtsom ruger over sine Skatte, betragter Landmanden sine frodige Marker, der love ham en saa mangfoldig Velsignelse, eller vandrer ut til sine Hjorde, som trives paa de yppige Græsgange og hjælpe til at forøge hans Velstand.

VIII.

Kæmpetræerne. — Indskibning paa Dampbaaden „Oregon". — Reisse paa Sydhavet. — Havnen og Staden Acapulco. — Fem Timer i Acapulco. — Landing i Panama. — Staden Panama. — Ridt til Jernbanestationen. — Ankomst til Aspinwall. — Indskibning paa Dampbaaden „Illinois". — Ankomst til New-York og Washington.

Californien er Vidundrenes Land, og enhver Reisende, som kommer dertil, vil finde Noget, som mere end andre Gjenstande svarer til hans Interesser og tiltrækker sig hans Opmærksomhed. Ogsaa den i det Stille virkende Naturforsker, som føler sig hjemme i Planteverdenen og som er vant til at erkjende og beundre vise Love i Blomsternes Støv og Planternes Liv, finder i Guldlandet et Sted, hvor han vandrer som paa en hellig Jordbund og hvor han med Beundring seer op til Toppen af Træer, der som levende Vidner fra svundne Aartusinder, urørte af Forgængeligheden, hæve deres stolte Kroner ivejret og erindre om den Kraft, der frembragte dem, ligesom Ægyptens Pyramider som døde Mindesmærker om Fortiden indgyde Agtelse for deres Bygherrer og Bygmestere.

Omtrent 30 Mil nord for Sonora i Landskabet Calaveras kommer man til Floden Stanislas. Følgende en af dens Biflober, som slynger sig gjennem en dyb skovbekrandset Seng, opad, kommer man til Mammuthtrædalen, som ligger 1500 Fod over Havspejlet. I denne Dal, der har faaet sit Navn af de i samme fremragende Træer, befinder man sig midt imellem Kæmperne i Vegetationens Rige. Den Forbavselse, som man gribes af, naar man i Afstand opdager de lige Kæmpetræer, der som Taarne rage langt op over en høj Naaleskov, bliver endnu større, naar man kommer nærmere og seer de uhyre Dimensioner af de enkelte Træer, som danne en Familie af 90 Medlemmer, af hvilke det mindste ikke maaler under 15 Fod i Tvermaal. Man troer næppe sine Øine, naar man seer op til Kronerne, der paa

de kraftig voxne colossale Stammer først begynder i en Højde 150 til 200 Fod. Man veed ikke, hvad man meest skal beundre, det mægtige Omfang af de graa med Mos bedækkede Stammer, den utrolige Højde eller den smukke slanke Vext, og det varer længe, før man faaer sine Tanker saa meget samlede, at man med Ro kan undersøge disse Træers specielle Beskaffenhed. Det er Naaletræer, der danne en egen lille Afdeling (Cunninghamineæ) af Slægten Sequoia (Endl.)*), og mange Navne ere blevne dem tillagte af de forskjellige Botanikere, som have seet og beskrevet dem**). De fleste have afstumpede Toppe, idet enten Stormen eller den paa dem om Vinteren tungt hvilende Sneemasse tidlig har knækket dem. Andre ere ved Foden beskadigede af Indianernes Ild, og atter andre ere med Øxen fældede af den hvide Befolkning, som rastløst søger i Naturen efter Gjenstande, af hvilke der paa en eller anden Maade kan drages Fordeel. Saaledes er een Stamme til en Højde af 50 Fod bleven berøvet sin Bark, hvilken nu af sin Ejermand føres omkring i Verden og fremvises. Ind i den samme Stamme blev senere hugget en Spiraltrappe, ad hvilken de Besøgende for Betaling kunne stige op til en bethydelig Højde. Denne Landstrækning's Ejermand, der tillige tjener den Rejsende som Fører, har givet hvert Træ et eget Navn, hvorved Træet selv, dets Plads eller særegne Omstændigheder ere komne Fantasien tilhjælp. Saaledes førte et af de Træer, der vare blevne fældede, Navnet Big Tree (det tykke Træ). Det maalte 96 Fod***) i Omfang, altsaa c. 32 Fod i Tvermaal, og 300 Fod i Højden; at fælde det var ikke noget let Arbejde og gav 5 Mand nok at bestille i 25 Dage. Den tilbageblevne Stub blev derefter jevnet og frembyder nu en Flade, paa hvilken 16 Par magelig kunne danse. Ved at sammenligne disse Kæmpetræer med andre store Træer, anslog man først deres Alder til 3000 Aar, men ved en senere Tælling og Undersøgelse af Aarringene

*) Alexander von Humboldt, Ansichten der Natur, Bd. II, S. 197. De kæmpemæssigste Former ere af Slægterne Pinus, Sequoia (Endl.) Araucaria og Dacrydium; jeg nævner kun de Arter, hvis Højde ikke blot naaer 200 Fod, men endog ofte er derover.

**) Af et Brev fra Dr. Klotzsch: For det i Californien i Landskabet Calaveras voxende Mammuthtræ maa det af Lindley i Gardener's Chronicle for December 1853, Nr. 52, Side 820 og 823 givne Navn (Wellingtonia gigantea) bibeholdes, fordi det er det ældste systematiske Navn, som indeholder en Characteristik. Som Synonymer henhøre hertil det af en Nordamerikaner, Dr. C. F. Winslow foreslaaede Navn Washingtonia Californica og det af Berthold Seemann foreslaaede Navn Sequoia Wellingtoniana.

***) Maalene ere angivne i engelske Fod.

har det viist sig, at deres Alder ikke kan sættes over 2000 Aar, og at deres overordentlige Størrelse saaledes mere skyldes en hurtig Vækst end en høj Alder. Miner's Cabin (Bjergmandshytten), saaledes kaldet paa Grund af en Hulning i Stammen, har 80 Fods Omfang og 300 Fods Højde. Three Sisters (Tre Søstre) kaldes tre Træer, som synes at være skudte frem af den samme Rod. Det midterste har først i en Højde af 200 Fod de første Grene. Deres Omfang og Højde er næsten lige, nemlig respective 92 og 300 Fod. Fremdeles findes der Old Bachelor (gamle Pebersvend), Hermit (Eremit), Husband and Wife (Mand og Kone), som alle i Højde og Omfang kun ere lidet forskjellige. Mere fremragende er The Family Group (Familiegruppen), bestaaende af Fader, Moder og 24 Børn. Faderen har allerede i flere Aar ligget henstrakt paa Jorden, har i Faldet stødt paa et andet Træ og er knækket 300 Fod fra Roden, men har dog der et Omfang af 54 Fod; medens Omfanget ved Grunden naaer 110 Fod og Stammens hele Længde udgjør 450 Fod. Moderen maaler 91 Fod i Omfang og 327 Fod i Højde. Fremdeles ligger der en hul Stamme, der er afbrækket i en Længde af 75 Fod. Den bærer Navnet Horseback ride (Hesteridt), fordi man bekvemt kan ride fra den ene Ende til den anden gjennem den uhulede Stamme. Der findes endvidere Uncle Tom's Cabin (Onkel Toms Hytte), en Stamme af 300 Fods Højde og 90 Fods Omfang, med en Udhuling ved Grunden, i hvilken 25 Mand magelig kunne faae Plads. Indgangen til dette Rum er 2½ Fod bred og 10 Fod høj, og der er vist kun faa Guldgravere, der have saa rummelige Boliger som den, dette Træ yder.

Dette er en kort Beskrivelse af Californiens Kæmpetræer, de største Træer i Verden. Enhver som besøger Stedet og seer, hvorledes allerede mange af dem have maattet ligge under for Menneskenes Ødelæggelsesraseri, maa stemmes veemodig ved den Tanke, at disse pragtfulde levende Mindesmærker, som Naturen ligesom satte sig selv og omhyggelig plejede, endnu i et Tidsrum af Aartusinder ikke have erhvervet Ret til uantastet at kunne gaae over til kommende Aarhundreder og see Generation paa Generation forsamlede i Beundring omkring sig.

„Dampskibet „Oregon" vil den 2den April forlade Havnen, for at gaae med Passagerer til Panama!" sagde Lieutenant Whipple en Dag til os; „de Herrer, som ville benytte denne Lejlighed til at reise til Washington, maae itide give mig Meddelelse derom, for at jeg kan sikkre dem Plads i Kahytten." Sex af vort Selskab, deriblandt jeg selv, bestemte sig strax for Reisen med „Oregon", hvorimod Lieutenant

Whipple, Mr. Garner, Doctor Bigelow og Mr. Marcou endnu vilde blive nogle Dage i Californien.

Vi holdt os følgelig færdige til den bestemte Tid og begave os med alle vore Sager ned til Værfterne, hvor „Oregon" laa dampende og sydende ved en Landingsbro og indtog under den sædvanlige Larm og Tummel Passagerer og Gods. Held den, der ved saadan Lejlighed er kommen tidlig nok ombord til at kunne bemægtige sig en Stol, for paa denne Maade uforstyrret og langt fra Trængselen at iagttage Mylren ved Indskibningen. Kort før Afgangstiden opstod en Bevægelse i Mængden, og fra mange Kanter hørte man Ordene: „Skatten kommer." Jeg opdagede ganske rigtig i Retning af Staden en af stærke Heste trukken tillukket, tohjulet Karre, omgiven af Folk, som søgte at gjøre Plads for den i Trængselen og holde Mængden tilbage. Denne Forsigtighedsregel var nødvendig; thi faa Uger i Forvejen var en saadan svært læsset Vogn sunken igjennem Broen. Ved den foretagne Undersøgelse viste det sig, at Bjælkerne underneden fra vare savede saaledes igjennem, at en svær Vægt nødvendigvis maatte knække dem og styrte ned i Vandet. Denne List er aabenbar opspunden af Tyve og beregnet paa Guldvognen, for i den første Forvirring at kunne faae fat paa nogle af de smaa Kister og sænke dem ned i Vandet paa passende Steder. Planen mislykkedes imidlertid, og havde kun til Følge, at der anvendtes større Forsigtighed ved senere Transporter. Karren med Skatten holdt lige ved Hjulkassen, hvor Skibets Landgangsplanke laa. Vejen blev i kort Tid spærret, Vognkassen aabnet, og et Antal Folk begyndte at bære de halvanden Millioner Dollars i Guldstøv ned i Skibets underste Rum, hvor de forsvandt bag svære Jernstænger og Laase. Guldet var kommet ombord, Afgangstimen slog, Kanonerne bleve løsnede, Tovene indhevne og langsomt begyndte de mægtige Hjul at slaae i Vandet. Snart befandt „Oregon" sig ude af den tætte Trængsel af Skibe, atter tordnede Kanonerne en Afskedshilsen over til San Francisco, hvilken af de Tilbageblevne paa Broen besvaredes med et trebobbelt Hurra, og let gled Colossen henimod Golden Gate og vuggede sig kort Tid efter paa det stille Oceans mægtige Bølger.

„Oregon" førte 900 Passagerer, af hvilke største Delen havde ifinde at aflægge et Besøg i Hjemmet og derpaa atter at vende tilbage til Californien; dog befandt sig ogsaa saakaldte Californie-Trætte iblandt dem, af hvilke endog nogle maatte gjøre Arbejde ombord paa Skibet, for paa denne Maade at afbetale Rejseomkostningerne. At dette overfyldte Antal Mennesker (Skibet var kun indrettet for 500 Personer) behøvede megen Tid til at finde sig tilrette, er let forklarligt;

thi Enhver nærede det naturlige Ønske, at komme i Besiddelse af en af de bekvemme Kojer i Kahytten; dog blev næsten Halvdelen af Passagererne nødt til at tilbringe Nætterne paa Bænke, Borde og fremfor Alt paa det blankskurede Dæk. Det varede derfor ogsaa længe, inden der indfandt sig noget selskabeligt Forhold, hvilket ellers paa lange Søreiser hurtig plejer at danne sig mellem Passagerer. Jeg var saa heldig at stifte Bekjendtskab med tre dannede Tyskere, som efterat have erhvervet sig en betydelig Formue, nu agtede at aflægge et Besøg i Europa, og jeg havde saaledes den Nydelse efter et Aars Forløb atter at kunne tale mit Modersmaal. Saaledes lignede da min Reise paa Sydhavet en lang Lysttour, en uafbrudt Fest. Det prægtigste Foraarsvejr begunstigede os, og efterhaanden som vi med hvert Døgn rykkede Ækvator 250 engelske Mil nærmere, forsvandt ogsaa de varme Klædningsstykker, og i lette, for det tropiske Klima mere passende, Dragter laa Passagererne lade omkring paa Dækket og snappede med Begjærlighed efter ethvert lille Vindpust, som sagte rørte sig.

Da vi om Eftermiddagen den 9de April kun befandt os i en ringe Afstand fra Kysten, pegede en af Styrmændene hen paa de mørke Bjergmasser og sagde: „Der ligger Havnen ved Acapulco." Vi saae derhen, men vare ikke istand til at opdage Andet end en Flagstang paa en Bjergtop og lidt længere mod Syd en ganske lille Bugt. „Oregon" vendte imidlertid sit Bugspryd derhen imod, og snart dampede vi ind i et Indløb, som trak sig i en vid Bue mod Nord. Bag os forsvandt Havet for vore Blikke, men foran os aabnede sig som en Indsø med romantiske Bredder Acapulco-Havnens rundtom af Klipper indfattede Bækken.

Denne Havn bliver med Rette betegnet ikke blot som en af de skjønneste, men ogsaa paa Grund af sin Beliggenhed som en af de bedste i Verden. Den er paa alle Sider fuldstændig dækket af høje Bjerge, og kun ad en Omvej fører et Indløb, i hvilket imidlertid Skibe af største Dybgaaende kunne løbe lige ind under de stejle, høje Klipper, ind til den. Acapulco har nu allerede tabt meget af sin tidligere Anseelse, som den opnaaede ved sin Handel paa China og Ostindien, og den erholder endnu kun nogen Betydning derved, at den betragtes som Mellemstation for de mellem Panama og San Francisco farende Dampskibe. Selv Rejsende holde ikke af at dvæle længe i denne glødende Klippekedel, til hvilken ingen forfriskende Vind formaaer at finde Vej, hvor mange Slags dødelige Sygdomme udvikle sig og stærke Jordskjælv hvert Øjeblik true. Men et ubeskrivelig yndigt Syn frembyder sig der, naar Dampskibet, efterat have forladt det bølgende

Ocean, træder ud af Indløbet og ind i det ſpejlblanke Bækken, maleriſt indfattet rundtom af Klipperækker, hvis Fod let berøres af de næppe mærkelige Bølgeſlag. Kun mod Nord ſtrækker ſig mellem Vandet og Bjergene en ſmal Stribe, paa hvilken den af Cocosnøddtræer og andre Palmer beſkyggede Stad er anlagt. I den østlige Ende af Byen hæver ſig en lille Fæſtning, ſom fuldkommen beherſker Indløbet til Havnen; den beſtaaer af Mure og Grave, dog er Alt i en daarlig Tilſtand, og fornemmelig har Murværket lidt betydelig af de der hyppige Jordſkjælv. Tvers over Havnen, forbi Fæſtningen og Staden, ilede „Oregon", lagde ſig ved nogle udtjente Skibe, ſom i Forbindelſe med et højt Stillads foreſtillede et Kuloplag, og ſtrax begyndte Arbejderne at lade Skibet med Kul for den øvrige Deel af Rejſen. Efterretningen om Dampſkibets Ankomſt maa allerede længe iforvejen have været bekjendt i Staden; thi Tove og Kjæder vare næppe gjorte faſt, før Fiſkerbaade af enhver Størrelſe, hvis Beſætning med høje Raab opfordrede Paſſagererne til at gjøre en Udflugt tilland, trængte ſig ſammen om Skibet. Fem Timers Ophold indrømmede Capitainen os, hvilket da ogſaa af den langt overvejende Deel af Paſſagererne blev beſtemt til Spadſeretoure paa den faſte Jord. Næppe var derfor denne Overeenskomſt truffen, før Alt trængte ſig hen til Trapperne, og kort efter roede en Mængde ſvært laſtede Baade til Staden. Paſſagererne ſpadſerede i hundredvis gjennem Gaderne, hvor den ſtørſte Deel af Indbyggerne ogſaa havde indfundet ſig. Hvad enten den ſmukke Søndag Eftermiddag eller Californiernes Landing og den dermed forbundne Gevinſt var Aarſagen, nok, den hele Stad tog ſig ud ſom et Marked, og Rækker af Boder opfyldte Gaderne. Der var Borde med Limonade, Muslinger, Bagværk og Cigaritos, og bag diſſe ſtode i deres lette hvide Bomuldsdragter og med Straahatte paa Hovederne Folk af begge Kjøn og enhver Alder, ſom larmende og raabende falbøde deres Varer. Af Alt blev der kjøbt, dog det, der lokkede meeſt, var den Mængde af prægtige Sydfrugter, ſom faldbødes for en Ubetydelighed. Den trykkende Hede i Acapulco, til hvilken ingen kølende Vind formaaer at finde Vej, gjorde, at de vederkvægende Drikke, de gule Ananas og lyſegrønne Bananer toge ſig ſaa meget mere friſtende ud, og hele Ladninger af dem bleve kjøbte og førte over til Dampſkibet.

Saaledes fløj Timerne umærkelig hen; Aftenen indfandt ſig omſider, Lyſene glimtede gjennem de aabnede Vinduer og Døre i de eenetages Huſe, og brogede Papirslamper oplyſte Butikerne. Stadig tættere blev Trængſelen efterhaanden, ſom Indbyggerne forlode de Steder, der om Dagen havde ydet dem Skygge, for at forfriſke ſig

ved en Spadseretour i den kølige Aftenluft; dog savnede jeg albeles den fornemme Klasse af Damerne, hvilket vel havde sin Grund i en naturlig Frygt for den Raahed, som med Rette kunde befrygtes af en stor Deel af de tilbagevendende Californiere. — Et Eventyr af en egen Art havde jeg med Børnene, som ved vor Landing strømmede til i hobevis og tilbøde os en Mængde smukke Muslinger, hvide Koraller og andre Mærkværdigheder fra Søen. Jeg spurgte Flere om Prisen, for at kjøbe nogle af disse Sager, dog fik jeg stadig det samme næppe forstaaelige Svar: „I present"; jeg forundrede mig naturligvis over den store Gavmildhed, men modtog dog med forbindtlige Taksigelser de smukke Muslinger, som formelig bleve mig paanødte, og fik efterhaanden et heelt Tørklæde fuldt af dem. Da jeg endelig ikke havde Plads til Mere og derfor tilbageviste nogle flere Foræringer, samlede alle de Børn, der havde betænkt mig saa gavmildt, sig bag efter mig og forbrede en Gave af mig til Gjengjæld, og det paa en saa larmende og paatrængende Maade, at jeg, for ikke at vække Opsigt, maatte afsinde mig med hver især med et Pengestykke. Men det var mig ikke muligt at tvinge en eneste af de smaa Gavtyve til at tage Muslingerne tilbage, idet de meget rigtig bemærkede, at det var umuligt at stille Sagerne saaledes fra hverandre, at Enhver igjen fik sine. Jeg holdt følgelig gode Miner til slet Spil; men jeg troer nok, at ikke blot de Drenge, jeg havde faaet Muslinger af, men dobbelt saa mange fik Femcentsstykker, hvorved den lille Samling, som jeg magelig kunde have kjøbt i en Butik for ¼ Dollar, kom til at koste mig halvanden Dollar. Da vi kom ombord, fortalte jeg denne Begivenhed til de Andre; men istedenfor at blive leet ud, som jeg havde ventet, hørte jeg, at de næsten Alle havde haft den samme Historie med den haabefulde Ungdom i Acapulco, og En føjede endog til, at nogle Mænd, som opholdt sig der i Nærheden, havde visst deres Bowieknive, da han havde villet tugte de smaa Vagabonder.

Til seent ud paa Natten gjennemstrejfede vi de befolkede Gader, stode snart stille foran en Bod, snart foran et Spillebord, hvor Kort og Terninger gik lystig rundt, og gik derpaa ned til Stranden, for at forfriske os ved et Bad i det spejlblanke Vand; dog holdt vi os af Ærbødighed for nogle Hajfisk, som vi havde opdaget om Dagen, tæt inde ved Strandbredden. Medens vi endnu vare i Badet, fik vi ved et Kanonskud Opfordring til at stynde os, og vi befandt os som Følge heraf faa Minuter efter ved Baadenes Landingsplads, hvor vi maatte puffe og trænge os igjennem en tæt Menneskemasse, indtil vi endelig fik Plads i en til Kæntring fyldt Baad. To halvnøgne brune Skikkelser støde Fartøjet fra Stranden, sprang behændig ombord og

sagte glede vi for de næppe hørlige Aareslag henimod „Oregon", der stak af som et sort Uhyre mod den natlig oplyste Himmel. Det travle Liv fra Staden tonede over til os, i det blanke Vandspejl spejlede de uthydelige Omrids af de nære Bjerge og Palmer sig og fosforiſt lyſte det bevægede Kjølvand, som Baaden efterlod sig. Det var en af hine herlige, indbydende Nætter, som ere saa almindelige i Troperne, og jeg sad endnu længe paa Dækket, hensunken i Tanker og i Nydelsen af den maleriſke Omgivelse, som de natlige Skygger laante et viſt hemmelighedsfuldt feeagtigt Anstrøg. Da jeg den følgende Morgen steg ud af min Køje, brøde Bølgerne sig mod „Oregon's" skarpe Bov, der utrættelig ilede mod Syd, og langt borte i Øst kunde jeg kun skimte de takkede Kyſtbjerges blaa Linier.

Sex Dage varede Rejsen endnu paa det stille Hav, sex Dage, som forløb aldeles eensformig for os. I Kahytterne stadig den samme evige Larm af Borddækningen, paa Dækket den samme langsomme Forsvinden af Timerne midt i et Selskab af lade omkringsiddende eller liggende Mennesker. Først henimod Aften begyndte et lidt muntrere Liv i de forskjellige Grupper, som efterhaanden havde dannet sig; Sang og Spøg i de forskjelligste Dialekter lød da ud fra alle Rum; i Krogene saae man Spande med Is og der ovenpaa de saftige Bananer, de aromatiske Ananas, den ædle Rhinskvin og den perlende Champagner; hvem havde vel i et saadant Selskab kunnet afholde sig fra at være munter! Højt op i Luften overbord fløj de tomme Flasker, og ny velproppede indtoge den ledige Plads i Isbeholderne; de hjemlige Viser lød kraftigere og hjerteligere, og accompagneredes af Maskinernes uafladelige Pusten og Stønnen.

Om Natten den 15de April kastede „Oregon" Anker for Panama, hvorpaa Passagererne bleve varskoede om at holde sig færdige, for strax at kunne forlade Dampskibet. I en Afstand af halvanden engelsk Mil (nærmere kunne store Skibe ikke lægge til) kunde vi skjelne det uthydelige Omrids af Landet og saae hist og her matte Lyspunkter, der syntes at svømme paa Bølgerne. Da Indbyggerne i Panama allerede længe iforvejen vare blevne forberedte paa Dampskibets Ankomst og ved et Kanonskud vare gjorte bekjendte med, at Ankeret var faldet, saa varede det kun kort Tid, før talrige Baade stødte til os, og strax derpaa tog den regelmæssige Udskibning sin Begyndelse. Passageer- og Fragtgods saavelsom Guldpartiet befandt sig snart paa Land, og i alle Retninger ilede de Rejsende gjennem de mørke Gader i den gammelbags Stad. Jeg landede med nogle Rejsekamerater i en af de første Baade, som naaede Land; det var netop Lavvande, hvisaarsag vi endnu maatte vade en Strækning gjennem grundt Vand paa en skarp

ſtenet Bund, før vi rigtig kom paa det Tørre. Vort Forſøg paa endnu at finde Husly i en eller anden Gjæſtgivergaard for den øvrige Deel af Natten mislykkedes aldeles; thi Dampſkibet „Illinois“, ſom farede paa det atlantiſke Ocean i fælleds Linie med „Oregon“, var allerede ankommen nogle Dage før til Aspinwall paa Oſtſiden af Landtungen, og Panama var ſom Følge deraf opfyldt med Hundreder af Paſſagerer, ſom ventede paa Lejlighed til Californien. Vi fandt derfor alle ikke tillaaſede Huſe ſaa overfyldte, at vi maatte foretrække at ſpadſere omkring i Gaderne og paa den brede Dæmning, der ſtrækker ſig ud i Havet, til det blev Dag.

Trods Larmen og Trængſelen, trods den fra alle Verdensegne der ſammenhobede Menneſkemaſſe, ſom af og til overſvømmer Panama, har Staden endnu intet tabt af ſin gammeldags-ærværdige Character, og ſelv den vilde Larm af den hid- og didrejſende Folkeſtimmel var ikke iſtand til at undertrykke de Tanker, ſom ved Synet af Mindesmærkerne om falden Storhed paatrængte ſig os. Ruinerne af gamle, i ſmagfuld Stil opførte eller tildeels endnu ufuldendte, Kirker og ſtore Bygninger vidne om den Vigtighed, ſom engang blev tillagt dette Sted; tropiſke Slyngplanter ſkjule halvt de driſtige Bygningsværker, Palmer prange i de eenſomme Gaarde, og i de forfaldne Murers Spalter have Bananer ſlaaet Rod og beſkygge med deres tætte Kroner de tomme Vindueſbuer og Aabninger i det graa Murværk. Jeg kunde ikke ſee mig mæt paa de herlige Grupper og Billeder, der viſte ſig for mig ved Siden af hinanden, og beklagede kun, at jeg ſaa ſnart ſkulde forlade dette intereſſante Punkt.

Trætte og udmattede naaede vi endelig op paa den brede Vold, hvis Grundſteen det ſtille Ocean i Flodtiden beſkyllede. Vi gik op og ned, ſaae over til Øerne, ſom hævede ſig mod Veſt for os, og over til Faſtlandets Kyſt, ſom danner den nordligſte Spids af Sydamerika; vi beundrede de mægtige Broncekanoner, ſom endnu indtoge de dem for lang Tid ſiden anviſte Pladſe, og lejrede os endelig i det grønne Græs for at nyde nogle Timers Ro.

Klokken kunde vel være henved 5, da Larmen fra Staden trængte ſig over til os og erindrede os om, at heller ikke vi maatte forſømme at faae fat paa nogle Muldyr, for endnu ſamme Dag at naae den 30 Mil derfra liggende Jernbaneſtation, hvis vi denne Gang vilde gjøre Reiſen til New-York med „Illinois“. Efterat vi havde forfriſket os ved et Bad i Oceanet, begave vi os hen til det Hus, hvorfra Dampſkibscompagniet expederede Paſſagerer og Gods over Landtungen. Gaderne vrimlede af Muldyr, ſom de Reiſende lejede af mørkebrune Meſtitſer med ægte Mordерfyſiognomier til et Ridt til Jernbaneſtationen

for en Pris af 10 til 30 Dollars. Paa Grund af vore Sager, som vi alle overgave til en Agent, maatte vi vente noget, hvorfor det ogsaa kun med Nød lykkedes os at faae Ridedyr, hvilke næsten alle som ved et Trylleslag vare forsvundne med de mange Hundreder af Passagerer. Efterat vi paa nogle derboende Amerikaneres Raad først havde undersøgt vore Baaben, begave vi os Klokken 10 paa Vejen og befandt os snart udenfor Staden mellem smaa Plantager, der prangede i tropisk Yppighed, og mellem tæt sammengroede Skove, i hvis øvre Regioner Papegøjer og Aber øvede deres larmende Væsen. Følgende en ældgammel, slet vedligeholdt Vej, der var saa smal, at vi undertiden næppe kunde komme forbi de os uophørlig mødende Muldyr, naaede vi endelig op paa Højden. Solen brændte lodret paa vore Isser, saa at Heden selv paa Højderne blev os utaalelig, og vi med Glæde tyede ind i enhver lille, med Palmegrene tækket Hytte, i hvilken kølende Limonade blev os tilbudt mod god Betaling. Ogsaa mødte os mange Indfødte, lutter fortbrune, colossale, halvnøgne Skikkelser, Blandinger af den kobberfarvede Race og Negerracen, som ved deres grove, brutale Væsen og de to Fod lange, brede Knive, som de sædvanligvis bare under Armen, gjorde os det tydeligt, hvorfor vi vare blevne raadede til at være paa vor Post og, da vi kun dannede smaa Selskaber, at holde Baabnene beredte til øjeblikkeligt Brug.

Seent om Aftenen, medens de over vore Hoveder tagformig sammenvoxne Trætoppe indhyllede Alt i kulsort Mørke omkring os, og vi kun havde Dyrenes Sikkerhed at takke for, at vi ikke af de Indfødte, som mødte os, bleve styrtede ned i dybe Afgrunde, naaede vi endelig Stationen, hvor nogle store af Bræder og Bjælker sammentømrede Huse vare indrettede til de Rejsendes Modtagelse. Vi stege af vore Dyr, overlode dem opsadlede og optømmede til Friheden og begave os ind i en Sal, hvor en tæt Stimmel af Mennesker bølgede mellem hverandre. Da jeg ogsaa opdagede Borde med Fødevarer, saavelsom en lang Skjenk i et Hjørne, bag hvilken en Neger knejsede, spurgte jeg strax, om jeg kunde faae Aftensmad og Natleje, hvortil Negeren svarede mig, at jeg kunde faae begge Dele, dog maatte jeg fremfor Alt kjøbe tre Billetter, saalænge der endnu var nogle at faae; af disse vilde den ene blive mig afforbret ved Aftensmaaltidet, den anden Sengen og den tredie ved Frokosten. Efter nogen Snakken frem og tilbage fulgte jeg de øvrige Rejsendes Exempel og løste mig de tre Billetter for den moderate Pris af en Dollar Stykket. Som jeg derpaa var i Begreb med at føre den første Bid af den ganske godt tillavede Mad til Munden, indfandt sig hos mig en Mestits,

ſom afforbrede mig det omtalte Kort, uden hvilket jeg naturligvis vilde være bleven viiſt fra Bordet. Efter Bordet begav jeg mig paa Opdagelſe efter et Natleje; der fandtes rigtignok over Hundrede Senge, dog havde hver allerede to Beboere, ſom laa fredelig ved Siden af hinanden og viſtnok ikke vare tilſinds uſtraffede at lade ſig forſtyrre i deres Ro af Roget i Verden. Sengene forekom mig modbydelige, ſaavelſom den tykke uſunde Luft i det indeſluttede Rum; jeg gik ud, ſtrakte mig foran Døren paa en Bænk og faldt ſnart i en ſund Søvn. Jeg havde imidlertid ikke ligget længe, før jeg blev greben ved Skulderen og heftig ryſtet. Da jeg vaagnede, ſaae jeg den bekjendte kæmpeſtore Neger, der ſtod rolig foran mig og afforbrede mig Kortet for Natlejet. Jeg vidſte i første Øjeblik ikke, om det var Spøg eller Alvor, og ſagde ham, at det omtalte Kort ikkun kunde afforbres mig i Sengen; han ſvarede imidlertid, at jeg ſov paa hans Bænk og under hans Tag, hvilket viſtnok var mere værd end en Dollar. Jeg indſaae Daarſkaben af at indlade mig i Strid med disſe Folk og gav ham Billetten, idet jeg tillige lod falde nogle ſtjæmtende Bemærkninger over denne bekvemme Maade at tjene Penge af Gjæſterne paa. Negeren gjorde venlige Miner til begge Dele, og jeg ſov derefter uforſtyrret paa min Bænk, indtil de første Solſtraaler vækkede mig den næſte Morgen.

Trods den intereſſante Omgivelſe i en yppig tropiſk Vegetation, kun afbrudt af ſmaa Lysninger og nydelige med Palmegrene tækkede Hytter, ſneg Timerne ſig dog langſomt hen for mig; thi deels var jeg urolig for min Bagage, ſom endnu ikke var ankommen, og deels befandt jeg mig ogſaa i Uvished angaaende Dampſkibets Afgangstid, og vidſte ikke, om jeg vilde blive nødt til at tilbringe endnu fire Uger paa denne paa Febre og Røvere rige Landtunge. Dog Lykken var mig huld; thi endnu før Solens Nedgang befandt jeg mig efter en flere Timers Fart paa en flet Jernbane i Aspinwall og løſte tilligemed mine Kamerater ſtrax Billet til Rejſen med Dampſkibet „Illinois".

Paa vort Spørgsmaal om, naar Dampſkibet lettede Anker, fik vi den Beſked: „Imorgen tidlig." Vi begave os altſaa hen til den bedſte Gjæſtgivergaard, for at pleje os lidt efter de ſidſte Dages mindre bekvemme Farter, kjøbte atter tre Billetter i ſamme Henſigt ſom paa Jernbaneſtationen og gik derpaa frejdig ind i Spiſeſalen. Medens vi endnu ſade og talede ſammen, lød et Kanonſkud over til os; vi bleve opmærkſomme, og da atter et Skud blev løsnet, kunde vi ikke længer være i Tvivl om, at „Illinois" havde taget en anden Beſtemmelſe, og havde ſinde endnu ſamme Aften at tiltræde Rejſen.

Der var ingen Tid at ſpilde, vi ſtyrtede hen efter vore Sager, og efter en Times Forløb, tilbragt i den meeſt forvirrede Menneſkeſtimmel, befandt vi os endelig ombord paa „Illinois“ med de to Billetter i Lommen, hvilke vi toge med til New-York ſom en Erindring om Aspinwall og dens induſtrielle Gjæſtgivere.

Om en lykkelig Søreiſe gives der kun meget Lidet at fortælle. Jeg ſaae de blaa Kyſter af Cuba og Bahama-Øerne og landede efter 9 Dages Sejlads den 28de April i New-York. Kun to Dage opholdt jeg mig der, hvorpaa jeg reiſte til Waſhington og traf efter faa Ugers Forløb atter ſammen i Bureauerne med Lieutenant Whipple og mine gamle Reiſekamerater.

XXXIX.

Beretning fra de Forenede Staters Krigsminiſter, Mr. Jefferſon Davis, over den af Expeditionen underſøgte Route. — Slutning.

Jeg havde allerede igjen været nogen Tid i Europa, da Lieutenant Whipple, ſom imidlertid var bleven udnævnt til Capitain, blandt andre Brochurer ogſaa ſendte mig en Afhandling af de Forenede Staters Krigsminiſter, Hr. Jefferſon Davis, i hvilken denne havde forelagt Congreſſen en kortfattet Beretning om de forſkjellige Jernbanelinier til Sydhavet. Jeg lader her følge i Overſættelſe, hvad deri indeholdes angaaende den af vor Expedition recognoſcerede Route:

Route i Nærheden af den 35° nordlig Brede. De Hovedlinier, ſom beſtemte Retningen af denne Route, — hvis Underſøgelſe lededes af Lieutenant A. W. Whipple af det topografiſke Ingenieurcorps — ere de veſtlige og øſtlige Forlængelſer af de ſig hinanden nærmende Bifloder til Miſſiſſippi, Rio Grande og Veſtens Store Colorado. Det ſynes, ſom om man der kan gjøre Regning paa mere Regn end i Regionerne nord og ſyd for denne Retning og ſom Følge deraf ogſaa paa et ſtørre Forraad af Brænde- og Bygningstræ.

Veien, ſom begynder ved Fort Smith ved Arkanſas River, omtrent 270 Mil fra Memphis ved Miſſiſſippi, kan indtil Antelope Hills — en Strækning af 400 Mil — enten følge Arkanſas's eller Canadian's Dale, eller maaſkee ogſaa følge en kortere Linie, men over

en ugunſtigere Jordbund ſyd for Canadian. Denne ſidſte Route har imidlertid atter to Grene, idet den nemlig kan følge enten Dalen om Waſhita eller Vandſkjellet mellem denne Flod og Canadian. Fra Antelope Hills følger Vejen indtil Mundingen af Tucumcari Creek Dalen om Canadian, langs med dennes høire Bred, en Strækning af omtrent 250 Mil; derpaa ſtiger den i Tucumcari Creek's eller Pajarito Creek's Dal opad til Vandſkjellet mellem Canadian og Pecos indtil en Højde af 5543 Fod og gaaer derpaa ned i den ſidſtnævnte Flods Dal. Vejen følger derpaa denne Dal, indtil den ved Benyttelſe af en Biflod naaer det høje Plateau eller Bækken øſt for Rocky Mountains, hvilket hæver ſig 7000 Fod over Havſpejlet. Den fører derpaa gjennem det høje, 30 Mil brede Salinas-Bækken, hvis laveſte Højde er 6471 Fod over Havſpejlet, og naaer Vandſkjellet paa Klippebjergene i en Højde af 7000 Fod. Fra dette Punkt trækker den ſig gjennem San Pedro-Paſſet ned til Albuquerque eller Isleta ved Rio Grande, eller ogſaa gjennem Galiſteo Rivers Dal nord for Sandia-Bjergene til ſamme Sted. En tredie Route er omtalt, og denne fører op gjennem Pecos-Flodens Dal, derfra til en Biflod af Galiſteo og derpaa ligeledes til Rio Grande. Isleta ved Rio Grande har en Afſtand af 854 Mil fra Fort Smith og hæver ſig 4945 Fod over Havſpejlet. Efterat have ført over de Højder, ſom adſtille Rio Grande fra Puerco, følger derpaa Vejen Dalen om en Biflod til ſidſtnævnte Flod, nemlig San Joſè, til en af dens Kilder i et Pas i Sierra Madre, ved Navn Camino del Obiſpo. Paa Toppen (Højde 8250 Fod) er en Tunnel af ¼ Mils Længde i en Højde af ikke mindre end 8000 Fod nødvendig, hvorfra Nedſtigningen til Zuñi River i Nærheden af Pueblo de Zuñi derpaa ſkal iværkſættes. Vejen gaaer fremdeles over bakket Terrain ved Navahoe-Kilden til Puerco of the west. En anden Route over Sierra Madre, omtrent 20 Mil længere nordpaa, blev underſøgt af Mr. Campbell og tilſyneladende funden langt fordeelagtigere. Dens Profil er imidlertid ikke bleven beſtemt med paalidelige Inſtrumenter; det højeſte Punkts Hævning over Havfladen beløber ſig til 7750 Fod. Den veſtlige Puerco udſpringer i dette Pas, og Routen følger denne lille Flods Dal (forenende ſig med den anden Linie ved Navahoe Spring) indtil dens Udmunding i Colorado Chiquito og fører derpaa gjennem den ſidſtes Dal ved Foden af San Francisco-Bjergenes ſydoſtlige Skraaning op til en Højde af 4775 Fod; Afſtand fra Fort Smith 1182 og fra Overgangspunktet over Rio Grande 328 Mil. Herfra fører nu Routen op til Vandſkjellet mellem Tilløbene til Gila-Floden mod Syd og Tilløbene til Veſtens Colorado mod Nord, og løber paa dette Skjel omtrent 200 Mil

videre til Azteker-Passet, hvis Højde udgjør 6281 Fod og Afstand fra Fort Smith 1350 Mil. Det højeste Punkt paa denne fortløbende Højderyg, Leroux's Spring, ved Foden af San Francisco-Bjergene hæver sig 7472 Fod over Havfladen. Nedstigningen fra Azteker-Passet til Vestens Rio Colorado skeer ved at beskrive en Bue mod Nord, langs med Colorados Biflober, af hvilke den betydeligste og sidste er Bill Williams Fork. Dennes Udmunding i Colorado ligger 1522 Mil fra Fort Smith og i en Højde af 208 Fod over Havspejlet. Vejen fører derpaa 34 Mil op mod Colorados Strøm og forlader denne ved Reedles, for at følge en Dal, som sejlagtig bliver holdt for at være Mohave-River. Den viste sig imidlertid dengang som en udtørret Flodseng, hvis Kilder befinde sig paa den høje Ryg, som sandsynligvis danner Vandskjellet for Colorado-Flodens Tilløb. Esterat man er kommen op til Højden (5262 Fod over Havfladen), gaaer det paa en Strækning af 41 Mil med en gjennemsnitlig Sænkning af 100 Fod paa Milen (den stejleste Sænkning paa hele Routen) ned ab til Soda Lake, der til visse Aarstider optager Mohave Rivers Vand og ligger 1117 Fod højt. Opstigningen fra Soda-Søen til det højeste Punkt af Cajon-Passet i Sierra Nevada (4198 Fod) skeer ved at følge Mohave-Dalens Retning. Højdepunktet af dette Pas ligger 1798 Mil fra Fort Smith og 242 Mil fra Overgangspunktet over Colorado. Her udfordres en Tunnel af $2\frac{1}{2}$ til $3\frac{4}{10}$ Mils Længde gjennem Conglomerat-Sandsteen. Mod Vest fører Vejen nedad med en Sænkning af 100 Fod paa Milen, hvilket er den gjennemsnitlige Sænkning paa en Strækning af 22 Mil ned til Dalen ved Los Angeles. Derfra til Havnen ved San Pedro er Terrainet i Gjennemsnit gunstigt.

Hovedegenskaberne ved denne Route i Sammenligning med de andre ere: at den fører gjennem mere opdyrkelige Landstrækninger, at den begunstiges af et større Vandforraad indtil Colorado og at der hyppigere findes udstrakte Skove mellem Rio Grande og Rio Colorado. Disse to sidste Egenskaber overveje en fjerde ugunstig, nemlig det store Antal af Stigninger og Sænkninger. I Nærheden af den 90 Grads Meridian skeer Overgangen fra den frugtbare Jord til en saadan, som er fuldstændig uimodtagelig for Cultur, med Undtagelse af Flodernes Dale, som ere meer eller mindre frugtbare. Nogle Dele af Canadian's og Pecos's øvre Dal, Dalene om Rio Grande, Zuñi, Colorado Chiquito, San Francisco, Vestens Colorado og dens Biflober have en frugtbar Jordbund, men som i Almindelighed trænger til kunstig Vanding, for at kunne give Afgrøde. Den Deel af den sydvestlige Spids af det store Bækken, over hvilken denne Route fører og over

hvilken Lieutenant Williamson's Undersøgelser ligeledes strakte sig, er meget frugtbar, og det golde Anstrøg hidrører der kun fra Mangel paa Regn. Sædvanligvis have de uopdyrkelige Sletter Overflod af nærende Græs, skjøndt der ogsaa findes bethydelige Strækninger, paa hvilke der kun er lidet eller aldeles intet Græs. Man tør gjøre Regning paa, at hele Routen er tilstrækkelig forsynet med gode Byggesteen, siden det er blevet bekjendt, at Sandsteen, der egner sig til Brobygning, forefindes i den sædvanlig bløde Trias-Formation, hvilken udbreder sig over en Strækning af 600 Mil fra Delaware-Bjerget ved Canadian til Klippebjergene. Skove, som kunne levere Gavningstømmer til Brug for Jernbaner, findes uafbrudt paa Routen øst for den 97de Længdegrad, nemlig: i eller i Nærheden af Pecos-Dalen, paa Rocky Mountains og Sierra Madre, paa Mogohon-Bjergene (syd for Vejen), i hvilke Colorado Chiquito og nogle af dens Bifloder udspringe, paa Skraaningerne af San Francisco-Bjergene, derfra paa en Strækning af mere end 120 Mil og paa Sierra Nevada. Afstandene, som adskille disse Punkter, udgjøre 540, 100 og 150 Mil. Fra Sierra Madre til San Francisco-Bjergene er 250 Mil; herfra kan Træforraadet paa en Strækning af 120 Mil betegnes som uafbrudt; derfra til Sierra Nevada er igjen 420 Mil. Naar Jernbanens Bygning begyndes fra begge Ender, saa kan den største Strækning, som maa forsynes med Sveller, Planker o. s. v. andensteds fra, anslaaes til 400 og 500 Mil. I saa Henseende kan altsaa denne Route kaldes begunstiget i Sammenligning med andre. De samme Localiteter levere ligeledes Brændemateriale, hvortil endnu kommer, at Kullejerne i Delaware-Bjergene forsyne den østlige Deel af Routen, hvor Træ kun sparsomt kan benyttes, med Brændemateriale. Det hedder sig, at der paa forskjellige Steder i Rocky Mountains øst og vest for Rio Grande findes Kullejer i Nærheden af denne Route, dog mangle nøjagtigere paalidelige Efterretninger om, hvorvidt disse ere tilstede i tilfredsstillende Mægtighed, for at kunne bearbejdes med Udbytte.

Banen maa paa 450 Mils Strækning øst for Sierra Nevada forsynes med Brændsel fra Sydhavets Havne. Paa Strækninger af denne saavelsom af alle andre Router er aldeles intet Brændemateriale forhaanden, selv ikke engang nok til Arbejdernes Fuldførelse. Den største Afstand, i hvilken denne fuldstændige Mangel paa Træ hersker, er mellem Colorado og Mohave River, en Strækning af 115 Mil. En nøjagtig Angivelse af den Strækning, paa hvilken til visse Aarstider intet Vand findes, foreligger endnu ikke. Imellemden 100 Længdegrad og Sydhavet findes aldeles vandløse Strækninger, men hvor

uden Tvivl, at dømme efter den geologiske Beskaffenhed, tilstrækkeligt Forraad kan skaffes tilveje ved sædvanlige Brønde, artesiske Boringer eller ved Reservoirer. De større Forraad paa Træ og Vand vest for Rio Grande fordyres ved den høje Beliggenhed og Terrainets Ujevnhed. I Galisteo-Passet i Rocky Mountains og i Passene i Sierra Madre, hvilke snarere kunne kaldes vide Aabninger og Dale end Bjergpasse, er ingen Hindring at befrygte af Sneen, selv om denne skulde falde i der endnu uhørte Masser; paa den øvrige Deel af Routen truer fra denne Side ingen Fare. Summen af Stigningerne fra San Pedro til Fort Smith udgjør 24,641 Fod, Summen af Sænkningerne 21,171 Fod.

Landets almindelige Dannelse tyder hen paa, at der flere Steder findes Linier, som ved nærmere Undersøgelse ville lette betydelig Anlægget af en Jernbane ved en Formindskelse af Stigningerne og Sænkningerne og gjøre en Forkortelse af Afstandene mulig; Expeditionen var imidlertid ikke istand til at undersøge disse. De stejleste Grader, som paa Vejen fra Fort Smith til San Pedro sandsynligvis ikke kunne undgaaes, kunne dog ikke sammenlignes med dem paa Baltimore og Ohio-Jernbanen. Beskrivelsen af Routens topografiske Beskaffenhed er ikke tilstrækkelig nøjagtig til at gjøre os det muligt at danne os et klart Billede om de Terrainhindringer, som maae overvindes, og om den Capital, som Anlægget af en Jernbane vil udfordre. Lieutenant Whipple sammenligner de forskjellige Dele af Routen med Jernbaner, som allerede ere færdige, og med hvilke den har lignende Beskaffenhed og lignende Besværligheder tilfælles. 480 Mil ere blevne sammenlignede med Hudson River-Jernbanen, 151 med Worcester- og Albany-Jernbanen (Western Railroad) og 374 med Baltimore og Ohio-Banen, hvorefter altsaa 1005 Mil betegnes som lige med de dyreste Jernbaner, der ere byggede i de Forenede Stater. Men det Indtryk, som Beskrivelsen af Routen efterlader, frembringer den Anskuelse, at Terrainet er gunstigere, end Lieutenant Whipple's Sammenligning lader formode. Gaaer man imidlertid ud fra, at Sammenligningerne ere rigtige, saa giver dette Overslag for Routen fra Fort Smith til San Pedro en Sum af 169,210,265 Dollars. Dette Overslag er, som ovenfor bemærket, for højt anslaaet, dog ere de nærmere Omstændigheder, som kunne bevirke en Formindskelse, endnu ikke blevne Departementet meddeelte.

Skulde det vise sig ønskeligt at naae San Francisco gjennem Tulares- og San Joaquin-Dalene, saa maatte Vejen forlade Mohave River 30 Mil foran Cajon-Passet (Afstand fra Fort Smith 1768 Mil, Højde omtrent 2555 Fod), trække sig over den sydvestlige Spids

af det ſtore Bækken til Tah-ee-chah-pah-Paſſet og naae dettes Munding i en Højde af 3300 Fod og i en Afſtand af 80 Mil. Fra dette Punkt falder Routen ſammen med Routen ved den 32te Grad nordlig Brede. Summen af Stigningerne fra San Francisco til Fort Smith paa Routen gjennem Tah-ee-chah-pah-Paſſet udgjør 25,570, Summen af Sænkningerne 25,100 Fod.

De af Lieutenant Whipple ledede Underſøgelſer af denne Route og hans Beretning derom fortjene den ſtørſte Anerkjendelſe paa Grund af Foretagendets Fuldſtændighed i alle dets enkelte Dele, paa Grund af de fuldkomne og nøjagtige Jagttagelſer, ſom han har anſtillet til Beſtemmelſen af Længderne og Brederne, og paa Grund af de omfattende videnſkabelige Forſkninger i alle Bifag, ſom ſtode i Forbindelſe med den Opgave, til hvis Løsning hans Expedition var udſendt.

Jefferſon Davis,
de Forenede Staters Krigsſecretair.

Dette er den fragmentariſke Beretning, ſom i ſammentrængt Form giver en Overſigt over den i dette Værk beſkrevne Expedition, og ſom her kan tjene ſom den bedſte Forklaring til det medfølgende Kort.

Der er allerede forløbet nogle Aar, ſiden jeg vendte hjem fra denne Expedition; dog kunne mine Tanker ikke vende tilbage til den uden med Varme og Taknemmelighed at dvæle ved Mindet om min højtærede Ven, Capitain Whipple, under hvis Commando jeg tilbagelagde en ſaa intereſſant og lærerig Reiſe. Hvorledes Capitain Whipple løſte ſin Opgave, beviſe bedſt Krigsminiſterens anerkjendende Udtalelſer; jeg ſkal derfor afholde mig fra en yderligere Dom, og føjer kun til, at jeg med Glæde og Begejſtring tænker tilbage paa denne Expedition. Men for den elſkværdige Venlighed, hvormed Capitain Whipple under vort lange Samliv altid kom mig imøde, for den henſynsfulde Behandling, jeg nød af ham ſom min Commandeur, og for det oprigtige Venſkab, hvilket han, ſom tydelig fremgaaer af hans talrige Breve til mig, endnu nærer for mig, ſiger jeg ham her min oprigtigſte og varmeſte Tak, og jeg nærer endnu ſtadig det Haab, at ſkulle træffe ſammen med min brave Commandeur paa en lignende Expedition. Om jeg nogenſinde igjen ſkal møde den ene eller den anden af mine gamle Reiſefæller, er meget uviſt; thi vort muntre Corps er ſpredt til alle Verdens Hjørner. Doctor Bigelow lever lykkelig i ſin Families Kreds i Ohio og benytter ſine ledige Timer til botaniſerende at gjennemſtreife Landet; Officererne af Armeen befinde ſig vel for Tiden paa et eller andet Fort i det fjerne Veſten eller i Florida, ligeſom Expeditionens civile Embedsmænd følge deres forſkjellige Løbebaner i Mineſota, Californien, Oregon, Virginien,

Waſhington eller maaſkee endog i Europa. Dog hvor de end ere, ſkal jeg altid bevare dem i varm Erindring, ſaavelſom det Venſkab, der i gode og onde Tider blev ſluttet paa Rejſen fra det atlantiſke Hav til Sydhavets Kyſter.

Jeg var netop beſkjæftiget med at gjennemſee de ſidſte Sider af mit Manuſcript, da jeg fra den i dette Værk oftere omtalte Lieutenant Ives modtog et Brev, ſom begynder med følgende Ord: „Hr. Möllhauſen! Jeg er fra Krigsminiſteriet bleven anmodet om at meddele Dem, at De er udnævnt til Aſſiſtent paa en Expedition, ſom under min Commando ſkal foretage en Underſøgelſe og Opmaaling af Colorado-Floden. De ville derfor behage at indſkibe Dem i den Dampbaad, ſom omtrent den 20de September 1857 afgaaer fra New-York til San Francisco og, hvis De der ikke erholder nærmere Underretning, begive Dem med det næſte Dampſkib til San Diego og melde Dem til mig. Tillad mig at bevidne Dem den Glæde, jeg føler over den foreſtaaende Fornyelſe af vort Bekjendtſkab, ꝛc.“ At jeg modtog dette Tilbud, behøver jeg vel næppe at ſige; jeg ſkal kun tilføje, at jeg tilbagelagde denne min tredie Rejſe i et Tidsrum af tretten Maaneder, ſtadig i Kamp med Beſværligheder af den alvorligſte Art, men ogſaa med et rigt Udbytte af de Nydelſer, ſom Naturen i ſine forſkjellige Former ſkjenker den forſkende Rejſende.

Hvorledes vi imidlertid ſtykvis transporterede en Jern-Flod-dampbaad fra Philadelphia til Mundingen af „Veſtens Colorado“, hvorledes vi paa dette Forſøg møjſommelig underſøgte denne Strøm til Enden af dens Sejlbarhed og dernæſt paa Muldyr trængte frem i de hemmelighedsfulde Kløfter, ſom lig Spalter gjennemfure og characteriſere Højlandet ved øvre Colorado, og hvorledes vi, efter at have tilſat alle vore Muldyr, reddede os til Albuquerque ved Rio Grande og derfra med ny Kræfter gjennemilede Miſſouri's Græsſletter, det har jeg gjort til Gjenſtand for et omfangsrigt Arbejde, hvilket vil blive overgivet Offentligheden under Navnet „Colorado-Expedition“.

Anmærkninger.

1 (Side 6). Veſt for Miſſiſſippi og før man kommer til Klippe-bjergene, finder man i de ſydlige Regioners Sletter og Prairier fem affondrede Grupper, der ligge temmelig langt fra hinanden og ere dannede af Granit, Kvarts og Talkſkifer. Diſſe Maſſer have Intet tilfælles med Ozark-Bjergene, og ſkjøndt tre af dem ligge i ſamme Regioner, krydſe de Brudlinierne af dette Bjergſyſtem, hvis Retning i det hele taget er forſkjellig, ligeſom det tilhører en anden Dannelſes-periode. Den nordligſte af diſſe Maſſer findes i den ſydveſtligſte Deel af Staten Miſſouri, ved Potoſi og Perryville, hvor en Deel af ſamme er bekjendt under Navnet „Jernbjerg" (Iron Mount). Tre af diſſe affondrede Grupper ligge paa en ligeledes fra Øſt til Veſt løbende Linie. Den førſte, i Nærheden af Little Rock, ſtrækker ſig til Hot Spring og Sulphur Spring i Staten Arkanſas; den anden, af ringe Omfang, ligger i Chikaſaw-Indianernes Lande, øſt for Fort Waſhita; den trediе endelig, der ſaavel ved ſin Udſtrækning ſom ved ſin Højde over Vandfladen (nogle Toppe ere over 3000 Fod) er den betydeligſte, er bekjendt under Navnet Witchita-Bjergene. Diſſe ſidſte Bjerge ind-tage Landſtrækningerne mellem den Røde Flods nordlige Arm og Falſe Waſhita-Floden og tjene til Grændſe for Choctaw- og Comanche-Indianerne. Da den hæver ſig paa Prairiens Midte, ſaa danner den et udmærket Landkjende for de Rejſende. Den femte og tillige den ſydligſte af diſſe Granitmaſſer er betegnet af Ferdinand Römer, der ſtødte paa den i Texas mellem Floderne Llano og San Saba, ikke langt fra Fredericksburg.

(Jul. Marcou: Résumé explicatif d'une carte géolog. des Etats Unis. etc. S. 107).

Alle Anmærkninger af Mr. Jules Marcou over den geologiſke Dannelſe af de i denne Bog beſtrevne Landſtrækninger kunne gjenfindes i Mr. Whipple's Rapport. Lieutenant Whipple har nemlig med ſin Rapport ladet følge en fuld-ſtændig Beretning af Mr. Marcou, der var anſat ſom Geolog ved Expeditionen.

2 (Side 7). Doctor Shumard i Fort Smith har betegnet og beſkrevet Kulkalken i Grevſkabet Waſhington, Staten Arkanſas. Det er en blaa eller mørkegraa Kalkſteen, indeholdende et ſtort Antal Foſſilier, ſom alle ere charakteriſtiſke for Miſſiſſippi-Dalens nedre Kulformation. Det er ſandſynligt, at denne Formation endnu vil blive funden paa flere Punkter af Arkanſas. Jeg har gjenkjendt den ved Shawnee-Town i de veſtlige Prairier, hvor den danner Delaware Mount, idet den hæver ſig paa Canadian-Flodens høire Bred. De Foſſilier, ſom jeg ſamlede paa Delaware-Bjerget, vare: en ny Productus, afbildet af Mr. Hall i Capitain Stansburys Rapport under det falſke Navn: Orthis Umbraculum; desuden en virkelig Orthis, ligeledes ny, tilligemed talrige Stilke af Sølilier (Crinoider) (tiges des Crinoides).

(Marcou: anførte Sted S. 39. — Randolph B. Marcy: Report of the Red River of Louisiana. Appendix. S. 166 og 179).

3 (Side 28). Endelig findes i Veſten et umaadeligt Steenkullag, der uden Afbrydelſe ſtrækker ſig fra ovenfor Fort Moines (Jowa) heelt ned til Fort Belknap og Rio Colorado i Texas. Dette mægtige Steenkulleje er kun paa meget faa Steder blevet underſøgt med Omhu. Alt, hvad man veed om det med nogen Visshed, er dets uafbrudte Udſtrækning og dets Grændſer, hvilket grunder ſig paa de Jagttagelſer, ſom paa forſkjellige Steder ere blevne anſtillede af Dhrr. Nicolet, D. D. Owen, Doctor H. King, Doctor Shumard og mig. Den øverſte Kuldannelſe eller Steenkulterrainet i Bækkenet veſt for Miſſiſſippi — betegnet med Navnet Far west coal field — omfatter to ſtore Afdelinger: den underſte, der heelt igjennem er ſammenſat af ſort merglet Skifer og Steenkulſenge, og den øverſte, der er dannet af rød Sandſteen i mægtige Lejer med en meget regelmæssig Lagdeling, hvori man endnu finder nogle Levninger af foſſile Planter. Steenkulſengene ere her mindre talrige end i St. Laurents Bugtens Steenkulbækken, og der er næppe 5 til 6, ſom kunne bearbejdes med Fordeel. Foruden Steenkul finder man ogſaa i denne nederſte Afdeling af Steenkulterrainet Jernmalm i Overflod, i Særdeleshed i Staterne Arkanſas og Texas, ſamt nogle Ophobninger af Gibs. Det øverſte Kulkalkterrain i disſe Regioner overſtiger ikke en Mægtighed af 2- til 3000 Fod.

(Marcou: a. S., S. 49. — Marcy: a. S. Appendix. D., S. 166).

4 (S. 61). Denne Komet, der tydelig kunde ſees med blotte Øjne, blev første Gang bemærket om Aftenen den 18de Auguſt 1853 af vore Aſtronomer i Lejren hos den Sorte Bæver og derefter i længere Tid iagttagen hver Aften. Angaaende den giver Hr. Adjunkt Bruhns

ved det kongelige Observatorium i Berlin følgende Beretning i et Brev til Alexander Humboldt: „Det er den Komet, som Doctor Klinkerfues i Göttingen opdagede den 10de Juni 1853, hvis Bane her først blev beregnet af tre Jagttagelser og hvis Synlighed for det blotte Øje blev forudsagt i „Astronomische Nachrichten“ Nr. 864 og 869 (Bind 36 og 37). Det var denne store Komet, af hvilken Julius Schmidt under sin Olmützer Himmel foretog saa smukke Dag-Jagttagelser (omtrent i 10 Graders Afstand fra Solen). Jeg har først seet den her med blotte Øjne den 8de Avguſt. Særdeles klar var den i Slutningen af Avguſt og Begyndelsen af September, da den naaede sit Perihelium. Flere Aftener viste den sig paa den vestlige Himmel med en 5 Grader lang Hale; men samme Hale er bleven seet i en Længde af henved 12 Grader i de mere gunstige Egne af Sydevropa. Paa den sydlige Halvkugle og navnlig paa Det gode Haabs Forbjerg er den bleven iagttagen i Kikkert indtil Begyndelsen af Januar 1854.

5 (S. 67). Man finder paa Kulterrainets Lejer en Række lagdeelte Klipper opstillede; de bestaae fornemmelig af Sandsteen og rød Leerjord og opnaae en Mægtighed af 5- til 6000 Fod. Paa Grund af deres Indlejring mellem Kulformationen og Juraformationen tilhøre de den ny røde Sandsteens Periode. Lagenes indbyrdes Lejring og Overeensstemmelse i Kulterrainet og i den ny røde Sandsteen har jeg paaviist i Tegeras, Antonitto og San Pedro, ligesaa i Sierra de Sandia (Rocky Mountains), i Pueblo de Pecos og ved Santa Fè, paa begge Sierra Madres Flodgebeter, ved Agua Fria, ligesaa paa forskjellige Punkter af Udløberne fra Sierra de Mogoyon. Endelig har jeg ogsaa meget tydelig bemærket, at paa hele den vestlige Skraaning af Delaware-Bjerget, langs op med Topofki Creek, paa Bredderne af Canadian de ny røde Sandsteenslag af den Permiske Formation ligge over hinanden i afvigende Lejring paa den underste Kuldannelse eller Bjergkalk, hvilken før den ny røde Sandsteens Dannelse er bleven stærkt forrykket og hævet. — — — — Den ny røde amerikanske Sandsteen deler sig i fire Afdelinger eller Etager, idetmindste paa de Steder, hvor jeg har iagttaget den. — — — Den underste eller første Afdeling bestaaer af en magnesia- eller dolomitholdig Kalksteen, som er deelt i meget regelmæssige Lag af 4 Tommers til en Fods Tykkelse. Flere Lag indeholde et temmelig betydeligt Antal Fossilier, som alle ere meget slet vedligeholdte og fast forbundne med Klippen; jeg har imidlertid kunnet skjelne en Nautilus, Pteroceras og Stilke af Encriniter. Denne Formation har ved sin stratigrafiske Stilling megen Lighed med Zechsteensdannelsen, den øverste Deel af det Permiske System og med

Englands Magnesian Limestone. Jeg har kun ſtødt paa den mellem Rio Colorado Chiquito og Sierra Blanca eller Mogoyon, hvor den danner et Forbjerg af denne Sierra i en Brede af 5 til 6 Mil og i en Tykkelſe af omtrent 1000 Fod.

Den anden Afdeling er dannet af Leerjord, ſom ved Baſis er blaa og rød; det Røde bliver fremherſkende efterhaanden ſom man ſtiger højere op, til det naaer Zinoberfarve; derpaa af rød Sandſteen med grønne Pletter af meget ſkjør Beſkaffenhed og med faſte eller ſkiferagtige Lag, gjennemtrukne med Leerjord, hvilket den tilſidſt aldeles fortrænger; dog er i dette ſidſte Tilfælde den røde Sandſteen ogſaa noget ſkjør. Hyppigere beſtaaer ſamme af meget fine Korn, medens nogle Lag i forſkjellige Regioner ere temmelig grovkornede og derpaa gaae over til et virkeligt Conglomerat. Jeg har i denne Afdeling, ſom naaer en Højde af 2- til 3000 Fod, ingen Foſſilier fundet. Den Letheд, hvormed den røde Sandſteen lader ſig opløſe ved Atmoſfærens Indflydelſe, er Aarſagen til, at i de Regioner, hvor den anden Afdeling findes, mægtige affondrede Blokke optræde, hvilke da have Form af Søjler, kæmpemæſſige Kegler eller Ruiner af gamle Bygninger. Omgivelſerne om Rock Mary paa Canadians højre Bred frembyde mange Exempler herpaa. Denne anden Etage bedækker en vid Flade af de ſtore veſtlige Prairier, fornemmelig paa Grændſerne af det Fjerne Veſtens ſtore Steenkulbækken. Idet jeg fulgte den 35te Grad nordlig Brede, fandt jeg, at denne Afdeling dannede ſamtlige Landſkaber ved Topofki Creek indtil Rock Mary, ligeſom den ogſaa kommer for Dagen paa forſkjellige Punkter af Klippebjergene, Sierra Madre og paa Rio Colorado Chiquitos Bredder.

(Marcou: a. S., S. 55).

6 (S. 84). Angaaende Cross Timbers, ſe Marcy anf. Sted S. 84.

7 (S. 94). Den trebie Etage eller Afdeling er fornemmelig dannet af Lag af rød Leerjord, ſom ofte indeſlutter umaadelige Sammenhobninger af hvid Gibs, hvilke da formløſt ere gjennemfurede af cryſtalliſerede Gibsaarer med derimellem liggende Bænke af magneſia- eller dolomitholdig Kalkſteen; ofte finder man ogſaa der Bjergſalt eller ſaltholdig Leerjord afſejret paa Gibſen. Middelhøjden af denne trebie ſtore Afdelings Lag er omtrent 1500 Fod. Foſſilier ere der meget ſjeldne og indſkrænke ſig til Fragmenter af forſteneт Træ. Ved en af de ſmaa Biſlober til Falſe Waſhita, i Nærheden af Antelope Hills, har jeg fundet et virkelig forſteneт Træ, paa hvilket Grenene vare vedligeholdte

hængende fast ved Stammen, og som, naar de poleres, vise Sectioner, der have den største Lighed med Sectionerne af Pinites fleuratii (?), hvilke Doctor Mougeot har beskrevet som forekommende i den ny røde Sandsteen i Ajoldalen i Vogeserne. Paa min Vej, den 35te Grad nordlig Brede, befandt jeg mig fra Nærheden af Rock Mary til Arroyo Bonito eller Shady Creek stadig paa denne Etage, og 20 Lieues vare paa denne Strækning fuldstændig optagne af Gibs. Doctor G. Shumard drog i Selskab med den Expedition, som under Capitain Marcy var udsendt for at undersøge Red Rivers Kilder, over dette Gibsleje fra de vestlige Skraaninger af Witchita-Bjerget til Foden af Llano Estacado i en Brede af 40 Lieues. Dernæst har Capitain Pape paa sin Undersøgelsesrejse fra El Paso til Preston fundet disse Gibsophobninger ved Rio Colorados Kilder i Texas og ved Rio Brazos. Da man veed, at der findes Gibs ved Arkansas i Nærheden af det Sted, hvor de mellem Santa Fè og Independence rejsende Kjøbmænds Vej berører denne Flod, saa seer man, at et Gibsleje strækker sig i Vestens store Prairier fra den 38te til 32te G. n. B., og i en Brede, der vexler mellem 15 og 40 Lieues. Sandsynligvis vil det vise sig, at disse Gibsophobninger strække sig endnu længere nord paa end til den 38te Grad nordlig Brede. Denne Afdeling bedækker, som jeg allerede bemærkede, en stor Deel af Prairierne; derpaa finder man den igjen med en prægtig Udvikling af Gibs og Dolomit i Klippebjergene (San Antonio, Pecos, Gran Quiviras Saliner, Pueblo de Laguna), derpaa ved Pueblo Creek ikke langt fra El Paso og i Sierraerne de Jemez, de San Juan og Madre. Vest for Zuñi bliver den svagere end i de andre Regioner, og Gibs findes der kun i meget smaa Masser, ja mangler endog byppig aldeles.

(Marcou: a. S., S. 57).

8 (S. 95). Denne Gibsregion er udførlig beskreven af Marcy: Exploration etc., S. 168, 172, 174.

9 (S. 139). Den øverste eller fjerde Afdeling (Etage) falder i to Hovedgrupper. Den underste Gruppe er dannet af tykke Lag hvidliggraa Sandsteen, som ofte er rosa og rød; den øverste Gruppe bestaaer i Lag af kalkholdig, sandet Leerjord, der fremviser Striber af meget livlige Farver, saasom violet, rød, gul og hvid, med eet Ord, broget Leerjord. Denne fjerde Afdeling viser en paafaldende Lighed med Frankrigs marnes irisées, Tydskllands Keuper eller Englands variegated marls, med Undtagelse af den stadig forekommende amarantgule Farve, som jeg i Europa aldrig har iagttaget, og hvis denne ikke havde været,

kunde jeg have tænkt mig henſat til nogle Punkter af Jura eller af Neckardalen i Schwaben, iſtedenfor i Prairiernes og Klippebjergenes Ubsrken. Denne Afdelings Sandſteen er meget udviklet, noget utydelig lagdeelt og meget tæt. Dens Mægtighed er 1000 Fod, hvorimod det brogede Mergel eller Keuperen kun har 500 Fod, hvilket ialt giver 1500 Fod for det øverſte Lag af den ny røde amerikanſke Sandſteen. Den brogede Mergel i Form af Klipper af meget ringe Faſthed er næſten overalt bortfjernet ved Afvaſkninger, og kun ſjelden kan man iagttage den andenſteds end der, hvor den er bedækket af Juradannelſe. Sandſtenens Maſſer have derimod budt Vandet ſtor Modſtand, og man finder dem i ſtore ſammenhængende Flader; de danne ofte forunderlige Former, ſom man har ſammenlignet med Ruiner af Templer, naturlige Fæſtningsværker o. ſ. v. Paa den 35te Grad n. B. kroner denne Sandſteen alle Højderne af Plateauerne paa den højre og venſtre Bred af Canadian fra Antelope Hills til Llano Eſtacado, hvor den danner dennes Fod; frembeles udſtrækker den ſig paa Bunden af Dalen om Rocky Dell Creek og Plaza Larga til Anton Chico og Cañon Blanco i Ny-Mexiko.

(Marcou: a. S., S. 58).

10 (S. 152). En umærkelig Skraaning fører fra Prairierne til Foden af Llanoen, derpaa følger en ſtejl Skrænt, der vexler mellem 300 og 450 Fod, og hvilken man maa beſtige for at komme op paa Plateauet. Under Opſtigningen mærker man øieblikkelig, at de røde og brogede Klipper, hvilke man har mødt paa Rejſen gjennem Prairierne i flere Uger efter hinanden, have gjort Plads for andre af forſkjellig Farve og Sammenſætning, og at Lagene af denne evige ny røde Sandſteen, hvis Ende man aldrig troede at ſkulle naae, ere bedækkede med Lag af en meget nyere Formation, hvilke ligge ovenpaa hverandre paa den fjerde Afdeling i overensſtemmende Lejring. — — —

Jeg ſkal beſkrive Llano Eſtacados Juraformation ſaaledes, ſom den under mine Underſøgelſer har viiſt ſig for mig, idet jeg af min Rejſedagbog udſkriver de herhenhørende Notitſer. I September 1853 var jeg paa Llano Eſtacado, paa et Sted paa Vejen fra Fort Smith til Santa Fè, ſom er bekjendt under Navnet Encampment Creek. Her er det Gjennemſnit, ſom jeg iagttog paa den venſtre Bred af den lille Flod følgende: Førſt danner Keuper eller broget Mergel Bækkens Bund, og hæver ſig indtil Midten af Kløfternes Højde; derpaa har man en kalk-ſandet Sandſteen af gulagtig Farve, der hviler paa den ny røde Sandſteen og indeholder talrige Smaaſtykker af kulſurt Kalk af Størrelſe ſom en Haſſelnød, i en Lagtykkelſe af 30 Fod; paa ſamme

hviler et Lag Conglomerat med et kalkagtigt meget haardt Bindemiddel af rosenrød Farve og 2 Fods Tykkelse. Paa dette følger et Lag hvid, meget haard Kalksteen med muslet Brud. Endelig kommer en noget graaere Kalksteen, som oftere er meget hvid, skjør, halvoolitisk og noget kridtagtig, og har meget Analogt tilfælles med de hvide koralagtige Rognsteen fra Porrentruy's Omegn. Denne sidste Kalksteen, hvis Lag har en Tykkelse af 15 eller 20 Fod, bedækker Llanoen og danner ved sin Opløsning Jordbunden; thi paa dette høje Plateau findes intet Spor af nogen Alluvialdannelse. Jeg har aldeles ingen Fossilier fundet i Terrainet omkring Encampment Creek, hvorfor jeg heller ikke har kunnet drage nogen Slutning angaaende dets relative Alder, undtagen den, at det er meget nyere end den amerikanske Keuper. Efterat vi vare dragne over Plaza larga, som alene er dannet af Sandsteen og rød Leerjord af den ny røde Sandsteens fjerde Afdeling, kom vi til Foden af Bjerget, hvilket vi paa Grund af dets Form kaldte Pyramid Mount, Pyramidebjerg. Den nordlige Side, til hvilken vi ankom, er aldeles lodret afbrudt. Alle Bjergets Lag ere der lagte blotte, saa at man ikke kan ønske sig noget fuldkomnere geologisk Gjennemsnit. Den stejleste Højde paa dette Sted, der, hvor Lagenderne ligge blotte, er 500 Fod.

De første 200 Fod fra Grunden til omtrent Midten af Højden ere dannede af Lag af broget Mergel med røde, grønne og hvide Striber og har i Virkeligheden samme Udseende som de øverste Keuperlag i Steenbrudet Boisset ved Salins. En blaagraa Leerjord af en Fods Tykkelse danner det sidste Lag paa den ny røde Sandsteen og er i umiddelbar Berøring med en hvid Sandsteen, der er meget finkornet, har en Tykkelse af 8 Fod og allerede tilhører en nyere Formation, hvis Alder jeg har søgt at bestemme. Derover har man en mægtig, 80 Fod høj Aflejring af meget haard og finkornet Sandsteen af lysegul Farve, der ved Spaltning er fuldstændig lodret afskaaren som en Mur. Lag af hvid Sandsteen have lejret sig derover; de ere meget tynde, ikke haarde og i en stærk Grad underkastede Atmosfærens Indflydelse; ogsaa finder man ved Foden af hvert Lag smaa Sandhobe, som ere opstaaede ved deres Afsmuldren; deres Tykkelse er 25 Fod. Derpaa kommer Leerjord af blaa Farve med et Anstrøg af Graat, af skiferagtig Sammensætning og 30 Fods Højde. I denne blaa Leerjord har jeg 6 Tommer fra den hvide Sandsteen fundet Gryfæer indlejrede, forslidte og ukjendelige, saaledes som jeg foretraf dem den foregaaende Dag i Bækkens Seng. De Exemplarer af Gryfæer, som jeg havde samlet, medens jeg steg op paa Højden, overraskede mig ved deres Form, der aldeles ligner Gryphaea dilatata fra Oxford og Vaches Noires i Nor-

mandiet. — — — Noget ſenere fandt jeg i ſamme Leje en Skal af Ostrea Marshii, forenet med Gryfæerne og i udmærket bevaret Stand. — Denne Opdagelſe af Jura-Foſſilier gjorde Ende paa min Tvivl angaaende Llano Eſtacados Alder: jeg har i Nordamerika ſtødt paa den virkelige Juraformation. — — — Jeg ſkal fuldføre Beſkrivelſen af Gjennemſnittet af Pyramid Mount. Over den blaa Oxford-Mergel findes Lag af en ſandet Kalkſteen af mørkegul Farve, meget haard og med et glindſende, ſpejlende Brud ſom hos den gule Kalkſteen af den underſte Jura-Rognſteen; hvert af disſe Lag har en Tykkelſe af 5 til 6 Fod, og de naae til Toppen af Bjerget, hvor det allerøverſte Lag beſtaaer af en kiſelagtig, hvid, meget faſt Kalkſteen. — — Altſaa er den uhyre Llano Eſtacado i hele ſin Højde dannet af Jura-Terrain, med Undtagelſe af to mægtige Lag i Bunden, hvilke ere blevne betegnede af Hr. Kendall i hans Værk, betitlet: Narrative of the Texan Santa Fè Expedition. — — — — I den nordlige Deel af Llano Eſtacado finder man Toppen af de affondrede koniſke Bjerge dannede af Jura-Terrain, ſom blandt andre Toppene af det ſtore og lille Tucumcari — virkelige Forlængelſer af Llano Eſtacado, hvilke udſtrække ſig mellem Floderne Canadian, Cimaron, Purgatoire og Øvre-Arkanſas.

(Marcou: a. S., S. 63—65).

11 (S. 194). I den gamle og den ny Placers Bjerge ved Santa Fè i Ny-Mexiko bearbejder man Kvartsgange, ſom indeholde ſaa meget Guld, at det kan dække Arbejdsomkoſtningerne.

(Marcou: a. S., S. 111).

12 (S. 211). Den førſte Vulkan, ſom jeg er ſtødt paa i Klippebjergene, ligger mellem Galiſteo og Peña Blanca; den fører Navnet Cerrito, ſtrækker ſig ind i Rio Grande del Norte's Dal og ligger ſom et Slags Forbindelſesmiddel mellem Sierraerne Santa Fè, de Jemez, de Sandia og Placerne. Denne gamle Vulkan er ikke meget høj, de forſkjellige Kegler, hvoraf den dannes, hæve ſig ikke højere end 800 til 1000 Fod over det Plateau, hvorpaa den ſtaaer. Dens Lavaer ſtrække ſig over ſamtlige Landſkaber mellem Galiſteo, Cieneguilla, Nanle og Puebloerne Cochiti og San Felipe. Rancho de Cerito ligger endog midt i Krateret. Rio Grande og Rio Bajado eller Cieneguilla have indgravet deres nuværende Senge i Vulkanens Lavamaſſer, og paa de Sectioner, ſom ved Gjennemſnit bringes for Lyſet, ſeer man, at ny Strømme af baſaltagtige Lavaer atter have bedækket den gamle Strøm

og endog paa mange Steder have forvandlet den til Brecher eller vulkanſk Conglomerat.

(Marcou: a. S., S. 113—115. — Af Ny-Mexikos Geografi og Geologi have foruden Hr. Marcou Følgende gjort ſig meget fortjente: Emory, Wislizenus, Doctor French, Marcy, Capitain Sitgreaves og Bartlett).

13 (S. 218). Sandia Bjergene ere en østlig Kjæde af Rocky Mountains.

(Marcou: a. S., S. 5).

14 (S. 244). Sammenlign Marcou ſammesteds S. 56—57.

15 (S. 249). Fra Rio Puerco til Sierra Madre førte vor Vej stadig over Trias- og Juraformationer, ſom i de Regioner yppig ere bedækkede med uhyre Lavaſtrømme. Disſe have deres Udſpring fra den gamle udbrændte Vulkan, Mount Taylor, ſom i nogen Afſtand er synlig mod Nord. Disſe Lavaſtrømme, der udbrede ſig over Dalenes Lavninger, have aldeles Lighed med endnu arbejdende Vulkaners Strømme, savne ſom disſe al Vegetation og give de Landſkaber, hvori de findes, et tørt, øde Udſeende. Mexikanerne kalde meget træffende ſaadanne Egne mal pais.

I Nærheden af Sierra Madres Culminationspunkt bliver Triasformationen erſtattet af Kulkalk; derefter beſtaae Klipperne paa en Strækning af 12 Mil af eruptiv Granit, Gneis og Glimmerſkifer. Paa den veſtlige Side af Sierra Madre fremtræder atter Kulkalk, Triaslagene og endelig den hvide og gule Jura-Sandſteen ſammen med Lavaſtrømmene i Dalene.

(Marcou: Résumé of a geological reconnaissance, extending from Napoleon at the junction of the Arkansas with the Mississippi, to the Pueblo de los Angeles in California. Doc. 129, S. 46).

16 (S. 249). Mount Taylor, ſom ogſaa i disſe Lande er bekjendt under Navnet Sierra de Ciboletta eller Sierra de Matoya, naaer en Højde af 10,000 Fod over Havſpejlet. Det ligger ikke langt fra Sierra Madre og viſer en aldeles afſondret Kegle, hvis blaa Top vi paa aabne Steder i Landet kunde ſee i lang Afſtand. Talrige Lavaſtrømme gaae til alle Sider ud fra denne ſtore udbrændte Vulkan; flere af disſe Strømme have en Længde af 10 til 15 Lieues. Paa Sierra Madre, der, hvor Vejen til Pueblo de Zuñi fører over ſamme, findes ligeledes flere vulkanſke Kegler, og man ſeer mod Syd i en

Afſtand af omtrent 15 Lieues en ſtor vulkanſk Kegle med 2 eller 3 Sidekegler.

(Marcou: Résumé explicat. 114).

Anmærkning af Forfatteren. I en lille Samling af Bjergarter, ſom Lieutenant Whipple paa min Anmodning ſendte Hr. v. Humboldt, fandtes Trachyt fra Omegnen af Mount Taylor og Cieneguilla. Som en omhyggelig Underſøgelſe viſte, var den characteriſtiſke Sammenſætning af denne Trachyt fra den veſtlige Skraaning af Rocky Mountains Oligoclas og Hornblende, altſaa aldeles den ſamme ſom Trachyterne fra Toluca, Vulkanen Orizaba og Øen Ægina.

17 (S. 254). Inſcription Rock og det hele Højland, ſom ſtrækker ſig næſten heelt til Zuñi, er dannet af Klipper af Juraformation. — Denne Formation er imidlertid ikke blot egen for Llano Eſtacado, men danner ſaavel Toppene af de Plateauer, hvilke man mod Nord ſeer i Retning af Canadian River mellem Canadian og Raton Mountains, ſom ogſaa de fleſte af de Højder, ſom ſtrække ſig fra Rio Pecos til Foden af Sierra de Sandia. Ved vore Underſøgelſer fandt vi den ogſaa paa den veſtlige Side af Rio Puerco, hvor denne Formation, gjennemſkaaren af Lavaſtrømme, næſten udfylder hele Vejen mellem Covero og Sierra Madre og trækker ſig endelig hen mellem InſcriptionRock og Pueblo de Zuñi, hvor den atter danner Plateauer, ſom udſtrække ſig i Retning af Fort Deſiance og Cañon de Chelly.

(Marcou: Résumé of a geolog. reconnaissance etc).

18 (S. 262). Paa nogle Steder, ſom ved El Ojo Peſcado i Nærheden af Zuñi og i Nabolaget af Fort Deſiance ved Cañon Chaca, findes i Leerjorden Indlejringer af Kulſkifer, dog kun i 3 eller 4 Tommers Tykkelſe, ſaa at de ſandſynligvis ikke ere rige nok til at kunne bearbejdes med Fordeel.

(Marcou: a. S.).

19 (S. 268). Den Dal, hvori Pueblo de Zuñi ſaavelſom Floden af ſamme Navn ligger, beſtaaer af Klipper og Bjergarter af Triasformation og ere her ſom i Prairierne dannede af Sandſteen og rød Leer med Dolomit og Gibs.

(Marcou: a. S., Doc. 129, S. 46).

20 (S. 284). Man finder ofte i den fjerde Etage, i Lagene af de tydſke Geologers ny røde Sandſteen talrige Stykker forſteenet Træ,

ja endog hyppig hele Træer. Saaledes er jeg paa Veſtſiden af Sierra Madre mellem Zuñi og Colorado Chiquito ſtødt paa en virkelig forſteneſ Skov med Træer af en Længde af 30 til 40 Fod, ſom vare afbrudte i Stykker paa 6 til 10 Fods Længde med et Tvermaal af 3 til 4 Fod. Cellevævet var næſten aldeles forſvundet og Træet blevet erſtattet af en meget tæt Kiſel af de prægtigſte Farver, ſom frembyder et ſærdeles ſmukt Materiale til Juveleer-Arbejder. Indianerne i disſe Egne benytte disſe Forſteninger til Smykker, ligeſom de ogſaa forfærdige Pileſpidſer deraf. Disſe Træer, af hvilke nogle opretſtaaende ere indeſluttede i Sandet, høre næſten alle til Naaletræernes Familie, nogle til de træagtige Bregner og Calamodendron.

(Marcou: Résumé explicat. etc, S. 59).

21 (S. 285). Nogle Bemærkninger angaaende de af Möllhauſen medbragte Fragmenter af Træ fra den forſtenede Skov, af Geh. Medicinalrath Göpper, Director for den botaniſke Have i Breslau. — Til de ſtorartede Lejer af forſtenede Stammer, ſom hidtil fornemmelig ere blevne opdagede i yngre Formationer, ſaaſom efter Burkhard, Ehrenberg, Ruſſegger o. A. i forſkjellige Egne af den libyſke og ægyptiſke Ørken, ved Pondichery efter Schmid, paa Java efter Junghuhn (hvilke jeg har beſkrevet i Java's foſſile Flora), kommer nu ogſaa den mærkværdige, af Hr. Möllhauſen i Ny-Mexiko opdagede forſtenede Skov, af hvilken jeg ved Hr. Alexander von Humboldt's Godhed har haft Lejlighed til at underſøge nogle Exemplarer. Hr. Möllhauſen bemærkede ſtrax, at mange af de ſønderbrudte Stammer næſten gjennemgaaende vare faldne fra hinanden i Brudſtykker og Led med horizontale Flader, hvilken højſt mærkværdige Ejendommelighed for det forſtenede Træ ogſaa er bleven iagttagen af mig, fornemmelig i Steenkulformationen, uden at jeg var iſtand til at give en nogenlunde tilfredsſtillende Forklaring af dette Fænomen. I ſtørſte Maaleſtok ſaae jeg dette i det førſt for nogle Uger ſiden af mig iagttagne, ſtorartede Forraad af forſtenede Stammer i Radovenz i Bøhmen, ligeſom ogſaa allerede tidligere ved mine Underſøgelſer af foſſile Træſorter. Forholdsvis ſvage Hammerſlag, der anbringes paa Midten af forſtenede Stammer, ere tilſtrækkelige til at dele ſtore Exemplarer i Stykker med horizontale Flader. Medens i Regelen de forſtenede Træer fra ovennævnte Findeſted, forſaavidt de hidtil ere blevne underſøgte, næſten udelukkende beſtaae af Dikotyledoner (og kun undtagelſesvis indeholde Coniferer), henhøre de ſex forſkjellige, af Hr. Möllhauſen mig meddeelte, Specimina ſamtlige til Conifererne, og navnlig til Abie-

tineerne, hvilke, heri lige med Træforſteninger af Steenkulformationen, enten fremviſe aldeles ingen eller ogſaa kun høiſt utydelige concentriſke Aarringe. Et Exemplar af dem har jeg allerede nøiere undersøgt og beſtemt ſom henhørende til Araucarie-Formen, ligeſom jeg ogſaa har diagnoſticeret det med Hensyn paa de allerede beſkrevne Arter, ſamt opkaldt det efter Opdageren *). Forſteningsmaterialet er gjennemgaaende Kiſelmasſe, deels hornſteenartet, deels Chalcedon, ſelv Jaspis, meer eller mindre rødfarvet af Jernilte, ofte paafaldende ligt de ſmukke Træforſteninger, ſom ere en Pryd for Sachſens Permiſke (Kobberſkifer-) Formation.

Originalerne findes i Berlins Univerſitetets Mineralie-Cabinet.

H. R. Göppert.

22 (S. 288). Mellem Rio Grande og Rio Pecos er den Sandſteen, der træder iſtedenfor det hvide Kridt, bedækket med Strømme af Baſalt; jeg har ikke kunnet overbevise mig om, hvorvidt disſe Strømme hidrørte fra Cerrito eller fra Mount Taylor, en udbrændt Vulkan af ſtørre Betydning end den førſte og ſom ligger veſt for Vejen fra Albuquerque til Fort Defiance. Vejen fra Albuquerque til Zuni gjennemſkjærer flere Lavabække, og den følger andre, der ere bedækkede med Slagger og Pimpſteen og have ſamme Udſeende ſom de, der findes paa Ætna og Teneriffa; i Dalene, gjennem hvilke de ſlynge ſig, ligge de i en Udſtrækning af 20 til 25 Lieues og kaldes af Mexikanerne mal pais. Den veſtlige Lavaſtrøm ender ¼ Mil før Pueblo de Zuñi.

(Marcou: a. S.)

23 (S. 307). Fra det høje Plateau, ſom ſkiller Zuñi fra Colorado Chiquito, ſeer man lige mod Veſt Toppen af en Bjergkjæde i en Afſtand af mere end 40 Lieues. Denne Bjergkjæde, der blandt Trapperne er bekjendt under Navnet Sierra de San Francisco, ligger under 35° n. B. og 111° 50′ v. L. (Greenwich) og dannes af en Række ſtore udbrændte Vulkaner, ſom udſtrække ſig til 113° 30′ veſtlig Længde. I denne Region findes talrige pragtfulde Kratere, ſom jeg ikke formaaer at nævne ved Navn, da de ellers endnu ere ubekjendte, med Undtagelſe af to, ſom af Capitain Sitgreaves paa hans Undersøgelſesrejſe til Colorado ere blevne betegnede ſom San Francisco- og Bill Williams-Bjergene. Denne vulkanſke Region bedækker Rummet mellem Sierra Mogoyons Eruptiv-Klipper og de høje Plateauer eller Meſa'er, der ere dannede af Kulkalkſtenens Lag og den ny røde Sandſteen (de engelſke Geognoſters new red sandstone), idet de ud-

*) Araucarites Möllhausianus.

brede ſig ſnart over den ene, ſnart i den anden af disſe ſedimentære og eruptive Formationer og ſynes at ligge i en Linie, ſom ſtrækker ſig fra Veſt til Øſt, og danne en Stribe, i hvilken Vulkanerne paa Sierra Madre, Mount Taylor og Cerrito befinde ſig. Paa den højre Bred af Colorado Chiquito, før denne Flods Vandfald, ſeer man paa Plateauerne en Gruppe af 8 eller 10 Baſalthøje, ſom øjenſynlig henhøre til den ſtore Vulkan San Francisco. San Francisco-Bjergets ſtore Krater befinder ſig bag Leroux's Kilde, og det højeſte Punkt af det, der er blevet tilbage af Hovedtoppen, hæver ſig 12,500 Fod over Havſpejlet og 4700 Fod over Leroux's Kilde. Samtlige disſe Landſkaber ere overfyldte med vulkanſke Klipper, ſaaſom Diorit, Grønſteen, Baſalt, Trachyt, Obſidian og Lava; man ſtøder ofte paa vulkanſk Aſke, ſom ligger flere Fod høj, og man ſeer endelig Lavaſtrømme, ſom fornemmelig udſtrække ſig mod Syd, idet de følge Dalene om San Francisco-Flodens Bifloder og Bill Williams Fork. Det vilde være af ſtørſte Intereſſe at ſtudere denne Region af gamle Vulkaner, men uheldigvis er Landet næſten utilgængeligt paa Grund af ſin Beliggenhed og de derboende fjendtligſindede Indianere. Da jeg i Januar Maaned 1854 kom der forbi, var Alt bedækket med Snee, og Thermometret faldt hver Nat til 20 eller 25 Grader under Nul (det hundredbeelte Therm.).

(Marcou: a. S.).

24 (S. 344). Fra Cactus-Pas til Bill Williams Fork's Forening med Store Colorado komme vi over tre eller fire Bjergkjæder efter hverandre, der ſtrække ſig fra Nord til Syd og gjennemſkjære Mogoyon-Syſtemets Kjæde. Disſe Bjerge, ſom høre til Sierra Nevada's Syſtem og ſom vi kaldte Cerbat-Bjergene, ere aldeles dannede af eruptive og metamorfoſerede Klipper med nogle Lag Conglomerat og rød Leer af den tertiære Periode. Langs med Bill Williams Fork opdagede jeg flere Steder Aarer af ſølvholdigt Blymalm, et Tegn paa, at Sølv ikke er ſjeldent i disſe Bjerge.

(Marcou: Rés. of a geolog. reconn.).

25 (S. 395). Flere ſmaa udbrændte vulkanſke Kegler fandt jeg, efterat vi vare ſtrebne over Colorado. Man kunde tælle fem eller ſex af dem i den Dal, ſom ſtaaer i Forbindelſe med Soda Lake og i hvilken Mohave River taber ſig og ender.

(Marcou: Rés. explicat. etc., S. 115).

26 (S. 395). Mohave River, ſom udſpringer ved Foden af San Bernardino-Bjergene, taber ſig i en Saltſø (Soda Lake), iſteden-

for at udgyde sig i Colorado, som man længe har troet. Denne Salt- eller Soda-Sø, som har mere end 14 Lieues i Kvadrat, er en Sø uden Vand, idetmindste tilsyneladende. I lang Afstand seer man et stort Bækken af blendende Hvidt, og naar man nærmer sig, finder man krusede, svampede Saltskorper, som bedække et fort Dynd, virkelig Humus. Naar man graver i denne Bund, støder man i en Dybde af 6 Tommer paa Vand, som er betydelig svangert med Kogsalt og aldeles udrikkeligt. Mohave Rivers Vand er aldeles ikke salt eller brakt paa nogetsomhelst Sted, som den flyder igjennem; kun ved de yderste Ender bliver Vandet saltagtigt ved Concentrering og Uddunstning, en Følge af Mangel paa Strømning. Mange Kilder i den californiske Orken forsvinde efter et Løb af nogle faa Fod og ere derefter altid meer eller mindre brakagtige med Saltskorper paa deres Rande. Naar deres Løb strækker sig nogle 100 Meter, er Vandet kun brakt der, hvor de tabe sig. Disse Kilder og Floder i Orkenen danne ejendommelige Ansamlinger, som man kunde kalde Formations fluviatiles salées.

(Marcou: a. S., S. 97).

27 (S. 407). Fra det Punkt, hvor vi forlode Mohave River, indtil Cajon-Passet befinder sig et Plateau, som er dannet af hvid Sandsteens-Conglomerat i uordenlig Lagdeling, udgaaende fra Sierra Nevada. Denne Sandsteen er øjensynlig tertiær.

(Marcou: Rés. of a geolog. reconn. etc., Doc. 129, S. 48).

28 (S. 408). I Cajon-Passet fandt jeg Syenit, Trap og Serpentin. Eruptivklipperne, som næsten indtage hele Landet mellem Cactus-Pas og Cajon-Pas, afgive udmærket Materiale til Bygning af Broer og Huse og Anlæggelse af Veje; ligeledes findes der smukt Marmor, rød Porfyr, og man kunde haabe, at der engang maatte blive opdaget rige Sølv- og Guldminer.

(Marcou: a. S., Doc. 129, S. 48).

35

FA117 .3 .1
Vandringer gjennem det vestlige Nor
Fine Arts Library ATH6100
3 2044 033 563 537

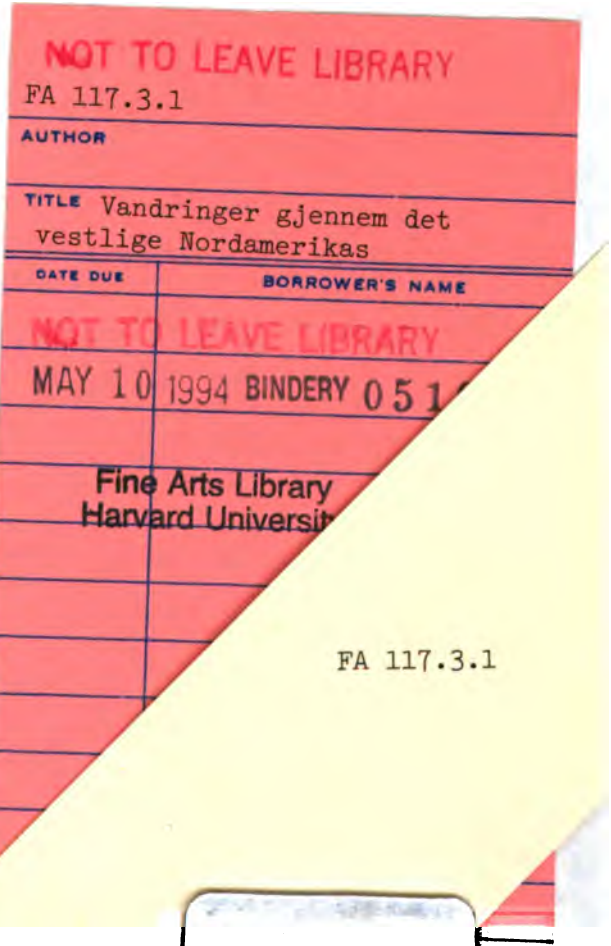

NOT TO LEAVE